

wp 3-4

काण्व-संहिता

(शुक्लयजुर्वेदीय)

(मूलभाष्य)

॥ श्रीः ॥

वृजजीवन प्राच्यभारती ग्रन्थमाला

95

काण्व-संहिता

(शुक्लयजुर्वेदीय)

(मूलमात्र)

चौखम्बा संस्कृत प्रतिष्ठान

दिल्ली

काण्व-संहिता

प्रकाशक

चौखम्बा संस्कृत प्रतिष्ठान

38 यू. ए. जवाहरनगर, बंगलो रोड़

पो. बा. नं. 2113

दिल्ली-110007

दूरभाष : 23856391; 41530902

सर्वाधिकार सुरक्षित

पुनर्मुद्रित संस्करण 2009

मूल्य : 150.00

अन्य प्राप्तिस्थान

चौखम्बा विद्याभवनं

चौक (बैंक ऑफ बड़ौदा भवन के पीछे)

पो. बा. नं. 1069

वाराणसी-221001

चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन

के. 37/117 गोपालमन्दिर लेन

पो. बा. नं. 1129

वाराणसी-221001

चौखम्बा पब्लिशिंग हाउस

4697/2, मू-तल (ग्राउण्ड फ्लोर)

गली नं. 21-ए, अंसारी रोड़

दरियागंज, नई दिल्ली-110002

शुक्ल-यजुर्वेदीय- काण्व-संहिताध्यायानां सूची ।

अध्यायः	पृष्ठानि	अध्यायः	पृष्ठानि
प्रथमो दशकः ।		तृतीयो दशकः ।	
१ प्रथमोऽध्यायः	१-४	२१ एकविंशोऽध्यायः	८७-९४
२ द्वितीयोऽध्यायः	४-८	२२ द्वाविंशोऽध्यायः	९५-९९
३ तृतीयोऽध्यायः	८-१२	२३ त्रयोविंशोऽध्यायः	९९-१०५
४ चतुर्थोऽध्यायः	१२-१५	२४ चतुर्विंशोऽध्यायः	१०५-१०९
५ पञ्चमोऽध्यायः	१५-१९	२५ षड्विंशोऽध्यायः	१०९-११४
६ षष्ठोऽध्यायः	१९-२३	२६ सप्तविंशोऽध्यायः	११५-११८
७ सप्तमोऽध्यायः	२३-२६	२७ अष्टविंशोऽध्यायः	११८-१२२
८ अष्टमोऽध्यायः	२७-३०	२८ अष्टाविंशोऽध्यायः	१२२-१२३
९ नवमोऽध्यायः	३०-३३	२९ एकोनविंशोऽध्यायः	१२४-१२७
१० दशमोऽध्यायः	३३-३६	३० त्रिंशोऽध्यायः	१२७-१३०
द्वितीयो दशकः ।		चतुर्थो दशकः ।	
११ एकदशोऽध्यायः	३७-४१	३१ एकत्रिंशोऽध्यायः	१३१-१३४
१२ द्वादशोऽध्यायः	४१-४७	३२ द्वात्रिंशोऽध्यायः	१३५-१४०
१३ त्रयोदशोऽध्यायः	४७-५३	३३ त्रयस्त्रिंशोऽध्यायः	१४०-१४३
१४ चतुर्दशोऽध्यायः	५४-५८	३४ चतुस्त्रिंशोऽध्यायः	१४३-१४५
१५ पञ्चदशोऽध्यायः	५८-६२	३५ षड्त्रिंशोऽध्यायः	१४६-१४९
१६ षोडशोऽध्यायः	६३-६८	३६ सप्तत्रिंशोऽध्यायः	१५०-१५१
१७ सप्तदशोऽध्यायः	६८-७३	३७ अष्टत्रिंशोऽध्यायः	१५१-१५३
१८ अष्टादशोऽध्यायः	७३-७९	३८ अष्टात्रिंशोऽध्यायः	१५३-१५५
१९ एकोनविंशोऽध्यायः	७९-८३	३९ एकोनचत्वारिंशोऽध्यायः	१५५-१५६
२० विंशोऽध्यायः	८३-८६	४० चत्वारिंशोऽध्यायः	१५७-१५८

अथ शुक्लयजुर्वेदीय-

काण्व-संहिता ।

अथ प्रथमो वक्षकः ।

अथ प्रथमोऽध्यायः ।

॥ ओ३म् ॥ इमे त्वोर्जे त्वा वायवं स्थ । देवो वः सविता प्रार्थयतु श्रेष्ठतमाय कर्मणे ॥१॥ १
आप्यायज्वमध्या इन्द्राय भागं प्रजावतीरनमीवा अयस्माः । मा व स्तेन ईशत माघञस्तः ॥२॥२
ध्रुवा अस्मिन् गोपतौ स्यात बह्वीः । यजमानस्य पशून् पाहि वसोंः पवित्रमसि ॥३॥ (१) ३

द्यौरसि पृथिव्यसि मातरिश्वनो घर्मोऽसि । विश्वघाः परमेण घात्रा ॥१॥ ४
इ२इस्व मा ह्वार्मा तं यज्ञपतिर्हार्षीत् ।
वसोंः पवित्रमसि श्रतघारं वसोंः पवित्रमसि सहस्रधारम् ॥२॥ ५
देवस्त्वा सविता पुनातु वसोंः पवित्रेण श्रतघारेण । सुप्वा कामधुक्षः ॥३॥ ६
सा विश्वायुः सा विश्वकर्मा सा विश्वघायाः ।
इन्द्रस्य त्वा भागं सोमेनातनविम विष्णो हव्यं रक्षस्व ॥४॥ (२)

अग्नें व्रतपते व्रतं चरिष्यामि तच्छेकेयं तन्मे राक्ष्यताम् । इदमहमनृतात् सत्यमुपैमि ॥१॥ ८
कस्तां युनाक्ति स त्वा युनाक्ति कस्मै त्वा युनाक्ति तस्मै त्वा युनाक्ति । कर्मणे वां वेषाय वाम् ॥२॥ ९
प्रत्युष्टं रक्षः प्रत्युष्टा अरातयो निष्टमं रक्षो निष्टप्ता अरातयः । उर्वन्तरिक्षमन्वेमि ॥३॥ १०
धूरसि धूर्ध्वं धूर्ध्वन्तं धूर्ध्वं तं योस्मात् धूर्ध्वं ति । धूर्ध्वं तं यं त्वयं धूर्ध्वमः ॥४॥ ११
देवानामसि सलितमं बह्वितमं पशितमं जुष्टतमं देवहृतमम् ।
अहुतमसि हविर्बानं इ२इस्व मा ह्वार्मा तं यज्ञपतिर्हार्षीत् ॥५॥ १२
विष्णुस्त्वा क्रमतामुरु वातायापहतं रक्षो यच्छन्तां पञ्च ।
देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेधिनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्याम् ॥६॥ १३
अग्नये जुष्टं गृह्णाम्यग्नीषोमाभ्यां जुष्टं गृह्णामि । भूताय त्वा नारातये स्वरभिविह्वयेम् ॥७॥ १४ [१४]

द२हन्तां दुर्योः पृथिव्यामुर्वन्तरिक्षमन्वेमि ।

पृथिव्यास्त्वा नामौ सादयाम्यदित्या उपस्थे । अग्ने हव्य२ रक्षस्व ॥८॥ (३) १५

पवित्रे स्थो वैष्णव्यौ सवितुर्वैः प्रसव उत्पुनामि । अछिद्रेण पवित्रेण सूर्यस्य रुन्मिमिः ॥१॥ १६

देवीरापो अग्नेगुवो अग्नेपुवः । अग्रं इममघ यज्ञं नयत सुधातुं यज्ञपतिं देवायुवम् ॥२॥ १७

युष्मा इन्द्रोऽवृणीत वृत्रतुर्ये यूयमिन्द्रमवृणीध्वं वृत्रतुर्ये प्रोक्षिता स्थ ।

अघये त्वा जुष्टं प्रोक्षाम्यग्नीषोमाभ्यां त्वा जुष्टं प्रोक्षामि ॥३॥ १८

देव्याय कर्मणे शुन्धध्वं देवयज्यायै । यद्वोऽशुद्धः पराजघानैतद्वस्तच्छुन्धामि ॥४॥ (४) १९

शर्मास्यवधूत२ रक्षोऽवधूता अरातयः । अदित्यास्त्वर्गसि प्रति त्वादितिर्वेत्तु ॥१॥ २०

अद्विरसि वानस्पत्यो ग्रावांसि पृथुबुध्नः । प्रति त्वादित्यास्त्वर्गवेत्तु ॥२॥ २१

अग्नेस्तनुरसि वाचो विसर्जनम् । देववीतये त्वा गृह्णामि ॥३॥ २२

बुहन् ग्रावांसि वानस्पत्यः स इदं देवेभ्यः । हव्य२ शमीष्व सुशर्मी शमीष्व हविष्कृदेहि ॥४॥ २३

कुक्षुटोऽमि मधुजिह्व इषमूर्जमावद । वय२ सैघाते सैघाते जेष्म ॥५॥ २४

वर्षवृद्धमसि प्रति त्वा वर्षवृद्धं वेत्तु । परापूत२ रक्षः प्रतिपूता अरातयः ॥६॥ २५

अपहत२ रक्षो वायुवो विविनक्तु ।

देवो यः सविता प्रतिगृह्णातु हिरण्यपाणिरछिद्रेण पाणिना ॥७॥ (५) २६

धृष्टिरस्यपांमे अभिमांमादं जहि । निष्कृन्वादे२ सेधा देवयजं वह ॥१॥ २७

ध्रुवमसि पृथिवीं द२ह ॥

ब्रह्मवर्नि त्वा क्षत्रवर्नि सजातवन्युपदधामि द्विपतो वुधाय ॥२॥ २८

अग्ने ब्रह्म गृष्णीष्व धरुणमस्यन्तरिक्षं द२ह ।

ब्रह्मवर्नि त्वा क्षत्रवर्नि सजातवन्युपदधामि द्विपतो वुधाय ।

ध्रुवमसि दिवं द२ह । ब्रह्मवर्नि त्वा क्षत्रवर्नि सजातवन्युपदधामि द्विपतो वुधाय ॥३॥ २९

विश्वाम्यस्त्वाशाम्य उपदधामि द्विपतो वुधाय ।

चित्रं स्थाध्वचित्ता भृगुणामङ्गिरसां तर्पमा तप्यध्वम् ॥४॥ (६) ३०

शर्मास्यवधूत२ रक्षोऽवधूता अरातयः । अदित्यास्त्वर्गसि प्रति त्वादितिर्वेत्तु ॥१॥ ३१

धिपणामि पर्वती प्रति त्वादित्यास्त्वर्गवेत्तु ।

दिवस्क्रभ्रन्यामि धिपणामि पार्वतेयी प्रति त्वा पर्वती वेत्तु ॥२॥ ३२ [३२]

धान्यमसि धिनुहि देवां धिनुहि यज्ञं धिनुहि यज्ञपतिम् । धिनुहि मां यज्ञन्यम् ॥३॥ ३३
 आणाय त्वोदानाय त्वा व्यानाय त्वा । दीर्घामनु प्रसितिमायुषे धां ।
 देवो वः सविता प्रतिगृह्णातु हिरण्यपाणिर्छिद्रेण पाणिना । चक्षुषे त्वा महीनां पर्योसि ॥४॥ ३४
 वेदोसि वेदु येन त्वं देव वेद देवेभ्यो वेदोऽभवः । तेन मम वेदो भव ॥५॥(७) ३५

देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेभिनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्याम् ।

सं वपामि समाप ओषधीभिः समोषषयो रसेन ।

स रेवतीर्जगतीभिः सं मधुमतीर्मधुमतीभिः पृच्यन्ताम् ।

जनयत्यै त्वा सं यौमि ॥१॥ ३६

इदमग्नेरिदमग्नीषोमयोरीषे त्वा । घर्मोसि विश्वायुरुग्रथा उरु ग्रथस्वोरु ते यज्ञपतिः प्रथताम् ॥२॥ ३७

अभिष्टे त्वचं मा हिंसीदन्तरित् रक्षोन्तरिता अरातयः ।

देवस्त्वा सविता श्रपयतु वर्षिष्ठेऽधि नाके ॥३॥ ३८

मा मेर्मा सं विकथा अतमेरुयज्ञोऽतमेरुयज्ञमानस्य ग्राजा भूयात् ॥

जिताय त्वा द्विताय त्वैकताय त्वा ॥४॥(८) ३९

देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेभिनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्याम् । आददेऽध्वरकुतं देवेभ्यः ।

इन्द्रस्य बाहुरसि दक्षिणः सहस्रभृष्टिः शततैजाः । बायुरसि तिग्मतैजा द्विषतो वधः ॥१॥ ४०

पृथिव्यै वर्मोसि पृथिवि देवयजनि । ओषध्यास्ते मूलं मा हिंसिषम् ॥२॥ ४१

व्रजं गच्छ गोष्ठानं वर्षतु ते द्यौर्विधान देव सवितः परमस्यां पृथिव्या श्रुतेन पाशैः ।

योऽस्मान् द्वेष्टि यं च वयं द्विष्मस्तमतो मा मौक् ॥३॥ ४२

अपारुतं वध्यासं पृथिव्यै देवयजनात् ।

व्रजं गच्छ गोष्ठानं वर्षतु ते द्यौर्विधान देव सवितः परमस्यां पृथिव्या श्रुतेन पाशैः ।

योऽस्मान् द्वेष्टि यं च वयं द्विष्मस्तमतो मा मौक् । अररो दिवं मा पतो द्रुप्तस्ते धां मा स्कन् ।

व्रजं गच्छ गोष्ठानं वर्षतु ते द्यौर्विधान देव सवितः परमस्यां पृथिव्या श्रुतेन पाशैः ।

योऽस्मान् द्वेष्टि यं च वयं द्विष्मस्तमतो मा मौक् ॥४॥ ४३

गायत्रेण त्वा छन्दसा परिगृह्णामि त्रैष्टुभेन त्वा छन्दसा परिगृह्णामि जागतेन त्वा छन्दसा परिगृह्णामि ।

सुक्ष्मा चासि शिवा चासि स्योना चासि सुषदा चासि । ऊर्जस्वती चासि पर्यस्वती च ॥५॥ ४४

पुरा क्रूरस्य विसृपो विरश्निमुद्रादार्य पृथिवी जीवदानुम् ।

यामैर्यश्चन्द्रमसि स्वषामिस्तां धीरासो अनुदिश्य यजन्ते । द्विषतो वधोऽमि ॥६॥(९) ४५ [४५]

प्रत्युष्टं रक्षः प्रत्युष्टा अरातयो निष्टम् रक्षो निष्टम् अरातयः ।

अनिश्चितोऽसि सपत्नश्चिद्वाजिनं त्वा वाजेच्यायै सम्मार्जिम ।

प्रत्युष्टं रक्षः प्रत्युष्टा अरातयो निष्टम् रक्षो निष्टम् अरातयः ।

अनिश्चितासि सपत्नश्चिद्वाजिनीं त्वा वाजेच्यायै सम्मार्जिम ॥१॥

४६

अदित्यै रास्तासीन्द्राण्यै सनह्ननम् । विष्णोर्वैष्णोऽस्यूर्जे त्वादग्धेन त्वा चक्षुषावपश्यामि ॥२॥ ४७

अग्नेजिह्वासि सुभूद्वैभ्यः । धाम्ने धाम्ने भव यजुषे यजुषे । सवितुस्त्वा प्रसव उत्पुत्राम्यच्छिद्रेण पवित्रेण धर्मस्य रश्मिभिः । सवितुर्वैः प्रसव उत्पुत्राम्यच्छिद्रेण पवित्रेण धर्मस्य रश्मिभिः ॥३॥ ४८

तेजोऽसि शुक्रमस्यमृत्नमसि धाम नामासि । श्रियं देवानामनाष्टुदं देवयजनम् ॥४॥ ४९

यस्तै प्राणः पशुषु प्रविष्टो देवानां विष्टामनु यो वितस्थे ।

आन्मन्यान्तसोमघृतवाहि भूत्वाग्निं गच्छ स्वर्धर्जमानाय विन्द ॥ ५ ॥ (१०)

५०

॥ इये त्वा तिन्नः ॥ ३ ॥ धारसि चनक्रः ॥ ४ ॥ अग्ने अतपतेऽष्ट ॥ ८ ॥ पवित्रे स्थ चतैः ॥ ४ ॥ शर्मासि सप्त ॥ ७ ॥ धृष्टसि चनक्रः ॥ ४ ॥ शर्मासि पुनः पञ्च ॥ ५ ॥ देवस्य त्वा चतैः ॥ ४ ॥ द्वितीयो देवस्य त्वा षट् ॥ ६ ॥ प्रत्युष्टं पञ्च ॥ ५ ॥ दशानुवाकेषु पञ्चाशत् ॥ ५० ॥ इये देवस्य समाः पञ्चाशत् ॥ ५० ॥

॥ इति शुक्लयजुःकाण्वसंहितायां प्रथमोऽध्यायः ॥१॥

अथ द्वितीयोऽध्यायः ॥

कृष्णोऽस्याखरेष्टोऽग्र्यं त्वा जुष्टं प्रोक्षामि वेदिरसि बहिर्वै त्वा जुष्टं प्रोक्षामि ।

बहिरसि सुगम्यस्त्वा जुष्टं प्रोक्षामि ॥१॥

१

अदित्यं व्युन्दनमसि विष्णो स्तुषोऽसि । ऊर्णं अदसं त्वा स्तृणामि स्वासुस्थां देवेभ्यः ॥२॥ २

भूपतये स्वाहा भुवनपतये स्वाहा भूतानां पतये स्वाहा ।

गन्धर्वस्त्वा विश्वावमुः परिदधातु विश्वस्यारिष्ट्यै ॥३॥

३

यजमानस्य परिधिरस्यग्निरिक्त ईक्षितः । इन्द्रस्य बाहुरसि दक्षिणो विश्वस्यारिष्ट्यै ।

यजमानस्य परिधिरस्यग्निरिक्त ईक्षितः । मित्रावरुणौ त्वोत्तरतः परिधत्ता ध्रुवेण धर्मेणा विश्वस्यारिष्ट्यै ।

यजमानस्य परिधिरस्यग्निरिक्त ईक्षितः ॥४॥

४

वीतिहोत्रं त्वा कवे द्युमन्तः समिधीमहि । अग्ने बृहन्तमश्चरे ॥५॥

५

समिदसि धर्मस्त्वा पुरस्तात् पातु कस्याश्चिदभिर्गस्त्यै । सवितुर्वाह इयः ॥६॥

६

ऊर्णं अदसं त्वा स्तृणामि स्वासुस्थं देवेभ्यः । आ त्वा वसवो रुद्रा आदित्याः संदन्तु ॥७॥ ७

घृताच्यसि जुहर्नाम सेदं श्रियेण धाम्ना श्रिये सदसि सीद । घृताच्यस्युपभृताम सेदं श्रियेण

धाम्ना श्रिये सदसि सीद । घृताच्यसि ध्रुवा नाम सेदं श्रियेण धाम्ना श्रिये सर्वसि सीद ।

श्रियेण धाम्ना श्रिये सदसि सीद ॥८॥

८ [५८]

ध्रुवा अंसदद्भुतस्य योनौ ता विंशो पाहि ।

पाहि यज्ञं पाहि यज्ञपतिं पाहि मां यज्ञन्यम् ॥९॥ (१)

९

अग्ने वाजजिह्वाजं त्वा सरिष्यन्तं वाजजित् सम्मार्ज्मि ।

नमो देवेभ्यः स्वधा पितृभ्यः सुयमे मे भूयास्तम् ॥ १ ॥

१०

अस्कंभमृचाज्यं देवेभ्यः संत्रियासम् । अङ्घ्रिणा विष्णो मा त्वावक्रमिषम् ॥२॥

११

वसुमतीमग्ने ते छायाद्युपस्थेयं विष्णोः स्थानमसि । इत इन्द्रो धीर्यमकुणोदूर्ध्वोऽध्वर आस्तात् ॥३॥ १२

अग्ने वेङ्गोत्रं वेदूत्यम् । अवंतां त्वा द्यावापृथिवी अव त्वं द्यावापृथिवी ॥४॥

१३

स्निष्टकृदेभ्य इन्द्र आज्येन हविषा भूत् स्वाहा । सं ज्योतिषा ज्योतिः ॥५॥

१४

अत्र पितरो मादयध्वं यथाभागमावृषायध्वम् । अमी मदन्त पितरो यथाभागमावृषायिषत ॥६॥ १५

उपहृता पृथिवी मातोप मां पृथिवी माता ह्वयताम् । अग्निराग्नीध्रात् स्वाहा ॥७॥

१६

उपहृतो द्यौष्पितोप मां द्यौष्पिता ह्वयताम् । अग्निराग्नीध्रात् स्वाहा ॥८॥

१७

मयीदंमिन्द्र इन्द्रियं दधात्वस्मान् रायो भूधवान् सचन्ताम् ।

अस्मार्कं सन्त्वाधिषः सत्या नः सन्त्वाधिषः ।

अग्ने वाजजिह्वाजं त्वा ससुवास्तं वाजजित् सम्मार्ज्मि ॥९॥ (२)

१८

देवं सवितरेतं त्वा वृणते बृहस्पतिं ब्रह्माणम् । तदहं मनसे प्रब्रवीमि ॥१॥

१९

मनो गायत्र्यै गायत्री त्रिष्टुभे त्रिष्टुजगत्यै जगत्यनुष्टुभे ।

अनुष्टुप्प्रजापतये प्रजापतिर्विश्वेभ्यो देवेभ्यः ॥२॥

२०

बृहस्पतिर्देवानां ब्रह्माहं मनुष्याणाम् । भूर्भुवः स्वर्निरस्तः पाप्मेदमुहं बृहस्पतेः सदसि सीदामि ॥३॥ २१

मित्रस्य त्वा चक्षुषा प्रतीक्षे । देवस्य त्वा सवितुः प्रमवेऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्याम् ।

प्रतिगृह्णामि पृथिव्यास्त्वा नाभौ सादयाम्यदित्या उपस्थे ।

देवस्य त्वा सवितुः प्रमवेऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्याम् ॥४॥

२२

आदेद्रेऽग्नेष्टास्येन प्राभामि बृहस्पतेर्मुखेन । या अप्स्वन्तर्देवास्ता इदं शमयन्तु ॥५॥

२३

स्वाहाकृतं जठरमिन्द्रस्य गच्छ । घसिनां मे मा संपृकथा ऊर्ध्वं मे नाभेः सीद ॥६॥

२४

इन्द्रस्य त्वा जठरं सादयामि । प्रजापतेर्भागोस्यूजस्वान् पयस्वान् ॥७॥

२५

प्राणापानौ मे पाहि समानव्यानौ मे पाह्युदानव्यानौ मे पाहि ।

ऊर्गस्यूजं मयि धेक्षार्क्षितिरसि मा मे क्षेष्टा अमुत्रासृग्मिलोक इह च ॥८॥

२६

पृषा ते अग्ने समित्तया वर्षेस्व चा च प्यायस्व । वधिषीमहि च वयमा च प्यासिषीमहि ॥९॥ २७

[७७]

एतत् ते देव सवितर्यज्ञं प्राहुर्वृहस्पतये ब्रह्मणे । तेन यज्ञमव तेन यज्ञपतिं तेन मामव ॥१०॥ २८

मनोज्योतिर्जुषतामार्ज्यस्य बृहस्पतिर्यज्ञमिमं तनोतु ।

अरिष्टं यज्ञस्य समिमं दधातु विश्वे देवास इह मादयन्तामो प्रतिष्ठ ॥११॥ (३) २९

अग्नीषोमयोरुज्जितिमन्त्रज्यैषं वाजस्य मा प्रसवेन प्रोहामि ।

अग्नीषोमौ तमपनुदतां योऽस्मान् द्वेष्टि यं च ययं द्विष्मो वाजस्यैनं प्रसवेनापोहामि ।

इन्द्राग्न्योरुज्जितिमन्त्रज्यैषं वाजस्य मा प्रसवेन प्रोहामि ।

इन्द्राग्नी तमपनुदतां योऽस्मान् द्वेष्टि यं च ययं द्विष्मो वाजस्यैनं प्रसवेनापोहामि ॥१॥ ३०

वसुम्यस्त्वा रुद्रेभ्यस्त्वादित्येभ्यस्त्वा : संजानाथां द्यावापृथिवी मित्रावरुणौ त्वा वृष्यावताम् ॥२॥ ३१

व्यन्तु वयोरिप्तो रिहाणा मरुतां पूर्पतीं गच्छ । वशा पृथिवीभूत्वा दिवं गच्छ ततो नो वृष्टिमावह ॥३॥ ३२

चक्षुष्पा असि चक्षुर्मे पाहि । यं परिधिं पर्यवत्स्या अग्ने देव पणिभिर्गुह्यमानः ॥४॥ ३३

तं ते एतमनु जोषं भराभ्येष नेत्स्वदपचेतयातै । अग्नेः प्रियं पाथोऽपीतम् ॥५॥ ३४

सञ्जवभागा स्थेपा बृहन्तः प्रस्तरेष्ठाः परिधयश्च देवाः ।

इमां वाचमभि विश्वे गृणन्त आसद्यास्मिन् बर्हिषि मादयध्वं स्वाहा वाट् ।

घृताचीं स्थो धुर्यो पात सुम्ने रथः सुम्ने मां घत्तम् ॥६॥ (४) ३५

अग्नेऽदन्धायोऽशीतम् पाहि मां दिद्योः पाहि प्रसित्यै पाहि दुरिंशो पाहि दुरघ्न्यै ।

अविषं नः पितुं कृणु सुषदा योनौ स्वाहा वाट् ॥१॥ ३६

अमये संवेक्षपेतये स्वाहा सरस्वत्यै यशोभगिन्यै स्वाहा ।

उत्खल्ले ह्यमले यच्च धूपे आग्निश्चेत् इपदि यत् कपालं ॥२॥ ३७

उत्सुषो विप्रुषः सं जुहोमि सत्याः सन्तु यजमानस्य कामाः स्वाहा ।

आप्यायतां ध्रुवा हविषा घृतेन यज्ञं यज्ञं प्रति देवयज्ञ्यः ॥

सूर्याया ऊग्रो अदित्या उपस्थं उरुधारा पृथिवी यज्ञे अस्मिन् ॥३॥ ३८

देवां गातुविदो गातुमित्वा गातुर्मित । मनसस्पत इमं देव यज्ञं स्वाहा वातं धाः ॥४॥ ३९

संवहिरंकाः हविषा घृतेन समादित्यैर्वसुभिः सं मरुद्भिः ।

समिन्त्रो विश्वदेवेभिरंकां दिव्यं नभो गच्छतु यत् स्वाहा ॥५॥ ४०

कस्त्वा विमुञ्चति स त्वा विमुञ्चति कस्मै त्वा विमुञ्चति तस्मै त्वा विमुञ्चति ।

पोषाय रथसां मागोऽसि ॥६॥ ४१

वेवोऽस्युपवेवो दिप्रतो ग्रीवा उपवेविहि । वेशां अग्ने सुभग चारयेह ॥७॥ ४२ [१९]

- ऋद्धाः कर्मण्या अनपायिनो यथासन् ॥
 जुहोमि त्वा सुभग सोमगाय पुकृतमै पुरुहूत श्रवस्यन् ॥८॥(५) ४३
 सं वचसा पर्यसा सं तनुभिरगन्महि मनसा स१ शिवेन ।
 त्वष्टा सुदत्रो विदधातु रायोऽनुमार्ष्टु तन्वो यद्विलिष्टम् ॥१॥ ४४
 यद् धं च त उपे च । शिवे मे संतिष्ठस्वारिष्टे मे संतिष्ठस्व स्विष्टे मे संतिष्ठस्व ॥२॥ ४५
 दिवि विष्णुर्व्यक्रस्त जागतेन छन्दसा ततो निर्मेक्तः । योऽस्मान् द्वेष्टि यं च वयं द्विष्मः ।
 अन्तरिक्षे विष्णुर्व्यक्रस्त त्रैष्टुभेन छन्दसा ततो निर्मेक्तः । योऽस्मान् द्वेष्टि यं च वयं द्विष्मः ।
 पृथिव्यां विष्णुर्व्यक्रस्त गायत्रेण छन्दसा ततो निर्मेक्तः ।
 योऽस्मान् द्वेष्टि यं च वयं द्विष्मः ॥३॥ ४६
 असादभ्रादुस्यै प्रतिष्ठाया अगन्म स्वः । सं ज्योतिषाभुम ॥४॥ ४७
 स्वयंभूरसि श्रेष्ठो रश्मिर्वैवोदा असि वचो मे देहि । सूर्यस्यावृतमन्वावर्ते ॥५॥ ४८
 अग्ने गृहपते सुगृहपतिरहं त्वया गृहपत्या भूयासम् ।
 सुगृहपतिस्त्वं मया गृहपत्या भूयाः ॥६॥ ४९
 अस्थरि णो गार्हपत्यानि सन्तु नृत् १ हिमाः ।
 तिमनेन नस्तेजसा स१ शिशाधि सूर्यस्यावृतमन्वावर्ते ॥७॥ ५०
 उरुर्विष्णो विक्रमस्वोरुक्षयाय नस्कृधि । धृतं धृतयोने पिब प्र३ यज्ञपति तिर ॥८॥ ५१
 ततोऽसि तंतुरस्यनु मा तनुहि । अस्मिन्यज्ञेस्या१ साधु कृत्यायामस्मिन्नेऽस्मिन्लोके ॥९॥५२
 इदं मे कर्मेदं वीर्यं पुत्रोऽनु संतनोतु । अग्ने व्रतपते व्रतमचारिषं तदशकं तन्मैऽराधि ।
 इदमहं य एवास्मि स एवास्मि ॥१०॥(६) ५३
 अग्र्ये कव्युवाहनाय स्वाहा सोमाय पित्रुमते स्वाहा । अपहता अक्षरा रक्षांसि वेदिवदः ॥१॥ ५४
 ये रूपाणि प्रतिमुञ्चमाना अक्षराः सन्तः स्वधया चरन्ति ।
 परापुरो निपुरो ये भरन्त्यभिष्टौल्लोकात् प्रणुदात्यस्मात् ॥२॥ ५५
 अत्र पितरो मादयध्वं यथाभागमावृषायध्वम् । अमीमदन्त पितरो यथाभागमावृषायिषत ॥३॥ ५६
 नमो वः पितरः शुष्माय नमो वः पितरस्तपसे ।
 नमो वः पितरो यज्जीवं तस्मै नमो वः पितरो रसाय ।
 नमो वः पितरो घोराय मन्येवै स्वधायै वः पितरो नमः ।
 एतद्वः पितरो वासो गृहार्थः पितरो दत्त ॥ ४ ॥ ५७[१०७]

उदायुषा स्वायुषोत्पन्नस्य धामभिः । उदस्थाममृतं अमुं ॥५॥ ५८
 आर्चं पितरो गर्भं कुमारं पुष्करस्रजम् । यथेह पुरुषोऽसत् ॥६॥ ५९
 ऊर्जं वहन्तीरमृतं घृतं पर्यः कीलालं परिस्रुतम् ।
 स्वधा रथं तर्पयत मे पितृन् ॥७॥ (७) ६०

कृष्णोऽसि नव ॥ ९ ॥ अग्ने वाजजिह्व ॥ ९ ॥ देव सधितरेकादश ॥ ११ ॥ अग्नीषोमयोः पद ॥ ६ ॥
 भस्मेऽवधायोऽष्ट ॥ ८ ॥ सं वर्चसा दश ॥ १० ॥ अग्नये कव्यवाहनाय सप्त ॥ ७ ॥
 सप्तानुवाकेषु षष्ठि ॥ ६० ॥ कृष्ण इमं मे षष्ठि ॥ ६ ॥
 इति शुक्लयजुःकाण्वसंहितायां द्वितीयोऽध्यायः ॥ २ ॥

अथ तृतीयोऽध्यायः ॥

समिधार्णि दुवस्यत घृतैर्बोधयुतार्तिथिम् । आस्मिन् हव्या जुहोतन ॥१॥ १
 सुसमिधाय शोचिषं घृतं तीव्रं जुहोतन । अग्नये जातवेदसे ॥२॥ २
 तं त्वां समिद्धिरङ्गिरो घृतेन वर्षयामसि । बृहद्विषा यविष्ठय ॥३॥ ३
 उर्प त्वाग्ने हविष्मतीर्घृताचीर्यन्तु हर्यत । जुषस्व समिधो मम ॥४॥ ४
 भूर्भुवः स्वर्धौर्वि भूम्ना भूर्भिरिव वरिष्णा ।
 तस्यास्ते पृथिवि देवयजनि पुष्टेभिर्मन्त्रादमन्त्राद्यादधे ॥५॥ ५
 आर्यं गौः पृश्निरक्रमीदसदन् मातरं पुरः । पितरं च ग्रयन्त्स्वः ॥६॥ ६
 अन्तश्चरति रोचनास्य प्राणादपानती । व्यख्यन् महिषो दिवम् ॥७॥ ७
 त्रिशद्वाम विराजति वाक् पतङ्गार्यं वीयते । प्रति वस्तोरहं धुभिः ॥८॥ (१) ८

अभिज्योतिषं त्वा वायुमतीं प्राणवतीम् । स्वर्ग्योः स्वर्गायोपदधामि भास्वतीम् ।
 अभिज्योतिर्ज्योतिरग्निः स्वाहा ॥१॥ ९
 सूर्यं ज्योतिषं त्वा वायुमतीं प्राणवतीम् । स्वर्ग्योः स्वर्गायोपदधामि भास्वतीम् ।
 सूर्यो ज्योतिर्ज्योतिः सूर्यः स्वाहा ॥२॥ १०
 सज्जदेवेन सवित्रा सज्जराज्येन्द्रवत्या । जुषाणो अभिर्वेतु स्वाहा ॥३॥ ११
 सज्जदेवेन सवित्रा सज्जुरुषसेन्द्रवत्या । जुषाणः सूर्यो वेतु स्वाहा ॥ ४ ॥ १२
 इह पुष्टिं पुष्टिपतिर्दधात्विह अजाः रमयतु अजापतिः । अग्नये गृहपतये रयिमते पुष्टिपतये स्वाहा ।
 अग्नयेऽन्नादायामपतये स्वाहा ॥५॥ १३
 अनमित्रं मे अघरागनमित्रमृदक्कृषि । इन्द्रानमित्रं पृथान्मेनमित्रं पुरस्कृषि ॥६॥ १४ [१२४]

इन्द्रः पथादिन्द्रः पुरस्तादिन्द्रो अस्मो३ अभिपातु विश्वतः ।

इन्द्रो जिघांसतां मनांसि विपूचीना व्यस्यतात् ॥७॥

१५

समिदसि समिद्धो मे अग्ने दीदिहि । सुमेद्धा तं अग्ने दीद्यासम् ॥८॥(२)

१६

उपप्रयन्तो अश्वरं मन्त्रं वोचेमामये । आरे अस्मे च शृण्वते ॥१॥

१७

अभिर्मूर्धा दिवः ककुत्पतिः पथिष्या अयम् । अपांसू रेतोसि जिन्वति ॥२॥

१८

उभा चाभिन्द्राग्नी आहुवध्या उभा राधसः सह मादयध्वै ।

उभा दातारा इषांसू रयीणामुभा वाजस्य सातये हुवे वाम् ॥३॥

१९

अयं ते योनिर्ऋत्वियो यतो जातो अरोचथाः ।

तं जानन्नग्र आरोहाथा नो वर्षया रयिम् ॥४॥

२०

अयमिह प्रथमो धायि धातुमिहोता यजिष्ठो अध्वरेष्वीक्यः ।

यममवानो भृगवो विरुचुर्वनेषु चित्रं विभ्वं विशेर्विशे ॥५॥

२१

अस्य प्रज्ञामनु द्युतं शुक्रं दुन्दुहे अहयः । पर्यः सहस्रसामृषिम् ॥६॥

२२

तनुपा अग्नेऽसि तन्वं मे पाह्यायुर्दा अग्नेऽस्यायुर्मे देहि । वचोदा अग्नेऽसि वचो मे देहि ॥७॥

२३

अग्ने यन्मे तन्वा ऊनं तन्म आपृण । इन्धानास्त्वा शतं हिमा द्युमन्तं समिधीमहि ॥८॥

२४

वर्यस्वन्तो वयस्कृतं सहस्वन्तः सहस्कृतम् । अग्ने सपत्नदग्मन्मदग्धासो अदाम्यम् ॥९॥

२५

चित्रावसो स्वस्ति ते पारमशीय । सं त्वमग्ने ध्वर्यस्य वर्चसागथाः समृषीणास्तुतेन ॥१०॥

२६

सं प्रियेण धाम्ना समहमायुषा सं वर्चसा सं प्रजया स रायस्पोषेण मिषीय ।

अन्ध स्थान्धो वो मक्षीय महं स्थ महो वो मक्षीय ॥११॥

२७

ऊर्जं स्थोर्जं वो मक्षीय रायस्पोषं स्थ रायस्पोषं वो मक्षीय ।

रेवंती रमध्वमस्मिन् योना अस्मिन् गोष्ठेऽस्मिन् क्षयेऽस्मिन्लोके ॥१२॥

२८

इहैव स्तेतो मापगात । संहितासि विश्वरूप्यूर्जा माविश गौपत्येन ॥१३॥

२९

उप त्वाग्ने दिवेर्दिवे दोषावस्तर्धिया वयम् । नमो भरन्त एमसि ॥१४॥

३०

राजन्तमध्वराणां गोपामुतस्य दीर्घिविम् । वर्षमानं स्वे दमे ॥१५॥

३१

स नः पितेर्व सूनवेऽग्ने स्रपायनो भव । सचस्वा नः स्वस्तये ॥१६॥

३२

अग्ने त्वं नो अन्तम उत त्राता शिवो भवा वरुध्यः ।

वसुरभिर्वसुश्रवा अच्छा नक्षि द्युमन्तं रयिं दाः ॥१७॥

३३ [१४३]

तं त्वां शोचिष्ठ दीदिवः सुभ्राय नूनमीमहे सखिभ्यः ।
 स नो बोधि शुधी हवसुरुध्या नो अघायतः समस्मात् ॥१८॥ ३४
 इळ एळदित एहि काम्य एहि । मयि वः कामधरणं भूयात् ॥१९॥ ३५
 सोमान् स्वरणं कृणुहि ब्रह्मणस्पते । कक्षीर्वन्तं य औशिजः ॥२०॥ ३६
 यो रेवान्यो अमीवहा वसुवित् पुष्टिवर्धनः । स नः मिषक्तु यस्तुरः ॥२१॥ ३७
 मा नः शस्त्रो अररुषो धूर्तिः प्रणव्यार्त्यस्य । रक्षा नो ब्रह्मणस्पते ॥२२॥ ३८
 महि त्रीणामवोऽस्तु शुक्षं मित्रस्यार्यम्णः । दुराधर्षं वरुणस्य ॥२३॥ ३९
 नहि तेषाममा चन नाध्वसु वारुणेषु । ईशे रिपुरघशस्त्रः ॥२४॥ ४०
 ते हि पुत्रासो अदितेः प्र जीवसे मर्त्यीय । ज्योतिर्यच्छन्त्यजं सप्तम् ॥२५॥ ४१
 कदा चन स्तरीरेसि नेन्द्र सशसि दाशुषं ।
 उपोपेन्तु मघवन् भय इन्तु ते दानं देवस्य पृच्यते ॥२६॥ ४२
 तत् संवितुर्धरेण्यं भगो देवस्य धीमहि । धियो यो नः प्रचोदयात् ॥२७॥ ४३
 परि ते द्रुळभो रथोऽस्माँ अश्रोतु विश्वतः । येन रक्षसि दाशुषः ॥
 मर्मिहो मासमर्धय प्रजया च धनेन च ॥२८॥ (३) ४४

भूर्भुवः स्वः सुप्रजाः प्रजया भूयासम् । सुवर्तो वीरैः सुपोषः पोषैः ॥१॥ ४५
 नर्यं प्रजां मे पाहि शस्त्रं पशून् मे पाहि । आगन्म विश्वेदसमस्मभ्यं वसुवित्तमम् ॥२॥ ४६
 अग्ने सम्राळभि युन्नमभि सह आर्यच्छस्व । अयमग्निर्गृहपतिर्गार्हिपत्यः प्रजावान्वसुवित्तमम् ॥३॥ ४७
 अग्ने गृहपतेऽभि युन्नमभि सह आर्यच्छस्व । गृहा मा विभीत मा वैपध्वमूर्जं बिभ्रत एमसि ॥४॥ ४८
 ऊर्जं विभ्रदः सुमनाः सुमेधा गृहानेमि मनमा मोदमानः ।
 येषामध्येति प्रवसन्त्येषु सौमनसो बृहः ॥५॥ ४९
 गृहानुपह्वयामहे ते नो जानन्तु जानतः । उपहृता इह गाव उपहृता अजावयः ॥६॥ ५०
 अथो अर्चस्य कीलाल उपहृतो गृहेषु नः । क्षेमाय वः शान्त्यै प्रपद्ये ।
 शिवः शग्मः शंयोः शंयोः ॥७॥ (४) ५१

प्रधामिनो हवामहे मरुतश्च रिशादसः । क्रम्मेणं सजोपसः ॥१॥ ५२
 यद् ग्रामे यदरण्ये यत्सभायां यदिन्द्रिये । यदेनश्चक्रमा वयमिदं तदवयजामहे स्वाहा ॥२॥ ५३
 मो पृ ण इन्द्रात्र पृत्सु देवैरस्ति हि प्मा ते शुष्मिन्नयाः ।
 महश्चिद्यस्य मीळहुषा यज्या हविष्मतो मरुतो वन्दते गीः ॥३॥ ५४ [१६४]

अक्रुन् कर्म कर्मकृतः सह वाचा मयोधुवा । देवेभ्यः कर्म कृत्वास्तं प्रेतं सचाश्रुवः ॥४॥ ५५

अवश्यं निचुम्पुण निचुरसि निचुम्पुणः ।

अव देवैर्देवकृतमेनोऽयासिषमव मर्यैर्मर्त्यकृतं पुरुषाणो देव रिपस्पाहि ॥५॥ (५) ५६

पूर्णां देविं परां पतु सुपूर्णां पुनरापत । वस्नेव विक्रीणावहा इषमूर्धं शतक्रतो ॥१॥ ५७
दुहि मे ददामि ते नि मे धेहि नि ते दधौ ।

निहारं निहरामि ते निहारं निहरासि मे स्वाहा ॥२॥ (६) ५८

अक्षधर्माभिदन्तु ऋवं भ्रिया अधूषत ।

अस्तौषत स्वमानयो विश्रा नविष्टया मती योजा न्विन्द्र ते हरीं ॥१॥ ५९

सुसंदृष्टं त्वा वयं मधवन् वन्दिषीमहि ।

प्र नूनं पूर्णवन्धुर स्तुतो यासि वशौ३ अनु योजा न्विन्द्र ते हरीं ॥२॥ ६०

मनो न्नाहुवामहे नाराशस्तेन स्तोमेन । पितृणां च मन्मभिः ॥३॥ ६१

आ न एतु मनः पुनः कृत्वे दक्षाय जीवसे । ज्योक् च द्यौं दृष्टो ॥४॥ ६२

पुनर्नः पितरो मनो ददातु दैव्यो जनः । जीवं व्रातं सचेमहि ॥५॥ ६३

वयं सोम व्रते तव मनस्तनुषु विभ्रतः । प्रजावन्तः सचेमहि ॥६॥ (७) ६४

एष ते रुद्र भागः सह स्वसाग्भिकया तं जुषस्व स्वाहा । एष ते रुद्र भाग आबुस्ते पशुः ॥१॥ ६५

अव रुद्रमदीमह्यव देवं व्यम्बकम् ।

यथा नो वस्यसस्करद्यथा नः श्रेयसस्करद्यथा नो व्यवसाययात् ॥२॥ ६६

मेपजमसि मेपजं गवेऽध्याय पुरुषाय मेपजम् । सुगं मेपार्य मेप्यै ॥३॥ ६७

व्यम्बकं यजामहे सुगन्धिं पुष्टिवर्धनम् । उर्वारुकमिव बन्धनान्मुक्त्योर्मुक्षीय मामृतात् ॥४॥ ६८

व्यम्बकं यजामहे सुगन्धिं पतिवेदनम् । उर्वारुकमिव बन्धनादितो मुक्षीय मामृतात् ॥५॥ ६९

एतेन रुद्रावसेनं परो मूजवतोऽतीहि ।

अवततधन्वा पिनाकावसः कृत्तिवासा अहिंसन्नः शिवः शान्तोऽतीहि ॥६॥ (८) ७०

वाजिनां वाजोऽवतु मक्षो अस्मान् रेतः सिक्तममृतं बलाय ।

विश्वे देवा अभि यत् सैवमूक्तस्तन्मा धिनोतु प्रजया धनेन ॥१॥ ७१

वाज्यहं वाजिनस्योपहृत उपहृतस्य भक्षयामि । वाजे वाजी भूयासम् ॥२॥ ७२

सवित्रा प्रधृता दैव्य आपं जदन्तु ते तनूम् । दीर्घायुत्वाय वर्चसे ॥३॥ ७३ (२८३)

कश्यपस्य त्र्यायुषं जमदग्नेस्त्र्यायुषम् । यदेवानां त्र्यायुषं तन्मे अस्तु त्र्यायुषम् ॥४॥ ७४
 येन धाता बृहस्पतेरिन्द्रस्य चायुषेऽवपत् । तेन ते वपामि ब्रह्मणा जीवार्तवे जीवनाय ॥५॥ ७५
 दीर्घायुत्वाय बलाय वर्चसे । सुप्रजास्त्वाय चासा अथो जीव श्रुदः श्रुतम् ॥६॥ (९) ७६ [१८६]

समिधाग्निमष्ट ॥ ८ ॥ अग्निर्ज्योतिषं त्वाष्ट ॥ ८ ॥ उपप्रयन्तोऽद्याविशतिः ॥ २८ ॥ मृशुषः स्वाः

सप्त ॥ ७ ॥ प्रधासिनः पञ्च ॥ ५ ॥ पूर्णा दधि द्वे ॥ २ ॥ अक्षसमीमन्त षट् ॥ ६ ॥

एष ते अ षट् ॥ ६ ॥ वाजिनां वाजस्य षट् ॥ ६ ॥ नवाजुषाकेषु षट्सप्ततिः ॥ ७६ ॥

॥ इति शुक्लयजुःकाण्डसंहितायां दृतीयोऽध्यायः ॥ ३ ॥

अथ चतुर्थोऽध्यायः ॥

एदमगन्म देवयजनं पृथिव्या यत्र देवासो अजुषन्तु विधे ।

ऋक्सामाभ्यां सन्तरन्तो यजुर्मीं रायस्पोषेण समिषा मदेम ॥१॥

इमा आपः शम्भु मे सन्तु देवीरोषवे त्रायस्व स्वधिते मेन हिंसीः ।

आपो अस्मान्मातरः शुन्धयन्तु घृतेन नो घृतत्वं पुनन्तु ॥२॥

विश्व हि रिप्रं प्रवहन्ति देवीरुदिदाभ्यः शुचिरा पूत एमि ।

दीक्षातपसोस्तनरसि तां त्वा शिवां श्रमां परिदधे मद्रं वर्णं पुष्पन् ॥३॥ (१)

महीनां पयोऽसि वचोदा असि वचो मे देहि । वृत्रस्य कनीनकासि चक्षुर्दा असि चक्षुर्मे देहि ॥१॥४

चित्पतिर्मा पुनातु वाक्पतिर्मा पुनातु देवो मां सविता पुनात्वाच्छिद्रेण पवित्रेण सूर्यस्य रुग्मिभिः ।

तस्य ते पवित्रपते पवित्रपूतस्य यत्कामः पुने तच्छक्रेणम् ॥२॥

आ वो देवास ईमहे वामं प्रयत्यध्वरे । आ वो देवास आशिषो यज्ञियासो हवामहे ॥३॥

स्वाहा यज्ञं मनसः स्वाहोरोरन्तरिक्षात् । स्वाहा धावापृथिवीभ्यां स्वाहा वातादारमे ॥४॥ (२) ७

आकृत्यै प्रयुजेऽग्नये स्वाहा मेघायै मनसेऽग्नये स्वाहा

दीक्षायै तपसेऽग्नये स्वाहा सरस्वत्यै पूष्णेऽग्नये स्वाहा ।

आपो देवीर्बृहतीविश्वश्श्रवो धावापृथिवी उर्वन्तरिक्ष । बृहस्पतये इविषां विधेम स्वाहा ॥१॥ ८

विश्वो देवस्य नेतुर्मतो बुरीत सख्यम् । विश्वो राय इषुष्यति धुञ्जं वृणीत पुष्पसे स्वाहा ॥२॥ (३) ९

ऋक्सामयोः शिल्पे स्यस्ते वामारमे ते मा पातम् । आस्य यज्ञस्योद्वचः ॥१॥

शर्मोऽसि शर्म मे यच्छ नमस्ते अस्तु मा मा हिंसीः ।

ऊर्गस्याग्निरस्यूर्णप्रदा ऊर्ग मे यच्छ ॥२॥

- सोमस्य नीविरसि विष्णोः शर्मोसि शर्म यजमानस्य ।
 इन्द्रस्य योनिरसि सुसस्याः कुपीस्कृधि ॥३॥ १२
- उच्छ्रयस्व वनस्पत ऊर्ध्वो गां पाह्यः सहसः । आस्य यज्ञस्योदचः ॥४॥ (४) १३
- व्रतं कृणुत व्रतं कृणुत व्रतं कृणुत । अभिर्भ्राभिर्यज्ञो वनस्पतिर्यज्ञिर्यः ॥१॥ १४
- देवीं धियं मनामहे सुमृलीकाममिष्टये । वचोदौ विश्वर्चायसः सुतीर्या नो असद्वशे ॥२॥ १५
- ये देवा मनोजाता मनोयुजो दक्षकृतवः । ते नोऽवन्तु ते नः पान्तु तेभ्यः स्वाहा ॥३॥ १६
- आत्राः पीता भवत यूयमापो अस्माकमन्तरुदरे सुशेवाः ।
 ता अस्मभ्यमयस्मा अनमीवा अनागसः स्वदेन्तु देवीरमृता क्रतावृधः ॥४॥ १७
- इयं तै यज्ञियां तनूरपो मृश्वामि न प्रजाय ।
 अः होमुचः स्वाहाकृताः पृथिवीमार्विशत पृथिव्या संभव ॥५॥ १८
- अग्ने त्वं सु जागृहि वयं सु मन्दिपीमहि । रक्षां णो अप्रयुच्छन् प्रबुधै नः पुनस्कृधि ॥६॥ १९
- पुनर्मनः पुनरायुर्म आगात् पुनश्चक्षुः पुनः श्रोत्रं म आगान् ।
 पुनः प्राणः पुनरात्मा म आगात् ॥७॥ २०
- त्वमग्ने व्रतुषा असि देव आ मर्त्येष्वा । त्वं यज्ञेष्वीडयः ॥८॥ २१
- रास्वेयत्सोमा भूयो भर । देवो नः सविता वसोर्दाता वस्वदात् ॥९॥ (५) २२
- एषा तै शुक्र तनूरेतद्वर्चस्तया सम्भव आजै गच्छ । जूरसि धृता मनसा जुष्टा विष्णवे ॥१॥ २३
- तस्यास्ते सत्यसंवसः प्रसवे तनूयन्त्रमंशीय स्वाहा ।
 चन्द्रमसि शुक्रमस्यमृतमसि वैश्वदेवमसि ॥२॥ २४
- चिदसि मनामि धीरमि दक्षिणासि क्षत्रियासि यज्ञियास्यदितिरस्युभयतः शीर्ष्णा ।
 सा नः सुप्राची सुप्रतीची भव ॥३॥ २५
- मित्रस्त्वां यदि बभ्रीतां पूषाध्वनस्यात्विन्द्रायाध्वक्षाय ।
 अनु त्वा माता मन्यतामनु पितानु भ्राता सगम्योऽनु सखा सयूध्यः ॥४॥ २६
- सा देवि देवमच्छेदीन्द्राय सोमम् । रुद्रस्त्वा वर्तयतु स्वस्ति सोमसखा पुनरोहि ॥५॥ (६) २७
- वस्यस्यदितिरस्यादित्यासि रुद्रासि चन्द्रासि । बृहस्पतिर्वा सुजे रम्यातु रुद्रो वसुभिराचके ॥१॥ २८
- अदित्यास्त्वा मूर्धन्नाजिघामि देवयजने पृथिव्याः । इळायास्पदमसि धृतवत् स्वाहा ॥२॥ २९
- अस्मे रमस्त्रास्मे ते बन्धुः । त्वे रायो अस्मे रायः ॥३॥ ३० [२१६]

मा वयं रायस्योर्वेण वियौष्म तोतो रायः । समख्ये देव्या धिया सं दक्षिणयोरुचक्षसा ।

मा म आयुः प्रमोषीमो अहं तव वीरान्विदेय तव देवि संहर्षि ॥४॥ (७) ३१

एष तै गायत्रो भाग इति मे सोमाय ब्रूतादेव ते त्रैष्टुभो भाग इति मे सोमाय ब्रूतात् ।

एष ते जार्गतो भाग इति मे सोमाय ब्रूताच्छन्दोमानानां

साम्राज्यं गच्छतादिति मे सोमाय ब्रूतात् ॥१॥

३२

आस्माकौऽसि शुक्रस्ते प्रथः । विचितस्त्वा विचिन्वन्तु ॥२॥

३३

अभि त्वं देव सवितारमोष्योः कविकर्तुमर्चामि सत्यसंव रत्नधामभि प्रियं मतिं कविम् ।

ऊर्वा यस्यामतिर्मा आर्दिधुतत्सर्वमनि हिरण्यपाणिरमिमीत सुकृतुः कृपा स्वः ॥३॥

३४

प्रजाम्यस्त्वा प्रजास्त्वानुग्राणन्तु । प्रजास्त्वमनुग्राणिहि ॥४॥ (८)

३५

चन्द्रं त्वा चन्द्रेण क्रीणामि शुक्र शुक्रेणामृतममृतैः । समे ते गोरस्मे तै चन्द्राणि ॥१॥

३६

तर्पसस्तु नृसि प्रजापतेर्वर्णः । परमेण पशुनां क्रीयसे सहस्रपोषं पुषेयम् ॥२॥

३७

मित्रो न एहि सुमित्रध इन्द्रस्योरुमविश दक्षिणम् । उशबुशन्तं स्योनः स्योनम् ॥३॥

३८

स्वान् आज्ञाह्वरि वम्भरि हस्त सुहस्त कृशानो ।

एते वः सोमकर्यणास्तान्रक्षन् मा वो दभन् ॥४॥

३९

परि माधे दुश्चरिताद्वाधस्वा मा सुचरिते भज । उदायुषा स्वायुषोदस्थाममृतौ अलु ॥५॥

४०

प्रति पन्थामपन्नहि स्वस्तिगामनेहसम् । येन विश्वाः परि द्विषो वृणक्ति विन्दते वसु ॥६॥ (९) ४१

अर्दित्यास्त्वगस्यर्दित्यै सद आसीद । अस्तंश्चाद्यामृषभो अन्तरिक्षममिमीत वरिमार्णं पृथिव्याः ।

आसीद्विश्वा श्वनानि सम्राद्विभेत्तानि वरुणस्य व्रतानि ॥१॥

४२

वनंयु व्यन्तरिक्षं ततान वाजमर्वत्सु पयं उस्त्रियांसु ।

हस्तु क्रतुं वरुणो विध्वंसि दिवि सूर्यमदधात् सोममद्रौ ॥२॥

४३

सूर्यस्य चक्षुरारोहाग्रेरक्षः कनीनकाय । यत्रैतशेभिरीयसे आजमानो विपश्चिता ॥३॥ ४४

उत्ता एतं धूर्वाहौ युज्येथामनश्च अवीरहणौ ब्रह्मचोदनौ ।

स्वस्ति यजमानस्य गृहान् गच्छतम् ॥ ४ ॥

४५

भद्रो मेऽसि प्रच्यवस्व भुवस्पते विश्वान्यभि धामानि ।

मा त्वा परिपरिणो विदुन् मा त्वा परिपन्थिनो विदुन् मा त्वा वृका अघायवो विदुन् ।

इयेनो भूत्वा परोपत यजमानस्य गृहान् गच्छ तर्वा सस्कृतम् ॥ ५ ॥

४६ [२३३]

नमो मित्रस्य वरुणस्य चर्क्षसे महो देवाय सहस्रं संपर्यत ।

दूरेदृशो देवजाताय केतवे दिवस्पुत्राय सूर्याय शशस्रत ॥६॥

४७

वरुणस्योत्तमर्जनमसि वरुणस्य स्कम्भसर्जनी स्थः ।

वरुणस्य ऋतसदन्यसि वरुणस्य ऋतसदनमसि वरुणस्य ऋतसदनीमासीद ॥७॥

४८

या ते धामानि हविषा यजन्ति ता ते विश्वा परिभूरस्तु यज्ञम् ।

गयस्कानः प्रतरणः सुवीरोऽवरीहा प्रचरा सोम दुर्यान् ॥८॥ (१०)

४९ [१३५]

एवमगन्म तिस्रः ॥ ३ ॥ महीनां चतस्रः ॥ ४ ॥ आकृत्यै द्वे ॥ २ ॥ श्रुक्सामयोश्चतस्रः ॥ ४ ॥

वतं कुणुत नव ॥ ९ ॥ एषां ते पञ्च ॥ ५ ॥ वस्वसि चतस्रः ॥ ४ ॥ एष ते चतस्रः

॥ ४ ॥ चंद्रं त्वा षट् ॥ ६ ॥ अदित्यस्त्वगष्ट ॥ ८ ॥ दशानुवाकेष्वेकोनपञ्चाशत् ॥ ४९ ॥

॥ इति शुक्लयजुःकाण्वसंहितायां चतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥

अथ पञ्चमोऽध्यायः ।

अग्नेस्तनूरसि विष्णवे त्वा सोमस्य तनूरसि विष्णवे त्वा ।

अतिथिरातिथ्यमसि विष्णवे त्वा इयेनार्य त्वा सोमभृते

विष्णवे त्वाद्यये त्वा रायस्पोषदे विष्णवे त्वा ॥१॥

१

अग्नेर्जनित्रमसि वृषणौ स्थः । उर्वर्यस्यायुरसि पुरुरवा असि ।

गायत्रेण त्वा छन्दसा मन्थामि त्रैष्टुभेन त्वा छन्दसा मन्थामि

जागतेन त्वा छन्दसा मन्थामि ॥२॥

२

भवतं नुः समनसौ सचेतसाअरेपसौ ।

मा यज्ञं हिंशसिष्टं मा यज्ञपतिं जातवेदसौ शिवौ भवतमद्य नः ॥३॥

३

अग्रा अभिश्ररतिं प्रविष्ट ऋषीणां पुत्रो अभिशस्तिपावा ।

स नः स्योनः सुयजा यज्ञेह देवेभ्यो हव्यं सदमप्रयुच्छन्त्स्वाहा ॥४॥ (१)

४

आर्पतये त्वा गृह्णामि परिपतये त्वा गृह्णामि । तनूनष्ट्रं शाकुराय शक्मभोजिष्ठाय ॥१॥

५

अनाघृष्टमस्यनाघुष्यं देवानामोजः । अनभिश्चस्त्यभिश्चस्तिपा अनभिश्चस्तेन्यम् ॥२॥

६

अजंसा सत्यमुपगेषं सुविते मा धाः । अग्ने व्रतप्रास्त्वे व्रतपाः ॥३॥

७

या तव तनूरियं सा मयि या मम तनूरेषा सा त्वयि ।

सह नौ व्रतपते व्रतान्यनु मे दीक्षां दीक्षार्पतिर्भन्वतामनु तपस्त्वपस्पतिः ॥४॥

८ [२४३]

अ॒श्व॒शूर॑श्शु॒ष्टे दे॒व सो॒माप्या॑वता॒मिन्द्रा॑यैकध॒नवि॑दे ।

आ त॒म्यमि॒न्द्रः प्या॑रता॒मा त्वमि॒न्द्राय॑ प्यायस्व ॥५॥

९

आप्या॑यया॒स्मान् सखी॑न्सु॒न्या मे॒घया॑ । स्व॒स्ति ते॑ दे॒व सोम॑ सु॒त्यामु॒हर्च॑मश॒यि ॥६॥

१०

ए॒ष्टा रा॒यः प्रे॒षे भगा॑य । ऋत॑मृत॒वादि॒भ्यो नमो॑ दि॒वे नमः॑ पृथि॒व्यै ॥७॥

११

या ते॑ अ॒ग्ने यः शु॒या त॒नूर्व॑षि॒ष्ठा ग॒ह्वरे॑ष्टा । उ॒ग्रं व॒चो अ॒पाव॑धी॒त्स्वेषं॑ व॒चो अ॒पाव॑धी॒त् स्वाहा॑ ।

या ते॑ अ॒ग्ने रजः॑शु॒या त॒नूर्व॑षि॒ष्ठा ग॒ह्वरे॑ष्टा । उ॒ग्रं व॒चो अ॒पाव॑धी॒त्स्वेषं॑ व॒चो अ॒पाव॑धी॒त् स्वाहा॑ ।

या ते॑ अ॒ग्ने इरी॑शु॒या त॒नूर्व॑षि॒ष्ठा ग॒ह्वरे॑ष्टा ।

उ॒ग्रं व॒चो अ॒पाव॑धी॒त्स्वेषं॑ व॒चो अ॒पाव॑धी॒त् स्वाहा॑ ॥८॥ (२)

१२

त॒साय॑नी मेऽसि वि॒चार॑यनी मेऽसि । अ॒व॒ता॒न्मा व्य॑शित॒मव॑ता॒न्मा नाथि॑तम् ॥१॥

१३

वि॒दे॒र॒ग्रेर्न॑मो॒ नामा॑ग्ने अ॒ङ्गि॒र आ॑यु॒ना ना॒ग्नेहि॑ ।

योऽ॒स्यां पृथि॑व्याम॒सि य॒त्तेना॑घृ॒ष्टं ना॒म य॒ज्ञियं॑ ते॒न त्वा द॑धे ।

वि॒दे॒र॒ग्रेर्न॑मो॒ नामा॑ग्ने अ॒ङ्गि॒र आ॑यु॒ना ना॒ग्नेहि॑ ।

यो द्वि॒तीय॑स्यां पृथि॑व्याम॒सि य॒त्तेना॑घृ॒ष्टं ना॒म य॒ज्ञियं॑ ते॒न त्वा द॑धे ।

वि॒दे॒र॒ग्रेर्न॑मो॒ नामा॑ग्ने अ॒ङ्गि॒र आ॑यु॒ना ना॒ग्नेहि॑ ।

यस्तु॒तीय॑स्यां पृथि॑व्याम॒सि य॒त्तेना॑घृ॒ष्टं ना॒म य॒ज्ञियं॑ ते॒न त्वा द॑धे ।

अ॒नु त्वा दे॒ववी॑तये सि॒ःश॑सि स॒प॒त्नसा॑ही दे॒वेभ्यः॑ क॒ल्पस्व॑ सि॒ःश॑सि

स॒प॒त्नसा॑ही दे॒वेभ्यः॑ शु॒न्धस्व॑ सि॒ःश॑सि स॒प॒त्नसा॑ही दे॒वेभ्यः॑ शु॒म्भस्व॑ ॥१॥ (३)

१४

इन्द्र॒घोष॑स्त्वा वसु॑भिः पुरस्ता॒त्पातु॑ अ॒चैता॑स्त्वा रु॒द्रैः पृ॒श्वात्पा॑तु ।

मनो॑जवास्त्वा पि॒तृभि॑र्दक्षि॒णतः॑ पा॒तु वि॒श्वकर्मा॑ त्वादि॒त्यैरु॑त्तर॒तः पा॑तु ॥१॥

१५

इ॒दम॑हं त॒प्तं वा॑र्च॒दि॒र्घो य॒ज्ञाभिः॑ सं॒जामि॑ ।

सि॒ःश॑सि स्वाहा॑ सि॒ःश॑स्यादि॒त्य॒ग॒निः स्वाहा॑ ॥२॥

१६

सि॒ःश॑सि अ॒श्व॒व॒निः अ॒श्व॒व॒निः स्वाहा॑ सि॒ःश॑सि सु॒प्र॒जा॒वनी॑ रा॒यस्पोष॑व॒निः स्वाहा॑ ।

सि॒ःश॑स्याव॒ह दे॒वान्य॑ज॒मानाय॑ स्वाहा॑ भू॒तेभ्य॑स्त्वा ॥३॥

१७

ध्रु॒वोऽसि॑ पृथि॒वी द॑श्ह ध्रु॒व॒क्षि॒दस्य॑न्तरि॒क्षं द॑श्ह ।

अ॒च्यु॒त॒क्षि॒दसि॑ दि॒वं द॑श्ह॒ऽहो॒मे॒र्मस्मा॑स्य॒ग्नेः पुरी॑षम॒सि ॥४॥ (४)

१८

यु॒ञ्जते॑ म॒न उ॒त यु॒ञ्जते॑ धि॒यो वि॒प्रा वि॒प्रस्य॑ बृ॒हतो॑ वि॒प॒शितः॑ ।

वि हो॒त्रा द॑धे व॒युना॑विदे॒क इ॒न्मही॑ दे॒वस्य॑ स॒वितुः॑ परि॒ष्टुतिः॑ ॥१॥

१९ [१५४]

- इदं विष्णुर्विचक्रमे त्रेधा नि दधे पदम् । समूळहमस्य पाशुरे स्वाहा ॥२॥ २०
- इरावती धेनुमती हि भूतं च यवसिनी मनवे दशस्या ।
व्यस्कम्ना रोदसी विष्ण एते दाधर्थं पृथिवीमभितौ मयूखैः स्वाहा ॥३॥ २१
- देवश्रुतौ देवेष्वार्षोपतम् । प्राचीं प्रेतमध्वरं कल्पयन्ती ऊर्ध्वं यज्ञं नयन्तं मा जिह्वरतम् ॥४॥ २२
- स्वं गोष्ठमावदन्तं देवी दुयै आयुर्मा निर्वोदिष्टं प्रजां मा निर्वोदिष्टम् ।
अत्र रमेषां वर्ष्मन् पृथिव्याः ॥५॥ २३
- विष्णोर्लुके वीर्याणि प्रवोचं यः पार्थिवानि विममे रजांसि ।
यो अस्कभायदुत्तरं सधस्थं विचक्रमणस्त्रेधोरुगायो विष्णवे त्वा ॥६॥ २४
- दिवो वां विष्ण उत वां पृथिव्या महो वां विष्ण उरोरन्तरिक्षात् ।
उभा हि हस्ता वसुना पृणस्वा प्रयच्छु दक्षिणादोत सव्याद्विष्णवे त्वा ॥७॥ २५
- प्र तद्विष्णुं स्तवते वीर्येण मृगो न भीमः कुचरो गिरिष्ठाः ।
यस्योरुषु त्रिषु विक्रमणेष्वधिक्षियन्ति भुवनानि विश्वा ॥८॥ २६
- विष्णो रराटमसि विष्णोः श्रष्ट्रे स्थो विष्णोः स्यूरसि विष्णोर्ध्रुवोसि ।
वैष्णवमसि विष्णवे त्वा ॥९॥ (५) २७
- देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेऽश्विनोर्वाहुभ्यां पुष्णो हस्ताभ्याम् ।
आददे नार्यसीदमहं रक्षसो ग्रीवा अपिक्नुतामि ।
बृहन्नसि बृहद्रवा बृहतीमिन्द्राय वाचं वद । रक्षोहणं बलगहनं वैष्णवीम् ॥१॥ २८
- इदमहं तं बलगमुद्रपामि यन्नो निष्ठयो यममात्यो निचखानं ।
इदमहं तं बलगमुद्रपामि यं नः समानो यमसमानो निचखानं ।
इदमहं तं बलगमुद्रपामि यं नः सबन्धुर्यमसबन्धुर्निचखानं ।
इदमहं तं बलगमुद्रपामि यं नः सजातो यमसजातो निचखानोत्कृत्यां किरामि ॥२॥ २९
- स्वराळसि सपत्नहा सत्रराळस्यभिमातिहा । जनराळसि रक्षोहा सर्वराळस्यमित्रहा ॥३॥ ३०
- रक्षोहणो बलगहनः प्रोक्षामि वैष्णवात्रक्षोहणो बलगहनोऽव्नयामि वैष्णवान् ।
रक्षोहणो बलगहनोऽवस्तृणामि वैष्णवान् ॥४॥ ३१
- रक्षोहणौ बलगहना उपदधामि वैष्णवी रक्षोहणौ बलगहनौ पर्युहामि वैष्णवी ।
वैष्णवमसि वैष्णवा स्थ ॥५॥ (६) ३२ [२६७]

देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्यां पुष्णो हस्ताभ्याम् ।

आददे नार्थसीदमदृशसो ग्रीवा अपिकृन्तामि । यवोऽसि यवयास्मद् द्वेषो यवयारातीः ।

दिवे त्वान्तरिक्षाय त्वा पृथिव्यै त्वा ॥१॥

३३

शुन्धन्ताँलोकाः पितृषदनाः पितृषदनमसि ।

उदिवंस्तमानान्तरिक्षं पृण दृशस्व पृथिव्याम् ॥२॥

३४

युतानस्त्वा मारुतो भिनोतु मित्रावरुणौ ध्रुवेण धर्मेणा ।

ब्रह्मवर्नि त्वा क्षत्रवर्नि रायस्पोषन्नि पर्युहामि ॥३॥

३५

जह्म दृश क्षत्रं दृशायुर्दृश मृजानं दृश । ध्रुवासि ध्रुवोऽस्मिन् यजमान आयतने भूयात् ।

धृतेन यावापृथिवी पर्येथामिन्द्रस्य छदिरसि विश्वजनस्य छाया ॥४॥

३६

परि त्वा गिर्वणो गिर इमा भवन्तु विश्वतः । वृद्वायुमनु वृद्धयो जुष्टा भवन्तु जुष्टयः ॥५॥

३७

इन्द्रस्य स्यूरसीन्द्रस्य ध्रुवोऽसि । ऐन्द्रमसि वैश्वदेवमसि ॥६॥ (७)

३८

विमूरसि प्रवाहणो बहिरसि हव्यवाहनः । आत्रोऽसि प्रचेतास्तुथोऽसि विश्ववेदाः ॥१॥

३९

उश्विगसि कविरह्वारिरसि चम्मारिः । अवस्यूरसि दुर्वस्वाञ्छुन्ध्यूरसि मार्जालीयः ॥२॥

४०

ऋतघामासि स्वर्ज्योतिः समुद्रोऽसि विश्वव्यचाः । अजोऽस्येकपादहिरसि बुध्न्यः ॥३॥

४१

सम्राळसि कुशानुः परिषद्योऽसि पर्वमानः । नभोऽसि प्रतर्का मृष्टोऽसि हव्यस्यदनः ॥४॥

४२

समस्रोऽसि विश्ववेदा ऊनातिरिक्तस्य प्रतिष्ठा ।

अग्रयः सगरा सगरा स्थ सगरेण नाम्ना रौद्रेणानीकेन ।

पातमाग्रयः पिपृतमाग्रयो नमो वोऽस्तु मा मा हिंसिष्ट ॥५॥ (८)

४३

ज्योतिरसि विश्वरूपं विश्वेषां देवानां समित् । त्वं सोम तनूकृद्भ्यो द्वेषोभ्योऽन्यकृतेभ्यः ।

उरु यन्तासि वरुथ स्वाहा । जुषाणो अमुराज्यस्य वेतु स्वाहा ॥१॥

४४

अमे नयं दुपथा राये असान्विश्चानि देव वयुनानि विद्वान् ।

युयोष्यस्मज्जुहुराणमेनो भूर्यिष्ठां ते नमउक्ति विषेम ॥२॥

४५

अयं नो अभिर्वरिवस्कृणोत्वयं मृधः पुर एतु प्रभिन्दन् ।

अयं वाजाञ्जयतु वाजसाता अयं शत्रूञ्जयतु जह्मगाणः स्वाहा ॥३॥

४६

उरु विष्णो विक्रमस्त्रोरु क्षयाय नस्कृधि । धृतं धृतयोने पिव प्रपं यज्ञपति तिरु स्वाहा ॥४॥

४७

देवं सवितरेष ते सोमस्तं रक्षस्व मा च्वा दभन् ।

एतन्वं देवं सोम देवो देवो उपागाः ॥५॥

४८ [१८३]

इदमहं मनुष्यान्सह रायस्पोषेण स्वाहा निर्वर्कणस्य पाशान्मुच्ये । अग्रे व्रतपास्त्वे व्रतपाः ॥६॥ ५०
या तव तनूर्मय्यभूदेवा सा त्वयि या मम तनूस्त्वय्यभूदियं सा मयि ।

यथायथं नौ व्रतपते व्रतान्वनु मे दीक्षां दीक्षापरितिरम्स्तानु तपस्तपस्यतिः ॥७॥ (९) ५०

उरु विष्णो विक्रमस्त्रोरु क्षयाय नस्कधि । घृतं घृतयोने पिव ग्रमं यज्ञपतिं तिरु स्वाहा ॥१॥५१

अत्यन्याँ३ अगां नान्याँ३ उपांगाम् । अर्वाक्त्वा परैभ्यः परोऽवरेभ्यः ॥२॥ ५२

तं त्वा जुषामहे देव वनस्पते देवयज्यार्यै । देवास्त्वा देवयज्यार्यै जुषन्तां विष्णवे त्वा ॥३॥ ५३

ओषधे त्रायस्व स्वर्धिते भैनं हिंसीः ।

दिवं मा लेखीरन्तरिक्षं मा हिंसीः पृथिव्या संभव ॥४॥ ५४

अयं हि त्वा स्वर्धितिस्तेतिजानः प्रणिनायं महते सौमगाय ।

अतस्त्वं देव वनस्पते शतवल्क्षो विरोह सहस्रवल्क्ष वि वयं रुहेम ॥५॥ (१०) ५५ [२९०]

अग्नेस्तनूरसि चतस्रः ॥ ४ ॥ आ पतयेऽष्ट ॥ ८ ॥ तप्तयनी द्वे ॥ २ ॥ इन्द्रबोयश्चतस्रः ॥ ४ ॥

शुभते नव ॥ ९ ॥ देवस्य त्वा पञ्च ॥ ५ ॥ द्वितीयदेवस्य त्वा षट् ॥ ६ ॥ विभूरसि

पञ्च ॥ ५ ॥ उयोतिरसि सप्त ॥ ७ ॥ उरु विष्णो पञ्च ॥ ५ ॥ दशानुवाकं दु

पञ्चपञ्चाशत् ॥ ५५ ॥ अग्नेस्तनूरसि पञ्चपञ्चाशत् ॥

॥ इति शुक्लयजुःकाण्वसंहिताया पञ्चमोऽध्यायः ॥ ५ ॥

अथ षष्ठोऽध्यायः ॥

देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेऽधिर्नोबाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्याम् ।

आदंते नार्यसीदग्रहं रक्षसो ग्रीवा अपिक्नुताभि ।

यवोऽसि युवयास्मद् द्वेषो युवयारातीः ।

दिवे त्वान्तरिक्षाय त्वा पृथिव्यै त्वा ।

शुन्वन्तांल्लोकाः पितृषदनाः पितृषदनमसि ॥१॥ १

अग्नेणीरसि स्वावेक्ष उन्नेतृणामेतस्य विज्ञादधि त्वा स्थास्यति ।

देवस्त्वा सविता मध्वानक्तु सुपिप्पलाम्यस्त्वौषधीभ्यः ।

दिवमग्नेणास्पृक्ष आन्तरिक्षं मध्वेनाग्राः पृथिवीमुपरेणाह ऋहीः ॥२॥ २

या ते धामान्युदमसि गर्मभ्यै यत्र गावो भूरिभृङ्गा अयासः ।

अथातुदंरुगायस्य विष्णोः परं पदमवभाति भूरि ॥३॥ ३ [२९३]

ब्रह्मवनि त्वा क्षत्रवनि रायस्पोषवनि पर्युहामि ।

असं दृ२ह सत्रं दृ२हायुर्दृ२ह प्रजां दृ२ह ॥४॥

विष्णोः कर्माणि पश्यत यतो ब्रतानि पस्पशे । इन्द्रस्य युज्यः सखा ॥५॥

तद्विष्णोः परमं पद२ सदा पश्यन्ति सुरयः । दिवीव चक्षुराततम् ॥६॥

परि वीरसि परि त्वा दैवीविशो व्ययन्ताम् । परीमं यजमान२ रायो मनुष्याणाम् ।

दिवः सूरुरस्येष ते पृथिव्याँल्लोक आरण्यस्ते पशुः ॥७॥ (१)

उपावीरस्युप देवान् दैवीविशः प्रागुरुशिखो वहितमान् ।

देवं त्वष्टर्वसु रम हव्या ते स्वदन्ताम् ॥१॥

रेवती रमध्वं बृहस्पते धारया वधनि ।

ऋतस्य त्वा देवहविः पार्श्वेन प्रतिमुञ्चामि धर्षान् मालुषः ॥२॥

देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्याम् ।

अग्नीषोमाभ्यां जुष्टं नियुनज्मि ।

अश्वस्त्वापैधम्यः प्रोक्षाम्यनु त्वा माता मन्यतामनु पितानु आता सगम्योऽनु सखा सयूध्यः ।

अग्नीषोमाभ्यां त्वा जुष्टं प्रोक्षामि ॥३॥

अपां पेरुस्यापो देवीः संदन्तु । स्वाचं चित्सदेवहविः ॥४॥

सं ते प्राणो वातेन गच्छता२ समज्जानि यजत्रैः । सं यजमान आशिषा ॥५॥

घृतेनाक्तौ पशूँस्त्रयेया२ रेवति यजमाने । श्रियं धा आविश ॥६॥

उरोरन्तरिक्षात्सज्जुदेवेन वातेन । अस्य हविपस्मना यज संमस्य तन्वा भव ॥७॥

वषो वर्षीयसि यजे यज्रपति धाः । स्वाहा देवेभ्यो देवेभ्यः स्वाहा ।

माहिर्धुर्मा पृदाकुः ॥८॥ (२)

नमस्त आतानानर्वा भेहि । घृतस्य कुल्या उप ऋतस्य पथ्या उप ॥१॥

देवीरापः शुद्धा बौद्व२ सुपरिविष्टा देवेषु । सुपरिविष्टा वयं परिविष्टारो भूयास्म ॥२॥

वाचं ते शुन्धामि प्राणं ते शुन्धामि चक्षुस्ते शुन्धामि श्रोत्रं ते शुन्धामि ।

नामि ते शुन्धामि मेढ्रं ते शुन्धामि पायुं ते शुन्धामि चरित्रांस्ते शुन्धामि ॥३॥

मनस्त आप्यायतां वाक्त आप्यायतां प्राणस्त आप्यायतां

चक्षुस्त आप्यायता२ श्रोत्रं त आप्यायताम् ।

न कूरं यदस्थितं तत्त आप्यायतां तत्ते निष्ठापतां तत्ते शुष्यतु शमहोभ्यः ॥४॥

ओषधे त्रायस्व स्वर्धिते मेनः हिंसीः । रक्षसां भागोऽसि निरस्तः रक्षः ॥५॥ २०
 इदमहः रक्षोऽभितिष्ठामीदमहः रक्षोऽववाधे । इदमहः रक्षोऽधमं तमो नयामि ॥६॥ २१
 घृतेन द्यावापृथिवी प्रोर्ष्वीथां वायो वे स्तोकानाम् ।
 जुषाणो अशिराज्यस्य वेतु स्वाहा । स्वाहाकृते ऊर्ध्वनमसं मारुतं गच्छतम् ॥७॥ (३) २२

सं ते मनो मर्नसा सं ग्राणः ग्राणेन गच्छताम् । रेळस्यग्निष्ठा श्रीणात्वारपस्त्वा समरिणन् ॥१॥ २३
 वार्तस्व त्वा प्राज्यै पूष्णो रक्षा ऊष्मणौ व्यथिषत् । प्रयुतं देवः ॥२॥ २४
 घृतं घृतपावानः पिबतु वसां वसापावानः पिबत । अन्तरिक्षस्य हविरसि स्वाहा ॥३॥ २५
 दिशः प्रदिश आदिशो विदिश उदिशो दिग्भ्यः स्वाहा ।
 ऐन्द्रः ग्राणो अङ्गेअङ्गे निर्धीत ऐन्द्र उदानो अङ्गेअङ्गे निदीधि ॥४॥ २६
 देवं त्वष्टर्भूरिं ते सः समेतु स लक्ष्मा यद्विषुरूपं भवाति ।
 देवत्रा यन्तमवसे सखायोऽनु त्वा माता पितरो मदन्तु ॥५॥ (४) २७

समुद्रं गच्छ स्वाहा देवः सवितारं गच्छ स्वाहा ।
 अन्तरिक्षं गच्छ स्वाहा मित्रावरुणौ गच्छ स्वाहा ।
 अहोरात्रे गच्छ स्वाहा छन्दांसि गच्छ स्वाहा ।
 द्यावापृथिवी गच्छ स्वाहा सोमं गच्छ स्वाहा ।
 यज्ञं गच्छ स्वाहा नमो दिव्यं गच्छ स्वाहा ।
 अग्निं वैश्वानरं गच्छ स्वाहा मनो मे हार्द्यच्छ ॥१॥ २८
 दिवं ते धूमो गच्छत्वन्तरिक्षं ज्योतिः । पृथिवी भस्मनापृण स्वाहा ॥२॥ २९
 मापो मौषधीर्हिंसीर्धाम्नो राजस्ततो वरुण नो भुञ्ज ।
 यदाहुरध्या इति वरुणेति शर्पामहे ततो वरुण नो भुञ्ज ॥३॥ ३०
 सुमित्रिया न आप ओषधयः सन्तु दुर्मित्रियास्तस्यै सन्तु ।
 योऽस्मान् देष्टि यं च वयं द्विभ्यः ॥४॥ ३१
 इदमापिः प्रवहतु यत्किं च दुरितं मयि ।
 यद्वाहर्मभिद्रोह यद्वा श्रेप उतानृतम् ॥५॥ (५) ३२

हविर्मतीरिमा आपो हविष्माँश्च आर्विवासति ।
 हविष्मान् देवो अश्वरो हविष्माँश्च अस्तु सूर्यः ॥१॥

अग्नेर्वोऽपन्नगृहस्य सदसि सादयामि । इन्द्राग्न्योर्भागधेयीं स्व मित्रावरुणयोर्भागधेयीं स्व ।
विश्वेषां देवानां भागधेयीं स्व ॥२॥

३४

अमूर्या उप सूर्ये यामिर्वा सूर्यः सह । ता नो हिन्वन्त्वध्वरम् ॥३॥ (६)

३५

हृदे त्वा मनसे त्वा दिवे त्वा सूर्याय त्वा । ऊर्ध्वो अंश्वरं दिवि देवेषु होत्रा यच्छ ॥१॥ ३६

सोमं राजन्विश्वास्त्वं प्रजा उपावरोह । विश्वास्त्वां प्रजा उपावरोहन्तु ॥२॥ ३७

शृणोत्वभिः समिधा हवँ मे शृण्वन्त्वापो धिषणांश्च देवीः ।

श्रोतां ग्रावाणो विदुषो न यज्ञं शृणोतुं देवः सविता हवँ मे स्वाहा ॥३॥ ३८

देवीरापो अपां नपाद्यो व ऊर्मिर्हविष्यः । इन्द्रियावान् मुदिन्तमः ॥४॥ ३९

तं देवेभ्यो देवत्रा दात शुक्रपेभ्यः । येषां भाग स्थ स्वाहा ॥५॥ ४०

कार्षिरसि समुद्रस्य त्वा क्षित्या उचयामि । समापो अङ्गिरगमत समोषधीभिरोषधीः ॥६॥ ४१

यमग्रे पृत्सु मर्त्यमवा वाजेषु यं जुनाः । स यन्ता शशतीरिषुः स्वाहा ॥७॥ (७) ४२

देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्याम् ।

आददुं रावांसि गभीरमिममंश्वरं कुधीन्द्राय सुषूतमम् ।

उत्तमेन पविनोर्जस्वन्तं मधुमन्तं पर्यस्वन्तम् ।

निज्जाम्भ्यां स्व देवश्रुतस्तर्पयत मा ॥१॥

४३

मनो मे तर्पयत वाचं मे तर्पयत प्राणं मे तर्पयत चक्षुर्मे तर्पयत श्रोत्रं मे तर्पयत ।

आत्मानं मे तर्पयत प्रजां मे तर्पयत पृथ्वीं मे तर्पयत गणान्मे तर्पयत गणा मे मा विवृषन् ॥२॥ ४४

इन्द्राय त्वा वसुमते रुद्रवत इन्द्राय त्वादित्यवते ।

इन्द्राय त्वाभिमातिभ्ये ज्येनाय त्वा सोमश्रुतेऽग्नये त्वा रायस्पोषदे ॥३॥ ४५

यत्तं सोम दिवि ज्योतिर्यत्पृथिव्यां यदुरा अन्तरिक्षे ।

तेनास्मै यजमानायोरु राये कृष्यधि दाते वोचः ॥४॥ ४६

श्वात्रा स्थं वृत्रतुरो राधोगूर्ता अमृतस्य पत्नीः ।

ता देवीर्देवत्रेमं यज्ञं नयतोपहृताः सोमस्य पिबत ॥५॥ ४७

१। मेमां संविकथा ऊर्जे वत्स्व धिषणे वीङ्गी सती वीङ्ग्येशामूर्जे दद्याथाम् ।

पाप्मा हतो न सोमः ॥६॥

४८

प्रागपागुदं गधराक् सर्वतस्त्वा दिश आधावन्तु । अस्व निष्परं समरीर्षिदाम् ॥७॥ ४९ [३३९]

त्वमङ्ग प्रशंससिषो देवः श्रविष्ठ मर्त्यम् ।

न त्वदुन्यो मववमस्ति मर्द्धितेन्द्र ब्रवीमि ते वचः ॥८॥ (८)

५० [३४०]

देवस्य त्वा सप्त ॥ ७ ॥ उपावीरस्यष्ट ॥ ८ ॥ नमस्ते सप्त ॥ ७ ॥ सन्ते पञ्च ॥ ५ ॥ समुद्रं

पञ्च ॥ ५ ॥ हविष्मतास्तिष्ठाः ॥ ३ ॥ हवे त्वा सप्त ॥ ७ ॥ देवस्य त्वाष्ट ॥ ८ ॥

अष्टाबुधाफेडु पञ्चाशत् ॥ ५० ॥ इये देवस्य समोः पञ्चाशत् ॥

॥ इति शुक्लयजुःकाण्वसंहितायां षष्ठाऽध्यायः ॥ ६ ॥

अथ सप्तमोऽध्यायः ॥

वाचस्पतये पवस्व वृष्णो अशुभ्यां गर्भस्तिपूतः ।

देवो देवेभ्यः पवस्व येषां भागोऽसि मधुमतीर्न इपस्कुचि ॥१॥

१

यत्तै सोमादाभ्यं नाम जागृवि तस्मै ते सोम सोमायु स्वाहा ।

स्वाहोर्वन्तारिषमन्वेमि स्वारूक्तोऽसि विभ्वेभ्य इन्द्रियेभ्यो दिव्येभ्यः पार्थिवेभ्यः ॥२॥

२

मनस्त्वाष्टु स्वाहा त्वा स्वभवः सूर्याय । देवेभ्यस्त्वा मरीचिपेभ्यो देवाश्शो यस्यै त्वेते ॥

तत्सत्यमुपरिप्लुता भक्तेन हतोसौ फट् प्राणाय त्वा व्यानाय त्वा ॥३॥ (१)

३

उपयामगृहीतोऽस्यन्तर्यच्छ मववन् पाहि सोमम् । उरुष्य रायोवेषो यजस्व ॥१॥

४

अन्तस्ते द्यावापृथिवी दद्याम्यन्तर्दद्याम्युर्वन्तारिषम् ।

सज्जुदेवेभिरवरैः परैश्चान्तर्यामि मववन् मादयस्व ।

स्वाहोर्वन्तारिषमन्वेमि स्वारूक्तोऽसि विभ्वेभ्य इन्द्रियेभ्यो दिव्येभ्यः पार्थिवेभ्यः ।

मनस्त्वाष्टु स्वाहा त्वा स्वभवः सूर्याय । देवेभ्यस्त्वा मरीचिपेभ्य उदुनाय त्वा ॥२॥ (२) ५

आ वायो भूष शुचिपा उप नः सहस्रं ते नियुतो विश्ववार ।

उषो ते अन्त्रो मर्धमयामि यस्य देव दधिषे पूर्वपेयं वायवे त्वा ॥१॥

६

इन्द्रवायू इमे सुता उप प्रयोभिरागतम् । इन्द्रवो वामुक्षन्ति हि ।

उपयामगृहीतोऽसि वायव इन्द्रवायुभ्यां त्वैव ते योनिः सज्जोषोभ्यां त्वा ॥२॥ (३)

७

अयं वा मित्रावरुणा सुतः सोमं ऋतावृषा । ममेदिह श्रुतं हवम् ।

उपयामगृहीतोऽसि मित्रावरुणाभ्यां त्वा ॥१॥

८

राया वयं संसृवास्तो मदेम हव्येन देवा यवसेन गावः ।

तां धेनुं मित्रावरुणा युवं नो विशाहां वत्तमनपस्फुरन्तीम् । एष ते योनिर्ऋतायुभ्यां त्वा ॥२॥ (४) ९

[३४१]

या वां कशा मधुमत्याक्षिना सुनृतावती । तथा यज्ञं मिमिक्षतम् ।
उपयामर्गृहीतोऽस्यक्षिम्यां त्वैष ते योनिर्माप्नीम्यां त्वा ॥१॥ (५)

१०

तं प्रत्नथां पूर्वथां विश्वेमेमथा ज्येष्ठतांति बर्हिषदः स्वविदम् ।
प्रतीचीनं वृजनं दोहसे धुनिमाशुं जयन्तुमनु यासु वर्धसे । उपयामर्गृहीतोऽसि शण्डाय त्वा ॥१॥११
एष ते योनिर्वीरतां पाक्षर्पसृष्टः शण्डो देवास्त्वा शुक्रपाः प्रणयन्त्वनाघृष्टासि ।

सुवीरो वीरान् प्रजनयन् परीक्षामि रायस्पोषेण यजमानम् ।

संजग्मानो दिवा पृथिव्या शुक्रः शुक्रशोचिषा निरस्तः शण्डः शुक्रस्याधिष्ठानमसि ॥२॥

१२

अच्छिन्नस्य ते देव सोम सुवीर्यस्य रायस्पोषस्य ददितारः स्याम ।

सा प्रथमा सःस्कृतिर्विश्ववारा स प्रथमो वरुणो मित्रो अग्निः ॥३॥

१३

स प्रथमो बृहस्पतिश्चिकित्वाःस्तस्मा इन्द्राय सुतमा जुहोतु स्वाहा ।

तृप्पन्तु होत्रा मधोर्यस्त्विष्टं यत्सुमृतं यत्स्वाहा ॥४॥ (६)

१४

अयं वेनश्चोदयत्पृथिगर्भा ज्योतिर्जरायु रजसो विमाने ।

इममपाः संगमे सूर्यस्य शिशुं न विप्रा मृतिमीं रिहन्ति ।

उपयामर्गृहीतोऽसि मर्कौयः त्वा ॥१॥

१५

मनो न येषु हवनेषु तिग्मं विपुः शर्च्या वनुथो द्रवन्ता ।

आ यः शर्याभिस्तुविनुम्णो अस्या श्रीणीतादिशं गमस्तौ ॥२॥

१६

एष ते योनिः प्रजाः पाक्षर्पसृष्टो मर्को देवास्त्वा मन्थिपाः प्रणयन्त्वनाघृष्टासि ।

सुप्रजाः प्रजाः प्रजनयन् परीक्षामि रायस्पोषेण यजमानम् ।

संजग्मानो दिवा पृथिव्या मन्थी मन्थिशोचिषा निरस्तो मर्को मन्थिनोऽधिष्ठानमसि ॥३॥

१७

अच्छिन्नस्य ते देव सोम सुवीर्यस्य रायस्पोषस्य ददितारः स्याम ।

सा प्रथमा सःस्कृतिर्विश्ववारा स प्रथमो वरुणो मित्रो अग्निः ॥४॥

१८

स प्रथमो बृहस्पतिश्चिकित्वाःस्तस्मा इन्द्राय सुतमा जुहोतु स्वाहा ।

तृप्पन्तु होत्रा मधोर्यस्त्विष्टं यत्सुमृतं यत्स्वाहा ॥५॥ (७)

१९

ये देवासो दिव्येकादश स्थ पृथिव्यामग्येकादश स्थ ।

अप्सुक्षितो महिनैकादश स्थ ते देवासो यज्ञमिमं जुषध्वम् ॥१॥

२०

उपयामर्गृहीतोऽस्याग्रयणोऽसि स्वाग्रयणः । पाहि यज्ञं पाहि यज्ञर्यतिम् ॥२॥

२१[३५१]

विष्णुस्त्वामिन्द्रियेण पातु विष्णुं त्वं पाद्भ्यां सर्वनानि पाहि ।

सोमः पवते सोमः पवते सोमः पवते ॥३॥

२२

अस्मै ब्रह्मणे पवतेऽस्मै क्षत्राय पवतेऽस्मै सुन्वते यजमानाय पवते ।

इष ऊर्जे पवतेऽस्य ओषधीभ्यः पवते द्यावापृथिवीभ्यां पवते सुभुताय पवते ब्रह्मवर्चसा पवते ।

विश्वेभ्यस्त्वा देवेभ्य एष ते योनिर्विश्वेभ्यस्त्वा देवेभ्यः ॥४॥ (८)

२३

उपयामगृहीतोऽसीन्द्राय त्वा बृहद्वते वयस्वत उक्तायुर्वै गृह्णामि ।

यत्तं इन्द्र बृहद्वयस्तस्मै त्वा विष्णवे त्वैषते योनिरुक्थेभ्यस्त्वा ॥१॥

२४

देवेभ्यस्त्वा देवायुर्वै गृह्णामि यज्ञस्यायुषे मित्रावरुणाभ्यां त्वा देवायुर्वै गृह्णामि यज्ञस्यायुषे ।

इन्द्राय त्वा देवायुर्वै गृह्णामि यज्ञस्यायुषे इन्द्राग्निभ्यां त्वा देवायुर्वै गृह्णामि यज्ञस्यायुषे ।

इन्द्राय त्वा देवायुर्वै गृह्णामि यज्ञस्यायुषे इन्द्रावरुणाभ्यां त्वा देवायुर्वै गृह्णामि यज्ञस्यायुषे ।

इन्द्राबृहस्पतिभ्यां त्वा देवायुर्वै गृह्णामि यज्ञस्यायुषे इन्द्राविष्णुभ्यां

त्वा देवायुर्वै गृह्णामि यज्ञस्यायुषे ॥२॥ (९)

२५

मूर्धनं दिवो अरति पृथिव्या वैश्वानरमुत आ ज्ञातमग्निम् ।

क्वविः सत्राज्जमतिथि जनानामासत्ता पात्रं जनयन्त देवाः ॥१॥

२६

उपयामगृहीतोऽसि ध्रुवोऽसि ध्रुवक्षितिर्ध्रुवाणां ध्रुवतमोऽच्युतानामच्युतक्षित्तमः ।

एष ते योनिर्वैश्वानराय त्वा ॥२॥

२७

ध्रुवं ध्रुवेण मनसा बात्ता सोममवनयामि । अथा न इन्द्र इद्विशो सपत्नाः समनसस्करत् ॥३॥

(१०) २८

यस्ते ह्रप्स स्कन्दति यस्ते अशुर्ग्रावच्युतो धिषण्योरुपस्थात् ।

अध्वर्योर्वा परि वा यः पवित्रात्तं ते जुहोमि मनसा

वषट्कृतं स्वाहा देवानामुत्क्रमणमसि ॥१॥ (११)

२९

उपयामगृहीतोऽसि मध्वे त्वोपयामगृहीतोऽसि मार्षवाय त्वा ।

उपयामगृहीतोऽसि शुक्राय त्वोपयामगृहीतोऽसि शुचये त्वा ।

उपयामगृहीतोऽसि नमसे त्वोपयामगृहीतोऽसि नमस्याय त्वा ।

उपयामगृहीतोऽसीषे त्वोपयामगृहीतोऽस्युर्जे त्वा ।

उपयामगृहीतोऽसि सहसे त्वोपयामगृहीतोऽसि सहस्याय त्वा ।

उपयामगृहीतोऽसि तपसे त्वोपयामगृहीतोऽसि तपस्याय त्वा ।

उपयामगृहीतोऽस्य हसस्पतये त्वा ॥१॥ (१२)

३० [१००]

इन्द्राग्नी आगतं सुतं गीर्भिर्नमो वरेण्यम् । अस्य पातं धियेषिता ।

उपयामगृहीतोऽसीन्द्राग्निभ्यां त्वैष ते योनिरिन्द्राग्निभ्यां त्वा ॥१॥ (१३)

३१

आ धा ये अग्निमिन्धते स्तृणन्ति बहिरानुषक् । येषामिन्द्रो युवा सखा ।

उपयामगृहीतोऽस्यग्नीन्द्राभ्यां त्वैष ते योनिरग्नीन्द्राभ्यां त्वा ॥१॥ (१४)

३२

ओमासध्वर्षणीधृतो विश्वे देवास आ गत । दाश्वाःसौ दाशुषः सुतम् ।

उपयामगृहीतोऽसि विश्वेभ्यस्त्वा देवेभ्य एष ते योनिर्विश्वेभ्यस्त्वा देवेभ्यः ॥१॥ (१५) ३३

विश्वे देवास आगतं शृणुता म इमं हवम् । एदं बर्हिर्निर्णीदत ।

उपयामगृहीतोऽसि विश्वेभ्यस्त्वा देवेभ्य एष ते योनिर्विश्वेभ्यस्त्वा देवेभ्यः ॥१॥ (१६) ३४

इन्द्रं मरुत्व इह पाहि सोमं यथा शार्याते अपिचं सुतस्य ।

तव प्रणीती तव शूर धर्मबाविवासन्ति कवयः सुयज्ञाः ।

उपयामगृहीतोऽसीन्द्राय त्वा मरुत्वत एष ते योनिरिन्द्राय त्वा मरुत्वते ॥१॥ (१७) ३५

मरुत्वन्तं वृषमं बावृधानमफवारि दिव्यं शासमिन्द्रम् ।

विश्वासाहमवसे नूतनायोग्रं सहोदामिह तं हुवेम ।

उपयामगृहीतोऽसीन्द्राय त्वा मरुत्वत एष ते योनिरिन्द्राय त्वा मरुत्वते ॥१॥ (१८) ३६

उपयामगृहीतोऽसि मरुतामोजसे त्वा ॥१॥ (१९)

३७

सजोषा इन्द्र सगणो मरुद्भिः सोमं पिब वृत्रहा शूर विद्वान् ।

जहि शत्रूं रप मृघो नुवस्वाथार्मयं कृणुहि विश्वतो नः ।

उपयामगृहीतोऽसीन्द्राय त्वा मरुत्वत एष ते योनिरिन्द्राय त्वा मरुत्वते ॥१॥ (२०) ३८

महाँ इन्द्रो नुवदा चर्षणिग्रा उत द्विवर्ही अमिनः सहोभिः ।

अस्मद्रथगवावधे वीर्यायोरुः पृथुः सुकृतः कर्तृभिर्भृत ।

उपयामगृहीतोऽसि महेन्द्राय त्वैष ते योनिर्महेन्द्राय त्वा ॥१॥ (२१)

३९

महाँ इन्द्रो य ओजसा पर्जन्यो वृष्टिमाँ इव स्तोमैर्वत्सस्य वावधे ।

उपयामगृहीतोऽसि महेन्द्राय त्वैष ते योनिर्महेन्द्राय त्वा ॥१॥ (२२) ४० [१८०]

वाचस्पतये तिस्रः ॥३॥ उपयामगृहीतोऽसि द्वे ॥२॥ आ वायो द्वे ॥२॥ अयं चा द्वे ॥२॥ या वामेका ॥१॥

तं प्रजाया चतस्रः ॥४॥ अयं वेनः पञ्च ॥५॥ यं देवामश्चतस्रः ॥४॥ इन्द्राय त्वा द्वे ॥२॥ मूर्धानं

तिस्रः ॥३॥ यस्त एका ॥१॥ मधव एका ॥१॥ इन्द्राग्नी आगतमेका ॥१॥ आ धा य एका ॥१॥

ओमासध्वर्षणीधृत एका ॥१॥ विश्वे देवास एका ॥१॥ इन्द्र मरुत्व एका ॥१॥ मरुत्वन्तं

वृषममेका ॥१॥ मरुतामोजस एका ॥१॥ सजोषा इन्द्र एका ॥२॥ महाँ इन्द्र एका ॥१॥

महाँ इन्द्रेत्येका ॥१॥ द्वाविंशत्यनुवाकेषु चत्वारिंशत् ॥४०॥

॥ इति गुरुयजुःकाण्वसंहितायां सप्तमोऽध्यायः ॥७॥

अथाष्टमोऽध्यायः ॥

कदा चन स्तरीरसि नेन्द्रं सशसि द्वाशुषे ।

उपोपेक्षु मघवन्भूय इक्षु ते दानं देवस्य पृच्यत आदित्येभ्यस्त्वा ॥१॥

१

कदा चन प्रयुच्छस्युभे निपासि जन्मनी ।

तरीयादित्य सवनेन त इन्द्रियमातस्था अमृतं दिव्यादित्येभ्यस्त्वा ॥२॥

२

यज्ञो देवानां प्रत्येति सुममादित्यासो भवता मूलयन्तः ।

आ वोऽर्वाचीं सुमतिर्ववृत्त्यादुःहोक्षिद्या वरिवोविचारासदादित्येभ्यस्त्वा ।

विर्वस्वाँ३ आदित्यैष ते सोमपीथस्तस्मिन् मत्स्व ॥३॥ (१)

३

श्रद्धस्मै नरो वर्चसे दधातन् यदाशीर्दा दंपती वाममंभ्रुतः ।

पुमान् पुत्रो जायते विन्दते वस्वधा विश्वाहारप णधते गृहे ॥१॥ (२)

४

वाममद्य सवितर्वाममु श्वो दिवेदिवे वाममस्मभ्यं५ सावीः ।

वामस्य हि क्षयस्य देव भूरैरया धिया वाममार्जः स्याम ॥१॥ (३)

५

उपयामगृहीतोऽसि सावित्रोऽसि चनोधाश्चनो मयि धेहि ।

जिन्व यज्ञं जिन्द यज्ञपतिं भर्गाय सवित्रे त्वा ॥१॥ (४)

६

उपयामगृहीतोऽसि सुशर्मासि सुप्रतिष्ठानो बृहदुक्षाय नमः ।

विश्वेभ्यस्त्वा देवेभ्य एष ते योनिर्विश्वेभ्यस्त्वा देवेभ्यः ॥१॥ (५)

७

उपयामगृहीतोऽसि बृहस्पतिमुतस्य ते देव सोम ।

इन्द इन्द्रियावतः पत्नीवतो ग्रहोँ३ ऋध्यासम् ॥१॥

८

अहं परस्तादहमवस्ताद्यदन्तरिक्षं तर्दु मे पितासं ।

अहं सूर्यमुभयतो ददर्शाहं देवानां परमं गुहा यत् ॥२॥

९

अग्ने वाक्पात्निं सज्जुदेवेन त्वष्टां । सोमं पिव स्वाहा ॥३॥

१०

प्रजापतिर्वृषासि रेतोधा रेतो मयि धेहि । प्रजापतेस्ते वृष्णो रेतोषसो रेतोधामशीय ॥४॥ (६) ११

उपयामगृहीतोऽसि हरिरसि हारियोजनो हरिभ्यां त्वा ।

हयोर्धाना स्थ सहसो मा इन्द्राय ॥१॥

१२

यस्ते देव सोमाश्चसनिर्भक्षो यो गोसनिः ।

तस्य त इष्टयजुष स्तुतस्तोमस्य अस्तोकथस्योपदत्त उपहृतस्य भक्षयामि ॥२॥ (७) १३

[११३]

युक्त्वा हि केशिना हरी वृषणा कक्ष्यग्रा । अथा न इन्द्र सोमपा गिरामृपश्रुति चर ।
 उपयामगृहीतोऽसीन्द्राय त्वा योळिनि एष ते योनिरिन्द्राय त्वा योळिनि ॥१॥ (८) १४
 आतिष्ठ वृत्रहन् रथं युक्ता ते ब्रह्मणा हरीं । अर्वाचीनु स ते मनोग्रावा कृणोत वग्नुना ।
 उपयामगृहीतोऽसीन्द्राय त्वा योळिनि एष ते योनिरिन्द्राय त्वा योळिनि ॥१॥ (९) १५
 इन्द्रमिदरीं बहतोऽप्रतिघृष्टवसम् । ऋषीणां च स्तुतीरुप यज्ञं च मानुषाणाम् ।
 उपयामगृहीतोऽसीन्द्राय त्वा योळिनि एष ते योनिरिन्द्राय त्वा योळिनि ॥१॥ (१०) १६

यस्मात्त जातः परो अन्यो अस्ति य औषिवेश भुवनानि विश्वा ।
 प्रजापतिः प्रजया सः पराणस्त्रीणि ज्योतींश्चि सचते स योळिनी ॥१॥ १७
 इन्द्रश्च सम्राड् वरुणश्च राजा तौ ते भूषं चक्रतुरग्र एतम् ।
 तयोरहमनु भूषं भक्षयामि वाग्देवी जुषाणा सोमस्य तप्येत सह प्राणेन स्वाहा ॥२॥ (११) १८

अम आयुश्चि पवस आसुवोर्जमिषं च नः । आरे बाधस्व दुच्छुनाम् ।
 उपयामगृहीतोऽस्यग्रये त्वा वर्चस एष ते योनिरग्रये त्वा वर्चसे ।
 अये वर्चस्वन्वर्चस्वाश्स्त्वं देवेष्वसि । वर्चस्वानहं मनुष्येषु भूयासम् ॥१॥ (१२) १९
 अग्ने पवस्व स्वपां असे वर्चः सुवीर्यम् । दधद्रयि मयि पोषम् ।
 उपयामगृहीतोऽस्यग्रये त्वा वर्चस एष ते योनिरग्रये त्वा वर्चसे ।
 अये वर्चस्वन्वर्चस्वाश्स्त्वं देवेष्वसि । वर्चस्वानहं मनुष्येषु भूयासम् ॥१॥ (१३) २०

उत्तिष्ठोर्जसा सह पीत्वी शिघ्रे अवेपयः । सोममिन्द्र चम् सुतम् ।
 उपयामगृहीतोऽसीन्द्राय त्वोर्जस एष ते योनिरिन्द्राय त्वोर्जसे ।
 इन्द्रोर्जस्वोर्जस्वाश्स्त्वं देवेष्वसि । ओर्जस्वानहं मनुष्येषु भूयासम् ॥१॥ (१४) २१

अदधमस केतवो वि रश्मयो जनाँश्च अनु । आजन्तो अग्रयो यथा ।
 उपयामगृहीतोऽसि सूर्याय त्वा आज एष ते योनिः सूर्याय त्वा आजे ।
 सूर्ये आजस्वन्वाजस्वाश्स्त्वं देवेष्वसि । आजस्वानहं मनुष्येषु भूयासम् ॥१॥ (१५) २२

उदु त्वं जातवेदसं देवं वहन्ति केतवः । दृशे विश्वाय सूर्यम् ।
 उपयामगृहीतोऽसि सूर्याय त्वा आज एष ते योनिः सूर्याय त्वा आजे ।
 सूर्ये आजस्वन्वाजस्वाश्स्त्वं देवेष्वसि । आजस्वानहं मनुष्येषु भूयासम् ॥१॥ (१६) २३

चित्रं देवानामुदगादनीकं चक्षुर्मित्रस्य वरुणस्याग्नेः ।

आ प्रा धावापृथिवी अन्तरिक्षं सूर्यं आत्मा जगत्स्तस्मिन् ।

उपयामगृहीतोऽसि सूर्याय त्वा आज एष ते योनिः सूर्याय त्वा आज्ञे ।

सूर्यं आजस्वन्नाजस्वास्तु देवेष्वसि ।

आजस्वानहं मनुष्येषु भूयासम् ॥१॥ (१७)

२४

वि न इन्द्र मृधो जहि नीचा यच्छ पृतन्यतः ।

यो अस्माँश् अभिदासत्यधरं गमया तमः ।

उपयामगृहीतोऽसीन्द्राय त्वा विमृध एष ते योनिरिन्द्राय त्वा विमृधे ॥१॥ (१८) २५

वाचस्पतिं विश्वकर्मणमूतये मनोजुवं वाजे अद्या हुवेम ।

स नो विश्वानि हवर्नानि जोषद्विश्वशम्भूरवसे साधुकर्मा ।

उपयामगृहीतोऽसीन्द्राय त्वा विश्वकर्मण एष ते योनिरिन्द्राय त्वा विश्वकर्मणे ॥१॥ (१९) २६

विश्वकर्मन्हविषा वावृधानः स्वयं यजस्व पृथिवीमुत धाम् ।

मुहन्त्वन्ये अभितः सपत्ना इहास्माकं मघवा सुरिरस्तु ।

उपयामगृहीतोऽसीन्द्राय त्वा विश्वकर्मण एष ते योनिरिन्द्राय त्वा विश्वकर्मणे ॥१॥ (२०) २७

विश्वकर्मन्हविषा वर्धनेन त्रातारमिन्द्रमकृणोरयुष्यम् ।

तस्मै विश्वः समनमन्त पूर्वोरयमुग्रो विहव्यो यथासत् ।

उपयामगृहीतोऽसीन्द्राय त्वा विश्वकर्मण एष ते योनिरिन्द्राय त्वा विश्वकर्मणे ॥१॥ (२१) २८

उपयामगृहीतोऽस्यग्रये त्वा गायत्रछन्दसं गृह्णामीन्द्राय त्वा त्रिष्टुप्छन्दसं गृह्णामि ।

विश्वेभ्यस्त्वा देवेभ्यो जगच्छन्दसं गृह्णाम्यनुष्टुप्तेऽभिगुरः ॥१॥

२९

ब्रेणीनां त्वा पत्न्यबाधूनोमि कुकूननानां त्वा पत्न्यबाधूनोमि

भन्दनानां त्वा पत्न्यबाधूनोमि मध्वन्तमानां त्वा पत्न्यबाधूनोमि ।

शुक्रं त्वा शुक्र आधूनोम्यहो रूपे सूर्यस्य रुद्रिमधु ॥२॥

३०

ककुह रूपं वृषभस्य रोचते बृहत्सोमः सोमस्य पुरोगाः शुक्रः शुक्रस्य पुरोगाः ।

यसौ सोमादाभ्यं नाम जागृवि तस्मै त्वा गृह्णामि तस्मै ते सोम सोमाय स्वाहा ॥३॥ ३१ (३११)

उशिक् त्वं देव सोमामेः प्रियं पाथोऽपीहि वशी त्वं देव सोमेन्द्रस्य प्रियं पाथोऽपीहि ।

अस्मत्सखा त्वं देव सोम विश्वेषां देवानां प्रियं पाथोऽपीहि ॥४॥ (२२) ३२ [४१२]

कदाचन तिस्रः ॥ ३ ॥ अवस्मिका ॥ १ ॥ वाममघैका ॥ १ ॥ सावित्र एका ॥ १ ॥ सुशर्मैत्येका ॥ १ ॥

बृहस्पतिश्चतस्रः ॥ ४ ॥ हरिरसि द्वे ॥ २ ॥ युक्त्वा होका ॥ १ ॥ आतिष्ठैका ॥ १ ॥ इन्द्रमित्येकैका ॥ १ ॥

यस्मान्न जात इति द्वे ॥ २ ॥ अग्न आयुष्येका ॥ १ ॥ अग्न पवस्वैका ॥ १ ॥ उत्तिष्ठेका ॥ १ ॥

अदधनेका ॥ १ ॥ उदुत्यमेका ॥ १ ॥ चित्रमेका ॥ १ ॥ वि न एका ॥ १ ॥ वाचस्पतिमेका ॥ १ ॥

विश्वकर्मभेका ॥ १ ॥ विश्वकर्मक्षित्येका ॥ १ ॥ अग्नये त्वा चतस्रः ॥ ४ ॥

द्वाविंशत्यनुवाकेषु द्वाविंशत् ॥ ३२ ॥

॥ इति शुक्लयजुःकाण्वसंहितायां अष्टमोऽध्यायः ॥ ८ ॥

अथ नवमोऽध्यायः ।

प्राणार्य मे वर्चोदा वर्चसे पवस्व व्यानार्य मे वर्चोदा वर्चसे पवस्व ।

उदानार्य मे वर्चोदा वर्चसे पवस्व वाचे मे वर्चोदा वर्चसे पवस्व ॥१॥ १

क्रतुदक्षार्या मे वर्चोदा वर्चसे पवस्व श्रोत्रार्य मे वर्चोदा वर्चसे पवस्व ।

चक्षुर्भ्या मे वर्चोदसौ वर्चसे पवेथाम् ॥२॥ २

आत्मने मे वर्चोदा वर्चसे पवस्वौजसे मे वर्चोदा वर्चसे पवस्वायुषे मे वर्चोदा वर्चसे पवस्व ।

विश्वार्या मे प्रजाभ्यां वर्चोदसौ वर्चसे पवेथाम् ॥३॥ ३

कौंसि क्रतुमौंसि कस्यासि को नामासि ।

यस्य ते नामामन्महि यं त्वा सोमेनातीवृपाम ॥४॥ ४

भूर्भुवः स्वः सुप्रजाः प्रजया भूयासम् । सुवीरौ वीरैः सुपोषः पोषैः ॥५॥ (१) ५

उदु त्वं जातवेदसं देवं वहन्ति केतवः । इक्षे विश्वाय सूर्यम् ॥१॥ ६

चित्रं देवानामुदगादनीकं चक्षुर्मित्रस्य वरुणस्याग्नेः ।

आ प्रा द्यावापृथिवी अन्तरिक्षं सूर्यं आत्मा जगतस्तस्थुषश्च ॥२॥ ७

अग्ने नर्य सुपर्शा राये अस्मान् विश्वानि देव वयुनानि विद्वान् ।

युयोध्यस्मज्जुहुराणमेनो भूर्यिष्ठा ते नम उक्ति विधेम ॥३॥ ८

अयं नो अभिर्वरिवस्कृणोत्वयं सृषः पुर एतु प्रभिन्दन् ।

अयं वाजो जयतु वाजसाता अयं शत्रुं जयतु जर्हपाणः स्वाहा ॥४॥ ९ [४१६]

रूपेण वो रूपमभ्यागां तुथो वो विश्ववेदा विमजतु ।

ऋतस्य पथा श्रेत चन्द्रदक्षिणाः ॥४॥

१०

वि स्वः पश्यव्यन्तरिक्षं यतस्व सदस्यैः ।

ब्राह्मणमथ विदेय पितृमन्तं पैतृमृत्यमृषिमार्पेयं सुधातुदक्षिणम् ॥५॥

११

अस्मद्राता देवत्रा गच्छ प्रदातारमाविश ।

अग्र्ये त्वा मह्यं वरुणो ददातु सौऽमृतत्वमश्नयात् ॥७॥

१२

आयुर्धात्र एधि मयो मह्यं प्रतिग्रहीत्रे ।

रुद्राय त्वा मह्यं वरुणो ददातु सौऽमृतत्वमश्नयात् । प्राणो दात्र एधि मयो मह्यं प्रतिग्रहीत्रे ।

वृहस्पतये त्वा मह्यं वरुणो ददातु सौऽमृतत्वमश्नयात् । त्वग्दात्र एधि मयो मह्यं प्रतिग्रहीत्रे ।

युमार्य त्वा मह्यं वरुणो ददातु सौऽमृतत्वमश्नयात् ।

वर्यो दात्र एधि मयो मह्यं प्रतिग्रहीत्रे ॥८॥

१३

कौऽदात्कस्मा अदात्कामोऽदात्कामायांदात् ।

कामो दाता कामः प्रतिग्रहीता कामैतत्ते त्वं काम सुता श्वनजामहै ॥९॥ (२)

१४

समिन्द्र णो मनसा नेषि गोमिः स९ सूरिभिर्मघवृन्तसं९ स्वस्त्या ।

सं ब्रह्मणा देवकृतं यदस्ति सं देवानां९ सुमतौ यज्ञियाणाम् ॥१॥

१५

सं वर्चसा पर्यसा सं तनूभिरगन्महि मनसा स९ शिवेन ।

त्वष्टा सुदत्रो विदधातु रायोऽनुमार्ष्टु तन्नो यद्विलिष्टम् ॥२॥

१६

घाता रातिः संवितेदं जुषन्तां प्रजापतिर्निधिपा देवो अग्निः ।

त्वष्टा विष्णुः प्रजयां स९रराणो यजमानाय द्रविणं दधातु ॥३॥

१७

सुगा वो देवाः सदेना अकर्म य आजग्मेद९ सर्वनं जुषाणाः ।

भरमाणा वहमाना हुवी९प्यस्मे धत्त वसवो वक्षन्ति ॥४॥

१८

यौ३ आवह उशतो देव देवा९स्तान्प्रेरय स्वे अग्ने सुघस्यै ।

जक्षिवा९सः पपिवा९सश्च विश्वेऽहुं घर्म९ स्वरार्तिष्ठतानु ॥५॥

१९

वय९ हि त्वां प्रयति यज्ञे अस्मिन्नग्ने होतारमवृणीमहीह ।

ऋधगया ऋधगताशमिष्ठाः प्रजानन्यज्ञमुपयाहि विद्वान् ॥६॥

२०

देवां गातुविदो गातुमित्रा गातुमित । मनसस्पत इमं देव यज्ञ९ स्वाहा वातं वाः ॥७॥ २१

यज्ञे यज्ञं गच्छ यज्ञपति गच्छ स्वां योनिं गच्छ स्वाहा ।

एष ते यज्ञो यज्ञपते सहस्रक्तवाक् सवैवीरस्तं जुषस्व स्वाहा ॥८॥ (३)

२२ [७३४]

मार्हिर्भूर्मा पृदाकुः । उरु५ हि राजा वरुणश्चकार सूर्याय पन्थामन्वेतुवा उ ।

अपदे पादा प्रतिघातवेऽकरुतापवक्ता हृदयाविधश्चित् ।

नमो वरुणाग्रामिष्ठितो वरुणस्य पाशः ॥१॥

२३

अग्नेरनीकमप आविवेशपां नपात् प्रतिरक्षन्नसुर्यम् ।

दमैदमे समिधं यक्ष्यमे प्रति ते जिह्वा घृतमुच्चरण्यत् स्वाहा ॥२॥

२४

समुद्रे ते हृदयमुप्सुन्तः सं त्वा विशन्त्वोषधीरुतापः ।

यज्ञस्य त्वा यज्ञपते सूक्तोक्तौ नमोवाके विधेम यत् स्वाहा ॥३॥

२५

देवरीप एष वो गर्भस्त५ सुग्रीत५ सुभृतं विभृत ।

देवं सोमैष तं लोकः परि च वक्षि शं च वक्षि । अवंभृद् निचुम्पुण निचेरुसि निचुम्पुण ।

अवं देवैर्देवकृतमेनोऽयांसिषमव मर्त्यैर्मर्त्यैकृतं पुराव्यो देव रिषस्याहि ।

देवानां समिदसि ॥४॥ (४)

२६

एजंतु दशमास्यो गर्भो जरायुणा सह ।

यथायं वायुरेजति यथा समुद्र एजत्येवायं दशमास्यो अन्नजरायुणा सह ॥१॥

२७

यस्यास्ते यज्ञियो गर्भो यस्या योनिर्हिरण्ययी ।

अज्ञान्यहृता यस्य तं मात्रा समजीगम५ स्वाहा ॥२॥

२८

पुरुदस्मो विष्टरूप इन्दुरन्तर्मेहिमानमानञ्ज धीरः ।

एकपदी द्विपदी त्रिपदी चतुष्पदीमष्टापदी भुवनानु ग्रथन्ता५ स्वाहा ॥३॥

२९

मरुतो यस्य हि क्षयं प्राया दिवो विमहसः । स सुगोपातमो जनः ॥४॥

३०

मही द्यौः पृथिवी च न इमं यज्ञं विमिक्षताम् । पिपृतां नो भरीमभिः ॥५॥ (५)

३१

आजिघ्र कलशं मुखा त्वा विशन्तिवन्दवः ।

पुनरूर्जा निर्वर्तस्व सा नः सहस्रं धुक्ष्वोरुधारा पर्यस्वती पुनर्माविशताद्रयिः ॥१॥

३२

हव्ये काम्य इले रन्ते चन्द्रे ज्योतेऽदिते सरस्वति महि विश्रुति ।

एता तं अघ्न्ये नामानि देवेषु मा सुकृतं ब्रूतात् ॥२॥

३३

इह रतिरिह रमध्वमिह धृतिरिह स्वधृतिः स्वाहा ।

उपसृजं घृणं मात्रे घृणो मातरं घयन्नायसोषमस्माहु दीधरत् स्वाहा ॥३॥

३४

अगन्म ज्योतिरिभृता अमूम दिवं पृथिव्या अप्यारुहाम ।

अविदाम देवैस्तुज्योतिः ॥४॥

३५ [४४७]

युवं तमिन्द्रापर्वता पुरोयुधा यो नः पृतन्यादप तंतमिद्वतं वज्रेण तंतमिद्वतम् ।
दूर चचार्य छन्तसद्गहनं यदिनक्षदस्माकं शत्रून् परि शर विश्वतो दुर्मा दंष्ट्रं विश्वतः ॥५॥ ३६
भूर्भुवः स्वः सुप्रजाः प्रजयां भूयासम् । सुवीरौ वीरैः सुपोषः पोषैः ॥६॥ (६) ३७

परमेष्ठयमिधीतः प्रजापतिर्वाचि न्याहतायामन्धो अच्छेतः सविता सुन्याम् ।

विश्वकर्मा दीक्षार्यां पुषा सोमक्रयण्याम् ॥१॥

३८

इन्द्रश्च मरुतश्च क्रयायोपोत्थितः । असुरः पण्यमानो मित्रः क्रीतः ॥२॥

३९

विष्णुः शिपिविष्ट ऊरा आसन् नो विष्णुर्नरन्धिषः श्लोक्षमाणः ।

सोम आगतो वरुण आसन्धामातन्धः ॥३॥

४०

अमिराग्नीध्र इन्द्रो हविर्धाने । अथवोपावहियमाणो विश्वे देवा अशुषु न्युप्यमानेषु ॥४॥

४१

विष्णुराग्रीतुषा आप्याय्यमानो यमः सुयमानो विष्णुः संभ्रियमाणः । वायुः पूयमानः शुक्रः पूतः ५।४२

शुक्रः क्षीरभीर्मन्थी सक्तुश्रीः । विश्वे देवाश्चमसेषूनीतोऽसुहोमायोद्यतः ॥६॥

४३

रुद्रो हूयमानो वातोऽभ्यावृत्तो नृचक्षुः प्रतिख्यातो मक्षः पीतः पितरौ नारासस्ताः साद्यमानः ।

सिन्धुरवमुथायोद्यतः समुद्रोऽभ्यवहियमाणः सलिलः प्रपुतः ॥७॥

४४

ययोरोजसा स्कभिता रजांसि वीर्यैर्भर्वीरतसा शर्विष्ठा ।

या पत्येते अग्रतीता सहोर्भिविष्णू अगन्वरुणा पूर्वहूतौ ॥८॥

४५

देवान् दिवमगन्यज्ञस्ततो मा द्रविणमधु मनुष्यान्तरिक्षमगन्यज्ञस्ततो मा द्रविणमधु ।

पितृन् पृथिवीमगन्यज्ञः ततो मा द्रविणमधु यं कं च

लोकमगन्यज्ञस्ततो मे भद्रमभूत् ॥९॥ (७)

४६ [४५८]

प्राणाय मे पञ्च ॥५॥ उतु त्वं न व ॥९॥ समिद्र जोऽष्ट ॥८॥ माहिभ्रतन्त्रः ॥४॥ एजतु वशमास्यः पञ्च ॥५॥

आजिघ्र पद ॥ ६ ॥ परमेष्ठी नव ॥ ९ ॥ सप्तानुवाकेषु पदक्षत्वारिंशत् ॥ ४६ ॥

॥ इति शुक्लयजुःकाण्वसंहितायां नवमोऽध्यायः ॥ ९ ॥

अथ दशमोऽध्यायः ।

देवं सवितुः प्रसुव यज्ञं प्रसुवेमं भगाय ।

विच्यो गन्धर्वः केतुपाः केतं नः पुनातु वाचस्पतिर्नो अथ वाजं स्वदतु ॥१॥

१

ध्रुवसदं त्वा नृषदं मनःसदम् ।

उपयामगृहीतोऽसीन्द्राय त्वा जुष्टं गृह्णाम्येष ते योनिरिन्द्राय त्वा जुष्टतमम् ॥२॥ २ [४६०]

अप्सुषदं त्वा घृतसदं ज्योमसदम् ।

उपयामगृहीतोऽसीन्द्राय त्वा जुष्टं गृह्णाम्येष ते योनिरिन्द्राय त्वा जुष्टतमम् ।

पृथिविसदं त्वाऽन्तरिक्षसदं दिविसदं देवसदं नाकसदम् ।

उपयामगृहीतोऽसीन्द्राय त्वा जुष्टं गृह्णाम्येष ते योनिरिन्द्राय त्वा जुष्टतमम् ॥३॥ ३

अपा२ रसमुद्रयसु२ ध्वये सन्त२ समाहितम् । अपा२ रसस्य यो रसस्तं वो गृह्णाम्युत्तमम् ।

उपयामगृहीतोऽसीन्द्राय त्वा जुष्टं गृह्णाम्येष ते योनिरिन्द्राय त्वा जुष्टतमम् ॥४॥ ४

ग्रहा ऊर्जाहुतयो व्यन्तो विप्राय मृतिम् । तेषां विष्णिम्रियाणां वोऽहमिषमूर्जं समग्रमम् ।

उपयामगृहीतोऽसीन्द्राय त्वा जुष्टं गृह्णाम्येष ते योनिरिन्द्राय त्वा जुष्टतमम् ॥५॥ ५

संपृचं स्थ सं मा मूद्रेण पृक्त । विपृचं स्थ वि मा पापेन पृक्त ॥६॥ (१) ६

इन्द्रस्य वज्रोऽसि वाजसास्त्वया यं वाज२ सेत् ।

वाजस्य तु प्रसवे मातरं महीमदिति नाम वचसा करामहे ।

यस्याभिदं विश्वं भुवनमाविवेश तस्यां नो देवः संविता धर्मं साविष्क ॥१॥ ७

देवीरापो अपानपाद्यो व ऊर्मिः प्रतृतिः । ककुन्मान् वाजसास्तेनायं वाज२ सेत् ॥२॥ ८

अप्सन्तरमृतमप्सु भेषजमपामुत प्रशस्तिभिः । अन्ना मवंत वाजिनः ॥३॥ ९

वातो वा वो मनो वा गन्धवाः सप्तर्विशतिः । ते अग्रेऽश्वमयुजुस्ते अस्मिञ्जवमादधुः ॥४॥ १०

वातर२हा मध वाजिन्युज्यमान इन्द्रस्येव दक्षिणः अयैषि ।

युजन्तु त्वा मरुतो विश्ववेदस आ ते त्वष्टा पत्सु जवं दधातु ॥५॥ ११

जवो यस्तं वाजिभिर्हितो गुहा यः ज्येने परीतो अचरन् वाते ।

तेन नो वाजिन् बलवान् बलेन वाजजिबैधि समने च पारयिष्णुः ॥६॥ १२

वाजिनो वाजजितो वाज२ सरिप्यन्तः । बृहस्पतेर्भागमवजिग्रत ॥७॥ (२) १३

देवस्य वय२ संवितुः सवे सत्यसंवसः । बृहस्पतेरुत्तमं नाकं रुधेमेन्द्रस्योत्तमं नाकं रुधेम् ।

देवस्य वय२ संवितुः सवे सत्यसंवसः । बृहस्पतेरुत्तमं नाकं मरुहामेन्द्रस्योत्तमं नाकं मरुहाम् ॥१॥ १४

बृहस्पते वाजं जय बृहस्पतये वाचं वदत । बृहस्पतिं वाजं जापयत ॥२॥ १५

इन्द्र वाजं ज्येन्द्राय वाचं वदत । इन्द्रं वाजं जापयत ॥३॥ १६

एषा नुः सा सत्या संवाग्भूयया बृहस्पतिं वाजमजीजयत ।

आजीजयत बृहस्पतिं वाचं वनस्पतयो विष्टुन्यन्वम् ॥४॥ १७

देवस्य वय२ संवितुः सवे सत्यसंवसः । बृहस्पतेर्वाजजितो वाजं जेषम् ॥५॥ १८ [३७६]

- वाजिनो वाजं जयताध्वेन स्कन्तः । योजना मिमाणाः काष्ठौ गच्छत ॥६॥ १९
- एष स्य वाजी द्विपुंषि तुरण्यति ग्रीवायां बद्धो अपिक्थ आसनि ।
कर्तुं दक्षिणा अनु सन्तवीत्वत्पथामङ्गाः स्यन्नापनीकणत् ॥७॥ २०
- उव स्मास्य द्रवतस्तुरण्यतः पर्णं न वेरनुवाति प्रगधिनः ।
इयेनस्यैव ध्रजतो अङ्गुसं परि दक्षिणाव्णः सहोर्जा तरित्रतः ॥८॥ २१
- अं नो भवन्तु वाजिनो हवेषु देवताता मितद्रवः स्वर्काः ।
जन्मयन्तोऽहिं वृक् रक्षांसि सनैम्यस्मद्युयवजमीवाः ॥९॥ २२
- ते नो अर्पेन्तो हवनश्रुतो हवं विसें शृण्वन्तु वाजिनो मितद्रवः ।
सहस्रता मेघसाता इव तमना महो ये धनं समिधेषु जग्निरे ॥१०॥ २३
- वाजैवाजेऽवत वाजिनो नो धनेषु विप्रा अमृता क्रतज्ञाः ।
अस्य मध्वः पिवत मादयध्वं तुप्ता यात पृथिभिर्देवयानैः ॥११॥ २४
- आ मा वाजस्य प्रसवो जगम्यादेमे द्यावापृथिवी विमरूपे ।
आ मा गतं पितरा मातरा युवमा मा सोमो अमृतस्वार्यं गम्यात् ॥१२॥ २५
- वाजिनो वाजजितो वाजं ससुवांसः । बृहस्पतेर्भागमवजिघ्रत निमृजानाः ॥१३॥ (३) २६
- आपये स्वाहा स्वापये स्वाहाऽपिजाय स्वाहा कर्तवे स्वाहा । वसवे स्वाहाऽहर्पतये स्वाहा ।
अहे मुग्धाय स्वाहा मुग्धाय वैन श्शिनाय स्वाहा विन श्शिन आन्त्यायनाय स्वाहान्त्याय
भौवनाय स्वाहा ध्रुवनस्य पतये स्वाहाधिपतये स्वाहा ॥१॥ २७
- आयुर्ध्वनेन कल्पतां प्राणो यज्ञेन कल्पतां चक्षुर्ध्वनेन कल्पतां ओत्रं यज्ञेन कल्पताम् ।
पुष्टं यज्ञेन कल्पतां यज्ञो यज्ञेन कल्पताम् ॥२॥ २८
- जाय एहि स्त्रो रोहाव । प्रजापतेः प्रजा अभूम स्वर्देवा अगन्मासृता अभूम ॥३॥ २९
- अस्मे वो अस्तिवन्द्रियमस्मे नृम्णमुत क्रतुः । अस्मे बर्चोऽसि सन्तु वः ॥४॥ ३०
- नमो मात्रे पृथिव्या इयं ते राखन्तासि यमनः ।
ध्रुवोऽसि धरुणः कृष्णे क्षेमाय रय्ये पोषाय ॥५॥ (४) ३१
- वाजंस्त्रोमं प्रसवः सुपुत्रेऽग्रे सोमं राजानमोषधीष्वप्सु ।
ता अस्मभ्यं मधुमतीर्भवन्तु वयं राष्ट्रे जागृयाम पुरोहिताः ॥१॥ ३२
- वाजस्येदं प्रसव आवभूवेमा च विश्वा ध्रुवनानि सर्वतः ।
सनैमि राजा परिप्राति बिदात्र रविं पुष्टिं वर्धयमानो अस्मे ॥२॥ ३३ [४९१]

वाजस्येमां प्रसवः शिश्रिये दिवमिमा च विष्वा भुवनानि सम्राट् ।

आदित्सन्तं दापयति प्रजानन्तस नो रयिः सर्ववीरं निर्यच्छतु ॥३॥

३४

अग्ने अच्छावदेह नः प्रति नः सुमना भव ।

प्र नो यच्छ सहस्रजित्त्वः हि धनदा अस्ति ॥४॥

३५

सोमः राजानमवसेऽग्निमन्वारभामहे । आदित्यं विष्णुः सूर्यं ब्रह्माणं च बृहस्पतिम् ॥५॥

३६

प्र नो यच्छत्वर्यमा प्र पूषा प्र सरस्वती । प्र वाग्देवी ददातु नः ॥६॥

३७

अर्यमणं बृहस्पतिमिन्द्रं दानाय चोदय । वाचं विष्णुः सरस्वतीः सवितारं च वाजिनम् ॥७॥ ३८

देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेऽग्निर्नोर्वाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्याम् ।

सरस्वत्यै वाचो यन्तुर्ये तुर्यं दधामि ।

बृहस्पतेष्ट्रा साम्राज्येनाभिषिञ्चामीन्द्रस्य त्वा साम्राज्येनाभिषिञ्चामि ॥८॥ (५)

३९

अग्निरेकाक्षरेण प्राणमुदजयत् तमुजैषमग्निर्नो अक्षरेण द्विपदो मनुष्यानुदजयतां तानुजैषम् ।

विष्णुस्त्र्यक्षरेण त्रीणिर्माँल्लोकानुदजयत्तानुजैषः सोमश्चतुरक्षरेण

चतुष्पदः पशुमुदजयत्तानुजैषम् ॥१॥

४०

पूषा पञ्चाक्षरेण पञ्च क्रतुमुदजयत्तानुजैषः सविता षोडशक्षरेण पञ्चतनुदजयत्तानुजैषम् ॥

यकृतः सप्ताक्षरेण सप्त ग्राम्यान् पशुमुदजयःस्तानुजैषं

बृहस्पतिरष्टाक्षरेण गायत्रीमुदजयत्तानुजैषम् ॥२॥

४१

मित्रो नवाक्षरेण त्रिभुतः स्तोममुदजयत् तमुजैषं वरुणो दशाक्षरेण विराजमुदजयत्तानुजैषम् ।

इन्द्र एकादशाक्षरेण त्रिष्टुभमुदजयत्तानुजैषं विश्वे

देवा द्वादशाक्षरेण जगतीमुदजयःस्तानुजैषम् ॥३॥

४२

वसवस्त्रयोदशाक्षरेण त्रयोदशः स्तोममुदजयःस्तमुजैषं

रुद्राश्चतुर्दशाक्षरेण चतुर्दशः स्तोममुदजयःस्तमुजैषम् ।

आदित्याः पञ्चदशाक्षरेण पञ्चदशः स्तोममुदजयःस्तमुजैषं-

मदितिः षोडशाक्षरेण षोडशः स्तोममुदजयत्तमुजैषम् ।

प्रजापतिः सप्तदशाक्षरेण सप्तदशः स्तोममुदजयत्तमुजैषम् ॥४॥ (६)

४३ [५०१]

देव सवितर्यद् ॥ ६ ॥ इन्द्रस्य वज्रः सप्त ॥ ७ ॥ देवस्य वयं त्रयोदश ॥ ११ ॥ आपये चत्वारः ॥ १५ ॥

वाजस्येममष्ट ॥ ८ ॥ अग्निरेकाक्षरेण चतस्रः ॥ ४ ॥ षळनुवाकेषु त्रयश्चत्वारिंशत् ॥ ४१ ॥

॥ इति शुक्लयजुःकाण्वसंहितायां दशमोऽध्यायः ॥ १० ॥

इति प्रथमो वशाकः ॥ १ ॥

अथ द्वितीयो दशकः ॥ १ ॥

अथ प्रथमोऽध्यायः (अथैकादशोऽध्यायः) ।

एष ते निर्रुते भागस्तं जुषस्व स्वाहाऽग्निनेत्रेभ्यो देवेभ्यः पुरःसद्भ्यः स्वाहा
यमनेत्रेभ्यो देवेभ्यो दक्षिणसद्भ्यः स्वाहा ।

विश्वदेवेनेत्रेभ्यो देवेभ्यः पश्चात्सद्भ्यः स्वाहा मित्रावरुणनेत्रेभ्यो

वा मरुतेनेत्रेभ्यो वा देवेभ्य उत्तरसद्भ्यः स्वाहा ।

सोमनेत्रेभ्यो देवेभ्य उपरिसद्भ्यो दुर्वस्वद्भ्यः स्वाहा ॥१॥

१

ये देवा अग्निनेत्राः पुरःसदुस्तेभ्यः स्वाहा ये देवा यमनेत्रा दक्षिणसदुस्तेभ्यः स्वाहा ।

ये देवा विश्वदेवेनेत्राः पश्चात्सदुस्तेभ्यः स्वाहा ये देवा

मित्रावरुणनेत्रा वा मरुतेनेत्रा वा उत्तरसदुस्तेभ्यः स्वाहा ।

ये देवाः सोमनेत्रा उपरिसदो दुर्वस्वन्तुस्तेभ्यः स्वाहा ॥२॥

२

अग्ने सहस्व धृता अभिमातीरपास्य । दुरष्टरस्तरचरातीर्वचो धा युज्जवांसि ।

देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेऽग्निर्नोर्वाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्याम् ॥३॥

३

उपाऽक्षोर्वीर्येण जुहोमि हवः रक्षः स्वाहा । रक्षसां त्वा वधायावधिष्म रक्षोऽमुष्यं

त्वा वधायामुषमवधिष्म । जुषाणोऽध्वान्यस्य वेतु स्वाहा ॥४॥ (१)

४

अपो देवा मधुमतीरगृभ्णक्षूर्जस्वती राजस्वधितानाः ।

यामिर्मित्रावरुणा अभ्यर्षिअन्याभिरिन्द्रमनयभत्यरातीः ॥१॥

५

वृष्णं ऊर्मिरसि राष्ट्रदा राष्ट्रं मे देहि स्वाहा वृष्णं ऊर्मिरसि राष्ट्रदा राष्ट्रममुष्मै देहि ।

वृषसेनोऽसि राष्ट्रदा राष्ट्रं मे देहि स्वाहा वृषसेनोऽसि राष्ट्रदा राष्ट्रममुष्मै देहि ॥२॥ ६ [५०७]

अर्थेत स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रं मे दत्त स्वाहार्येत स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रममुष्मै दत्त ।

ओजस्वती स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रं मे दत्त स्वाहौजस्वती स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रममुष्मै दत्त ।

आपः परिव्राहिणीं स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रं मे दत्त स्वाहापः परिव्राहिणीं स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रममुष्मै दत्त ।

अपां पतिरसि राष्ट्रदा राष्ट्रं मे देहि स्वाहापां पतिरसि राष्ट्रदा राष्ट्रममुष्मै देहि ।

अपां गर्भोऽसि राष्ट्रदा राष्ट्रं मे देहि स्वाहापां गर्भोऽसि राष्ट्रदा राष्ट्रममुष्मै देहि ।

सूर्यवर्चस स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रं मे दत्त स्वाहा सूर्यवर्चस स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रममुष्मै दत्त ।

सूर्यत्वच स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रं मे दत्त स्वाहा सूर्यत्वच स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रममुष्मै दत्त ।

व्रजक्षित स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रं मे दत्त स्वाहा व्रजक्षित स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रममुष्मै दत्त ।

वाशां स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रं मे दत्त स्वाहा वाशां स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रमुष्मै दत्त ।
 मांदां स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रं मे दत्त स्वाहा मांदां स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रमुष्मै दत्त ।
 शर्करां स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रं मे दत्त स्वाहा शर्करां स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रमुष्मै दत्त ।
 जनभृतं स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रं मे दत्त स्वाहा जनभृतं स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रमुष्मै दत्त ।
 विश्वभृतं स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रं मे दत्त स्वाहा विश्वभृतं स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रमुष्मै दत्त ।
 शैष्ठां स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रं मे दत्त स्वाहा शैष्ठां स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रमुष्मै दत्त ।
 आपः स्वाराक्षीं स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रमुष्मै दत्त ॥३॥

७

सं मधुमतीर्मधुमतीभिः पृथ्यंतां महिं क्षत्रं क्षत्रियाय वन्वानाः ।
 अनाष्टाः सीदत सहजैसा महिं क्षत्रं क्षत्रियाय दधतीः ॥४॥ (२)

८

सविता त्वां प्रसवानां सुवतामभिर्गृहपतीनां सोमो वनस्पतीनाम् ।
 बृहस्पतिर्वाच इन्द्रो ज्यैष्ठ्याय रुद्रः पशूनां मित्रः सत्याय वरुणो धर्मपतीनाम् ॥१॥ ९
 इमं देवा असपत्नं सुवचं महते क्षत्राय महते ज्यैष्ठ्याय ।
 इमममुमुष्यं पुत्रमुष्मैः पुत्रमुष्मै विश्वे ॥२॥ १०
 एष वः कुरवो राजैष वः पञ्चाला राजा । सोमोऽस्माकं ब्राह्मणानां राजा ॥३॥ (३) ११

सोमस्य त्विषिरस्यप्रये स्वाहा सोमाय स्वाहा सवित्रे स्वाहा मरस्वत्यै स्वाहा ।
 पूष्णे स्वाहा बृहस्पतये स्वाहा ॥१॥

१२

इन्द्राय स्वाहा श्वाय स्वाहा श्लोकाय स्वाहा घोषाय स्वाहा भगाय स्वाहार्यम्णे स्वाहा ।

सवितुर्वैः प्रसव उत्पुनान्यच्छिद्रेण पवित्रेण धर्मस्य रुक्मिर्मिः ।

अनिष्टमसि वाचो बन्धुस्तपोजाः सोमस्य दात्रमसि स्वाहा राजस्वः ॥२॥

१३

सधमादौ शुभिनीराप एता अनाष्टा अपस्यो वसानाः ।

पस्त्याहु चक्रे वरुणः सधस्यमपां शिशुर्मातृतमास्वतः ॥३॥

१४

क्षत्रस्योल्बमसि क्षत्रस्य जराय्वसि क्षत्रस्य नाभिरसि क्षत्रस्य योनिरसि ।

इन्द्रस्य वार्ष्णेमसि त्वयायं वृत्रं वध्यान्मित्रस्यासि वरुणस्यासि ॥४॥

१५

रुजासि रुजासि क्षुपासि । पातैनं प्राञ्च पातैनं प्रत्यञ्च पातैनं तिर्यञ्च विरम्भः पात ॥५॥ १६

आविर्मया आविचो अभिर्गृहपतिराविच इन्द्रो बृद्धश्रवा

आविचतः पूषा विश्ववेदा आविचो मित्रावरुणौ धृतव्रतौ ।

आविचे धावापृथिवी विश्वश्रु आविचादितिरुक्शर्मा ॥६॥ (४)

१७ [५१८]

अवेष्टा दन्वशूकाः प्राचीमारोह गायत्री त्वावतु ।

रयन्तर५ सामं त्रिवृत्स्तोमो वसन्तऋतुर्ब्रह्म द्रविणम् ॥१॥

१८

दक्षिणमारोहं त्रिष्टुप् त्वावतु । बृहत्सामं पञ्चदश स्तोमो ग्रीष्मऋतुः क्षत्रं द्रविणम् ॥२॥

१९

प्राचीमारोहं जगती त्वावतु । वैरूप५ सामं सप्तदश स्तोमो वर्षा ऋतुर्विष् द्रविणम् ॥३॥

२०

उदीचीमारोहानुष्टुप् त्वावतु । वैराज५ सामैकविंश स्तोमः शरदृतुः फलं द्रविणम् ॥४॥

२१

ऊर्ध्वमारोहं पक्षिस्तवावतु ।

आकरैरवते सामनी त्रिणवत्रयस्त्रिंशौ स्तोमो हेमन्तशिथिरा ऋतू वर्षो द्रविणम् ।

अत्यस्तं नमूचेः शिरः ॥५॥

२२

सोमस्य त्विषिरसि तवेव मे त्विषिर्भूयात् । मृत्योः पाक्षोजोऽसि सहोऽस्यमृतमसि ॥६॥

२३

शिरण्यरूपा उपसो विरोक उमा इन्द्रा उर्बितुः धर्मश्च ।

आरोहंतं वरुण मित्रं गतं ततश्चायामर्दितिं दितिं च । मित्रोऽसि वरुणोऽसि ॥७॥ (५) २४

सोमस्य त्वा धुमेनाभिषिचाम्यमेर्भाजसा धर्मस्य वर्षसा ।

इन्द्रस्मैद्विरेणं मरुतामोजसा क्षत्राणां क्षत्रपतिरेच्यति विष्मन्पाहि ॥१॥

२५

इमं देवा असपत्न५ सुवृष्वं महते क्षत्राय महते ज्यैष्ठ्याय महते जानराज्याय ।

इममस्यमस्यप्यं पुत्रमस्यप्याः पुत्रमस्यै विधे ॥२॥

२६

एष वः कुरवो राजेष वः पञ्चाला राजा । सोमोऽस्माकं ब्राह्मणाना५ राजा ॥३॥

२७

अ पर्वतस्य वृषभस्य पृष्ठाभारं धरन्ति स्वसिचं इयानाः ।

ता आर्षवृत्रमधरागुदुक्ता अहिं बुध्यमनु रीर्यमाणाः ।

विष्णोर्विक्रमणमसि विष्णोर्विक्रान्तमसि विष्णोः क्रान्तमसि ॥४॥

२८

प्रजापते न त्वदेतान्यन्यो निष्ठा रूपाणि परि ता बभूव ।

यत्कामास्ते जुहुमस्तच्चो अस्तु वयं स्याम पतयो रयीणाम् ॥५॥

२९

रुद्रं यत्ते क्रवि परं नाम । तस्मै हुतमस्यमेष्टमसि स्वाहा ॥६॥ ६

३०

इन्द्रस्य वज्रोऽसि मित्रावरुणयोस्त्वा प्रधास्त्रोः प्रशिषा युनक्ति ।

अव्यथायै त्वा स्वधायै त्वारिष्टः फल्गुनः ।

मरुतां प्रसवेन जयापाम मनसा समिन्द्रियेण ॥१॥

३१

मा त इन्द्र ते वयं तुरापाक्युक्तासो अब्रह्मता विदेसाम ।

तिष्ठा रयमधि यद्वज्रहस्ता रयमीन्दैव युवसे स्वधान् ॥२॥

३२ [५३१]

अग्रये गृहपतये स्वाहा सोमाय वनस्पतये स्वाहा ।

इन्द्रस्येन्द्रियाय स्वाहा मरुतामोजसे स्वाहा ।

पृथिवि मातर्मा मां हिंसीमो अहं त्वाम् ॥३॥

३३

इत्सः शुचिषदसुरन्तरिक्षसद्वोता वेदिषदतिथिर्दुरोणसत् ।

नृषदरसदृतसद्योमसदुक्ता गोजा ऋतजा अद्रिजा ऋतं बृहत् ॥४॥

३४

इयदुस्यायुरस्यायुमे देहि युक्तेसि वचोऽसि वचो मे देहि ।

उर्गस्यूजं मयि धेहीन्द्रस्य वां बाहू वीर्यकृता उपावहरामि ॥५॥ (७)

३५

स्योनासिं सुषदासिं क्षत्रस्य योनिरसि ।

स्योनामासीद सुषदामासीद क्षत्रस्य योनिमासीद ॥१॥

३६

निर्षसाद घृतघृतो वरुणः पस्त्यास्वा । साम्राज्याय सुक्रतुः ॥२॥

३७

अभिभूरस्ययानामेतास्ते पञ्च दिशः कल्पन्ताम् । ब्रह्मस्त्वं ब्रह्मासि ॥३॥

३८

सवितासिं सत्यप्रसवो वरुणोऽसि सत्यौजाः ।

इन्द्रोऽसि विश्वौजा रुद्रोऽसि सुशेवः ॥४॥

३९

प्रियंकर श्रेयंस्कर भूयंस्कर । इन्द्रस्य वज्रोऽसि तेन मे रथ्य ॥५॥

४०

अग्निः पृथुर्वर्मणस्पतिर्जुषाणो अग्निः पृथुर्वर्मणस्पतिः । आज्यस्य हविषो वेतु स्वाहा ।

स्वाहाकृताः सूर्यस्य इक्षिमिष्यतज्ज्वल सजातानां मध्यमेष्ठयाय ॥६॥ (८)

४१

सवित्रा प्रसवित्रा सरस्वत्या वाचा । त्वष्ट्रा रूपैः पूष्णा पशुभिरिन्द्रेणास्मै ॥१॥

४२

बृहस्पतिना ब्रह्मणा वरुणेनौजसाग्निना तेजसा सोमेन राज्ञा ।

विष्णुना देवतया दशम्येर्म यज्ञं विष्णुमाप्रवानि ॥२॥ (९)

४३

अश्विभ्यां पच्यस्व सरस्वत्यै पच्यस्वेन्द्राय सुश्राम्णे पच्यस्व ।

वायोः पूतः पवित्रेण प्रत्यह सोमो अतिष्ठतः । इन्द्रस्य युज्यः सखा ॥१॥

४४

कुविदुङ्ग यवंमन्तो यवं चिघथा दान्त्यनुपूर्वं विवूर्य ।

इदेहैषां कृणुहि भोजनानि ये बहिषो नमउक्ति न जग्मुः ।

उपयामगृहीतोऽस्यश्विभ्यां त्वा सरस्वत्यै त्वेन्द्राय त्वा सुश्राम्णे ॥२॥

४५

युवः सुरारममभिना नमृचा आसुरे सचा ।

विपिषाना शुभस्पती इन्द्रं कर्मस्वावतम् ॥३॥

पुत्रमिव पितरा अभिनोभेन्द्रावधुः काव्यैर्दत्तनाभिः ।

यत्सुरामं व्यर्षिबुः शचीभिः सरस्वती त्वा मघवन्मणिष्णक् ॥४॥ (१०) ४७ [५४८]

एष ते चतस्रः ॥ ४ ॥ अपो देवाश्चतस्रः ॥४॥ सविता त्वा तिस्रः ॥ ३ ॥ सोमः ॥ २ ॥ अग्निः ॥ १ ॥

अवेष्टा सप्त ॥ ७ ॥ सोमस्य त्वा पद ॥ ६ ॥ इन्द्रस्य वज्रः पञ्च ॥ ५ ॥ स्योनास्ति ॥ ४ ॥

सवित्रा द्वे ॥ २ ॥ अग्निभ्यां चतस्रः ॥ ४ ॥ दशानुवाकेषु सप्तचत्वारिंशत् ॥ १ ॥

॥ इति शुक्लयजुःकाण्वसंहितायां एकादशोऽध्यायः ॥११॥

अथ द्वादशोऽध्यायः ।

युञ्जामः प्रथमं मनस्तत्त्वाय सविता धेयः । अग्नेज्योतिर्निचाग्यं पृथिव्या अग्न्यामरत् ॥१॥ १

युक्तेन मनसा वयं देवस्य सवितुः सवे । स्वर्गेयाय शक्त्या ॥२॥ २

युक्त्वाय सविता देवान्स्वर्यतो धिया दिवम् ।

बृहज्योतिः करिष्यतः सविता प्रसुवाति तान् ॥३॥ ३

युञ्जते मन उत युञ्जते धियो विप्रा विप्रस्य बृहतो विपश्चितः ।

वि होत्रा दधे वयुना विदेक इन्मही देवस्य सवितुः परिष्टुतिः ॥४॥ ४

युजे वां ब्रह्म पूष्य नमोभिर्वि श्लोक एतु पृथेयव सुरैः ।

शृण्वन्तु विष्ये अमृतस्य पुत्रा आ ये धामानि दिव्यानि तस्थुः ॥५॥ ५

यस्य प्रमाणमन्वन्य इद्युर्देवा देवस्य महिमानमोजसा ।

यः पार्थिवानि विप्रमे स एतंशो रजांसि देवः सविता महिन्वना ॥६॥ ६

देव सवितुः प्रसुव यज्ञं प्रसुव यज्ञपतिं भगाय ।

दिव्यो गन्धर्वः केतूपः केतु नः पुनात वाचस्पतिर्वाचं नः स्वदत्तु ॥७॥ ७

इमं नो देव सवितर्यज्ञं प्रणय देवाव्यं सखिर्विदं सत्रजितं धनजितं स्वर्जितम् ।

ऋचा स्तोमं समर्धय गायत्रेण रथन्तुरं बृहद्रावत्रवर्तनि स्वाहा ॥८॥ ८

देवस्य त्वा सवितुः प्रसवऽश्विनौर्धुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्याम् ।

आर्धदे गायत्रेण छन्दसाग्निरस्वत् पृथिव्याः सधस्थादुषिं पुरीष्यमग्निरस्वदामर ।

त्रैलुमेन छन्दसाग्निरस्वत् ॥९॥

९ [५५७]

अग्निरसि नार्यसि त्वया वयमग्निः शक्रे खनितुम् ।

सघस्य आ जागतेन छन्दसाग्निरस्वत् ॥१०॥

१०

हस्त आघाय सविता बिभ्रदग्निः हिरण्ययीम् ।

अग्नेज्योतिर्निचार्य पृथिव्या अघ्यामरुदानुष्टुमेन छन्दसाग्निरस्वत् ॥११॥ (१)

११

प्रतूर्त्त वाजिषाद्रव वरिष्ठामनु संवतम् ।

दिवि ते जन्म परममन्तारिक्षे तव नार्यः पृथिव्यामधि योनिरित् ॥१॥

१२

युञ्जायाः राशमं युवमसिन् यामे वृषण्वस्र । अग्निं मरन्तमस्मयुम् ॥२॥

१३

योर्वेयोगे तुवस्तरं वाजेवाजे हवामहे । सखाय इन्द्रमृतये ॥३॥

१४

प्रतूर्त्त नेषवक्राममशस्ती रुद्रस्य गाणपत्यं मयोभूरेहि ।

उर्वन्तारिषं वीहि स्वस्तिगव्यतिरमयानि कुण्वन् पूष्णा सयुजा सह ॥४॥

१५

पृथिव्याः सघस्यादुग्निं पुरीष्यमग्निरस्वदामर ।

अग्निं पुरीष्यमग्निरस्वदच्छेमोऽग्निं पुरीष्यमग्निरस्वद्वरिष्यामः ॥५॥

१६

अन्वधिरुषसामग्रमख्यदन्वहानि प्रथमो जातवेदाः ।

अनु सूर्यस्य पुरुषा च रश्मीननु धावापृथिवी आततन्ध ॥६॥

१७

आगत्य वाज्यज्जानः सर्वा घृषो विधृतते । अग्निः सघस्ये महति चक्षुषा निचिकीषते ॥७॥

१८

आक्रम्य वाजिनपृथिवीमग्निमिच्छ रुचा त्वम् । भूमेर्वृत्वाय नो ब्रूहि यतः खनेम तं वृषम् ॥८॥

१९

सौस्तै पुष्टं पृथिवी सघस्यमात्मान्तरिक्षं समुद्रो योनिः ।

विरूपाय चक्षुषा त्वमग्निं तिष्ठ पृतन्यतः ॥९॥

२०

उत्क्राम महते सौमगायासादासानाद् द्रविणोदा वाजिन् ।

वृषः स्याम सुप्रतौ पृथिव्या अग्निं खनन्त उपस्थे अस्याः ॥१०॥

२१

उदकमीद् द्रविणोदा वाज्यर्वाकः सुलोकं सुकृतं पृथिव्याम् ।

ततः खनेम सुप्रतीकमग्निः स्वो रुहाणा अधि नार्कभुतमम् ॥११॥

२२

आ त्वा जिघर्षि मनसा धृतेन प्रतिक्षियन्तं भुवनानि विश्वा ।

पृथुं तिरिथा वयसा ब्रुहन्तं व्यचिष्टमकै रभसं दशानम् ॥१२॥

२३

आ विधतः प्रत्यञ्जं जिघर्ष्यरक्षसा मनसा तक्षुषेत ।

मर्येभीः स्पृहयद्रणो अग्निर्नाभिमृञ्चे तुन्वा जर्धराणः ॥१३॥

२४

परि वार्जपतिः कविरभिर्द्व्यन्यक्रमीत् । दघप्रज्ञानि द्राक्षुषे ॥१४॥

२५ [५७१]

परिं त्वाग्नें पुरं वयं विप्रं सहस्य धीमहि । ध्रुवदर्शनं द्विवेदिवे मेत्तारं भङ्गुरावताम् ॥१५॥२६

त्वमग्ने शुभिस्त्वमाशुशुक्षणिस्त्वमश्वस्त्वमश्मनुस्परि ।

त्वं वनेभ्यस्त्वमोषधीभ्यस्त्वं नृणां नृपते जायसे शुचिः ॥१६॥ (२)

२७

देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्याम् ।

पृथिव्याः सधस्थादुधिं पुरीष्यमङ्गिरस्वत् खनामि ।

ज्योतिष्मन्तं त्वाग्ने सुप्रतीकमजज्ञेण भानुना दीर्घतम् ।

शिवं प्रजाम्योऽर्हिसन्तं पृथिव्याः सधस्थादुधिं पुरीष्यमङ्गिरस्वत्खनामः ॥१॥

२८

अपां पृष्ठमसि योनिरग्नेः समुद्रमभितुः पिन्वमानम् ।

वर्धमानो महौ आ च पुष्करे दिवो मात्रया वरिष्णा प्रथस्व ॥२॥

२९

वर्धे च स्यो वर्धे च स्योऽर्हिद्रे बहुले उभे । व्यचस्वती संवसायां भृतमग्निं पुरीष्यम् ॥३॥

३०

संवसायाः स्वर्विदां समीची उरसां तमनां । अग्निमन्तर्भरिष्यन्तीः ज्योतिष्मन्तमजज्ञमिति ।

पुरीष्योऽसि विश्वमेता अर्थवा त्वा प्रथमो निरमन्थदग्ने ॥४॥

३१

त्वमग्ने पुष्करादव्यर्थवा निरमन्थत । मुग्धा विश्वस्य वाधतः ॥५॥

३२

तद्ध त्वा दुष्यद् अग्निः पुत्र ईधे अर्थवर्णः । वृत्रहणं पुरन्दरम् ॥६॥

३३

तमु त्वा पाथ्यो वृषा समीधे दस्पुहन्तमम् । धनञ्जयं रणेरणे ॥७॥

३४

सीदं होतुः स्व उं लोके चिक्त्वान्त्सादयां यज्ञं संकुतस्य योनौ ।

देवावीर्देवान्दविषां यज्ञास्यधे बृहद्यजमाने वयो धाः ॥८॥

३५

नि होता होतृषदने विदानस्त्वेषो दीदिवौ असदत्सुदधः ।

अदग्धव्रतप्रमतिर्वसिष्ठः सहस्रं भरः शुचिजिह्वो अग्निः ॥९॥

३६

सःसीदस्व महौ असि शोचस्व देववीतमः ।

वि धूममग्ने अरुषं मियेभ्य सुज प्रश्नस्व दर्शतम् ॥१०॥ (३)

३७

अग्नो देवरीरुषस्य मधुमतीर्यक्ष्माव प्रजाम्यः । तासामास्थानादुजिह्वतामोषधयः सुपिप्पलाः ॥१॥३८

सं ते वायुर्मातरिषां दधातुत्तानाया हृदयं यद्विकस्तम् ।

नो देवानां चरसि प्राणधेनु कस्मै देव वर्षत्स्तु तुभ्यम् ॥२॥

३९

सुज्जातो ज्योतिषा सह अग्ने वरुणमास्तुःस्त्वं । वासो अग्ने विश्वरूपं संव्ययस्व विभावसो ॥३॥ ४०

उदुं तिष्ठ स्वध्वरावा नो दिव्या धिया ।

दधे च मासा बृहता संशुक्रनिराग्ने याहि सुशस्तिभिः ॥४॥

४१ [५८९]

ऊर्ध्व ऊ पु ण ऊतये तिष्ठा देवो न संविता ।

ऊर्ध्वो वाजस्य सन्निता यदञ्जिभिर्वाघञ्जिर्विद्वयामहे ॥५॥

४२

स जातो गर्भो असि रोदस्योरग्रे चारुर्विभृत ओषधीषु ।

चित्रः शिशुः परि तमास्स्यक्तन्म मातृभ्यो अधि कर्निकदद्राः ॥६॥

४३

स्थिरो भव वीडवङ्ग आशुर्मैव वाज्यर्वन् । पृथुर्मैव सुषदस्त्वमग्नेः पुरीषवाहणः ॥७॥ ४४

शिवो भव प्रजाभ्यो मातृपीभ्यस्त्वमङ्गिरः ।

मा द्यावापृथिवी अभि शोचीमान्तर्निक्षं मा वनस्पतीन् ॥८॥

४५

प्रैतु वाजी कर्निकदुन्नानदुद्रातमस्पत्वा । भरन्नाभिं पुरीष्यं मा प्राद्यायुषः पुरा ॥९॥ ४६

वृषाभिं वृषणं भरन्नाः गर्भेऽसमुद्रियम् । अम आयाहि वीतये ।

ऋतः सत्यमुतः सत्यमात्रं पुरीष्यमङ्गिरस्वङ्गरामः ॥१०॥

४७

ओषधयः प्रतिमोदध्वमग्निमेतः शिवमायन्तमभ्यग्रं युष्माः ।

व्यस्यन् विश्वा अनिरा अमीवा निषीदन्तो अप दुर्मतिं जहि ॥११॥

४८

ओषधयः प्रतिगृष्णीत पुष्पवतीः सुपिप्पलाः ।

अयं वो गर्भे ऋत्विर्यः प्रलः सुधस्यमासदत् ॥१२॥

४९

वि पार्जसा पृथुना शोशुचानो वाघस्व द्विषो रक्षसो अमीवाः ।

सुशर्मणो बृहतः शर्मणि स्यामग्नेरहः सुहवस्य प्रणीतौ ॥१३॥ (४)

५०

आपो हि द्या मण्योश्चवस्ता न ऊर्जे दधातन । महे रणाय चक्षसे ॥१॥

५१

यो वः शिवतमो रसस्तस्य भाजयतेह नः । उशतीरिव मातरः ॥२॥

५२

तस्मा अरं गमाम वो यस्य क्षयाय जिन्वथ । आपो जनयथा च नः ॥३॥

५३

वित्रः सस्सृज्यं पृथिवीं भूमिं च ज्योतिषा सह ।

सुजातं जातवैदसमयुध्माय त्वा सस्सृजामि प्रजाम्यः ॥४॥

५४

रुद्राः सस्सृज्यं पृथिवीं बृहत्तयोतिः समीधरे । तेषां भ्रातुरजस इच्छुक्रो देवेभु रोचते ॥५॥ ५५

सस्सृष्टां वसुमी रुद्रैर्वरैः कर्मण्यां सृदम् ।

हस्ताभ्यां मृद्धीं कृत्वा सिनीवाली कृणोतु ताम् ॥६॥

५६

सिनीवाली संकपदां संकरीरा स्वौपधा । सा तुम्यमदिते मुखोत्तां दधातु हस्तयोः ॥७॥ ५७

उत्तां कृणोतु शक्त्वा बाहुभ्यामदितिर्धिया ।

माता पुत्रं यथोपत्ये सार्धं विमर्तुं गर्भं आ ॥८॥

५८ [१०१]

सुखस्य क्षिरोऽसि वसवस्त्वा कृण्वन्तु गायत्रेण छन्दसाङ्गिरस्वद् ध्रुवांसि पृथिव्यसि ।

धारया अयि प्रजाः रायस्योषं गौपत्यः सुवीर्यं सजातान्यजमानाय ।

द्रुद्रास्त्वा कृण्वन्तु त्रैष्टुभेन छन्दसाङ्गिरस्वद् ध्रुवास्यन्तरिक्षमसि ।

धारया अयि प्रजाः रायस्योषं गौपत्यः सुवीर्यं सजातान्यजमानाय ।

आदित्यास्त्वा कृण्वन्तु जागतेन छन्दसाङ्गिरस्वद् ध्रुवांसि द्यौरसि ।

धारया अयि प्रजाः रायस्योषं गौपत्यः सुवीर्यं सजातान्यजमानाय ।

विश्वे त्वा देवा वैश्वानराः कृण्वन्त्वानुष्टुभेन छन्दसाङ्गिरस्वद् ध्रुवांसि दिशोऽसि ।

धारया अयि प्रजाः रायस्योषं गौपत्यः सुवीर्यं सजातान्यजमानाय ।

अदित्यं रास्नास्यदितिष्ठे विलं गृह्णातु ॥९॥

५९

कृत्वाय सा महीमुखां मुम्मयीं योनिमुग्रये । पुत्रेभ्यः प्रार्यच्छददितिः अपयानिति ॥१०॥ ६०

वसवस्त्वा धूपयन्तु गायत्रेण छन्दसाङ्गिरस्वद्रुद्रास्त्वा धूपयन्तु त्रैष्टुभेन छन्दसाङ्गिरस्वत् ।

आदित्यास्त्वा धूपयन्तु जागतेन छन्दसाङ्गिरस्वद्विश्वे त्वा देवा वैश्वानरा

धूपयन्त्वानुष्टुभेन छन्दसाङ्गिरस्वत् ।

इन्द्रस्त्वा धूपयतु वरुणस्त्वा धूपयतु विष्णुस्त्वा धूपयतु ॥११॥ (५)

६१

अदितिष्ठा देवी विश्वदेव्यावती । पृथिव्याः सधस्ये अङ्गिरस्वत् खनत्ववद् ॥१॥ ६२

देवानां त्वा पत्नीर्देवीर्विश्वदेव्यावतीः । पृथिव्याः सधस्ये अङ्गिरस्वदधत्वे ।

धिषणास्त्वा देवीर्विश्वदेव्यावतीः । पृथिव्याः सधस्ये अङ्गिरस्वदमीन्वतामुले ।

वरुणीष्ठा देवीर्विश्वदेव्यावतीः । पृथिव्याः सधस्ये अङ्गिरस्वच्छूपयन्तुले ।

प्रास्त्वा देवीर्विश्वदेव्यावतीः । पृथिव्याः सधस्ये अङ्गिरस्वत्पचन्तुले ।

जनयस्त्वाऽभिषपत्रा देवीर्विश्वदेव्यावतीः । पृथिव्याः सधस्ये अङ्गिरस्वत्पचन्तुले ॥२॥ ६३

मित्रस्य चर्षणीधृतोऽजो देवस्य सानसि । युष्मं चित्रश्रवस्तमम् ॥३॥ ६४

देवसां सवितोद्वपतु सुपाणिः स्वङ्गुरिः सुबाहुकृत शक्त्या ।

अव्ययमाना पृथिव्यामासा विश्व आपृण ॥४॥

६५

उत्पार्यं पृथ्वीं अवादे तिष्ठ ध्रुवा त्वम् । मित्रेतां तं उखां परित्वाभ्यमित्वा एषा मा मेदि ।

वसवस्त्वाऽर्कन्दन्तु गायत्रेण छन्दसाङ्गिरस्वद्रुद्रास्त्वाऽर्कन्दन्तु त्रैष्टुभेन छन्दसाङ्गिरस्वत् ।

आदित्यास्त्वाऽर्कन्दन्तु जागतेन छन्दसाङ्गिरस्वद्विश्वे त्वा

देवा वैश्वानरा आर्कन्दन्त्वानुष्टुभेन छन्दसाङ्गिरस्वत् ॥५॥ (६)

६६ [११४]

आकृतिमग्निं प्रयुजꣳ स्वाहा मनो मेधामग्निं प्रयुजꣳ स्वाहा ।

चित्तं विज्ञातमग्निं प्रयुजꣳ स्वाहा वाचो विधृतिमग्निं प्रयुजꣳ स्वाहा ।

प्रजापतये मनवे स्वाहाभये वैश्वानराय स्वाहा ॥१॥

६७

विश्वो देवस्य नेतुर्मतो ब्रूत सख्यम् । विश्वो राय इषुष्यति शुभ्रं वृणीत पुष्यसे स्वाहा ॥२॥ ६८

मा सु मिथ्या मा सु रिगोऽम्ब धृष्णु वीर्यस्व सु । अभिधेदं करिष्यथः ॥३॥

६९

दृष्टस्व देवि पृथिवि स्वस्त्य आसुरी माया स्वधया कृतासि ।

जुष्टं देवेभ्य इदमस्तु हव्यमरिष्टा त्वमुदिहि यज्ञे अस्मिन् ॥४॥

७०

वृषः सर्पिरासुतिः प्रत्नो होता वरेण्यः । सहसस्पुत्रो अद्भुतः ॥५॥

७१

परंस्या अधि संवतोऽवराँ३ अम्यातर । यत्राहमस्मि ता३ अब ॥६॥

७२

परमस्याः परावतो रोहिदंश इहामहि । पुरीष्यः पुरुषियोऽमे त्वं तरा मृषः ॥७॥

७३

यदग्ने कानिकानि चिदा ते दारुणि दध्मसि । सर्वं तदस्तु ते घृतं तज्जुषस्व यविष्य ॥८॥

७४

यदच्युपजिहिक्का यद्वज्रो अतिसर्पति । सर्वं तदस्तु ते घृतं तज्जुषस्व यविष्य ॥९॥

७५

अहरहरप्रयावं भरन्तोऽभयिव तिष्ठते घासमस्मै ।

रायस्पोषेण समिषा मदन्तोऽमे मा ते प्रतिवेशा रिषाम ॥१०॥

७६

नाभा पृथिव्याः समिधाने अमौ रायस्पोषाय बृहते हवामहे ।

इरम्मदं नुहदुक्थं यजत्रं जेतारमग्निं पृतनासु सासद्विष् ॥११॥

७७

याः सेना अमीत्वंरीराव्याधिनीरुगर्णा उत ।

ये स्तेना ये च तस्करास्ताः स्ते अग्नेऽपिदधाम्यासे ॥१२॥

७८

दध्माम्या मलिम्लुञ्जम्यैस्तस्कराँ३ उत ।

हनुम्याः स्तेनान् मगवस्ताः स्तं खादु सुखादितान् ॥१३॥

७९

ये जनेषु मलिम्लं स्तेनासस्तस्करा वने ।

ये कथेष्वावस्ताः स्ते दधामि जम्मयोः ॥१४॥

८०

यो असम्भमरातीयाद्यश्च नो द्वेषते जनः ।

निन्द्राघो अस्मान्निष्पताश्च सर्वं तं मस्मसा कुरु ॥१५॥

८१

सधृशितं मे ब्रह्म सधृशितं वीर्यं बलम् । सधृशितं ध्रुवं जिष्णु यस्माहमस्मि पुरोहितः ॥१६॥ ८२

उदेवा वाह अतिरमुदचो अयो बलम् । क्षिणोमि ब्रह्मणामिन्नानुत्तयामि स्वाँ३ अहम् ॥१७॥ ८३

अर्धपवेऽर्धस्य नो देहानमीवस्य शुष्मिणः ।

प्र प्रं दातारं तारिष उर्जो नो वेहि द्विपदे चतुष्पदे । विश्वकर्मणे स्वाहा ॥१८॥ ८४[६३२]

पुनस्त्वादित्या रुद्रा वसवः समिन्वतां पुनर्नृणां वसुनीथ यज्ञैः ।
 पुणेन त्वं तुर्वं वर्षयस्व सत्याः सन्तु यजमानस्य कामाः स्वाहा ॥१९॥ (७) ८५ [६३३]
 बुधाम एकादश ॥ ११ ॥ अमर्त्यं वाजिनं बोज्जश ॥ १६ ॥ देवस्य स्वा दश ॥ १० ॥ अयो देवस्य-
 योदश ॥ १३ ॥ आपो स्याकादश ॥ ११ ॥ अदितिर्बुधा पञ्च ॥ ५ ॥ आकृतिमेकोनविंशतिः
 ॥ १९ ॥ सप्तानुवाकेषु पञ्चाशीति ॥ ८५ ॥
 ॥ इति शुक्लयजुःकाण्वसंहितायां द्वादशोऽध्यायः ॥१२॥

अथ त्रयोदशोऽध्यायः ।

इष्टानो ह्यस्य उच्यते व्यद्यौहर्मर्षमायुः श्रिये रुचानः ।
 अधिरमृतौ अभवद्वयोर्भिर्यदेनं द्यौरजनयत्सुरेताः ॥१॥ १
 नक्तोपासा समनसा विरूपे प्रापवैते शिशुमेकं समीची ।
 द्यावाधामा रुक्मो अन्तर्विभाति देवा अग्निं धारयन्द्रविणोदाः ॥२॥ २
 विश्वा रूपाणि प्रतिष्ठयते कृविः प्रासावीन्द्रं द्विपदे चतुष्पदे ।
 वि नाकमरूपत्सविता वरेण्योऽजुं प्रयाणमुपसो विराजति ॥३॥ ३
 सुपर्णोऽसि गरुत्माऽखिवृत्ते शिरः । गायत्रं चक्षुर्वृद्धयन्तरे पृथौ ॥४॥ ४
 स्वोमे आत्मा छन्दोऽस्यगानि यजूंषि नाम ।
 सामं ते तनूर्वाग्देव्यं धेञ्जायश्विं पुच्छं विष्ण्याः अफाः ॥५॥ ५
 सुपर्णोऽसि गरुत्मान्दिवं गच्छ स्वः पत ।
 विष्णोः क्रमोऽसि सपसहा गावधं छन्द आरोह । पुथिषीमनु विक्रमस्व ।
 विष्णोः क्रमोऽस्यमिमातिहा त्रैष्टुभं छन्द आरोह । अन्तरिक्षमनु विक्रमस्व ।
 विष्णोः क्रमोऽस्यरातीयतो हुन्ता जार्गतं छन्द आरोह । दिवमनु विक्रमस्व ।
 विष्णोः क्रमोऽसि सत्रयतो हुन्तानुष्टुभं छन्द आरोह । दिष्टोऽनु विक्रमस्व ॥६॥ ६
 अक्रन्त्यदुमि स्तनयमिव द्यौः शामा रेरिहद्वीरुषः समञ्ज ।
 सद्यो धेञ्जानो वि हीमिद्धो अरूपदा रोदसी मानुना मात्यन्तः ॥७॥ ७
 अत्रेऽभ्यावर्तिममि मा निर्वर्तस्वायुषा वचैसा प्रजया धनेन ।
 सन्धा मेघया रय्या पोषेण ॥८॥ ८
 अत्रे अग्निः श्रुतं ते सन्तवावृतः सहस्रं त उपावृतः ।
 अथा पोषस्य पोषेण पुनर्नो नष्टमाकृषि पुनर्नो रयिमाकृषि ॥९॥ ९ [६४२]

- पुनरुर्जा निर्वर्तस्व पुनरग्न इषायुषा । पुनर्नः पाह्यः हंसः ॥१०॥ १०
- सह रय्या निर्वर्तस्वाग्ने पिन्वस्व धारया । विश्वप्स्यन्ता विश्वतस्परि ॥११॥ ११
- आ त्वाद्वायमन्तरभूर्ध्रुवस्तिष्ठा विंचाचलिः । विश्वस्त्वा सर्वा वाञ्छन्तु मा त्वद्राष्ट्रमधिं ब्रह्मत् ॥१२॥१२
- उदुत्तमं वरुण पाशमस्मदवाधुमं वि मध्यमः श्रथाय ।
- अया वयमादित्य व्रते तवानगसो अदितये स्याम ॥१३॥ १३
- अग्ने बृहस्पतामूर्ध्वो अस्थाभिर्जगन्वान् तमसो ज्योतिषागात् ।
- अग्निमानुना रुशता स्वङ्ग आ जातो विश्वा सन्नान्यप्राः ॥१४॥ १४
- हंसः शुचिषदसुरन्तरिक्षसद्भोता वेदिषदतिथिर्दुरोणसत् ।
- नृषद्वरसदतसदयौमसदुज्जा गोजा ऋतुजा अद्विजा ऋतं बृहत् ॥१५॥ १५
- सीद त्वं मातुरस्या उपस्थे विश्वान्यग्ने वयुनानि विद्वान् ।
- मैनां तपसा मार्चिषामिशोचीरन्तरस्याः शुक्रज्योतिर्विमाहि ॥१६॥ १६
- अन्तरग्ने कृचा त्वमुखायाः सदने स्वे । तस्यास्त्वः हरसा तपज्जातवेदः शिवो भवं ॥१७॥ १७
- शिवो भूत्वा मक्षमग्ने अथो सीद शिवस्त्वम् । शिवाः कृत्वा दिशः सर्वा स्वं योनिमिहासीदः १८(१)१८
- दिवस्परि प्रथमं जज्ञे अभिरस्मद् द्वितीयं परि जातवेदाः ।
- तृतीयमप्सु नृमणा अजलमिन्धान एनं जरते स्वाधीः ॥११॥ १९
- विद्या ते अग्ने त्रेधा त्रयाणि विद्या ते धाम विमृता पुरुषा ।
- विद्या ते नाम परमं गुहा यद्विद्या तमुत्सं यत आजगन्ध ॥२॥ २०
- समुद्रे त्वा नृमणा अप्स्वन्तर्नृचक्षा ईधे दिवो अग्न ऊर्ध्वन् ।
- तृतीयं त्वा रजसि तस्यिवाः सप्तमामुपस्थे महिषा अवर्धन् ॥३॥ २१
- अक्रन्ददुग्धि स्तनयन्निव द्यौः क्षामा रेहिद्वीरुधः समञ्जन् ।
- सद्यो जज्ञानो वि हीमिद्धो अख्यदा रोदसी भानुना मात्यन्तः ॥४॥ २२
- श्रीणामुदारो धरुणो रयीणां मनीषाणां प्रार्पणः सोमयोपाः ।
- वसुः सुनुः सद्भो अप्सु राजा विभात्यग्र उपसामिधानः ॥५॥ २३
- विश्वस्य केतुर्धनस्य गर्भ आ रोदसी अपृणाज्जायमानः ।
- वीर्यं चिदग्निमभिनत् परायज्जना यदग्निमयजन्त पञ्च ॥ २४
- उगिष्यावको अरतिः सुमेधा मर्तेष्वग्निरुत्तो निधायि ।
- इयति धूममरुधं मरिअदुच्छुकेण क्षोऽग्निं चाभिनक्षन् ॥७॥ २५ [१५८]

दृशानो रुक्म उर्व्या व्यद्यौर्धुर्मर्षमायुः श्रिये रुचानः ।
 अभिरभृतो अभवद्वयोभिर्यदेनं चौरजनयत्सुरताः ॥८॥ २६
 यस्ते अद्य कृणवद्भद्रशोचेऽपुं देव धृतवन्तमग्ने ।
 प्र तं नय प्रतरं वस्यो अच्छाभि सुभ्रं देवभक्तं यविष्ठ ॥९॥ २७
 आ तं भज सौश्रवसेष्वग्ने उक्थ उक्थ आभज श्रस्यमाने ।
 प्रियः स्यै प्रियो अग्रा भवत्युज्जातेनं भिनदुदुज्जनित्वैः ॥१०॥ २८
 त्वामग्ने यजमाना अनु धून् विश्वा वसु दधिरे वार्याणि ।
 त्वया सह द्रविणमिच्छमाना व्रजं गोमेन्तमुशिजो विवदुः ॥११॥ २९
 अस्ताव्यग्निरेरा सुशेवो वैश्वानर ऋषिभिः सोमगोपाः ।
 अद्वेपे धावापृथिवी हुवेम देवा धत्त रयिमस्मे सुवीरम् ॥१२॥ (२) ३०

समिधार्थिं हुवस्यत धृतैर्वैधयतातिथिम् । आस्मिन् हव्या जुहोतन ॥१॥ ३१
 उदुं त्वा विश्वे देवा अग्ने भरन्तु चित्तिभिः । स नो भव शिवस्त्वः सुप्रतीको विभार्वसुः ॥२॥ ३२
 प्रेदग्ने ज्योतिष्मान् याहि शिवेभिरर्चिभिष्टवम् । बृहद्भिर्मानुभिर्भासन्मा हिंसीस्तन्वा प्रजाः ॥३॥ ३३
 अक्रन्ददग्निं स्तनयन्निव द्यौः क्षामा रेरिहद्वीरुधः समञ्जन् ।
 सद्यो जज्ञानो वि हीमिद्धो अरुपदा रोदसी भानुनां भात्यन्तः ॥४॥ ३४
 प्र प्रायमग्निर्भिरतस्य शृण्वे वि यत्सूर्यो न रोचते बृहद्भाः ।
 अग्नि यः पूरुं पृत्तनासु तस्थौ दीदाय दैव्यो अतिथिः शिवो नः ॥५॥ ३५
 आपो देवीः प्रतिगृष्णीत मस्मैतत्स्योने कृणुध्वः सुरभा उं लोके ।
 तस्मै नमन्तां जनयः सुपत्नीर्मातेव पुत्रं विभृताप्स्वेनन्त ॥६॥ ३६
 अप्सवग्ने सधिष्टव सौषधीरनुं रुच्यसे । गर्भे सज्जायसे पुनः ॥७॥ ३७
 गर्भो अस्योषधीनां गर्भो वनस्पतीनाम् । गर्भो विश्वस्य भूतस्याग्ने गर्भो अपामसि ॥८॥ ३८
 प्रसद्य मस्मन्ना योनिमपश्च पृथिवीर्मग्ने । सुसृज्यं मातृभिष्टवं ज्योतिष्मान् पुनरासदः ॥९॥ ३९
 पुनरासद्य सदनमपश्च पृथिवीर्मग्ने । जेवं मातुर्यथोपस्थेऽन्तरस्याः शिवतमः ॥१०॥ ४०
 पुनरूर्जा निवर्तस्व पुनरग्ने इषायुषा । पुनर्नः पाषाहंसः ॥११॥ ४१
 सह रय्या निवर्तस्वाग्ने पिन्वस्व धारया । विश्वप्स्यो विश्वतस्परि ॥१२॥ ४२
 बोधा मे अस्य वचसो यविष्ठ मर्हिष्ठस्य प्रभृतस्य स्वधावः ।
 पीयति त्वो अनु त्वो गृणाति वन्दारुष्टे तन्वं वन्दे अग्ने ॥१३॥ ४३ [६७६]

स बौधि सूरिर्मधवा वसुपते वसुदावन् । युयोध्यस्मद्वेषां॑सि विश्वकर्मणे स्वाहा ॥१४॥ ४४

पुनस्त्वादित्या रुद्रा वसवः सर्मिन्धतां पुनर्ब्रह्माणो वसुनीथ यज्ञैः ।

धृतेन त्वं तन्वं वर्षयस्व सत्याः संस्तु यजमानस्य कामाः स्वाहा ॥१५॥ (३) ४५

अप्येतु वीतु वि च सर्पतातो येऽत्र स्थ पुराणा ये च नूतनाः ।

अदाद्यमोऽवसानं पृथिव्या अक्रक्षिमं पितरौ लोकमस्मै ॥१॥ ४६

संज्ञानमसि कामधरणं मयि ते कामधरणं भूयात् । अमेर्मस्मास्यग्रेः पुरीषमसि ।

चितं स्थ परिचितं ऊर्ध्वचितं श्रयञ्चम् ॥२॥ ४७

अयं सो अभिर्यस्मिन्सोममिन्द्रः सुतं दधे जठरं वावज्ञानः ।

सहस्रियं वाजमर्यं न ससिं ससन्वान्सन्स्तूयसे जातवेदः ॥३॥ ४८

अग्ने यत्तं दिवि बर्चैः पृथिव्यां यदोषधीष्वप्स्वा यजत्रा ।

येनान्तरिक्षमुर्वीततन्ध त्वेषः स भानुरर्णवो नृचक्षाः ॥४॥ ४९

अग्ने दिवो अर्णमच्छा जिगास्यच्छा देवाँ३ ऊचिषे धिष्या ये ।

या रौचने परस्तात् सूर्यस्य याश्चावस्तादुपतिष्ठन्त आपः ॥५॥ ५०

पुरीष्यासो अग्रयः प्राप्तेभिः सजोषसः । जुपन्तां यज्ञमद्रुहोऽनमीवा इषो महीः ॥६॥ ५१

इक्षामेघे पुरुद२सं२ सनि गोः शंश्चक्षम२ इवमानाय साध ।

स्यामः सुनुस्तनयो विजावाग्ने सा तैः सुमतिर्भूत्वस्मे ॥७॥ ५२

अयं ते योनिर्ऋत्वियो यतो जातो अरोचथाः । तं जानन्नग्ने आरोहाथा नो वर्षया रयिम् ॥८॥ ५३

चिदसि तया देवतयाङ्गिरस्वद् ध्रुवा सीद । परिचिदसि तया देवतयाङ्गिरस्वद् ध्रुवा सीद ॥९॥ ५४

लोकं पूण छिद्रं पूषाथो सीद ध्रुवा त्वम् । इन्द्राग्नी त्वा बृहस्पतिरस्मिन् योना असीषदन् ॥१०॥ ५५

ता अस्य स्रददोहसः सोमं२ भीषन्ति पृथ्वयः । जन्मन्देवानां विश्वस्त्रिष्व रौचने दिवः ॥११॥ ५६

इन्द्रं विश्वा अवीवृधन्तसमुद्रव्यचसं गिरः । रथीतम२ रथीनां वाजानां२ सत्यंति वर्तिम् ॥१२॥ ५७

सर्मित२ संकल्पेष्टा२ संप्रियौ रोचिष्णुं सुयनस्यमानौ । इषमूर्जमभि संवसानौ ॥१३॥ ५८

सं वां मनो२सि सं व्रता सष्ट चित्तान्याकरम् ।

अमे पुरीष्याधिपा भन्न त्वं न इषमूर्जं यजमानाय वेदि ॥१४॥ ५९

अग्ने त्वं पुरीष्यो रभिमान्पुष्टिमो३ असि । शिवाः कृत्वा दिशः सर्वाः स्वं योनिमिहासदः ॥१५॥ ६०

मवतं नः सर्वनसौ सचेतसा अरेपसौ ।

मा युञ्ज२ हिं२सिष्टं मा युञ्जपति जातवेदसौ शिवो भवतमृच नः ॥१६॥ ६१ [५९४]

मातेव पुत्रं पृथिवीं पुरीष्यमुभिः स्वे योनां अमारुता ।
तां विभैर्देवैर्ऋतुभिः संविद्वानः प्रजापतिर्विश्वकर्मा विश्वञ्चतु ॥१७॥(४)

६२

असुन्वन्तमयं जमानमिच्छ स्तेनस्येत्यामन्विहि तस्करस्य ।
अन्यमस्मदिच्छ सा तं इत्या नमो देवि निर्ऋते तुभ्यमस्तु ॥१॥
नमः सु ते निर्ऋते तिग्मतेजोऽयस्मयं विचृता बन्धमेतम् ।
यमेन त्वं यम्या संविद्वानोत्तमे नाके अधिरोहयैनम् ॥२॥
यस्यास्ते घोर आसञ्जुहोम्येषां बन्धानामवसर्जनाय ।
यां त्वा जनो भूमिरिति प्रमद्वते निर्ऋतिं त्वाहं परिवेद विश्वतः ॥३॥

६३

६४

६५

यं ते देवी निर्ऋतिराबन्ध पाशं ग्रीवास्वविचृत्यम् ।
तं ते विष्याम्यायुषो न मध्यादथैतं पितुर्महि प्रसूतः । नमो भूत्यै येदं चुकार ॥४॥ ६६
निवेशनः सङ्गमनो वधनां विश्वा रूपाभिर्चष्टे शचीभिः ।

६६

देव इव सविता सत्यधर्मेन्द्रो न तस्यौ समरे पंथीनाम् ॥५॥
सीरां युञ्जन्ति कवयो युगा वितन्वते पृथक् । धीरां देवेषु सुस्रया ॥६॥

६७

६८

युनक्त सीरा वि युगा तनुध्वं कृते योनौ वपतेह बीजम् ।
गिरा च श्रुष्टिः समरा असन्नो नेदीय इत्सृण्यः एकमेयात् ॥७॥

६९

शुनः सु फाला विकृषन्तु भूमिः शुनं कीनाशा अभियन्तु बाहैः ।
शुनांसीरा इविषा तोशमाना सुषिप्सुला ओषधीः कर्तमसे ॥८॥

७०

धृतेन सीता मधुना समन्यतां विभैर्देवैरनुमता मरुद्भिः ।
ऊर्जस्वती पर्यसा पिन्वमानासान्त्सीते पर्यसाम्पाववृत्स्व ॥९॥

७१

लाङ्गलं पवीरवत्सुशेर्वः सोमपित्सरु ।

तदुद्रपति गामर्वि प्रफुल्ल्य च पीर्वीं प्रस्थावद्रवाहणम् ॥१०॥

७२

कामं कामदुषे धुस्व मित्राय वरुणाय च । इन्द्रायाभिभ्यां पुष्णे प्रजाम्य ओषधीभ्यः ॥११॥ ७३
विश्वेभ्यध्वमध्व्या देवयाना अगन्म तमसस्पा रमसा । ज्योतिरापाम ॥१२॥

७४

सृजूरब्धो अयंबोभिः सृजूरुषा अरुणीभिः ।

सजोषसा अधिना दःसौभिः सृजुः स्र एतश्चेन सृज्वैश्वानर इक्ष्वा धृतेन स्वाहा ॥१३॥(५) ७५

या ओषधीः पूर्वी जाता देवेभ्यस्त्रियुगं पुरा । मनै नु वभूणामहः श्रुतं धामानि सप्त च ॥१॥ ७६
श्रुतं वो अम् धामानि सहस्रमुत वो रुहः । अघा शतक्रतो यूयमिमं मे अगदं कृता ॥२॥ ७७

७७

[७१०]

ओषधीः प्रति गृष्णीत पुष्पवतीः प्रसवरीः । अथा इव सजित्वरीर्विरुधः पारयिष्णवः ॥३॥ ७८
 ओषधीरिति मातरस्तद्धो देवीरुपब्रुवे । सनेयमश्वं गां वास आत्मानं तव पूरुष ॥४॥ ७९
 अश्वत्ये वो निषदनं पुणें वो वसतिष्कृता । गोभाज इत्किलासथ यत्सनवथ पूरुषम् ॥५॥ ८०
 यत्रौषधीः समग्मत राजानः समिता इव । विप्रः स उच्यते भिषग्रक्षोहामीवचातेनः ॥६॥ ८१
 अश्ववतीः सौमावतीमूर्जयन्तीमुदोजसम् । आवित्ति सर्वा ओषधीरस्मा अरिष्टतातये ॥७॥ ८२
 उच्छुष्मा ओषधीनां गावो गोष्ठार्दिवरेते । धनं सनिष्यन्तीनामात्मानं तव पूरुष ॥८॥ ८३

इष्कृतिर्नाम वो माताथो यूयं स्थ निष्कृतीः ।

सीराः पतत्रिणीं स्थन यदामयति निष्कृथ ॥९॥ ८४

अदि विश्वाः परिष्ठा स्तेन इव व्रजमक्रमुः । ओषधीः प्रार्च्यव्युर्व्यतिकं च तन्वो रपः ॥१०॥ ८५
 यदिमा वाजयन्नहमोषधीर्हस्त आदधे । आत्मा यक्ष्मस्य नश्यति पुरा जीवगृभो यथा ॥११॥ ८६
 यस्यौषधीः प्रसर्पथाङ्गमङ्गं परुषरुः । ततो यक्ष्मं विवाधध्व उग्रो मध्यमशीरिव ॥१२॥ ८७
 साकं यक्ष्म प्रपत चाषेण किकिदीविना । साकं वारस्य ध्राज्यां साकं नश्य निहाकया ॥१३॥ ८८
 अन्या वो अन्यामवत्वन्यान्यस्या उपावता । ताः सर्वाः संविद्वाना इदं मे प्रार्वता वचः ॥१४॥ ८९

याः फलिनीर्या अफला अपुष्पा याश्च पुष्पिणीः ।

बृहस्पतिप्रसृतास्ता नो मुञ्चन्त्वर्हसः ॥१५॥ ९०

मुञ्चन्तु मा शपथ्यादथो वरुण्यादुत । अथो यमस्य पृथ्वीशात्सर्वस्माद्देवकिलिषात् ॥१६॥ ९१
 अवयतीः समवदन्त दिव ओषधयस्परि । यं जीवमश्वमहै न स रिष्याति पूरुषः ॥१७॥ ९२
 या ओषधीः सोमराज्ञीर्विह्वीः शतविचक्षणाः । तासामसि त्वमुत्तमारं कामाय शः हुदे ॥१८॥ ९३
 या ओषधीः सोमराज्ञीर्विहिताः पृथिवीमनु । बृहस्पतिप्रसृता अस्यै संदत्त वीर्यम् ॥१९॥ ९४
 याश्चेदभ्युपशृण्वन्ति याश्च दूरं परागताः । सर्वाः संगत्य वीरुघ्नोऽस्यै संदत्त वीर्यम् ॥२०॥ ९५
 नाशयित्री बलासुस्पार्श्वे उपचितामसि । अथो शतस्य यक्ष्माणां पाक्रोरोरसि नाशनी ॥२१॥ ९६
 मा वो रिषत् खनिता यस्मै चाहं खनामि वः । द्विपञ्चतुष्यदस्माकं सर्वमस्त्वनातुरम् ॥२२॥ ९७
 ओषधयः संवदन्ते सोमेन सह राज्ञा । यस्मै कुणोति ब्राह्मणस्तः राजन् पारयामसि ॥२३॥ ९८

त्वां गन्धर्वा अखनस्त्वामिन्द्रस्त्वां बृहस्पतिः ।

त्वामोषधे सोमो राजा विद्वान् यक्ष्मादमुच्यत ॥२४॥ ९९

त्वमुत्तमास्योषधे तव वृक्षा उपस्तयः ।

उपस्तिरस्तु सोऽस्माकं यो अस्मांश्च अभिदासति ॥२५॥ (६)

मा मां हिंसीज्जनिता यः पृथिव्या यो वा दिवं सत्यवर्मा व्यानद् ।	
यश्चापश्चन्द्राः प्रथमो ज्ञान कस्मै देवाय हविषा विभेम ॥१॥	१०१
अभ्यावर्तस्य पृथिवि यज्ञेन पर्यसा सह । वपां तै अभिरिषितो अरोहत् ॥२॥	१०२
अग्रे यत्तै शुक्रं यच्चन्द्रं यत्पूतं यच्च यज्ञिर्यम् । तद्देवेभ्यो भरामसि ॥३॥	१०३
इषमूर्जमहमित आदमृतस्य योनिं महिषस्य धाराम् ।	
आ मा गोषु विशत्वा तनूषु जहामि सेदिमनिराममीवाम् ॥४॥	१०४
अग्रे तव श्रवो वयो महिं आजन्ते अर्चयो विभावसो ।	
वृहद्भानो शर्वसा वाजमुक्थ्यं दधासि दाक्षुषे कवे ॥५॥	१०५
पावकवर्चाः शुक्रवर्चा अनूतवर्चा उदियर्षि भानुना ।	
पुत्रो मातरां विचरन्नुपावसि पुणक्षि रोदसी उभे ॥६॥	१०६
ऊर्जो नपाज्ञातवेदः सुशस्तिभिर्मन्दस्व श्रीतिभिर्हितः ।	
त्वे इषः सन्दधुर्भूरिवर्षसाश्चित्रोतयो वामजाताः ॥७॥	१०७
इरज्यकथे प्रथयस्व जन्तुभिरस्मे रायो अमर्त्यम् ।	
स दर्शतस्य वपुषो विराजसि पुणक्षि सानसि क्रतुम् ॥८॥	१०८
इष्कर्तारमध्वरस्य प्रचेतसं क्षयन्तं राधसो महः ।	
शतिं वामस्य सुभगां महीमिपं दधासि सानसि रुयिम् ॥९॥	१०९
क्रतावानं महिपं विश्वदर्शतमग्निं सुभार्य दधिरे पुरो जनाः ॥	
श्रुत्कर्णं सप्रथस्तमं त्वा गिरा दैव्यं मानुषा युगा ॥१०॥	११०
आप्यायस्व समेतु ते विश्वतः सोम वृण्यम् । भवा वाजस्य सङ्गथे ॥११॥	१११
सं ते पर्यासि समु यन्तु राजाः सं वृण्यान्यभिमतिपाहः ।	
आप्यायमानो अमृताय सोम दिवि श्रवांस्युत्तमानि धिष्व ॥१२॥	११२
आप्यायस्व मदिन्तम सोम विश्वेभिरश्नुभिः । भवा नः सप्रथस्तमः सखा वृधे ॥१३॥	११३
आ ते वत्सो मनो यमत्परमाचित्सधस्थात् । अग्रे त्वां कामया गिरा ॥१४॥	११४
तुभ्यं ता अङ्गिरस्तम विश्वाः सुक्षितयः पृथक् । अग्रे कामाय येमिरे ॥१५॥	११५
अग्निः प्रियेषु धामसु कामो भूतस्य भव्यस्य । सत्राळेको विराजति ॥१६॥(७)	११६ [७४९]

दशानोऽष्टादश ॥१८॥ दिवस्पति द्वादश ॥१२॥ समिधार्शि दुषं पञ्चदश ॥१५॥ अपेत सप्तदश ॥ १७ ॥

मसुन्वन्तं त्रयोदश ॥ १३ ॥ वा ओषधीः पञ्चार्धशतिः ॥ २५ ॥ मा मा षोडश ॥ १६ ॥

सप्तानुवाकेषु षोडशोत्तरं शतम् ॥ ११६ ॥ इति शुक्लयजुःकाण्वसंहितायां त्रयोदशोऽध्यायः ॥१३॥

अथ चतुर्दशोऽध्यायः ।

- मयि गृह्णाम्यग्रे अग्निं रायस्योषाय सुप्रजास्त्वार्य सुवीर्याय । माह्वं देवताः सचन्ताम् ॥१॥ १
- अपां पृष्ठमसि योनिरग्नेः समुद्रमभितः पिन्वमानम् ।
वर्धमानो महौ३ आ च पुष्करे दिवो मार्त्रया वरिष्णा प्रथस्व ॥२॥ २
- ब्रह्म जज्ञानं प्रथमं पुरस्ताद्दि सीमितः सुरुचौ वेन आबः
स बुध्न्या उपमा अस्य विष्टाः सतश्च योनिमसतश्च विवः ॥३॥ ३
- हिरण्यगर्भः समवर्तताग्रे भूतस्य जातः पतिरेक आसीत् ।
स दाधार पृथिवीं द्यामुतेमां कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥४॥ ४
- द्रप्सश्चस्कन्दं पृथिवीमनु द्यामिमं च योनिमनु यश्च पूर्वं ।
समानं योनिमनु सञ्चरन्तं द्रप्सं जुहोम्यनु सप्त होत्राः ॥५॥ ५
- नमोऽस्तु सप्रेम्यो ये के च पृथिवीमनु । ये अन्तरिक्षे ये दिवि तेभ्यः सप्रेम्यो नमः ॥६॥ ६
- या इषवो यातुधानानां ये वा वनस्पतींश्चतु । ये वावटेषु शेरते तेभ्यः सप्रेम्यो नमः ॥७॥ ७
- ये वामी रौचने दिवो ये वा सूर्यस्य रश्मिषु । येषामप्सु सदैस्कृतं तेभ्यः सप्रेम्यो नमः ॥८॥ ८
- कृणुष्व पाजः प्रसितिं न पृथ्वीं याहि राजेवार्मवाँ३ इमेन ।
तृष्णीमनु प्रसितिं दूणानोऽस्तासि विष्वक् रक्षसस्तपिष्ठैः ॥९॥ ९
- तव अमास आश्रया पतन्त्यनुस्पृश धृषता शोशुचानः ।
तपूँश्यग्रे जुह्वा पतज्ञानसन्दितो विसृज विष्वक्गुल्काः ॥१०॥ १०
- प्रति स्पशो विसृज तूर्णितमो भवा पायुर्विशो अस्या अदन्धः ।
यो नो दूरे अघशंसो यो अन्त्यग्रे मा किष्टे व्यथिरादघर्षात् ॥११॥ ११
- उदग्रे तिष्ठ प्रत्यातंजुष्व न्यमित्रौ३ ओषताचिग्रहेते ।
यो नो अरातिं समिधान चक्रे नीचा तं धक्ष्यतसं न शुष्कम् ॥१२॥ १२
- ऊर्ध्वो भव प्रतिविष्याध्यस्मदाविष्कृणुष्व दैन्यान्यग्रे ।
अव स्थिरा तंजुहि यातुजनां जामिमजामि प्रमृणीहि शत्रून् ॥१३॥ १३
- अभेद्वा तेजसा सादयामि । अग्निर्मूर्धा दिवः ककुत्पतिः पृथिव्या अयम् ।
अपां रेतांसि जिन्वति । इन्द्रस्य त्वौजसा सादयामि ॥१४॥ १४
- श्रवो यज्ञस्य रजसश्च नेता यत्रा नियुज्जिः सचसे शिवाभिः ।
दिवि मूर्धानं दधिषे स्वर्षा जिह्वामभे चकृषे हव्यवाहम् ॥१५॥ (१) १५ [७५४]

ध्रुवासि धरुणास्तृता विश्वकर्मणा ।

मा त्वा समुद्र उद्गृहीन्मा सुपर्णोऽव्ययमानां पृथिवीं दृश्य ॥१॥

१६

प्रजापतिष्ठा सादयत्पृषां पृष्ठे समुद्रस्येमेन । व्यचस्वतीं प्रथस्वतीं प्रथस्व पृथिव्यासि ॥२॥

१७

भूरसि भूमिरस्यादितिरसि विश्वधाया विश्वस्य भुवनस्य धूर्त्री ।

पृथिवीं यच्छ पृथिवीं दृश्य पृथिवीं मा हिंसीः ॥३॥

१८

विश्वस्मै प्राणायापानाय व्यानार्योदानाय प्रतिष्ठार्यै चरित्राय ।

अग्निष्ठाभिपातु मद्या स्वस्त्या छदिषा शन्तमेन तया देवतयाङ्गिरस्वद् ध्रुवा सीद ॥४॥ १९

काण्डात्काण्डात्प्ररोहन्ती परुषः-परुषपरि । एवा नो द्वे प्रतनु सहस्रेण श्वेतेन चा॥५॥ २०

या श्वेतेन प्रतनोषि सहस्रेण विरोहसि । तस्यास्ते देवाष्टके विधेम हविषा वयम् ॥६॥ २१

यास्ते अग्रे सूर्ये रुचो दिवमातन्वन्ति रश्मिभिः ।

तामिर्नो अद्य सर्वाभी रुचे जनाय नस्कृधि ॥७॥

२२

या वो देवाः सूर्ये रुचो गोष्वश्वेषु या रुचः ।

इन्द्राग्नी तामिः सर्वाभी रुचं नो धत्त बृहस्पते ॥८॥

२३

विराड्ज्योतिरधारयत्स्वराड्ज्योतिरधारयत् ।

प्रजापतिष्ठा सादयत् पृष्ठे पृथिव्या ज्योतिष्मतीम् ॥९॥

२४

विश्वस्मै प्राणायापानाय व्यानाय विश्वं ज्योतिर्यच्छ ।

अग्निष्टेऽधिपतिस्तया देवतयाङ्गिरस्वद् ध्रुवा सीद ॥१०॥

२५

मधुश्च माध्वश्च वासन्तिका क्रतू अग्रेन्तःश्रेयोऽसि ।

कल्पेतां द्यावापृथिवी कल्पन्तामाप ओषधयः कल्पन्तामग्नयः पृथक् मम ज्यैष्ठ्याय सव्रताः॥

ये अग्नयः समनसोऽन्तरा द्यावापृथिवी इमे ।

वासन्तिका क्रतू अभिकल्पमाना इन्द्रमिव

देवा अभिसंविशन्तु तया देवतयाङ्गिरस्वद् ध्रुवे सीदतम् ॥११॥

२६

अषाढासि सहमाना सहस्वारातीः सहस्व पृतनायतः । सहस्रवीर्यासि सा मां जिव ॥१२॥ २७

सहस्वेमा अभिमातीः सहस्व पृतनायतः । सहस्व सर्वं पाप्मानं सहमानास्योपधे ॥१३॥ (२) २८

मधु वाता क्रतायते मधु क्षरन्ति सिन्धवः । माध्वीर्नः सन्त्वोषधीः ॥१॥

२९

मधु नक्तमुतोपसो मधुमत्पार्थिवं रजः । मधु द्यौरस्तु नः पिता ॥२॥

३०

मधुमात्रो बलस्पतिर्मधुर्माँ३ अस्तु धर्मः । माध्वीर्गावो भवन्तु नः ॥३॥

३१ [७८०]

- अपां गम्भन्तसीद मा त्वा स्र्योऽभिताप्सीन्माभिवैश्वानरः ।
 अळिक्कपत्राः प्रजा अनुवीक्षस्वानु त्वा दिव्या वृष्टिः सचताम् ॥४॥ ३२
- त्रीन्तसमुद्रान्तसर्मसृपत् स्वर्गानपां पतिर्वृषभ इष्टकानाम् ।
 पुरीषं वसानः सुकृतस्य लोके तत्र गच्छ यत्र पूर्वं परेताः ॥५॥ ३३
- मही द्यौः पृथिवी च न इमं युजं मिमिक्षताम् । पिपृतां नो भरीमभिः ॥६॥ ३४
- विष्णोः कर्माणि पश्यत यतो ब्रतानि पस्पशे । इन्द्रस्य युज्यः सखा ॥७॥ ३५
- ध्रुवांसि धरुणेतो जज्ञे प्रथममेभ्यो योनिभ्यो अधि जातवेदाः ।
 स गायत्र्या त्रिष्टुभानुष्टुभा च देवेभ्यो हव्यं वहतु प्रजानन् ॥८॥ ३६
- इषे राये रमस्व सहसे धुम्र ऊर्जे अपत्याय ।
 सग्राळसि स्वराळसि सारस्वतौ त्वोत्सौ प्रावताम् ॥९॥ ३७
- अग्ने युस्वा हि ये तवाश्वासो देव साधवः । अरं वहन्ति मन्यवै ॥१०॥ ३८
- युस्वा हि देवहूतमौ३ अश्वौ३ अग्ने रथीरिव । नि होता पुन्यः संदः ॥११॥ (३) ३९
- सम्यक् स्रवन्ति सरितो न वेना अन्तर्हृदा मनसा पुयमानाः ।
 घृतस्य घारा अभिचाकञ्जीभि हिरण्ययो वेतसो मर्च्ये अग्नेः ॥१॥ ४०
- ऋचे त्वा रुचे त्वा आसे त्वा ज्योतिषे त्वा ।
 अभूद्विदं विश्वस्य भुवनस्य बार्जिनमभेर्वैश्वानरस्य च ॥२॥ ४१
- अभिज्योतिषा ज्योतिष्मान् रुक्मो वर्चसा वर्चस्वान् । सहस्रदा असि सहस्राय त्वा ॥३॥ ४२
- आदित्यं गर्भं पर्यसा समरुधि सहस्रस्य प्रतिमां विश्वरूपम् ।
 परिवृक्षि हरसा माभिमंस्थाः श्रुतायुषं कणुहि चीयमानः ॥४॥ ४३
- वार्तस्य जूति वरुणस्य नाभिमर्शं जज्ञान संरिरस्य मर्च्ये ।
 शिञ्जु नदीनां हरिमद्रिबुधमग्ने मा हिंसीः परमे व्योमन् ॥५॥ ४४
- अजस्रमिन्दुमरुषं श्रुणुमग्निमीळे पूर्वचिचि नमोभिः ।
 स पर्वभिर्ऋतुषः कल्पमानो गां मा हिंसीरदिति विराजम् ॥६॥ ४५
- वरुणीं त्वष्टुर्वरुणस्य नाभिमर्वि जज्ञानां रजस्रः परस्मात् ।
 मही संहृष्टीमक्षुरस्य मायामग्ने मा हिंसीः परमे व्योमन् ॥७॥ ४६
- यो अभिरथेरप्यजायत शोकात्पृथिव्या उत वा दिवस्पतिं ।
 येन प्रजा विश्वकर्मा ज्ञानं तमग्ने हेलः पतिं ते वृणक्तु ॥८॥ ४७ [७९६]

चित्रं देवानामुदगादनीकं चक्षुर्मित्रस्य वरुणस्याग्नेः ।

आप्रा घावापृथिवी अन्तरिक्षं सूर्ये आत्मा जगत्स्तस्थुर्ध्व ॥९॥ (४)

४८

इमं मा हिंसीद्विपादं पशुं सहस्राक्ष मेघाय चीयमानः ।

मयं पशुं मेघमग्ने जुषस्व तेन चिन्वानस्तन्वो निषीद ।

मयं ते शुगृच्छतु यं द्विष्मस्तं ते शुगृच्छतु ॥१॥

४९

इमं मा हिंसीरिक्शकं पशुं कनिकृदं वाजिनं वाजिनेषु ।

गौरमारण्यमनु ते दिशामि तेन चिन्वानस्तन्वो निषीद ।

गौरं ते शुगृच्छतु यं द्विष्मस्तं ते शुगृच्छतु ॥२॥

५०

इमं साहस्रं शतधारमुत्तं व्यच्यमानं सरिरस्य मध्ये ।

घृतं दुहानामदिति जनायाग्ने मा हिंसीः परमे व्योमन् ।

गव्यमारण्यमनु ते दिशामि तेन चिन्वानस्तन्वो निषीद ।

गव्यं ते शुगृच्छतु यं द्विष्मस्तं ते शुगृच्छतु ॥३॥

५१

इममूर्णायुं वरुणस्य नाभिं त्वचं पशूनां द्विपदां चतुष्पदाम् ।

त्वष्टुः प्रजानां प्रथमं जनित्रमग्ने मा हिंसीः परमे व्योमन् ।

उष्ट्रमारण्यमनु ते दिशामि तेन चिन्वानस्तन्वो निषीद ।

उष्ट्रं ते शुगृच्छतु यं द्विष्मस्तं ते शुगृच्छतु ॥४॥

५२

अजो ह्यग्नेरजनिष्ट शोकान्तो अपश्यजनितामग्ने ।

तेन देवा देवतामग्रमायस्तेन रोहमायन्नुप मेघ्यासः ।

शरभमारण्यमनु ते दिशामि तेन चिन्वानस्तन्वो निषीद ।

शरभं ते शुगृच्छतु यं द्विष्मस्तं ते शुगृच्छतु ॥५॥

५३

त्वं यविष्ठ दाशुषो नृं पाहि शृणुधी गिरः । रक्षां तोकमुत त्मना ॥६॥ (५) ५४ [८०३]

अपां त्वेमन्त्सादयाम्यपां त्वोर्ध्वन्त्सादयाम्यपां त्वा भस्मन्त्सादयामि ।

अपां त्वा ज्योतिषि सादयाम्यपां त्वायने सादयामि ।

अर्णवे त्वा सदेने सादयामि समुद्रे त्वा सदेने सादयामि सरिरे त्वा सदेने सादयामि ।

अपां त्वा क्षये सादयाम्यपां त्वा सधिषि सादयामि ।

अपां त्वा सदेने सादयाम्यपां त्वा सधस्थे सादयाम्यपां त्वा योनौ सादयामि ।

अपां त्वा पुरीषे सादयाम्यपां त्वा पार्थसि सादयामि ।

गायत्रेण त्वा छन्दसा सादयामि त्रैष्टुमेन त्वा छन्दसा सादयामि जागतेन त्वा छन्दसा सादयामि ।

आनुष्टुमेन त्वा छन्दसा सादयामि पाङ्क्तैन त्वा छन्दसा सादयामि ॥१॥ (६) ५५

अयं पुरो भुवस्तस्य प्राणो मौवायनो वसन्तः प्राणायनः । गायत्री वासन्ती ॥१॥ ५६

गायत्र्यै गायत्रं गायत्राद्गुपां शुर्गुपां शोखिवृत् त्रिवृतौ रथन्तरम् ।

वसिष्ठ ऋषिः प्रजापतिगृहीतया त्वया प्राणं गृह्णामि प्रजाम्यः ॥२॥ ५७

अयं दक्षिणा विश्वकर्मा तस्य मनो वैश्वकर्मणम् । ग्रीष्मो मानसस्त्रिष्टुत्रैष्मी ॥३॥ ५८

त्रिष्टुभः स्वारः स्वारदन्तर्यामोऽन्तर्यामात्पञ्चदशः पञ्चदशाद् बृहत् ।

भरद्वाज ऋषिः प्रजापतिगृहीतया त्वया मनो गृह्णामि प्रजाम्यः ॥४॥ ५९

अयं पश्चाद्विश्वव्याचास्तस्य चक्षुर्वैश्वव्यचसम् । वर्षाश्चाध्वन्यो जगती वर्षा ॥५॥ ६०

जगत्या ऋक्संमृक्संमाच्छुक्रः शुक्रात्सप्तदशः सप्तदशाद्वैरूपम् ।

जमदग्निर्ऋषिः प्रजापतिगृहीतया त्वया चक्षुर्गृह्णामि प्रजाम्यः ॥६॥ ६१

इदमुत्तरात् स्वस्तस्य ओत्रं सौवम् । शरच्छौत्र्यनुष्टुप्फारदी ॥७॥ ६२

अनुष्टुभं ऐकमैकान्मन्थी मन्थिन एकविंश एकविंशद्वैराजम् ।

विश्वामित्र ऋषिः प्रजापतिगृहीतया त्वया ओत्रं गृह्णामि प्रजाम्यः ॥८॥ ६३

इयमुपरि मतिस्तस्यै वाङ्मात्या । हेमन्तो वाच्यः पङ्क्तिर्हेमन्ती ॥९॥ ६४

पङ्क्त्यै निघनवभिघनवत आग्रयण आग्रयणात् त्रिणवत्रयस्त्रिंशौ त्रिणवत्रयस्त्रिंशाम्याः शक्ररैवते ।

विश्वकर्म ऋषिः प्रजापतिगृहीतया त्वया वाचं गृह्णामि प्रजाम्यः ।

लोकं पूर्णं ता अस्येन्द्रं विश्वाः ॥१०॥ (७) ६५ [८१४]

मयि गृह्णामि पञ्चदश ॥१५॥ भुवांसि त्रयोदश ॥१३॥ मधुवाता एकादश ॥११॥ सम्यक्शक्वसि

नव ॥९॥ इमं मा षट् ॥६॥ अपान्वेकां ॥१॥ अयं पुरो दश ॥१०॥ सप्तानुवाकेषु पञ्चषष्टिः ॥ ६५ ॥

॥ इति शुक्लयजुःकाण्वसंहितायां चतुर्विंशोऽध्यायः ॥ १४ ॥

अथ पञ्चदशोऽध्यायः ।

ध्रुवक्षितिर्ध्रुवयोनिर्ध्रुवासि ध्रुवं योनिमासीद साधुया ।

उख्यस्य केतुं ग्रथमं जुषाणाश्विनाञ्चर्यु सादयतामिह त्वा ॥१॥ १

कुलायिनी घृतवती पुरन्धिः स्योने सीद सदने पृथिव्याः ।

अमि त्वा रुद्रा वसवो गृणन्त्विमा ब्रह्म पीपिहि सौमगायाश्विनाञ्चर्यु सादयतामिह त्वा ॥२॥ २ [८१५]

स्वैर्देवैर्देवपितेह सीद देवानां सुमे बृहते रणाय ।

पितेर्वैधि सूनव आ सुशेवा स्वावेशा तन्वा संविशस्वाश्विनाध्वर्यु सादयतामिह त्वा ॥३॥ ३

पृथिव्याः पुरीषमस्यप्सो नाम तां त्वा विश्वे अभिरृणन्तु देवाः ।

स्तोमपृष्टा घृतवतीह सीद प्रजावदस्मे द्रविणार्यजस्वाश्विनाध्वर्यु सादयतामिह त्वा ॥४॥ ४

अदित्यास्त्वा पृष्ठे सादयाम्यन्तारिक्षस्य धर्त्री विष्टम्भनीं दिशामर्षिपत्नीं श्रवणानाम् ।

ऊर्मिर्द्रप्सो अपामसि विश्वकर्मा त ऋषिरश्विनाध्वर्यु सादयतामिह त्वा ।

शुक्रश्च शुचिश्च ग्रैष्मा ऋतु अग्रेन्तः स्त्र्योऽसि ।

कल्पेतां धावापृथिवी कल्पन्तामाप ओषधयः कल्पन्तामघयः पृथङ् मम ज्यैष्ठ्याय सव्रताः ।

ये अघयः सर्जनसोऽन्तरा धावापृथिवी इमे ।

ग्रैष्मा ऋतु अभिकल्पमाना इन्द्रमिव देवा अभिसंविशन्तु

तया देवतयाङ्गिरस्वद् ध्रुवे सीदतम् ॥५॥ (१)

५

सज्जृत्तुभिः सज्जृविधाभिः सज्जृदेवैः सज्जृदेवैर्व्योनाधैः ।

अग्नये त्वा वैश्वानरायाश्विनाध्वर्यु सादयतामिह त्वा ।

सज्जृत्तुभिः सज्जृविधाभिः सज्जृवसुभिः सज्जृदेवैर्व्योनाधैः ।

अग्नये त्वा वैश्वानरायाश्विनाध्वर्यु सादयतामिह त्वा ।

सज्जृत्तुभिः सज्जृविधाभिः सज्जृ रुद्रैः सज्जृदेवैर्व्योनाधैः ।

अग्नये त्वा वैश्वानरायाश्विनाध्वर्यु सादयतामिह त्वा ।

सज्जृत्तुभिः सज्जृविधाभिः सज्जृरादित्यैः सज्जृदेवैर्व्योनाधैः ।

अग्नये त्वा वैश्वानरायाश्विनाध्वर्यु सादयतामिह त्वा ।

सज्जृत्तुभिः सज्जृविधाभिः सज्जृविश्वेदेवैः सज्जृदेवैर्व्योनाधैः ।

अग्नये त्वा वैश्वानरायाश्विनाध्वर्यु सादयतामिह त्वा ॥१॥

६

प्राणं मे पाक्षपानं मे पाहि व्यानं मे पाहि । चक्षुर्म उर्या विमाहि भोत्रं मे श्लोक्य ॥२॥ ७

अपः पिन्वौषधीर्जिन्व द्विपादव चतुष्पात् पाहि । दिवो वृष्टिमेरय ॥३॥ (२)

८

मूर्धो वयः प्रजापतिश्छन्दः क्षत्रं वयो मयन्दुं छन्दः ।

विष्टम्भो वयोऽधिपतिश्छन्दो । विश्वकर्मा वयः परमेष्ठी छन्दः ॥१॥

९

वस्तो वयो विबलं छन्दो वृष्णिर्वयो विशालं छन्दः ।

पुरुषो वयस्तन्द्रं छन्दो व्याघ्रो वयोऽनाघृष्टं छन्दः ॥२॥

१० [८१४]

सिंहो वयं॑ छदि॒च्छन्दः॑ पृथ्वा॒द्वयो॑ बृ॒हती॑ छन्दः ।

उ॒क्षा वयं॑ क॒कुच्छन्दः॑ ऋ॒षभो॑ वयं॑ स॒तोवृ॒हती॑ छन्दः ॥३॥

११

अ॒न॒ड्वान्वयं॑ प॒ङ्क्ति॑च्छन्दो॑ धेनु॒र्वयो॑ जग॒तो॑ छन्दः ।

अ॒य॒र्विर्वयो॑स्त्रि॒ष्टुप् छन्दो॑ दि॒त्यवा॒द्वयो॑ वि॒राट् छन्दः॑ ॥४॥

१२

प॒ञ्चा॒र्विर्वयो॑ गाय॒त्री छन्दः॑स्त्रि॒वृत्तो॑ वयं॑ उ॒ष्णिक् छन्दः॑ ।

तु॒र्यवा॒द्वयो॑ऽनु॒ष्टुप् छन्दो॑ लो॒कं पृ॒ण ता॑ अ॒स्येन्द्रं॑ वि॒श्वाः ॥५॥(३)

१३

इन्द्रा॒ग्नी अ॒व्यय॑माना॒मिष्टकां॑ द॒२३३तं॑ यु॒वम् । पृ॒ष्ठेन॑ द्यावा॒पृथि॒वी अ॒न्तरि॑क्षं च वि॒वाध॑से ॥१॥ १४

वि॒श्वकर्मा॑ त्वा सा॒दय॑त्वन्त॒रि॑क्षस्य पृ॒ष्ठे व्य॑च॒स्वती॑ प्रथ॒स्वती॑म् ।

अ॒न्तरि॑क्षं य॒च्छा॒न्तरि॑क्षं द॒२३३न्तरि॑क्षं मा हिं॒सीः ।

वि॒श्वस्मै॑ प्रा॒णाय॑पा॒नाय॑ व्या॒नाय॑दु॒नाय॑ प्रति॒ष्ठायै॑ च॒रित्रा॑य ।

वा॒यु॒ष्ट्राभि॑पा॒तु म॒द्या स॒स्त्या छदि॑पा श॒न्तमे॑न॒ तथा॑ दे॒वर्त॑याङ्गि॒रस्वद् ध्रु॒वा सी॑द ॥२॥

१५

रा॒ज्यसि॑ प्रा॒ची दि॒ग्विरा॑ळ॒सि दक्षि॑णा दिक् स॒म्राळ॑सि प्र॒तीची॑दिक्

स्व॒राळ॑स्युदी॒ची दि॒गधि॑प॒त्यसि॑ बृ॒हती॑ दिक् ।

वि॒श्वकर्मा॑ त्वा सा॒दय॑त्वन्त॒रि॑क्षस्य पृ॒ष्ठे ज्योति॑ष्म॒तीम् ।

वि॒श्वस्मै॑ प्रा॒णाय॑पा॒नाय॑ व्या॒नाय॑ वि॒श्वं ज्योति॑र्य॒च्छ ।

वा॒यु॒ष्टेऽधि॑प॒तिस्त॑या दे॒वर्त॑याङ्गि॒रस्वद् ध्रु॒वा सी॑द ।

न॒मश्च॑ न॒भस्य॑श्च॒ वार्षि॑का ऋ॒तू अ॒ग्नेर॑न्तः स्त्रे॒षोऽसि॑ ।

क॒ल्पेतां॑ द्यावा॒पृथि॒वी क॒ल्पन्ता॑मा॒प ओष॑धयः क॒ल्पन्ता॑म॒ग्नयः॑ पृथ॒ङ् मम॑ ज्यैष्ठ्याय॒ सव्र॑ताः ।

ये अ॒ग्नयः॑ स॒मन॑सोऽन्त॒रा द्यावा॑पृथि॒वी इ॒मे ।

वा॒र्षिका॑ ऋ॒तू अ॒भिक॑ल्प॒माना॑ इन्द्रा॒मिव॑ दे॒वा अ॒भिसं॑वि॒शन्तु॑ तथा॑ दे॒वर्त॑याङ्गि॒रस्वद् ध्रु॒वे सी॑दतम् ।

इ॒षश्चो॑र्जश्च॒ शार॑दा ऋ॒तू अ॒ग्नेर॑न्तः स्त्रे॒षोऽसि॑ ।

क॒ल्पेतां॑ द्यावा॒पृथि॒वी क॒ल्पन्ता॑मा॒प ओष॑धयः क॒ल्पन्ता॑म॒ग्नयः॑ पृथ॒ङ् मम॑ ज्यैष्ठ्याय॒ सव्र॑ताः ।

ये अ॒ग्नयः॑ स॒मन॑सोऽन्त॒रा द्यावा॑पृथि॒वी इ॒मे ।

शा॒र॒दा ऋ॒तू अ॒भिक॑ल्प॒माना॑ इन्द्रा॒मिव॑ दे॒वा अ॒भिसं॑वि॒शन्तु॑

तथा॑ दे॒वर्त॑याङ्गि॒रस्वद् ध्रु॒वे सी॑दतम् ॥३॥(४)

१६

आ॒युर्मे॑ पा॒हि प्रा॒णं मे॑ पा॒ह्यपा॒नं मे॑ पा॒हि व्या॒नं मे॑ पा॒हि ।

चक्षु॑र्मे॒ पा॒हि श्रो॒त्रं मे॑ पा॒हि वा॒चं मे॑ पि॒न्व म॒नो मे॑ जि॒न्वात्मा॑नं मे॒ पा॒हि ज्योति॑र्भं य॒च्छ ॥१॥ १७ [८११]

मा छन्दः प्रमा छन्दः प्रतिमा छन्दो अस्तीवयच्छन्दः । पृथक्छन्द उष्णिक् छन्दः ॥२॥ १८

बृहती छन्दोऽनुष्टुप् छन्दो विराट् छन्दो गायत्री छन्दः । त्रिष्टुप् छन्दो जगती छन्दः ॥३॥ १९

पृथिवी छन्दोऽन्तरिक्षं छन्दो द्यौश्छन्दुः समाश्छन्दः ।

नक्षत्राणि छन्दो वाक् छन्दः ॥४॥

२०

मनुश्छन्दः कृषिश्छन्दो हिरण्यं छन्दो गौश्छन्दः । अजाछन्दोऽश्वश्छन्दः ॥५॥

२१

अग्निर्वेवता वातो देवता सूर्यो देवता चन्द्रमा देवता । वसवो देवता रुद्रा देवता ।

आदित्या देवता मरुतो देवता विश्वे देवा देवता बृहस्पतिर्देवता ।

इन्द्रो देवता वरुणो देवता ॥६॥ (५)

२२

मूर्धासि राट् भ्रुवासि धरुणा धर्म्यसि धरणी । आयुषे त्वा वर्चसे त्वा कुस्यै त्वा क्षेमाय त्वा ॥१॥ २३

यन्त्री राट् यन्म्यसि यर्मनी भ्रुवासि धरित्री । इषे त्वोर्जे त्वा रुय्यै त्वा पोषाय त्वा ।

लोकं पृण ता अस्येद्रं विश्वाः ॥२॥ (६)

२४

आश्वस्त्रिवृद्भ्रान्तः पञ्चदशो व्योमा सप्तदशो धरुणं एकविंशः प्रतुर्विरष्टादशः ।

तपो नवदशोऽभीवर्तः सविंशो वर्चो द्वाविंशः सम्भरणस्त्रयोविंशो योनिश्चतुर्विंशः ॥१॥ २५

गर्भोः पञ्चविंश ओजस्त्रिणवः क्रतुरेकत्रिंशः प्रतिष्ठा त्रयस्त्रिंशो ब्रह्मस्य विष्टपं चतुस्त्रिंशः ।

नाकः षट्त्रिंशो विंशतोऽष्टाचत्वारिंशो धर्मं चतुष्टोमः ॥२॥ (७)

२६

अग्नेर्भागोऽसि दीक्षाया आधिपत्यं ब्रह्मं स्पृतं त्रिवृत्स्तोमः ।

इन्द्रस्य भागोऽसि विष्णोराधिपत्यं क्षत्रं स्पृतं पञ्चदश स्तोमः ॥१॥

२७

नृचर्चसां भागोऽसि धातुराधिपत्यं जनित्रं स्पृतं सप्तदश स्तोमः ।

मित्रस्य भागोऽसि वरुणस्याधिपत्यं दिवो दृष्टिर्वातं स्पृतं एकविंश स्तोमः ॥२॥

२८

वर्चसां भागोऽसि रुद्राणामाधिपत्यं चतुष्पात् स्पृतं चतुर्विंश स्तोमः ।

आदित्यानां भागोऽसि मरुतामाधिपत्यं गर्भो स्पृताः पञ्चविंश स्तोमः ॥३॥

२९

अदितेर्भागोऽसि पूष्ण आधिपत्यमोजं स्पृतं त्रिणव स्तोमः ।

देवस्य सवितुर्भागोऽसि बृहस्पतेराधिपत्यं समीचीर्दिशं स्पृताश्चतुष्टोम स्तोमः ॥४॥ ३० [८४४]

गवानां भागोऽस्ययवानामाधिपत्यं प्रजा स्पृताश्चतुश्चत्वारिंश स्तोमः ।

ऋमूणां भागोऽसि विश्वेषां देवानामाधिपत्यं भूतं स्पृतं त्रयस्त्रिंश स्तोमः ।

सहस्रं सहस्रं च हैमन्तिका ऋतु अमेरन्तः श्लेषोऽसि ।

कल्पेतां द्यावापृथिवी कल्पन्तामाप ओषधयः कल्पन्तामग्नयः पृथङ् मम ज्यैष्ठ्याय सप्रताः ।

ये अग्नयः समनसोऽन्तरा द्यावापृथिवी इमे ।

हैमन्तिका ऋतु अभिकल्पमाना इन्द्रमिव देवा अभिसंविशन्तु

तया देवतयाग्निरस्वद् ध्रुवे सीदतम् ॥५॥ (८)

३१

एकयास्तुवत प्रजा अधीयन्त प्रजापतिरधिपतिरासीत्सृष्टिर्भिरस्तुवत

ब्रह्मासृज्यत ब्रह्मणस्पतिरधिपतिरासीत् ।

पञ्चभिरस्तुवत भूतान्यसृज्यन्त भूतानां पतिरधिपतिरासीत्सप्तभिरस्तुवत

सप्त ऋषयोऽसृज्यन्त धाताधिपतिरासीत् ॥१॥

३२

नवभिरस्तुवत पितरोऽसृज्यन्तादितिरधिपत्यासीदेकादशभिरस्तुवत

ऋतवोऽसृज्यन्तार्तवा अधिपतय आसन् ।

त्रयोदशभिरस्तुवत मासा असृज्यन्त संवत्सरोऽधिपतिरासीत्पञ्चदशभिरस्तुवत

क्षत्रमसृज्यतेन्द्रोऽधिपतिरासीत् ॥२॥

३३

सप्तदशभिरस्तुवत ग्राम्याः पञ्चवोऽसृज्यन्त बृहस्पतिरधिपतिरासीन्नवदशभिरस्तुवत

शुद्रार्या असृज्येतामहोरात्रे अधिपत्नी आस्ताम् ।

एकविंशत्यास्तुवतैकशफाः पञ्चवोऽसृज्यन्त वरुणोऽधिपतिरासीत्

त्रयोविंशत्यास्तुवत क्षुद्राः पञ्चवोऽसृज्यन्त पूषाधिपतिरासीत् ॥३॥

३४

पञ्चविंशत्यास्तुवतारण्याः पञ्चवोऽसृज्यन्त वायुरधिपतिरासीत्सप्तविंशत्यास्तुवत

द्यावापृथिवी ज्यैतां वसवो रुद्रा आदित्या अनुव्यायस्त एवाधिपतय आसन् ।

नवविंशत्यास्तुवत वनस्पतयोऽसृज्यन्त सोमोऽधिपतिरासीदेकत्रिंशतास्तुवत

प्रजा असृज्यन्त यवाश्वायवाश्चाधिपतय आसन् ।

त्रयस्त्रिंशतास्तुवत भूतान्यशाम्यन्प्रजापतिः परमेष्ठ्याधिपतिरासीत् ।

लोकं पृण ता अस्येन्द्रं विश्वाः ॥४॥ (९)

३५ [८४९]

ध्रुवसितिः पञ्च ॥ ५ ॥ सज्जुर्धनुमिस्तिलाः ॥ ३ ॥ मूर्ध्ना वयः पञ्च ॥ ५ ॥ इन्द्राग्नी तिलाः ॥ ३ ॥ आयुर्मे

वद ॥ ६ ॥ मूर्ध्नासि द्वे ॥ २ ॥ आशुश्च द्वे ॥ २ ॥ अग्नेर्माणः पञ्च ॥ ५ ॥ एकया चतस्रः ॥ ४ ॥

॥ नवानुवाकेषु पञ्चविंशत् ॥ ३५ ॥

॥ इति शुक्लयजुःकाण्वसंहितायां पञ्चदशोऽध्यायः ॥१५॥

अथ षोडशोऽध्यायः ।

- अथै जातान्प्रणुदा नः सपत्नान्प्रत्यजाताज्ञातवेदो दुदस्व ।
 अथि नो ब्रूहि सुमना अहेळ्स्त्वर्त्त स्याम शर्मैस्त्रिवर्त्त उम्नौ ॥१॥ १
- सर्हसा जातान्प्रणुदा नः सपत्नान्प्रत्यजाताज्ञात जातवेदः ।
 अथि नो ब्रूहि सुमनस्यमानो वयस् स्याम प्रणुदा नः सपत्नान् ।
 षोळशी स्तोम ओजो द्रविणं चतुश्चत्वारिंश स्तोमो वचो द्रविणम् ॥२॥ २
- अथेः पुरीषमस्यप्सो नाम तां त्वा विश्वे अभिगृणन्तु देवाः ।
 स्तोमपृष्ठा घृतवतीह सीद प्रजावदस्मे द्रविणार्यजस्व ॥३॥ ३
- एवञ्छन्दो वरिवञ्छन्दः शम्भूञ्छन्दः परिभूञ्छन्दः । आच्छञ्छन्दो मनञ्छन्दो व्यच्छञ्छन्दः ॥४॥ ४
- सिन्धुञ्छन्दः समुद्रञ्छन्दः सरिरं छन्दः ।
 ककुप् छन्दः शिकुप् छन्दः काव्यं छन्दो अङ्कुपं छन्दः ॥५॥ ५
- अक्षरपङ्क्तिञ्छन्दः पदपङ्क्तिञ्छन्दो विष्टारपङ्क्तिञ्छन्दः क्षुरोअजञ्छन्दः ।
 आच्छञ्छन्दः प्रच्छञ्छन्दः संयच्छन्दो वियच्छन्दः ॥६॥ ६
- बहञ्छन्दो रथन्तरं छन्दो निकायञ्छन्दो विवधञ्छन्दः ।
 गिरञ्छन्दो अजञ्छन्दः सस्त्वुप् छन्दोऽनुष्टुप् छन्दः ॥७॥ ७
- एवञ्छन्दो वरिवञ्छन्दो वयञ्छन्दो वयस्कुञ्छन्दः ।
 विष्पर्धाञ्छन्दो विशालं छन्दश्छुदिञ्छन्दो द्रोहणं छन्दः । तन्त्रं छन्दो अक्काञ्छन्दः ॥८॥(१)८
- रश्मिना सत्याय सत्यं जिन्व प्रेतिना धर्मेणा धर्मं जिन्व ।
 अन्वित्या दिवा दिवं जिन्व सन्धिनान्तरिक्षेणान्तरिक्षं जिन्व ॥१॥ ९
- प्रतिधिना पृथिव्या पृथिवीं जिन्व विष्टम्भेन वृष्ट्या वृष्टिं जिन्व ।
 प्रवयाह्वाहजिन्वानुया रात्र्या रात्रीं जिन्व ॥२॥ १०
- उशिजा वसुम्यो वसुञ्जिन्व प्रकेत्रेनादित्येभ्य आदित्याञ्जिन्व ।
 तन्तुना रायस्पोषेण रायस्पोषं जिन्व सस्पर्षेण श्रुताय श्रुतं जिन्व ॥३॥ ११
- ऐकेनौषधीभिरोषधीजिन्वोत्तमेन तनुमिस्तनुजिन्व ।
 वयोधसाधीतिनाधीतिं जिन्वाभिजिता तेजसा तेजो जिन्व ॥४॥ १२
- प्रतिपदसि प्रतिपदे त्वानुपदस्यनूपदे त्वा । सम्पदसि सम्पदे त्वा तेजोऽसि तेजसे त्वा ॥५॥ १३
- त्रिवृदसि त्रिवृते त्वा प्रवृदसि प्रवृते त्वा । विवृदसि विवृते त्वा सवृदसि सवृते त्वा ॥६॥ १४[८६१]

आक्रमोऽस्याक्रमाय त्वा सङ्क्रमोऽसि सङ्क्रमाय त्वा ।

उत्क्रमोऽस्युत्क्रमाय त्वोत्क्रान्तिरस्युत्क्रान्त्यै त्वा ।

अधिपतिनोर्जोर्जै जित्व वेपथीः क्षत्राय सत्रं जित्व ॥७॥ (२)

१५

राश्यासि प्राची दिग्वसवस्ते देवा अधिपतयः । अभिर्हेतीनां प्रतिधर्ता ॥१॥

१६

त्रिवृत त्वा स्तोमः पृथिव्याऽऽश्रयत्वाज्यमुक्थमव्यथायै स्तम्नातु ।

रथन्तरऽसाम् प्रतिष्ठित्या अन्तरिक्षे ॥२॥

१७

ऋषयस्त्वा प्रथमजा देवेषु दिवो मात्रया वरिष्णा प्रथन्तु ।

विधर्ता चायमधिपतिश्च ते त्वा सर्वे संविदाना नाकस्य

पृष्ठे स्वर्गे लोके यजमानं च सादयन्तु ॥३॥

१८

विराळसि दक्षिणा दिगुद्रास्ते देवा अधिपतयः । इन्द्रो हेतीनां प्रतिधर्ता ॥४॥

१९

पञ्चदशस्त्वा स्तोमः पृथिव्याऽऽश्रयतु प्र उगमुक्थमव्यथायै स्तम्नातु ।

बृहत्साम् प्रतिष्ठित्या अन्तरिक्षे ॥५॥

२०

ऋषयस्त्वा प्रथमजा देवेषु दिवो मात्रया वरिष्णा प्रथन्तु ।

विधर्ता चायमधिपतिश्च ते त्वा सर्वे संविदाना नाकस्य

पृष्ठे स्वर्गे लोके यजमानं च सादयन्तु ॥६॥

२१

सम्राळसि प्रतीची दिगादित्यास्ते देवा अधिपतयः । वरुणो हेतीनां प्रतिधर्ता ॥७॥

२२

सप्तदशस्त्वा स्तोमः पृथिव्याऽऽश्रयतु मरुत्वृतीयमुक्थमव्यथायै स्तम्नातु ।

वैरूपऽसाम् प्रतिष्ठित्या अन्तरिक्षे ॥८॥

२३

ऋषयस्त्वा प्रथमजा देवेषु दिवो मात्रया वरिष्णा प्रथन्तु ।

विधर्ता चायमधिपतिश्च ते त्वा सर्वे संविदाना नाकस्य

पृष्ठे स्वर्गे लोके यजमानं च सादयन्तु ॥९॥

२४

स्वराळस्युदीची दिङ् मरुतस्ते देवा अधिपतयः । सोमो हेतीनां प्रतिधर्ता ॥१०॥

२५

एकविंशस्त्वा स्तोमः पृथिव्याऽऽश्रयतु निष्केवल्यमुक्थमव्यथायै स्तम्नातु ।

वैराजऽसाम् प्रतिष्ठित्या अन्तरिक्षे ॥११॥

२६

ऋषयस्त्वा प्रथमजा देवेषु दिवो मात्रया वरिष्णा प्रथन्तु ।

विधर्ता चायमधिपतिश्च ते त्वा सर्वे संविदाना नाकस्य पृष्ठे स्वर्गे लोके यजमानं च सादयन्तु ॥१२॥ २७

अधिपत्यासि बृहती दिग्विधे ते देवा अधिपतयः । बृहस्पतिर्हेतीनां प्रतिधर्ता ॥१३॥ २८ [८७७]

त्रिणवत्रयस्त्रिंशौ त्वा स्तोमौ पृथिव्याः श्रयतां वैश्वदेवाग्रिमकृते उक्थे अक्यथाये स्तम्नीताम् ।

शाकरैवते सामनी प्रतिष्ठित्या अन्तरिक्षे ॥१४॥

२९

ऋषयस्त्वा प्रथमजा देवेषु दिवो मात्रया वरिष्णा प्रथन्तु ।

विधर्ता चायमधिपतिश्च ते त्वा सर्वे संविदाना नाकस्य

पृष्ठे स्वर्गे लोके यजमानं च सादयन्तु ॥१५॥ (३)

३०

अयं पुरो हर्षिकेशः सूर्यरश्मिस्तस्य रथगृत्सश्च रथौजाश्च सेनानीग्रामण्यौ ।

पुञ्जिकस्थला च क्रतुस्थला चाप्सरसौ दुङ्क्षणवः पञ्चवो हेतिः पौरुषेयो वधः प्रहेतिः ॥१॥ ३१

तेभ्यो नमो अस्तु ते नो मृळयन्तु ते नोऽवन्तु ।

ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तमेषां जम्भे दध्मः ॥२॥

३२

अयं दक्षिणा विश्वकर्मा तस्य रथस्वनश्च रथेचित्रश्च सेनानीग्रामण्यौ ।

मेनका च सहजन्त्या चाप्सरसौ यातुधाना हेती रक्षांसि प्रहेतिः ॥३॥

३३

तेभ्यो नमो अस्तु ते नो मृळयन्तु ते नोऽवन्तु । ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तमेषां जम्भे दध्मः ॥४॥ ३४

अयं पञ्चद्विष्वक्चास्तस्य रथप्रोतश्चास्रमरथश्च सेनानीग्रामण्यौ ।

प्रम्लोचन्ती चानुम्लोचन्ती चाप्सरसौ व्याघ्रा हेतिः सर्पाः प्रहेतिः ॥५॥

३५

तेभ्यो नमो अस्तु ते नो मृळयन्तु ते नोऽवन्तु ।

ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तमेषां जम्भे दध्मः ॥६॥

३६

अयश्चत्तरात्संयद्वसुस्तस्य तार्क्ष्यश्चारिष्टनेभिश्च सेनानीग्रामण्यौ ।

विश्वाची च घृताची चाप्सरसा आपो हेतिर्वातुः प्रहेतिः ॥७॥

३७

तेभ्यो नमो अस्तु ते नो मृळयन्तु ते नोऽवन्तु ।

ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तमेषां जम्भे दध्मः ॥८॥

३८

अयमुपर्यर्वाग्वसुस्तस्य सेनजिच्च सुपेणश्च सेनानीग्रामण्यौ ।

उर्वशी च पूर्वचित्तिश्चाप्सरसा अवस्फूर्जन्हेतिर्विद्युत्प्रहेतिः ॥९॥

३९

तेभ्यो नमो अस्तु ते नो मृळयन्तु ते नोऽवन्तु ।

ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तमेषां जम्भे दध्मः ॥१०॥ (४)

४०

अग्निमूर्धा दिवः ककुत्पतिः पृथिव्या अयम् । अपाः रेतोऽसि जिन्वति ॥१॥

४१

अयमग्निः सहस्रिणो वाजस्य श्रुतिनस्पतिः । मूर्धा कवी रयीणाम् ॥२॥

४२

त्वामग्ने पुष्करादध्यथर्वा निरमन्थत । मूर्ध्नो विश्वस्य नाघतः ॥३॥

४३

श्रुवो यज्ञस्य रजसश्च नेता यत्रा नियुक्तिः सचसे शिवार्भिः ।

दिवि मूर्धानं दधिपे स्वर्षा जिह्वामग्ने चक्रे हव्यवाहम् ॥४॥

४४

अवौध्यभिः समिधा जनानां प्रति धेनुर्मिवायतीमुपासम् ।

यज्ञा इव प्र व्यामुजिह्वानाः प्र भानवः सिस्त्रते नाकमच्छं ॥५॥

४५

अत्रौचाम कवये मेघ्याय वचो वन्दारु वृषमाय वृष्णे ।

गर्विष्ठिरो नमस्ता स्तोममग्नौ दिवीव रुक्मश्रुव्यश्चमश्चेत् ॥६॥

४६

अयमिह प्रथमो घायि वातमिहोता यजिष्ठो अघ्नरेष्वीज्यः ।

यममवानो भृगवो विरुचुर्वेनेषु चित्रं विश्वं विशेविशे ॥७॥

४७

जनस्य गोपा अजनिष्ट जागृविरभिः सुदक्षः सुविताय नव्यसे ।

धृतप्रतीको बृहता दिविस्पृशा द्युमद्विभाति मरुतेभ्यः शुचिः ॥८॥

४८

त्वामग्ने अङ्गिरसो गुहा हितमन्त्रविन्दच्छिष्याणं वनेवने ।

स जायसे मध्यमानः सहो महस्वामाहुः सहसस्पुत्रमङ्गिरः ॥९॥

४९

सखायः सं वः सम्यञ्मिपुः स्तोमं ज्ञाययै । गर्विष्ठाय क्षितीनामूर्जो नष्टे सहस्वते ॥१०॥

५०

सः समिधुवसे वृषकृपे विश्वान्युर्य आ । इकस्पदे समिध्यसे स नो वसून्यामर ॥११॥

५१

त्वामग्ने हविष्मन्तो देवं मर्तस ईकते । मन्ये त्वा जातवेदसः स हव्या वक्ष्यानुपक् ॥१२॥

५२

त्वां चित्रश्वस्तम हवन्ते विश्व जन्तवः । शोचिष्केशं पुरुप्रियाग्ने हव्याय वोळ्हवे ॥१३॥

५३

एना चो अग्निं नमसोजो नपातमाहुवे । प्रियं चेतिष्ठमरतिः स्वध्वरं विश्वस्य दूतममृतम् ॥१४॥

५४

विश्वस्य दूतममृतं विश्वस्य दूतममृतम् । स योजते अरुषा विश्वमोजसा स दुद्रवत्स्वाहुतः ॥१५॥

५५

स दुद्रवत् स्वाहुतः स दुद्रवत् स्वाहुतः । सुवह्ना यज्ञः सुशमी वर्धनां देवः राधो जनानाम् ॥१६॥

५६

अग्ने वार्यस्य गोमृत ईशानः सहसो यहो । अस्मे वैहि जातवेदो महि श्रवः ॥१७॥

५७

स ईशानो वसुष्कविरिरीकेन्यो गिरा । रेवदस्मभ्यं पुर्वणीक दीदिहि ॥१८॥

५८

क्षपो राजसुत त्वनाग्ने दस्तोरुतोपसः । स तिग्मजम्भ रक्षसो दह प्रति ॥१९॥

५९

भद्रो नो अभिराहुतो भद्रा रातिः सुभग भद्रो अघ्नरः । भद्रा उत प्रशस्तयः ॥२०॥

६०

भद्रा उत प्रशस्तयो भद्रं नमः कृणुष्व वृत्रतुर्यै । येनां समत्सु सासहः ॥२१॥

६१

येनां समत्सु सासहोऽव स्थिरा तनुहि भूरि शर्धताम् । वनेमां ते अभिष्टिभिः ॥२२॥

६२

अग्निं तं मन्ये यो वसुरस्तं यं यन्ति धेनवः ।

अस्तमर्वन्त आश्वोऽस्तं नित्यासो वाजिन इपः स्तोतृभ्य आमर ॥२३॥

६३ [१११]

सो अग्नियो वसुगुणं सं यमायन्ति धेनवः ।

समर्चन्तो रघुद्रुवः सः सुजातासः सूर्य इषः स्तोतृभ्य आभर ॥२४॥

६४

उमे सुश्वन्द्र सर्पिषो दर्वी श्रीणीप आसनि ।

उतो न उत्पुपूर्या उक्थेषु शवसस्पत इषः स्तोतृभ्य आभर ॥२५॥

६५

अये तमद्याश्वं न स्तोमैः क्रतुं न भद्रः हविस्पृशम् । ऋष्यामां त ओहैः ॥२६॥

६६

अघा ह्यग्ने क्रतोर्मद्रस्य दक्षस्य साधोः । रथीर्कृतस्य बृहतो बभूव ॥२७॥

६७

एभिर्नो अर्कैर्मवा नो अर्वाह स्वर्ण ज्योतिः । अग्ने विश्वेभिः सुमनो अनीकैः ॥२८॥

६८

अग्निः होतारं मन्ये दास्रन्तं वसुः सुनुः सहसो जातवेदसं विश्वं न जातवेदसम् ।

य ऊर्ध्वया स्वध्वरो देवो देवाच्या कृपा ।

घृतस्य विभ्राष्टिमनुवष्टि शोचिषाजुह्वानस्य सर्पिषः ॥२९॥

६९

अग्ने त्वं नो अन्तम उत त्राता शिवो भवा वरूध्यः ।

वसुरग्निर्वसुश्रवा अच्छा नक्षि धुमत्तमः रथिन्दाः ।

तं त्वा शोचिष्ठ दीदिवः सुज्ञाय नूनमीमहे सखिभ्यः ॥३०॥ (५)

७०

येन ऋषयस्तर्पसा सत्रमायभिन्धाना अग्निः स्वराभरन्तः ।

तस्मिन्नहं निदधे नाकं अग्निं यमाहुर्मनव स्तीर्णवर्हिषम् ॥३१॥

७१

तं पत्नीभिरनु गच्छेम देवाः पुत्रैर्भ्रातृभिरुत वा हिरण्यैः ।

नाकं गृष्णानाः सुकृतस्य लोके तृतीयं पुष्टे अर्धिरोचने दिवः ॥३२॥

७२

आ वाचो मध्यमरुहः पृथुरप्युरयमग्निः सत्पतिश्चेकितानः ।

पुष्टे पृथिव्या निहितो दविद्युतदधस्पदं कृणुतां ये पृतन्यवः ॥३३॥

७३

अयमग्निर्वीरतमो वयोधाः सहस्रियो द्योततामप्रयुच्छन् ।

विभ्राजमानः सरिरस्य मध्य उप प्रयाहि दिव्यानि धाम ॥३४॥

७४

संप्रच्यवध्वमुषं संप्रयाताग्ने पथो देवयानान् कृणुध्वम् ।

पुनः कृष्णाना पितरा युवानान्वातांसीत् त्वयि तन्तुमेतम् ॥३५॥

७५

उद्धृष्यस्वाग्ने प्रतिजागृहि त्वमिष्टापूते सः सुजेथामयं च ।

अस्मिन्सधस्ये अघ्युत्तरस्मिन् विश्वे देवा यजमानश्च सीदत ॥३६॥

७६

येन बहसि सहस्रं येनाग्ने सर्ववेदसम् । तेनेमं यज्ञं नो नय स्वर्देवेषु गन्तवे ॥३७॥

७७

अयं ते योनिर्ऋत्वियो यतो जातो अरोचथाः । तं जानन्नथ आरोहाथां नो वर्धया रथिम् ॥३८॥ (६) ७८

[१२७]

तर्पय तपस्यश्च शैशिरा ऋतु अग्रेरन्तःशेषोऽसि ।

कल्पेतां द्यावापृथिवी कल्पन्तामाप ओषधयः कल्पन्तामग्नयः पृथङ् मम ज्यैष्ठ्याय सप्रताः ।

ये अग्नयः समनसोऽन्तरा द्यावापृथिवी इमे ।

शैशिरा ऋतु अभिकल्पमाना इन्द्रमिव देवा अभिसंविशन्तु तया देवतयाङ्गिरस्वद् ध्रुवे सीदतम् ।

परमेष्ठी त्वा सादयतु दिवस्पृष्टे ज्योतिष्मतीम् ।

विश्वस्मै प्राणायोपानाय व्यानाय विश्वं ज्योतिर्यच्छ ।

सूर्यस्तेऽर्षिपतिस्तया देवतयाङ्गिरस्वद् ध्रुवा सीद ॥१॥

७९

लोकं पृण छिद्रं पृणायौ सीद ध्रुवा त्वम् । इन्द्राग्नी त्वा बृहस्पतिरस्मिन् योनां असीपदन् ॥२॥ ८०

ता अस्य स्रद्धदोहसः सोमश्च श्रीणन्ति पृथग्यः । जन्मन्देवानां विश्वस्त्रिष्वारोचने दिवः ॥३॥ ८१

इन्द्रं विश्वा अवीवृधन्तसमुद्रव्यचसं गिरः । रथीतमश्च रथीनां वाजानां च सत्पतिं पतिम् ॥४॥ ८२

ग्रोथदक्षो न यवसेऽविष्यन्नुदा महः संवरणाद्व्यथात् ।

आदेस्य वातो अनुवाति शोचिरर्धं स्म ते व्रजं कृष्णमस्ति ॥५॥

८३

आयोह्वा सदेने सादयाम्यवेतश्छायायां समुद्रस्य हृदये ।

रश्मीवर्ती मास्वतीमा या द्या मास्यापृथिवीमोर्वन्तरिक्षम् ।

परमेष्ठी त्वा सादयतु दिवस्पृष्टे व्यचस्वतीं अयस्वतीम् । दिवं यच्छ दिवं दृष्टु दिवं मा हिंसीः ।

विश्वस्मै प्राणायोपानाय व्यानायोपानाय प्रतिष्ठायै चरित्राय ।

सर्वस्त्वाभिपातु मन्त्रा स्वस्त्या छर्दिषा शन्तमेन तया देवतयाङ्गिरस्वद् ध्रुवे सीदतम् ॥६॥ ८४

सहस्रस्य प्रमासि सहस्रस्य प्रतिमासि सहस्रस्योन्मासि । साहस्रोऽसि सहस्राय त्वा ॥७॥ (७) ८५ [११४]

अग्ने जातानष्ट ॥ ८ ॥ रश्मिना सत्याय सप्त ॥ ७ ॥ राक्षसि पञ्चदश ॥ १५ ॥ अयं पुरो वश ॥ १० ॥

अग्निमूर्धा त्रिशत् ॥ ३० ॥ येन ऋपयोऽष्ट ॥ ८ ॥ तपश्च सप्त ॥ ७ ॥

सप्तानुवाकेषु पञ्चाशीतिः ॥ ८५ ॥

॥ इति शुक्लयजुःकाण्वसंहितायां षोडशोऽध्यायः ॥१६॥

अथ सप्तदशोऽध्यायः ।

नमस्ते रुद्र मन्यवे उतो त इषवे नमः । बाहुभ्यामुत ते नमः ॥१॥

१

मा ते रुद्र शिवा तनुरघोरापापकाशिनी । तया नस्तन्वा शन्तमया गिरिशन्ताभिचाकशीहि ॥२॥ २

यामिषु गिरिशन्त हस्ते विमर्ष्यस्त्वे । शिवा गिरित्र तां कुरु मा हिंसीः पुरुषं जगत् ॥३॥ ३

शिवेन बर्चसा त्वा गिरिशाच्छा वदामसि । यथा नः सर्वमिज्जगदयस्मश्च ममना अस्तत् ॥४॥ ४

[११८]

अप्यवोचदधिवक्ता प्रथमो दैव्यो निपक् ।

अहींश्च सर्वाञ्जम्भयन्त्सर्वाश्च यातुशान्योऽवराचीः परासुव ॥५॥

असौ यस्ताम्रो अरुण उत वभ्रुः सुमङ्गलः ।

ये चैनश्चक्रा अभितो दिक्षु श्रिताः सहस्रशोऽवैषां हेळ ईमहे ॥६॥

असौ योऽवसर्पति नीलग्रीवो विलोहितः ।

उतैनं गोपा अदध्रमदध्रमुदहार्यः स दृष्टो मृळयाति नः ॥७॥

नमोऽस्तु नीलग्रीवाय सहस्राक्षाय मीळहुये ।

अथो ये अस्य सत्त्वानोऽहं तेभ्योऽकरं नमः ॥८॥

प्रमृष्टं धन्वंनस्त्वमुभयोरान्तर्योर्ज्याम् । याश्च ते हस्त इषवः परा ता भगवो वप ॥९॥

विज्यं धनुः कपर्दिनो विश्व्यो वारणवोऽउत ।

अनेशकस्य या इषव आश्वरस्य निपङ्गविः ॥१०॥

परिं ते धन्वंनो हेतिरस्मान्बृणक्तु विश्वतः । अथो य इषुधिस्तवारे असाचिर्वेहि तम् ॥११॥

या ते हेतिर्मीळहुष्टम् हस्तं वभ्रुवं ते धनुः । तयास्मान्विश्वतस्त्वमयस्मया परिभुज ॥१२॥

अवतस्य धनुष्टं सहस्राक्ष शतैषुधे । निशीर्यै शल्यानां सुखां शिवो नः सुमनां भव ॥१३॥

नमस्तु आयुधायानां तताय धृष्णये । उभाभ्यामुत ते नमो बाहुभ्यां तव धन्वने ॥१४॥

मा नो महान्तमुत मा नो अर्भकं मा न उक्षन्तमुत मा न उक्षितम् ।

मा नो वधीः पितरं मोत मातरं मा नः श्रियास्तन्वो रुद्र रीरिवः ॥१५॥

मा नस्तोके तनये मा न आयुषि मा नो गोषु मा नो अश्वेषु रीरिवः ।

मा नो वीरान् रुद्र भामिनो वधीर्हविष्मन्तः सदमित् त्वां हवामहे ॥१६॥ (१)

नमो हिरण्यवाहवे सेनान्ये दिक्षां च पतये नमो नमो वृक्षेभ्यो हरिकेशेभ्यः पशूनां पतये नमः ।

नमः शृण्विञ्जराय त्विषीमते पथीनां पतये नमो नमो

हरीकेशायोपवीतिने पुष्टानां पतये नमः ॥१७॥

नमो बभ्रुशायान्याधिनेऽस्नानां पतये नमो नमो भवस्य हेत्यै जगतां पतये नमः ।

नमो रुद्रायांततायिने क्षेत्राणां पतये नमो नमः सुतायाहन्त्यै वनानां पतये नमः ॥१८॥

नमो रोहिताय स्थपतये वृक्षाणां पतये नमो नमो भुवन्तर्ये वारिवस्कृतायौषधीनां पतये नमः ।

नमो मन्त्रिणे वाणिजाय कक्षाणां पतये नमो नम उच्चैर्घोषायाक्रन्दयते पत्नीनां पतये नमः ॥१९॥

नमः कृत्स्नायताय धावते सत्त्वंनां पतये नमो नमः

सहमानाय निव्याधिने आव्याधिनीनां पतये नमः ।

नमः ककुमार्य निषङ्गिणे स्तेनानां पतये नमो नमो निचेखे परिचरायारण्यानां पतये नमः ॥४॥ २०

नमो वञ्चते परिवञ्चते स्तायूनां पतये नमो नमो निषङ्गिण इषुधिमते तस्कराणां पतये नमः ।

नमः सुकायिम्यो जिवांश्सङ्ग्रथो मुष्णतां पतये नमो

नमोऽसिमङ्ग्रथो नक्तञ्चरङ्ग्रथो विकृन्तानां पतये नमः ॥५॥ (२)

२१

नम उष्णीषिणे गिरिचराय कुलुञ्चानां पतये नमो नम इषुमङ्ग्रथो धन्वायिम्यश्च वो नमः ।

नम आतन्वानेभ्यः प्रतिदर्धानेभ्यश्च वो नमो नम आयच्छङ्ग्रथोऽस्यङ्ग्रथश्च वो नमः ॥१॥ २२

नमो विसृजङ्ग्रथो विष्यङ्ग्रथश्च वो नमो नमः स्वपङ्ग्रथो जाग्रङ्ग्रथश्च वो नमः ।

नमः श्यानेभ्यः आसीनेभ्यश्च वो नमो नमस्तिष्ठङ्ग्रथो धावङ्ग्रथश्च वो नमः ॥२॥ २३

नमः सभाभ्यः सभापतिभ्यश्च वो नमो नमोऽश्वेभ्योऽश्वपतिभ्यश्च वो नमः ।

नम आव्याधिनीभ्यो विविष्यन्तीभ्यश्च वो नमो नम उर्गणाभ्यस्तृहतीभ्यश्च वो नमः ॥३॥ २४

नमो गणेभ्यो गणपतिभ्यश्च वो नमो नमो व्रातेभ्यो व्रातपतिभ्यश्च वो नमः ।

नमो गृत्सेभ्यो गृत्सेपतिभ्यश्च वो नमो नमो विरूपेभ्यो विश्वरूपेभ्यश्च वो नमः ॥४॥ २५

नमः सेनाभ्यः सेनानिभ्यश्च वो नमो नमो रुथिभ्यो अरुथेभ्यश्च वो नमः ।

नमः क्षतृभ्यः सङ्गृहीतृभ्यश्च वो नमो नमो महङ्ग्रथो अर्मकेभ्यश्च वो नमः ॥५॥ (३) २६

नमस्तक्ष्मभ्यो रथकूरेभ्यश्च वो नमो नमः कुलालेभ्यः कूर्मारेभ्यश्च वो नमः ।

नमो निषादेभ्यः पुङ्क्तिभ्यश्च वो नमो नमः श्वनिभ्यो मृगयुभ्यश्च वो नमः ॥१॥ २७

नमः श्वभ्यः श्वपतिभ्यश्च वो नमो नमो भवार्य च रुद्राय च ।

नमः शूर्वार्य च पशुपतये च नमो नीलग्रीवाय च शितिकण्ठाय च ॥२॥ २८

नमः कपर्दिने च व्युत्तकेशाय च नमः सहस्राक्षाय च शतधन्वने च ।

नमो गिरिशाय च शिपिविष्टाय च नमो मीळहुटमाय चेष्टुमते च ॥३॥ २९

नमो नृस्वार्य च वामनार्य च नमो बृहते च वर्षीयसे च ।

नमो बुद्धाय च सवृधे च नमोऽड्याय च प्रथमार्य च ॥४॥ ३०

नम आश्वे चाजिराय च नमः शीर्षाय च शीर्षाय च ।

नम ऊर्म्याय चावस्वन्त्याय च नमो नादेयार्य च द्वीप्याय च ॥५॥ (४) ३१ [१६५]

नमो ज्येष्ठार्य च कनिष्ठार्य च नमः पूर्वज्ञार्य चापरज्ञार्य च ।	
नमो मध्यमार्य चापगल्भार्य च नमो जघन्यार्य च बुध्न्यार्य च ॥१॥	३२
नमः सोम्यार्य च प्रतिसूर्यार्य च नमो याम्यार्य च क्षेम्यार्य च ।	
नमः श्लोक्यार्य चावसान्यार्य च नम उर्वर्यार्य च खल्यार्य च ॥२॥	३३
नमो वन्यार्य च कक्ष्यार्य च नमः श्रवार्य च प्रतिश्रवार्य च ।	
नम आशुषेणार्य चाशुरेणार्य च नमः शूराय चावमेदिने च ॥३॥	३४
नमो विल्मिने च कवचिने च नमो वर्मिणे च वरुधिने च ।	
नमः श्रुतार्य च श्रुतसेनार्य च नमो दुन्दुभ्यार्य चाहनुन्यार्य च ॥४॥	३५
नमो घृष्णवे च प्रमुशार्य च नमो निष्क्रिये चेष्टुषिमते च ।	
नमस्तीक्ष्णेषवे चायुधिने च नमः स्वायुधार्य च सुघन्वने च ॥५॥ (५)	३६
नमः सुत्याय च पथ्यार्य च नमः काट्यार्य च नीप्यार्य च ।	
नमः कुल्याय च सरस्याय च नमो नादेयार्य च वैष्ण्वार्य च ॥१॥	३७
नमः कृप्यार्य चावट्यार्य च नम ईध्याय चातप्यार्य च ।	
नमो मेघ्यार्य च विद्युत्याय च नमो वर्ष्यार्य चावर्ष्यार्य च ॥२॥	३८
नमो वात्याय च रेष्म्यार्य च नमो वास्तव्यार्य च वास्तुपार्य च ।	
नमः सोमार्य च रुद्रार्य च नमस्ताम्रार्य चारुण्यार्य च ॥३॥	३९
नमः सुज्ज्वे च पशुपतये च नम उग्रार्य च भीमार्य च ।	
नमोऽश्वेधार्य च दूरेवधार्य च नमो हुन्त्रे च हनीयसे च ॥४॥	४०
नमो वृक्षेभ्यो हरिकेशेभ्यो नमस्तामार्य ।	
नमः शुम्भवे च मयोमवे च नमः छद्मुरार्य च मयस्करार्य च नमः शिवार्य च शिवतराय च ॥५॥ (६)	४१
नमः पार्यार्य चावार्यार्य च नमः प्रतरणाय चोत्तरणाय च ।	
नमस्तीर्थ्यार्य च कूल्याय च नमः क्षत्र्यार्य च फेन्यार्य च ॥१॥	४२
नमः सिक्त्यार्य च प्रवाक्षाय च नमः किंशिलार्य च खण्डार्य च ।	
नमः कपदिने च पुलस्तिने च नम इरिण्याय च प्रपथ्यार्य च ॥२॥	४३
नमो ब्रज्यार्य च गोष्ठ्यार्य च नमस्तल्प्यार्य च गेह्यार्य च ।	
नमो ह्यार्य च निवेप्यार्य च नमः काट्यार्य च गङ्गेष्ठार्य च ॥३॥	४४[१०८]

नमः शुष्क्याय च हरीत्याय च नमः पाश्र्व्याय च रजस्याय च ।

नमो लोप्याय चोल्पाय च नम ऊर्वाय च सूर्याय च ॥४॥

४५

नमः पर्णाय च पर्णदाय च नम उद्गुरमापाय चाभिघ्नते च ।

नम आखिदुते च प्रखिदुते च नम इषुकुङ्ग्यो धनुष्कुङ्ग्यश्च नमः ।

नमो वः किरिकेभ्यो देवानां हृदयेभ्यो नमो विचिन्वत्केभ्यो

नमो विश्विण्त्केभ्यो नम आनिर्हतेभ्यः ॥५॥ (७)

४६

द्राये अन्धसस्पते दरिद्र नीललोहित ।

आसां प्रजानामेषां पशूनां मा भेमो रोञ्चो च नः किञ्चनानमत् ॥१॥

४७

इषा रुद्राय तवसे कृपदिने क्षयद्वीराय प्रमरामहे मतीः ।

यया शमसद् द्विपदे चतुष्पदे विश्वं पुष्टं ग्रामे अम्बिजनातुरम् ॥२॥

४८

या ते रुद्र शिवा तनूः शिवा विश्वाहा भेषजी । शिव रुतस्य भेषजी तया नो मृळ जीवसे ॥३॥

४९

परि णो हेती रुद्रस्य वृज्यात् परि त्वेषस्य दुर्मतिर्हीगात् ।

अव स्थिरा मधवद्भ्यस्तनुष्व मीदर्वस्तोकाय तनयाय मृळ ॥४॥

५०

मीळकुष्टम् शिवतम शिवो नः सुमनां भव ।

परमे वृक्ष आयुधं निषाय कृत्तिं वसान् आचर पिनाकं विभ्रदागहि ॥५॥

५१

विकिरिद्र विलोहित नमस्ते अस्तु भगवः । यास्ते सहस्रं हेतयोऽन्यमस्मन्निर्वपन्तु ताः ॥६॥

५२

सहस्राणि सहस्रशो बाहोस्तव हेतयः । तासामीशानो भगवः पराचीना शुखा कृधि ॥७॥

५३

असंख्याता सहस्राणि ये रुद्रा अधि भूम्याम् । तेषां सहस्रयोजनेऽव धन्वानि तन्मसि ॥८॥

५४

अस्मिन् महर्गणेवेऽन्तरिक्षे भवा अधि । तेषां सहस्रयोजनेऽव धन्वानि तन्मसि ॥९॥

५५

नीलग्रीवाः शितिकण्ठा दिवः रुद्रा उपश्रिताः । तेषां सहस्रयोजनेऽव धन्वानि तन्मसि ॥१०॥

५६

नीलग्रीवाः शितिकण्ठाः शुर्वा अधः क्षमाचराः । तेषां सहस्रयोजनेऽव धन्वानि तन्मसि ॥११॥

५७

ये वृक्षेषु शृण्विजरा नीलग्रीवा विलोहिताः । तेषां सहस्रयोजनेऽव धन्वानि तन्मसि ॥१२॥

५८

ये भूतानामधिपतयो विश्विस्वासः कृपदिनः । तेषां सहस्रयोजनेऽव धन्वानि तन्मसि ॥१३॥

५९

ये पथां पथिरक्षिण एलवृदा आयुर्युधः । तेषां सहस्रयोजनेऽव धन्वानि तन्मसि ॥१४॥

६०

ये तीर्थानि प्रचरन्ति सुकाहस्ता निषङ्गिणः । तेषां सहस्रयोजनेऽव धन्वानि तन्मसि ॥१५॥

६१

येऽक्षेषु निविध्यन्ति पात्रेषु पिबतो जनान् । तेषां सहस्रयोजनेऽव धन्वानि तन्मसि ॥१६॥

६२

य एतावन्तश्च भूयांसश्च दिशो रुद्रा वितस्थिरे । तेषां सहस्रयोजनेऽव धन्वानि तन्मसि ॥१७॥

६३

नमोऽस्तु रुद्रेभ्यो ये दिवि येषां वर्षमिषवः ।
 तेभ्यो दश प्राचीर्दश दक्षिणा दश प्रतीचीर्दशोदीचीर्दशोर्ध्वाः ।
 तेभ्यो नमो अस्तु ते नो मृळयन्तु ते नोऽवन्तु ।
 ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तमेषां जम्भे दध्मः ।
 नमोऽस्तु रुद्रेभ्यो येऽन्तरिक्षे येषां वात इषवः ।
 तेभ्यो दश प्राचीर्दश दक्षिणा दश प्रतीचीर्दशोदीचीर्दशोर्ध्वाः ।
 तेभ्यो नमो अस्तु ते नो मृळयन्तु ते नोऽवन्तु ।
 ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तमेषां जम्भे दध्मः ।
 नमोऽस्तु रुद्रेभ्यो ये पृथिव्यां येषामन्नमिषवः ।
 तेभ्यो दश प्राचीर्दश दक्षिणा दश प्रतीचीर्दशोदीचीर्दशोर्ध्वाः ।
 तेभ्यो नमो अस्तु ते नो मृळयन्तु ते नोऽवन्तु ।
 ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तमेषां जम्भे दध्मः ॥१८॥(८)

६४ [१९८]

नमस्ते वोळ्वा ॥ १६ ॥ नमो हिरण्यवाहवे पञ्च ॥५॥ नम उष्णीषिणे पञ्च ॥५॥ नमस्तक्ष्मभ्यः पञ्च ॥५॥
 नमो ज्येष्ठाय पञ्च ॥५॥ नमः कुत्साय पञ्च ॥ ५ ॥ नमः पार्याय पञ्च ॥ ५ ॥ द्रपि अन्धसस्पत
 अष्टावश ॥ १८ ॥ अष्टानुवाकेषु चतुःषष्टिः ॥ ६४ ॥
 ॥ इति शुक्लयजुःकाण्वसंहितायां सप्तवशोऽध्यायः ॥१७॥

अथाष्टादशोऽध्यायः ।

अङ्गमूर्जं पर्वते शिथियाणामङ्गय ओषधीभ्यो वनस्पतिभ्यो अग्निं संमृतं पर्यः ।
 तां न इषमूर्जं घत्त मरुतः सत्शराणां अङ्गमस्ते क्षुन्मरिं तु ऊर्यं द्विष्मस्तं ते शुर्गच्छतु ॥१॥१
 इमा मे अग्न इष्टका धेनवः सन्त्वेका च दश च दश च शतं च शतं च ।
 सहस्रं च सहस्रं चायुतं चायुतं च नियुतं च नियुतं च ॥२॥ २
 अर्बुदं च न्यर्बुदं च समुद्रश्च मध्यं चान्तश्च परार्धश्च ।
 एता मे अग्न इष्टका धेनवः सन्त्वमुत्रासुष्मिल्लोके ॥३॥ ३
 ऋतवं स्थ ऋतावृधं ऋतुष्टा स्थ ऋतावृधः ।
 घृतश्च्युतो मधुश्च्युतो विराजो नाम कामदुष्टा अक्षीयमाणाः ॥४॥ ४
 समुद्रस्य त्वार्कयामे परिण्ययामसि । पावको अस्मभ्यं शिवो भव ॥५॥ ५
 हिमस्य त्वा जरायुणामे परिण्ययामसि । पावको अस्मभ्यं शिवो भव ॥६॥ ६ [१००४]

- उप उमन्नुप वेतसेऽवतर नदीष्वा ।
 अग्नें पितृमृषामसि मण्डूकिं तामिरागहि सेमं नो यज्ञं पावकवर्षं च जिवं कृषि ॥७॥ ७
- अपामिदं न्ययनं समुद्रस्य निवेशनम् ।
 अन्यास्तै अस्मत्तपन्तु हेतयः पावको अस्मभ्यं च शिवो भव ॥८॥ ८
- अग्नें पावक रोचिषां मन्द्रयां देव जिह्वया । आ देवान्वक्षि यक्षि च ॥९॥ ९
- स नः पावक दीद्विवोऽग्ने देवाँ इहावह । उप यज्ञं हविश्च नः ॥१०॥ १०
- पावकया यश्चितयन्त्या कृषा क्षामन् रुच उपसो न भानुना ।
 तूर्वक्ष यामचेतश्चस्य नू रण आ यो घृणे न तत्प्राणो अजरः ॥११॥ ११
- नमस्ते हरसे शोचिषे नमस्ते अस्त्वचिषे ।
 अन्यास्तै अस्मत्तपन्तु हेतयः पावको अस्मभ्यं च शिवो भव ।
 नृषदे वेळप्सुपदे वेड् बर्हिषदे वेड् वनसदे वेड् स्वविदे वेड् ॥१२॥ १२
- ये देवा देवानां यज्ञियां यज्ञियानां संवत्सरीणमुप भागमासते ।
 अहुतादो हविषो यज्ञे अस्मिन्स्वयं पिबन्तु मधुनो घृतस्य ॥१३॥ १३
- ये देवा देवेष्वधि देवत्वमायन्ये ब्रह्मणः पुर ह्यतारो अस्य ।
 येभ्यो न ऋते पवते धाम किञ्चन न ते दिवो न पृथिव्या अवि स्तुषु ॥१४॥ १४
- प्राणदा अपानदा व्यानदा वचोदा वरिवोदाः ।
 अन्यास्तै अस्मत्तपन्तु हेतयः पावको अस्मभ्यं च शिवो भव ॥१५॥ (१) १५
- अग्निस्तिग्मेन शोचिषा यासद्विधं न्यत्रिणम् । अग्निर्नो वनुते रयिम् ॥१॥ १६
- य इमा विश्वा भुवनानि जुह्वदपिहोता न्यसीदत्पिता नः ।
 स आशिषा द्रविणमिच्छमानः प्रथमच्छदवरोऽ आर्विवेश ॥२॥ १७
- किंस्विदासीदधिष्ठानमारमणं कतमत्स्वित्कथासीत् ।
 यतो भूमिं जनयन्विश्वकर्मा वि धामौर्गोन्महिना विश्वचक्षाः ॥३॥ १८
- विश्वतश्चक्षुरु विश्वतोमुखो विश्वतोबाहुरु विश्वतस्यात् ।
 स बाहुभ्यां धर्मति सं पतत्रैर्बाबाभूमीं जनयन्देव एकः ॥४॥ १९
- किंस्विद्वनं क उ स वृक्ष आस यतो दारवापृथिवी निष्टुक्षुः ।
 मनीषिणो मनसा पृच्छतेदु तद्यदध्यतिष्ठुवनानि धारयन् ॥५॥ २०[१०१८]

- या ते धामानि परमाणि यावमा या मध्यमा विश्वकर्मभूतेमा ।
 शिक्षा सखिभ्यो हविर्वि स्वभावः स्वयं यजस्व तन्वैः वृधानः ॥६॥ २१
- वाचस्पतिं विश्वकर्माणमुतयै मनोजुवं वाजै अद्या हुवेम ।
 स नो विश्वानि हव्नानि जोषद्विश्वशम्भूरवसे साधुकर्मा ॥७॥ २२
- विश्वकर्मन् हविषा वावृधानः स्वयं यजस्व पृथिवीमुत घाम् ।
 मुह्यन्त्वन्ये अभितः सपत्ना इहास्माकं मघवा सूरिरस्तु ॥८॥ २३
- विश्वकर्मन् हविषा वर्धनेन त्रातारुमिन्द्रमकृणोरयुध्यम् ।
 तस्मै विश्वः समनमन्त पूर्वोरियमुग्रो विड्व्यो यथासत् ॥९॥ (२) २४
- चक्षुषः पिता मनसा हि धीरो घृतमेने अजनन्नमन्माने ।
 यदेदन्ता अददहन्त पूर्व आदिदद्यावापृथिवी अग्रथेताम् ॥१॥ २५
- विश्वकर्मा विमन्ता आद्विहाया धाता विधाता परमोत संचक् ।
 तेषामिष्टानि समिषा मदन्ति यत्रां सप्त ऋषीन्पर एकमाहुः ॥२॥ २६
- यो नः पिता जनिता यो विधाता धामानि वेद भुवनानि विश्वा ।
 यो देवानां नामधा एक एव तत् संप्रभं भुवना यन्त्यन्या ॥३॥ २७
- त आर्यजन्त द्रविणं समस्मा ऋषयः पूर्वै जरितारो न भूना ।
 असूते सूते रजसि निषते ये भूतानि समकृण्वन्निमानि ॥४॥ २८
- परो दिवा पर एना पृथिव्या परो देवेभिरसुरैर्यदस्ति ।
 कथंस्विद् गर्भं प्रथमं दध्र आपो यत्र देवाः समपश्यन्त पूर्वै ॥५॥ २९
- तमिद्रर्भं प्रथमं दध्र आपो यत्र देवाः समगच्छन्त विश्वे ।
 अजस्य नाभा अध्येकमर्षितं यस्मिन् विश्वानि भुवनानि तस्थुः ॥६॥ ३०
- न तं विदाथ य इमा जजानान्यद्युष्माकमन्तरं बभूव ।
 नीहारेण प्रावृता जल्प्या चासुतृष उक्थशासश्चरन्ति ॥७॥ ३१
- विश्वकर्मा ह्यजनिष्ट देव आदिद्रन्ध्रवो अभवद् द्वितीयः ।
 तृतीयः पिता जनितापृथ्वीनामपां गर्भं व्यदधात्पुरुषा ॥८॥ (३) ३२
- आधुः शिक्षानो वृषभो न भीमो घनाघ्नः क्षोभणश्चर्षणीनाम् ।
 संक्रन्दनोऽनिमिष एकवीरः शतं सेना अजयत्साकमिन्द्रः ॥१॥ ३३ [१०३१]

- संक्रन्दनेनानिमिषेण जिष्णुना युत्कारेण दुश्च्यवनेन धृष्णुना ।
तदिन्द्रेण जयतु तत्सहस्रं युधौ नर इषुहस्तेन वृष्णा ॥२॥ ३४
- स इषुहस्तैः स निषङ्गिभिर्वशी सश्वंष्टा स युध इन्द्रो गुणेन ।
सश्वसृष्टजित्सोमपा बाहुश्चर्युग्रधन्वा प्रतिहिताभिरस्ता ॥३॥ ३५
- बृहस्पते परिदीया रथेन रक्षोहामित्रोऽपवाचमानः ।
प्रभञ्जन्तेनाः प्रमुणो युधा जयन्तस्माकमेध्यविता रथानाम् ॥४॥ ३६
- बलविज्ञाय स्थविरः प्रवीरः सहस्वान् वांजी सहमान उग्रः ।
अभिर्वीरो अभिसत्त्वा सहोजा जैत्रमिन्द्र रथमार्तिष्ठ गोवि ॥५॥ ३७
- गोत्रमिदं गोविदं वज्रबाहुं जयन्तमजम् प्रमुणन्तमोजसा ।
इमं संजाता अतु वीरयज्वमिन्द्रं सखायो अनु सश्वमध्वम् ॥६॥ ३८
- अभि गोत्राणि सहसा गार्हमानोऽदयो वीरः श्वतर्मन्युरिन्द्रः ।
दुश्च्यवनः पृतनापाकयुध्योऽस्माकं सेना अवतु प्र युत्सु ॥७॥ ३९
- इन्द्र आसां नेता बृहस्पतिर्दक्षिणा युञ्जः पुर एतु सोमः ।
देवसेनानामभिमञ्जतीनां जयन्तीनां मरुतो यन्त्वग्रम् ॥८॥ ४०
- इन्द्रस्य वृष्णो वरुणस्य राज्ञ आदित्यानां मरुताः अर्धं उग्रम् ।
महामनसां श्वनच्यवानां घोषो देवानां जयतामृदस्थात् ॥९॥ ४१
- उद्धर्षय मधवचायुधान्युत्सत्वेनां मामकानां मनांसि ।
उद्धृत्रहन् वाजिनां वाजिनान्युद्धरानां जयतां यन्तु घोषाः ॥१०॥ ४२
- अस्माकमिन्द्रः सद्यतेषु ध्वजेध्वस्माकं या इषवस्ता जयन्तु ।
अस्माकं वीरा उत्तरे भवन्त्वस्मां उ देवा अवता हवेषु ॥११॥ ४३
- अमीषां चिचं प्रतिलोमयन्ती गृहाणाङ्गान्यध्वे परेहि ।
अभि प्रेहि निर्देह इत्सु शोकैरन्वेनामित्रास्तमसा सचन्ताम् ॥१२॥ ४४
- अवसृष्टा परापत शरव्ये ब्रह्मसंश्रिते । गच्छामित्रान्प्रपद्यस्व मामीषां कञ्चनोच्छ्रियः ॥१३॥ ४५
- प्रेता जयता नर इन्द्रो वः अर्धं यच्छतु । उग्रा वः सन्तु बाहुवोऽनापृष्णा यथासंभ ॥१४॥ ४६
- असौ या सेना मरुतः परेषामभ्यैति न ओजसा स्पर्धमाना ।
तां गृह्यत तमसार्पव्रतेन यथामी अन्यो अन्यं न जानन् ॥१५॥ ४७
- यत्र बाणाः संपतन्ति कुमार विंशिता इव ।
तत्र इन्द्रो बृहस्पतिरदितिः अर्धं यच्छतु विंशता अर्धं यच्छतु ॥१६॥ ४८ [१०४९]

मर्माणि ते वर्मेणा छादयामि सोमस्त्वा राजासृतेनानुवस्ताम् ।

उरोर्वरीयो वरुणस्ते कृणोतु जयन्तं त्वानु देवा मन्दन्तु ॥१७॥ (४)

४९

उदेनमुत्तरां न्याम्रे धृतेनाहुत । रायस्पोषेण सःसृज प्रजया च बहुं कृषि ॥१॥ ५०

इन्द्रेभं प्रतरां नय सजातानामसदृशी । समेनं वर्षसा सृज देवानां मागदा असत् ॥२॥ ५१

यस्य कुर्मो गृहे हविस्तमशे वर्षया त्वम् । तस्मै देवा अधिग्नवक्ष्यं च जज्ञणस्पतिः ॥३॥ ५२

उदु त्वा विषे देवा अमे मरन्तु चित्तिभिः । स नो भव शिवस्त्वः सुप्रतीको विभावसुः ॥४॥ ५३

पञ्च दिशो दैवीर्यज्ञमवन्तु देवीरपामतिं दुर्मतिं वार्षमानाः ।

रायस्पोषे यज्ञपतिमामजन्ती रायस्पोषे अधि यज्ञो अस्थात् ॥५॥ ५४

समिदे अया अधि मामहान उक्थपत्र ईक्षो गृभीतः ।

तप्तं घर्मे परिगृह्यायजन्तोर्जा वद्यज्ञमयजन्त देवाः ॥६॥ ५५

दैव्याय ध्वत्रे जोष्टे देवश्रीः श्रीमणाः क्षतर्पयाः ।

परिगृह्य देवा यज्ञमायन् देवा देवेभ्यो अश्वर्यन्तो अशुः ॥७॥ ५६

वीतः हविः क्षमिता क्षमिता यज्यै तुरीयो यज्ञो यत्र हव्यमेति ।

ततो वाका आशिषो नो जुषन्ताम् ॥८॥ ५७

स्यैरग्निर्हरिकेशः पुरस्तात्सविता ज्योतिरुदयाँ अजस्रम् ।

तस्य पूषा प्रसवे याति विद्वान्संपश्यन्विश्वं भुवंचानि गोपाः ॥९॥ ५८

विमान एव दिवो मघ्य आस्त आपग्निवात्रोदसी अन्तरिक्षम् ।

स विश्वाचीरभिचष्टे घृताचीरन्तरा पूर्वमपरं च केतुम् ॥१०॥ ५९

उक्षा संमुद्रो अरुणः सूर्यः पूर्वस्य योनिं पितुराविवेश ।

मघ्ये दिवो निहितः पृथिरग्ना विचक्रमे रजसस्प्रात्यन्तौ ॥११॥ ६०

इन्द्रं विश्वा अवीवृधन्तसमुद्रव्यचसं गिरः । रथीरतमः रथीनां वाजानां सत्पतिं पतिम् ॥१२॥ ६१

देवहृयश्च आ च वक्षत्सुहृयश्च आ च वक्षत् । यक्षदग्निदेवो देवाँ अ च वक्षत् ॥१३॥ ६२

वार्जस्य मा प्रसव उद्ग्राभेणोदग्रमीत् । अथा सपत्नानिन्द्रो मे निग्राभेणार्धराँ अकः ॥१४॥ ६३

उद्ग्रामं च निग्रामं च ब्रह्म देवां अवीवृधन् ।

अथा सपत्नानिन्द्राग्नी मे विपूचीनान्वस्यताम् ॥१५॥ (५) ६४

क्रमञ्चयन्निना नाकमुत्पुः इत्येषु विभ्रतः । दिवस्पृष्टः स्वर्गत्वा मिआ देवेभिर्नाञ्चम् ॥१॥ ६५ (२०६३) ।

प्राचीमनुं प्रदिशं प्रेहि विद्वानधेरमे पुरो अभिर्भवेह ।	
विशा आशा दीधानो विश्वार्जुनो नो धेहि द्विपदे चतुष्पदे ॥२॥	६६
पृथिव्या अहमुदन्तरिक्षमारुहमन्तरिक्षादिवमारुहम् ।	
दिवो नाकस्य पुष्ठात् स्वर्ज्योर्विरगामहम् ॥३॥	६७
स्वर्यन्तो नापेक्षन्त आ आ५ रोहन्ति रोदसी ।	
यज्ञं ये विश्वतोधार५ सुविद्वा५सो वितेनिरे ॥४॥	६८
अमे प्रेहि प्रथमो देवयतां चक्षुर्देवानामुत मर्त्यानाम् ।	
इयंक्षमाणा भृगुभिः सजोषाः स्वर्यन्तु यजमानाः स्वस्ति ॥५॥	६९
नक्तोषासा समनसा विरूपे धापयेते विश्वमेक५ समीची ।	
द्यावाक्षामा रुक्मो अन्तर्विभाति देवा अभि धारयन् द्रविणोदाः ॥६॥	७०
अग्ने सहस्राक्ष शतमूर्धञ्छतं ते प्राणाः सहस्रं व्यानाः ।	
त्व५ साहस्रस्य राय ईशिषे तस्मै ते विधेम वाजाय स्वाहा ॥७॥	७१
सुपर्णोऽसि गरुत्मान् पुष्टे पृथिव्याः सीद ।	
भासान्तरिक्षमापृण ज्योतिषा दिवमुत्तमान तेजसा दिश उदृ५ह ॥८॥	७२
आजुह्वानः सुप्रतीकः पुरस्तादग्ने-स्वं योनिमासीद साधुया ।	
अस्मिन्सधस्थे अघ्युत्तरस्मिन्विधेम देवा यजमानश्च सीदत ॥९॥	७३
ता५ संबितुर्वरेण्यस्य चित्रामाहं वृणे सुमतिं विश्वजन्त्याम् ।	
यामस्य कण्ठो अर्दुहत्प्रपीना५ सहस्रचारां पर्यसा महीं गाम् ॥१०॥	७४
विधेम ते परमे जन्मनाग्ने विधेम स्तोमैरवरे सधस्थे ।	
यस्माद्योनैरुदारिया यजे तं प्र त्वे हवी५र्षि जुहुरे समिद्धे ॥११॥	७५
प्रेद्धो अग्ने दीदिहि पुरो त्रोज्ज्वलया सूर्या यविष्ठ । त्वा५ शश्वन्त उर्षयन्ति वाजाः ॥१२॥ ७६	
अग्ने तमद्याधं न स्तोमैः क्रतुं न भद्र५ हृदिस्पृशम् । क्रुध्यामां तु ओदैः ॥१३॥	७७
चित्तिं जुहोमि मनसा घृतेन यथा देवा इहागमन्वीतिहोत्रा क्रतुवृषः ।	
परये विश्वस्य भूमनो जुहोमि विश्वकर्मणे विश्वाहादाभ्य५ हविः ॥१४॥	७८
सप्त ते अग्ने समिधः सप्त जिह्वाः सप्त ऋषयः सप्त धाम प्रियाणि ।	
सप्त होत्राः सप्तधा त्वा यजन्ति सप्त योनीरारपृणस्व घृतेन स्वाहा ॥१५॥ (६)	७९

ईदृक् चान्यादृक् च सुदृक् च प्रतिसदृक् च । मितश्च संमितश्च समराः ॥२॥ ८१

ऋतजिच्च सत्यजिच्च सेनजिच्च सुयेणश्च । अन्तिमित्रश्च दूरे अमित्रश्च गुणः ॥३॥ ८२

ऋतश्च सत्यश्च ध्रुवश्च धरुणश्च । धूर्ता च विधूर्ता च विधारयः ॥४॥ ८३

ईदृक्षास एतादृक्षास ऊ पु णः सदृक्षासः प्रतिसदृक्षास एतेन ।

मितासश्च संमितासो नो अद्य समरसो मरुतो यज्ञे अस्मिन् ॥५॥ ८४

स्वतवाश्च प्रधासी च सान्तपनश्च गृहमेधी च । क्रीडी च शाकी चोञ्जेषी ॥६॥ ८५

इन्द्रं दैवीविंशो मरुतोऽनुवर्त्मानोऽभवन्त्येन्द्रं दैवीविंशो मरुतोऽनुवर्त्मानोऽभवन् ।

एवमिमं यजमानं दैवीश्च विंशो मानुषीश्चानुवर्त्मानो भूयासुः ॥७॥ (७) ८६[१०८४]

अधमन्जूर्जं पञ्चदश ॥१५॥ अग्निस्तिग्मेन नव ॥९॥ चक्षुयः पिता अष्ट ॥८॥ आशुः शिशानः सप्तदश ॥१७॥

उदेनं पञ्चदश ॥१५॥ क्रमध्वमग्निना पञ्चदश ॥१५॥ शुक्रज्योतिश्च सप्त ॥ ७॥

सप्तानुवाकेषु षडशीतिः ॥८६॥

इति शुक्लयजुःकाण्वसंहितायां अष्टादशोऽध्यायः ॥ १८ ॥

अथैकोनविंशोऽध्यायः ।

इमं स्तनमूर्जैस्वन्तं धयापां प्रपीनमग्ने सारिरस्य मर्ष्ये ।

उत्तं जुषस्व घृतधारमर्वन्त्समुद्रियं सदनमार्विशस्व ॥१॥ १

घृतं मिमिक्षे घृतमस्य योनिर्घृते श्रितौ घृतम्वस्व धाम ।

अनुध्वमावह मादयस्व स्वाहाकृतं वृषम वक्षि हव्यम् ॥२॥ २

समुद्रादूर्मिर्मधुमोऽ उदारदुपाश्शुना सममृतत्वमानद् ।

घृतस्य नाम गुह्यं यदस्ति जिह्वा देवानामिमृतस्य नार्भिः ॥३॥ ३

वयं नाम ग्रत्रवामा घृतस्यास्मिन् यज्ञे धारयामा नमोभिः ।

उपं ब्रह्मा मृणवच्छस्यमानं चतुःशृङ्गोऽवमीद्वौर एतद् ॥४॥ ४

चत्वारि शृङ्गा त्रयो अस्य पादा द्वे शीर्षे सप्त हस्तासो अस्य ।

त्रिषा बुद्धो वृषभो रौरवीति महो देवो मर्त्योऽ आर्विवेश ॥५॥ ५

त्रिषा हितं पणिभिर्गुह्यमानं गर्वि देवासो घृतमन्वविन्दन् ।

इन्द्र एकं सूर्य एकं जजान वेनादेकं स्वधया निष्टतक्षुः ॥६॥ ६[१०९०]

एता अर्षन्ति ह्यदात्समुद्राच्छतव्रजा रिपुणा नावचक्षे ।

घृतस्य धारा अभिचाकशीमि हिरण्ययो देतसो मर्ष्य आसाम् ।

- सम्यक् संवन्ति सरितो न घेना अन्तर्दुदा मनसा पूयमानाः ।
एते अर्षन्त्यूर्मयो घृतस्य मृगा इव क्षिपणोरीषमाणाः ॥७॥ ७
- सिन्धोरिव प्राञ्चने शूषनासो वार्तप्रमियः पतयन्ति यद्वाः ।
घृतस्य घारा अरुषो न वाजी काष्ठा मिन्दन्नुर्मिभिः पिन्वमानः ॥८॥ ८
- अभिप्रवन्तु समनेव योषाः कल्याण्यः स्मर्यमानासो अभिम् ।
घृतस्य घाराः समिधौ नसन्त ता जुषाणो हर्षति जातवेदाः ॥९॥ ९
- कन्या इव बहत्तुमेतवा उ अङ्घ्र्यञ्जाना अभिचाकशीमि ।
यत्र सोमः सुयते यत्र यज्ञो घृतस्य घारा अभि तत्पवन्ते ॥१०॥ १०
- अभ्यर्षत सुष्टुतिं गव्यमाजिमस्माहुं भद्रा द्रविणानि वच ।
इमं यज्ञं नयतं देवता नो घृतस्य घारा मधुमत्पवन्ते ॥११॥ ११
- धामे ते विश्वं भुवनमधि श्रितमन्तः संमुद्रे ह्यन्तरायुषि ।
अपामनीकं समिधे य आमृतस्तमश्न्याम मधुमन्तं त ऊर्मिम् ॥१२॥ (१) १२
- वाजंश्च मे प्रसवश्च मे प्रवृत्तिश्च मे प्रसितिश्च मे ।
धीतिश्च मे क्रतुश्च मे स्वरश्च मे श्लोकश्च मे ।
भावश्च मे भुतिश्च मे ज्योतिश्च मे स्वश्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ॥१॥ १३
- प्राणश्च मेऽपानश्च मे व्यानश्च मेऽहं च मे । चित्तं च मे आधीतं च मे वाक् च मे मनश्च मे ।
चक्षुश्च मे श्रोत्रं च मे दृष्टश्च मे बलं च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ॥२॥ १४
- ओजश्च मे सहश्च मे आत्मा च मे तनूश्च मे । शर्मं च मे वर्मं च मेऽङ्गानि च मेऽस्थीनि च मे ।
परुथश्च मे शरीराणि च मे आयुश्च मे जरा च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ॥३॥ १५
- ज्यैष्ठ्यं च मे आर्षिपत्यं च मे मन्युश्च मे मार्मश्च मे ।
अग्निश्च मेऽग्निश्च मे जेमा च मे महिमा च मे वरिमा च मे प्रथिमा च मे वरिमा च मे द्राघिमा च मे ।
वृद्धं च मे वृद्धिश्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ॥४॥ (२) १६
- सत्यं च मे भद्रा च मे जगश्च मे धनं च मे । विश्वं च मे महश्च मे क्रीळा च मे मोदश्च मे ।
जातं च मे जनिष्यमाणं च मे सुक्तं च मे सुकृतं च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ॥१॥ १७
- वित्तं च मे वेद्यं च मे मृतं च मे मविष्यश्च मे । सुगं च मे सुपथ्यं च मे ऋद्धं च मे ऋद्धिश्च मे ।
वृत्तं च मे वृत्तिश्च मे मतिश्च मे सुमतिश्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ॥२॥ १८ [११०९]

यन्ता च मे धर्ता च मे क्षेमश्च मे धृतिश्च मे । विश्वं च मे महश्च मे संविच्च मे ज्ञात्रं च मे ।
 सीरं च मे लयश्च मे स्रग्ध्वं मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ॥३॥ १९
 शं च मे मयश्च मे प्रियं च मेऽनुकामश्च मे । कामश्च मे सौमनसश्च मे भगश्च मे द्रविणं च मे ।
 भद्रं च मे श्रेयश्च मे वसीयश्च मे यशश्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ॥४॥ (३) २०

ऊर्ध्वं मे सूनृता च मे पर्यश्च मे रसश्च मे । धृतं च मे मधु च मे सग्धिश्च मे सपीतिश्च मे ।
 कृषिश्च मे वृष्टिश्च मे जैत्रं च मे औद्भिद्यं च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ॥१॥ २१

ऋतं च मेऽमृतं च मेऽयुष्मं च मेऽनामयश्च मे ।

जीवातुश्च मे दीर्घायुत्वं च मेऽनमित्रं च मेऽभयं च मे ।

सुगं च मे शयनं च मे सुपाश्च मे सुदिनं च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ॥२॥ २२

रयिश्च मे रायश्च मे पुष्टं च मे पुष्टिश्च मे । विभु च मे प्रभु च मे पूर्णं च मे पूर्णतरं च मे ।

कुर्यवं च मेऽक्षितं च मेऽर्धं च मेऽक्षुच मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ॥३॥ २३

व्रीहयश्च मे यवाश्च मे मापाश्च मे तिलाश्च मे । मुद्गाश्च मे खल्वाश्च मे प्रियङ्गवश्च मेऽणवश्च मे ।

इयामाकाश्च मे नीवाराश्च मे गोधूमाश्च मे मसराश्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ॥४॥ (४) २४

अवमा च मे मृत्तिका च मे गिरयश्च मे पर्वताश्च मे ।

सिकताश्च मे वनस्पतयश्च मे हिरण्यं च मेऽयश्च मे ।

सीसं च मे त्रपु च मे इयामं च मे लोहं च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ॥१॥ २५

अग्निश्च मे आपश्च मे वीरुधश्च मे आपधयश्च मे ।

कृष्टपुच्छाश्च मेऽकृष्टपुच्छाश्च मे ग्राम्याश्च मे पशव आरण्याश्च मे ।

विचं च मे विचिश्च मे भूतं च मे भूतिश्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ॥२॥ २६

वसु च मे वसतिश्च मे कर्म च मे शक्तिश्च मे ।

अर्थश्च मे यामश्च मे इत्या च मे गतिश्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ॥३॥ (५) २७

अग्निश्च मे इन्द्रश्च मे सोमश्च मे इन्द्रश्च मे ।

सुविता च मे इन्द्रश्च मे सरस्वती च मे इन्द्रश्च मे ।

पूषा च मे इन्द्रश्च मे बृहस्पतिश्च मे इन्द्रश्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ॥१॥ २८

मित्रश्च मे इन्द्रश्च मे वरुणश्च मे इन्द्रश्च मे । धाता च मे इन्द्रश्च मे त्वष्टा च मे इन्द्रश्च मे ।

मरुतश्च मे इन्द्रश्च मे विश्वं च मे देवा इन्द्रश्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ॥२॥ २९[१११३]

पृथिवी च म इन्द्रश्च मेऽन्तरिक्षं च म इन्द्रश्च मे । द्यौश्च म इन्द्रश्च मे समाश्च म इन्द्रश्च मे ।
नक्षत्राणि च म इन्द्रश्च मे दिशश्च म इन्द्रश्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ॥३॥ (६) ३०

अ॒श्वश्च मे र॒श्मिश्च मेऽदा॒म्यश्च मेऽधि॒पतिश्च मे ।
उ॒पा॒श्वश्च मेऽन्तर्या॒मश्च मे ऐन्द्र॒वायुश्च मे मैत्रा॒वरु॒णश्च मे ।
आ॒ग्नि॒नश्च मे प्रति॒ग्र॒स्थान॑श्च मे शु॒क्रश्च मे म॒न्थी च मे य॒ज्ञेन॑ कल्पन्ताम् ॥१॥ ३१

आ॒ग्र॒य॒णश्च मे वैश्व॒देव॑श्च मे ध्रु॒वश्च मे वैश्वान॒रश्च मे ।
ऐन्द्र॒म॒श्च मे महा॒वैश्व॒देव॑श्च मे मरु॒त्व॒तीया॑श्च मे नि॒र्ग्वे॒व॒ल्यश्च मे ।
सा॒वि॒त्रश्च मे सार॒स्व॒तश्च मे पा॒त्नी॒व॒तश्च मे हा॒रि॒यो॒ज॒नश्च मे य॒ज्ञेन॑ कल्पन्ताम् ॥२॥ ३२

सु॒च॒श्च मे च॒म॒साश्च मे वा॒य॒व्या॒नि च मे द्रो॒ण॒क॒ल॒शश्च मे ।
ग्रा॒वा॒णश्च मेऽधि॒प॒र्व॒णे च मे पू॒त॒भृ॒च्च म आ॒ध॒व॒नी॒यश्च मे ।
वे॒दि॒श्च मे ब॒र्हि॒श्च मे स्व॒गा॒का॒रश्च मेऽव॒भृ॒थश्च मे य॒ज्ञेन॑ कल्पन्ताम् ॥३॥ ३३

अ॒ग्नि॒श्च मे घ॒र्म॒श्च मेऽर्क॑श्च मे सूर्य॑श्च मे । प्रा॒णश्च मेऽश्व॒मे॒धश्च मे पृथि॒वी च मेऽदि॑तिश्च मे ।
दि॒ति॒श्च मे द्यौश्च मेऽङ्गु॒लयः॑ श॒र्कर॑यो दि॒शश्च मे य॒ज्ञेन॑ कल्पन्ताम् ॥४॥ ३४

व्र॒तं च म अ॒त॒व॒श्च मे सं॒व॒त्स॒र॒श्च मे त॒प॒श्च मे ।
अ॒हो॒रा॒त्रे ऊ॒र्व॒ष्टी॒वे बृ॒ह॒द्र॒थ॒न्त॒रे च मे य॒ज्ञेन॑ कल्पन्ताम् ॥५॥ (७) ३५

एका॑ च मे ति॒स्रश्च मे ति॒स्रश्च मे प॒ञ्च च मे प॒ञ्च च मे स॒प्त च म स॒प्त च मे न॒व च मे
न॒व च म ए॒का॒द॒श च म ए॒का॒द॒श च मे त्रयो॑द॒श च मे त्रयो॑द॒श च मे ।
प॒ञ्च॒द॒श च मे प॒ञ्च॒द॒श च मे स॒प्त॒द॒श च मे स॒प्त॒द॒श च मे न॒व॒द॒श च मे न॒व॒द॒श च म
ए॒क॒वि॒ंश॒तिश्च म ए॒क॒वि॒ंश॒तिश्च मे त्रयो॑वि॒ंश॒तिश्च मे त्रयो॑वि॒ंश॒तिश्च मे ।
प॒ञ्च॒वि॒ंश॒तिश्च मे प॒ञ्च॒वि॒ंश॒तिश्च मे स॒प्त॒वि॒ंश॒तिश्च मे स॒प्त॒वि॒ंश॒तिश्च मे न॒व॒वि॒ंश॒तिश्च मे
न॒व॒वि॒ंश॒तिश्च म ए॒क॒त्रि॒ंश॒च्च म ए॒क॒त्रि॒ंश॒च्च मे त्रयो॑वि॒ंश॒च्च मे य॒ज्ञेन॑ कल्पन्ताम् ॥१॥ ३६
च॒त॒स्रश्च मेऽष्टौ च मेऽष्टौ च मे द्वा॒द॒श च मे द्वा॒द॒श च मे षो॒ड॒श च मे षो॒ड॒श च मे वि॒ंश॒तिश्च मे
वि॒ंश॒तिश्च मे च॒तु॒र्वि॒ंश॒तिश्च मे च॒तु॒र्वि॒ंश॒तिश्च मेऽष्टा॑वि॒ंश॒तिश्च मेऽष्टा॑वि॒ंश॒तिश्च मे ।
द्वा॒त्रि॒ंश॒च्च मे द्वा॒त्रि॒ंश॒च्च मे प॒द्म॒त्रि॒ंश॒च्च मे प॒द्म॒त्रि॒ंश॒च्च मे च॒त्वारि॑ंश॒च्च मे च॒त्वारि॑ंश॒च्च मे
च॒तु॒श्च॒त्वारि॑ंश॒च्च मे च॒तु॒श्च॒त्वारि॑ंश॒च्च मेऽष्टा॑च॒त्वारि॑ंश॒च्च मे य॒ज्ञेन॑ कल्पन्ताम् ॥२॥ ३७ [११११]

त्र्यविश्व मे त्र्यवी च मे दित्युवाद च मे दित्यौही च मे ।

पञ्चाविश्व मे पञ्चावी च मे त्रिवृत्सश्व मे त्रिवृत्सा च मे ।

तुर्थवाद च मे तुर्यौही च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ॥३॥

३८

पृष्ठवाद च मे पृष्ठौही च म उक्षा च मे वशा च मे ।

ऋषभश्च मे वेहृच्च मेऽनुहृवाश्च मे धेनुश्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ॥४॥ (८)

३९

वाजाय स्वाहा प्रसवाय स्वाहापिजाय स्वाहा ऋतवे स्वाहा । वसवे स्वाहाहर्षतये स्वाहा ।

अहो मुग्धाय स्वाहा मुग्धाय वैनश्शिनाय स्वाहा विनुश्शिनि आन्त्यायनाय स्वाहान्तर्याय

भौवनाय स्वाहा भुवनस्य पतये स्वाहाधिपतये स्वाहा प्रजापतये स्वाहा ॥१॥

४०

इयं ते राष्मिन्नाय यन्तासि यमनः । ऊज्जे त्वा वृष्ट्यै त्वा प्रजानां त्वाधिपत्याय ॥२॥

४१

आयुर्यज्ञेन कल्पतां प्राणो यज्ञेन कल्पतां चक्षुर्यज्ञेन कल्पतां श्रोत्रं यज्ञेन कल्पताम् ।

वाग्यज्ञेन कल्पतां मनो यज्ञेन कल्पतामात्मा यज्ञेन कल्पतां पृष्ठं यज्ञेन कल्पताम् ।

अक्षं यज्ञेन कल्पतां यज्ञो यज्ञेन कल्पतां ज्योतिर्यज्ञेन कल्पतां स्वर्ग्यज्ञेन कल्पताम् ॥३॥

४२

स्तोमश्च यजुश्च ऋक् च सामं च बृहच्च रथन्तरं च ।

स्वदेवा अगन्तामृता अभूम प्रजापतेः प्रजा अभूम वेत् स्वाहा ॥३॥ (९) ४३ [११३७]

इमं स्तनं द्वादश ॥१२॥ वाजश्चतस्रः ॥४॥ सत्यं चतस्रः ॥४॥ ऊर्क्च चतस्रः ॥४॥ अश्मा च तिस्रः ॥३॥

द्वितीयोऽग्निश्च तिस्रः ॥३॥ अंशुः पञ्च ॥५॥ एका चतस्रः ॥४॥ वाजाय चतस्रः ॥४॥

नवानुवाकेषु त्रयश्चत्वारिंशत् ॥४३॥

इति ऋग्यजुःकाण्वसंहितायां एकोनविंशोऽध्यायः ॥१९॥

अथ विंशोऽध्यायः ।

वाजस्य नु प्रसवे मातरं महीमदिति नाम वचसा करामहे ।

यस्यामिदं विश्वं भुवनमाविवेश तस्यां नो देवः संविता धर्मं साविषक् ॥१॥

१

विश्वे अद्य मरुतो विश्वं ऊती विश्वे भवन्त्वध्वयः समिद्धाः ।

विश्वे नो देवा अवसागमन्तु विश्वमस्तु द्रविणं वाजो अस्मे ॥२॥

२

वाजो नः सप्त प्रदिशश्चतस्रो वा परावर्तः । वाजो नो विश्वेदुर्वैर्धनसाता इहावन्तु ॥३॥

३

वाजो नो अद्य प्रमुवाति दानं वाजो देवाँश्च ऋतुभिः कल्पयाति ।

वाजो हि मा सर्ववीरं चकार सर्वा आशा वाजपतिर्भवेयम् ॥४॥

४ [११३७]

वाजः पुरस्तादुत मध्यतो नो वाजो देवान् हविषा वर्धयति ।

वाजो हि मा सर्ववीरं चकार विश्वा आशा वाजपतिर्जयेयम् ॥५॥

५

सं मा सृजामि पर्यसा पृथिव्याः सं-मां सृजाम्यङ्गिरोपधीभिः । सोऽहं वाजं सनेयमग्ने ॥६॥ ६

पर्यः पृथिव्यां पय ओषधीषु पर्यो दिव्यन्तरिक्षे पर्योधाः ।

पर्यस्वतीः प्रदिशः सन्तु मक्षम् । देवस्य स्वा सजितुः प्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्याम् ।

सरस्वत्यै वाचो यन्तुर्यन्त्रेणाग्नेः साम्राज्येनाभिर्विश्वाभि ॥७॥ (१)

७

ऋतापाकृतधामाग्निर्गन्धर्वः । तस्यौषधयोऽप्सरसो मुदो नाम ।

स न इदं ब्रह्म क्षत्रं पातु तस्मै स्वाहा वाद् ताम्यः स्वाहा ॥१॥

८

सुहृतो विश्वसामा सूर्यो गन्धर्वः । तस्य मरीचयोऽप्सरसं आयुवो नाम ।

स न इदं ब्रह्म क्षत्रं पातु तस्मै स्वाहा वाद् ताम्यः स्वाहा ॥२॥

९

सुषुम्णः सूर्यरश्मिश्चन्द्रमा गन्धर्वः । तस्य नक्षत्राण्यप्सरसो मेकुरयो नाम ।

स न इदं ब्रह्म क्षत्रं पातु तस्मै स्वाहा वाद् ताम्यः स्वाहा ॥३॥

१०

इषिरो विश्वव्यचा वातो गन्धर्वः । तस्यापो अप्सरस ऊर्जो नाम ।

स न इदं ब्रह्म क्षत्रं पातु तस्मै स्वाहा वाद् ताम्यः स्वाहा ॥४॥

११

मुज्युः सुपणो बृहो गन्धर्वः । तस्य दक्षिणा अप्सरसस्तावा नाम ।

स न इदं ब्रह्म क्षत्रं पातु तस्मै स्वाहा वाद् ताम्यः स्वाहा ॥५॥

१२

प्रजापतिर्विश्वकर्मा मनो गन्धर्वः । तस्य ऋक्सामान्यप्सरस एष्टयो नाम ।

स न इदं ब्रह्म क्षत्रं पातु तस्मै स्वाहा वाद् ताम्यः स्वाहा ॥६॥

१३

स नो भुवनस्य पते प्रजापते यस्य त उपरिं गुहा यस्य वेह ।

अस्मै ब्रह्मणेऽस्मै क्षत्राय महि शर्म यच्छ स्वाहा ॥७॥

१४

सुमद्रोऽसि नमस्वानार्द्रदानुः शुम्भूर्मेयोभूरभि मा वाहि स्वाहा ।

मारुतोऽसि मरुतां गणः शुम्भूर्मेयोभूरभि मा वाहि स्वाहा ।

अवस्यूरसि दुवस्वाञ्छुम्भूर्मेयोभूरभि मा वाहि स्वाहा ॥८॥

१५

यास्ते अग्ने सूर्ये रुचो दिवंमातृन्वन्ति रुश्मिभिः ।

तार्भिर्नो अघ सर्वाभी रुचे जनाय नस्कृधि ॥९॥

१६

या वो देवाः सूर्ये रुचो गोष्वक्षेपु या रुचः ।

इन्द्राग्नी ताभिः सर्वाभी रुचं नो धत्त बृहस्पते ॥१०॥

रुचं नो धेहि ब्राह्मणेभ्य रुचं राजसु नस्कृधि ।

रुचं विश्येषु शूद्रेषु मयि धेहि रुचा रुचम् ॥११॥

१८

तत्त्वां यामि ब्रह्मणा वन्दमानस्तदाशास्ते यजमानो हविर्भिः ।

अहोळमानो वरुणेह बोध्युरुक्षं मा न आयुः प्रमोषीः ॥१२॥

१९

स्वर्णं धर्मः स्वाहा स्वर्णार्कः स्वाहा स्वर्णं शुक्रः स्वाहा ।

स्वर्णं ज्योतिः स्वाहा स्वर्णं सूर्यः स्वाहा ॥१३॥ (२)

२०

अग्निं युनाज्मि शर्वसा धृतेन विव्यं सुपर्णं वयसा बृहन्तम् ।

तेन गमेम ब्रह्मस्य विष्टपं स्वो रुहाणा अधि नार्कमुत्तमम् ॥१॥

२१

इमौ ते पक्षा अजरौ पतत्रिणो याम्या रक्षा रक्ष्यपह रक्ष्यमे ।

ताम्यां पतेम सुकृतास्तु लोकं यत्र ऋषयो जग्मुः प्रथमजाः पुराणाः ॥२॥

२२

इन्दुर्दधः ज्येन क्रतावा हिरण्यपक्षः शकुनो शूरण्युः ।

महान्तसधस्ये ध्रुव आ निर्पत्तो नमस्ते अस्तु मा मा हिंसीः ॥३॥

२३

दिवो मुर्धासि पृथिव्या नाभिरूर्गपामोषधीनाम्

विश्वायुः शर्म सप्रथा नमस्पथे ॥४॥

२४

विश्वस्य मुर्धभग्निं तिष्ठसि श्रितः समुद्रे ते हृदयमप्स्वायुरपो दत्तोदधि भिन्त ।

दिवस्पर्जन्यादन्तरिक्षात्पृथिव्यास्ततो नो वृष्ट्याव ॥५॥

२५

इष्टो यज्ञो भृगुभिराग्नीर्दा वसुभिः । तस्य न इष्टस्य ग्रीतस्य द्रविणेहाग्नेः ॥६॥

२६

इष्टो अभिराहुतः पिपर्तु न इष्टं हविः । स्वगेदं देवेभ्यो नमः ॥७॥ (३)

२७

यदाकृतात्समसुस्रोद्धृदो वा मनसो वा संभृतं चक्षुषो वा ।

तदनु प्रेतं सुकृतास्तु लोकं यत्र ऋषयो जग्मुः प्रथमजाः पुराणाः ॥१॥

२८

एतं सधस्थ परिं ते ददामि यमावहाच्छेवधिं जातवेदाः ।

अन्वागन्ता यज्ञपतिर्वो अत्र तं स्म जानीथ परमे व्योमन् ॥२॥

२९

एतं जानाथ परमे व्योमन्देवाः सधस्था विद रूपमस्य ।

यदागच्छात्पृथिभिर्देवयानैरिष्टापुतं कृण्वथाविरंस्मै ॥३॥

३०

उद्धृष्यस्वामे प्रतिजागृहि त्वमिष्टापुतं सः सृजेयामयं च ।

अस्मिन्सधस्थे अच्युत्तरस्मिन्विश्वे देवा यजमानश्च सीदत ॥४॥

३१ [११५८]

येन बर्हसि सहस्रं येनाग्ने सर्ववेदसम् । तेनेमं यज्ञं नो नय स्वदेवेषु गन्तवे ॥५॥ ३२
 प्रस्तरेण परिधिना सुचा वेद्या च बर्हिषा । ऋचेमं यज्ञं नो नय स्वदेवेषु गन्तवे ॥६॥ ३३
 यद्वत् यत्परादानं यत्पते याश्च दक्षिणाः । तदग्निर्वैश्वकर्म्मणः स्वदेवेषु नो दधत् ॥७॥ ३४
 यत्र धारा अनेपेता मघोर्धृतस्य च याः । तदग्निर्वैश्वकर्म्मणः स्वदेवेषु नो दधत् ॥८॥ ३५
 ये अग्रयः पाञ्चजन्या अस्यां पृथिव्यामधि । तेषामसि त्वमुत्तमः प्र नो जीवातवे सुवा ॥९॥ (४) ३६

वार्षहत्याय शर्वसे पृतनाषाहाय च । इन्द्र त्वावर्तयामसि ॥१॥ ३७

सहदाजुं पुरुहूत क्षियन्तमहस्तमिन्द्र संपिणक् कुणारुम् ।

अभि वृत्रं वर्षमानं पियारुमपादमिन्द्र तवसा जघन्य ॥२॥ ३८

वि ने इन्द्र मृधो जहि नीचा येच्छ पृतन्यतः ।

यो अस्माँ३ अभिदासुत्यधरं गमया तमः ॥३॥ ३९

मृगो न भीमः कुचुरो गिरिष्ठाः परावत आर्जगन्था परस्याः ।

सुक५ स५शायं पविमिन्द्र तिमं वि अत्रन्ताब्धि वि मृधो नुदस्व ॥४॥ ४०

वैश्वानरो न ऊतय आ प्र यातु परावतः । अभिर्नेः सुष्टुरीरुप ॥५॥ ४१

पृथो दिवि पृथो अभिः पृथिव्यां पृथो विश्वा ओषधीरा विवेश ।

वैश्वानरः सहसा पृथो अभिः स नो दिवा स रिषस्पातु नक्तम् ॥६॥ ४२

अश्याम् तं काममग्ने तवोती अश्याम् रयि५ रयिवः सुवीरम् ।

अश्याम् बाजमभि बाजयन्तोऽश्याम् धुम्रमजराजरं ते ॥७॥ ४३

वयं ते अद्य ररिमा हि काममृत्तानहस्ता नमसोपसद्य ।

यजिष्ठेन मनसा यक्षि देवानस्त्रैधता मन्मना विप्रो अग्ने ॥८॥ ४४

धामच्छवशिरिन्द्रो ब्रह्मा देवो बृहस्पतिः ।

सचैतसो विश्वे देवा यज्ञं प्रार्चन्तु नः शुभे ॥९॥ ४५

त्वं यविष्ठ दाशुपो नृ५ः पाहि शृणुषी गिरः । रक्षां लोकमुत त्मना ॥१०॥ (५) ४६ [११७३]

वाजस्यजु सप्त ॥७॥ कतापाद त्रयोदश ॥१३॥ अग्नि युनज्मि सप्त ॥७॥ यदाकृताश्व ॥९॥ वार्षहत्याय दश ॥१०

पञ्चानुवाकेषु षट्चत्वारिंशत् ॥४६॥

॥ इति शुक्लयजुःकाण्वसंहितायां विंशोऽध्यायः ॥ २० ॥

॥ इति द्वितीयो दशकः ॥ २ ॥

॥ अथ तृतीयो वक्षः ॥ ३ ॥

एकविंशोऽध्यायः ।

स्वादीं त्वां स्वादुनां तीत्रां तीत्रेणामृताममृतेन ।

मधुमतीं मधुमता सुजामि सः सोमेन ।

सोमोऽस्यश्चिभ्यां पच्यस्व सरस्वत्यै पच्यस्वेन्द्राय सुत्राम्णे पच्यस्व ॥१॥

परीतो विश्वता सुतः सोमो य उक्तमः हविः ।

दधन्वा यो नर्यो अप्सवन्तरा सुषाव सोममद्रिभिः ॥२॥

वायोः पुतः पवित्रेण प्राङ्क्वसोमो अतिद्रुतः । इन्द्रस्य युज्यः सखा ।

वायोः पुतः पवित्रेण प्रत्यङ्मोमो अतिद्रुतः । इन्द्रस्य युज्यः सखा ॥३॥

पुनार्ति ते परिमुतः सोमः सूर्यस्य दुहिता । वारेण शर्मता तना ॥४॥

ब्रह्म क्षत्रं पवते तेज इन्द्रियः सुरया सोमः सुत आसुतो मदाय ।

शुक्लेण देव देवताः पिपृक्षि रसेनाञ्जं यजमानाय वेदि ।

कुविदुक्क यवमन्तो यवं चिद्यथा दान्त्यनुपूर्वं विपूय ।

इहैषां कणुहि भोजनानि ये बर्हिषो नम उक्ति न जग्मुः ।

उपयामगृहीतोऽस्यश्चिभ्यां त्वा सरस्वत्यै त्वेन्द्राय त्वा सुत्राम्णे ।

एष ते योनिस्तेजसे त्वा वीर्यीय त्वा बलाय त्वा ॥५॥

नाना हि वा देवहितः सदैस्कृतं मा सः संक्षथा परमे व्योमन् ।

सुरा त्वमसि शुष्मिणी सोम एष मा मा हिंसीः स्वां योनिमाविशन्ती ॥६॥

उपयामगृहीतोऽस्याश्चिनं तेजः सारस्वतं वीर्यमेन्द्रं बलम् ।

एष ते योनिर्मोदाय त्वानन्दाय त्वा महसे त्वा ॥७॥

तेजोऽसि तेजो मयि वेदि वीर्यमसि वीर्यं मयि वेदि

बलमसि बलं मयि धेहो ज्योऽस्योजो मयि वेदि ।

मन्युरसि मन्युं मयि वेदि सहोऽसि सहो मयि वेदि ॥८॥

या व्याघ्रं विषूचिकोभौ वृकं च रक्षति ।

इयेनं पतत्रिणं सिंहः समं प्रात्वं हंसः ॥९॥

यदापिपेयं मातरं पुत्रः प्रमुदितो धयन् ।

एतत्तदमे अनुणो भवान्महता पितरौ मया ॥१०॥

संपृचं स्य सं मां मूत्रेण पृङ्क्त । विपृचं स्य वि मां पापेन पृङ्क्त ॥११॥ (१) ११

देवा यज्ञमृतन्वत भेषजं भिषजाभिना ।

वाचा सरस्वती भिषगिन्द्रियेन्द्रियाणि दधतः ॥१॥ १२

दीक्षार्यै रूपं क्षणाणि प्रायणीयस्य तोक्मानि ।

ऋयस्य रूपं सोमस्य लाजाः सोमाश्शबो मधु ॥२॥ १३

आतिथ्यरूपं मासं महावीरस्य नमहुः ।

रूपमुपसदा मेतच्छ्रो रात्रीः सुरासुता ॥३॥ १४

सोमस्य रूपं क्रीतस्य परिस्रुत्पारिषिच्यते ।

अभिम्यां दुग्धं भेषजमिन्द्रियैन्द्रं सरस्वत्या ॥४॥ १५

आसन्दी रूपं राजासन्धे वेद्यै कुम्भी सुराधानी ।

अन्तर उचरवेद्या रूपं कारोतरो भिषक् ॥५॥ १६

वेद्या वेदिः समाप्यते नृदिषा बर्हिर्दिन्द्रियम् ।

यूपेन यूपं आप्यते प्रणीतो अग्निरग्निना ॥६॥ १७

हविर्धानं यदग्निनाग्नीध्रं यत्सरस्वती ।

इन्द्रायैन्द्रं सदस्कृतं पत्नीशालं गार्हपत्यः ॥७॥ १८

प्रेषेभिः प्रेषानामोत्याग्नीभिर्वाग्नीर्यज्ञस्य ।

प्रयाजेभिरनुयाजान्वषट्कारेभिराहुतीः ॥८॥ १९

पश्चमिः पश्चनामोति पुरोळाक्षैर्हवींश्च्यता ।

छन्दोभिः सामिधेनीर्याज्याभिर्वषट्कारान् ॥९॥ २०

धानाः करम्मः सक्तवः परीवापः पयो दधि ।

सोमस्य रूपं हविषं अमिक्षां वाजिनं मधु ॥१०॥ २१

धानानां रूपं कुवलं परीवापस्य गोधूमाः ।

सक्तूनां रूपं बदरमुपवाकाः करम्मस्य ॥११॥ २२

पर्यसो रूपं यद्यवा दध्नो रूपं कर्कन्धूनि ।

सोमस्य रूपं वाजिनं सौम्यस्य रूपमामिक्षा ॥१२॥ २३

आभ्रावयेति स्तोत्रियाः प्रत्याभ्रावो अनुरूपः ।

यजेति चाप्यारूपं प्रगाथा येयजामहाः ॥१३॥

अर्धं ऋचैरुक्तानां रूपं पदैराप्नोति निविदः ।	
प्रणवैः शुक्लाणां रूपं पर्यसा सोमं आप्यते ॥१४॥	२५
अश्विभ्यां प्रातःसधुनमिन्द्रैणैन्द्रं माध्यंदिनम् ।	
वैश्वदेवः सरस्वत्या तृतीयमासः सर्वनम् ॥१५॥	२६
वायव्यैर्वायव्यान्प्राप्नोति सतेन द्रोणकलशम् ।	
कुम्भीभ्यामम्भुणौ सुते स्थालीभिः स्थालीराप्नोति ॥१६॥	२७
यजुर्भिराप्यन्ते ग्रहा ग्रहे स्तोमाश्च विष्टुतीः ।	
छन्दोभिरुक्ताश्चाणि साम्नावमुष आप्यते ॥१७॥	२८
इकाभिर्भक्षानाप्नोति सूक्तवाकेनाशिषः ।	
शंयुना पत्नीसंयाजान्तसमिष्टयजुषा सःस्थाम् ॥१८॥	२९
व्रतेन द्वाक्षामाप्नोति द्वाक्षयाप्नोति दक्षिणाम् ।	
दक्षिणा श्रद्धामाप्नोति श्रद्धया सत्यमाप्यते ॥१९॥	३०
एतावद्रूपं यज्ञस्य यद्वैर्जज्ञणा कृतम् । तदेतत्सर्वमाप्नोति यज्ञे सौत्रामणी सुते ॥२०॥ (२)	३१

सुरावन्तं बर्हिषदः सुवीरं यज्ञः हिंन्वन्ति महिषा नमोभिः ।	
दधानाः सोमं दिवि देवतासु मद्मेमेन्द्रं यजमानाः स्वर्काः ॥१॥	३२
यस्ते रसः संभृत ओषधीषु सोमस्य शुष्मः सुरया सुतस्य ।	
तेन जित्व यजमानं मदेन सरस्वतीमश्विना इन्द्रमग्निम् ॥२॥	३३
यमश्विना नमुचेरासुरादधि सरस्वत्यस्तुनोदिन्द्रियाय ।	
इमं तः शुक्रं मधुमन्तमिन्दुः सोमः राजानमिह भक्षयामि ॥३॥	३४
यदन्नं रित्तं रसिनः सुतस्य यदिन्द्रो अपि वच्छचीभिः ।	
अहं तदस्य मर्नसा शिवेन सोमः राजानमिह भक्षयामि ॥४॥	३५
पितृभ्यः स्वधायिभ्यः स्वधा नमः पितामहेभ्यः स्वधायिभ्यः स्वधा नमः ।	
प्रपितामहेभ्यः स्वधायिभ्यः स्वधा नमः ॥ ५ ॥	३६
अर्धं पितरोऽग्नीमिदन्त पितरोऽतीतृपन्त पितरः । पितरः शुन्धध्वम् ॥६॥	३७
पुनन्तु मा पितरः सोम्यासः पुनन्तु मा पितामहाः पुनन्तु प्रपितामहाः ।	
पवित्रेण श्रुतायुषा ॥७॥	३८
पुनन्तु मा पितामहाः पुनन्तु प्रपितामहाः । पवित्रेण श्रुतायुषा विश्वमायुष्यभवे ॥८॥	३९

- अ॒ग्न आर्यू॑ऽपि पव॒स आ सु॒वोर्ज॑मिषं च नः । आ॒रे बा॑धस्व दु॒च्छुना॑म् ॥९॥ ४०
- पु॒नन्तु॑ मा दे॒वज॑नाः पु॒नन्तु॑ म॒नसा॑ धि॒र्यः । पु॒नन्तु॑ वि॒श्वा भु॑तानि जा॒तवे॑दः पु॒नीहि॑ मां ॥१०॥ ४१
- प॒वित्रे॑ण पु॒नीहि॑ मा शु॒क्रेण॑ दे॒व दी॑धत् । अ॒ग्ने कृ॑त्वा कृ॒तुःर॑न्तु ॥११॥ ४२
- यत्तै॑ प॒वित्रे॑मा॒र्चिष्य॑ग्ने॒ वित॑तमन्त॒रा । ब्र॒ह्म ते॑न पु॒नातु॑ मा ॥१२॥ ४३
- प॒वमा॑नः सो अ॒द्य नः॑ प॒वित्रे॑ण वि॒र्चषिः॑ । यः पो॒ता स पु॑नातु मा ॥१३॥ ४४
- उ॒भाभ्या॑ दे॒व म॑वितः प॒वित्रे॑ण सु॒वेन॑ च । मां पु॒नीहि॑ वि॒श्वतः॑ ॥१४॥ ४५
- वै॒श्वदे॒वी पु॑न॒ती दु॒व्यागा॑द्यस्या॒भिमा॑ ब॒ह्वय॑स्तन्वो वी॒तपृ॑ष्ठाः ।
- त॒या म॑दन्तः स॒धमा॑दै॒षु व॒यः स्या॑म॒ पत॑यो र॒यीणा॑म् ॥१५॥ ४६
- ये स॒मा॒नाः स॒मन॑सः पि॒तरौ॑ य॒मरा॑ज्ये ।
- तेषाँ॑ल्लोकः स्व॒धा नमो॑ य॒ज्ञो दे॒वेषु॑ क॒ल्पता॑म् ॥१६॥ ४७
- ये स॒मा॒नाः स॒मन॑सो जी॒वा जी॒वेषु॑ मा॒मकाः॑ ।
- तेषा॑ऽ श्री॒र्मयि॑ क॒ल्पता॑मस्मिँल्लोके॒ शत॑ऽ स॒माः ॥१७॥ ४८
- द्वेः सृ॒ती अ॑शृण॒वं पि॒तृणा॑म॒हं दे॒वाना॑मु॒त म॒र्त्याना॑म् ।
- ताभ्या॑मि॒दं वि॒श्वमे॑ज॒त्समै॑ति यद॒न्तरा॑ पि॒तरं॑ मा॒तरं॑ च ॥१८॥ ४९
- इ॒दऽ ह॒विः प्र॑ज॒ननं॑ मे अस्तु द॒शवी॑रऽ॒ सर्व॑गणऽ॒ स्वस्त्ये॑ ।
- आ॒त्म॒सानि॑ प्र॒जा॒सनि॑ प॒शु॒सनि॑ लो॒क॒सन्त्य॑भय॒सनि॑ ।
- अ॒भिः प्र॒जां ब॑हुलां मे॒ करो॑त्व॒चं प॒यो रे॒तो अ॒स्मास्तु॑ ध॒त्त ॥१९॥ (३) ५०
- उदी॑रताम॒वर॑ उत्प॒रास॑ उ॒न्म॑ष्य॒माः पि॒तरः॑ सो॒म्यासः॑ ।
- अ॒सुं य ई॒युर॑वृ॒का कृ॑त॒ज्ञास्ते॑ नोऽव॒न्तु पि॒तरौ॑ ह॒वेषु॑ ॥१॥ ५१
- त्वऽ सो॒म प्र॑चि॒कितो॑ म॒नीषा॑ त्वऽ रजि॒ष्ठम॑न्तु॒ नेपि॑ प॒न्था॑म् ।
- तव॒ प्र॒णीती॑ पि॒तरौ॑ न इ॒न्दो दे॒वेषु॑ रत्न॑म॒भज॑न्त॒ धीराः॑ ॥२॥ ५२
- त्व॒या हि॑ नः पि॒तरः॑ सो॒म पूर्वे॑ क॒र्माणि॑ च॒क्रुः प॒वमा॑न॒ धीराः॑ ।
- व॒न्वन्न॑वा॒तः परि॑धी॒ःरपो॑र्षु॒ वी॒रेभि॑र॒श्मैर्मे॒घवा॑ म॒वा नः॑ ॥३॥ ५३
- त्वऽ सो॒मऽ पि॒तृभिः॑ संवि॒द्रानोऽनु॑ द्यावा॒पृथि॒वी आ॑ त॒तन्ध॑ ।
- तस्मै॑ त इ॒न्दो ह॒विषा॑ वि॒धेम॒ वयः॑ स्या॑म॒ पत॑यो र॒यीणा॑म् ॥४॥ ५४
- ब॒र्हिष॑दः पि॒तर ऊ॒त्यर्वा॑गि॒मा वो॑ ह॒व्या च॑क्र॒मा जु॑ष॒ध्वम् ।
- त आ॑ ग॒ताव॑सा॒ शन्त॑मे॒नाथा॑ नः॒ नं यो॑र॒रपो॑ द॒धात॑ ॥५॥ ५५ [१२२८]

- उपहृताः पितरः सोम्यासो वहिष्येषु निधिषु प्रियेषु ।
 त आ गमन्तु त इह श्रुवन्त्वर्षिं ब्रुवन्तु तैऽवन्त्वस्मान् ॥६॥ ५६
- आहं पितृन्स्तुविदत्रौ२ अविस्ति नपातं च विक्रमणं च विष्णोः ।
 वहिषदो ये स्वधया सुतस्य भजन्त पित्वस्त इहानमिष्टाः ॥७॥ ५७
- अग्निष्वात्ताः पितर एह गच्छतु सदैःसदः सदत सुप्रणीतयः ।
 अत्ता हवी२षि प्रयतानि वहिष्यथा रयि२ सर्ववीरं दधातन ॥८॥ ५८
- आ यन्तु नः पितरः सोम्यासोऽग्निष्वात्ताः पथिर्मिद्वयानैः
 अस्मिन् यज्ञे स्वधया मदन्तोऽर्घिं ब्रुवन्तु तैऽवन्त्वस्मान् ॥९॥ ५९
- ये अग्निष्वात्ता ये अर्नग्निष्वात्ता मर्च्ये दिवः स्वधया मादयन्ते ।
 तेभ्यः स्वराळसुनीतिमेतां यथावशं तन्वं कल्पयाति ॥१०॥ ६०
- अग्निष्वात्तानृतुमतो हवामहे नाराञ्छसे सौमपीथं य आशुः ।
 ते नो विप्रांसः सुहवा भवन्तु वय२ स्याम पतयो रयीणाम् ॥११॥ ६१
- आच्या जानुं दक्षिणतो निषद्येमं यज्ञमभि गृणीतु विश्वे ।
 मा हि२सिष्ट पितरः केन चिन्नो यद् आगः पुरुषता कराम ॥१२॥ ६२
- आसीनासो अरुणीनामुपस्थे रयि धत्त दाशुषे मर्त्यीय ।
 पुत्रेभ्यः पितरस्तस्य वस्यः प्र यच्छतु त इहोर्जे दधात ॥१३॥ ६३
- यमग्ने कव्यवाहन त्वं चिन्मन्यसे रयिम् । तन्नो गीभिः श्रुवार्यं देवत्रा पनया युजम् ॥१४॥ ६४
- यो अग्निः कव्यवाहनः पितृन्यक्षदतावृषः । त्रेदुं हव्यानि वोचति देवेभ्यश्च पितृभ्य आ ॥१५॥६५
- त्वमग्न ईक्षितो जातवेदो वाङ्मन्यानि सुरभीणि कृत्वी ।
 प्रादाः पितृभ्यः स्वधया ते अक्षयद्वि त्वं देव प्रयता हवी२षि ॥१६॥ ६६
- इदं पितृभ्यो नमो अस्त्वद्य ये पूर्वासो य उपरास ईयुः ।
 ये पार्थिवे रजस्या निषत्ता ये वा नून२ सुबुजनासु विश्व ॥१७॥ ६७
- ये चेह पितरो ये च नेह या२श्च विन्न यौ२ उं च न प्रविन्न ।
 त्वं वेत्थ यति ते जातवेदः स्वधार्मिर्यज्ञ२ सुकृतं जुषस्व ॥१८॥ ६८
- अघा यथा नः पितरः परांसः प्रतासो अघ क्रतुमाशुषाणाः ।
 शुचीदयन्दीर्घितिश्रुक्थशासः क्षाम भिन्दन्तो अरुणीरपं व्रन् ॥१९॥ ६९
- उन्नन्तस्त्वा नि धीमह्युन्नतः समिधीमहि ।
 उन्ननुशत आ वह पितृन् हविषे अत्तवे ॥२०॥ ७० [१२४३]

अपां केनेन नम्रुचेः शिर इन्द्रोर्दवर्तयः । विश्वा यदजय स्पृधः ॥२१॥ (४) ७१

सोमो राजामृतं सुत ऋजीषेण जहान्मुत्थुम् ।

ऋतेन सत्यमिन्द्रियं विपानं शुक्रमन्धस इन्द्रस्येन्द्रियमिदं पयोऽमृतं मधु ॥१॥ ७२

अन्नः क्षीरं व्यपिबत् कुङ्कुजिरसो धिया ।

ऋतेन सत्यमिन्द्रियं विपानं शुक्रमन्धस इन्द्रस्येन्द्रियमिदं पयोऽमृतं मधु ।

सोममन्नो व्यपिबच्छन्दसा हंसः शुचिपत् ।

ऋतेन सत्यमिन्द्रियं विपानं शुक्रमन्धस इन्द्रस्येन्द्रियमिदं पयोऽमृतं मधु ।

अन्नात्परिस्रुतो रसं ब्रह्मणा व्यपिबत् क्षत्रं पयः सोमं प्रजापतिः ।

ऋतेन सत्यमिन्द्रियं विपानं शुक्रमन्धस इन्द्रस्येन्द्रियमिदं पयोऽमृतं मधु ॥२॥ ७३

रेतो मूत्रं वि जहाति योनिं प्रविशार्दिन्द्रियम् ।

गर्भो जरायुणावृत उल्बं जहाति जन्मना ।

ऋतेन सत्यमिन्द्रियं विपानं शुक्रमन्धस इन्द्रस्येन्द्रियमिदं पयोऽमृतं मधु ॥३॥ ७४

दृष्ट्वा रूपे व्याकरोत् सत्यानुते प्रजापतिः ।

अभ्रद्धामनुते दधाच्छ्रद्धां सत्ये प्रजापतिः ।

ऋतेन सत्यमिन्द्रियं विपानं शुक्रमन्धस इन्द्रस्येन्द्रियमिदं पयोऽमृतं मधु ॥४॥ ७५

वेदेन रूपे व्यपिबत् सुतासुतौ प्रजापतिः ।

ऋतेन सत्यमिन्द्रियं विपानं शुक्रमन्धस इन्द्रस्येन्द्रियमिदं पयोऽमृतं मधु ।

दृष्ट्वा परिस्रुतो रसं शुक्रमेण शुक्रं व्यपिबत्पयः सोमं प्रजापतिः ।

ऋतेन सत्यमिन्द्रियं विपानं शुक्रमन्धस इन्द्रस्येन्द्रियमिदं पयोऽमृतं मधु ॥५॥ (५) ७६

सीतेन तन्त्रं मनसा मनीषिण ऊर्णासूत्रेण कवयो वयन्ति ।

अधिना यज्ञं सविता सरस्वतीन्द्रस्य रूपं वरुणो भिषज्यन् ॥१॥ ७७

तदस्य रूपममृतं शचीभिस्तिष्ठो दधुर्देवताः सः सराणाः ।

लोमानि शर्वैर्बहुधा न तोक्मभिस्त्वर्गस्य मांसमभवत् लाजाः ॥२॥ ७८

तदधिना भिषजा रुद्रवर्तनी सरस्वती वयति पेशो अन्तरम् ।

आस्थि मज्जानं मांसरैः कारोतरेण दधतो गर्वां त्वचि ॥३॥ ७९

सरस्वती मनसा पेशलं वसु नामन्याभ्यां वयति दर्शते वपुः ।

रसं परिस्रुता न रोहिर्न नमहुर्धरस्तसं न वेम ॥४॥

- पर्यसा शुक्रममृतं जनित्रं सुरया मृत्राजनयन्तु रेतः ।
 अपामतिं दुर्मतिं वार्षमाना ऊर्वध्वं वातं स्रुवं तदुरात् ॥५॥ ८१
- इन्द्रः सुत्रामा हृदयेन सत्यं पुरोळाशेन सविता ज्ञान ।
 यकृत् क्लोमानं वरुणो भिषज्यन् मर्तस्ने वायव्यैर्न मीनाति पितृम् ॥६॥ ८२
- आन्त्राणि स्थालीर्मधु पिन्वमाना गुदाः पात्राणि सुदुषा न धेनुः ।
 स्येनस्य पत्रं न प्लीहा शचीभिरासन्दी नाभिरुदरं न माता ॥७॥ ८३
- कुम्भो वनिष्ठुर्जनिता शचीभिर्यस्मिन्नग्रे योन्यां गर्भो अन्तः ।
 प्लाशिर्व्यक्तः शतघार उत्सो दुहे न कुम्भी स्वर्धा पितृभ्यः ॥८॥ ८४
- शुक्लं सदैव्य शिर इत् सतेन जिह्वा पवित्रमश्विनासन्त्सरस्वती ।
 चप्पं न पाशुभिषगस्य बालो नस्तिर्न शेषो हरसा तस्वी ॥९॥ ८५
- अश्विभ्यां चक्षुरमृतं ग्रहाभ्यां छागेन तेजो हविषा श्रुतेन ।
 पक्ष्माणि गोधूमैः कुर्वलैरुतानि पेशो न शुक्रमसितं वसाते ॥१०॥ ८६
- अविर्न मेघो नसि वीर्यीय प्राणस्य पन्थां अमृतो ग्रहाभ्याम् ।
 सरस्वत्युपवाकैर्व्यानिं नस्यानि बहिर्वदरैर्जज्ञान ॥११॥ ८७
- इन्द्रस्य रूपमृषभो बलाय कर्णीभ्यां श्रोत्रममृतं ग्रहाभ्याम् ।
 यवा न बहिर्ध्रुवि केतराणि कर्कन्धु जज्ञे मधु सारधं युक्तात् ॥१२॥ ८८
- आत्मशुपस्थे न वृकस्य लोमं मुखे इमश्रूणि न व्याघ्रलोम ।
 केशा न श्रीर्न्यशसे श्रियै शिखा सिंहस्य लोमं त्विषिरिन्द्रियाणि ॥१३॥ ८९
- अङ्गान्यात्मन् भिषजा तदश्विनात्मानमङ्गैः समघात् सरस्वती ।
 इन्द्रस्य रूपं शतमानमायुश्चन्द्रेण ज्योतिरमृतं दधानाः ॥१४॥ ९०
- सरस्वती योन्यां गर्भमन्तरश्विभ्यां पत्नी सुकृतं विभति ।
 अपां सतेन वरुणो न सामेन्द्रं श्रियै जनयन्नप्सु राजा ॥१५॥ ९१
- तेजः पशुनां हविरिन्द्रियावत् परिस्रुता पर्यसा सारधं मधु ।
 अश्विभ्यां दुग्धं भिषजा सरस्वत्या सुतासुताभ्याममृतः सोम इन्दुः ॥१६॥ (६) ९२

क्षत्रस्य नाभिरसि क्षत्रस्य योनिरसि । मां त्वां हिंसीन्मा मां हिंसीः ।
 निषसाद धृतव्रतो वरुणः पुस्त्यास्वा । साम्राज्याय सुकृतः । मृत्योः पाहि विद्योत्पाहि ।
 देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्याम् ॥१॥ ९३ [१२६६]

अश्विनोर्भैषज्येन तेजसे ब्रह्मवर्चसायाभि पिञ्चामि सरस्वत्यै भैषज्येन वीर्यायाजाद्यायाभि पिञ्चामि । इन्द्रस्येन्द्रियेण बलाय त्रियै यशसेऽभि पिञ्चामि ॥२॥	९४
कौंऽसि कतमौंऽसि कतमै त्वा कार्य त्वा । सुक्षौक सुमङ्गल सत्यराजन् ॥३॥	९५
शिरो मे श्रीर्यशो मुखं त्विषिः केशाश्च श्मश्रूणि । राजा मे प्राणो अमृतश्च सूक्राद् चक्षुर्विराद् श्रोत्रम् ॥४॥	९६
जिह्वा मे भद्रं वाङ् महो मनो मन्युः स्वराङ् भार्गवः । मोदाः प्रमोदा अङ्गुलीरङ्गानि मित्रं मे सहः ॥५॥	९७
बाहू मे बलमिन्द्रियश्च हस्तौ मे कर्म वीर्यम् । आत्मा क्षत्रसुरो मर्गः ॥६॥	९८
पृथ्वीमे राष्ट्रमुदरमश्वौ ग्रीवाश्च श्रोणी । ऊरू अरणी जातुनी विशो मेऽङ्गानि सर्वतः ॥७॥	९९
नाभिर्मे चित्तं विज्ञानं पायुर्मेऽर्पचितिर्भसत् । आनन्दनन्दा आण्डौ मे भगः सौभाग्यं पसः ॥८॥	१००
जङ्घाम्यां पङ्कथां धर्मौंऽसि विशि राजा प्रतिष्ठितः । प्रति क्षत्रे प्रति तिष्ठामि राष्ट्रे प्रत्यक्षेषु प्रति तिष्ठामि गोषु ॥९॥	१०१
प्रत्यङ्गेषु प्रति तिष्ठाम्यात्मन् प्रति प्राणेषु प्रति तिष्ठामि पुष्टे । प्रति द्वावापृथिव्योः प्रति तिष्ठामि यज्ञे ॥१०॥	१०२
त्रया देवा एकादश त्रयस्त्रिंशः सुरावसः । बृहस्पतिपुरोहिता देवस्य सवितुः सुवे । देवा देवैरवन्तु मा ॥११॥	१०३
प्रथमा द्वितीयैर्द्वितीयास्तृतीयैस्तृतीयाः सत्येन । सत्यं यज्ञेन यज्ञो यजुर्भिर्बज्रश्चि सामभिः ॥१२॥	१०४
सामान्यग्निर्भवेः पुरोऽनुवाक्याभिः पुरोऽनुवाक्या याज्याभिर्याज्या वषट्कारैः । वषट्कारा आहुतिभिराहुतयो मे कामान्तसमर्थयन्तु भूः स्वाहा ॥१३॥	१०५
लोमानि प्रयतिर्मम त्वङ् म आनतिरागतिः । माशंसं म उपनतिर्वस्वस्थि मज्जा म आनतिः ॥१४॥७॥	१०६ [१२७९]

स्वाहा त्वैकादश ॥११॥ देवा यज्ञं विंशतिः ॥१०॥ सुरावन्तमेकोनविंशतिः ॥११॥ उदीरतामेकाविंशतिः ॥११॥
लोमो राजा पञ्च ॥५॥ सीसेन तन्त्रं षोडश ॥१६॥ क्षत्रस्य नाभिश्चतुर्दश ॥१४॥

॥ सप्तानुवाकेषु पञ्चत्तरशतम् ॥ १०६ ॥

॥ इति शुक्लयजुःकाण्वसंहितायां एकविंशोऽध्यायः ॥ २१ ॥

द्वाविंशोऽध्यायः ।

यदेवा देवहेळनं देवासश्चक्रुमा वयम् । अभिर्मा तस्मादेनसो विश्वान्मुञ्चत्वर्हसः ॥१॥ १

यदि दिवा यदि नक्तमेनांऽसि चक्रुमा वयम् ।

वायुर्मा तस्मादेनसो विश्वान्मुञ्चत्वर्हसः ॥२॥ २

यदि जाग्रद्यदि स्वप्न एनांऽसि चक्रुमा वयम् ।

सूर्यो मा तस्मादेनसो विश्वान्मुञ्चत्वर्हसः ॥३॥ ३

यद् ग्रामे यदरण्ये यत्सभायां यदिन्द्रिये । यच्छुद्रे यदर्ये यदेनश्चक्रुमा वयम् ।

यदेकस्याधि धर्मेणि तस्यावयजनमसि ।

यदापो अह्या इति वरुणेति गपामहे ततो वरुण नो मुञ्च ।

अवसृथ निचुम्पुण निचेरुरसि निचुम्पुणः ।

अवदेवैदेवकृतमेनोऽयक्षय मर्त्यैर्मर्त्यकृतं पुरुराव्णो देव रिषसाहि ।

समुद्रे ते हृदयमप्स्वन्तः सं त्वां त्रिशन्त्वोषधीरुतापः ।

सुमित्रिया न आप ओषधयः सन्तु दुर्मित्रियास्तस्मै सन्तु । योऽस्मान्द्वेष्टि यं च वयं द्विष्मः ॥४॥ ४

द्रुपदादिब मुमुक्षानः स्विन्नः स्नातो मलादिव । पूतं पवित्रेणैवाज्यमारपः शुन्धन्तु मेनसः ॥५॥ ५

उद्वयं तमसस्परि स्तुः पश्यन्त उत्तरम् । देवं देवत्रा सूर्यमगन्म ज्योतिरुत्तमम् ॥६॥ ६

अपो अद्यान्वचारिषः रसेन समसृक्षमहि ।

पर्यस्वानग्र आगमं तं मा सः सृज वर्षसा प्रजया च धनेन च ।

एषोऽस्येधिषीमहि समिदसि तेजोऽसि तेजो मर्यि धेहि ॥७॥ ७

समावर्षति पृथिवी समुषाः समु सूर्यः । समु विश्वमिदं जगत् ।

वैश्वानरज्योतिर्भूयासं विभून्कामान्व्यश्रवै भूः स्वाहा ॥८॥ (१) ८

अभ्या दधामि समिधमग्ने व्रतपते त्वर्यि । व्रतं च श्रद्धां चोपैमिन्धे त्वा दीक्षितो अहम् ॥९॥ ९

यत्र ब्रह्म च क्षत्रं च सम्यञ्चौ चरतः सह । तं लोकं पुण्यं प्रज्ञैषं यत्र देवाः सहाभिना ॥१०॥ १०

यत्रेन्द्रश्च वायुश्च सम्यञ्चौ चरतः सह । तं लोकं पुण्यं प्रज्ञैषं यत्र सेदिर्न विद्यते ॥११॥ ११

अश्विना ते अश्वः पृथ्यतां परुषा परुः । गन्धस्ते सोममवतु मदाय रसो अच्युतः ॥१२॥ १२

सिञ्चन्ति परिषिञ्चन्त्युत्तिञ्चन्ति पुनन्ति च । सुरायै वृड्वै मदे किन्त्वो वदति किन्त्वः ॥१३॥ १३

धानावन्तं कस्मिणमपुपवन्तमुविथनम् । इन्द्रं प्रातर्जुषस्व नः ॥६॥ १४
 बृहदिन्द्राय गायतु मरुतो वृत्रहन्तमम् ।
 येन ज्योतिरजनयन्तु वृधो देवं देवाय जागृवि ॥७॥ १५
 अश्वर्यो अद्रिभिः सुतः सोमं पवित्र आ नय । पुनीदीन्द्राय पार्तवे ॥८॥ (२) १६

यो भूतानामधिपतिर्यसिलोका अधि श्रिताः ।
 य ईशे महतो महास्तेन गृह्णामि त्वामहं मयि गृह्णामि त्वामहम् ॥१॥ १७
 उपयामगृहीतोऽस्यश्विभ्यां त्वा सरस्वत्यै त्वेन्द्राय त्वा सुत्राभ्याम् ।
 एष ते योनिरश्विभ्यां त्वा सरस्वत्यै त्वेन्द्राय त्वा सुत्राभ्याम् ॥२॥ १८
 प्राणपा मे अपानपाश्चक्षुष्पाः श्रोत्रपाश्च मे । वाचो मे विश्वमेपजो मनसोऽसि विलायकः ॥३॥ १९
 अश्विनकृतस्य ते सरस्वतिकृतस्येन्द्रेण सुत्राभ्यां कृतस्य । उपहृत उपहृतस्य भक्षयामि ॥४॥ (३) २०

समिद्ध इन्द्रं उषसामनीके पुरोरुचां पूर्वकृदावृधानः ।
 त्रिभिर्देवैस्त्रिंशत्ता वज्रबाहुर्जघान वृत्रं वि दुरो ववार ॥१॥ २१
 नराश्वसः प्रति शूरो मिमानस्तनुनपात्प्रति यज्ञस्य धाम ।
 गोभिर्वपावान्मधुना समञ्जन् हिरण्यैश्चन्द्री यजति प्रचेताः ॥२॥ २२
 ईळितो देवैर्हरिर्वाँर अभिष्टिराजुह्वानो हविषा वर्धमानः ।
 पुरन्दुरो गोत्रमिद्वज्रबाहुरा यातु यज्ञभुप नो जुषाणः ॥३॥ २३
 जुषाणो बृहिर्हरिर्वाञ् इन्द्रः प्राचीनं सीदत्प्रदिशा पृथिव्याः ।
 उरुप्रथाः प्रथमानः स्योनमादित्यैरुक्तं वसुभिः सजोपाः ॥४॥ २४
 इन्द्रं दूरः कव्यो धारमाना वृषाणं यन्तु जनयः सुपत्नीः ।
 दारो देवीरभितो वि श्रयन्ताः सुवीरा वीरं प्रथमाना महोभिः ॥५॥ २५
 उषासानक्ता बृहती बृहन्तं पर्यस्वती सुदुघे शूरमिन्द्रम् ।
 तन्तुं ततं पेशसा संवयन्ती देवानां देवं यजतः सुरुक्मे ॥६॥ २६
 दैव्या मिमाना मनुषः पुरुत्रा होतारा इन्द्रं प्रथमा सुवाचा ।
 मूर्धन्यज्ञस्य मधुना दधाना प्राचीनं ज्योतिर्हविषा वृधातः ॥७॥ २७
 तिस्रो देवीर्हविषा वर्धमाना इन्द्रं जुषाणा जनयो न पत्नीः ।
 अच्छिन्नं तन्तुं पर्यसा सरस्वतीका देवी भारती विश्वतूतिः ॥८॥ २८ [१३००]

त्वष्टा दधच्छुम्भमिन्द्राय वृष्णेऽपाकोविष्टुर्यशसे पुरुणि ।

वृषा यजन्वृषणं भूरिरेता मुर्वन्यज्ञस्य समनक्तु देवान् ॥९॥

२९

वनस्पतिरिवसद्यो न पाशैस्त्वन्या समञ्जच्छमिता न देवः ।

इन्द्रस्य हव्यैर्जठरं पृणानः स्वदाति यज्ञं मधुना घृतेन ॥१०॥

३०

स्तोकानामिन्दुं प्रति शूर इन्द्रो वृषायमाणो वृषमस्तुरापाद् ।

घृतमुषा मनसा मोदमानाः स्वाहा देवा अमृता मादयन्ताम् ॥११॥ (४)

आ यात्विन्द्रोर्वसु उप न इह स्तुतः सधमादस्तु शूरः ।

वावृधानस्तविषीर्यस्य पूर्वाद्यौर्न सत्रमभिभूति पुष्यात् ॥१॥

३२

आ न इन्द्रो दूरादा न आसादमिष्टिकृदवसे यासदुग्रः ।

ओजिष्ठेभिर्नृपतिर्वज्रबाहुः संगे समत्सु तुर्वणिः पृतन्यून ॥२॥

३३

आ न इन्द्रो हरिभिर्यात्वच्छावाचीनोऽवसे राघसे च ।

तिष्ठति वज्री मघवा विरष्णीमं यज्ञमनु नो वाजसातौ ॥३॥

३४

आतारमिन्द्रमवितारमिन्द्रं हवैहवे सुहवः शूरमिन्द्रम् ।

ह्यामि शक्रं पुरुहुतमिन्द्रं स्वस्ति नो मघवा यात्विन्द्रः ॥४॥

३५

इन्द्रः सुत्रामा स्ववाँर अवोभिः सुमृळीको मवतु विश्ववेदाः ।

वार्षतां द्वेषो अभयं कृणोत सुवीर्यस्य पतयः स्याम ॥५॥

३६

तस्य वयः सुमतौ यज्ञियस्यापि भद्रे सौमनसे स्याम ।

स सुत्रामा स्ववाँर इन्द्रो अस्मे आराचिद् द्वेषः सनुतयुयोतु ॥६॥

३७

आ मन्द्रैरिन्द्र हरिभिर्याहि मयूररोमभिः ।

मा त्वा के चिभि र्यमन्वि न पाशिनोति धन्वेव तौर इहि ॥७॥

३८

एवेदिन्द्रं वृषणं वज्रबाहुं वसिष्ठासो अम्यर्वन्त्यकैः ।

स न स्तुतो वीरवद्धातु गोमघुयं पात स्तुस्तिभिः सदा नः ॥८॥ (५)

३९

समिद्धो अभिरभिना तप्तो घर्मो विराद् स्तुतः ।

दुहे धेनुः सरस्वती सोमं शुकमिहेन्द्रियम् ॥१॥

४०

तनुपा मिषजा सुतेऽश्विनोभा सरस्वती । मध्वा रजांतीन्द्रियमिन्द्राय पथिभिर्वहान् ॥२॥

४१

इन्द्रायेन्दुः सरस्वती नराशर्त्तेन नग्रहम् ।

अर्षातामश्विना मधु भेषजं मिषजा सुते ॥३॥

४२ [१३२१]

आजुह्वाना सरस्वतीन्द्रायेन्द्रियार्णं श्रियम् । इक्षीभिरश्विना इष ५ समर्ज ५ स ५ रयि दधुः ॥४॥ ४३

अश्विना नम्युचेः सुत ५ सोम ५ अक्रं परिस्रुता । सरस्वती तमा भरद्वाहिपेन्द्राय पातवे ॥५॥ ४४

कव्यपो न व्यचेस्वतीरश्विभ्यां न दुरो दिशः ।

इन्द्रो न रोदसी उभे दुहे कामान्सरस्वती ॥६॥ ४५

उपासानक्तमश्विना दिवेन्द्र ५ मायमिन्द्रियैः । मंजानाने सुपेशसा समञ्जाने सरस्वत्या ॥७॥ ४६

पातं नो अश्विना दिवा पाहि नक्त ५ सरस्वति ।

दैव्या होतारा भिषजा पातमिन्द्र ५ सचां सुते ॥८॥ ४७

तिस्रस्त्रेधा सरस्वत्यश्विना भारतीका । तीव्रं परिस्रुता सोममिन्द्राय सुपुर्वमदम् ॥९॥ ४८

अश्विना भेषजं मधुं भेषजं नः सरस्वती । इन्द्रे त्वष्टा यज्ञः श्रियं ५ रूपं रूपमधुः सुते ॥१०॥ ४९

ऋतुथेन्द्रो वनस्पतिः शशमानः परिस्रुता । कीलालमश्विभ्यां मधुं दुहे धेनुः सरस्वती ॥११॥ ५०

गोभिर्न सोममश्विना मासरेण परिस्रुता । समघात ५ सरस्वत्या स्वाहेन्द्रं सुतं मधुं ॥१२॥ (६) ५१

अश्विना हविरिन्द्रियं नम्युचेर्विया सरस्वती । आ अक्रमासुरादसुं मघमिन्द्राय जग्निरे ॥१॥ ५२

यमश्विना सरस्वती हविपेन्द्रमवर्धयन् । स विभेद बलं मघं नम्युचा आसुरे सचां ॥२॥ ५३

तमिन्द्रं पशवः सत्ताश्विनोभा सरस्वती । दधाना अभ्यनृपत हविषां यज्ञ इन्द्रियैः ॥३॥ ५४

य इन्द्र इन्द्रियं दधुः सविता वरुणो मरुतः । स सुत्रामा हविष्पतिर्यजमानाय सश्रत ॥४॥ ५५

सविता वरुणो दधुघजमानाय द्राक्षुषे । आदत्त नम्युचेर्वसुं सुत्रामा बलमिन्द्रियम् ॥५॥ ५६

वरुणः क्षत्रमिन्द्रियं मरुते सविता श्रियम् । सुत्रामा यज्ञसा बलं दधाना यज्ञमाशत ॥६॥ ५७

अश्विना गोभिरिन्द्रियमश्विर्वायं बलम् । हविपेन्द्र ५ सरस्वती यज्ञपानमवर्धयन् ॥७॥ ५८

ता नासत्या सुपेशसा हिरण्यवर्तनी नरा । सरस्वती हविष्मतीन्द्र कर्मसु नोऽवत ॥८॥ ५९

ता भिषजा सुकर्मणा सा सुदुष्टा सरस्वती । स वृत्रहा शतक्रतुरिन्द्राय दधुरिन्द्रियम् ॥९॥ ६०

युव ५ सुराममश्विना नम्युचा आसुरे सचां । विपिपानाः सरस्वतीन्द्रं कर्मस्वावत ॥१०॥ ६१

पुत्रमिव पितरां अश्विनोमेन्द्रावधुः कान्वयेदु ५ सनाभिः ।

यत्सुरामं व्यपिबः शचीभिः सरस्वती त्वा मघवन्नभिष्णक् ॥११॥ ६२

यस्मिन्नश्वासं ऋषभासं उक्ष्णो वशा मेया अवसुष्टास आहुताः ।

कीलालये सोमपृष्ठा य वेधसे हृदा मतिं जनय चारुमग्रये ॥१२॥ ६३

अहाव्यग्रे हविरास्ये ते सुचीव धृतं चम्बीव सोमः ।

वाजसनि ५ रयिमस्मे सुवीरं प्रशस्तं धेहि यशसे बृहन्तम् ॥१३॥ (७) ६४ [१३४१]

अश्विना तेजसा चक्षुः प्राणेन सरस्वती वीर्यम् । वाचेन्द्रो बलेनेन्द्राय दधुरिन्द्रियम् ॥१॥	६५
गोमदु बु णासत्याश्वावधातमश्विना । वर्ती रुद्रा नृपाय्यम् ॥२॥	६६
न यत्परो नान्तर आदधर्षद्वयणवक्ष । दुःशंसो मर्त्यो रिपुः ॥३॥	६७
ता न आ बौल्लहमश्विना रयि पिशङ्ग मन्दशम् । क्षिण्या वरिवोविदम् ॥४॥	६८
पावका नः सरस्वती वाजैर्भिराजिनीवती । यज्ञं वष्टु धियावसुः ॥५॥	६९
चोदयित्री सूनृतानां चेतन्ती सुमतीनाम् । यज्ञं दधे सरस्वती ॥६॥	७०
महो अर्णः सरस्वती प्र चेतयति केतुना । धियो विश्वा वि राजति ॥७॥	७१
इन्द्रा याहि चित्रमानो सुता इमे त्वायवः । अण्वीभिस्तना पूतासः ॥८॥	७२
इन्द्रा याहि धियेपितो विप्रजृतः सुतावतः । उप ब्रह्माणि वाचतः ॥९॥	७३
इन्द्रा याहि तूतजान् उप ब्रह्माणि हरिवः । सुते दधिष्व नध्ननः ॥१०॥	७४
अश्विना पिचतां मधु सरस्वत्या सजोपसा ।	
इन्द्रः सुत्रामा वृत्रहा जुषन्तां सोम्यं मधु ॥११॥ (८)	७५ [१३५४]

यद्देवा अष्ट ॥ ८ ॥ अभ्यादधामीत्यष्ट ॥ ८ ॥ यो भूतानां चतस्रः ॥ ४ ॥ समिद्ध इन्द्र एकादश ॥ ११ ॥

अथात्वष्ट ॥ ८ ॥ समिद्धो अग्निर्द्वादश ॥ १२ ॥ अश्विना दधिर्योदश ॥ १३ ॥ अश्विना तेजसैकादश ॥ ११ ॥

॥ अष्टानुवाकेषु पञ्चसप्ततिः ॥ ७५ ॥

॥ इति शुक्लयजुःकाण्वसंहितायां द्वाविंशोऽध्यायः ॥ २२ ॥

अयोर्विंशोऽध्यायः ।

इमं मे वरुण श्रुषी हवमद्या च मृळय । त्वामवस्थुरा चके ॥१॥	१
तन्वा यामि ब्रह्मणा वन्दमानस्तदा शास्ते यजमानो हविर्भिः ।	
अहेळमानो वरुणेह बोध्युरुशंस मा न आयुः प्र मौषीः ॥२॥	२
त्वं नो अग्ने वरुणस्य विद्वान् देवस्य हेळो अवं यासिसीष्ठाः ।	
यजिष्ठो बह्वितमः शोशुचानो विश्वा द्वेषांसि प्र मुष्टुष्यस्मत् ॥३॥	३
स त्वं नो अग्नेऽवमो भवोती नेदिष्ठो अस्या उपसो व्युष्टौ ।	
अवं यक्ष्व नो वरुणं रराणो वीहि मृळीकं सुहवो न एषि ॥४॥	४
महीमु बु मातरं सुव्रतानामृतस्य पत्नीमवसे हुवेम ।	
तुविश्वत्रामजरन्तीमृरूचीं सुशर्मणमदितिं सुप्रणीतिम् ॥५॥	

॥ [१३५०]

सुत्रामाणं पृथिवीं चामनेहसं सुत्रमौणमदिति सुत्रणीतिम् ।

देवीं नारवं स्वस्तिनामनागसमस्तवन्तीमा रुहेमा स्वस्तये ॥६॥

६

सुनावमा रुहेयमस्तवन्तीमनागसम् । अतारित्रा स्वस्तये ॥७॥

७

आ नो मित्रावरुणा घृतैर्गव्यूतिमुद्यतम् । मघ्ना रजांसि सुकृत् ॥८॥

८

प्र बाहवांसि सिसृतं जीवसे न आ नो गव्यूतिमुद्यतं घृतेन ।

आ मा जनै अवयतं युवाना भुवं मे मित्रावरुणा हवेमा ॥९॥

९

अं नो भवन्तु वाजिनो हवेषु देवताता मितद्रवः स्वर्काः ।

जम्भयन्तोऽहिं वृक्षं रक्षांसि सनेः स्मृग्यवक्षमीवाः ॥१०॥

१०

ये नो अर्धन्तो हवनभुतो हवं विषे शृण्वन्तु वाजिनो मितद्रवः ।

सहस्रसा मेघसाता इव त्मना महो ये वनं समिधेषु जग्निरे ॥११॥

११

वाजैवाजेऽवत वाजिनो नो घनेषु विभ्रा अमृता क्रतव्याः ।

अस्य मज्जः पितृ मादयध्वं तृप्ता यात पृथिभिर्देवयानैः ॥१२॥ (१)

१२

समिद्धो अग्निः समिन्ना सुसमिद्धो वरेण्यः । गायत्री छन्द इन्द्रियं त्र्यविर्गौर्वयो दधुः ॥१॥ १३

तनूनपाञ्चुर्विप्रवस्तनूपाञ्च सरस्वती । उष्णिहा छन्द इन्द्रियं द्विवाद् गौर्वयो दधुः ॥२॥ १४

इकाभिरधिराभिः सोमो देवो अमर्त्यः । अनुष्टुप् छन्द इन्द्रियं पञ्चाविर्गौर्वयो दधुः ॥३॥ १५

सुबर्हिःपिः पूषण्वान्स्तीर्णवर्हिरमर्त्यः । बृहती छन्द इन्द्रियं त्रिवात्सो गौर्वयो दधुः ॥४॥ १६

दुरो देवीर्दिशो महीर्गन्धा देवो बृहस्पतिः ।

पङ्क्तिश्छन्द इहेन्द्रियं तुर्यवाद् गौर्वयो दधुः ॥५॥

१७

उषे यद्दी सुपेक्षता विषे देवा अमर्त्याः । त्रिष्टुप् छन्द इहेन्द्रियं पञ्चवाद् गौर्वयो दधुः ॥५॥ १८

दैन्या होतारां मिषजेन्द्रेण सुयुजा युजा । जगती छन्द इन्द्रियमनृवान् गौर्वयो दधुः ॥७॥ १९

विष्ण इत्या सरस्वती भारती मरुतो विषेः । विराद् छन्द इहेन्द्रियं धेनुर्गौर्न वयो दधुः ॥८॥ २०

त्वष्टा तुरीयो अद्भुत इन्द्राग्नी पृथिवर्धना । द्विपदा छन्द इन्द्रियमुधा गौर्न वयो दधुः ॥९॥ २१

अमिता नो वनस्पतिः सविता प्रसुवन् मर्याम् ।

ऊङ्गप् छन्द इहेन्द्रियं वृक्षा वेहद्रयो दधुः ॥१०॥

२२

स्वाहा यज्ञं वरुणः सुक्षत्रो शेषजं कर्तु ।

अतिञ्छन्दा इन्द्रियं बृहदृषो गौर्वयो दधुः ॥११॥ (२)

२३ [१३७७]

- वसन्तेन ऋतुना देवा वसवस्त्रिषुतां स्तुताः । रथन्तरेण तेजसा हविरिन्द्रे वयों दधुः ॥१॥ २४
 ग्रीष्मेण ऋतुना देवा रुद्राः पञ्चदशे स्तुताः । बृहता यज्ञसा बलं हविरिन्द्रे वयों दधुः ॥२॥ २५
 वर्षाभिर्ऋतुनादित्या स्तोमैः सप्तदशे स्तुताः ।
 वैरूपेण विश्वौजसा हविरिन्द्रे वयों दधुः ॥३॥ २६
 आरदेन ऋतुना देवा एकविंश क्रमव स्तुताः ॥
 वैराजेन भिया भियं हविरिन्द्रे वयों दधुः ॥४॥ २७
 हेमन्तेन ऋतुना देवास्त्रिणवे मरुत स्तुताः । बलेन शकरीः सहो हविरिन्द्रे वयों दधुः ॥५॥ २८
 शैशिरेण ऋतुना देवास्त्रयस्त्रिंशोऽमृता स्तुताः ।
 सत्येन रेवतीः क्षत्रं हविरिन्द्रे वयों दधुः ॥६॥ (३) २९

- होता यक्षत्समिधामिमिकस्पदेऽग्निनेन्द्रं सरस्वतीमजो धूम्रो न गोधूमैः कुर्वलैर्मेषजं मधु ।
 शप्येन तेज इन्द्रियं पयः सोमः परिश्रुतां घृतं मधु व्यन्त्वाज्यस्य होतुर्यज ॥१॥ ३०
 होता यक्षत्तनूनपात्सरस्वतीमविर्मेषो न मेषजं पथा मधुमता भरन्नग्निनेन्द्राय वीर्यम् ।
 वदरैरुपवाकाभिर्मेषजं तोकर्मभिः पयः सोमः परिश्रुतां घृतं मधु व्यन्त्वाज्यस्य होतुर्यज ॥२॥ ३१
 होता यक्षत्पराशरं न नमहुं पतिं सुरया मेषजं मेषः सरस्वती मिषग्रथो न चन्द्रमग्निनोर्विषा इन्द्रस्य
 वीर्यम् । वदरैरुपवाकाभिर्मेषजं तोकर्मभिः पयः सोमः परिश्रुतां घृतं मधु व्यन्त्वाज्यस्य होतुर्यज ॥३॥ ३२
 होता यक्षदिकैलित आजुह्वानः सरस्वतीमिन्द्रं बलेन वर्धयेन्नृषभेण गवेन्द्रियमग्निनेन्द्राय मेषजम् ।
 यवैः कर्कन्धुभिर्मेषु लाजैर्न मासरं पयः सोमः परिश्रुतां घृतं मधु व्यन्त्वाज्यस्य होतुर्यज ॥४॥ ३३
 होता यक्षद्दुर्द्विर्गुणप्रदा मिषद् नासत्या मिषजाग्निनाम्ना शिशुमती मिषघेनुः सरस्वती मिषक् ।
 दुह इन्द्राय मेषजं पयः सोमः परिश्रुतां घृतं मधु व्यन्त्वाज्यस्य होतुर्यज ॥५॥ ३४
 होता यक्षदुरो दिशः कवस्थो न व्यचस्वतीरक्षिभ्यां न दुरो दिश इन्द्रो न रोदसी दुषे दुहे घेनुः
 सरस्वत्यग्निनेन्द्राय मेषजम् ।
 शुक्रं न ज्योतिरिन्द्रियं पयः सोमः परिश्रुतां घृतं मधु व्यन्त्वाज्यस्य होतुर्यज ॥६॥ ३५
 होता यक्षत्सुपेन्नसोपे नक्तं दिवाग्निना समज्जाते सरस्वत्या त्विषिमिन्द्रे न मेषजम् ।
 श्येनो न रजसा द्वाद भिया न मासरं पयः सोमः परिश्रुतां घृतं मधु व्यन्त्वाज्यस्य होतुर्यज ॥७॥ ३६
 होता यक्षदैव्या होतारा मिषजाग्निनेन्द्रं न जागृवि दिवा नक्तं न मेषजैः ।
 अषं सरस्वती मिषक् सीसेन दुह इन्द्रियं पयः सोमः परिश्रुतां
 घृतं मधु व्यन्त्वाज्यस्य होतुर्यज ॥८॥ ३७ [१३११]

होता यक्षत्सो देवीर्न भेषजं त्रयस्त्रिधातवोऽपसो रूपमिन्द्रे हिरण्यमश्विनेऽत्र न भारती ।

वाचा सरस्वती मह इन्द्राय द्रुह इन्द्रियं पयः सोमः परिष्कृता

धृतं मधु व्यन्त्वाज्यस्य होतर्यज ॥९॥

३८

होता यक्षत् सुरेतसमृषभं नर्यापसं त्वष्टारमिन्द्रमश्विना भिषजं

न सरस्वतीमोजो न जूतिरिन्द्रियं वृको न रभसो भिषक् ।

यक्षः सुरया भेषजं श्रिया न मासरं पयः सोमः

परिष्कृता धृतं मधु व्यन्त्वाज्यस्य होतर्यज ॥१०॥

३९

होता यक्षद्वनस्पतिं श्रमितां शतक्रतुं श्रीमं न मन्युं राजानं व्याघ्रं नमसाश्विना ।

भामुं सरस्वतीं भिषगिन्द्राय द्रुह इन्द्रियं पयः सोमः

परिष्कृता धृतं मधु व्यन्त्वाज्यस्य होतर्यज ॥११॥

४०

होता यक्षदग्निं स्वाहाज्यस्य स्तोकानां स्वाहा भेदसां

पृथक् स्वाहा छार्गमश्विभ्यां स्वाहा भेषं सरस्वत्यै ।

स्वाहा ऋषभमिन्द्राय सिंहाय सहस इन्द्रियं स्वाहाग्निं न भेषजं स्वाहा सोममिन्द्रियम् ।

स्वाहेन्द्रं सुत्रामाणं सवितारं वरुणं भिषजां पतिं स्वाहा वनस्पतिं ग्रियं पाथो न भेषजम् ।

स्वाहा देवा आज्यपा जुषाणो अग्निर्भेषजं पयः सोमः

परिष्कृता धृतं मधु व्यन्त्वाज्यस्य होतर्यज ॥१२॥ (४)

४१

होता यक्षदश्विनौ छार्गस्य वपाया भेदसो जुषतां हविर्होतर्यज ।

होता यक्षत्सरस्वतीं भेषस्य वपाया भेदसो जुषतां हविर्होतर्यज ।

होता यक्षदिन्द्रमृषभस्य वपाया भेदसो जुषतां हविर्होतर्यज ॥१॥

४२

होता यक्षदश्विनौ सरस्वतीमिन्द्रं सुत्रामाणमिधे सोमाः

सुरमाणश्छार्गेन भेषर्षभैः सुताः ।

अग्नौ नोक्तमभिलाजैर्महस्वन्तो मदा मासरेण परिष्कृताः

शुक्राः पर्यस्वन्तोऽमृताः प्रस्थिता वो मधुश्च्युतस्तानश्विना सरस्वतीन्द्रः

सुत्रामां वृत्रहा जुषन्तां सोम्यं मधु ।

पिबन्तु मदेन्तु व्यन्तु होतर्यज ॥२॥

४३ [१३९७]

होता यक्षदश्विनौ छार्गस्य हविष आचामद्य मध्यतो मेदु उद्धृतं पुरा देवोभ्यः पुरा पौरुषेय्या
गृभः । यस्तौ नूनं घासे अजाणां यवसप्रथमानां सुमत्क्षणां शतरुद्रियाणामभिस्वाचानां

पीवोपवसनानाम् । पार्श्वतः श्रोणितः शितामृत उत्सादुतोऽङ्गादङ्गादवंचानां कर्त एवा-
 श्विना जुषतां हविर्होतृयजं । होता यक्षत्सरस्वती मेपस्य हविष आवयदद्य मध्यतो मंदु
 उद्धृतं पुरा द्वेयोभ्यः पुरा पौरुषेय्या गुभः । घर्मन्नं घासे अंजाणां यवसप्रथमानां
 सुमत्क्षराणां शतरुद्रियाणामग्निष्वात्तानां पीवोपवसनानाम् । पार्श्वतः श्रोणितः शितामृत
 उत्सादुतोऽङ्गादङ्गादवंचानां करदेव ससरस्वती जुषतां हविर्होतृयजं । होता यक्षदिन्द्रपृष-
 भस्य हविष आवयदद्य मध्यतो मंदु उद्धृतं पुरा द्वेयोभ्यः पुरा पौरुषेय्या गुभः । घर्मन्नं
 घासे अंजाणां यवसप्रथमानां सुमत्क्षराणां शतरुद्रियाणामग्निष्वात्तानां पीवोपवसनानाम् ।
 पार्श्वतः श्रोणितः शितामृत उत्सादुतोऽङ्गादङ्गादवंचानां करदेवमिन्द्रो जुषतां हविर्होतृयजं

॥३॥ ४४

होता यक्षद्रनस्पतिमभि हि पितृमया रभिष्ठया रश्नयाधित ।
 यत्राश्विनोऽङ्गास्य हविषः प्रिया धामानि यत्र सरस्वत्या मेपस्य हविषः
 प्रिया धामानि यत्रेन्द्रस्य ऋषभस्य हविषः प्रिया धामानि ।
 यत्राग्नेः प्रिया धामानि यत्र सोमस्य प्रिया धामानि यत्रेन्द्रस्य सुत्राम्णः प्रिया धामानि ।
 यत्र सवितुः प्रिया धामानि यत्र वरुणस्य प्रिया धामानि यत्र वनस्पतेः प्रिया पार्थांसि ॥
 यत्र देवानामाज्यपानां प्रिया धामानि यत्राग्नेर्होतुः प्रिया धामानि ।
 तत्रैतान्प्रस्तुत्येवोपस्तुत्येवोपावस्यक्षद्रमीयरा इव कृत्वी करदेवं देवो
 वनस्पतिर्जुषतां हविर्होतृयजं ॥४॥

४५

होता यक्षदुमि स्वितृकृतमयाऽग्निर्गश्चिनोऽङ्गास्य हविषः प्रिया धामान्ययाद्
 सरस्वत्या मेपस्य हविषः प्रिया धामान्ययाऽकिन्द्रस्य ऋषभस्य हविषः प्रिया धामानि ।
 अयाऽग्नेः प्रिया धामान्ययाद् सोमस्य प्रिया धामान्ययाऽकिन्द्रस्य सुत्राम्णः प्रिया धामानि ।
 अयाद् सवितुः प्रिया धामान्ययाद् वरुणस्य प्रिया धामान्ययाद् वनस्पतेः प्रिया पार्थांसि ।
 अयाद् देवानामाज्यपानां प्रिया धामानि यश्चदुभेर्होतुः प्रिया धामानि । यक्षत्स्वं
 महिमानमायजतामेज्या इपः कुणांतु मो अष्टरा जातवंदा जुषतां हविर्होतृयजं ॥५॥ ४६

देवं बहिः सरस्वती सुदुश्मिन्द्रं अश्विना ।

तेजो न चक्षुरक्ष्योर्विहिंषा दधुरिन्द्रियं वसुवने वसुधेवस्य व्यन्तु यजं ॥१॥ ४७

देवीर्दारीं अश्विना भियजेन्ते सरस्वती ।

प्राणं न वीर्यं नसि द्वारीं दधुरिन्द्रियं वसुवने वसुधेवस्य व्यन्तु यजं ॥२॥ ४८ [१४००]

देवी उवासा अग्निना सुत्रामेन्द्रे सरस्वती ।

बलं न वाचमास्य उवास्यां दधुरिन्द्रियं वसुवने वसुधेयस्य व्यन्तु यजं ॥३॥ ४९

देवी जोष्टी सरस्वत्यग्निनेन्द्रमवर्षयत् ।

भोत्रं न कर्णयोर्यज्ञो जोष्टीभ्यां दधुरिन्द्रियं वसुवने वसुधेयस्य व्यन्तु यजं ॥४॥ ५०

देवी ऊर्जाहुती दुधे सुदुधेन्द्रे सरस्वत्यग्निना भिषजावतः ।

शुक्रं न ज्योति स्तनयोराहुती घ्न इन्द्रियं वसुवने वसुधेयस्य व्यन्तु यजं ॥५॥ ५१

देवा देवानां िजा होतारा इन्द्रमग्निना वषट्कारैः सरस्वती त्विषि न हृदये मतिष्व ।

होतृभ्यां दधुरिन्द्रियं वसुवने वसुधेयस्य व्यन्तु यजं ॥६॥ ५२

देवीस्तिष्ठस्तिष्ठो देवीरग्निनेन्द्रा सरस्वती ।

श्वं न मध्ये नाम्यामिन्द्राय दधुरिन्द्रियं वसुवने वसुधेयस्य व्यन्तु यजं ॥७॥ ५३

देव इन्द्रो नराश्चतस्रिर्वरुणः सरस्वत्याग्निभ्यामीयते रवं ।

रेतो न रूपममृतं जनित्रमिन्द्राय त्वष्टा दधदिन्द्रियाणि वसुधेयस्य व्यन्तु यजं ॥८॥ ५४

देवो देवैर्वनस्पतिर्हिरण्यपर्णो अग्निभ्या सरस्वत्या सुपिप्पल इन्द्राय पच्यते मधु ।

जो जो न जतिर्नमो न भागं वनस्पतिर्नो दधदिन्द्रियाणि वसुवने वसुधेयस्य व्यन्तु यजं ॥९॥ ५५

देवं ब्रह्मिर्वातीतीनामचरे स्तीर्णमग्निभ्यामूर्णम्रदाः सरस्वत्या स्योनमिन्द्र ते सदैः ।

ईशाये मन्यु राजानं ब्रह्मिण दधुरिन्द्रियं वसुवने वसुधेयस्य व्यन्तु यजं ॥१०॥ ५६

देवो अग्निः स्विष्टकृदेवान्यश्च यथायथ होतारा इन्द्रमग्निना

वाचा वाच सरस्वतीमग्निं सोमं स्विष्टकृत् ।

स्विष्ट इन्द्रः सुत्रामो सविता वरुणो भिषगिहो देवो वनस्पतिः स्विष्टा देवा आज्यपाः ।

स्विष्टो अभिरग्निना होता होत्रे स्विष्टकृष्यश्च न दधदिन्द्रियमूर्जमवचिति स्वधां

वसुवने वसुधेयस्य व्यन्तु यजं ॥११॥ ५७

अधिमथ होतारमवृणीतायं यजमानः पचन् पक्तीः

पचन् पुरोकाशां वृक्षमग्निभ्यां छागं सरस्वत्यै मेघमिन्द्राय ऋषभम् ।

सुन्ममग्निभ्या सरस्वत्या इन्द्राय सुत्राम्भे मुरासोमान् ॥१२॥ ५८

सुपस्था अथ देवो वनस्पतिरमववृक्षभ्यां छागेन सरस्वत्यै मेघमेन्द्राय ऋषभम् ।

अथस्तां मेवस्ताः प्रति पचतामृषीपुतावीवृषन्त पुरोकाशैरपुंरग्निना सरस्वतीन्द्रः सुत्रामा मुरासोमान् ॥ १३॥ ५९ [१४१३]

स्वाम्य ऋषि आर्षेय ऋषीणां नपादवृणीतायं यजमानो बहुभ्य आ. संगतेभ्य एष मे देवेषु
वसु वार्यायक्ष्यत इति ।

सा या देवा देव दानान्यदुस्तान्यस्मा आ च आस्वा च गुरस्वेपितश्च होतुरसि भद्रवाच्याय
प्रेषितो मालुषः सक्तवाकाय सुक्ता ब्रूहि ॥१४॥ (६)

६० [१४१४]

इमं मे वदण द्वादश ॥ १२ ॥ समिद्धो अग्निरेकादश ॥ ११ ॥ वसुप्तेन षट् ॥ ६ ॥ होता यक्षद्व
द्वादश ॥ १२ ॥ होता यक्षद्विजौ छागस्य पञ्च ॥ ५ ॥ देवं बर्हिष्यतुर्वश ॥ १४ ॥

॥ वदन्नुवाकेषु षष्टिः ॥ ६० ॥

॥ इति शुक्लयजुःकाण्वसंहितायां त्रयोविंशोऽध्यायः ॥ २३ ॥

अथ अतुर्विंशोऽध्यायः ।

तेजोऽसि शुक्रममृतमायुष्या आयुर्मे पाहि ।

देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेऽश्विनोर्वाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्यामा ददे ॥१॥

१

इमाममृतमन् रश्मनामृतस्य पूर्वं आयुषि विदयेषु कृम्या ।

सा नो अस्मिन्सुत आ बभूव क्रतस्य सामन्तसरमारपन्ती ॥२॥

२

अग्निषा अंसि ध्रुवनमसि यन्तासि धृता ।

स त्वमग्निं वैश्वानरः सप्रथसं गच्छ स्वाहाकृतः स्वगा त्वा देवेभ्यः ॥३॥

३

प्रजापतये ब्रह्मभर्षं भन्तस्याग्निं देवेभ्यः प्रजापतये तेन राध्यासम् ।

तं बंधान देवेभ्यः प्रजापतये तेन राध्नुहि ।

प्रजापतये त्वा जुष्टं प्रोक्षामीन्द्राग्निभ्यां त्वा जुष्टं प्रोक्षामि वायवे त्वा जुष्टं प्रोक्षामि

विश्वेभ्यस्त्वा देवेभ्यो जुष्टं प्रोक्षामि सर्वेभ्यस्त्वा देवेभ्यो जुष्टं प्रोक्षामि ॥४॥

४

यो अर्वन्तं जिघांशसति तमभ्यमीति वरुणः । परो मर्तेः पुरः आ ॥५॥ (१)

५

अग्नये स्वाहा सोमाय स्वाहापां मोदाय स्वाहा सवित्रे स्वाहा वायवे स्वाहा विष्णवे स्वाहा ।

इन्द्राय स्वाहा बृहस्पतये स्वाहा मित्राय स्वाहा वरुणाय स्वाहा ॥१॥ (२)

६

हिङ्गाराय स्वाहा हिङ्गुताय स्वाहा क्रन्दते स्वाहावक्रन्दाय स्वाहा ।

प्रोषते स्वाहा प्रओथाय स्वाहा गन्धाय स्वाहा घ्राताय स्वाहा ॥१॥

७

नेर्विष्टाय स्वाहोपविष्टाय स्वाहा संदिताय स्वाहा वल्गते स्वाहा ।

आसीनाय स्वाहा क्षयनाय स्वाहा स्वपते स्वाहा जाग्रते स्वाहा ॥२॥

८ [१४२२]

कृजते स्वाहा प्रबुद्धाय स्वाहा विजृम्भमाणाय स्वाहा विचृत्ताय स्वाहा ।
 संहानाय स्वाहोर्पस्थिताय स्वाहायनाय स्वाहा प्रायणाय स्वाहा ॥३॥ ९
 यत्वे स्वाहा धावते स्वाहोद्वाय स्वाहोद्वाताय स्वाहा ।
 शुक्राय स्वाहा शुक्रनाय स्वाहा निपण्णाय स्वाहोत्थिताय स्वाहा ॥४॥ १०
 जवाय स्वाहा चलाय स्वाहा विचर्तमानाय स्वाहा विवृत्ताय स्वाहा ।
 विधुन्वानाय स्वाहा विधृताय स्वाहा शुश्रूषमाणाय स्वाहा वृणुते स्वाहा ॥५॥ ११
 ईक्षमाणाय स्वाहैक्षिनाय स्वाहा वीक्षिताय स्वाहा निसेपाय स्वाहा ।
 यदक्षि तस्मै स्वाहा यत्पिबति तस्मै स्वाहा यन्मूत्रं करोति तस्मै स्वाहा
 कुर्वते स्वाहा कृताय स्वाहा ॥६॥ (३) १२

तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धामहि । धियो यो नः प्रचोदयात् ॥१॥ १३
 हिग्ण्यपाणिमूतये सवितारुप्रपं ह्वये । म चेत्तो देवता पदम् ॥२॥ १४
 देवस्य चेततो महीं प्र सवितुर्हवामहे । मुमतिः सत्यराधसम् ॥३॥ १५
 मुष्टुतिः मुमतीवृषो रातिः सवितुरीमहे । प्र देवाय मतीविदे ॥४॥ १६
 गतिः सत्यपति महे सवितारुप्रपं ह्वये । आसवं देववीतये ॥५॥ १७
 देवस्य सवितुर्मतिमाम्रं विश्वेदेव्यम् । धिया भर्गं मनामहे ॥६॥ १८
 अग्निः स्तोमेन बोधय मामिधानो अमर्त्यम् । हव्या देवेषु नो दधत् ॥७॥ १९
 म हव्यवाकमर्त्य उशिग्दूतधनोहितः । अग्निर्धिया ममृण्वति ॥८॥ २०
 न त्वा घृतस्य ईमहे जिज्ञेयानां स्वर्दिदम् । देवाँर आ वीतये वह ॥९॥ २१
 अग्निं द्रुतं पुरो दधे हव्यवाहमुपं सुवं । देवाँर आ सादयादिह ॥१०॥ (४) २२

अजीजनो हि पवमान सूर्य विधागे शकमना पर्यः । गोजीरया रंहमाणः पुरंध्या ॥१॥ (५) २३
 विभुर्मात्रा प्रभुः पित्राश्वोऽग्नि हयोऽस्यत्योऽसि मयोऽस्यवोसि सप्तिरसि वाज्यमि वृषामि नृमणांसि ।
 ययुर्नामांसि शिशुर्नामास्यादित्यानां पत्वान्विहि ॥१॥ २४

देवा आशापाला पुतं देवेभ्योऽश्वं मेधाय प्रोक्षितः रक्षत ।

उह रन्तिग्निह रमताग्निह धृतिग्निह च्वधतिः स्वाहा ॥२॥ (६) २५

काय स्वाहा कस्मै स्वाहा कतमस्मै स्वाहा ।

स्वाहाधिमाधीताय स्वाहा मनः प्रजापतये स्वाहा चिचं विज्ञाताय ॥१॥ २६ [१४४०]

अदित्यै स्वाहादित्यै मह्यै स्वाहादित्यै सुमृळीकायै स्वाहा ।

सरस्वत्यै स्वाहा सरस्वत्यै पावकायै स्वाहा सरस्वत्यै बृहत्यै स्वाहा ॥२॥

२७

पूष्णे स्वाहा पूष्णे प्रपञ्चपाय स्वाहा पूष्णे नरन्धिपाय स्वाहा ।

त्वष्ट्रे स्वाहा त्वष्ट्रे तुरीपाय स्वाहा त्वष्ट्रे पुरुषपाय स्वाहा ।

विष्णवे स्वाहा विष्णवे निभूयपाय स्वाहा विष्णवे शिपिविष्टाय स्वाहा ॥३॥

२८

विश्वो देवस्य नेतुर्भर्ता वृणीत सग्यम् ।

विश्वो राय ईषुष्यति द्युम्नं वृणीत पुण्यसे स्वाहा ॥४॥ (७)

२९

आ ब्रह्मन् ब्राह्मणो ब्रह्मवर्चसी जायतामा राष्ट्रे राजन्यः ।

शूर इषव्योऽतिव्याधी महारथो जायताम् ॥१॥

३०

दोग्ध्री धेनुर्वोळ्हानड्वानाशुः सप्तिः पुरंधियापा ।

जिष्णू रथेष्ठाः समेयो युवास्य यजमानस्य वीरो जायताम् ॥२॥

३१

निकामेनिकामे नः पर्जन्यो वर्षतु फलवन्त्यो न ओषधयः पच्यन्ताम् ।

योगक्षेमो नः कल्पताम् ॥३॥ (८)

३२

प्राणाय स्वाहापानाय स्वाहा व्यानाय स्वाहा ।

चक्षुषे स्वाहा श्रोत्राय स्वाहा वाचे स्वाहा मनसे स्वाहा ॥१॥ (९)

३३

प्राच्यै दिशे स्वाहावर्च्यै दिशे स्वाहा दक्षिणायै दिशे स्वाहावर्च्यै दिशे स्वाहा ।

प्रतीच्यै दिशे स्वाहावर्च्यै दिशे स्वाहादीच्यै दिशे स्वाहावर्च्यै दिशे स्वाहा ।

ऊर्वायै दिशे स्वाहावर्च्यै दिशे स्वाहावाच्यै दिशे स्वाहावर्च्यै दिशे स्वाहा ॥१॥ (१०) ३४

अद्भ्यः स्वाहा वाभ्यः स्वाहादुकाय स्वाहा तिष्ठन्तीभ्यः स्वाहा

सर्वन्तीभ्यः स्वाहा स्रन्दमानाभ्यः स्वाहा ।

कूप्याभ्यः स्वाहा स्रधाभ्यः स्वाहा धार्याभ्यः

स्वाहाहोर्वाय स्वाहा समुद्राय स्वाहा सरिराय स्वाहा ॥१॥ (११)

३५

वाताय स्वाहा धुमाय स्वाहाभ्राय स्वाहा मेघाय स्वाहा विद्योतमानाय स्वाहा स्तनयते स्वाहा ।

अवस्फूर्जते स्वाहा वर्षते स्वाहावर्षते स्वाहाग्रं वर्षते स्वाहा

शीघ्रं वर्षते स्वाहाहोर्भूते स्वाहाक्षेहीताय स्वाहा ।

प्रभ्रते स्वाहा शीकायते स्वाहा प्रुष्वाभ्यः स्वाहा

हादुनीभ्यः स्वाहा नीहाराय स्वाहा ॥१॥ (१२)

३६ [१४५०]

अग्नये स्वाहा सोमाय स्वाहेन्द्राय स्वाहा पृथिव्यै स्वाहान्तरिक्षाय स्वाहा ।

दिवे स्वाहा दिग्भ्यः स्वाहाशांभ्यः

स्वाहोर्ध्वे दिक्षे स्वाहार्वाच्ये दिक्षे स्वाहा ॥१॥ (१३)

३७

नक्षत्रेभ्यः स्वाहा नक्षत्रियेभ्यः स्वाहाहोरात्रेभ्यः स्वाहाधिमासेभ्यः स्वाहा ।

मासेभ्यः स्वाह क्रतुभ्यः स्वाहार्तिवेभ्यः स्वाहा

संवत्सराय स्वाहा धावापृथिवीभ्यां स्वाहा ॥१॥

३८

चन्द्राय स्वाहा सूर्याय स्वाहा रुमिभ्यः स्वाहा वसुभ्यः स्वाहा ।

क्षत्रेभ्यः स्वाहादित्येभ्यः स्वाहा मरुद्भ्यः स्वाहा विश्वेभ्यो देवेभ्यः स्वाहा ॥१॥ (१४) ३९

मूलेभ्यः स्वाहा शाखाभ्यः स्वाहा वनस्पतिभ्यः स्वाहा ।

पुष्पेभ्यः स्वाहा फलेभ्यः स्वाहौषधीभ्यः स्वाहा ॥१॥ (१५)

४०

पृथिव्यै स्वाहान्तरिक्षाय स्वाहा दिवे स्वाहा सूर्याय स्वाहा ।

चन्द्राय स्वाहा नक्षत्रेभ्यः स्वाहाऽऽः स्वाहौषधीभ्यः स्वाहा ।

वनस्पतिभ्यः स्वाहा परिश्वेभ्यः स्वाहा चराचरेभ्यः स्वाहा सरीसृपेभ्यः स्वाहा ॥१॥ (१६) ४१

असवे स्वाहा वसवे स्वाहा विश्वे स्वाहा विवस्वते स्वाहा ।

गणभ्रिये स्वाहा गणपतये स्वाहाभिमुखे स्वाहाधिपतये स्वाहा ॥१॥

४२

सुषाय स्वाहा सश्वसर्पाय स्वाहा चन्द्राय स्वाहा ज्योतिषे स्वाहा ।

मल्लिच्छुषाय स्वाहा दिवा पतयते स्वाहा ॥२॥ (१७)

४३

मर्धवे स्वाहा मार्धवाय स्वाहा शुक्राय स्वाहा शुचये स्वाहा ।

नर्मसे स्वाहा नम्रस्याय स्वाहेषाय स्वाहोर्जाय स्वाहा ।

सहसे स्वाहा सहस्याय स्वाहा तपसे स्वाहा तपस्याय स्वाहाऽहसस्पतये स्वाहा ॥१॥ (१८) ४४

वाजाय स्वाहा प्रसवाय स्वाहापिजाय स्वाहा क्रतवे स्वाहा ।

स्यः स्वाहा मूर्धे स्वाहा व्यश्नुविने स्वाहा ।

अन्त्याय स्वाहान्त्यायनाय स्वाहा भौवनाय स्वाहा

मुर्वनस्य पतये स्वाहाधिपतये स्वाहा प्रजापतये स्वाहा ॥१॥ (१९) ४५ [१४५९]

आयुर्यज्ञेन कल्पता५ स्वाहा प्राणो यज्ञेन कल्पता५ स्वाहापानो यज्ञेन कल्पता५ स्वाहा
व्यानो यज्ञेन कल्पता५ स्वाहा ।

उदानो यज्ञेन कल्पता५ स्वाहा समानो यज्ञेन कल्पता५ स्वाहा चक्षुर्यज्ञेन कल्पता५ स्वाहा
श्रोत्रं यज्ञेन कल्पता५ स्वाहा ।

वाग्यज्ञेन कल्पता५ स्वाहा मनो यज्ञेन कल्पता५ स्वाहात्मा यज्ञेन कल्पता५ स्वाहा
पृष्ठं यज्ञेन कल्पता५ स्वाहा ।

अस्रं यज्ञेन कल्पता५ स्वाहा यज्ञो यज्ञेन कल्पता५ स्वाहा ज्योतिर्यज्ञेन कल्पता५ स्वाहा
स्वर्यज्ञेन कल्पता५ स्वाहा ॥१॥ (२०)

४६

एकस्मै स्वाहा द्वाभ्या५ स्वाहा त्रयाय स्वाहाैकशताय स्वाहा ।

व्युष्ट्यै स्वाहा स्वर्गाय स्वाहा ॥१॥ (२१)

४७ [१४६१]

तेजोऽसि पञ्च ॥५॥ अग्नय एका ॥२॥ दिक्काराय पद ॥६॥ तत्सवितुर्वरेण ॥१०॥ अजीजनो होका ॥१॥

विभूते ॥२॥ काय चतस्रः ॥४॥ आग्रहांस्तिस्रः ॥३॥ प्राणायैका ॥१॥ प्राच्यायैका ॥१॥

अद्वय एका ॥१॥ धातार्यैका ॥१॥ अग्नय इत्येका ॥१॥ नक्षत्रेभ्यो द्वे ॥२॥ मूलेभ्य एका ॥१॥

पृथिव्या इत्येका ॥१॥ असवे द्वे ॥२॥ मधव एका ॥१॥ वाजायैका ॥१॥

आयुर्यज्ञेनैका ॥१॥ एकस्मा इत्येका ॥१॥

॥ एकविंशत्यनुवाकेषु सप्तचत्वारिंशत् ॥४७॥

॥ इति शुक्लयजुःकाण्वमंत्रितायां चतुर्विंशोऽध्यायः ॥४४॥

अथ पञ्चविंशोऽध्यायः ।

हिरण्यगर्भः समवर्तताम्रे भूतस्य जातः पतिरेक आसीत् ।

स दाधार पृथिवीं धामुतेमां कस्यै देवाय हविषा विधेम ॥१॥

१

उपयामगृहीतोऽसि प्रजापतये त्वा जट्टं गृह्णाम्येष ते योनिः सूर्यस्ते महिमा ।

यस्तेऽहन्तंसवत्सरे महिमा संवभूव यस्ते वाया अन्तरिक्षे महिमा संवभूव ।

यस्ते दिवि सूर्ये महिमा संवभूव तस्यै ते महिमे प्रजापतये स्वाहा देवेभ्यः ॥२॥ (१) २

यः प्राणतो निमिषतो महित्वैक इद्राजा जगतो वभूव ।

य ईक्षे अस्य द्विपद्वत्तुष्टपदुः कस्यै देवाय हविषा विधेम ॥१॥

३ [१४६४]

उपयामगृहीतोऽसि प्रजापतये त्वा जुष्टं गृह्णाम्येष ते योनिश्चन्द्रमास्ते महिमा ।

यस्ते रात्रौ संवत्सरे महिमा संबभूव यस्ते पृथिव्यामग्नौ महिमा संबभूव ।

यस्ते नक्षत्रेषु चन्द्रमसि महिमा संबभूव तस्मै ते महिम्ने प्रजापतये देवेभ्यः स्वाहा ॥२॥ (२) ४

युञ्जन्ति ब्रह्ममरुधं चरन्तं परि तस्धुषः । रोचन्ते रोचना दिवि ॥१॥

५

युञ्जन्त्यस्य काम्या हरी विपक्षसा रथे । शोणा घृष्ण नृवाहसा ॥२॥

६

यद्वातो अपो अर्गनीगन्ध्रियामिन्द्रस्य तन्वम् ।

एतः स्तोतरेनेन पथा पुनरश्ममावर्तयासि नः ॥३॥

७

वसवस्त्वाञ्जन्तु गायत्रेण छन्दसा रुद्रास्त्वाञ्जन्तु त्रैष्टुभेन छन्दसा ।

आदित्यास्त्वाञ्जन्तु जागतेन छन्दसा ॥४॥

८

भूर्भुवः स्वर्लाजीरेच्छाचीरेन्यव्ये गद्ये ।

एतदब्रमत्त देवा एतदब्रमद्भि प्रजापते ॥५॥

९

कः स्विदेकाकी चरति क उं स्विजायते पुनः ।

किं स्विद्धिमस्य भेषजं किम्वावपनं महत् ॥६॥

१०

धूर्ये एकाकी चरति चन्द्रमा जायते पुनः ।

अग्निर्हिमस्य भेषजं भूमिरावपनं महत् ॥७॥

११

का स्विदासीत्पूर्वचित्तिः किं स्विदासीद् बृहद्वयः ।

का स्विदासीत्पिलिप्पिला का स्विदासीन्पिशङ्गिला ॥८॥

१२

द्यौरासीत्पूर्वचिरिश्च आसीद् बृहद्वयः ।

अर्विरामीत्पिलिप्पिला रात्रिरामीत्पिशङ्गिला ॥९॥ (३)

१३

वायुश्चा पचतैरवत्वसितग्रीवश्छागैः । न्यग्रोधश्चमसैः शूलमलिवृद्धया ॥१॥

१४

एष स्य राध्यो वृषा पृष्ठमिक्षुतभिरेदगन् । ब्रह्मा कृष्णश्च नोऽवतु नमोऽग्नये ॥२॥

१५

संश्रितो रश्मिना रथः संश्रितो रश्मिना हयः ।

संश्रितो अप्सवप्सुजा ब्रह्मा मोमपुरोगवः ॥३॥

१६

स्वयं वाजिस्तन्व-कल्पयस्व स्वयं यजस्व स्वयं जुषस्व ।

महिमा तेऽन्येन न मूनशे ॥४॥

१७

न वा उ एतन्म्रियमे न रिष्यसि देवाँर इदं पि पाथिभिः सुगोभिः ।

यत्रामते मुक्तो यत्र ते ययुस्तत्र त्वा देवः संविता दधातु ॥५॥

१८ [१४७९]

अग्निः पशुरासीत्तेनायजन्त स एतँ लोकमजयद्यस्मिन्नाग्निः ।
 स तँ लोको भविष्यति तं जैष्यसि पिवैता अपः ।
 वायुः पशुरासीत्तेनायजन्त स एतँ लोकमजयद्यस्मिन्नावयुः ।
 स तँ लोको भविष्यति तं जैष्यसि पिवैता अपः ।
 सूर्यः पशुरासीत्तेनायजन्त स एतँ लोकमजयद्यस्मिन्त्सूर्यः ।
 स तँ लोको भविष्यति तं जैष्यसि पिवैता अपः ॥६॥ (४)

१९

प्राणाय स्वाहापानाय स्वाहा व्यानाय स्वाहा । अस्मे अम्बिकेऽम्बालिकं न मा नयति कश्चन ।
 सप्तसत्यश्चक। सुषोद्विकां काम्पीलवात्सिनीम् ॥१॥

२०

गुणानां त्वा गुणपतिश्च हवामहे प्रियाणां त्वा प्रियपतिश्च हवामहे ।
 निधीनां त्वा निधिपतिश्च हवामहे यमो मम ॥२॥

२१

आहर्मजानि गर्भधमा त्वमजासि गर्भधम् । ता उभौ चतुरः पदः संप्रभारयाव ।
 स्वर्गे लोके प्रोर्वाशां वृषां वार्जा रेतोधा रेतो दधातु ॥३॥ (५)

२२

उत्सर्वध्या अव गुदं धेहि समञ्जि चारया वृषन् । य स्त्रीणां जीवभोजनः ॥१॥ २३
 यकासकौ शकुन्तिकाहलगिति वञ्चति । आहन्ति गमे पसो निर्गल्गलीति धारका ॥२॥ २४
 यकोऽसकौ शकुन्तक आहलगिति वञ्चति ।

विवक्षत इव ते मुखमर्च्यो मा नस्त्वमभि भाषथाः ॥३॥

२५

माता च ते पिता च तेऽग्रं वृक्षस्य रोहतः ।
 प्रतिलाभीति ते पिता गमे मुष्टिमत् शस्यत् ॥४॥

२६

माता च ते पिता च तेऽग्रं वृक्षस्य श्रीळतः ।

विवक्षत इव ते मुखं ब्रह्मन्मा त्वं वंदो बहु ॥५॥

२७

ऊर्ध्वमेनामुच्छ्रोपय गिरौ भारश्च हरन्निव ।

अथास्य मर्षमेजताश्च शीते वार्ते पुनर्निव ॥६॥

२८

ऊर्ध्वमेनामुच्छ्रयताद्विरौ भारश्च हरन्निव ।

अथास्य मर्षमेजतु शीते वार्ते पुनर्निव ॥७॥

२९

यदस्या अश्वमेधाः कुधु स्थूलमुपातसत् ।

मुष्का इदस्या एजतो गोशफे शकुला इव ॥८॥

३० [१४९१]

यदेवासौ ललामगुं प्र विंष्टीमिनमाविषुः ।	
सुक्त्रा देदिश्यते नारी सत्यस्याक्षिभुवो यथा ॥९॥	३१
यद्वरिणो यवमत्ति न पुष्टं पशु मन्यते ।	
शूद्रा यदर्यजारा न पोषाय घनयति ॥१०॥	३२
यद्वरिणो यवमत्ति न पुष्टं बहु मन्यते ।	
शूद्रो यदर्ययै जारो न पोषमनु मन्यते ॥११॥	३३
दधिकान्गो अकारिषं जिष्णोरर्धस्य वाजिनः ।	
सुरभि नो सुखा करत्प्र ण आयूश्चि तारिषत् ॥१२॥ (६)	३४

गायत्री त्रिष्टुब्जगत्यनुष्टुप्पङ्क्त्या सह ।	
बृहत्युष्णिहा ककुप्सुचीभिः शम्यन्तु त्वा ॥१॥	३५
विपदा याश्चतुष्पदास्त्रिपदा याश्च षट्पदाः ।	
विच्छन्दा याश्च सच्छन्दाः सुचीभिः शम्यन्तु त्वा ॥२॥	३६
महानाम्न्यो रेवत्यो विश्वा आशाः प्रभूवरीः ।	
मैवीर्विद्युतो वारचः सुचीभिः शम्यन्तु त्वा ॥३॥	३७
नार्यस्ते पत्न्यो लोम विचिन्वन्तु मनीषया ।	
देवानां पत्न्यो दिशः सुचीभिः शम्यन्तु त्वा ॥४॥	३८
रज्ज्वा हरिणीः सासा युजो युज्यन्ते कर्मभिः ।	
अर्धस्य वाजिनस्त्वचि सिमाः शम्यन्तु शम्यन्तीः ॥५॥	३९
कुविदुक्त्वा यवमन्तो यवञ्चिद्यथा दान्त्यनुपूर्वं त्रियूयं ।	
इहेहैषां कणुहि भोजनानि ये बर्हिषो नम उक्तिं न जग्मुः ॥६॥ (७)	४०

कस्त्वा छयति कस्त्वा विशास्ति कस्ते गात्राणि शम्यति । क उ ते शमिता कविः ॥१॥४१	
ऋतवस्त ऋतुथा पर्व शमितारो वि शासतु ।	
संवत्सरस्य तेजसा शमीभिः शम्यन्तु त्वा ॥२॥	४२
अर्षमासाः परुश्चि ते मासा आ छयन्तु शम्यन्तः ।	
अहोरात्राणि मरुतो विलिष्टश्च हृदयन्तु ते ॥३॥	४३
दैव्या अर्च्यवस्त्वा छयन्तु वि च शासतु ।	
गात्राणि पर्वशस्ते सिमाः कृण्वन्तु शम्यन्तीः ॥४॥	

द्यौस्ते पृथिव्यन्तरिक्षं वायुश्छिद्रं पृणातु ते ।

सूर्यस्ते नक्षत्रैः सह लोकं कृणोतु साधुया ॥५॥

४५

अं ते परैर्म्यो गात्रैर्म्यः समस्त्ववरेभ्यः ।

समस्थभ्यो मज्जम्यः शम्बस्तु तन्नै तव ॥६॥ (८)

४६

कः स्विदेकाकी चरति क उं खिजायते पुनः ।

किं स्विद्धिमस्य भेषजं किम्वावर्पनं महत् ॥१॥

४७

सूर्ये एकाकी चरति चन्द्रमा जायते पुनः ।

अधिर्द्धिमस्य भेषजं भूमिरावर्पनं महत् ॥२॥

४८

किं स्विद्वर्षसमं ज्योतिः किं समुद्रसमं सरः ।

किं स्विद्वर्षेभ्य वर्षीयः कस्य मात्रा न विद्यते ॥३॥

४९

अहं सूर्यसमं ज्योतिर्द्यौः समुद्रसमं सरः ।

इन्द्रः पृथिव्यै वर्षीयान् गोस्तु मात्रा न विद्यते ॥४॥

५०

पृच्छामि त्वा चितये देवसख यदि त्वमत्र मनसा जगन्ध्र ।

येषु विष्णुस्त्रिषु पदेष्वेष्टेष्टेषु विश्वं भुवन्मा विवेशा ॥५॥

५१

अपि तेषु त्रिषु पदेष्वस्मि येषु विश्वं भुवन्मा विवेश ।

सद्यः पर्येमि पृथिवीमुत धामेकेनाङ्गेन दिवो अस्य पुष्टम् ॥६॥

५२

केचनन्तः पुरुष आ विवेश कान्यन्तः पुरुषे अर्पितानि ।

एतद् ब्रह्मन्तुर्प ब्रह्मामसि त्वा किं स्विन्नः प्रति बोचास्यत्र ॥७॥

५३

पञ्चस्वन्तः पुरुष आ विवेश तान्यन्तः पुरुषे अर्पितानि ।

एतत्वात्र प्रतिमन्वानो अस्मि न मायया भवश्चूर्चरो मत् ॥८॥ (९)

५४

का स्विदासीत्पूर्वचिन्तिः किं स्विदासीद् बृहद्वयः ।

का स्विदासीत्पिप्लिला का स्विदासीत्पिशङ्गिला ॥१॥

५५

द्यौरासीत्पूर्वचित्तिरश्च आसीद् बृहद्वयः ।

अविरासीत्पिप्लिला रात्रिरासीत्पिशङ्गिला ॥२॥

५६

का ईमरे पिशङ्गिला का ईं कुरु पिशङ्गिला ।

क ईमा स्कन्दमर्षति क ईं पन्थां वि सर्पति ॥३॥

५७ [१५१८]

अजारे पिशङ्गिला श्वावित्कुरु पिशङ्गिला ।

क्षय आस्कन्दमर्षत्यहिः पन्थां वि सर्पति ॥४॥

५८

कत्यस्य विष्ठाः कत्यक्षराणि कति होमांसः कतिष्ठा समिद्धः ।

यज्ञस्य त्वा विदथा पृच्छमत्र कति होतार ऋतुशो यजन्ति ॥५॥

५९

पळस्य विष्ठाः शतमक्षराण्यशीतिर्होमाः समिधो ह तिस्रः ।

यज्ञस्य ते विदथा प्र ब्रवीमि सप्त होतार ऋतुशो यजन्ति ॥६॥

६०

को अस्य वेद भुवनस्य नाभिं को द्यावापृथिवी अन्तरिक्षम् ।

कः सूर्यस्य वेद बृहतो जनित्रं को वेद चन्द्रमसं यतोजाः ॥७॥

६१

वेदाहमस्य भुवनस्य नाभिं वेद द्यावापृथिवी अन्तरिक्षम् ।

वेद सूर्यस्य बृहतो जनित्रमथो वेद चन्द्रमसं यतोजाः ॥८॥

६२

पृच्छामि त्वा परमन्तं पृथिव्याः पृच्छामि यत्र भुवनस्य नाभिः ।

पृच्छामि त्वा वृष्णो अश्वस्य रेतः पृच्छामि वाचः परमं व्योम ॥९॥

६३

इयं वेदिः परो अन्तः पृथिव्या अयं यज्ञो भुवनस्य नाभिः ।

अयं सोमो वृष्णो अश्वस्य रेतो ब्रह्मायं वाचः परमं व्योम ॥१०॥

६४

सुभूः स्वयम्भूः प्रथमोऽन्तर्महत्पर्यवे ।

दुधे ह गर्भमृत्त्वियं यतो जातः प्रजापतिः ॥११॥

६५

होता यक्षप्रजापतिश्च सोमस्य महिम्नः ।

जुपतां पिबतु सोमश्च होतयज ॥१२॥

६६

प्रजापते न त्वदेतान्यन्यो विश्वां रूपाणि परि ता बभूव ।

यत्कामास्ते जुहुमस्तमो अस्तु वयश्च स्याम पतयो रयीणाम् ॥१३॥ (१०) ६७ [१५२८]

हिरण्यगर्भो ह्ये ॥ २ ॥ यः प्राणतो ह्ये ॥ २ ॥ युजन्ति नव ॥ ९ ॥ वायुष्ट्वा पद ॥ ६ ॥ प्राणाय तिस्रः ॥ ३ ॥
उत्सकस्या द्वादश ॥ १२ ॥ गायत्री पद ॥ ६ ॥ कत्स्वा पद ॥ ६ ॥ कः स्विदष्ट ॥ ८ ॥ का स्वित् त्रयोदश ॥ १३ ॥
॥ दशानुवाकेषु सप्तवष्टिः ॥ ६७ ॥

॥ इति शुक्लयजुःकाण्वसंहितायां पञ्चविंशोऽध्यायः ॥ २५ ॥

अथ षड्विंशोऽध्यायः ।

अर्धस्तूपरो गौमृगस्ते प्राजापत्याः कृष्णग्रीव आग्नेयो रराटे ।

पुरस्तात्सारस्वती मेघघस्ताद्वनोः ॥१॥

१

आशिना अधोरात्रौ बाहोः सौमापौष्णः श्यामो नाम्नाश् सौर्ययामौ ।

श्वेतश्च कृष्णश्च पार्श्वयोः ॥२॥

२

त्वाष्ट्रौ लौमशसक्यौ सकथ्योर्वायव्यः श्वेतः पुच्छ इन्द्राय खपस्याय वेहद्वैष्णवो वामनः ।

रोहितो धूम्ररोहितः कर्कन्धुरोहितस्ते सौम्याः वभ्रूरुणवभ्रुः शुक्रवभ्रुस्ते वारुणाः ॥३॥

३

शितिरन्ध्रोऽन्यतःशितिरन्ध्रः समन्तशितिरन्ध्रस्ते सावित्राः शितिचाहुर्न्यतः

शितिचाहुः समन्तशितिचाहुस्ते बार्हस्पत्याः ।

पृषती क्षुद्रपृषती स्थूलपृषती ता मैत्रावरुण्यः ॥४॥

४

शुद्धवालः सर्वशुद्धवालो मणिवालस्त आशिनाः ।

श्येतः श्येताक्षोऽरुणस्ते रुद्राय पशुपतये कर्णायामाः ॥५॥

५

अबलिमा रौद्रा नभोरूपाः पार्जन्याः । पृथ्विस्तिरश्चीनपृथिवीर्ध्वपृथ्विस्ते मारुताः ॥६॥

६

फलालोहितोर्णां पलक्षी ताः सारस्वत्यः ।

श्रीहाकर्णः शुष्ठाकर्णोऽध्यालोहकर्णस्ते त्वाष्ट्राः ॥७॥

७

कृष्णग्रीवः शितिकर्षोऽजिसकथस्त ऐन्द्रायाः ।

कृष्णाक्षिरल्पाक्षिर्महाक्षिस्त उपस्याः ॥८॥

८

शिल्पा वैश्वदेव्यो रोहिण्यस्त्र्यव्यो वाचेऽविज्ञाता अदित्यै ।

सरूपा धात्रे वत्सतयो देवानां पत्नीभ्यः ॥९॥ (३)

९

कृष्णग्रीवा आग्नेयाः शितिअत्रो वधनाश्च रोहिता रुद्राणां ।

श्वेता अवरोकिण आदित्यानां नभोरूपाः पार्जन्याः ॥१०॥

१०

उन्नत ऋषभो वामनस्त ऐन्द्रावैष्णवा उन्नतः शितिचाहुः शितिपुष्टस्त ऐन्द्रावार्हस्पत्याः ।

शुक्ररूपा वाजिनाः कल्मषा आभिमारुताः श्यामाः पौष्णाः ॥११॥

११

एता ऐन्द्राया द्विरूपा अग्नीषोमीया वामना अनह्वाह आशत्रैष्णवाः ।

वश्रा मैत्रावरुण्योऽन्यत अन्यो मैत्र्यः ॥१२॥

१२

कृष्णग्रीवा आग्नेया वभ्रवः सौम्याः श्वेता वायव्या अविज्ञाता अदित्यै ।

सरूपा धात्रे वत्सतयो देवानां पत्नीभ्यः ॥१३॥

१३ [१५४१]

कृष्णा भौमा धूम्रा अन्तरिक्षा बृहन्तो दिव्याः ।

शबला वैद्यताः सिष्मास्तारकाः ॥५॥ (२)

१४

धूम्रान्वसन्तायालभते श्वेतान्ग्रीष्माय कृष्णान्वर्षाम्योऽकृष्णाञ्छुरदे ।

पृषतो हेमन्ताय विशङ्गाञ्छिशिराय ॥१॥

१५

ज्यवयो गायज्यै पञ्चावयस्त्रिष्टुभे दित्यवाहो जगत्स्यै ।

त्रिवन्सा अनुष्टुभे तुर्यवाह उष्णिहे ॥२॥

१६

पृष्ठवाहो विराज उक्षाणो बृहत्या ऋषभाः कुकुभे ।

अनड्वाहः पङ्क्त्यै धेनवाऽतिच्छन्दसे ॥३॥

१७

कृष्णाग्रीवा आग्नेया बभ्रवः सौम्या उपश्वस्ताः सावित्रा वत्सतयः सारस्वत्यः श्यामाः पौष्णाः ।

पृथ्वी मारुता बहुरूपा वैश्वदेवा वशा द्यावापृथिवीयाः ॥४॥

१८

उक्ताः सैचरा एतां ऐन्द्राग्राः ।

कृष्णा वारुणाः पृथ्वी मारुताः कायास्तपराः ॥५॥ (३)

१९

अग्नयेऽनीकवते प्रथमजानालभते मरुद्ग्रथः सान्तपनेभ्यः सवात्यान्मरुद्ग्रथो गृहमेधिम्यो वृक्किहान् ।

मरुद्ग्रथः क्रीळिभ्यः सप्तसृष्टान्मरुद्ग्रथः स्वतवद्ग्रथोऽनुमृष्टान् ॥१॥

२०

उक्ताः सैचरा एतां ऐन्द्राग्राः । प्राशृङ्गा माहिन्द्रा बहुरूपा वैश्वकर्मणाः ॥२॥

२१

धूम्रा बभ्रुनीकाशाः पितृणां सोमवतां बभ्रवो धूम्रनीकाशाः पितृणां बर्हिषदाय् ।

कृष्णा बभ्रुनीकाशाः पितृणामग्निष्वात्तानां कृष्णाः पृषन्तस्यैषमृकाः ॥३॥

२२

उक्ताः सैचरा एतां शुनामीरीयाः । श्वेता वायव्याः श्वेताः सौर्याः ॥४॥

२३

वसन्ताय कपिञ्जलानालभते ग्रीष्माय कलविङ्कान्वर्षाम्यस्तिचिरीञ्छुरदे वर्तिकाः ।

हेमन्ताय ककराञ्छिशिराय विककरान् ॥५॥ (४)

२४

समुद्राय शिशुमारानालभते पर्जन्याय मण्डूकान्मृगयो मत्स्यान् ।

मित्राय कुलीपयान्वरुणाय नाक्रान् ॥१॥

२५

सोमाय हस्तानालभते वायवे बलाका इन्द्राग्निम्यां क्रुञ्चान् ।

मित्राय मरुन्वरुणाय चक्रवाकान् ॥२॥

२६

अग्नये कुटरानालभते वनस्पतिभ्य उल्लकान्ग्रीधोमाम्यां चाषान् ।

अग्निम्यां मयूरांमित्रावरुणाम्यां कपोतान् ॥३॥

सोमाय लवानालभते त्वष्ट्रे कौलीकान्नोषादीर्देवानां पत्नीभ्यः ।

कुलीकां देवजाभिभ्योऽभ्यै गृहपतये पारुष्णान् ॥४॥

२८

अहं पारावतानालभते राज्यै सीचापूरहोरात्रयोः संधिभ्यो जतुः ।

मासेभ्यो दात्यौहान्तसंवत्सराय महतः सुपर्णान् ॥५॥ (५)

२९

भूम्या आसूनालभतेऽन्तरिक्षाय पाङ्कत्रान्दिवे कशान् ।

विग्भ्यो नकुलान्वभ्रुकानवान्तरदिशभ्यः ॥१॥

३०

वसुभ्य अश्यानालभते रुद्रेभ्यो रुरुनादित्येभ्यो न्यङ्गून् ।

विश्वेभ्यो देवेभ्यः पृषतान्त्साध्येभ्यः कुलुङ्गान् ॥२॥

३१

ईशानाय परस्वत आलभते मित्राय गौरान्वरुणाय महिषान् ।

वृहस्पतये गव्याश्स्त्वष्ट उष्ट्रान् ॥३॥

३२

प्रजापतये पुरुषान् हस्तिन आलभते वाचे भुषीन् ।

चक्षुषे मशकाञ्छ्रोत्राय भृङ्गाः ॥४॥

३३

प्रजापतये च वायवे च गोमृगो वरुणायारण्यो मेघो यमाय कृष्णो मनुष्यराजाय मुर्कटः ।

शार्दूलाय रोहिदपभाय गव्यी क्षिप्रश्वेनाय वर्तिका नीलङ्गोः क्रिमिः समुद्राय

शिशुमारो हिमवते हस्ती ॥५॥ (६)

३४

मयुः प्राजापत्य उलो हलिङ्गो वृषदुश्शस्ते धात्रे दिशां कङ्को धुङ्क्षाम्रिणी ।

कलविङ्गो लोहिताहिः पुष्करसादस्ते त्वाष्ट्रा वाचे कुश्वः ॥१॥

३५

सोमाय कुलुङ्ग आरण्योऽजो नकुलः शक्रा ते पौष्णाः क्रोष्टा मायोरिन्द्रस्य गौरमृगः ।

पिबो न्यङ्कुः कक्कटस्तेऽनुमत्यै प्रतिश्रुत्कायै चक्रवाकः ॥२॥

३६

सौरि वलाका शार्गः सृजयः शयण्डकुस्ते मैत्राः सरस्वत्यै शारिः पुरुषवाक् श्वाविद्धौमी ।

शार्दूलो वृकः पृदाकुस्ते मन्यवे सरस्वते शुक्रः पुरुषवाक् ॥३॥

३७

सुपर्णः पार्जिन्य आतिर्वीहसो दर्विदा ते वायवे वृहस्पतये वाचस्पतये पैङ्गराजोऽलज आन्तरिक्षः ।

श्रवो मदगुर्मत्स्यस्ते नदीपतये धावापृथिवीयः कूर्मः ॥४॥

३८

पुरुषमृगश्चन्द्रमसो गोधा कालका दार्वाघाटस्ते वनस्पतीनां कृकवाकः सावित्रो हृश्वसो वारतस्य ।

नाक्रो मकरः कुलीपयस्तेऽङ्गपारस्य द्वियै शल्यकः ॥५॥ (७)

३९

एण्यहो मण्डको मूर्धिका तित्तिरिस्ते सर्पाणां लोपाश आश्विनः कृष्णो राज्यै ।

अक्षो जतुः सुपिलीका त इतरजनानां जहंका वैष्णवी ॥१॥

अन्यवापोऽर्धमासानामृशो मयूरः सुपर्णस्ते गन्धर्वाणामपामुद्रो मासां कश्यपः ।

रोहित्वाङ्मृगार्ची गोलत्तिका तैऽप्सरसां मृत्यवैऽसितः ॥२॥

४१

वर्षाहर्षतुनामासुः कशो मान्यालस्ते पितृणां बलायाजगरो वसन्तां कपिञ्जलः ।

कपोत उलूकः शशस्ते निर्ऋत्यै वरुणायारण्यो मेघः ॥३॥

४२

शिव आदित्यानामृष्टो घृणीवान्वाधीनसस्ते मृत्या अरण्याय सूमरो रुरु रौद्रः ।

क्रियैः कुटर्हदात्यौहस्ते वाजिनां कामाय पिकः ॥४॥

४३

सुव्रो वैश्वदेवः श्वा कृष्णः कूर्णो गर्दभस्तरक्षुस्ते रक्षसामिन्द्राय सुक्रः ।

सिंहो मारुतः कृकलासः पिप्यका शकुनिस्ते शरण्यायै विक्षेपां देवानां पूषतः ॥५॥ (८) ४४ [१५७१]

अभ्वस्तूपरो नव ॥ १ ॥ कृष्णग्रीवा पञ्च ॥ ५ ॥ धूम्रान्वसन्ताय पञ्च ॥ ५ ॥ अग्नयेऽनीकवते पञ्च ॥ ५ ॥ समुद्राय शिशुमारान् पञ्च ॥ ५ ॥ भूम्या आखून् पञ्च ॥ ५ ॥ मयुः प्राजापत्य पञ्च ॥ ५ ॥ पण्यह इति पञ्च ॥ ५ ॥

॥ अष्टानुवाकेषु चतुश्चत्वारिंशत् ॥ ४४ ॥

॥ इति शुक्लयजुःकाण्वसंहितायां षड्विंशोऽध्यायः ॥ २६ ॥

अथ सप्तविंशोऽध्यायः ।

शार्द दद्भिरवकां दन्तमूलैर्मृदं वसैस्तेगान्दष्ट्याम्याः सरस्वत्या अग्रजिह्वं जिह्वायां उत्सादम् ।

अवक्रन्देन तालु वाजः हनुभ्यामप आस्प्येन वृषणमाण्डाभ्याम् ॥१॥

१

आदित्यान् श्मश्रुभिः पन्थानं भ्रूम्यां द्यावापृथिवी वर्तोभ्यां विद्युतं कनीनकाभ्याम् ।

शुक्लाय स्वाहा कृष्णाय स्वाहा पार्याणि पक्ष्माण्यवार्या इक्षवोऽवार्याणि पक्ष्माणि पार्या इक्षवः ॥२॥ (१)

२

वार्ते प्राणेनापानेन नासिके उपशाममधरेणौष्ठेन सदुत्तरेण ।

प्रकाशेनान्तरमनुकाशेन बाह्वं निवेष्ट्य भूर्धा स्तनयितुं निवाधेनाशनि मस्तिष्केण विद्युतं कनीनकाभ्याम् ॥३॥

३

कर्णीम्याः श्रोत्रः श्रोत्राभ्यां कर्णौ तेदुनीमधरकण्ठेनापः शुष्ककण्ठेन चित्तं मन्याभिः ।

अदितिः शीर्ष्णा निर्ऋतिर्निर्जर्जल्येन शीर्ष्णा संक्रोशैः प्राणान् रेष्माणः स्तुपेन ॥२॥ (२) ४

मशकान्केशैरिन्द्रः स्वपसा वहेन बृहस्पतिः शकुनिसादेन कूर्मान् ।

शकैराक्रमणः स्थूराभ्यामृक्षलाभिः कपिञ्जलान् ॥१॥

५ [१५७३]

ज्वं जहाम्यामध्वानं बाहुभ्यां जाम्बीलेनारण्यमग्निमतिक्रम्याम् ।

पुष्पं दोर्भ्यामग्निना अश्वत्थाम्यां रुद्रं रोराभ्याम् ॥२॥ (३)

६

अग्नेः पक्षतिर्वायोनिपक्षतिरिन्द्रस्य तृतीयापां चतुर्थी ।

अदित्यै पञ्चमीन्द्राण्यै षष्ठी मरुतां सप्तमी बृहस्पतेरष्टमी ।

अर्यम्णो नवमी धातुर्दशमीन्द्रस्यैकादशी वरुणस्य द्वादशी युमस्य त्रयोदशी ॥१॥ (४) ७

इन्द्राभ्योः पक्षतिः सरस्वत्यै निपक्षतिर्मित्रस्य तृतीया सोमस्य चतुर्थी ।

निश्वेत्यै पञ्चम्यग्नीषोमयोः षष्ठी सूर्याणां सप्तमी विष्णोरष्टमा ।

पुष्णो नवमी त्वष्टुर्दशमीन्द्रस्यैकादशी वरुणस्य द्वादशी यम्यै त्रयोदशी ।

धावापृथिव्योर्दक्षिणं पार्श्वं विषेष्ठां देवानामुत्तरं ॥१॥ (५)

८

मरुतां स्कन्धा विषेष्ठां देवानां प्रथमा कीकसा रुद्राणां द्वितीयादित्यानां तृतीया वायोः पुच्छ-

मग्नीषोमयोर्भासदौ । कुञ्जौ ओषिण्यामिन्द्राबृहस्पतीं ऊरुभ्यां मित्रावरुणा अल्गाभ्यामाक्रमजं

स्युराभ्यां बलं कुष्ठाभ्याम् ॥१॥ (६)

९

पुष्पं बनिष्ठनान्धादीन्स्यूलगुदयां सूर्याङ्गुदाभिर्विहृतं आन्त्रैरपो वस्तिना वृषणमाण्डाभ्याम् ।

वाजिनं शोषेन प्रजां रेतसा चाषान्पिषेन प्रदरान्पापुना कूडमाञ्छकपिण्डैः ॥१॥ (७) १०

इन्द्रस्य क्रोळोऽदित्यै पाज्जस्यं दिशां जत्रवोऽदित्यै मसत् ।

जीमूतान्दयौपथेनान्तरिक्षं पुरीततां ॥१॥

११

नम उदयै चक्रवाकौ मत्सनाभ्यां दिवं वृकाभ्यां गिरीन्लाशिभिः ।

उपलान्तीहा वल्मीकान्क्षोमभिर्गल्लोभिर्गुल्मान्दिराभिः सवन्तीः ।

इदान्कुक्षिभ्यां समुद्रमुदरेण वैश्वानरं भस्मना ॥२॥ (८)

१२

विधृतिं नाम्ना धृतं रसेनापो युष्णा मरीचीविप्रदभिर्नीहारभूमणां शीनं वसया मुष्णा अभुभिः ।

हादुनीर्द्वीकाभिरस्ना श्वांश्च सि चित्राण्यङ्गैर्नक्षत्राणि रूपेण पृथिवीं त्वचा जुम्बकाय

स्वाहा ॥१॥ (९)

१३

हिरण्यगर्भः समवर्तताग्रे भूतस्य जातः पतिरेक आसीत् ।

स दाधार पृथिवीं धामुतेमां कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥१॥

१४

यः प्राणतो निमिषतो महित्वैक इद्राजा जगतो बभूव ।

य ईक्षे अस्य क्षिपदश्चतुष्पदः कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥२॥

१५ [१५७]

- यस्येमे हिमवन्तो महित्वा यस्य समुद्रः रसया सहाहुः ।
यस्येमाः प्रदिशो यस्य ब्राह्म कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥३॥ १६
- य आत्मदा बलदा यस्य विश्वं उपासते प्रशिषं यस्य देवाः ।
यस्य छायामृतं यस्य मृत्युः कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥४॥ (१०) १७
- आ नो भद्राः कर्तवो यन्तु विश्वतोऽदब्धासो अपरीतास उद्भिदः ।
देवा नो यथा सद्यमिदं वृधे असन्नप्रायुवो रक्षितारो द्विवेदिषे ॥१॥ १८
- देवानां भद्रा सुमतिर्ऋजूयतां देवानां रातिरभि नो निर्वर्तताम् ।
देवानां सख्यमृषसेदिमा वयं देवा न आयुः प्रतिरन्तु जीवसे ॥२॥ १९
- तान्पूर्वया निविदा हूमे वयं भगं मित्रमर्दिति दक्षमसिधम् ।
अर्यमणं वरुणं सोममग्निना सरस्वती नः सुभगा मयस्करत् ॥३॥ २०
- तन्नो वातो मयोश्च वातु भेषजं तन्माता पृथिवी तत्पिता द्यौः ।
तद् ग्रावाणः सोमसुतो मयोश्चस्तदग्निना शृणुतं धिष्ण्या युवम् ॥४॥ २१
- तमीशानं जगत्स्तस्थुस्पांतिं धियं जिन्वमवसे हूमे वयम् ।
पूषा नो यथा वेदसामसङ्गुधे रक्षिता पायुरदब्धः स्वस्तये ॥५॥ २२
- स्वस्ति न इन्द्रो वृद्धश्रवाः स्वस्ति नः पूषा विश्ववेदाः ।
स्वस्ति नस्तार्क्ष्यो अरिष्टनेमिः स्वस्ति नो बृहस्पतिर्दधातु ॥६॥ २३
- ष्टपदश्वा मरुतः पृथिमातरः शुभ्रयावानो विदथेषु जग्मयः ।
अग्निजिह्वा मनवः सरश्चक्षसो विश्वे नो देवा अवसागमन्निह ॥७॥ २४
- भद्रं कर्णेभिः शृणुयाम देवा भद्रं पश्येमाक्षभिर्यजत्राः ।
स्त्रिरैरैस्तुष्टुवाक्सस्तनूभिर्व्यशेम देवाहितं यदायुः ॥८॥ २५
- अतमिषु श्रुदो अन्ति देवा यत्रा नक्षत्रा जरसं तनूनाम् ।
पुत्रासो यत्र पितरो भवन्ति मा नो मृष्या रीरिषतायुर्गन्तोः ॥९॥ २६
- अदितिर्द्यौरदितिरन्तरिक्षमदितिर्माता स पिता स पुत्रः ।
विश्वे देवा अदितिः पञ्च जना अदितिर्जातमर्दितिर्जनिस्त्वम् ॥१०॥ (११) २७
- मा नो मित्रो वरुणो अर्यमायुरिन्द्रं ऋमुक्षा मरुतः परिल्यन् ।
यद्वाजिनो देवजातस्य सतेः प्रवक्ष्यामो विदथे वीर्याणि ॥१॥ २८ [१६००]

- यजिणिजा रेक्णसा प्रावृतस्य रातिं गृभीतां मुखतो नयन्ति ।
सुप्राहुजो मेम्यद्विश्चरूप इन्द्रापूष्णोः त्रियमप्येति पार्थः ॥२॥ २९
- एष च्छार्गः पुरो अश्वेन वाजिना पूष्णो भागो नीयते विश्वेदेव्यः ।
अभिप्रियं यत्पुरोळाशमर्वता त्वष्टेदेनः सौश्रवसाय जिन्वति ॥३॥ ३०
- यद्वन्विष्यमृतुशो देवयानं त्रिर्मानुषाः पर्यश्वं नयन्ति ।
अत्रा पूष्णः प्रथमो भाग एति यद्वं देवेभ्यः प्रतिवेदयन्मजः ॥४॥ ३१
- होताध्वर्युरावया अभिमिन्धो ग्रावग्राभ उत शःस्ता सुविश्रः ।
तेन यज्ञेन स्वरंकृतेन स्विष्टेन वक्षणा आ पृष्णध्वम् ॥५॥ ३२
- यूपवृत्स्का उत ये यूपवाहाश्चपालं ये अश्वयुपाय तर्क्षति ।
ये चार्वते पचनः संभरन्त्यतो तेषामभिगूर्तिर्न इन्वतु ॥६॥ ३३
- उप प्रागात्सुमन्मेऽधायि मन्म देवानामाशा उप वीतपृष्ठः ।
अन्वेनं विशा ऋषयो मदन्ति देवानां पुष्टे चक्रमा सुचन्धुम् ॥७॥ ३४
- यद्वाजिनो दाम सदानमर्वतो या श्रीर्षिया रक्षना रज्जुरस्य ।
यद्वा घास्य प्रभृतमास्ये तृणः सर्वा ता ते अपि देवेष्वस्तु ॥८॥ (१२) ३५
- यदश्वस्य ऋविषो मक्षिकाग यद्वा स्वर्गं स्वर्धितौ रिप्तमस्ति ।
यद्वस्तेयोः शमितुर्यज्ञेषु सर्वा ता ते अपि देवेष्वस्तु ॥९॥ ३६
- यद्वर्ध्वमुदरस्यापवाति य आमस्य ऋविषो गन्धो अस्ति ।
सुकृता तच्छमितारः कृण्वन्तु मेधः श्रुतपाकं पचन्तु ॥१०॥ ३७
- यत्ते गात्रादग्निना पच्यमानादग्निं शूलं निहतस्यावधार्वति ।
मा तद्भूम्यामाश्रिपन्मा तृणेषु देवेभ्यस्तदुशङ्क्यो रातमस्तु ॥११॥ ३८
- ये वाजिनं परिपश्यन्ति पक्वं य ईषाहुः सुरभिर्निहरेति ।
ये चार्वतो माःसभिक्षामुपासत उतो तेषामभिगूर्तिर्न इन्वतु ॥१२॥ ३९
- यक्षीक्ष्णं माःस्पचन्या उखाया या पात्राणि यूष्ण आसेचन्तानि ।
ऊष्मण्यापिधाना चरूणामङ्गाः सुनाः परि भूपन्त्यश्वम् ॥१३॥ ४०
- मा त्वाग्निध्वेनयीद्वमगन्धिर्मोखा प्राजन्त्यभि विक्तं जघ्रिः ।
इष्टं वीतमभिगूर्तं वषट्कृतं तं देवासः प्रति गृभ्णन्त्यश्वम् ॥१४॥ ४१ [१६११]

निक्रमर्णं निषर्दनं विवर्तनं यच्च पङ्क्तिमवर्ततः ।

यच्च पयौ यच्च घ्रासिं जघास सर्वा ता ते अपि देवेष्वस्तु ॥७॥ (१३)

४२

यदभ्याय वासं उपस्तुणन्त्यधीवासं या हिरण्यान्यस्मै ।

संदानमवर्न्तं पङ्क्तिं प्रिया देवेष्ववा यामयन्ति ॥१॥ (१४)

४३

इमा तु कं भुवना सीषधामेन्द्रश्च विश्वे च देवाः ।

आदित्यैरिन्द्रः सर्गणो मरुद्भिरेस्मभ्यं भेषजां कर्तु ।

यज्ञं च नस्तन्वै च प्रजा आदित्यैरिन्द्रः सह सीषधाति ॥१॥

४४

अथे त्वं नो अन्तम उत त्राता शिवो भवा वरूध्यः ।

वसुंरधिर्वसुभवा अच्छा नक्षि द्युमत्तमं रयि दाः ।

तं त्वां शोनिष्ठ दीदिवः सुभार्य नूनमीमहे सखिभ्यः ॥२॥ (१५)

४५ [१६१७]

शर्वं दग्धिर्हे ॥२॥ वातं प्राण्येन हे ॥२॥ महाकान्कशैरिति हे ॥२॥ अग्नेः पक्षतिरेका ॥१॥ इन्द्राग्नयोः

पक्षतिरेका ॥१॥ माकता २ स्कन्वा एका ॥१॥ पूषणं वनिष्टुर्नेत्येका ॥१॥ इन्द्रस्य क्रोळो हे ॥२॥

विधुतिमेका ॥१॥ हिरण्यगर्भश्चतस्रः ॥४॥ आ नो दश ॥१७॥ मा नोऽष्ट ॥८॥

यदभ्यस्य सप्त ॥७॥ यदभ्यायैका ॥१॥ इमा तु कं हे ॥२॥

पञ्चदशानुषाकेषु पञ्चचत्वारिंशत् ॥४५॥

॥ इति शुक्लयजुःकाण्वसंहितायां सप्तविंशोऽध्यायः ॥२७॥

अथाष्टाविंशोऽध्यायः ।

अग्निं पृथिवी च संनते ते मे सं नमतामदो वायुश्चाऽन्तरिक्षं च संनते ते मे सं नमतामद
आदित्यश्च द्यौश्च संनते ते मे सं नमतामद आपश्च वरूणश्च संनते ते मे सं नमतामदः ।

सप्त सप्तदो अष्टमी भृतसाधनी ॥१॥

१

सर्कामाँर अर्ध्वनस्कुरु संज्ञानमस्तु मेऽमुना ।

यथेमां वाचं कल्याणीमावदानि जनेभ्यः ॥२॥

२

अमराज्न्याभ्यां बुद्राय चार्याय च स्वाय चारणाय च ।

प्रियो देवानां दक्षिणायै दातुरिह भूयासमयं मे कामः समृध्यतामृपं मादो नमतु ॥३॥ (१)

३

वृहस्पते अति यदुर्यो अहीद् द्युमद्विमाति क्रतुमञ्जनेषु ।

यहीदयच्छवसं क्रतुप्रजातु तदुसासु द्रविणं धेहि चित्रम् ।

उपयामृहीतोऽसि वृहस्पतये त्वैष ते योनिर्वृहस्पतये त्वा ॥१॥ (२)

४ [१६२१]

इन्द्र गोमन्निहा याहि पिबा सोमं ऋतक्रतो । विद्यद्भिर्द्राविर्भिः सुतम् ।
उपयामगृहीतोऽसीन्द्राय त्वा गोमते एष ते योनिरिन्द्राय त्वा गोमते ॥१॥ (३) ५

ऋतावानं वैश्वानरमुतस्य ज्योतिषस्पतिम् । अजस्रं धर्ममीमहे ।
उपयामगृहीतोऽसि वैश्वानराय त्वैष ते योनिर्वैश्वानराय त्वा ॥१॥ (४) ६

वैश्वानरं हवामह ऋतस्य ज्योतिषस्पतिम् । अजस्रं धर्ममीमहे ।
उपयामगृहीतोऽसि वैश्वानराय त्वैष ते योनिर्वैश्वानराय त्वा ॥१॥ (५) ७

वैश्वानरो न ऊतय आ प्र यातु परावतः । अभिरुक्थेन वाहसा ।
उपयामगृहीतोऽसि वैश्वानराय त्वैष ते योनिर्वैश्वानराय त्वा ॥१॥ (६) ८

वैश्वानरस्य सुमतौ स्याम राजा हि कं भुवनानामभिधीः ।
इतो जातो विश्वमिदं वि चष्टे वैश्वानरो यतते धर्मेण ।
उपयामगृहीतोऽसि वैश्वानराय त्वैष ते योनिर्वैश्वानराय त्वा ॥१॥ (७) ९

मरुत्वोर इन्द्र वृषभो रणाय पिबा सोममनुष्वधं मदाय ।
आसिञ्चस्व जठरे मध्वं ऊर्मिं त्वं राजासि प्रतिपत्सुतानाम् ।
उपयामगृहीतोऽसीन्द्राय त्वा मरुत्वत एष ते योनिरिन्द्राय त्वा मरुत्वते ॥१॥ (८) १०

महोर इन्द्रो वज्रहस्तः पोळशी शर्मं यच्छतु । हन्तुं पाप्मानं योऽस्मान्द्वेष्टि ।
उपयामगृहीतोऽसीन्द्राय त्वा पोळशिनं एष ते योनिरिन्द्राय त्वा पोळशिने ॥१॥ (९) ११

अभिर्क्रविः पवमानः पार्श्वजन्यः पुरोहितः । तर्मीमहे महागयम् ॥१॥ (१०) १२

अनु वीरैरनु पुष्यास्म गोभिरन्वक्षैरनु सर्वेण पुष्टैः ।
अनु द्विपदानु चतुष्पदा वयं देवा नो यज्ञमृतुथा नयन्तु ॥१॥ (११) १३

आ नो गोत्रा ददेहि गोपते गाः समस्मभ्यं सनयो यन्तु वाजाः ।
दिवक्षा असि वृषभ सत्यशुष्मोऽस्मभ्यं सुमघवन् बोधि गोदाः ॥१॥ (१२) १४ [१६३१]

असिश्च तिलः ॥३॥ वृहस्पत एका ॥१॥ इन्द्र गोमजेका ॥१॥ ऋतावानमेका ॥१॥ वैश्वानरमेका ॥१॥
वैश्वानर एका ॥१॥ वैश्वानरस्य सुमतावेका ॥१॥ मरुत्वोर इन्द्र एका ॥१॥ महोर इन्द्र एका ॥१॥
अभिर्क्रविरेका ॥१॥ अनुवीरैरेका ॥१॥ आ नो गोत्रा इत्येका ॥१॥ द्वादशानुषाकेषु चतुर्दश ॥१४॥

॥ इति शुक्लयजुःकाण्वसंहितायां अष्टाविंशोऽध्यायः ॥ २८ ॥

अथैकोनत्रिंशोऽध्यायः ।

समास्त्वाप ऋतवो वर्धयन्तु संवत्सरा ऋपयो यानि सत्या ।

सं दिव्येन दीदिहि रोचनेन विश्वा आ माहि प्रदिश्वतस्तः ॥१॥

१

सं चेष्ट्यस्वामि प्र च बोधयैनमुच्चं तिष्ठ महते सौमगाय ।

मा च रिपदुपसत्ता ते अग्ने ब्रह्माणस्ते यशसः सन्तु मान्ये ॥२॥

२

त्वामग्ने वृणते ब्राह्मणा इमे शिवो अग्ने संवरणे भवा नः ।

सपत्नहा नो अभिमातिजिच्च स्वे गये जागृह्यप्रयुच्छन् ॥३॥

३

इहैवाग्ने अर्धं धारया रयि मा त्वा नि कृन्पूर्वचितो निकारिणः ।

क्षत्रमग्ने सुयममस्तु तुभ्यमुपसत्ता वर्धतां ते अनिष्टृतः ॥४॥

४

क्षत्रेणाग्ने स्वायुः स५ रमस्व मित्रेणाग्ने मित्रधेये यतस्व ।

सजातानां मध्यमस्था एधि राज्ञामग्ने विद्वयो दीदिहीह ॥५॥

५

अति निहो अति सिधोऽत्यर्चिन्तिमत्यरातिमग्ने ।

विश्वा हग्ने दुरिता सहस्वाथासस्य५ सहवीर५ रयि दाः ॥६॥

६

अनाधृण्यो जातवेदा अनिष्टृतो निराळभे क्षत्रभृदीदिहीह ।

विश्वा आशाः प्रमुञ्चन्मानुषीर्मियः शिवामिग्ने परि याहि नो वृधे ॥७॥

७

बृहस्पते सवितर्वोषयैन५ स५शितं चित्संतरा५ स५ शिशाधि ।

वर्धयैनं महते सौमगाय विश्व एन्मनु मदन्तु देवाः ॥८॥

८

अमुत्रभूयादध यद्यमस्य बृहस्पते अमिशस्तेरमुञ्चः ।

प्रत्याहतामग्निना मृत्युमस्मादेवानामग्ने भिषजा शर्चाभिः ॥९॥

९

उद्वयं तमसस्पति स्वः पश्यन्त उत्तरम् ।

देवं देवत्रा सूर्यमगन्म ज्योतिरुत्तमम् ॥१०॥ (१)

१०

ऊर्वा अस्य समिधो भवन्त्यूर्ध्वा शुक्रा ओची५प्यग्नेः ।

द्युमर्चमा सुप्रतीकस्य सूनोः ॥११॥

११-

तनुनपादसुतो विश्ववेदा देवो देवेषु देवः । पथां अनक्तु मध्वा घृतेन ॥१२॥

१२

मध्वा यज्ञं नक्षमे प्रीणानो नराशस्त्रो अग्ने । सुकृदेवः सविता विश्वारः ॥१३॥

१३

अच्छायमेति शर्वसा घृतेनेळानो वह्निर्मसा । अग्नि५ सुचो अध्वरेषु प्रयत्सु ॥१४॥

१४

स यक्षदस्य महिमानमग्नेः स ई१ मुन्द्रा सुप्रयसः । वसुधेतिष्ठो वसुधार्तमथ ॥१५॥ १५ [२६४६]

द्वारो देवीरन्वस्य विश्वे व्रता ददन्ते अग्रेः । उरुव्यचंसो धाम्ना पत्यमानाः ॥६॥ १६
 ते अस्य योषणे दिव्ये न योनो उषासानर्का । इमं यज्ञमवतामध्वरं नः ॥७॥ १७
 दैव्या होतारा ऊर्ध्वमध्वरं नोऽग्रेर्जिह्वाभिमि गृणीतम् । कृणुतं नः स्विष्टिम् ॥८॥ १८
 तिस्रो देवीर्विहिरेदं सदनन्विज्वा सरस्वती भारती । मही गृणाना ॥९॥ १९
 तन्मस्तुरीपमद्भुतं पुरुषु त्वष्टा सुवीरम् । रायस्पोषं वि प्र्यतु नार्भिमुखे ॥१०॥ २०
 वनस्पतेऽव सृजा रराणस्त्वना देवेषु । अभिर्हव्यं शमिता सद्गयाति ॥११॥ २१
 अग्रे स्वाहा कृणुहि जातवेद इन्द्राय हव्यम् ।
 विश्वे देवा हविरिदं जुषन्ताम् ॥१२॥ (२) २२

पीवो अवा रयिवृधः सुमेधाः श्वेतः सिंपक्ति नियुतामभिधीः ।
 ते वायवे सर्मनसो वि तस्थुर्विधेभरः स्वपत्यानि चक्रुः ॥१॥ २३
 राये नु यं अज्जतु रोदसीमे राये देवी धिषणा धाति देवम् ।
 अघं वायुं नियुतः सञ्चत स्वा उत श्वेतं वसुधिति निरेके ॥२॥ २४
 वायुरग्रेणा यज्ञप्रीः साकं गन्मनसा यज्ञम् ।
 शिवो नियुङ्क्तिः शिवामिः ॥३॥ २५
 प्र याभिर्यासि दाश्वाऽसमच्छा नियुङ्क्तिर्वाय इष्टये दुरोणे ।
 नि नो रयिः सुभोजसं युवस्व नि वीरं गव्यमश्न्यं च राधः ॥४॥ २६
 वायो ये ते सहासिणो रयासस्तेभिरा गहि । नियुत्वान्तोर्मपीतये ॥५॥ २७
 एकया च दशभिश्च स्वभूते द्वाभ्यामिष्टये विश्वती च ।
 तिसृभिश्च बर्हसे त्रिंशता च नियुङ्क्तिर्वाय इह ता वि मुञ्च ॥६॥ २८
 नियुत्वान्वाय आ गन्धायः शुक्रो अयामि ते । गन्तासि सुन्वतो गृहम् ॥७॥ २९
 वायो शुक्रो अयामि ते मध्वो अग्रं दिर्विष्टिषु ।
 आ याहि सोमपीतये स्पाहो दैव नियुत्वता ॥८॥ ३०
 आ नो नियुङ्क्तिः श्रुतिनीभिरध्वरः सहस्रिणीभिरुप याहि यज्ञम् ।
 वायो अस्मिन्सर्वने मादयस्व यूयं पात स्वस्तिभिः सदा नः ॥९॥ ३१
 तव वाय ऋतस्पते त्वष्टृर्जामातरद्भुत । अवाऽस्या वृणीमहे ॥१०॥ (३) ३२

हिरण्यगर्भ इत्येषः । येन द्यौरुग्रा पृथिवी च दृढा येन स्वं स्तमितं येन नाकः ।

यो अन्तरिक्षे रजसो विमानः क्रस्मै देवाय हविषा विधेम ॥१॥

- यं क्रन्दसी अवसा तस्तमाने अभ्यैक्षेतां मनसा रेजमाने ।
यत्राधि ध्र उदितो विभाति कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥२॥ ३४
- आपो ह बद्धृतीर्विश्वमायन्मर्म दधाना जनयन्तीरग्निम् ।
ततो देवानां समवर्ततासुरेकः कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥३॥ ३५
- यश्चिदापो महिना पर्यण्यहक्षं दधाना जनयन्तीरिज्ञम् ।
यो देवेष्वधि देव एक आसीत्कस्मै देवाय हविषा विधेम ।
मा नो हिंसीजनिता यः पृथिव्या यो वा दिवं सत्यधर्मा जजान ।
यश्चापश्चन्द्रा बृहतीर्जजान कस्मै देवाय हविषा विधेम ।
प्रजापते न त्वदेतान्यन्यो विश्वा ज्ञातानि परि ता बभूव ।
यत्कामास्ते जुहुमस्तत्रो अस्तु वयं स्याम परतो रयीणाम् ॥४॥ (४) ३६
- अग्न आर्यथपि पवस्व आ सुवोर्जमिषं च नः । आरे वाधस्व दुच्छुनाम् ॥१॥ ३७
- अग्ने पवस्व स्वपा अस्मे वर्षः सुवीर्यम् । दधद्रयि मयि पोषम् ॥२॥ ३८
- अग्निर्ऋषिः पर्वमानः पाञ्चजन्यः पुरोहितः । तमीमहे महागयम् ॥३॥ ३९
- अभि त्वा शूर नोनुमोऽदुग्धा इव धेनवः ।
ईशानस्य जगतः स्वर्दशमीशानमिन्द्र तस्थुषः ॥४॥ ४०
- न त्वावोऽन्यो दिव्यो न पार्थिवो न ज्ञातो न जनिष्यते ।
अभ्यायन्तो मधवमिन्द्र वाजिनो गव्यन्तस्ता हवामहे ॥५॥ ४१
- त्वामिदि हवामहे सातौ वाजस्य कारवः ।
त्वां वृत्रेष्विन्द्र सत्पतिं नरस्त्वां काष्ठास्वर्धतः ॥६॥ ४२
- स त्वं नश्चित्र वज्रहस्त धृष्णुया महः स्तवानो अद्रिवः ।
गामश्वं रथ्यमिन्द्र सं किं सत्रा वाजं न जिग्युषे ॥७॥ ४३
- कया नश्चित्र आ भुवदुती सुदावृधः सखा । कया शर्चिष्ठया वृता ॥८॥ ४४
- कस्त्वा सत्यो मदानां मश्हिष्ठो मत्सुदन्धमः । दृळ्हा चिदाख्ये वसु ॥९॥ ४५
- अभी पु णः सखीनामविता जरितृणाम् । शतं भवास्तृतये ॥१०॥ ४६
- यज्ञायज्ञा वो अग्रये गिरागिरा च दक्षसे ।
प्रमं वयममृतं ज्ञातवेदसं प्रियं मित्रं न शंसिषम् ॥११॥ ४७
- ऊजो नपातु स हिनायमस्मपुद्रक्षेम इव्यदातये ।
मुवद्राजेवविता मुवद्रुष उत ज्ञाता तनुनाम् ॥१२॥ (५) ४८ [१६७९]

संवत्सरोऽसि परिवत्सरोऽसीदावत्सरोऽसीद्वत्सरोऽसि वत्सरोऽसि ।

उपसस्ते कल्पन्तामहोरात्रस्ते कल्पन्तामर्धमासास्ते कल्पन्ता मासास्ते कल्पन्तामृतवस्ते
कल्पन्ताऽ संवत्सरस्ते कल्पताम् ॥१॥

४९

प्रेत्या एतै सं चाश्च प्र च सारय ।

सुपर्णचिदसि तया देवतयाङ्गिरस्वद् ध्रुवः सीद ॥२॥ (६)

५० [१६८१]

समास्ता वंश ॥ १० ॥ ऊर्ध्वा द्वादश ॥ ११ ॥ पीवो अक्षान्दश ॥ १० ॥ हिरण्यगर्भश्चतस्रः ॥ ४ ॥

अत्र आयुः ५ पि द्वादश ॥ ११ ॥ संवत्सरो द्वे ॥ १ ॥ पञ्चुयाकेषु पञ्चाशत् ॥ ५० ॥

॥ इति शुक्लयजुःकाण्वसंहितायां एकोनविंशोऽध्यायः ॥२९॥

अथ त्रिंशोऽध्यायः ।

होता यक्षत्समिधेन्द्रमिहस्पदे नामा पृथिन्या अधि ।

दिवो वर्धन्त्समिध्यत ओजिष्ठ्यर्षणीसहा वेत्वाज्यस्य होतुर्यज ॥१॥

१

होता यक्षत्तनूनपातमूतिभिर्जेतारमपर्राजितम् ।

इन्द्रं देवः स्वाविदं पृथिभिर्मधुमत्तमैर्नराशः तेजसा वेत्वाज्यस्य होतुर्यज ॥२॥

२

होता यक्षदिष्मिभिरिन्द्रमीळितमाजुह्वानममर्त्यम् ।

देवो देवैः सर्वायी वज्रहस्तः पुरंदुरो वेत्वाज्यस्य होतुर्यज ॥३॥

३

होता यक्षद्वहिषीन्द्रं निषद्वरं वृषभं नर्यापसम् ।

वसुभी रुद्रैरादित्यैः सुयुग्मिर्बहिरासद्वेत्वाज्यस्य होतुर्यज ॥४॥

४

होता यक्षदोजो न वीर्यं सहो द्वार इन्द्रमवर्धयन् ।

सुप्रायणा अस्मिन्यज्ञे वि अयन्तामृतावृषो द्वार इन्द्राय मीळुहुपे व्यन्त्वाज्यस्य होतुर्यज ॥५॥५

होता यक्षदुषे इन्द्रस्य धेनु सुदुषे मातरा मही ।

सवातरौ न तेजसा वत्समिन्द्रमवर्धता वीतामाज्यस्य होतुर्यज ॥६॥

६

होता यक्षदैव्या होतारा भिपजा सखाया हविषेन्द्रं भिषज्यतः ।

कवी देवौ प्रचेतसा इन्द्राय धत्त इन्द्रियं वीतामाज्यस्य होतुर्यज ॥७॥

७

होता यक्षत्सो देवीर्न भैपजं त्रयस्त्रिधातवोऽपस इळा सरस्वती भारती महीः ।

इन्द्रं पत्नीर्हविष्मतीर्व्यन्त्वाज्यस्य होतुर्यज ॥८॥

८

होता यक्षस्वष्टारमिन्द्रं देवं भिपजं सुयजं घृतभिर्यम् ।

पृष्ठरूपं सुरैरसं मथोनमिन्द्राय त्वष्टा दधदिन्द्रियाणि वेत्वाज्यस्य होतुर्यज ॥९॥ ९[१६९०]

होता यक्षद्वनस्पतिः शमितारः शतक्रतुं धियो जोष्टारमिन्द्रियम् ।

मन्वा समञ्जन्पथिभिः सुगोभिः स्वदाति यज्ञं मधुना घृतेन वेत्ताज्यस्य होतर्यजं ॥१०॥ १०

होता यक्षदिन्द्रः स्वाहाज्यस्य स्वाहा मेदसः स्वाहा स्तोक्रानाः स्वाहा स्वाहाकृतीनाः स्वाहा हव्यसूक्तीनाम् । स्वाहा देवा आज्यपा जुपाणा इन्द्र आज्यस्य व्यन्तु होतर्यजं ॥११॥ (१) ११

देवं बर्हिरिन्द्रः सुदेवं देवैर्वारवत्स्तीर्णं वेद्यामवर्धयत् ।

वस्तोर्वृतं प्राक्तोर्मृतः राया बर्हिमृतोऽत्यगादसुवने वसुधेयस्य वेतु यजं ॥१॥ १२

देवीर्द्वार इन्द्रः संघाते वीद्वायामन्नवर्धयन् । आ वत्सेन तरुणेन कुमारिणं च मीनतापावीणः

रेणुककाटं नुदन्तां वसुवने वसुधेयस्य व्यन्तु यजं ॥२॥ १३

देवी उपासानक्तेन्द्रं यज्ञे प्रयत्यद्वेताम् ।

दैवीर्विश्वः प्रायासिष्टाः सुप्रीति सुधिते वसुवने वसुधेयस्य वीतां यजं ॥३॥ १४

देवी जोष्टी वसुधिति देवमिन्द्रमवर्धताम् । अयाव्यन्याया द्वेपाःस्यान्या वक्षद्वसु

वार्योणि यजमानाय शिक्षिते वसुवने वसुधेयस्य वीतां यजं ॥४॥ १५

देवी ऊर्जाहुती दुधे सुदुधे पयसेन्द्रमवर्धताम् ।

इपमूर्जेमन्या वक्षस्तग्धिः सपीतिमन्या नवेन पृथं दयमाने पुराणेन नवमघातामूर्जेमूर्जाहुती

ऊर्जयमाने वसु वार्योणि यजमानाय शिक्षिते वसुवने वसुधेयस्य वीतां यजं ॥५॥ १६

देवा दैव्या होतारा देवमिन्द्रमवर्धताम् ।

हताघ्नश्चा आमाष्टां वसु वार्योणि यजमानाय शिक्षितौ वसुवने वसुधेयस्य वीतां यजं ॥६॥ १७

देवीस्तिस्रस्तिस्रो देवीः पतिमिन्द्रमवर्धयन् ।

अस्पृक्षद्भारती दिवं रुद्रैर्यज्ञः सरस्वतीला वसुमती

गृहान्वसुवने वसुधेयस्य व्यन्तु यजं ॥७॥ १८

देव इन्द्रो नराश्च सस्त्रिवरूथस्त्रिवन्धुरो देवमिन्द्रमवर्धयत् ।

शत्रेण शितिपृष्ठानामार्हितः सहस्रेण प्र वर्तते मित्रावरुणेदस्य होत्रमर्हतो

बृहस्पतिं स्तोत्रमुश्विनाध्वर्यवं वसुवने वसुधेयस्य वेतु यजं ॥८॥ १९

देवो देवैर्वनस्पतिर्हिरण्यपणो मधुशाखः सुपिप्पलो देवमिन्द्रमवर्धयत् ।

दिवमग्नेणास्पृक्षदान्तरिक्षं पृथिवीमदृष्टीद्वसुवने वसुधेयस्य वेतु यजं ॥९॥ २०

देवं बर्हिर्वारिणीनां देवमिन्द्रमवर्धयत् ।

स्वासस्यमिन्द्रेणासन्नमन्या बर्हिःष्वम्यभूद्वसुवने वसुधेयस्य वेतु यजं ॥१०॥ २१ [१७०२]

देवो अग्निः स्विष्टकृदेवामिन्द्रमवर्धयत् ।

स्विष्टं कुर्वन् स्विष्टकृत्स्विष्टमघ करोतु नो वसुधेनै वसुधेयस्य वेतु यजं ॥११॥ २२

अग्निमघ होतारमवृणीताय यजमानः पचन्पक्तीः पचन्पुरोक्तांश्च बभ्रुभिन्द्राय च्छागम् ।

सुपसा अघ देवो वनस्पतिरभवदिन्द्राय च्छागेन ।

अघत्तं मैदुस्तः प्रति पचताग्रभीदवीवृधत्पुरोक्तादौन । त्वामघ ऋषे ॥१२॥ (२) २३

होता यक्षत्समिधानं महद्यशः सुसमिद्धं वरेण्यमाग्निमिन्द्रं वयोधसम् ।

गायत्रीं छन्दं इन्द्रियं ज्यवि गां वयो दधद्वेत्वाज्यस्य होतुर्यजं ॥१॥ २४

होता यक्षत्तनूनपातमुद्भिदं यं गर्भमदितिर्दधे शुचिमिन्द्रं वयोधसम् ।

उष्णिहं छन्दं इन्द्रियं दित्यवाहं गां वयो दधद्वेत्वाज्यस्य होतुर्यजं ॥२॥ २५

होता यक्षदीकेन्यमीळितं बृत्रहन्तममिळाभिरीडयत् सहः सोममिन्द्रं वयोधसम् ।

अनुष्टुभं छन्दं इन्द्रियं पञ्चाङ्गि गां वयो दधद्वेत्वाज्यस्य होतुर्यजं ॥३॥ २६

होता यक्षत्सुवर्हिषं पूषण्वन्तममर्त्यं सीदन्तं बर्हिषि प्रियेऽमृतेन्द्रं वयोधसम् ।

बृहतीं छन्दं इन्द्रियं त्रिवत्सं गां वयो दधद्वेत्वाज्यस्य होतुर्यजं ॥४॥ २७

होता यक्षद्वयचस्वतीः सुप्रायणा ऋतावृधो द्धारो देवीर्हिरण्ययीर्वृक्षाणमिन्द्रं वयोधसम् ।

पङ्क्तिं छन्दं इहेन्द्रियं तुर्यवाहं गां वयो दधद्वयन्त्वाज्यस्य होतुर्यजं ॥५॥ २८

होता यक्षत्सुषेक्षसा सुशिल्ये बृहती उभे नक्तोपासा न दर्शते विश्वमिन्द्रं वयोधसम् ।

त्रिष्टुभं छन्दं इहेन्द्रियं पञ्चवाहं गां वयो दधद्वीतामाज्यस्य होतुर्यजं ॥६॥ २९

होता यक्षत्प्रचैतसा देवानामुत्तमं यशो होतारा दैव्या कवी सयुजेन्द्रं वयोधसम् ।

जगतीं छन्दं इन्द्रियमनङ्गाहं गां वयो दधद्वीतामाज्यस्य होतुर्यजं ॥७॥ ३०

होता यक्षत्पेशस्वतीस्तिस्रो देवीर्हिरण्ययीर्मरितीर्वृहतीर्महीः पतिमिन्द्रं वयोधसम् ।

विराजं छन्दं इहेन्द्रियं धेनुं गां न वयो दधद्वयन्त्वाज्यस्य होतुर्यजं ॥८॥ ३१

होता यक्षत्सुरेतसं त्वष्टारं पुष्टिवर्धनं रूपाणि विभ्रतं पृथक् पुष्टिमिन्द्रं वयोधसम् ।

द्विपदं छन्दं इन्द्रियमुष्माणं गां न वयो दधद्वेत्वाज्यस्य होतुर्यजं ॥९॥ ३२

होता यक्षद्वनस्पतिं शमितारं शतक्रतुं

हिरण्यपर्णमुक्थिनं रश्मनां विभ्रतं वाञ्छि भगमिन्द्रं वयोधसम् ।

कुङ्कुमं छन्दं इहेन्द्रियं वशां वेहतं गां वयो दधद्वेत्वाज्यस्य होतुर्यजं ॥१०॥ ३३

होता यक्षत्स्वाहाकृतीरग्निं गृध्रपतिं पृथग्वरुणं भेषजं कवि क्षत्रमिन्द्रं वयोधसम् ।

अतिष्ठन्तसं छन्दं इन्द्रियं बृहदृषभं गां वयो दधद्वयन्त्वाज्यस्य होतुर्यजं ११(३)३४ [१०१५]

देवं बर्हिर्वयोधसं देवमिन्द्रमवर्धयत् ।

गायत्र्या छन्दसेन्द्रियं वसुरिन्द्रे वयो दधद्वसुवने वसुधेयस्य वेतु यजं ॥१॥ ३५

देवीर्द्धारो वयोधसं शुचिमिन्द्रमवर्धयन् ।

उषिष्ठा छन्दसेन्द्रियं ग्राणमिन्द्रे वयो दधद्वसुवने वसुधेयस्य व्यन्तु यजं ॥२॥ ३६

देवी उपासानक्ता देवमिन्द्रं वयोधसं देवी देवमवर्धताम् ।

अनुष्टुभा छन्दसेन्द्रियं बलमिन्द्रे वयो दधद्वसुवने वसुधेयस्य वीतां यजं ॥३॥ ३७

देवी जोष्टी वसुधिती देवमिन्द्रं वयोधसं देवी देवमवर्धताम् ।

बृहत्या छन्दसेन्द्रियं श्रोत्रमिन्द्रे वयो दधद्वसुवने वसुधेयस्य वीतां यजं ॥४॥ ३८

देवी ऊर्जाहुती दुर्वे सुदुर्वे पयसेन्द्रं वयोधसं देवी देवमवर्धताम् ।

पङ्क्त्या छन्दसेन्द्रियं शुक्रमिन्द्रे वयो दधद्वसुवने वसुधेयस्य वीतां यजं ॥५॥ ३९

देवा दैन्या होतारा देवमिन्द्रं वयोधसं देवो देवमवर्धताम् ।

त्रिष्टुभा छन्दसेन्द्रियं त्विषिमिन्द्रे वयो दधद्वसुवने वसुधेयस्य वीतां यजं ॥६॥ ४०

देवीस्तिष्ठस्तिष्ठो देवीर्वयोधसं पतिमिन्द्रमवर्धयन् ।

जगत्या छन्दसेन्द्रियं शूपमिन्द्रे वयो दधद्वसुवने वसुधेयस्य व्यन्तु यजं ॥७॥ ४१

देवो नराश्रुसो देवमिन्द्रं वयोधसं देवो देवमवर्धयत् ।

विराजा छन्दसेन्द्रियं रूपमिन्द्रे वयो दधद्वसुवने वसुधेयस्य वेतु यजं ॥८॥ ४२

देवो वनस्पतिर्देवमिन्द्रं वयोधसं देवो देवमवर्धयत् ।

द्विपदा छन्दसेन्द्रियं भगमिन्द्रे वयो दधद्वसुवने वसुधेयस्य वेतु यजं ॥९॥ ४३

देवं बर्हिर्वारितीनां देवमिन्द्रं वयोधसं देवं देवमवर्धयत् ।

कुङ्कुभा छन्दसेन्द्रियं यज्ञ इन्द्रे वयो दधद्वसुवने वसुधेयस्य वेतु यजं ॥१०॥ ४४

देवो अग्निः स्विष्टकृदेवमिन्द्रं वयोधसं देवो देवमवर्धयत् ।

अतिच्छन्दसा छन्दसेन्द्रियं क्षत्रमिन्द्रे वयो दधद्वसुवने वसुधेयस्य वेतु यजं ॥११॥ ४५

अग्निमद्य होतारमवृणीतायं यजमानः पचन्पक्ताः पचन्पुरोडाशं बभ्रमिन्द्राय वयोधसे छागम् ।

सुपस्था अद्य देवो वनस्पतिर्भवदिन्द्राय वयोधमे छागेन ।

अधत्तं मेदुस्तः प्रतिपचताग्रभीदवीवृषत्पुरोडाशेन । त्वामद्य ऋवे

॥१२॥ (४) ४६ [१७२७]

होता यक्षदेकादश ॥११॥ देवं बर्हिर्द्वादश ॥१२॥ होता यक्षदेकादश ॥११॥ देवं बर्हिर्द्वादश ॥१२॥

॥ चतुरजुषाकेषु षट्चत्वारिंशत् ॥४३॥

॥ इति शुक्लयजुःकाण्वसंहितायां त्रिंशतिनमोऽध्यायः ॥३०॥

॥ इति तृतीयो दशकः ॥

अथ चतुर्थो दशकः ॥

अथैकत्रिंशोऽध्यायः ।

- समिद्धो अञ्जन्कुदरं मतीनां घृतमग्ने मधुमत्पिन्वमानः ।
 बाजी वहन्वाजिनं जातवेदो देवानां वक्षि प्रियमा सुधस्यम् ॥१॥ १
- घृतेनाञ्जन्तं पथो देवयानान्प्रजानन्वाज्यप्येतु देवान् ।
 अनु त्वा सप्ते प्रदिशः सचन्ता स्वधामस्मै यजमानाय धेहि ॥२॥ ३
- ईडयथासि वन्द्यश्च वाजिन्नाशुथासि मेघ्यश्च सप्ते ।
 अग्निष्टां देवैर्वसुभिः सजोषाः प्रीतं वह्निं वहतु जातवेदाः ॥३॥ ३
- स्तीर्णं वह्निः सुष्टरीमा जुषाणोरु पृथु प्रथमानं पृथिन्याम् ।
 देवेभिर्युक्तमदितिः सजोषाः स्योनं कृण्वाना सुविते दधातु ॥४॥ ४
- एता उ वः सुमगा विश्वरूपा वि पक्षोभिः अयमाणा उदतैः ।
 क्रुणाः सतीः कवचः शुस्ममाना द्वारो देवीः सुप्रायणा भवन्तु ॥५॥ ५
- अन्तरा मित्रावरुणा चरन्ती शुक्लं यज्ञानामभि संविद्वाने ।
 उषासा वा५ सुहिरण्ये सुश्लिष्ये श्रुतस्य योना इह सादयामि ॥६॥ ६
- प्रथमा वा५ सरथिना सुवर्णा देवौ पश्यन्तौ शुर्वनानि विश्वा ।
 अपिप्रयं चोदना वां मिमाना होतांरा ज्योतिः प्रदिशा दिशन्ता ॥७॥ ७
- आदित्यैर्नो भारती वधु यज्ञ५ सरस्वती सह रुदैर्न आधीत् ।
 इलोपहृता वसुभिः सजोषा यज्ञ नो देवीरमृतेषु घक्त ॥८॥ ८
- त्वष्टा वीरं देवकामं जजान त्वष्टुर्वी जायत आशुरश्वः ।
 त्वष्टेदं विश्वं शुर्वनं जजान ब्रह्मोः कर्तारमिह यक्षि होतः ॥९॥ ९
- अश्वो घृतेन त्मन्या समक्त्त उप देवाँर ऋतुशः पाथ एतु ।
 वनस्पतिर्देवलोके प्रजानश्चमिना हव्या स्वदितानि वक्षत् ॥१०॥ १०
- प्रजापतेस्तर्पसा वावृषानः सधो जातो दधिषे यज्ञमग्ने ।
 स्वाहाकृतेन हविषा पुरोगा याहि साध्या हविरदन्तु देवाः ॥११॥ (१) ११
- केतुं कृण्वमकेतवे पेशो मर्या अपेक्षसे । समुषाङ्गिरजायथाः ॥१॥ १२
- जीमूतस्येव भवति प्रतीकं यद्वर्मा यतिं समदामुपस्ये ।
 अनाविद्वया तुन्वा जय त्व५ स त्वा वर्मणो महिमा पिपर्तु ॥२॥ १३ [१७४०]

- धन्वना गा धन्वनाजि जयेम धन्वना तीव्राः समदो जयेम ।
 धनुः शत्रोरपकामं कृणोति धन्वना सर्वाः प्रदिशो जयेम ॥३॥ १४
- ते आचरन्ती समनेव योषा मातेर्व पुत्रं विमृतामुपस्थे ।
 अप शत्रून्विध्यतां संविदाने आर्त्ता इमे विष्णुरन्ती अमित्रान् ॥४॥ १५
- वक्ष्यन्तीवेदा गनीगन्ति कर्णं प्रियं सखायं परिपस्वजाना ।
 योषेव शिङ्गुके वितताधि धन्वन् ज्या इयं समने पारयन्ती ॥५॥ १६
- अहिरेव भोगैः पर्येति बाहुं ज्यायां हेति परिचमधमानः ।
 हस्तघ्नो विश्वा वपुनानि विद्वान्पुमान्पुमांश्च परि पातु विश्वतः ॥६॥ १७
- वह्नीनां पिता बहुरस्य पुत्रश्चिश्वा कृणोति समनावगत्यं ।
 इषुधिः सङ्गाः पृतनाश्च सर्वाः पृष्ठे निनद्धो जयति प्रसृतः ॥७॥ १८
- सुपर्णं वंस्ते मृगो अस्य दन्तो गोभिः संनद्धा पतति प्रसृतः ।
 यत्रा नरः सं च वि च द्रवन्ति तत्रास्मभ्यमिषवः शर्म यश्चन ॥८॥ १९
- वनस्पते वीरुङ्को हि भूया अस्मत्सखा प्रतरणः सुवीरः ।
 गोभिः संनद्धो असि वीर्यस्वास्थाता ते जयतु जेत्वानि ॥९॥ २०
- रथे तिष्ठन्नयति वाजिनः पुरो यत्रयत्र कामयते सुवारधिः ।
 अभीशूनां महिमानं पनायत मनः पश्चादनुं यच्छन्ति रुद्रमयः ॥१०॥ २१
- आ जहन्ति सान्वेषां जघनोऽरु उप जिघ्रते ।
 अर्वाजनि प्रचेतसोऽर्वान्तसमत्सु चोदय ॥११॥ २२
- उप आसथ पृथिवीमुत घां पुरुत्रा ते मनुतां विष्टितं जगत् ।
 स दुन्दुभे सज्जुरिन्द्रेण देवैर्दूरादवीयो अप सेध शत्रून् ॥१२॥ (२) २३
- यदक्रन्दः प्रथमं जायमान उद्यन्तसमुद्रादुत वा पुरीषात् ।
 ज्येनस्य पक्षा हरिणस्य बाहू उपस्तुत्यं महि जातं ते अर्वन् ॥१॥ २४
- यमेन द्रुचं त्रित एनमायुतगिन्द्रं एणं प्रथमो अर्घ्यतिष्ठत् ।
 गन्धर्वो अस्य रश्नामर्गृणात्सरादश्च वसवो निररत ॥२॥ २५
- असि यमो अस्यादित्यो अर्वचासि त्रितो गुह्येन व्रतेन ।
 असि सोमेन समया विपृक्त आहुस्ते श्रीणि दिवि बन्धनानि ॥३॥ २६
- श्रीणि त आहुर्दिवि बन्धनानि त्रीण्यप्सु त्रीण्यन्तः समुद्रे ।
 उतेर्व मे वरुणश्छन्तस्यर्वन्यत्रा त आहुः परमं जनित्रम् ॥४॥ २७ [१५४]

- इमा ते वाजिन्मवर्जानानीमा शुफानाः सनितुर्निधाना ।
 अत्रा ते भद्रा रश्मिना अपश्यमृत्तस्य या अभिरक्षन्ति गोपाः ॥५॥ २८
- आत्मानं ते मनसारादजानामवो दिवा पतर्यन्तं पतङ्गम् ।
 क्षिरो अपश्यं पृथिभिः सुगोभिरेणुभिर्जेहमानं पतत्रि ॥६॥ २९
- अत्रा ते रूपसुत्तममपश्यं जिगीषमाणमिष आ पदे गोः ।
 यदा ते मतो अनु भोगमान्छादिद् अस्तिष्ठ ओषधीरजीगः ॥७॥ ३०
- अनु त्वा रथो अनु मर्यो अर्वन्नु गावोऽनु भगः कनीनाम् ।
 अनु व्रातासस्तव सख्यमीषुरनु देवा मभिरे वीर्यं ते ॥८॥ ३१
- हिरण्यशृङ्गोऽयो अस्य पादा मनोजवा अवर् इन्द्र आसीत् ।
 देवा इदस्य हविरर्घमायन्यो अर्वन्तं प्रथमो अध्यक्षिष्ठत् ॥९॥ ३२
- ईर्मान्तासः सिलिकमध्यमासः सः शरणासो दिव्यासो अत्याः ।
 इत्सा इव श्रेणिशो यतन्ते यदाक्षिषुर्दिव्यमज्ममश्वाः ॥१०॥ ३३
- तव शरीरं पतयिष्वर्वन्तव चित्तं वार्त इव धर्जीमान् ।
 तव शृङ्गाणि विष्ठिता पुरुवारण्येषु जर्भुराणा चरन्ति ॥११॥ ३४
- उपग्रागाच्छसनं वाज्यवीं देवद्रीचा मनसा दीध्यानः ।
 अजः पुरो नीयते नाभिरस्यानु पश्चात्कवयो यन्ति रेमाः ॥१२॥ ३५
- उप ग्रागात्परमं यत्सधस्थमर्वा २ अच्छा पितरं मातरं च ।
 अद्या देवाञ्जुष्टमो हि गुम्या अथा शास्ते दाशुषे वार्योणि ॥१३॥ (३) ३६
- सर्मिद्धो अद्य मनुषो दुरोणे देवो देवान्यजसि जातवेदः ।
 आ च वह मित्रमहश्चिक्त्वान्त्वं दूतः कविरसि प्रचेताः ॥१४॥ ३७
- तर्नूनपात्पथ ऋतस्य यानान्मध्वा समञ्जन्त्स्वदेया सुजिह्व ।
 मन्मानि धीभिरुत यज्ञमुधन्देवत्रा च कृणुष्वध्वरं नः ॥१५॥ ३८
- नराश्च ऋतस्य महिमानमेपाशुपं स्तोषाम यजतस्य यज्ञैः ।
 ये सुकृतवः शुचयो धिर्यथाः स्वदेन्ति देवा उभर्यानि हव्या ॥१६॥ ३९
- आजुह्वान ईड्यो वन्तश्चा याक्ष्ये वसुभिः सजोषाः ।
 त्वं देवानामसि यह होता स एनान्यक्षीषितो यजीयान् ॥१७॥ ४०
- प्राचीनं बर्हिः प्रदिक्षा पृथिव्या वस्तोरस्या वृज्यते अग्रे अह्नाम् ।
 व्यु प्रथते वितरं वरीयो देवेभ्यो अर्दितये स्योनम् ॥१८॥ ४१ [१०६८]

व्यचस्वतीरुर्विया वि भ्रयन्तां पतिभ्यो न जनयः शुभ्रमानाः ।

देवीर्दारो बृहतीर्विश्वमिन्वा देवेभ्यो भवत सुप्रायणाः ॥६॥

४२

आ सुष्वयन्ती यजते उपाके उपासानक्ता सदतां नि योनी ।

दिव्ये योषणे बृहती मुकुस्मे अधि भिर्यश्च शुक्रपिशं दधानि ॥७॥

४३

दैव्या होतारा प्रथमा सुवाचा मिमांसा यज्ञं मनुषो यजध्वै ।

प्रचोदयन्ता विदयेषु कारु प्राचीनं ज्योतिः प्रदिशा दिशन्ता ॥८॥

४४

आ नो यज्ञं भारती तृपमेत्विष्वा मनुष्वदिह चेतयन्ती ।

तिस्रो देवीर्बहिरेदश्च स्योनश्च सरस्वती स्वर्षसः सदन्तु ॥९॥

४५

य इमे धावापृथिवी जनित्री रूपैरपिश्चद्भुवनानि विश्वा ।

तमद्य होतरिषितो यजीयान्देवं त्वष्टारमिह यक्षि विद्वान् ॥१०॥

४६

उपावसृज त्मन्या समञ्जन्देवानां पार्थ क्रतुथा हवींश्चि ।

वनस्पतिः शमिता देवो अग्निः स्वर्दन्तु हव्यं मधुना घृतेन ॥११॥

४७

सद्यो जातो न्यमिमीत यज्ञमग्निर्देवानां भवत्पुरोगाः ।

अस्य होतुः प्रदिश्युतस्य वाचि स्वाहाकृतश्च हविरदन्तु देवाः ॥१२॥ (४)

४८

अग्नये गायत्राय त्रिवृते रायन्तरायाष्टाकपाल इन्द्राय त्रैष्टुभाय पञ्चदशाय बार्हितायैकादशकपालो
विश्वेभ्यो देवेभ्यो जागतेभ्यः सप्तदशेभ्यो वैरूपेभ्यो द्वादशकपालो मित्रावरुणाभ्यामानुष्टुभा-
भ्यामेकविंशस्थाम्यां वैराजाभ्याम् । पयस्या बृहस्पतये पाङ्क्त्या त्रिणवायं शाकृताय चरुः सवित्र
औष्णिहाय त्रयस्त्रिंशाय रैवताय द्वादशकपालः प्राजापत्यश्चरार्दित्यै विष्णुपत्न्यै चरुरग्नये
वैश्वानराय द्वादशकपालोऽनुमत्या अष्टाकपालः ॥१॥ (५)

४९

आग्नेयः कृष्णग्रीवः सारस्वती मेधी बभ्रुः सौम्यः पौष्णः श्यामः शितिपृष्ठो बार्हिस्पत्यः शिल्पो
वैश्वदेवः । ऐन्द्रोऽरुणो मारुतः कल्माष ऐन्द्राग्नः संहितोऽधोरोमः सावित्रो वारुणः कृष्ण
एकशितिपात्पेत्वः ॥१॥ (६)

५०

अग्नयेऽनीकवतो रोहिताञ्जिरनुद्धानधोरोमौ सावित्रौ पौष्णौ रजतनामी वैश्वदेवौ पिशङ्गौ तूपरी ।

मारुतः कल्माष आग्नेयः कृष्णोऽजः सारस्वती मेधी वारुणः पेत्वः ॥१॥ (७) ५१ [१७७८]

समिद्धो अऽजमेकादश ॥१॥ केतुं कृष्णद्वादश ॥२॥ यदकन्दस्योदश ॥३॥ समिद्धो अद्य द्वादश ॥४॥

अग्नये गायत्रायैका ॥१॥ आग्नेयः कृष्णग्रीव एका ॥ १ ॥ अग्नयेऽनीकवत इत्येका ॥ १ ॥

॥ सप्तानुवाकेष्वेकपञ्चाशत् ॥ ५१ ॥

॥ इति शुक्लयजुःकाण्वसंहितायामेकत्रिंशतितमोऽध्यायः ॥३१॥

अथ द्वात्रिंशोऽध्यायः ।

अस्याजरासो दुमामरित्रा अर्चद्दूमासो अग्रयः पावकाः ।	
क्षितीचर्यः श्वात्रासो श्रुण्यवो वनर्षदो वायवो न सोमाः ॥१॥	१
हरयो धूमकैतवो वातजूता उप चर्वि । यतन्ते वृथगग्रयः ॥२॥	२
यजा नो मित्रावरुणा यजा देवाँर ऋतं बृहत् । अग्रे यक्षि स्वं दर्शम् ॥३॥	३
युक्त्वा हि देवहूतमौर अशौर अग्रे रथीरिव । नि होता पुंर्यः संदः ॥४॥	४
दे विरूपे चरतः स्वर्थे अन्यान्या वत्समुप धापयेते ।	
हरिरन्यस्यां भवति स्वधावाञ्छुक्रो अन्यस्यां ददधे सुवर्चाः ॥५॥	५
अयमिह प्रथमो धामि धातृभिर्होता यजिष्ठो अश्वरेष्वीडर्यः ।	
यममवानो भृगवो विरुचुर्वनेषु चित्रं विभ्वं विशेर्विशे ॥६॥	६
त्रीणि शता त्री सहस्राण्यग्निं त्रिंशच्च देवा नवं चासपर्यन् ।	
औश्वन्धृतैरस्त्वणन् बर्हिर्स्मा आदिद्वोतारं न्यसादयन्त ॥७॥	७
मूर्धानं दिवो अरुतिं पृथिव्या वैश्वानरमुत आ जातमग्निम् ।	
कविं स्रग्नाजमतिरिधि जनानामासन्ना पात्रं जनयन्त देवाः ॥८॥	८
अभिर्वृत्राग्निं जह्वनद् द्रविणस्पुर्विपन्यया । समिद्धः शुक्र आहुतः ॥९॥	९
विश्वेभिः सोम्यं मध्वश्च इन्द्रेण वायुना । पिवा मित्रस्य धामभिः ॥१०॥	१०
आ यदिषे नृपतिं तेज आनद् शुचिरेतो निर्विकं द्यौरभीकै ।	
अग्निः शर्धमनवधं युवानं स्वाध्वं जनयत्सुदर्यच ॥११॥	११
अग्रे शर्धं महते सौमगाय तव बुभ्रान्युत्तमानि सन्तु ।	
संजास्पत्यं सुयममा कृणुष्व शत्रूयतामग्निं तिष्ठा महांसि ॥१२॥	१२
त्वा हि मन्द्रतममर्कशोकैर्वैवृमहे महि नः श्रोष्यमे ।	
इन्द्रं न त्वा शर्वसा देवता वायुं पृणन्ति राधसा नृतमाः ॥१३॥	१३
त्वे अग्रे स्वाहुत प्रियासः सन्तु सूरयः ।	
यन्तारो ये मधवानो जनानामूर्वान्दयन्तु गोनाम् ॥१४॥	१४
भुवि श्रुत्कर्णं वह्निभिर्देवैरग्रे सयावभिः ।	
आसीदन्तु बर्हिषि मित्रो अर्यमा प्रातर्यावाणो अश्वरम् ॥१५॥	१५
विश्वेषामर्दितिर्यज्ञियानां विश्वेषामर्तिथिर्मातृषाणाम् ।	
अभिर्देवानामव आवृणानः सुमृलीको भवतु जातवेदाः ॥१६॥	१६ [१७५४]

महो अग्नेः सर्माधानस्य शर्मण्यनागा मित्रे वरुणे स्वस्तये ।

भेष्टे स्याम सवितुः सर्वाभिनि तद्देवानामवो अद्या वृणीमहे ॥१७॥ (१)

१७

आपश्चित्पिप्यु स्तुर्यो न गावो नक्षत्रं जरितारस्त इन्द्र ।

याहि वायुर्न नियुतो नो अच्छा त्वं हि धीभिर्दयसे वि वाजान् ॥१८॥

१८

गाव उपोवतावतं मही यज्ञस्य रम्सुदा । उभा कर्णौ हिरण्ययो ॥२०॥

१९

यद्य सूर उदितेऽनागा मित्रो अर्यमा । सुवाति सविता भगः ॥२१॥

२०

आ सुते सिञ्चत अयं रोदस्पोरभिअर्यम् ।

रसा दधीत वृषभम् । तं प्रत्तथायं वेनश्चोदयत् ॥२४॥

२१

आतिष्ठन्तं परि विश्वे अभूषञ्छ्रियो वसानश्चरति स्वरोचिः ।

महत्तद्वृणो असुरस्य नामा विश्वरूपो अमृतानि तस्थौ ॥२५॥

२२

प्र वो महे मन्दमानायान्धसोऽर्चो विश्वानराय विश्वाभुवे ।

इन्द्रस्य यस्य सुमत् ५ सहो महि श्रवो नृम्यं च रोदसी सपर्यतः ॥२६॥

२३

बृहद्विष्म एषां भूरि शस्तं पृथुः स्वरुः । येषामिन्द्रो युवा सखा ॥२७॥

२४

इन्द्रेहि मत्स्यन्वसो विश्वेभिः सोमपर्वभिः । महौर अभिष्टिरोजसा ॥२८॥

२५

इन्द्रो वृत्रमवृणोच्छर्धनीतिः प्र मायिनाममिनाद्वर्षणीतिः ।

अहन्यं ससुशध्वनैष्वाविर्धेना अकृणोद्राम्याणाम् ॥२९॥

२६

कुतस्त्वमिन्द्र माहिनः सन्नेको यासि सत्पते किं ते इत्या ।

सं पृच्छसे समराणः शुभानैवोचेस्तन्नो हरिवो यत्तं अस्मे ।

महौर इन्द्रो य ओजसा कदा चन स्तरीरसि कदा चन प्रयुच्छसि ॥३०॥

२७

आ तर्च इन्द्राय वः पनन्ताभि य ऊर्व गोमन्तं तितृत्सान् ।

सकृत्स्वं ये पुरुपुत्रां मही ५ सहस्रं चारं बृहतीं दुदुक्षन् ॥३१॥

२८

इमां ते धियं प्र भरे महो महीमस्य स्तोत्रे धिषणा यत्तं आनजे ।

तद्यत्सवे च प्रसवे च सासहिमिन्द्र देवासः श्वसामदक्षन्तु ॥३२॥ (२)

२९

विभ्राद् बृहत्पिबतु सोम्यं मध्वायुर्दधद्यज्ञपता अविहृतम् ।

वातजुवो यो अभिरक्षति तस्मा प्रजाः पुपोष पुरुधा वि रोजति ॥३३॥

३०

उदु त्वं जातवेदसं देवं बहन्ति केतवः । द्यौ विश्वाय सूर्यम् ॥३४॥

३१

येना पावक चक्षसा भुरण्यन्तं जनाँर अजु । त्वं वरुण पश्यसि ॥३५॥

३२ [१८१०]

- देव्या अश्वर्यु आ गंतुं रथेन सूर्यत्वचा । मध्वा यज्ञं समञ्जाथे ।
 तं प्रत्नथायं वेनश्चोदयच्चित्रं देवानाम् ॥४॥ ३३
- आ न इळाभिर्विदथे सुश्रुस्ति विश्वानरः सविता देव एतु ।
 अपि यथा युवानो मत्संथा नो विश्वं जगदभिपित्वे मनीषा ॥५॥ ३४
- यदद्य कश्च घृत्रहस्तुदगा अभि सूर्य । सर्वं तदिन्द्र ते वशे ॥६॥ ३५
- तरणिर्विश्वदर्शतो ज्योतिष्कृदसि सूर्य । विश्वमा भासि रोचनम् ॥७॥ ३६
- तत्सूर्यस्य देवत्वं तन्महिम्नं मध्या कर्तोर्विततुं सं जमार ।
 यदेदयुक्त हरितः सधस्थादाद्रात्री वासस्तनुते सिमस्मै ॥८॥ ३७
- तन्मित्रस्य वरुणस्याभिचक्षे सूर्यो रूपं कृणुते घोरुपस्थे ।
 अनन्तमन्यद्गुह्यदस्य पार्जः कृष्णमन्यद्हरितः सं भ्ररन्ति ॥९॥ ३८
- वण्महौर असि सूर्य वळादित्य महौर असि ।
 महस्ते सतो महिमा पनस्यतेऽद्वा देव महौर असि ॥१०॥ ३९
- वट् सूर्य श्रवसा महौर असि सत्रा देव महौर असि ।
 मद्धा देवानामसूर्यः पुरोहितो विश्व ज्योतिरदाभ्यम् ॥११॥ ४०
- आर्यन्त इव सूर्य विश्वेदिन्द्रस्य भक्षत ।
 वसूनि जाते जनेमान् ओजसा प्रति भागं न दीधिम ॥१२॥ ४१
- अद्या देवा उदिता सूर्यस्य निरःहंसः पिपृता निरव्यात ।
 तन्नो मित्रो वरुणो मामहन्तामदितिः सिन्धुः पृथिवी उत द्यौः ॥१३॥ ४२
- आ कृष्णेन रजसा वर्तमानो निवेशयन्नमृतं मर्त्यं च ।
 हिरण्ययेन सविता रथेना देवो याति श्रवणानि पश्यन् ॥१४॥ (३) ४३
- प्र वावृजे सुप्रया बहिरैषामा विष्पतीव वीरिट इयाते ।
 विश्वाम्क्तोरुपसः पूर्वहृतौ वायुः पूषा स्वस्तये नियुत्वान् ॥१॥ ४४
- इन्द्रवायु वृहस्पति मित्राग्नि पूषणं भगम् । अदित्यान्मारुतं गुणम् ॥२॥ ४५
- वरुणः प्राविता श्रवन्मित्रो विश्वाभिरुतिभिः । करतां नः सुरार्धसः ॥३॥ ४६
- अग्निं न इन्द्रैषां विष्णो सजात्यानाम् । इता मरुतो अश्विना ।
 तं प्रत्नथायं वेनश्चोदयथे देवास आ न इळाभिर्विश्वेभिः सोम्यं मध्वोमांसश्चर्षणीधृतः ॥४॥ ४७
- अग्न इन्द्र वरुण मित्र देवाः शर्षः प्र यन्त मारुतोत विष्णो ।
 उसा नासत्या रुद्रो अघ आः पूषा भगः सरस्वती जुषन्त ॥५॥ ४८ [१८९६]

- इन्द्राग्नी मित्रावरुणादिति स्वः पृथिवीं द्यां मरुतः पर्वतांर अपः ।
हुवे विष्णुं पूषणं ब्रह्मणस्पतिं भगं जु शशंसं सवितारंमृतये ॥६॥ ४९
- अस्मे रुद्रा मेहना पर्वतासो वृत्रहत्ये भरहूतौ सजोषाः ।
यः शशंसते स्तुवते धारिं पूज इन्द्रज्येष्ठा अस्मौर अवन्तु देवाः ॥७॥ ५०
- अर्वाश्चो अद्या मवता यजत्रा आ वो हार्दि मयमानो व्ययेयम् ।
त्राघ्वं नो देवा निजुरो वृकस्य त्राघ्वं कर्तादवपदो यजत्राः ॥८॥ ५१
- विश्वे अध मरुतो विश्व ऊती विश्वे भवन्त्वग्रयः समिद्धाः ।
विश्वे नो देवा अवसा गमन्तु विश्वमस्तु द्रविणं वाजो अस्मे ॥९॥ ५२
- विश्वे देवाः शृणुतेम हवं मे ये अन्तरिक्षे य उप द्यवि छ ।
ये अभिजिह्वा उत वा यजत्रा आसद्यास्मिन्वर्हिषि मादयध्वम् ॥१०॥ ५३
- देवेभ्यो हि प्रथमं यज्ञियेभ्योऽमृतत्व सुवसिं भागमुत्तमम् ।
आदिशामानं सवितुर्व्यूषेऽनूचीना जीविता मानुषेभ्यः ॥११॥ (४) ५४
- प्र वायुमच्छा वृहती मनीषा बृहद्रथि विश्ववारं रथग्राम् ।
द्युतर्धामा नियुतः पत्यमानः कविः कविर्मियक्षसि प्रयज्यो ॥१॥ ५५
- इन्द्रवायू इमे सुता उप प्रयोभिरा गतम् । इन्द्रवो वामुशन्ति हि ॥२॥ ५६
- मित्रं हुवे पुतदक्षं वरुणं च रिशार्दसम् । धियं धृताचीं सार्धन्ता ॥३॥ ५७
- दत्ता युवाकवः सुता नासत्या वृक्तवर्हिषः । आ रातं रुद्रवर्तनी ।
तं प्रत्नथायं वेनश्चोदयत् ॥४॥ ५८
- विदद्यदी सुरमा रुणमद्रेर्महि पाथः पूर्व्यं सध्र्यंकः ।
अग्रं नयत्सुपद्यक्षराणामच्छा रवं प्रथमा जानती गात् ॥५॥ ५९
- नहि स्पशमविदन्नन्यमस्माद्वैश्वानरात्पूर एतारंमग्नेः ।
एमेनमवृषन्नमृता अमत्यं वैश्वानरं क्षेत्रजित्याय देवाः ॥६॥ ६०
- उग्रा विघनिना मृध इन्द्राग्नी हवामहे । ता नो मुक्ता ईदृशे ॥७॥ ६१
- उपास्मै गायता नरः पर्वमानायेन्दवे । अभि देवांर इयक्षते ॥८॥ ६२
- ये त्वाहिहत्ये मघवन्नवर्धन्ये शान्वरे हरिषो ये ग ईष्टौ ।
ये त्वा नूनमनुमदन्ति विप्राः पिबेन्द्र सोमं सगणो मरुद्भिः ॥९॥ ६३
- जनिष्ठा उग्रः सहसे तुराय मन्द्र ओजिष्ठो बहुलार्थिमानः ।
अवर्धभिन्द्रं मरुतश्चिदत्र माता यद्वीरं दुघनद्वनिष्ठा ॥१०॥ ६४ [१८४२]

आ तू न इन्द्र वृत्रहञ्जस्माकमर्धमा गहि । महान्महीभिर्रुतिभिः ॥११॥ ६५
 त्वमिन्द्र प्रतर्तिष्वभि विश्वा असि स्पृधः ।
 अश्वस्तिहा जनिता विश्वतुरसि त्वं तुर्यं तरुण्यतः ॥१२॥ ६६
 अतु ते शुष्मं तुरय-तमीयतुः क्षोणी शिशुं न मातरां ।
 विश्वास्ते स्पृधः श्रथयन्त मन्त्रवै वृत्रं यदिन्द्र तूर्वासि ॥१३॥ ६७
 यज्ञो देवानां प्रत्येति सुभ्रमादित्यासो भवता मृल्यन्तः ।
 आ नोऽर्वाचीं सुमतिर्विवृतादुद्धोश्चिंधा वरिवोवित्तरासत ॥१४॥ ६८
 अदन्धेभिः सवितः पायुभिश्च शिवेभिश्च परि पाहि नो गयम् ।
 हिरण्यजिह्वः सुविताय नव्यसे रक्षा मार्किनो अघशस्त्र ईशत ॥१५॥ (५) ६९

प्र वीरया शुचयो दद्विरे वामध्वर्युभिर्मधुमन्तः सुतासः ।
 वह वायो नियुतो याह्यच्छा पिवा सुतस्यान्धसो मदाय ॥१॥ ७०
 गाव उपावितावतं मही यज्ञस्य रप्सुदा । उभा कर्णी हिरण्यया ॥२॥ ७१
 काव्ययोराजानेषु कृत्वा दक्षस्य दुरोणे । रिशार्दसा सधस्थ आ ॥३॥ ७२
 दैव्या अध्वर्यु आ गतश्च रथेन सूर्यत्वचा ।
 मध्वा यज्ञश्च समञ्जाथे । तं प्रलथाय वेनश्चोदयत् ॥४॥ ७३
 तिरश्चीनो विततो रुश्मिरेणामधः स्विदासीद्दुपरि स्विदासीद् ॥
 रेतोधा आसन्महिमान आसन्मस्त्रधा अवस्तात्प्रयतिः परस्तात् ॥५॥ ७४
 आ रोदसी अपृणदा स्वर्महज्जातं यदेनमपसो अधारयन् ।
 सो अध्वराय पारं णीयते कविरत्यो न वाजसातये चनोहितः ॥६॥ ७५
 उक्थेभिर्वृत्रहन्तमा या मन्दाना चिदा गिरा । आङ्गुपैराविवासतः ॥७॥ ७६
 उप नः सूनवो गिरः क्षुण्वन्त्वमृतस्य ये । सुमृळीका भवन्तु नः ॥८॥ ७७
 ब्रह्माणि मे मृतयः अश्च सुतासः शुष्म इयति प्रभृतो मे अद्रिः ।
 आ शासते प्रति हर्यन्त्युक्थेमा हरीं बहतस्ता नो अच्छ ॥९॥ ७८
 अनुत्तमा ते मघवन्नकिर्नु न त्वाङ्गेऽस्ति देवता विदानः ।
 न जायमानो न शक्ते न ज्ञातो यानि करिष्या कृणुहि प्रवृद्ध ॥१०॥ ७९
 तदिदास शुर्वनेषु ज्येष्ठं यतो जज्ञ उग्रस्त्वेपनृम्णः ।
 स्यो जज्ञानो नि रिणाति शत्रूननु यं विश्वे मदन्त्युमाः ॥११॥ ८० [१८५८]

इमा उ त्वा प्ररूवसो गिरौ वर्षन्तु या मम ।

पावकवर्णाः शुचयो विपश्चितोऽभि स्तोमैरनूयत ॥१२॥

८१

यस्यायं विश्व आयो दासः श्वेदधिपा अरिः ।

तिरिधिदये रुधमे पर्वीरवि तुस्पेतसो अज्यते रविः ॥१३॥

८२

अयं सहस्रसृषिभिः सहस्कृतः समुद्र इव पप्रथे ।

सत्यः सो अस्य महिमा गृणे श्वो यज्ञेषु विप्रराज्ये ॥१४॥

८३

अदंभेभिः सवितः पायुमिष्टं शिवेभिरघ परि पाहि नो गर्यम् ।

हिरण्यजिह्वः सुविताय नव्यसे रक्षा मार्किनो अघशस्त्र ईशत ॥१५॥ (६) ८४ [१८६२]

अस्याजरासः सप्तदश ॥१७॥ आपश्चिद् द्वादश ॥१२॥ विश्वाद् चतुर्वश ॥१४॥ प्रभातुज एकादश ॥११॥

प्रवायुं पञ्चदश ॥१५॥ प्रदीरयेति च पञ्चदश ॥१५॥ पञ्चनुवाकेषु चतुरशीतिः ॥८४॥

॥ इति शुक्लयजुःकाण्वसंहितायां द्वात्रिंशोऽध्यायः ॥३२॥

अथ त्रयस्त्रिंशोऽध्यायः ।

यजाग्रतो दूरमुदैति दैवं तदं सुप्तस्य तथैवैति ।

दूरंगमं ज्योतिषां ज्योतिरेकं तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु ॥१॥

१

पितुं नु स्तोत्रं महो धर्माणं तविषीम् । यस्य त्रितो व्योर्जसा वृत्रं विपर्वमर्दयत् ॥२॥

२

अन्विदनुमते त्वं मन्यासि शं च नस्कृधि ।

कृत्वे दक्षाय नो हिनु प्र ण आयूँषि तारिषः ॥३॥

३

सिनीवालि पृथुष्टुके या देवानामसि स्वसा । जुषस्व हव्यमाहुतं प्रजां दैवि दिदिष्टि नः ॥४॥

४

पञ्च नद्यः सरस्वतीमपि यन्ति सस्रोतसः । सरस्वती तु पञ्चधा सो द्वेष्टेऽमवत्सरित् ॥५॥

५

स्वमग्ने प्रथमो अङ्गिरा ऋषिर्देवो देवानामभवः शिवः सखा ।

तवं व्रते कुवयो विश्वनापसोऽजायन्त मरुतो भार्जहृष्टयः ॥६॥

६

त्वं नो अग्ने तवं देव पायुर्मिर्मघोनो रक्ष तन्वश्च वन्द्य ।

त्राता लोकस्य तनये गर्वामस्यनिमेषं रक्षमाणस्तवं व्रते ॥७॥

७

उक्षानायामव भरा चिकित्वान्त्सद्यः प्रवीता वृषणं जजान ।

अरुपस्तपो रुशदस्य पाज इकायास्पुत्रो वृषुनेऽजनिष्ट ॥८॥

८

इकायास्त्वा पदे वृषं नाभां पृथिव्या अधि ।

जातवेदो निर्धामक्षत्रे हव्याय वोळ्हेवे ॥९॥

- प्र मनमहे शवसानाय श्रुपमाङ्गुपं गिर्वेणसे अङ्गिरस्वत् ।
 सुवृक्तिमि स्तुवत क्रमियायाचामार्क नरे विश्रुताय ॥१०॥ १०
- प्र वो महे महि नमो भरध्वमाङ्गुर्ग्यः शवसानाय साम ।
 येना नः पूर्वे पितरः पदज्ञा अर्चन्तो अङ्गिरसो गा अविन्दन् ॥११॥ ११
- इच्छन्ति त्वा सोम्यासः सखायः सुन्वन्ति सोमं दधति प्रयांसि ।
 तितिक्षन्ते अभिशस्ति जनानाभिन्द्र त्वदा कश्चन हि प्रकेतः ॥१२॥ १२
- न ते दूरे परमा चिद्रजास्या तु प्र याहि हरिषो हरिभ्याम् ।
 स्त्राय वृष्णे सर्वना कृतेमा युक्ता ग्रावाणः समिधाने अग्रौ ॥१३॥ १३
- अपाब्धं युत्सु पृतनासु परिः स्वर्षामप्सां वृजनस्य गोपाम् ।
 भरेषुजाः सुक्षितिः सुश्रवसं जयन्तं त्वामनु मदेम सोम ॥१४॥ १४
- सोमो धेनुः सोमो अर्चन्तमाशुः सोमो वीरं कर्मण्यं ददाति ।
 साद्वन्यं विदुष्यः सभेयं पितृश्रवणं यो ददाद्ददस्मै ॥१५॥ १५
- त्वमिमा ओषधीः सोम विश्वास्त्वमपो अजनयस्त्वं गाः ।
 त्वमा तन्न्थोर्वन्तरिक्षं त्वं ज्योतिषा वि तमो ववर्थ ॥१६॥ १६
- देवेन नो मनसा देव सोम रायो भागः सहसावन्नमि युध्य ।
 मा त्वा तन्दीक्षिषे वीर्यस्योभयेभ्यः प्रचिकित्सा म इष्टौ ॥१७॥ १७
- अष्टौ व्यख्यत्कुकुभः पृथिव्यास्त्री धन्व योजना सप्त सिन्धून् ।
 हिरण्याक्षः सविता देव आगादधद्रत्ना द्राक्षुषे वार्याणि ॥१८॥ १८
- हिरण्यपाणिः सविता विचर्षणिर्भुमे द्यावापृथिवी अन्तरीयते ।
 अपामीवां बाधते वेति सूर्यमुभि कृष्णेन रजसा घामृणोति ॥१९॥ १९
- हिरण्यहस्तो असुरः सुनीथः सुमृळीकः स्वर्वा यात्वर्वाङ् ।
 अपसेचन्नक्षसो यातुधानानस्थादेवः प्रतिदोषं गृणानः ॥२०॥ २०
- ये ते पन्थाः सवितः पूर्वातोऽरेणवः सुकृता अन्तरिक्षे ।
 तेभिर्नो अद्य पृथिभिः सुगेभी रक्षा च नो अर्थि च ब्रूहि देव ॥२१॥ २१
- उभा पिबतमग्निनोभा नः शर्म यच्छतम् । अविद्रियाभिर्भूतिभिः ॥२२॥ २२
- अग्रस्वतीमग्निना वार्चमस्मे कृतं नो दत्ता वृषणा मनीषाम् ।
 अद्यत्येऽवसे निह्वये वा वृषे च नो भयतं वाजमातौ ॥२३॥ २३ [१८८५]

धुमिरक्तुभिः परि पातमस्मानरिष्टेभिरश्विना सौमगेभिः ।

तन्नो मित्रो वरुणो मामहन्तामदितिः सिन्धुः पृथिवी उव द्यौः ॥२४॥

२४

आ कृष्णेन रजसा वर्तमानो निवेश्यन्मृतं मर्त्यं च ।

हिरण्ययेन सविता रथेना देवो याति भुवनानि पश्यन् ॥२५॥(१)

२५

आ रात्रि पार्थिवः रजः पितुरग्रायि धामभिः ।

दिवः सदाऽसि वृहती वि तिष्ठस आ त्वेषं वर्तेते तमः ॥१॥

२६

उपस्तश्चित्रमा मरास्मभ्यं वाजिनीवति । येन लोकं च तनयं च धामहे ॥२॥

२७

प्रातर्जितं भगमुग्रं हुवेम वयं पुत्रमदितेयों विघ्नता ।

आभ्रश्चिद्यं मन्यमानस्तुराश्चिद्राजा चिद्यं भगं भक्षित्याह ॥३॥

२८

पूषन्तव त्रते वयं न रिण्येम कदा चन । स्तोतारस्त इहस्मसि ॥४॥

२९

पथस्पथः परिपति वचस्या कर्मैन कुतो अस्यानल्लर्कम् ।

स नो रासच्छुरुर्ध्वन्द्राग्रा धियैधियः सीषघाति प्र पुषा ॥५॥

३०

त्रीणि पदा वि चक्रमे विष्णुर्गोपा अदाम्यः । अतो घर्माणि धारयन् ॥६॥

३१

तद्विप्रासो विपन्यवो जागृवाऽसः समिन्धते । विष्णोर्यत्परमं पदम् ॥७॥

३२

घृतवती भुवनानामभिश्चियोवी पृथ्वी मधुदुधे सुपेक्षसा ।

द्यावापृथिवी वरुणस्य धर्मेणा विष्कभिते अजरे भूरिरेतसा ॥८॥

३३

ये नः सपत्ना अप ते भवन्तिवन्द्राग्निम्यामव वाधामहे तान् ।

वसवो रुद्रा आदित्या उपरिस्पृशं मोग्रं चेत्तारमधिराजमक्रन् ॥९॥

३४

आ नासत्या त्रिभिरेकादशैरिह देवेभिर्याति मधुपेयमश्विना ।

प्रायुस्तारिष्टं नी रपाऽसि मृक्षतः सेधतं देवो भवतः सचाश्रुवा ॥१०॥

३५

एष व स्तोमो मरुत इयं गीर्मान्द्वार्यस्य मान्यस्य कारोः ।

एषा यासीष्ट तन्वे वयां विद्यामेपं वृजनं जीरदानुम् ॥११॥

३६

सहस्तोमाः सहस्रन्दस आवृतः सहस्रमा ऋषयः सप्त दैन्याः ।

पूर्वेषां पन्थामनुदश्य बीरो अन्वालेभिरे रथ्यो न रुमीन् ॥१२॥

३७

आयुष्यं वर्चस्यः रायस्पोषमौद्भिदम् ।

इदं हिरण्यं वर्चस्वजैत्रायाविशनादु माम् ॥१३॥

- न तद्रक्षाऽसि न विश्वाचास्तरन्ति देवानामोजः प्रथमजऽ होतृत् ।
 यो विश्वसि दाक्षायणऽ हिरण्यऽ स देवेषु कृणुते दीर्घमायुः स मनुष्येषु कृणुते दीर्घमायुः ॥१४॥ ३९
- यदार्षमन्दाक्षायणा हिरण्यऽ श्रतानीकाय सुमनस्यमानाः ।
 तन्म आ चभ्राभि श्रतशारदायायुष्माञ्जरदष्टिर्यथासम् ॥१५॥ ४०
- उत नोऽहिर्बुध्न्यः शृणोत्वज एकपात्पृथिवी समुद्रः ।
 विश्वे देवा ऋतावृषो हुवाना स्तुता मन्त्राः कविश्रस्ता अवन्तु ॥१६॥ ४१
- इमा गिर आदित्येभ्यो घृतस्नूः सनाद्राजभ्यो जुह्वा जुहोमि ।
 शृणोतु मित्रो अर्यमा भगो नस्तुविजातो वरुणो दक्षो अश्वः ॥१७॥ ४२
- सप्त ऋषयः प्रविहिताः शरीरे सप्त रक्षन्ति सदमग्रमादम् ।
 सप्तापः स्वर्पतो लोकमीयुस्तत्र जाग्रतो अस्वप्नजौ सत्रसदौ च देवौ ॥१८॥ ४३
- उत्तिष्ठ ब्रह्मणस्पते देवयन्तस्त्वेमहे ।
 उप प्र यन्तु मरुतः सुदानव इन्द्रं प्राशर्भवा सचा ॥१९॥ ४४
- प्र नूनं ब्रह्मणस्पतिर्भ्रं वदत्युक्थ्यम् ।
 यस्मिन्मित्रो वरुणो मित्रो अर्यमा देवा ओकाऽसि चक्रिरे ॥२०॥ ४५
- ब्रह्मणस्पते त्वमस्य यन्ता सूक्तस्य बोधि तनयं च जिव्व ।
 विश्वं ऋतं गदवन्ति देवा बृहद्वदेम विदथे सुवीराः ।
 य इमा विश्वा विश्वकर्मा यो नः पितामपतेऽन्नस्य नो देहि ॥२१॥ (२) ४६ [१९०८]

यज्ञाग्रतः पञ्चविंशतिः ॥ २५ ॥ आराज्येकविंशतिः ॥ २१ ॥ द्वयोरनुवाकयोः षट्चत्वारिंशत् ॥४६॥

॥ इति शुक्लयजुःकाण्वसंहितायां त्रयस्त्रिंशोऽध्यायः ॥ ३३ ॥

अथ चतुस्त्रिंशोऽध्यायः ।

- देवं सवितुः प्रसुव यज्ञं प्रसुव यज्ञपतिं भगाय ।
 दिव्यो गन्धर्वः केतपूः केत नः पुनातु वाचस्पतिर्वार्च नः स्वदतु ॥१॥ १
- तत्सवितुर्वरेण्यं भगो देवस्य धीमहि । धियो यो नः प्रचोदयात् ॥२॥ २
- विश्वानि देव सवितुर्दुरितानि परा सुव । यद्भद्रं तन्न आ सुव ॥३॥ ३
- विमृक्तारऽ हवामहे वसोश्चित्रस्य राधसः । सवितारं नृचक्षसम् ॥४॥ ४ [१९११]

ब्रह्मणे ब्राह्मणं क्षत्राय राजन्यं मरुद्भ्यो वैश्यं तपसे शुद्रं तमसे तस्करं नारकाय
 वीरहर्षम् । याम्पने क्लीवमाक्रयायां अयोगं कामाय पुश्चलमर्तिकृष्टाय मागधम् ॥५॥ ५
 नृचाय सुते गीताय शैलुषं धर्माय सभाचरं नरिष्ठाय भीमलम् । नर्माय रेभश्च हसाय
 कारिमानन्दाय स्त्रीषुखं प्रमदं कुमारीपुत्रं मेधायै रथकारं धैर्याय तक्ष्णाणम् ॥६॥ ६
 तपसे कौलालं मायायै कर्मारं रूपाय मणिकारं शुभे वपश्च शरण्याया इषुकारं
 हेत्यै धनुष्कारम् । कर्मणे ज्याकारं दिष्टाय रज्जुसर्जं मृत्युवै मृगधुमन्तकाय श्वनिनम् ॥७॥७
 नदीभ्यः पौञ्जिष्टमृक्षीकाभ्यो नैपादं पुरुषव्याघ्राय दुर्मदे चर्वाप्सरोभ्यो व्रात्यम् ।
 प्रयुग्म्य उन्मत्तं सर्पदेवजनेभ्योऽप्रतिपदुमयेभ्यः श्रियताया अर्कितवं
 पिशाचेभ्यो विदलकारिं यातुधानेभ्यः कण्टकीकारीम् ॥८॥ (१)

सुंघये जारं गेहायोपपत्तिमात्थं परिवित्तं निर्ऋत्यै परिविविदानमराध्या एदिधिपुःपतिं
 निष्कृत्यै पेशस्कारीं संज्ञानाय स्मरकारीम् । प्रक्रामोद्यायोपसदं वर्णायानुरुधं
 बलियोपदाम् ॥९॥ ९

उत्सादेभ्यः कुब्जं प्रमुदं वामनं द्वाभ्यः स्यामश्च स्वप्नायान्धमधर्माय बधिरं पवित्राय
 मिषजम् । प्रज्ञानाय नक्षत्रदर्शमाशिक्षायै प्रभिनमुपशिक्षाया अभिप्रभिनं मर्यादायै
 प्रश्रविवाकम् ॥१०॥ १०

अर्मेभ्यो हस्तिपं जवायांशुषं पुष्ट्यै गोपालं वीर्यायाविपालं तेजसेऽजपालमिरायै कीनार्शम् ।
 कीलालाय सुराकारं मद्राय गृहपश्च श्रेयसे वित्तधमाभ्यंक्षायानुक्षत्तारम् ॥११॥ ११

मायै दार्वाहारं प्रभाया अग्न्येधं ब्रध्नस्ये विष्टपायाभिपेत्तारं वर्षिष्ठाय नाकाय परिवेष्टारम् ।
 वेवल्लोकाय पेशितारं मनुष्यलोकाय प्रकरितारं सर्वेभ्यो लोकेभ्य उपसेत्तारमव ऋत्यै
 वचायौपमन्थितारं मेधाय वासःपल्पूलीं प्रक्रामाय रजयित्रीम् ॥१२॥ १२

ऋतये स्तेनहृदयं वैरहत्याय पिशुनं विर्विकस्यै क्षत्तारमौपद्रव्यायानुक्षत्तारं
 बलायानुचरं भुम्ने परिष्कुन्दम् । प्रियाय प्रियवादिन्मरिष्ट्या अश्वसादश्च स्वर्गाय
 लोकाय मागदुषं वर्षिष्ठाय नाकाय परिवेष्टारम् ॥१५॥ (२)

मन्यवैऽयस्तापं क्रोधाय निसुरं योगाय योक्तारं शोकायाभिस्तूर्तारं क्षेमाय विमोक्तारं-
 मृत्कूलनिकूलेभ्यस्त्रिणिनम् । वपुषे मानस्कृतं शीलायाञ्जनीकारीं निर्ऋत्यै कोशकारीं
 यमायाधम् ॥१॥ १४ [१२९१]

यमार्य यमृद्धमर्थध्वभ्योऽवतोकाः संवत्सराय पर्यायिणी परिवत्सरायाविजातामिदावत्सराया-
तीत्वंरीमिद्वत्सरायातिष्कद्वरीम् । वत्सराय विजर्जराः संवत्सराय पलिक्तीमृद्धभ्योऽजिनसन्धः
साध्येभ्यर्ध्वमृद्धम् ॥२॥

१५

सरोभ्यो वैवर्युपस्थावराभ्यो दार्शै वैशन्ताभ्यो वैन्दं नड्वलाभ्यः शौष्कलम् ।
पाराय मार्गारम्वाराय केवर्त तीर्थेभ्य आन्दं विषमेभ्यो भैनालम् ।
स्वनेभ्यः पर्णकं गुहाभ्यः किरातः सानुभ्यो जम्भकं पर्वतेभ्यः किंपूरुषम् ॥३॥

१६

वीभत्सायै पौल्कसं वर्णीय हिरण्यकारं तुलायै वाणिजं यश्चादोषाय ग्लाविनं विश्वेभ्यो
भूतेभ्यः सिध्मलम् । भूतै जागरणमभूतै स्वपनमातै जनवादिनं व्यृद्ध्या अपगलभः
संश्वराय प्रच्छिदम् ॥४॥

१७

अक्षराजाय कितवं कृतायादिनवदुर्गे त्रेतायै कल्पिनं द्वापरायाविकल्पिनमास्कन्दाय
समास्थायुं मृत्यवे गोव्यच्छमन्तकाय गोघातम् । क्षुधे यो गां विकृन्तन्तं भिक्षमाण
उपतिष्ठति दुष्कृताय चरकाचार्य पाप्मने सैलगम् ॥५॥ (३)

१८

प्रतिश्रुत्काया अर्तनं घोषाय भयमन्ताय बहुवादिनमनन्ताय मूकः शब्दायालम्बरा-
घातम् । महसे वीणावादं क्रोशाय तूणवध्ममवरस्पराय शङ्खध्मं वनाय वनपमन्य-
तोऽरण्याय दावपम् ॥१॥

१९

नर्माय पुश्श्लः हसाय कारिं यादसे द्वावल्यां ग्रामण्यं गणकमभिक्रोशकं तान्महसे ।
वीणावादं पाणिनं तूणवध्मं ताम्रुत्तार्यानन्दाय तलवम् ॥२॥

२०

अमये पीवानं पृथिव्यै पीठसर्पिणं वायवे चाण्डालमन्तरिक्षाय वःशनुतिर्न विवे
खलतिः सूर्याय हर्यक्षम् । नक्षत्रेभ्यः किमिरं चन्द्रमसे किलासमह्वं शुक्लं पिङ्गाक्षं
रात्र्यै कृष्णं पिङ्गाक्षम् ॥ ३ ॥

२१

अथैतान्ष्टौ विरूपाना लभतेऽतिशुक्लं चार्तिकुणं चार्तिदीर्घं चार्तिह्रस्वं च ।
अतिस्थूलं चार्तिकुशं चार्तिकूलं चार्तिलोमशं चाशूद्रा अत्राक्षणास्ते प्राजापत्याः ।
मागधः पुश्श्लो ह्रीवः कितवोऽशूद्रा अत्राक्षणास्ते प्राजापत्याः ॥४॥ (४) २२ [११३०]

देव सवितरह ॥ ८ ॥ संधये जारं पञ्च ॥ ५ ॥ मन्यवे पञ्च ॥ ५ ॥ प्रतिश्रुत्कायै चतस्रः ॥ ४ ॥
चतुरनुवाकेषु द्वाविंशतिः ॥२१॥ इति शुक्लयजुःकाण्वसंहितायां चतुर्दशोऽध्यायः ॥३४॥

अथ पञ्चविंशोऽध्यायः ।

सहस्रशीर्षा पुरुषः सहस्राक्षः सहस्रपात् ।	
स भूमिं ५ सर्वतं स्पृत्वात्यतिष्ठदशाङ्गुलम् ॥१॥	१
पुरुष एवेदं ५ सर्वं यद्भूतं यच्च भान्यम् ।	
उतामृतत्वस्येशानो यदेभैः ५ तिरोहति ॥२॥	२
एतावानस्य महिमातो ज्यायां ५ अथ पूरुषः ।	
पादोऽस्य विष्वा भूतानि त्रिपादस्यामृतं विवि ॥३॥	३
त्रिपादूर्ध्व उदैत्पुरुषः पादोऽस्येदमवत्पुनः ।	
ततो विष्णुर्हव्यक्रामत्साक्षनानघ्ने अभि ॥४॥	४
ततो विराळेजायत विराजो अधि पूरुषः ।	
स जातो अत्यरिच्यत पश्चाद्भूमिमयो पुरः ॥५॥	५
तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतः संभृतं पृषदाज्यम् ।	
पशून्स्ता ५ अश्वे वायुर्नानारण्या ग्राम्याश्च ये ॥६॥	६
तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतं ऋचः सामानि जज्ञिरे ।	
छन्दांसि जज्ञिरे तस्माद्यजुस्तस्मादजायत ॥७॥	७
तस्मादशा अजायन्त ये के चोमयादतः ।	
गावो ह जज्ञिरे तस्मात्तस्माज्जाता अजावयः ॥८॥	८
तं यज्ञं बर्हिषि प्रौष्ठन्पुरुषं जातमग्रतः ॥	
तेन देवा अयजन्त साध्या ऋषयश्च ये ॥९॥	९
यत्पुरुषं व्यदधुः कतिषा व्यकल्पयन् ।	
मुखं किमस्यासीत्किं ब्राह्म किमूरु पादा उच्येते ॥१०॥	१०
ब्राह्मणोऽस्य मुखमासीद्ब्राह्म राजिन्यः कृतः ।	
ऊरु तदस्य यद्वैश्यः पश्मा ५ शूद्रो अजायत ॥ ११ ॥	११
चन्द्रमा मनसो जातश्चक्षुः स्रयो अजायत ।	
ओषोधा युष्मं प्राणश्च सुखादुग्निरजायत ॥१२॥	१२
नास्या आसीदुन्तरिक्षं ५ शीर्ष्णो घौः समवर्तत ।	
पश्मा भूमिर्दिशः श्रोत्राक्षर्या लोकौ २ अकल्पयन् ॥ १३ ॥	१३

- यत्पुरुषेण हविषा देवा यज्ञमर्तन्वत ।
 वसन्तोऽस्यासीदाज्यं ग्रीष्म इष्मः शरद्धविः ॥१४॥ १४
- सप्तास्यासन्नपिचयस्त्रिः सप्त समिधः कृताः ।
 देवा यद्यज्ञं तन्वाना अवध्नन्पुरुषं पशुम् ॥१५॥ १५
- यज्ञेन यज्ञमयजन्त देवास्तानि धर्माणि प्रथमान्यासन् ।
 ते ह नाकं महिमानः सचन्त यत्र पूर्वं साध्याः सन्ति देवाः ॥१६॥ (१) १६
- अज्यः संभृतः पृथिव्यै रसाच्च विश्वकर्मणः समवर्ततामै ।
 तस्य त्वष्टा विदधद्रूपमेति तन्मर्त्यस्य देवत्वमाजानमग्रै ॥१॥ १७
- वेदाहमेतं पुरुषं महान्तमादित्यवर्णं तमसः पुरस्तात् ।
 तमेव विदित्वार्तिं मृत्युमेति नान्यः पन्था विद्यतेऽर्यनाय ॥२॥ १८
- प्रजापतिश्चरति गर्भे अन्तरजायगानो बहुधा वि जायते ।
 तस्य योनिं परि पश्यन्ति धीरास्तस्मिन्ह तस्थुर्धुवनानि विश्वा ॥३॥ १९
- यो देवेभ्य आतपति यो देवानां पुरोहितः ।
 पूर्वो यो देवेभ्यो जातो नमो रुचाय ब्राह्मये ॥४॥ २०
- रुचं ब्राह्मं जनयन्तो देवा अग्रे तदब्रुवन् ।
 यस्तैवं ब्राह्मणो विद्यात्तस्य देवा असन्वशे ॥५॥ २१
- श्रीश्च ते लक्ष्मीश्च पत्न्या अहोरात्रे पार्श्वे नक्षत्राणि रूपमश्विनो व्यासत् ।
 इष्णविषाणामुं म इषाण सर्वलोकं म इषाण ॥६॥ (२) २२
- तदेवाग्निस्तदादित्यस्तद्वायुस्तद् चन्द्रमाः ।
 तदेव शुक्रं तद् ब्रह्म तदापः सप्तप्रजापतिः ॥१॥ २३
- सर्वे निमेषा जज्ञिरे विद्युतः पुरुषादधि ।
 नैनमूर्ध्वं न तिर्यञ्चं न मध्ये परि जग्रमत ॥२॥ २४
- न तस्य प्रतिमा अस्ति यस्य नाम महद्यशः ।
 हिरण्यगर्भ इत्येषः ॥३॥ २५
- एषो ह देवः प्रदिशोऽनु सर्वाः पूर्वो ह जातः स उ गर्भे अन्तः ।
 स एव जातः स जनिष्यमाणः प्रत्यङ् जनोस्तिष्ठति सर्वतोमुखः ।
 यस्माञ्ज जात इत्येषः ॥४॥ २६ [१९-२०]

वेनस्तत्पश्यन्निर्हितं गुहा सद्यः विश्वं भवत्येकनीलम् ।

तस्मिन्निदं स च वि चैति सर्वं स ओतः प्रोतश्च विश्वः प्रजासु ॥५॥

२७

अ तद्वेचेदुसृतं तु विद्वान्निधुर्वो धाम विमृतं गुहा सत ।

त्रीणि पदानि निर्दिता गुहास्य यस्तानि वेदु स पितुः पितासत् ॥६॥

२८

स नो बन्धुर्जनिता स विधाता धामानि वेदु भुवनानि विश्वा ।

यत्र वेवा अमृतमानश्चानास्तुतीये धामन्ज्वरैर्यन्त ॥७॥

२९

परीत्य भूतानि परीत्य लोकान्परीत्य सर्वाः प्रदिशो दिशश्च ।

उपस्थाय प्रथमजामृतस्यात्मनात्मानमभि सं विवेश ॥८॥

३०

परि धावापृथिवी सद्य इत्वा परि लोकान्परि दिशः परि स्वः ।

ऋतस्य तन्तुं वित्तं विचृत्य तदपश्यत्तदमवत्तदासीत् ॥९॥

३१

सदस्यस्थितिमद्भुतं प्रियमिन्द्रस्य काम्यम् । सानि मेधामयासिषं स्वाहा ॥१०॥

३२

यां मेधां देवगुणाः पितरश्चोपासते । तया मामद्य मेधयाधे मेधाविनं कुरु स्वाहा ॥११॥ ३३

इदं मे ब्रह्म च क्षत्रं चोमे अयमश्नुताम् ।

अयि देवा दधतु अियमुत्तमां तस्यै ते स्वाहा ॥१२॥ (३)

३४

अपेतो यन्तु पणयोऽसृग्ना देवपीयत्रः । अस्य लोकः सुतावतः ॥१॥

३५

सुभिरहोभिरक्तुमिर्व्यक्तं यमो ददात्ववसानमस्मै ।

सविता ते शरीरेभ्यः पृथिव्यां लोकमिच्छतु । तस्मै पुज्यन्तामुत्तिषाः ॥२॥

३६

वायुः पुनातु सविता पुनात्वमेवर्जसा सूर्यस्य वर्चसा । वि भुज्यन्तामुत्तिषाः ॥३॥ ३७

अस्यत्थे वो निषदने पणे वो वसतिष्कृता । गोमाज इत्किर्लासय यत्सुनवय परुषम् ॥४॥ ३८

सविता ते शरीराणि मातुरुपस्य आ वपतु । तस्मै पृथिवि शं भव ।

प्रजापतौ त्वा देवतायामुपोदके लोके नि दधाम्यसौ ॥५॥

३९

परं मृत्यो अनु परेहि पन्थां यस्ते अन्य इतरो देवयानात्

चक्षुष्मते शृण्वते ते ब्रवीमि मा नः प्रजां रीरिपो मोत वीरार ॥६॥

४०

शं वातुः श्वं हि ते घृणिः शं ते भवन्त्विष्टकाः ।

शं ते भवन्त्वमयः पार्थिवासो मा त्वामि शशुचन् ॥ ७ ॥

४१

कल्पन्तां ते दिशस्तुभ्यमार्यः शिवर्तमास्तुभ्यं भवन्तु सिन्धवः ।

अन्तरीक्षं चिबं तुभ्यं कल्पन्तां ते दिशः सर्वाः ॥८॥

अश्वमन्वती रीयते स५ रमञ्चमुत्तिष्ठतु प्र तरता सखायः ।	
अत्रा जह्मीशिवे असञ्चिवान्यमुत्तरेमाभि वाजां ॥९॥	४३
अपाधमप किलिषमप कृत्यामपो रपः ।	
अपामार्ग त्वमस्मदप दुःष्वप्य५ सुव ॥१०॥	४४
सुमित्रिया न आप ओषधयः सन्तु दुर्मित्रियास्तस्मै सन्तु ।	
सोऽस्मान्द्वेष्टि यं च वयं द्विष्मः ॥११॥	४५
अनृद्धमन्वारमामहे स्वस्तये ।	
स न इन्द्र इव देवेभ्यो वह्निः संतारणो भव ॥१२॥	४६
उद्वयं तमसस्परि स्वः पश्यन्त उत्तरम् ।	
देवं देवत्रा सूर्यमगन्म ज्योतिरुत्तमम् ॥१३॥	४७
अम आयु५वि पवस आ सुवोर्जमिव च नः ।	
आरे बाधस्व दुच्छुनाम् ॥१४॥	४८
आयुष्मानमे हविषा वृधानो धृतप्रतीको धृतयोनिरेधि ।	
धृतं पीत्वा मधु चारु गव्यं पितेव पुत्रमभि रक्षतादिमान्स्वाहा ॥१५॥	४९
इमं जीवेभ्यः परिधि दधामि मैषां तु गादपरो अर्थमेतम् ।	
शतं जीवन्तु शरदः पुरुचरन्तर्भृत्यं दधतां पर्वतेन ॥१६॥	५०
परिमे गमनेषु पर्यमिमहवत । देवेष्वक्रतु भवः क इमौ २ आ दधर्षति ॥१७॥	५१
क्रूण्यादमभि प्र द्विणोमि दूरं यमराज्यं गच्छतु रिप्रवाहः ।	
इहैवायमितरो जातवेदा देवेभ्यो वृष्यं बहसु प्रजान् ॥१८॥	५२
वह वृषां जातवेदः पितृभ्यो यत्रैनान्वेत्थ निर्हितान्पराके ।	
मेदसः कृत्वा उप तान्तस्रवन्तु सत्या एषामाधिषः सन्तु कामाः स्वाहा ॥१९॥	५३
स्योना पृथिवि नो भवानृक्षरा निवेशनी ।	
यच्छा नः शर्मै सुप्रथाः । अप नः शोशुचदधम् ॥२०॥	५४
अस्माचमधि जातोऽसि त्वद्वयं जायतां पुनः । असौ स्वर्गाय लोकाय स्वाहा ।	
अप नः शोशुचदधम् ॥ २१ ॥ (४)	५५ [१९८५]

सहस्रशीर्षो षोडश ॥१६॥ अग्र्याः संभृतः षट् ॥६॥ तदेवाग्निर्हविषा ॥१९॥

अपेतो यन्वेकविंशतिः ॥२१॥ चतुरस्रबाकेषु पञ्चपञ्चाशत् ॥ ५५ ॥

॥ इति शुक्लयजुःकाण्वसंहितायां पञ्चत्रिंशोऽध्यायः ॥३५॥

अथ षट्त्रिंशोऽध्यायः ।

ऋचं वाचं प्र पद्ये मनो यजुः प्र पद्ये सामं ग्राणं प्र पद्ये चक्षुः श्रोत्रं प्र पद्ये ।

वागोजः सहोजो मयि प्राणापानौ ॥१॥

१

यन्मै छिद्रं चक्षुषो हृदयस्य मनसो वार्तितृणं बृहस्पतिर्मे तदधातु ।

शं नो भवतु शुर्वनस्य यस्पतिः ॥२॥

२

भूर्भुवः स्वः । तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि । धियो यो नः प्रचोदयात् ॥३॥

३

कया नक्षि आ शुवदूती सदावृधः सखा । कया शचिष्ठया वृता ॥४॥

४

कस्ता सत्यो मदानां मथहिष्ठो मत्सदन्धसः । इह्वा चिद्राज्जे वसु ॥५॥

५

अथी वु णः सखीनामविता जेरितृणाम् । शतं मवास्पृतिभिः ॥६॥

६

कया त्वं न ऊत्यामि प्र मन्दसे वृषन् । कया स्तोत्रम्य आ मर ॥७॥

७

इन्द्रो विश्वस्य राजति । शं नो अस्तु द्विपदे शं चतुष्पदे ॥८॥

८

शं नो मित्रः शं वरुणः शं नो भवत्वयमा । शं न इन्द्रो बृहस्पतिः शं नो विष्णुरुक्रमः ॥९॥

९

शं नो वातः पवताश्च शं नस्तपतु सूर्यः । शं नः कर्निकद्वेवः पर्जन्यो अमि वर्षतु ॥१०॥

१०

अहानि शं भवन्तु नः शश् रात्रीः प्रति धीयताम् ।

शं न इन्द्राग्नी भवतामवोमिः शं न इन्द्रावरुणा रातह्वया ।

शं न इन्द्रापुषणा वाजसातो भमिन्द्रासोमा सुविताय शं योः ॥११॥

११

शं नो देवीरमिष्टय आपो भवन्तु पीतये । शं योमि स्रवन्तु नः ॥१२॥

१२

स्योना पृथिवि नो भवानृक्षरा निवेदनी । यच्छा नः शर्म सप्रथाः ॥१३॥

१३

आपो हि ह्य मयोभुवस्ता न ऊजैर्दधातन । महे रणाय चक्षसे ॥१४॥

१४

यो वः शिवर्तमो रसस्तस्य भाजयतेह नः । उग्रतीरिव मातरः ॥१५॥

१५

तस्मा अरं गमाम वो यस्य क्षयाय जिन्वथ । आपो जनयथा च नः ॥१६॥

१६

द्यौः शान्तिरन्तरीक्षश्च शान्तिः पृथिवी शान्तिरापः शान्तिरोपधयः शान्तिः ।

वनस्पतयः शान्तिः शान्तिरेव शान्तिः ॥१७॥

१७

हेतो दृष्टं मा मित्रस्य मा चक्षुषा सर्वाणि भूतानि समीक्षन्ताम् ।

मित्रस्याहं चक्षुषा सर्वाणि भूतानि समीक्षे । मित्रस्य चक्षुषा समीक्षामहे ॥१८॥

१८

हेतो दृष्टं मा । ज्योक्तं सृष्टिं जीव्यासं ज्योक्तं सृष्टिं जीव्यासम् ॥१९॥

१९

नमस्ते हरसे शोचिषे नमस्ते अस्त्वचिषे ।

अन्याश्चैते अस्मर्त्तपन्तु हेतयः पावको अस्मभ्यश्च शिवो भव ॥२०॥

- नमस्ते अस्तु विद्युते नमस्ते स्तनयिन्ने ।
 नमस्ते भगवन्मस्तु यतः स्वः समीहसे ॥२१॥ २१
 यतोयतः समीहसे ततो नो अमयं कुरु ।
 शं नः कुरु प्रजाम्योऽमयं नः पृथुर्मयः ॥२२॥ २२
 सुमित्रिया न आप ओषधयः सन्तु दुर्मित्रियास्तसै सन्तु ।
 योऽस्मान्द्वेष्टि यं च वयं द्विष्मः ॥२३॥ २३
 तच्चक्षुर्वैवहितं पुरस्ताच्छुक्रमुचरत् ।
 पश्येम श्रदः श्रतं जीवेम श्रदः श्रतं शृणुयाम श्रदः श्रतम् ॥२४॥ (१) [२००९] २४
 अञ्चं वाचमित्येकानुवाके चतुर्विंशतिः ॥२४॥
 ॥ इति शुक्लयजुःकाण्वसंहितायां षड्विंशोऽध्यायः ॥२६॥

अथ सप्तत्रिंशोऽध्यायः ।

- देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्याम् । आ दंढे नारिरसि ॥१॥ १
 युञ्जते मन उत युञ्जते धियो विप्रा विप्रस्य बृहतो विपश्चितः ।
 वि होत्रा दधे वयुनाविदेक इन्मही देवस्य सवितुः परिधुतिः ॥२॥ २
 देवीं घावापृथिवी मुखस्य वामघ शिरो राध्यासं देवयजने पृथिन्याः ।
 मुखाय त्वा मुखस्य त्वा शीर्ष्णे ॥३॥ ३
 देव्यो वज्रियो भूतस्य प्रथमजा मुखस्य वोऽघ शिरो राध्यासं देवयजने पृथिन्याः ।
 मुखाय त्वा मुखस्य त्वा शीर्ष्णे ॥४॥ ४
 इत्युत्पन्न आसीर्मुखस्य तेऽघ शिरो राध्यासं देवयजने पृथिन्याः ।
 मुखाय त्वा मुखस्य त्वा शीर्ष्णे ॥५॥ ५
 इन्द्रस्वौज स्थ मुखस्य वोऽघ शिरो राध्यासं देवयजने पृथिन्याः ।
 मुखाय त्वा मुखस्य त्वा शीर्ष्णे । मुखाय त्वा मुखस्य त्वा शीर्ष्णे ।
 मुखाय त्वा मुखस्य त्वा शीर्ष्णे ॥६॥ ६
 प्रेतु ब्रह्मणस्पतिः प्र देव्येतु सुनुता । अच्छा वीरं नर्थं पृक्किराषसं देवा युञ्जं नयन्तु नः ।
 मुखाय त्वा मुखस्य त्वा शीर्ष्णे । मुखाय त्वा मुखस्य त्वा शीर्ष्णे ।
 मुखाय त्वा मुखस्य त्वा शीर्ष्णे ॥७॥

म॒खस्य॑ शिरोऽसि । म॒खाय॑ त्वा म॒खस्य॑ त्वा शी॒र्ष्णे । म॒खस्य॑ शिरोऽसि ।

म॒खाय॑ त्वा म॒खस्य॑ त्वा शी॒र्ष्णे । म॒खस्य॑ शिरोऽसि । म॒खाय॑ त्वा म॒खस्य॑ त्वा शी॒र्ष्णे ।

म॒खाय॑ त्वा म॒खस्य॑ त्वा शी॒र्ष्णे । म॒खाय॑ त्वा म॒खस्य॑ त्वा शी॒र्ष्णे ।

म॒खाय॑ त्वा म॒खस्य॑ त्वा शी॒र्ष्णे ॥८॥

८

अ॒श्वस्य॑ त्वा वृ॒ष्णः श॒क्रा धूप॑यामि दे॒वय॑जने पृथि॒व्याः । म॒खाय॑ त्वा म॒खस्य॑ त्वा शी॒र्ष्णे ।

अ॒श्वस्य॑ त्वा वृ॒ष्णः श॒क्रा धूप॑यामि दे॒वय॑जने पृथि॒व्याः । म॒खाय॑ त्वा म॒खस्य॑ त्वा शी॒र्ष्णे ।

अ॒श्वस्य॑ त्वा वृ॒ष्णः श॒क्रा धूप॑यामि दे॒वय॑जने पृथि॒व्याः । म॒खाय॑ त्वा म॒खस्य॑ त्वा शी॒र्ष्णे ।

म॒खाय॑ त्वा म॒खस्य॑ त्वा शी॒र्ष्णे । म॒खाय॑ त्वा म॒खस्य॑ त्वा शी॒र्ष्णे

म॒खाय॑ त्वा म॒खस्य॑ त्वा शी॒र्ष्णे ॥९॥

९

ऋ॒जवे॑ त्वा सा॒धवे॑ त्वा सु॒सित्यै॑ त्वा । म॒खाय॑ त्वा म॒खस्य॑ त्वा शी॒र्ष्णे ।

म॒खाय॑ त्वा म॒खस्य॑ त्वा शी॒र्ष्णे ।

म॒खाय॑ त्वा म॒खस्य॑ त्वा शी॒र्ष्णे ॥१०॥ (१)

१०

य॒माय॑ त्वा म॒खाय॑ त्वा स॒र्यस्य॑ त्वा त॒पसे॑ ।

दे॒वस्त्वा॑ स॒विता॑ म॒ध्वान॑क्तु पृथि॒व्याः स॒५ स्पृश॑स्पाहि ।

अ॒चिर॑सि अ॒चिर॑सि त॒पोऽसि॑ ॥११॥

११

अ॒ना॒धृष्टा॑ पु॒रस्ता॑द॒ग्नेरा॑धि॒पत्य॑ आ॒यु॒मे दाः पु॒त्रव॑ती दक्षि॒णत॑ इन्द्र॒स्याधि॑पत्ये ग॒जां मे॑ दाः ।

सु॒षदा॑ प॒थादे॒वस्य॑ स॒वित॑राधि॒पत्ये॑ चक्षु॒मे दा आ॑भु॒तिरु॑त्तर॒तो घा॑तुराधि॒पत्ये॑ रा॒यस्यो॑ मे दाः ।

वि॒धृति॑रु॒परि॑ष्टाद् बृ॒हस्प॑तेराधि॒पत्य॑ ओ॒जो मे॑ दा वि॒श्वाम्यो॑ मा न्ना॒ष्ट्राभ्य॑स्पा॒हि म॒नोर॑श्वा॒सि ॥१२॥१२

स्वाहा॑ म॒रुद्भिः॑ परि॒ श्रीय॑स्व दि॒वः स॒५स्पृश॑स्पाहि । म॒धु म॒धु म॒धु ॥१३॥ (२)

१३

ग॒र्भो दे॒वानां॑ पि॒ता म॑ती॒नां प॑तिः प्र॒जाना॑म् ।

सं दे॒वो दे॒वेन॑ स॒वित्रा॑ ग॒तु सं दै॒व्येन॑ स॒र्वेण॑ रोच॒ते ॥१॥

१४

स॒म॒भिर॑ग्नि॒ना ग॒तु सं दै॒व्येन॑ स॒वित्रा॑ स॒५ स॒र्येणा॑रोचि॒ष्ट ।

स्वाहा॑ स॒म॒भिर॑स्त॒पसा॑ ग॒तु सं दै॒व्येन॑ स॒वित्रा॑ स॒५ स॒र्येणा॑रु॒रुच॑त ॥२॥

१५

ध॒र्ता दि॒वो वि॒ मा॒ति त॑प॒सस्पृ॑थि॒व्यां ध॒र्ता दे॒वो दे॒वाना॑म॒मर्त्य॑स्त॒पोजाः॑ ।

वा॒चम॑स्मे नि य॒च्छ दे॒वायु॑र्व॒म् ॥३॥

१६

अ॒प॒श्यं गो॑पा॒मनि॑प॒द्यमा॑न॒मा च॑ प॒रा च॑ पृथि॒भिश्च॑रन्त॒म् ।

स स॒ग्नीचीः॑ स वि॒धृची॑र्वसा॒न आ॑ व॒रीव॑ति॒ भुव॑ने॒ष्वन्तः॑ ॥४॥

१७ [२०२५]

विश्वासां भुवां पते विश्वस्य मनसस्पते विश्वस्य वचसस्पते सर्वस्य वचसस्पते ।
देवभुक्त्वं देव वर्म देवो देवान्पाक्षत्र प्रावीरतुं वां देववीतये ।

मधु माध्वीभ्यां मधु माध्वीभ्याम् ।

इदे त्वा मनसे त्वा दिवे त्वा धर्माय त्वा । ऊर्ध्वो अर्ध्वरं दिवि देवेषु वेदि ॥५॥

१८

पिता नोऽसि पिता नो बोधि नमस्ते अस्तु मा मा हिंसीः ।

त्वष्टृमन्तस्त्वा सपेम पुत्रान्पुत्रन्मरिं वेद्वरिष्टाहः सह पत्या भूयासम् ॥६॥

१९

अहः केतुना जुषताः सुज्योतिर्ज्योतिषा स्वाहा ।

रात्रिः केतुना जुषताः सुज्योतिर्ज्योतिषा स्वाहा ॥७॥ (३)

२० [२०२९]

देवस्य त्वा द्या ॥१०॥ यमाय विन्नः ॥३॥ गमो वैवानां सप्त ॥७॥ अयनुवाकेषु विशतिः ॥२०॥

॥ इति शुक्लयजुःकाण्वसंहितायां सप्तत्रिंशोऽध्यायः ॥३७॥

अथाष्टत्रिंशोऽध्यायः ।

देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेऽग्निर्नोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्याम् ।

आ वदेऽदित्यै रास्नासि ॥१॥

१

इल एषादितु एहि सरस्वत्येहि । असावेक्षसावेक्षसावेहि ॥२॥

२

अदित्यै रास्नासीन्द्राण्या जुष्णीपः । पूषासि धर्माय दीप्व ॥३॥

३

अग्निभ्यां पिन्वस्व सरस्वत्यै पिन्वस्वेन्द्राय पिन्वस्व । स्वाहेन्द्रवत्स्वाहेन्द्रवत्स्वाहेन्द्रवत् ॥४॥

४

यस्ते स्तनः क्षयो यो मयोभूयो रत्नधा वंसुविद्यः सुदत्रः ।

येन विश्वा पुष्यसि वार्यणि सरस्वति तमिह घातवेऽकः । उर्वन्तारिक्षमन्त्रेभि ॥५॥

५

गायत्रं छन्दोऽसि त्रैष्टुभं छन्दोऽसि द्वावापृथिवीभ्यां त्वा परि गृह्णाम्यन्तरिक्षिणोप यच्छामि ।

इन्द्राग्निना मधुनः सारधस्य वर्म पातु वसवो यजंतु वाद् ।

स्वाहा धर्मास्य रश्मये वृष्टिर्जनये ॥६॥ (१)

६

समुद्राय त्वा वाताय स्वाहा सरिराय त्वा वाताय स्वाहा ।

अनाधुम्याय त्वा वाताय स्वाहाप्रतिधुम्याय त्वा वाताय स्वाहा ॥

अवस्वये त्वा वाताय स्वाहाक्षिमिदग्ने त्वा वाताय स्वाहा ॥११॥

७

इन्द्राय त्वा वसुमते रुद्रवते स्वाहेन्द्राय त्वादित्यवते स्वाहा ।

इन्द्राय त्वाभिमातिष्ठे स्वाहा सवित्रे त्वं क्रमुमते विमुमते वाजवते स्वाहा वृहस्पतये त्वा

विश्वदेभ्यावते स्वाहा ॥२॥

८ [२०३७]

यमाय त्वाङ्गिरस्वते पितृमते स्वाहा । स्वाहा घर्माय स्वाहा घर्मः पित्रे ॥३॥ ९

विश्वा आशा दक्षिणसत्सर्वान्देवानयालिह ।

स्वाहाकृतस्य घर्मस्य मधोः पिबतमग्निना ॥४॥ १०

दिवि धा इमं यज्ञमिमं यज्ञं दिवि धाः । स्वाहाघवे यज्ञियाय नं यज्ञुर्यः ॥५॥ ११

अग्निना घर्मं पातु ५ हावीनमहर्दिवाभिर्रूतिभिः ।

तन्त्रायिणे नमो धावापृथिवीभ्याम् ॥६॥ १२

अपातामग्निना घर्ममनु धावापृथिवी अमत्सताताम् । इहैव रातर्यः सन्तु ॥७॥ १३

इमे पिन्वस्त्रोर्जे पिन्वस्व ब्रह्मणे पिन्वस्व क्षत्राय पिन्वस्व धावापृथिवीभ्यां पिन्वस्व ।

घर्मोसि सुधर्माभ्येन्यस्मे नृम्णानि धारय ब्रह्म धारय क्षत्रं धारय विश्वं धारय ॥८॥(२) १४

स्वाहा पूष्णे ऋरसे स्वाहा आरभ्यः स्वाहा प्रतियेभ्यः ।

स्वाहा पितृभ्यः ऊर्ध्वर्हिभ्यो घर्मपारभ्यः स्वाहा

धावापृथिवीभ्यां ५ स्वाहा विश्वेभ्यो देवेभ्यः ॥१॥ १५

स्वाहा रुद्राय रुद्रहृतये स्वाहा सं ज्योतिषा ज्योतिः ।

अहः केतुना जुषता ५ सुज्योतिर्ज्योतिषा स्वाहा रात्रिः केतुना जुषता ५ सुज्योतिर्ज्योतिषा स्वाहा ।

मधु हुतमिन्द्रतमे अग्ना अश्वाम ते देव घर्मं नमस्ते अस्तु मा मां हिंसीः ॥२॥ (३) १६

अग्नीमं महिमा दिवं विप्रो बभूव सप्रथाः ।

उत ध्रुवसा पृथिवी ५ स ५ सीदस्व मुहूर्तं अस्ति रोचस्व देववीर्यमः ।

वि धूमर्मन्ने अरुणं मियेध्य सृज प्रशस्त दर्शतम् ॥१॥ (४) १७

या ते घर्मं दिव्या शुग्या गायत्र्या ५ हविर्धाने । सा त आ प्यायतां निष्ठायातां तस्यै ते स्वाहा ।

या ते घर्मान्तरिक्षे शुग्या त्रिष्टुभ्यामीध्रे । सा त आ प्यायतां निष्ठायातां तस्यै ते स्वाहा ।

या ते घर्मं पृथिव्या ५ शुग्या जगत्या ५ सदस्या ।

सा त आ प्यायतां निष्ठायातां तस्यै ते स्वाहा ॥१॥ १८

क्षत्रस्य त्वा परस्पाय ब्रह्मणस्तन्व पाहि ।

विशस्त्वा घर्मणा वयमनु कामाम सुविताय नव्यसे ॥२॥ १९

चतुःसक्तिर्नाभिर्ऋतस्य सप्रथाः स नो विश्वायुः सप्रथाः स नः स्रवायुः सप्रथाः ।

अप देवो अप इरोऽन्यत्रतस्य सधिम ॥३॥

घर्मेतत्ते पुरीषं तेन वर्षेस्व चा च प्यायस्व ।

वधिषीमहि च वयमा च प्यासिषीमहि ॥४॥

२१

अधिक्रददृषा हरिर्महान्मित्रो न दर्शतः । सः सूर्येण दिद्युतदुदधिनिधिः ॥५॥

२२

सुमित्रिया न आप ओषधयः सन्तु दुर्मित्रियास्तस्मै सन्तु ।

योऽस्मान्द्वेष्टि यं च वयं द्विष्मः ॥६॥

२३

उद्वयं तमसस्पारि स्वः पश्यन्त उत्तरम् । देवं देषत्रा सूर्यमगन्म ज्योतिरुत्तमम् ।

एधोऽस्येधिषीमहि समिदांसि तेजोऽसि तेजो मयि धेहि ॥७॥ (५)

२४

यावती घावापृथिवी यावच्च सप्त सिन्धवो वितस्थिरे ।

तावन्तमिन्द्र ते ग्रहमूर्जा गृह्णाम्यक्षितं मयि गृह्णाम्यक्षितम् ॥१॥

२५

मयि त्यर्दिन्द्रियं ब्रूहन्मयि दक्षो मयि क्रतुः ।

धर्मस्त्रिभुवि राजति विराजा ज्योतिषा सप्त ब्रह्मणा तेजसा सह ॥

पर्यसो रेत आभृतं तस्य दोहमशीमद्युत्तरामुत्तराः स माम् ॥२॥ (६)

२६

स्वियः संवृक् क्रत्वे दक्षस्य ते सुपुम्णस्य ते सुपुम्णाभिहुतः ।

इन्द्रपीतस्य प्रजापतिभक्षितस्य मधुमत उपहृत उपहृतस्य भक्षयामि ॥१॥ (७) २७ [२०५६]

देवस्य त्वा पद ॥६॥ समुद्राय त्वाष्ट ॥८॥ स्वाहा पुष्णे द्वे ॥२॥ अमीममेका ॥१॥ या ते सप्त ॥७॥

यावती द्वे ॥१॥ त्वियःसंवृगेका ॥१॥ सप्तानुवाकेषु सप्तविंशतिः ॥२७॥

इति शुक्लयजुःकाण्वसंहितायां अष्टत्रिंशोऽध्यायः ॥३८॥

अथैकोनचत्वारिंशोऽध्यायः ।

स्वाहा प्राणेभ्यः सार्धिपतिकेभ्यः पृथिव्यै स्वाहाभ्ये स्वाहान्तरिक्षाय स्वाहा वायवे स्वाहा
विवे स्वाहा सूर्याय स्वाहा । दिग्भ्यः स्वाहा चन्द्राय स्वाहा नक्षत्रेभ्यः स्वाहाऽभ्यः
स्वाहा वरुणाय स्वाहा । नाभ्यै स्वाहा पुताय स्वाहा ॥१॥ (१)

१

वाचे स्वाहा प्राणाय स्वाहा प्राणाय स्वाहा ।

चक्षुषे स्वाहा चक्षुषे स्वाहा श्रोत्राय स्वाहा श्रोत्राय स्वाहा ॥१॥

२

मनसः काममाकूतिं वाचः सत्यमशीय ।

पुनानाः रूपमर्चस्य रसो यज्ञः श्रीः श्रयतां मयि स्वाहा ॥२॥ (२)

३ [२०५९]

प्रजापतिः संश्रियमाणः सम्राट् संमृतो वैश्वदेवः संश्रुतो घर्मः प्रवृत्तस्तेज उद्यत आश्विनः

पर्यस्यानीयमानि पूषा विष्यन्दमानि मारुतः कश्यप ।

मैत्रः शरसि संताप्यमानि वायव्यो द्वियमाण आग्नेयो द्वयमानो वाग्धुतः ॥१॥ (३) ४

सविता प्रथमेऽह्नभिर्द्वितीयं वायुस्तृतीयं आदित्यश्चतुर्थं

चन्द्रमाः पञ्चम ऋतुः षष्ठे मरुतः सप्तमे बृहस्पतिरष्टमे ।

द्विजो नवमे वरुणो दशम इन्द्र एकादशे विश्वे देवा द्वादशे ॥१॥ (४) ५

उग्रश्च मीमश्च ध्वान्तश्च धुनिश्च । सासृद्वांश्चाभियुग्वा च विश्विपः स्वाहा ॥१॥ (५) ६

अग्निश्च हृदयेनाश्विनश्च हृदयाग्नेर्ष पशुपतिं कृत्स्नहृदयेन भवं यज्ञा ।

श्वर्ष मर्तस्त्राम्यामीशानं मन्युना महादेवमन्तःपश्व्येनोग्रं

देवं वनिष्ठुना वसिष्ठुहनुः शिञ्जीनि क्रोश्याम्याम् ॥१॥ (६) ७

उग्रं लोहितेन मित्रश्च सौम्रत्येन रुद्रं दौर्घ्रित्येनेन्द्रं अक्कीकेन मरुतो बलेन साध्यान्प्रभुदा ।

मघस्य कण्ठपश्च रुद्रस्यान्तःपारुष्यं महादेवस्य यकृच्छर्वस्य वनिष्ठुः पशुपतेः पुरीतत् ॥१॥ (७) ८

लोमभ्यः स्वाहा लोमभ्यः स्वाहा त्वचे स्वाहा त्वचे स्वाहा लोहिताय

स्वाहा लोहिताय स्वाहा मेदसे स्वाहा मेदसे स्वाहा ।

माश्वसेभ्यः स्वाहा माश्वसेभ्यः स्वाहा स्नावभ्यः स्वाहा

स्नावभ्यः स्वाहास्थभ्यः स्वाहास्थभ्यः स्वाहा मज्जभ्यः स्वाहा मज्जभ्यः स्वाहा ।

रेतसे स्वाहा पायवे स्वाहा ॥१॥ (८) ९

आयासाय स्वाहा प्रायासाय स्वाहा संयासाय स्वाहा वियासाय स्वाहोद्यासाय स्वाहा ।

बुचे स्वाहा शोचते स्वाहा शोकाय स्वाहा ॥१॥ १०

तपसे स्वाहा तप्यमानाय स्वाहा तृप्ताय स्वाहा ।

निष्कृत्यै स्वाहा प्रारयित्यै स्वाहा भेषजाय स्वाहा ॥२॥ ११

यमाय स्वाहान्तकाय स्वाहा मृत्यवे स्वाहा ।

ब्रह्महत्यायै स्वाहा विश्वेभ्यो देवेभ्यः स्वाहा धावापृथिवीभ्याश्च स्वाहा ॥३॥ (९) १२ [२०६८]

स्वाहामाणेभ्य एका ॥१॥ वाचे द्वे ॥२॥ प्रजापतिःसम्श्रियमाण एका ॥३॥ सविता प्रथम एका ॥४॥
उग्रश्चैका ॥५॥ अग्निश्च हृदयेनैका ॥६॥ उग्रंलोहितेनैका ॥७॥ लोमभ्यः स्वाहा चेत्येका ॥८॥

आयासाय तिरुः ॥९॥ नवाजुवाकेषु द्वादश ॥१०॥

इति शुक्लयजुःकाण्वसंहितायां एकोनचत्वारिंशोऽध्यायः ॥३९॥

अथ अत्वारिंशोऽध्यायः ।

- ईशा वास्यमिदं सर्वं यत्किं च जगत्यां जगत् ।
 तेन त्यक्तेन धुञ्जीथा मा गृधः कस्य स्विद्धनम् ॥१॥ १
- कुर्वन्नेवेह कर्माणि जिजीविषेच्छतः समाः ।
 एवं त्वयि नान्यथेतोऽस्ति न कर्म लिप्यते नरैः ॥२॥ २
- असुर्या नाम ते लोका अन्धेन तमसार्वताः ॥
 तांस्ते प्रेत्याभिगच्छन्ति ये के चात्मह्नो जनाः ॥३॥ ३
- अनंजदेकं मनसो जवीयो नैनहेवा आप्नुवन्पूर्वमर्थम् ।
 तद्धारतोऽन्यानत्येति तिष्ठत्तस्मिन्मपो मातरिश्वा दधाति ॥४॥ ४
- तदेजति तमेजति तदूरे तद्वान्तिके ।
 तदन्तरस्य सर्वस्य तदु सर्वस्यास्य बाह्यतः ॥५॥ ५
- यस्तु सर्वाणि भूतान्यात्मन्नेवानुपश्यति ।
 सर्वभूतेषु चात्मानं ततो न वि ज्ञेगुप्सवे ॥६॥ ६
- यस्मिन्सर्वाणि भूतान्यात्मैवाभूद्विजानतः ।
 तत्र को मोहः कः शोकः एकत्वमनुपश्यतः ॥७॥ ७
- स पर्यगाच्छुक्रमकायमवगमस्नाविरं मुद्धमपापविदम् ।
 कविर्मनीषी परिभूः स्वयंभूयायातध्यतोऽर्थान्म्यदवाच्छासतीभ्यः समाभ्यः ॥८॥ ८
- अन्धं तमः प्र विक्षन्ति येऽर्विद्यामुपासते ।
 ततो भूय इव ते तमो य उ विद्यायां रताः ॥९॥ ९
- अन्यदेवाहुर्विद्ययान्यदाहुरविद्यया ।
 इति ह्यभुम घीराणां ये नस्तद्विचचक्षिरे ॥१०॥ १०
- विद्यां चाविद्यां च यस्तद्वेदोभयं सह ।
 अविद्यया मृत्युं तीर्त्वा विद्ययामृतमश्नुते ॥११॥ ११
- अन्धं तमः प्रविक्षन्ति येऽसंभूतिमुपासते ।
 ततो भूय इव ते तमो य उ संभूत्या रताः ॥१२॥ १२
- अन्यदेवाहुः संभवादुन्यदाहुरसंभवात् ।
 इति ह्यभुम घीराणां ये नस्तद्विचचक्षिरे ॥१३॥ १३

संभृतिं च विनाशं च यस्तद्वेदोमयं सह ।

विनाशेन मृत्युं तीर्त्वा सम्भृत्यामृतमश्नुते ॥१४॥

१४

हिरण्मयेन पात्रेण सत्यस्वार्पितं मुखम् ।

तत्त्वं पृथुलपावृणु सत्यधर्माय दृष्टये ॥१५॥

१५

पूर्वमेक क्रमे यम ध्वर्यं प्राजापत्य व्यूहं रश्मीन्तसमूहं

तेजो यत्तै रूपं कल्याणतमं तत्तै पश्यामि ।

योऽसावसौ पुरुषः सोऽहमसि ॥१६॥

१६

वायुरनिलममृतमयेदं भक्षान्तं च शरीरम् ।

ॐ३ क्रतो सरं कृतं स्मरं क्रतो स्मरं कृतं स्मरं ॥१७॥

१७

अग्ने नर्यं सुपथा राये अस्मान्विभ्रानि देव वयुर्नानि विद्वान् ।

युयोध्यस्मज्जुहुराणमेनो भूर्यिष्ठां ते नम उक्तिं विधेम ॥१८॥ (१)

१८ [२०८६]

॥ ईशावास्यामित्येकानुवाके अष्टादश ॥१८॥

॥ इति शुक्लयजुःकाण्वसंहितायां चत्वारिंशोऽध्यायः ॥४०॥

॥ इति शुक्लयजुःकाण्वसंहिता समाप्ता ।

शुक्ल-यजुर्वेद-मन्त्र-सूची ।

(वाजसनेयीसंहितायाः काण्वसंहितायाश्च)

मन्त्राः	वाजसनेयीयजुर्वेदे अध्यायः, मंत्रः	काण्वयजुर्वेदे अध्यायः, मंत्रः	मन्त्राः	वाजसनेयीयजुर्वेदे अध्यायः, मंत्रः	काण्वयजुर्वेदे अध्यायः, मंत्रः
अ० शुना ते	२०, २७	२२, १२	अग्निं दत्तं पुरो दधे	२२, १७	२४, २२
अ० शूर० शुष्टे देव	५, ७	५, ९	अग्निं युनक्ति कवसा	१८, ५१	२०, २१
अ० शुध मे रविमथ	१८, १९	१९, ३१	अग्निः स्तोमिन बोधन	२२, १५	२४, १९
अकन्धर्म कर्मकृतः	३, ४७	३, ५५	अग्निः बृहदेनाशानिः	३९, ८	३९, ७
अकन्धवमि स्तनयन्	१२, ६	१३, ७	अग्निः होतारं मन्ये	१५, ४७	१६, ६९
	१२, २१	१३, २२	अग्निः पशुरासीत्	२३, १७	२५, १९
	१२, ३३	१३, ३४	अग्निः प्रयुधर्मणस्पतिः	१०, २९	११, ४२
अक्षमर्मा मन्त	३, ५१	३, ५९	अग्निः प्रियेषु धामसु	१२, ११७	१३, ११६
अक्षन्पितरोऽर्मा	१९, ३६	२१, ३७	अग्निमथ होतारम्	२१, ५९	२३, ५८
अक्षरपक्षिदछन्दः	१५, ५	१६, ६		२८, २३	३०, २३
अक्षराजाय कितवं	३०, १८	३४, १८		२८, ४६	३०, ४६
अगन्म ज्योतिरमुता	८, ५२	९, ३५	अग्निरस्मि जन्मना	१८, ६६	
अग्न आयू० वि	१९, ३८	८, १९	अग्निराग्नीध्र इन्द्रो	८, ५६	९, ४१
	३५, १६	२१, ४०	अग्निरेकाक्षरेण	९, ३१	१०, ४०
		२९, ३७	अग्निर्ऋषिः पवमानः	२६, ९	२८, १२
		३५, ४८			२९, ३९
अग्न इन्द्र वरुण	३३, ४८	३२, ४८	अग्निज्योतिर्ज्योतिरग्निः	३, ९	
अग्नये कल्पवाहनाय	२, २९	२, ५४	अग्निज्योतिषं त्वा वायु		३, ९
अग्नये कुटस्नात्मते	२४, २३	२६, २७			३, १०
अग्नये गायत्राय	२९, ६०	३१, ४९	अग्निज्योतिषा ज्योतिष्मान्	२३, ४०	२४, ४२
अग्नये गृक्षपतये	१०, २३	११, ३३	अग्निर्देवता वातो	१४, २०	१५, २२
अग्नये जुष्टं गृक्षमि	१, १०	११, १४	अग्निर्नृपा दिवः	३, १२	३, १८
अग्नये त्वा मर्या	७, ४७	९, १२		१३, १४	१६, ४१
अग्नयेऽनीकवते	२४, १६	२६, २०		१५, २०	
	२९, ५९	३१, ५१	अग्निर्ग्राणि जक्षन्द्	३३, ९	३२, ९
अग्नये पीवानम	३०, २१	३४, २१	अग्निश्च वृषिवी च	२६, १	२८, १
अग्नये संविशपतये	२, २०	२, ३७	अग्निश्च म आपश्च	१८, १४	१९, २६
अग्नये स्वाहा सोमाय	२२, ६	२४, ६	अग्निश्च म इन्द्रश्च	१८, १६	१९, २८
	२२, २७	२४, ३७	अग्निश्च मे धर्मश्च	१८, २२	१९, ३४
अग्ना३६ पत्नीवन्समुदैवेन	८, १०	८, १०	अग्निष्वाणाः पितर	१९, ५९	२१, ५८
अग्नाव (अ) विश्वरति	५, ४	५, ४	अग्निष्वाणान्नुमनो	१९, ६१	२१, ६१
अग्निं सं मन्ये	१५, ४१	१६, ६३	अग्निष्टे त्वचं मा	१, २२	१, ३८
			अग्निस्तिरमेन बोधिया	१७, १६	१८, १६

अग्नीषोमयोरुजितम्	२, १५	२, ३०
अग्ने अक्षयवेदेह नः	१, २८	१०, ३५
अग्ने अक्षिरः सतं ते	१२, ८	१३, ९
अग्ने गृहपतेऽभि	३, ३९	३, ४८
अग्ने गृहपते सुगृह	२, १७	२, ४९
अग्ने जातान्मरुदा नः	१५, १	१६, १
अग्ने तमयार्थं न स्तोमैः	१५, ४८;	१६, ६६
	१७, ७७	१८, ७७
अग्ने तव भवो बभौ	१२, १०६	१३, १०५
अग्ने त्वं नो अन्तम	३, २५	३, ३३
	१५, ४८	१६, ७०
	२५, ४७	२७, ४५
अग्ने त्वं पुरीष्यो	१२, ५९	१३, ६०
अग्ने त्वं रघु आगृहि	४, १४	४, १९
अग्नेऽदन्वायोऽर्घातम	२, २०	२, ३६
अग्ने दिवो अर्णमच्छ	१२, ४९	१३, ५०
अग्ने नय सुपथा	५, ३६	५, ४५
	७, ४३	९, ८
	४०, १६	४०, १८
अग्ने पत्नीरिह बह	२६, २०	
अग्ने पवस्य स्वपा	८, ३८	८, २०
		१९, ३८
अग्ने पावक रोचिषा	१७, ८	१८, ९
अग्ने त्रेहि प्रबभौ	१७, ६९	१८, ६९
अग्ने ब्रह्म गृध्नीज	१, १८	१, २९
अग्नेऽभ्यावार्तिभूमि	१२, ७	१३, ८
अग्ने यतो दिवि बर्चः	१२, ४८	१३, ४९
अग्ने यतो शुक्रं	१२, १०४	१३, १०३
अग्ने यन्मे तन्वा	३, १७	३, २४
अग्ने युक्सा हि मे	१३, ३६	१४, ३८
अग्नेरनीकमपं	८, २४	९, २४
अग्नेर्जवित्रमसि	५, २	५, २
अग्नेर्बिहसि	१, ३०	१, ४८
अग्नेर्भागोऽसि वीक्षाया	१४, २४	१५, २७
अग्नेर्वाऽपमगृहस्य	६, २४	६, ३४
अग्ने वाक्पसि	८, १०	८, १०
अग्ने वाजजिह्वां त्वा	२, ७	२, १०
अग्ने वाजस्य गोमत	१५, ३५	१६, ५७
अग्ने वेहोर्न वेदस्यम	२, ९	२, १३
अग्ने व्रतपते व्रतं	१, ५	१, ८

अग्ने व्रतपते व्रतम	२, २८	२, ५३
अग्ने व्रतपास्त्ये व्रतपा	५, ६; ४०	५, ७
अग्ने वार्जं महते	३३, १२	३२, १२
अग्नेह्वा तेजसा	१३, १३	१४, १४
अग्ने सप्ताब्धिं द्युप्रममि	३, ३८	३, ४७
अग्ने सहस्र पृतना	९, ३७	११, ३
अग्ने सहस्राक्ष सत	१७, ७१	१८, ७१
अग्नेस्तनूरसि वाचो	१, १५	१, २२
अग्नेस्तनूरसि विष्णवे	५, १	५, १
अग्ने स्वाहा कृणुहि	२७, २२	२९, २२
अग्नेः पक्षतिर्वायोः	२५, ४	२७, ७
अग्नेः पुरीषमस्यन्तो	१५, ३	१६, ३
अग्ने वृहन्नुपसा	१२, २३	१३, २४
अग्नेर्णीरसि स्वावेष्ट	६, २	६, २
अज्ञान्यात्मभिषजा	१०, ९३	२१, ९०
अक्षिरसो नः पितरो	१९, ५०	
अचिकद्द्वृषा हरिः	३८, २२	३८, २२
अच्छायमेति शकसा	२७, १४	२९, १४
अच्छिन्नस्य ते देव	७, १४	७, १३
		७, १८
अजसमिन्दुमरुषं	१३, ४३	१४, ४५
अजारे पिशाकिला	२३, ५६	२४, ५८
अजीषजो हि पवमान	२२, १८	२४, २३
अजो क्षमेरजनिष्ठ	१३, ५१	१४, ५३
अजसा सत्यमुपगेवं	५, ५	२, ७
अति निहो अति क्षियो	२७, ६	२९, ६
अति विस्वाः परिष्ठा	१२, ८४	१३, ८५
अरयन्तौ २ अगान्	५, ४२	५, ५२
अत्र पितरो मादयध्वं	२, ३१	२, १५
		२, ५६
अत्रा ते रूपमुत्तमम्	२९, १८	३१, ३०
अयैतानष्टौ विरूपा	३०, २२	३४, २२
अयो अजस्य कीकाल	३, ४३	३, ५१
अदग्धेभिः सवितः	३३, ६९	३२, ६२
	३३, ८४	३२, ८४
अदितिर्बौरदिति	२५, २३	२७, २७
अदितिर्दवा देवी	११, ६१	१२, ६२
अदितिर्भागोऽसि	१४, २५	१५, ३०
अदित्यास्त्वगस्यदित्यै	४, ३०	४, ४२
अदित्याहत्वा वृष्टे	१४, ५	१५, ५

अदित्यास्त्या मूर्द्धना	४, २२	४, २९
अदित्यै न्युन्दनमसि	२, २	२, २
अदित्यै राक्षासि विष्णो	१, ३०	१, ४७
अदित्यै राक्षसीन्द्रास्या	३८, ३	३८, ३
अदित्यै राक्षसीन्द्रास्यै	१, ३०	१, ४७
अदित्यै राक्षसास्यदितिष्टे	११, ५९	१२, ५९
अदित्यै स्वाहादित्यै	३१, २०	२४, २७
अदधमस्य केतवो	८, ४०	८, २२
अद्भ्यः क्षीरं न्यपिबत्	१९, ७३	२१, ७३
अद्भ्यः सम्भृतः पृथिव्यै	३१, १७	३५, १७
अद्भ्यः स्वाहा वाभ्यः	२२, २५	२४, ३५
अथा देवा उदिता	३३, ४२	३२, ४२
अत्रिरसि वामस्पत्यो	१, १५	१, २१
अथा यथा नः पितरः	१९, ६९	१२, ६९
अथा ह्यमे कतोर्भद्रस्य	१५, ४५	१६, ६७
अथि न इन्द्रैषां विष्णो	३३, ४७	३२, ४७
अधिपत्यसि बृहती	१५, १४	१६, २८
अध्यवौचदधिपत्ता	१६, ५	१७, ५
अध्यवौ अग्निभिः सुतः	२०, ३१	२२, १६
अनङ्गान्वयः पक्षिस्तन्वो	१४, १०	१५, १२
अनङ्गान्वयान्वारभामहे	३५, १३	३५, ४६
अनमित्रं मे	१८, ६	३, १४
अनाधृष्टमस्यना	५, ५	५, ६
अनाधृष्टा पुरस्तात्ने	३७, १२	३७, १२
अनाधृष्ट्यो जातवैदा	२७, ७	२९, ७
अनु ते क्षुप्मं हरय	३३, ६७	३२, ६७
अनुतामा ते मधवन्	३३, ७९	३२, ७९
अनु त्वा माता	४, २०	४, २६
अनु त्वा रथो अनु	२९, १९	३१, ३१
अनु नोऽद्यानुमतियज्ञं	३४, ९	
अनु वीरैरनु पुण्यास	२६, १९	२८, १३
अनुष्टुभ ऐकमेकम्	१३, ५७	१४, ६३
अनेजदेकं-मनसो	४०, ४	४०, ४
अन्तरमे रुचा	१२, १६	१३, १७
अन्तरा मित्रावरुणा	२९, ६	३१, ६
अन्तश्चरति रश्मिनास्य	३, ७	३, ७
अन्तस्ते यावापृथिवी	७, ५	७, ५
अन्धन्तमः प्रविशन्ति	४०, ९, ११	४०, ९, १२
अन्ध स्थानधो वो महीय	३, २०	३, २७
अनपतेऽनस्य नो	११, ८३	१२, ८४

अन्नात्तरिक्षतो रसं	१९, ७५	२१, ७३
अन्यदेवाहुः सम्भवाद्	४०, १०	४०, १३
अन्यदेवाहुर्विद्याया (विद्याया)	४०, १३	४०, १०
अन्यवापोऽर्धमासानाम्	२४, ३७	२६, ४२
अन्या वो अन्या	१२, ८८	१३, ८९
अन्नामिरुषस्य	११, १७	१२, १७
अन्विबलुमते त्वं	३४, ८	३३, ३
अपश्यं गोपामनि	३७, १७	३७, १७
अपहृतः रक्षो	१, १६	१, २६
अपः पिन्वौषधीर्जिन्व	१४, ८	१५, ८
अपा र सप्तद्वयसः	९, ३	१०, ४
अपां गम्भन्तीद	१३, ३०	१४, ३२
अपां त्वेमन्सादवाभि	१३, ५३	१४, ५५
अपां वृष्टमसि योनि	११, २९	१२, २९
	१३, २	१४, २
अपां पेदरस्यापो देवीः	६, १०	६, ११
अपां केनेन न्युचेः	१९, ७१	२१, ७१
अपाधमप किंत्वय	३५, ११	३५, ४४
अपातामदिना	३८, १३	३८, १३
अपाधमदमिषस्ती	३३, ९५	
अपाभिदं न्यवनः	१७, ७	१८, ८
अपाररं (बभ्रासं) पृथिव्यै	१, २६	१, ४३
अपि तेनु त्रिपु पदे	२३, ५०	२५, ५९
अपेत वीत वि च	१२, ४५	१३, ४६
अपेतो यन्तु पणयो	३५, १	३५, ३५
अपो अशान्वचारिषः	२०, २२	२२, ७
अपो देवा यज्ञमती	१०, १	११, ५
अपो देवीरपचज	११, ३८	१२, ३८
अप्रस्वतीमदिना	३४, २९	३३, २३
अप्स्वने सधिष्टव	१२, ३६	१३, ३७
अप्स्वन्तर क्षतमप्युं	९, ६	१०, ९
अप्सुषदं त्वा	९, २	१०, ३
अवोष्यतिनः समिधा	१५, २४	१६, ४५
अभि गोत्राणि सहसा	१७, ३९	१८, ३९
अभि त्वं देवः सविता	४, २५	४, ३४
अभि त्वा शूर नोऽनुमो	२७, ३५	२९, ४०
अभिधा असि सुव	२२, ३	२४, ३
अभिप्रवन्त समनेव	१७, ९६	१९, ९
अभिभूर (स्थेतास्ते) स्थेतानाम	१०, २८	११, ३८
अभि यज्ञं यणीहि	२६, २१	

अभीर्मं महिमा दिवं	३८, १७	३८, १७
अभी वु णः सखीना	२७, ४१	२९, ४६
	३६, ६	३६, ६
अभ्यर्षत सुधृति	१७, ९८	१९, ११
अभ्या दधामि समिध	२०, २४	२२, ९
अभ्यावर्तस्व पुथिवि	१२, १०३	१३, १०२
अभिरसि नार्यसि	११, १०	१२, १०
अभीर्षा चित्रं प्रति	१७, ४४	१८, ४४
अमुनग्यादध	२७, ९	२९, ९
अमृषा उप सूर्ये	६, २४	६, ३५
अमेव नः सुहवा	२६, २४	
अयं वा मित्रावरुणा	७, ९	७, ८
अयं वैनचोदयत्	७, १६	७, १५
अयः सहस्रस्रविभिः	३३, ८३	३२, ८३
अयःस्रो अभिः	१२, ४७	१३, ४८
अयः हि त्वा	५, ४३	५, ५५
अयमग्निः पुरीच्यो	३, ४०	
अयमग्निः सहस्रिणो	१५, ९१	१६, ४२
अयमग्निर्गृहपातिः	३, ३९	३, ४७
अयमग्निर्वीरतमो	१५, ५२	१६, ७४
अयमिह प्रथमो	३, १५	३, २१
	१५, २६	१६, ४७
	३३, ६	३२, ६
अयमुत्तपत्संद	१५, १८	१६, ३७
अयमुपर्यवर्धयधुः	१५, १९	१६, ३९
अयं ते योनिर्ऋदिवयो	३, १४	३, २०
	१२, ५२	१३, ५३
	१५, ५६	१६, ७८
अयं दक्षिणा विधुकर्मा	१३, ५५	१४, ५८
	१५, १६	१६, ३३
अयं नो अग्निर्वीरव	५, ३७	५, ४६
	७, ४४	९, ९
अयं पद्माक्षिष्यन्वा	१३, ५६	१४, ६०
	१५, १७	१६, ३५
अयं पुरो भुषस्तस्य	१३, ५४	१४, ५६
अयं पुरो हरिकेशः	१५, १५	१६, ३१
अयं तस्थ राघ्नदा	१०, ३	११, ७
अर्धं ऋचैरुक्थाना	१९, २५	२१, २५
अर्धमासः पक्व विने	२३, ४१	२५, ४३
अर्धं च न्यर्धं च	१७, २	१८, ३

अर्धेभ्यो हस्तिपं जवां	३०, ११	३४, ११
अर्धमणं बृहस्पतिं	९, २७	१०, ३८
अर्धायो अया भवता	३३, ५१	३२, ५१
अवतार्य धनुर्ध्व	१६, १३	१७, १३
अवपतन्तीरवदन्	१२, ९१	१३, ९२
अवधाय निजुमुण	३, ४८	३, ५६
	८, २७	
अवयतीः समवदन्त	१२, ९१	१३, ९२
अव छदमदीमल्लव	३, ५८	३, ६६
अवलित्ता रौद्रा नभो.	२४, ३	२६, ६
अवसृष्टा परापत	१७, ४५	१८, ४५
अविने मेयो नसि	१९, ९०	२१, ८७
अवेष्टा दन्दशक्रः	१०, १०	११, १८
अवोचाम कवये	१५, २५	१६, ४६
अदमन्तूर्जं पर्वते	१७, १	१८, १
अदमन्वती रीयते	३५, १०	३५, ४३
अदमा च मे मृगिका	१८, १३	१९, २५
अदमाम सं काममले	१८, ७४	२०, ४३
अदक्ये वो निषदनं	१२, ७९	१३, ८०
	३५, ४	३५, ३८
अदवस्तपरो गोभृगस्ते	२४, १	२६, १
अदवस्य त्वा वृष्णः	३७, ९	३७, ९
अश्वावतीः सोमावती	१२, ८१	१३, ८२
अश्वावतीर्गोभतीर्न	३४, ४०	
अश्वेनकृतस्य ते	२०, ३५	२२, २०
अश्वेना गोभिरिन्द्रियम्	२०, ७३	२२, ५८
अश्विना धर्मं पात	३८, १२	३८, १२
अश्विना तेजसा चक्षुः	२०, ८०	२२, ६५
अश्विना ममुचेः सुत	२०, ५९	२२, ४४
अश्वेना पिबतां मधु	२०, १०	२२, ७५
अश्विना रेवजं मधु	२०, ६४	२२, ४९
अश्विना हविरेन्द्रियं	२०, ६७	२२, ५२
अश्वेनोर्ध्वपञ्चयेन	२०, ३	२१, ९४
अश्विभ्यां चक्षुरमुतं	१९, ८९	२१, ८६
अश्विभ्यां पच्यस्व	१०, ३१	११, ४४
अश्विभ्यां पिच्यस्व	३८, ४	३८, ४
अश्विभ्यां प्रातः सवनम्	१९, २६	२१, १६
अथो वृतेन त्वन्या	२९, १०	३१, १०
अथारं (अपाकहं) सुष्टु वृत्तना	३४, २०	३३, १४
अपादा (कृता) वि सहमाना	१३, २६	१४, २७

अष्टौ न्यस्यत्कुम्भः	३४, २४	३३, १८
असंख्याता सहस्राणि	१६, ५४	१७, ५४
असवे स्वाहा वसवे	२२, ३०	२४, ४२
असि यमो अस्यादित्यो	२९, १४	३१, २६
असुन्वन्तमयजमान	१२, ६२	१३, ६३
असुर्या नाम ते लोका	४०, ३	४०, ३
असौ यस्ताधो अरुण	१६, ६	१७, ६
असौ या सेना मरुतः	१७, ४७	१८, ४७
असौ योऽक्सर्पति	१६, ७	१६, ७
अस्कनमय देवेभ्यः	२, ८	२, ११
अस्ताव्यभिर्नराः	१२, २९	१३, ३०
अस्थूरि णो गार्हप	२, २७	२, ५०
अस्मद्रातां देवत्रा	७, ४६	९, १२
अस्माकमित्रः समेत्यु	१७, ४३	१८, ४३
अस्मारवमधि जातोऽसि	३५, २२	३५, ३५
अस्मादजादस्यै	२, २५	२, ४७
अस्मिन्महत्पर्यगे	१६, ५५	१७, ५५
अस्मै ब्रह्मणे पवतिऽस्मै	७, २१	७, २३
अस्मे वो अस्विन्द्रियमस्ये	९, २१	१०, ३०
अस्मे रमस्वास्मे ते	४, २२	४, ३०
अस्मे रुद्रा मेहना	३३, ५०	३२, ५०
अस्य प्रन्नामनु द्युतः	३, १६	३, २२
अस्वारासो	३३, १	३२, १
अस्येदित्रो वाग्धे	३३, ९७	
अहं परस्तादहमवस्ताद्	८, ९	८, ९
अहः केतुना जुषता	३७, २१	३७, २०
अहरहरप्रवाचं	११, ७५	१२, ७६
अह्नाणि च भवन्तु नः	३६, ११	३६, ११
अह्नाग्नये हविरास्ये	२०, ७९	२२, ६४
अहिरिच भोगैः	२९, ५१	३१, १७
अह्ने पारावतानालभते	२४, २५	२६, २९
अहुतमसि हविर्भोजं	१, ९	१, १२
आकूतमग्निं	११, ६६	१२, ६७
आकूर्यै प्रयुजेऽप्रये	४, ७	४, ८
आ कृष्णेन रजसा	३३, ४३	३२, ४३
	३४, ३१	३३, २५
आ क्रन्दय बलमोजो	२९, ५६	
आकर्मोऽस्याकमाय	१५, ९	१६, १५
आकस्य वाजिन्पृथिवीम्	११, १९	१२, १९
आगस्य वायव्यवान्	११, १८	१२, १८

आगन्म विधवेदसन्	३, ३८	३, ४६
आग्नेयः कृष्णग्रीवः	२९, ५८	३१, ५०
आग्रयणश्च मे	१८, २०	१९, ३२
आ घा ये आग्निमिन्धते	७, ३२	७, ३२
आच्या जातु दक्षिणतो	१९, ६२	२१, ६२
आच्छच्छन्दः प्रच्छच्छन्दः	१५, ५	१६, ६
आ जर्घन्ति सान्वेपां	२९, ५०	३१, २०
आजिघ्र कलशं	८, ४२	९, ३२
आजुह्वान ईक्ष्यो	२९, २८	३१, ४०
आजुह्वानः सुप्रतीकः	१७, ७३	१८, ७३
आजुह्वाना सरस्वती	२०, ५८	२२, ४३
आ तं भञ्ज सौधवसे	१२, २७	१३, २८
आ तम इन्द्रायवः	३३, २८	३२,
आतिथ्यरूपं मासरं	१९, १४	२१, १४
आतिष्ठन्तं परि विधे	३३, २२	३२, २२
आतिष्ठ वृषहव्यं	८, ३३	८, १५
आ तू न इन्द्र	३३, ६५	३२, ६५
आ ते वत्सो मनो	१२, ११५	१३, ११४
आत्मने मे वचोदा	७, २८	९, ३
आत्मन्नुपस्थे न वृकस्य	१९, ९२	२१, ८९
आत्मानं ते मनसा	२९, १७	३१, २९
आ त्वा जिघर्षि मनसा	११, २३	१२, २३
आ स्वाहावैमन्तरभुः	१२, ११	१३, १२
आग्नेदेऽमेदवास्थेन	२, ११	२, २३
आदित्यं गर्भं पयसा	१३, ४१	१४, ४३
आदित्यान् वसभुभिः	२५, १	२७, २
आदित्यैर्नो भारती	२९, ८	३१, ८
आधन पितरो गर्भे	२, ३३	२, ५९
आ न इवा (का) भिर्विदधे	३३, ३४	३२, ३४
आ न इन्द्रो दुरावा	२०, ४८	२२, ३३
आ न इन्द्रो हरिभिः	२०, ४९	२२, ३४
आ न एतु मनः	३, ५४	३, ६२
आ नासत्या त्रिभिरेका	३४, ४७	३३, ३५
आ नो गोत्रा इदं हि		२८, १४
आ नो नियुजिः	२७, २८	२९, ३१
आ नो भद्राः कृतवो	२५, १४	२७, १८
आ नो मित्रावरुणा	२१, ८	२३, ८
आ नो यज्ञं विविष्टुषाम्	३३, ८५	
आ नो यज्ञं भारती	२९, ३३	३१, २५
आन्वाणि स्थालीर्मथु	१९, ८६	२०, ८३

आपतये त्वा (एकानि) परिपतये	५, ५	५, ५
आपये स्वाहा	९, २०	१०, २७
आपयस्व हिरण्यनदम्बवत्	८, ६३	
आपयित्पिपु स्तयो	३३, १८	३२, १८
आयो अस्मान्मातरः	४, २	४, २
आयो देवीः प्रतियुज्यीत	१२, ३५	१३, ३६
आयो ह यद् बृहतीर्	२७, २५	२९, ३५
आयो हि ह्य मयीमुवा	११, ५०	१२, ५१
	३६, १४	३६, १४
आप्यावयास्तान्	५, ११	५, १०
आप्यावप्यमप्या इन्द्राय	१, १	१, २
आप्यावप्य मयिन्तम	१२, ११४	१३, ११३
आप्यावप्य समेतु ते	१२, ११२	१३, १११
आ अग्रन्माद्यो	२२, २२	२४, ३०
आ मयैरिन्द्र हरिमिवा	२०, ५३	२२, ३८
आ मा वाजस्य प्रसवो	९, १९	१०, २५
आमृज्य प्रत्यावर्त	२९, ५७	
आर्वा रीः पुमिरकनी	३, ६	३, ६
आ यदिवै नृपति	३३, ११	३२, ११
आ वन्दु नः पितरः	१९, ५८	२१, ५९
आ वातमुव भूतं		३३, ८८
आ वालिन्गोऽवस (ज्योवस)	२०, ४७	२२, ३२
आवासाय स्वाहा	१९, ११	३९, १०
आसुमै पाहि प्राणं मे	१४, १७	१५, १७
आसुर्वेदेन कल्पतां	९, ११	१०, २८
	१८, २९	१९, ४२
आसुर्वेदेन कल्पतां	२२, ३३	२४, ४६
आसुर्वेदेन एधि मयो	७, ४७	९, १३
आसुप्यान्ते हविषा	३५, १७	३५, ४९
आसुर्वै यर्वस्वराज	३४, ५०	३३, ३८
आयो ह्यवा सपने	१५, ६३	१६, ८४
आ रात्रि पार्थिवः	३४, ३२	३३, २६
आ रोदसी अपुगवा	३३, ७५	३२, ७५
आ वायो मय्यमरहद्	१५, ५१	१६, ७३
आ वायो भूष ह्युवा	७, ७	७, ६
आविर्मर्वा आविगो	१०, ९	११, १७
आ विवसतः प्रत्ययं	११, २४	१२, २४
आ वा देवास ईमहे	४, ५	४, ६
आहुः पिशातो वृषमो	१७, ३३	१८, ३३
आहुमिन्द्रान्तः	१४, २३	१५, २५

आदिनवा अघोरामो	२४, १	२६, २
आधावयेति स्तोत्रिवाः	१९, २४	२१, २४
आसन्वी रूपराजा	१९, १६	२१, १६
आसीनातो अरुणीनाम्	१९, ६३	२१, ६३
आ सुते सिवत भियः	३३, २१	३२, २१
आ सुष्यवन्ती यजते	२६, ३१	३१, ४३
आस्माकोऽसि शुक्रस्ते	४, २४	४, ३३
आहं पितृन्सुविद्वान्	१९, ५६	२२, ५७
आहमजानि गर्भयमा	२३, १९	२५, २२
इच्छन्ति त्वा सौम्यासः	३४, १८	३३, १२
इह (क) एकदित एहि	३, २७	३, ३५
	३८, २	३८, २
इत्वा (क) मिरमिरीव्यः	२१, १४	२३, १५
इत्वा (क) भिर्मक्षानामोति	१९, २२	२१, २९
इत्वा (क) ममे पुददस्व	१२, ५१	१३, ५२
इत्वा (क) यास्तवा भदे वयं	३४, १५	३३, ९
इदे (क) रन्ते हव्ये कम्बे	८, ४३	९, ३३
इदं विष्णुर्विजम्मे	५, १५	५, २०
इदं हविः प्रजननं	१९, ४८	२१, ५०
इदं पितृभ्यो नमो	१९, ६८	२१, ६७
इदमहं रक्षोऽमिति	६, १६	६, २२
इदममेरिदममर्वा	१, २२	१, ३७
इदमहं तं वल्लभ	५, २३	५, २९
इदमहं ततं	५, ११	५, १६
इदमहं मनुष्यान्तह	५, ३९	५, ४९
इदमापः प्रवहतावयं	६, १७	६, ३२
इदमुत रास्वस्तस्य	१३, ५७	१४, ६२
इदं मे कर्मदं वीर्यं		२, ५३
इदं मे मया च क्षत्रं	३२, १६	३५, ३४
इन्दुर्वक्षः श्वेन ज्ञतावा	१८, ५३	२०, २३
इन्द्र आसां नेता	१७, ४०	१८, ४०
इन्द्रं दुरः कन्यो	२०, ४०	२२, २५
इन्द्रं देवीर्षिषो मरुतो	१७, ८६	१८, ८६
इन्द्रं विद्या अवीषधन्	१२, ५६	१३, ५७
	१५, ६१	१६, ८२
	१७, ६१	१८, ६१
इन्द्रः पश्चादिन्द्रः पुरस्तात्		३, १५
इन्द्रः सुत्रामा इदयेन	१९, ८५	२१, ८२
इन्द्रः सुत्रामा स्वर्वा	२०, ५१	२२, ३६
इन्द्र गोमणिदा पाहि	२६, ४	२८, ५

इन्द्रधेनुवत्स्वा वजुभिः	५, ११	५, १५
इन्द्र मरुत इह पाहि	७, ३५	७, ३५
इन्द्रमिहारी वहतो	८, ३५	८, १६
इन्द्र वाजं जयेन्द्राय	९, ११	१०, १६
इन्द्रवायू इमे जुता	७, ८	७, ७
	३३, ५६	३२, ५६
इन्द्रवायू वृहस्पति	३३, ४५	३२, ४५
इन्द्रवायू सुसन्तथा	३३, ८६	
इन्द्रश्च मरुतश्च	८, ५५	९, ३९
इन्द्रश्च सप्तारवराश्च	८, ३७	८, १८
इन्द्रस्य क्रोको (को) ऽ कित्ते	१५, ८	२७, ११
इन्द्रस्य त्वा जठरे		२, २५
इन्द्रस्य वज्रोऽसि	९, ५	१०, ७
	१०, २१	११, ३१
इन्द्रस्य वज्रो मरुता	२९, ५४	
इन्द्रस्य वृणो वरुणस्य	१७, ४१	१८, ४१
इन्द्रस्य रूपवृणो	१९, ९१	२१, ८८
इन्द्रस्य स्वरुसिन्द्रस्य	५, ३०	५, ३८
इन्द्रस्यीज स्य मरुतस्य	३७, ६	३७, ६
इन्द्रामी अपादिवं	३३, ९३	
इन्द्रामी अन्यथमाना	१४, ११	१५, १४
इन्द्रामी आगतं सुतं	७, ३१	७, ३१
इन्द्रामी मित्रावरुण	३३, ४९	३२, ४९
इन्द्रान्यो (भ्योः) पक्षतिः	२५, ५	२७, ८
इन्द्राय त्वा वसुमते	६, ३२	३८, ८
इन्द्राय स्वाहा स्वाय	१०, ५	११, १३
इन्द्रा याहि विप्रमानो	२०, ८७	२२, ७२
इन्द्रा याहि तनुजान	२०, ८९	२२, ७४
इन्द्रा याहि धियेपिता	२०, ८८	२२, ७३
इन्द्रा याहि वृत्रहनर	२६, ५	
इन्द्रायेन्दु सरस्वती	२०, ५७	२२, ४२
इन्द्रैर्म प्रतरां नव	१७, ५१	१८, ५१
इन्द्रेहि मत्स्यन्धसो	३३, २५	३२, २५
इन्द्रो विश्वस्य राजति	३६, ८	३६, ८
इन्द्रो वृत्रमवृणो	३३, २६	३२, २६
इन्द्रानास्त्वा शतं हिमा	३, १८	३, २४
इमं जीवेभ्यः परिधि	३५, १५	३५, ५०
इमं देवा असपत्नः	९, ४०	११, १०
	१०, १८	११, २६
इमं नो देव सविः	११, ८	१२, ८

इमं मा हि संसीदिवान्	१३, ४७	१४, ४९
इमं मा हि संसीदिवान्	१३, ४८	१४, ५०
इमं मे वरुण वृणी	२१, १	२३, १
इमं साहसं शतथा	१३, ४९	१४, ५१
इमं स्तनमूर्जस्वन्तं	१७, ८७	१९, १
ममर्षां वरुणस्य	११, ५०	१४, ५२
इमा आपः शशु मे	४, १	४, २
इमा उ त्वा पुरुषसो	३३, ८१	३३, ८१
इमा गिर आवित्वेभ्यो	३४, ५४	३३, ४९
इमां तो धियं प्र अरे	३३, २९	३२, २९
इमां तो नाविभय	२९, १६	३१, २८
इमा जु कं भुवना	२५, ४६	२७, ४४
इमामयन्गन्	२२, २	२४, २
इमा मे अम इक्ष्व	१७, २	१८, २
इमा स्वाय तवसे	१६, ४८	१७, ४८
इमो मे पक्षावजरौ	१८, ५२	२०, २२
इयं वेदिः परो अन्तः	२३, ६२	२५, ६४
इयं ते यक्षिणा तनु	४, १३	४, १८
इयं ते राष्मिनाय	१८, २८	१९, ४१
इयमग्र आसीन्मि (मं) जस्य	३७, ५	३७, ५
इयदस्यापुनरस्यापुनं	१०, २५	११, ३५
इयमुपरि मतिस्तस्यै	१३, ५८	१४, ६४
इरज्यन्मते प्रययत्	१२, १०९	१३, १०८
इरावती येनुमती,	५, १६	५, २१
इपमूर्जमहमित	१२, १०५	१३, १०४
इषथोर्ध्वं धारवा	१४, १६	१५, १६
इषिरो विश्वम्यंवा	१८, ४१	२०, ११
इषे त्वेयं त्वा	१, १	१, १
इषे पिन्वसोर्ध्वं	३८, १४	३८, १४
इषे राये रमस्व	१३, ३५	१४, ३७
इक्षतारमथ्यरस्य	१२, ११०	१३, १०९
इक्षुतिर्नाम वो	१३, ८३	१३, ८४
इष्टो अगिराहुतः	१८, ५७	२०, २७
इष्टो यज्ञो ऋषिभिरा	१८, ५६	२०, २६
इह पुष्टिं पुष्टिपति		३, १३
इह रतिरिह रम्यं	८, ५१	९, ३४
इहैव (स्तेतो) स मापगात	३, २१	३, २९
इहैवामे अथ धारवा	२७, ४	२९, ४
ईक्षमाणाव स्वाहेक्षिताय	२२, ८	२४, १२
ईष्टि (कि) तो देवैर्हरिणो	२०, १८	२२, २३

ईश्यासि वन्द्य	२९, ३	३१, ३
ईरक्षास एतादक्षास	१७, ८४	१८, ८४
ईरक्ष चान्यादक्ष च	१७, ८१	१८, ८१
ईरान्तासः सि (सि) किर	२९, २१	३१, ३३
ईशानाय परस्वत	२४, २८	२६, ३२
ईशा वास्यमिदं सर्वं	४०, १	४०, १
उपयः समरा एताः	२४, १५	२६, १९
	२४, १७	२६, २१
	२४, १९	२६, २३
उपयेभिर्ब्रह्मन्तमा	३३, ७६	३२, ७६
उक्षा समुद्रो अरणः	१७, ६०	१८, ६०
उक्षां कृणोतु वाक्स्या	११, ५७	१२, ५८
उर्यौहितेन मित्रं	३९, ९	३९, ८
उग्रश्च भीमश्च ध्वान्तश्च	३९, ७	३९, ६
उग्रा विचनिना रुध	३३, ६१	३२, ६१
उषा ते आत्मन्वसो	२६, १६	
उर्युष्मा ओषधीनां	१२, ८२	१३, ८३
उर्युष्यस्य वनस्पत	४, १०	४, १३
उत मोऽहिर्बुध्न्यः	३४, ५३	३३, ४१
उत स्वास्य ब्रवतस्तु	९, १५	१०, २१
उतानायाम्य अरा	३४, १४	३३, ८
उतिष्ठ प्रथमस्पते	३४, ५६	३३, ४४
उतिष्ठकीलसा सह	८, ३९	८, २१
उतेदानीं भयवन्तः	३४, ३७	
उत्काम महते वीभगाय	१८, २१	१९, २१
उत्पाय बृहती	११, ६४	१२, ६६
उत्सुषो, विभुषः सं		२, ३८
उत्संभ्या अथ गुदं	३३, २१	२५, २३
उत्सवेभ्यः कृच्छ्रं	३०, १०	३४, १०
उदक्रमीद्विष्णोदा	११, २२	१२, २२
उदमे तिष्ठ प्रस्था	१३, १२	१४, १२
उदनुषा स्वायुषो	४, २८	२, ५८
उदिवस्त्वभानान्तरिक्षं	५, २७	
उदीचीमाराह	१०, १३	११, २१
उदीरतामवर	१९, ४९	२१, ५१
उदु तिष्ठ स्वप्नरात्रा	१३, ४१	१२, ४१
उदुतमं वरुच पाश	१३, १२	१३, १३
उदु त्वं जातवेदसं	७, ४१	८, २३
	८, ४१	९, ६
	३३, ३३	३२, ११

उदु त्वा विधे देवा	१२, ३१	१३, ३२
	१७, ५३	१८, ५३
उदेनमुत्तरां नयामे	१७, ५०	१८, ५०
उदेयां बाहू	११, ८२	१२, ८३
उद्ग्रामं च निग्रामं च	१७, ६४	१८, ६४
उद्दयेय मयव	१७, ४२	१८, ४२
उद्गुप्यस्यामे प्रति	१५, ५४	१६, ७६
	१८, ६१	२०, ३१
उद्गयन्तमसस्परि	२०, २१	२२, ६
	२७, १०	२९, १०
	३५, १४	३५, ४७
	३८, २४	३८, २४
उक्षत ऋषयो	२४, ७	२६, ११
उप जमन्युप वेतसे	१७, ६	१८, ७
उप त्वामे विवेविधे	३, २२	३, ३०
उप त्वामे हविष्मतीः	३, ४	३, ४
उप नः सूत्रो गिरः	३३, ७७	३२, ७७
उप नः अन्तो अन्तरं	३, ११	३, १७
उप प्रागाच्छानं	२९, २३	३१, ३५
उप प्रागात्परमं	२९, २४	३१, ३६
उप प्रागात्सुमने	२५, ३०	२७, ३४
उपयःमगृहीतोऽसि ध्रुवो	७, २५	७, २७
उपयामगृहीतोऽसि प्रजापतये	२३, २	२५, २
	२३, ४	२५, ४
उपयामगृहीतोऽसि बृहस्पति	८, ९	८, ८
उपयामगृहीतोऽसि मधवे	७, ३०	७, ३०
उपयामगृहीतोऽसि मरुता	७, ३६	७, ३७
उपयामगृहीतोऽसि सवित्रो-	८, ७	८, ६
उपयामगृहीतोऽसि सोमत्राय	७, २२	७, २४
उपयामगृहीतोऽसि सुषर्मा	८, ८	८, ७
उपयामगृहीतोऽस्यमये	८, ४७	८, २९
उपयामगृहीतोऽस्यन्त	७, ४	७, ४
उपयामगृहीतोऽस्याविध्यां	२०, ३३	२२, १८
उपयामगृहीतोऽस्याग्र	७, २०	७, २१
उपयामगृहीतोऽस्यादित्ये	८, १	३, ५०
उपयामगृहीतोऽस्याविनं	१९, ८	२१, ७
उपयःमगृहीतोऽसि हरिरसि	८, ११	८, १२
उप आस्य पृथिवी	२९, ५५	३१, २३
उपहृता इह वाय	३, ४३	३, ५०
उपहृताः पितरः	१९, ५७	२१, ५६

उपहृता पृथिवी	२, १०	२, १६
उपहृतो योषितो	२, ११	२, १७
उपहरे गिरिणा	२६, २५	
उपा चोर्वायैण	९, ३८	११, ४
उपावस्य तन्या	२९, ३५	३१, ४७
उपानीरस्तुप देवान्	६, ७	६, ८
उपास्मै गायता नरः	३३, ६२	३२, ६२
उभा पितृमधिनो	३४, २८	३३, २२
उभाभ्यां देव सवितः	१९, ४३	२१, ४५
उभा वामिन्द्रासी	३, १३	३, १९
उभे युधम्न सर्षिषो	१५, ४३	१६, ६५
उह विष्णो विक्रमसो	५, ३८	२, ५१
	५, ४१	५, ४७
		५, ५१
उरोरन्धरिस्तान्	६, ११	६, १४
उचान्तरुषा नि धीमहि	१९, ७०	११, ७०
उशिक्तं देव सोमामेः	८, ५०	८, ३२
उशिक्पापको अरतिः	१२, २४	१३, २५
उशिगसि कवेरुषा	५, ३२	५, ४०
उशिजा वसुधो	१५, ६	१६, ११
उपसावित्रमा	३४, ३३	३३, २७
उपासानपमशिता	२०, ६१	२२, ४६
उपासानपम बुद्धी	२०, ४१	२२, २६
उवे गङ्गी उपेयसा	२१, १७	२३, १८
उकावेतं (एतं) धूर्वा (धूर्वा) हो ४, ३३		४, ४५
ऊर्ध्वं च मे सप्रता	१८, ९	१९, २१
ऊर्ध्वस्यात्रिरस्त्यूर्ध्वं	४, १०	४, ११
ऊर्ध्वं विप्रदः सुवनाः	३, ४१	३, ४९
ऊर्ध्वं वहन्तीरयतं	२, ३४	२, ६०
ऊर्ध्वं स्रोजं वो	३, २०	३, २८
ऊर्ध्वो नपाज्जातवेदः	१२, १०८	१३, १०७
ऊर्ध्वो नपात च	२७, ४४	२९, ४८
ऊर्ध्वं भवतं त्वा स्तुणामि	२, २	२, ७
ऊर्ध्वं कुपु न कतये	११, ४२	१२, ४२
ऊर्ध्वमेनमुच्यता	२३, २७	२५, २९
ऊर्ध्वो अत्य सभिषो	२७, ११	२९, ११
ऊर्ध्वोमारोह	१०, १४	११, २२
ऊर्ध्वमिनामुत्पन्नव	२३, २६	२५, २८
ऊर्ध्वो भव प्रतिविष्या	१३, १३	१४, १३
ऊर्ध्वसाययोः शिल्पे स्पष्टे	४, ९	४, १०

ऊर्ध्वं वार्षं प्र पयो	३६, १	३६, १
ऊर्ध्वे त्वा रुचे त्वा	१३, ३९	१४, ४१
ऊर्ध्वो नामास्मि	१८, ६७	
ऊर्ध्ववे त्वा साधवे त्वा	३७, १०	३७, १०
ऊर्ध्वोति परि रक्षि	२९, ४९	
ऊर्ध्वं च मेऽयतं	१८, ६	१९, २२
ऊर्ध्वं सत्ययुत	११, ४७	१२, ४७
ऊर्ध्वानि सत्यानि	१७, ८३	१८, ८२
ऊर्ध्वामासि स्वयंवातिः	५, ६२	५, ४१
ऊर्ध्वे स्तेनहृदयं	३०, १३	३४, १३
ऊर्ध्ववस्त ऊर्ध्वया	२३, ४०	२५, ४२
ऊर्ध्ववस्ते यज्ञं	२६, १४	
ऊर्ध्वं स्व ऊर्ध्वानुध	१७, ३	१८, ४
ऊर्ध्वं सत्यं	१७, ८२	१८, ८३
ऊर्ध्वानं महिषं	१२, १११	१३, ११०
ऊर्ध्वानं वैश्वानर	२६, ६	२८, ६
ऊर्ध्वानुधु (ऊर्ध्व) तथामासिः	१८, ३८	२०, ८
ऊर्ध्वेन्द्रो वनस्पतिः	२०, ६५	२२, ५०
ऊर्ध्वः कर्मण्या		२, ४३
ऊर्ध्वगित्वा स मर्त्यः	३३, ८७	
ऊर्ध्वयस्त्वा प्रथमजा	१५, १०	१६, १८
	१५, ११	१६, २१
	१५, १२	१६, २४
	१५, १३	१६, २७
	१५, १४	१६, ३०
एकया च दशभिध	२७, ३३	२९, २८
एकयास्तुवत प्रजा	१४, २८	१५, ३२
एकविंशस्तत्वा लोमः	१५, १३	१६, २६
एकस्त्वरसुरस्या	२५, ४२	
एकस्ते खादा ह्यभ्या	२२, ३४	२४, ६७
एकं च मे तिस्रश्च	१८, २४	१९, ३६
एजु दशमास्यो	८, २८	९, २७
एण्यहो मण्ड्यको	२४, ३६	२६, ४०
एतं सधस्य परि	१८, ५९	२०, २९
एतते (एतेन) दशवसं (वसेन) तेन ३, ६१		३, ७०
एता अर्पन्ति यथात्	१७, ७३	१९, ७
एता उ वा सुभगा	२२, ५	३१, ५
एता ऐन्द्राद्वा द्विस्था	२४, ८	२६, १२
एतावदूर्ध्वं यज्ञस्य	१०, ३१	११, ३१
एतावानस्य महिमा	३१, ३	३५, ३

एनेन रुद्रावसेन	३, ६१	३, ७०
एतं जानाथ परमे	१८, ६०	२०, ३०
एतं (एतत्) ते देव सवितर्यज्ञं २, १२		२, २८
एदमगन्म देवयजनं	४, १	४, १
एयोऽस्वेधिषीमहि २०, २३; २८, २५		२२, ७
एना विधान्यर्वा आ	२६, १८	२६, ५१
एना यो अग्निं नमसा	२५, ३२	२६, ५४
एभिर्नोऽअर्केर्मेवा नो	२५, ४३	२६, ६८
एवसुख्यो वरिषसुख्यः	२५, ४	२६, ४
एवसुख्यो वरिषसुख्यो	२५, ५	२६, ८
एवेदित्रं वृषणं	२०, ५४	२२, ३९
एष छागः मुरो अभेन	२५, २६	२७, ३०
एष ते गायत्रौ भाग	४, २४	४, ३२
एष ते निर्गते	७, ३५	११, १
एष ते योनिः प्रजाः	७, १७	७, १७
एष ते योनिर्वीरतां	७, २२	७, २२
एष ते ह्य भागः	३, ५७	३, ६५
एष व स्तोमो मस्त	३४, ४८	३३, ३६
एष वः कुरवो	१०, १८	११, ११
	९, ४०	११, १७
एष स्व वाजी क्षिपति	९, १४	१०, २०
एष स्व राज्यो वृषा	२३, १३	२५, १५
एषा ते अग्ने समिगवा	२, १४	२, २७
एषा ते शुक्र तनुः	४, १७	४, २३
एषा वः सा सत्या	९, १२	१०, १७
एषौ इ देवः प्रदिशो	३२, ४	३५, २६
एषा रावः प्रवे मगाव	५, ७	५, ११
एष्टु पु प्रवाणि ते	२६, १३	
येवे (डे) नौषधीविरोषधीः	२५, ७	२६, १२
ऐन्द्रः प्राणो अग्ने	६, २०	६, २६
ओजस्य मे सहस्र	१८, ३	१९, १५
ओमासधर्वणीधृतो	७, ३३	७, ३३
ओषधयः प्रतिपृज्भीत	११, ४८	१२, ४९
ओषधयः समं (सं) वदन्त (ते) १२, १६		१३, १८
ओषधीः प्रति (गृज्भीत) मोदन् १२, ७७		१३, ७८
ओषधीरिति मातरः	१२, ७८	१३, ७९
ओषधे प्रायस्व	४, १	४, १
	५, ४२	५, ५४
	६, १५	६, २०
ककुभर (ह२) स्वं वृषयस्व ८, ४९		८, ३१

कस्यस्य विद्याः	२३, ५७	२५, ५९
कदा चन प्रयुच्छस्युभे	८, ३	८, २
कदा चन सतीरसि	३, ३४	३, ४२
	८, २	८, १
कन्या इव बहवुमे	१७, ९७	२९, १०
कया त्वं ऊत्याभि	३६, ७	३६, ७
कया नक्षित्र आ	२७, ३९	२९, ४४
	३६, ४	३६, ४
कर्णाभ्यां च श्रोत्रं च	२५, २	२७, ४
कल्पन्तां ते दिशस्तुभ्य	३५, ९	३५, ४२
कवन्वो न व्यचसती	२०, ६०	२२, ४५
कः स्विदेकाम्नी चरति	२३, ९	२५, १०
	२३, ४५	२५, ४७
कवपस्य त्र्यायुषं	३, ६२	३, ७४
कस्तवा छपति कस्तवा	२३, ३९	२५, ४१
कस्तवा गुनाति	१, ६	१, ९
कस्तवा विमुञ्चति	२, २३	२, ४१
कस्तवा सलो मदानां	३७, ४०	२९, ४५
	३६, ५	३६, ५
क्य ईमरे पिपात्रिस्ता	२३, ५५	२५, ५७
कण्डात्कण्डात्प्ररोहन्ती	१३, २०	१४, २०
कानं कामयुवे बुद्ध	१२, ७३	१३, ७३
काय स्वाहा कस्य स्वाहा	२२, २०	२४, २६
कार्षिणसि समुद्रस्य त्वा	६, २८	६, ४१
काम्ययो राजानिषु	३३, ७२	३२, ७२
क्य स्विदासित्	२३, ११	२५, १२
	२३, ५३	२५, ५५
कि च स्विस्त्वर्त्यसमं ज्योतिः	२३, ४७	२५, ४९
कि च स्विदासीदविष्टान	१७, १८	१८, १८
कि च स्विद्वर्तनं क	१७, २०	१८, २०
कुम्भकुटोऽसि मनुजिह्व	१, १६	१, २४
कुम्भस्यमिन्द्र माहिनः	३३, २७	३२, २७
कुम्भो बलिभुज्वलित	१९, ८७	२१, ८४
कुर्वन्नेवेह कर्माणि	४०, २	४०, २
कुम्भविनी धृतवती	१४, २	१५, २
कुविपन्न वचमन्यो	१०, ३२	११, ४५
	१९, ६	२०, ५
	२३, ३८	२५, ४०
कृपतो स्वाहा	२२, ७	२४, ९
कृष्ण्य पात्रः प्रसिति	१३, ९	१४, ९

कृत्याय सा महीमुखां	११, ५९	११, ६०
कृष्णप्रियः शितिकक्षो	१४, ४	१६, ८
कृष्णप्रीया आभेयाः	१४, ६	१६, १०
	१४, ९	१६, १३
	१४, १४	१६, १८
कृष्णा भौमा धूमा	१४, १०	१६, १४
कृष्णोऽस्वाखरेष्टोऽमये	१, १	१, १
केतुं कृष्णजकेतवे	१९, ३७	३१, १२
केच्यन्तः पुरुष आ	१३, ५१	१५, ५३
को अस्व वेद	१३, ५९	१५, ६१
कोऽयाकस्मा अवात्	७, ४८	९, १४
कोऽसि कतमोऽसि	७, १९	९, ४
	१०, ४	११, ९५
कतदक्षाभ्यां मे	७, २७	९, १
कमप्यमभिना नाक	१७, ६५	१८, ६५
कन्यादमर्षिं प्र हिणोमि	३५, १९	३५, ५२
क्षत्रस्य त्वा परस्पाय	३८, १९	३८, १९
क्षत्रस्य योनिरसि (नाभिरसि)	१०, १	११, ९३
क्षत्रस्योल्बमसि	१०, ८	११, १५
क्षत्रेणामे स्वायुः स*	१७, ५	१९, ५
क्षपो राजन्नुत	१५, ३७	१६, ५९
क्षत्रो वैश्वदेवः	१४, ४०	१६, ४४
गणानां त्वा गणपति*	१३, १९	१५, २१
गन्धर्वैस्तवा विदवावसुः	१, ३	१, ३
गर्भोः पञ्चविंश	१४, २३	१५, २६
गर्भो अत्योषधीनां	११, ३७	१३, ३८
गर्भो देवानां पिता	३७, १४	३७, १४
गायत्री त्रिष्टुप्जगत्स	१३, ३३	१५, ३५
गायत्रेण त्वा छन्दसा	१, २७	१, ४४
गायत्रे गायत्रं	१३, ५४	१४, ५७
गायत्रं छन्दोऽसि	३८, ६	३८, ६
गाव उपावतावतं	३३, १९	३२, १९
	३३, ७१	३२, ७१
गृहानुपह्वयामहे	३, ४२	३, ५०
गृहा मा विभोत मा	३, ४१	३, ४८
गोत्रमिदं गोविदं	१७, ३८	१८, ३८
गोभिर्न सोममग्निना	१०, ६६	११, ५१
गोमदं बु शासत्या	१०, ८१	१२, ६६
गृहा ऊजोहुतयो	९, ४	१०, ५
ग्रीवोण ऋतुना	११, २४	१३, २५

घर्मैततो पुरीषं तेन	३८, २१	३८, २१
घृतं घृतपावानः	६, १९	६, २५
घृतं मिमिक्षे	१७, ८८	१९, २
घृतवती भुवनानामभि	३४, ४५	३३, ३३
घृताची स्वो घृवी	२, १९	२, ३५
घृताच्यसि जुह्वर्मास्मा	१, ६	२, ८
घृतेन यावापृथिवी	५, १८	६, २२
घृतेन सीता मधुना	१२, ७०	१३, ७१
घृतेनात्मी पर्वोऽयिथा*	६, ११	६, १३
घृतेनाञ्जनसं पयो		३१, २
खड्गः पिता मनसा	१७, २५	१८, २५
खड्ग्या असि	१, १६	२, ३३
चतस्रश्च मेऽष्टौ च मे	१८, २५	१९, ३७
चतुः सफिर्लोभिः	३८, २०	३८, २०
चतुस्त्रिंशत् शतान्तवो	८, ६१	
चतुस्त्रिंशत् शतान्तिनो	२५, ४१	
चत्वारि श्रुता त्रयो	१७, ९१	१९, ५
चन्द्रं त्वा चन्द्रेण	४, २६	४, ३६
चन्द्रमा अत्यन्तरा	३३, ९०	
चन्द्रमा मनसो	३१, १२	३५, १२
चन्द्राय स्वाहा सूर्याय	२२, २८	२४, ३९
चिभि जुहोमि मनसा	१७, ७८	१८, ७८
चित्पतिर्मा पुनातु	४, ४	४, ५
चित्रं देवानाम्	७, ४२	८, २४
		९, ७
	१३, ४६	१४, ४८
चित्रावसो ससि ते	३, १८	३, २६
चिदसि तया देवतया	१२, ५३	१३, ५४
चिदसि मनसि धीरसि	४, १९	४, २५
चौदवित्री सप्ततानां	१०, ८५	१२, ७०
जगताया ऋक्समयजुस्समा	१३, ५६	१४, ६१
जङ्घाभ्यां पङ्कजां धर्मोऽस्मि	१०, ९	११, १०१
जवं जङ्घाभ्यामभ्यानं	१५, ३	१७, ६
जनयसे त्वा संयौमि	१, २२	१, ३६
जनस्य गोपा अग्निष्ट	१५, २७	१६, ४८
जनिष्ठा उग्रः सहसे	३३, ६४	३२, ६४
जदाय स्वाहा बलाय	१२, ८	१४, ११
जवो यस्ते वाजिन्	९, ९	१०, १२
जाय एहि स्वो		१०, २९
जिह्वा मे भद्रं	१०, ६	११, ९७

जम्भुतल्लेव भवति	२९, ३८	३१, १३
जुषणो यज्ञैर्विव.स	२०, ३९	२२, २४
ज्यैष्ठ्यं च म अ पिपलं	१८, ४	१९, १६
ज्योतिरसि विश्वरूपं	५, ३५	५, ४४
तं यज्ञं बर्हिषे	३१, ९	३५, ९
तं वो दत्तमृतीपहं	२६, ११	
त आयजन्त इविणः	१७, २८	१८, २८
तयलुर्वैवर्तिनं	३६, २४	३६, २४
ततो विराड् (ळ) जायत	३१, ५	३५, ५
ततोऽरि तन्नुरस्यन्		२, ५२
तत्त्वा यमि ब्रह्मणा	१८, ४९	२०, १९
	२१, २	२३, २
त.तविनुर्वरेभ्यं	३, ३५	३, ४३
	२१, ९	२४, १३
	३०, २	३४, २
तन्मृगस्य देवत्वं	३३, ३७	३२, ३७
तदधिना भिपजा	१९, ८२	२१, ७९
तदस्य हयममृतः	१९, ८१	२१, ७८
तदिदं भुवनेषु	३३, ८०	३२, ८०
तदेजति तमैजति	४०, ५	४०, ५
तदेवाभिस्तद्वित्यः	३२, १	३५, २३
तद्विप्रासो विपन्यवो	३४, ४४	३३, ३२
तद्विष्णोः परमं पदं	६, ५	६, ६
तन्नूनपातयन्नुचिद्यत	२१, १३	२३, १४
तन्नूनपापथ ऋतस्य	२९, २६	३१, ३८
तन्नूनप.दुपुरो	२७, १२	२९, १२
तन्पा अग्नेऽसि तन्वं	३, १७	३, २३
तन्पा भिपजा कुते	२०, ५६	२२, ४१
तं त घ्नमनु जेयं	२, १७	२, ३४
तन्नुना रायसोविण	१५, ७	१६, ११
तं त्वा घृतम् इमहे		२४, २१
तं त्वा जुषामहे	५, ४२	५, ५३
तं त्वा शोचिष्ठ दीदिवः	३, २६	३, ३४
तं त्वा समिद्धरशितो	३, ३	३, ३
तं देवेभ्यो देवता	६, २७	६, ४०
तमस्तुरीपमदुमुतं	२७, २०	२९, २०
तमो वातो मयोधु	२५, १७	२७, २१
तन्मिन्नस्य वरुणस्या	३३, ३८	३२, ३८
तपथ तपस्यथ	१५, ५७	१६, ७९
तपस्तनूरसि	४, २६	४, ३७

तपसे कीकलं	३०, ७	३४, ७
तपसे स्वहा तप्यमा	३९, १२	३९, ११
तप्तायनी मेऽसि	५, ९	५, १३
तमिन्नं प्रथमं	१७, ३०	१८, ३०
तमिन्नं पशवः सत्त्वा	२०, ६९	२२, ५४
तमि.स.नं जयतस्तस्य	२५, १८	२७, २२
तमु त्वा दध्यक्षुषिः	११, ३३	१२, ३३
तमु त्वा पाप्मो वृषा	११, ३४	१२, ३४
तं पत्नीभिरनुगच्छेम	१५, ५०	१६, ७२
तं प्रत्याया पूर्वया	७, १२	७, ११
तदधिर्विषद्वसतो	३३, ३६	३२, ३६
तव भ्रमास आशुषा	१३, १०	१४, १०
तव वायव्य(क)तस्यते	२७, २४	२९, ३२
तव शरीरं पतविष्व	२२, २२	२१, ३४
तवायः सौमः	२६, २३	
तस्म ऽअरं यमाम	११, ५२	१२, ५३
	३६, १६	३६, १६
तस्मादथा अजायन्त	३१, ८	३५, ८
तस्माद्यज्ञ त्वर्षदुत	३१, ७	३५, ७
तस्माद्यज्ञसर्वदुतः	३१, ६	३५, ६
तस्य वयः सुमतौ	२०, ५२	२२, ३७
तस्यास्ते सस्यसवसः	४, १८	४, २४
ताः सविनुर्वरेण्यस्य	१७, ७४	१८, ७४
ता अस्य सुतदोहसः	१२, ५५	१३, ५६
	१५, ६०	१६, ८१
ता उभौ चतुरा पदाः	२३, २०	२५, २२
ता न आ ओड् (ळ) मणिना	२०, ८१	२२, ६८
ता नासला सुपेक्षसा	२०, ७४	२२, ५९
तान्पूर्वया निषिदा	२५, १६	२७, २०
ता भिपजा सुपर्मेणा	२०, ७५	२२, ६०
तिरथीनो विततो	३३, ७४	३२, ७४
तिष्ठ ह्वा (ळ) सरस्वती	११, १९	२३, २०
तिष्ठतेषा सरस्वत्याधिना	२०, ६३	२२, ४८
तिलो देवीर्बर्हिदेवः	१७, १९	२९, १९
तिलो देवीर्हविषा	२०, ४३	२२, २८
तीमाग्येषान्हुवते	२९, ४४	
तुभ्यं ता अशिरस्तम	१२, ११६	१३, ११५
ते अस्य येषां दिव्ये	२७, १७	२९, १७
ते आचरन्ती समनेव	२९, ४१	३१, २५
तेजः पयूनाः	१९, ९५	२१, ९२

तेजोऽसि तेजो यवि	१९, ९	२१, ८
तेजोऽसि शुक्रममृत	२२, १	२४, १
तेजोऽसि शुक्रमस्य	१, ३१	१, ४९
ते नो अर्नन्तो हवन	९, १७	१०, २३
तेभ्यो नमो अस्तु	१५, १५-१९	२३, ११
	१६, ६४-६६	१६, ३२
		" ३४
		" ३८
		" ४०
		१७, ६४
ते हि पुत्रासो अदितेः	३, ३३	३, ४१
त्रया देवा एकादश	२०, ११	२१, १०३
त्रातारमिन्द्रयविता	२०, ५०	२१, ३५
त्रिं शब्दाम विराजति	३, ८	३, ८
त्रिणवत्रयस्त्रिंशौ	१५, १४	१६, २९
त्रिधा हितं पणिभिः	१७, ९२	१९, ६
त्रिपादूर्ध्व उदैत्पुरुषः	३१, ४	३५, ४
त्रिवरवा स्तोमः	१५, १०	१६, १७
त्रिवृदसि त्रिवृते स्वा	१५, ९	१६, १४
त्रिष्टुभः स्वारः स्वारान्	१३, ५५	१४, ५९
त्रिणि त आहुर्दिवि	२९, १५	३१, २७
त्रिणि पदा वि चक्रमे	३४, ४३	३३, ३१
त्रिणि वाता त्री सहस्रा	३३, ७	३२, ७
त्रिंशत्समुद्रान्समसृपन्	१३, ३१	१४, ३३
त्र्यम्बकं यजामहे	३, ६०	३, ६८; ६९
त्र्यवयो गायत्र्यै	२४, १२	२६, १६
त्र्यविश्व मे त्र्यवी च मे	१८, २६	१९, ३८
त्र्यायुषं जमदग्नेः	३, ६२	३, ७४
त्वं यविष्ठ दाशुषो	१३, ५२	१४, ५४
	१८, ७७	२०, ४६
त्व स्त्रे म पित्रभिः	१९, ५४	२१, ५४
त्व स्त्रे म प्रचिक्षितो	१९, ५२	२१, ५२
त्वमग्न ईहि (हि) तः	१९, ६६	२१, ६६
त्वमग्ने द्रुभिस्त्वमाशु	११, २७	१२, २७
त्वमग्ने प्रथमो	३४, १२	३३, ६
त्वमग्ने प्रतपा अ.सि	४, १६	४, २१
त्वमग्न प्रचक्षे सवो	६, ३७	६, ५०
द्वमिन्द्र प्रतर्त्तित्वभि	३३, ६६	३२, ६६
त्वमिमा औषधीः तोम	३४, २२	३३, १६
त्वमुत्तमास्वोषधे	१२, १०१	१३, १००

त्वं नो अग्ने तव देव	३४, १३	३३, ७
त्वं नो अग्ने वरुणस्य	२१, ३	२३, ३
त्वया दिनः पितरः	१५, ५३	२१, ५३
त्वया तुरीयो अद्भुत	२१, २०	२३, २१
त्वया वषट्पुष्पमिन्द्राय	२०, ४४	२३, २९
त्वया वीरं देवकामं	२९, ९	३१, ९
त्वा हि मन्त्रतममर्क	३३, १३	३२, १३
त्वा गन्धर्वा अस्मन्तस्था	१२, ९८	१३, ९९
त्वा विश्वधवस्तम	१५, ३१	१६, ५३
त्वमग्नेऽभ्रतिरसो	१५, २८	१६, ४९
त्वमग्ने पुष्करादध्य	११, ३२	१२, ३२
	१५, २२	१६, ४३
त्वामग्ने यजमना	१२, २८	१३, २९
त्वामग्ने वृणते ब्राह्मणा	२७, ३	२९, ३
त्वामग्ने हविष्मन्तो		१६, ५२
त्वमस्य ऋष्य औषेय	२१, ६१	२३, ६०
त्वामिहि हवामहे	२७, ३७	२९, ४२
त्वाम्नी लेमयासकधी	२४, १	२६, ३
त्वयः संशुक् क्रवे	३८, २८	३८, २७
त्वे अग्ने स्व.वृत्त	३३, १४	३२, १४
वृक्षं ध्याम्यो मलिम्बजम्भ्यैः	११, ७८	१२, ७९
वक्षिणामारोह	१०, ११	११, १९
वक्षिण्यो अरुरियं	२३, ३२	२५, ३४
दक्षा सुवाक्यः सुता	३३, ५८	३२, ५८
दिव्यः स्वाहा चन्द्राय	३९, २	३९, १
दिवं ते भूमो गरुडनु	६, २१	६, २९
दिवः पृथिव्याः पयोज	२९, ५३	
दिवस्पदि प्रथमं जज्ञे	१२, १८	१३, १९
दिवि धा इमं यज्ञ	३८, ११	३८, १०
दिवि पृथो अरोचता	३३, ९२	
दिवि विष्णुर्वर्कस्त	२, २५	२, ४६
दिवो मूर्धासि पृथिव्या	१८, ५४	२०, २४
दिवो वा विष्णु उत	५, १९	५, २५
दिवाः प्रदिवा आदिशो	६, १९	६, २६
दीक्षाये हवः क्षाप्यामि	१९, १३	२१, १३
दीर्घायुत्वाय नलाय		३, ७६
दीर्घायुस्त ओषधे	१२, १००	
दुरो देवीर्दिवो	२१, १६	२३, १७
दृक्षन्तो दुर्षः	१, ११	१, १५
दृक्षन्तस्व देवि पृथिवि	११, ६९	१२, ७०

होतुः ६५ मा मित्रस्य	३६, १८	३६, १८
	३६, १९	३६, १९
ह५ हस्व मा क्षार्त्ता ते	१, २१९	१, ५१२
हक्षानो हन्मन्तव्या	१२, १	१३, १
	१२, २५	१३, २६
हृद्वा परिहृतो रस५	१९, ७९	२१, ७६
हृद्वा रूपे व्याकरण्	१९, ७७	२१, ७५
देव इन्द्रो नराद्य५	२१, ५५	२३, ५४
	२८, १९	३०, १९
देवं-देवं वोढ५ते	३३, ९१	
देवं बर्हिः सरस्वती	२१, ४८	२३, ४७
देवं बर्हिर्ऋत५	२८, १२	३०, १२
दे५ बर्हिर्वोषसं	२८, ३५	३०, ३५
देवं बर्हिर्वीरितीनां	२१, ५७	२३, ५६
	२८, २१	३०, २१
	२८, ४४	३०, ४४
देव त्वष्टर्भूरि ते	६, २०	६, २७
देवश्रुतस्वर्गसोऽव	८, १३	
देवधृती देवेभ्यः	५, १७	५, २२
देव सवितः प्रभुव	९, १	१०, १
	११, ७	१२, ७
	३०, १	३४, १
देव सवितरेन त्वा		२, १९
देव सवितरेष ते	५, ३९	५, ४८
देवस्ता सविता पुनातु	१, ३	१, ६
देवस्ता सवितोऽप्यपु	११, ६३	१२, ६५
देवस्य चेततो मही	२२, ११	२४, १५
देवस्य त्वा सवितुः	१, १०	१, १३
	१, २१	१, २६
	१, २४	१, ४०
	२, ११	२, २२
	५, २२	५, २८
	५, २६	५, ३३
	६, १	६, १
	६, ९	६, १०
	६, ३०	६, ४३
	९, ३०	१०, ३२
	९, ३८	११, ४
	११, ९	१२, ९
	११, २८	१२, २८

देवस्य त्वा सवितुः	१८, ३७	२०, ७
	२०, ३	२१, ९३
	३७, १	३७, १
	३८, १	३८, १
देवस्य सवितुर्मति	२२, १४	२४, १८
देवस्या (स्य वय५) ह५ सवितुः ९, १०		१०, १४
	९, १३	१०, १८
देवहृष्य आ च	१७, ६२	१८, ६२
देवा आद्यापाता एतं	२२, १९	२४, २५
देवा गातु विदो गातुं	२, २१	२, ३९
	८, २१	९, २१
देवा देवानां भियजा	२१, ५३	२३, ५२
देवा ईव्या होतारा	२८, १७	३०, १७
	२८, ४०	३०, ४०
देवानां त्वा	११, ६१	१२, ६३
देवानामसि सस्मिन्ममं	१, ८	१, १२
देवानां मद्रा सुमतिः	२५, १५	२७, १९
देवान्दिग्मगन्धस्य	८, ६०	९, ४६
देवा यज्ञमन्वत	१९, १२	२१, १२
देवासो हि प्या मनवे	३३, ९४	
देवीं उपासानका	२८, ३७	३०, ३७
देवीं उपासानकेन्द्रं	२८, १४	३०, १४
देवीं उपासान (अ) क्षिना	२१, ५०	२३, ४९
देवी ऊर्जाहृती दुषे	२१, ५२	२३, ५१
	२८, १६	३०, १६
	२८, १९	३०, १९
देवी जोषी सरस्वति	२१, ५१	२३, ५०
	२८, १५	३०, ३८
	२८, ३८	३०, १५
देवी यामापुषिणी	३७, ३	३७, ३
देवीराप पय नो	८, २६	९, २६
देवीरापः क्षुद्रा नोव५	६, १३	६, १७
देवीरापो अग्नेयुनो	१, १२	१, १७
देवीरापो अपा मपावो	६, २७	६, ३७
		१०, ८
देवीर्द्वार इन्द्र५ संघाते	२८, १५	३०, १३
देवीर्द्वारो अक्षिना	२१, ४९	२३, ४८
देवीर्द्वारो वयोषस५	२८, २६	३०, ३६
देवीरितम्बस्त्रि	२१, ५४	२३, ५३
	२८, १८	३०, १८
	२८, ४१	३०, ४१

देवेन नो मनसा देव	३४, २३	३३, १७
देवेभ्यस्ता देवान्यं (युवं) एकाभि ७, २२		७, २५
देवेभ्यो हि प्रथमं	३३, ५४	३२, ५४
देवो आभिः सिवडकुब्	२१, ५८	२३, ५७
	२८, २२	३०, २२
	२८, ४५	३०, ४५
देवो देवैर्वनस्पतिः	२१, ५६	२३, ५५
	२८, २०	३०, २०
देवो नराणां सो देव	२८, ४२	३०, ४२
देवो वनस्पतिर्देव	२८, ४३	३०, ४३
देव्यो वज्रयो (वभिषो) भूतस्य	३७, ४	३७, ४
देहि मे ददाभि ते	३, ५०	३, ५८
देवी धियं मनामहे	४, ११	४, १५
देव्या अर्घ्यवस्त्या	२३, ४२	२५, ४४
देव्या मिमाना मनुष्यः	२०, ४२	२२, २७
देव्याय कर्मणे	१, १३	१, १९
देव्याय भर्त्रे नोद्रे	१७, ५६	१८, ५६
देव्याव(अ)ध्वर्यु आ गतः	३३, ३३	३२, ३३
	३३, ७३	३२, ७३
देव्या होतारा ऊर्ध्व	२७, १८	२९, १८
देव्या होतारा प्रथमा.	२९, ३२	३१, ४४
देव्या होतारा शिषजे	२१, १८	२३, १९
द्योग्री भेजुनोडा (ढहा)	२२, २२	२४, ३१
द्या (विवं) मा लेखीरन्तरिक्षं	५, ४३	५, ५४
द्वपुतानस्त्या मारुतो	५, २७	५, ३५
द्वपुभिरक्तुभिः परि	३४, ३०	३३, २४
द्वपुभिरहोभिरक्तुभिः	३५, १	३५, ३६
द्यौः क्षान्तिरन्तरिक्षः	३६, १७	३६, १७
द्यौरसि पृथिव्यसि	१, २	१, ४
द्यौरसिर्त्पुर्वं क्षितिर्दिव	२३, १२	२५, १३
	२३, ५४	२५, ५६
द्यौस्ते पृथिव्यन्तरिक्षं	२३, ४३	२५, ४५
द्यौस्ते पृष्ठं पृथिवी	११, २०	१२, २०
द्वारो देवीरन्वस्य	२७, १६	२९, १६
द्विपदा माधनुष्यदाः	२३, ३४	२५, ३६
द्वे विरूपे चरतः	३३, ५	३२, ५
द्वे स्रुती अमृणवं	१९, ४७	२१, ४९
द्वसः सार्पिरांशुतिः	११, ७०	१२, ७१
द्वसधस्क्रन्द पृथिवी	१३, ५	१४, ५

द्विविधोदाः पिपोपति	२६, २२	
द्रापे अन्धसत्पते	१६, ४७	१७, ४७
द्रुपदादिन मुमुक्षानः	२०, २०	२२, ५
धन्वना या धन्वनाजि	२९, ३९	३१, १४
धर्ता दिवो वि भाति	३७, १६	३७, १६
धाता रातिः सवितेदं	८, १७	९, १७
धानाः करम्मः सफलः	१९, २१	२१, २१
धानानां रूपं कुबलं	१९, २२	२१, २२
धानावन्तं करम्मिणं	२०, २९	२२, १४
धान्यमसि पितुहि	१, २०	१, ३३
धामध्वदसिरेन्द्रो	१८, ७६	२०, ४५
धामं ते विवं	१७, ९९	१९, २२
धिपणासि पर्वती	१, १९	१, ३२
धूम्रान्धसन्तायाळभते	२४, ११	२६, १५
धूमा बध्नीकध्याः	२४, १८	२६, २२
धूरसि धूर्ध्वं धूर्ध्वन्तं	१, ८	१, ११
धृष्टिरस्यपाप्मे	१, १७	१, २७
ध्रुवक्षितिर्ध्रुवयोगिः	१४, १	१५, १
ध्रुवसदं त्वा नृपदं	९, २	१०, २
ध्रुवं ध्रुवेण मनसा	७, २५	७, २८
ध्रुवमसि पृथिवी दृष्ट	१, १७	१, ३८
ध्रुवा असदन्वृतस्य	२, ६	२, ९
ध्रुवा अस्मिन् गौपती	१, १	१, ३
ध्रुवासि धरुणास्तृता	१३, १६	१४, १६
ध्रुवासि धरुणेतो	१३, ३४	१४, ३६
ध्रुवासि ध्रुवोऽयं (ऽस्मिन्)	५, २८	५, ३६
ध्रुवोऽसि पृथिवी	५, १३	५, १८
नक्षत्रेभ्यः स्वाहा	२२, २८	२४, ३८
नक्षत्रासा समनसा	१२, २	१३, २
	१७, ७०	१८, ७०
न तं विदाम य इमा	१७, ३१	१८, ३१
न तस्मात्सि न पिशाचा	३४, ५१	३३, ३९
न तस्य प्रतिमा अस्ति	३२, ३	३५, २५
न ते दृते परमा	३४, १९	३३, १३
न त्वावीर अन्यो दिव्यो	२७, ३६	२९, ४१
नदीभ्यः पौषिष्ठं (घ) मृधीका	२०, ८	३४, ८
नभ उद्वेग	२५, ८	२७, ११
नभश्च नभस्यश्च	१४, १५	१५, १६
नभ आश्रवे चाजिराय	१६, ३१	१७, ३१
नभ उष्णदिगे	१६, २२	१७, २२

नमः कपदिने	१६, २९	१७, २९
नमः कृष्णाय	१६, ३८	१७, ३८
नमः कृत्स्नायतया	१६, २०	१७, २०
नमः पर्णाय च	१६, ४६	१७, ४६
नमः पार्यायना कार्याय	१६, ४२	१७, ४२
नमः शत्रवे	१६, ४०	१७, ४०
नमः शम्भ (वे) वाय	१६, ४१	१७, ४१
नमः शुष्कवाय	१६, ४५	१७, ४५
नमः श्वभ्यः श्वपतिभ्यश्च	१६, २८	१७, २८
नमः समभ्यः	१६, २४	१७, २४
नमः सिद्ध्याय	१६, ४२	१७, ४३
नमः सु ते विरिक्ते	१२, ६३	१३, ६४
नमः सेनाभ्यः	१६, २६	१७, २६
नमः सौम्याय	१६, ३३	१७, ३३
नमः क्षुत्वाय	१६, ३७	१७, ३७
नमस्त आतान.नर्वा	६, १२	६, १६
नमस्त आयुधायाना	१६, १४	१७, १४
नमस्तक्ष्म्यो	१६, २७	१७, २७
नमस्ते अस्तु विद्युते	३६, २१	३६, २१
नमस्ते ह्य मग्न्यव	१६, १	१७, १
नमस्ते रसे कौचिवे	१७, ११	१८, १२
	३६, २०	३६, २०
नमो गणेश्वो	१६, २५	१७, २५
नमो ज्येष्ठाय	१६, ३२	१७, ३२
नमो पूष्णवे	१६, ३६	१७, ३६
नमो बभ्रु (भ्र) ऋष्य (या)	१६, १८	१७, १८
नमो बिल्मिने	१६, ३५	१७, ३५
नमो मात्रे पृथिव्या	९, २२	१०, ३१
नमो मित्रस्य वरुणस्य	४, ३५	४, ४७
नमो वः पितरः ऋषा (शुष्मा) य	२, ३२	२, ५७
नमो वः पितरो रसाय	२, ३२	२, ५७
नमो वसते परि	१६, २१	१७, २१
नमो वन्याय	१६, ३४	१७, ३४
नमो वात्वाय	१६, ३९	१७, ३९
नमो विप्रजङ्गयो	१६, २३	१७, २३
नमो वृक्षभ्यो	१६, १७	१७, १७
	१६, ४०	१७, ४१
नमो ऋष्याय	१६, ४४	१७, ४४
नमो रोहिताय	१६, १९	१७, १९
नमोऽस्तु नीलग्रीवाय	१६, ८	१७, ८

नमोऽस्तु स्त्रेभ्यो वे	१६, ६४	१७, ६४
	१६, ६५	
	१६, ६६	
नमोऽस्तु सप्रेभ्यो	१३, ६	१४, ६
नमो हिरण्यवाहवे	१६, १७	१७, १७
नमो हस्ताय	१६, ३०	१७, ३०
न वत्परो नान्तर	२०, ८२	२२, ६७
नराक्षर सः प्रति शूरो	२०, ३७	२२, २२
नराक्षर स्य महिमा	२९, २७	३१, ३९
नर्मय पुंश्चल	३०, २०	३४, २०
नर्य प्रजां मे पाहि	३, ३७	३, ४६
नवदक्षभिरस्तुवत	१४, ३०	१५, ३४
नवभिरस्तुवत पितरो	१४, २९	१५, ३३
नववि सत्यास्तुवत	१४, ३१	१५, ३५
न वा उ एतन्मयसे	२३, १६	२५, १८
	२५, ४४	
नहि तेषाममा चन	३, ३२	३, ४०
नहि स्पृशमविदन्	३३, ६०	३२, ६०
नाना हि वां देवहित	१९, ७	२१, ६
नाभा पृथिव्याः समिधाने	११, ७६	१२, ७७
नाभिर्मे चित्तं विज्ञानं	२०, ९	२१, १००
नाभ्या आसीदन्तारिक्ष	३१, १३	३५, १३
नार्यस्ते पत्न्यो कोम	२३, ३६	२५, ३८
नाकायित्री बलासत्था	१२, ९७	१३, ९६
निकामे निकामे नः	२२, २२	२४, ३२
निक्रमणं निषदनं	२५, ३८	२७, ४२
नितुलान्वायवा	२७, २९	२९, २९
नीलग्रीवाः क्षितिकण्ठा	१६, ५६	१७, ५६
	१६, ५७	१७, ५७
निविष्टाय स्वाहो	२२, ७	२४, ८
निवेद्यनः सक्तमनो	११, ६६	१३, ६७
निषसाद श्रुतमतो	१०, २७	११, ३७
	२०, २	२१, ९३
नि होता होतृपदने	११, ३६	१२, ३६
नृचक्षसां भ.गोऽसि	१४, २४	१५, २८
नृत्ताय स्रुतं गीताय	३०, ६	३४, ६
नृपदे वेद (ळ) मृगदे वेद्	१७, १२	१८, १२
पक्ष्मस्यै निधनवन्	१३, ५८	१४, ६५
पञ्चदशसुवा सौमः	१५, ११	१६, २०
पञ्चदिशो दीवीर्यज्ञ	१७, ५४	१८, ५४

पय नयः सरस्वती	१४, ११	३३, ५
पयस्वन्ताः पुष्प आ	२३, ५२	२५, ५४
पयानि-पयस्तास्तुवता	१४, ३०	१५, ३५
पयानिर्वाचो पावनी	१४, १०	१५, १३
पयस्वयः परिपति	३४, ४२	३३, ३०
पयः प्रविश्यां पय	१८, ३६	२०, ७
पयसा क्षुर्कमयुतं	१९, ८४	३१, ८१
पयसो रूपं ययवा	१९, २३	२१, २३
पयसो रेत आयुतं	३८, २८	३८, २६
परं मृत्यो मनु परेहि	३५, ७	३५, ४०
परमस्याः परावतो	११, ७२	१२, ७३
परमेष्ठी त्वा सादयद्	१५, ५८	१५, ६४
परमिष्ठपमिधीतः	८, ५४	९, ३८
परस्या आधि संवतो	११, ७१	१२, ७२
परि ते वृत् (ऋ) ओ रथो	३, ३६	३, ४४
परि ते चन्वन्तो	१६, १२	१७, ११
परि त्वा गिर्वन्तो	५, २९	५, ३७
परि त्वाभि पुरं वयं	११, २६	१२, २६
परि व्यापृष्टिषी	३२, १२	३५, ३१
परि नो (ओ हेती) रुद्रस्व	१६, ५०	१७, ५०
परि मासे दुष्परिताद्	४, २८	४, ४०
परि बाजपतिः	११, २५	१२, २५
परिचरिषि परि त्वा	६, ६	६, ७
परीतो विद्यता सुतः	१९, २	२१, २
परीत्य भूतानि परीत्य	३२, ११	३५, ३०
परिभि गामनेवत	३५, १८	३५, ५१
परो दिवा पर एना	१७, १९	१८, २९
पयमानः सो अय नः	१९, ४२	२१, ४४
पवित्रेण पुनीहि मा	१९, ४०	२१, ४२
पवित्रे स्तो वैष्णव्यो	१, १२	१, १६
	१, ३१	१, ४८
	४, ४	४, ५
	१०, ६	११, १३
पञ्चभिः पशूनामो	१९, २०	२१, २०
पञ्चबाह्व न मे पञ्चीर्हो	१८, ३७	१९, ३९
पञ्चबाह्वो विराज	२४, १३	२६, १७
पातं नो अधिना विवा	२०, ६२	२२, ४७
पावक्या यवितकन्त्या	१७, १०	१८, २१
पावक्यर्वाः शुक्रवर्चा	१२, १०७	१३, १०६
पावक्य नः सरस्वती	२०, ८४	२२, ६९

पाहि नो अम एकवा	२७, ४३	
पिता नोऽसि पिता नो	३७, २०	३७, १९
पितुं वृ स्तोत्रं महो	३४, ७	३३, २
पितृभ्यः स्वाध्यायिभ्यः	१९, ३६	२१, ३६
पीनो अन्ना रयिदुषः	२७, २३	२९, २३
पुत्रमिव पितरावधिनी	१०, ३४	११, ४७
	२०, ७७	२२, ६२
पुनन्तु मा देवजनाः	१९, ३९	२१, ४१
पुनन्तु मा पितरः	१९, ३७	२१, ३८
पुनन्तु मा पितामहाः	१९, ३७	२१, ३९
पुनरासय सदनमपथ	१२, ३९	१३, ४०
पुनरुर्जा निवर्तस	१२, ९	१३, १०
	१२, ४०	१३, १४
पुनर्नः पितरो मनो	३, ५५	३, ६३
पुनर्मनः पुनरायुर्ग	४, १५	४, २०
पुनस्त्वादित्या रुद्रा	१२, ४४	१२, ८५
		१३, ४५
पुनाति ते परिक्षुतः	१९, ४	२१, ४
पुरा कूरस्व विदुषो	१, २८	१, ४५
पुरीष्यासो अग्रयः	१२, ५०	१३, ५१
पुरीष्योऽसि विश्वमरा	११, ३२	१२, ३१
पुरुदत्तो विदुष्य	८, ३०	९, २९
पुरुष एवेदः सर्व	३१, २	३५, २
पुरुषभृगव्यन्त्रमसौ	२४, ३५	२६, ३९
पूर्णा वर्षि परा पत	३, ४९	३, ५७
पूषणं वणिष्ठुनाद्	२५, ७	२७, १०
पूषन्ताव अतो वयं	३४, ४१	३३, २९
पूषेकर्म यम सूर्य		४०, १६
पूषा पञ्चाक्षरेण	९, ३२	१०, ४१
पूषो स्वाहा पूषे	२२, २०	२४, २८
पूषामि त्वा चितये	२३, ४९	२५, ५१
पूषामि त्वा परमन्तं	२३, ६१	२५, ६३
पूषिभि देवयजन्वो	१, २५	१, ४१
पूषिषी च न इन्द्रश्च	१८, १८	१९, ३०
पूषिषी छन्दोऽन्तरिक्षं	१४, १९	१५, २०
पूषिष्या अहमुदन्तरिक्ष	१७, ६७	१८, ६७
पूषिष्याः पुरीषमस्यन्वो	१४, ४	१५, ४
पूषिष्याः सपस्थादग्निं	११, १६	१२, १६
पूषिष्यै वर्मासि पूषिषि	१, २५	१, ४१
पूषिष्यै स्वाहान्तरिक्षाय	२२, २९	२४, ४१

पृथक्स्तिरध्वानपृथिः	२४, ४	२६, ६	प्र मन्महे कवसा	३४, १६	३३, १०
पृषदसा मदतः	२५, २०	२७, २४	प्रमुख पन्वनस्त्व	१६, ९	१७, ९
पृष्टो दिवि पृष्टो	१८, ७३	२०, ४२	प्र याभिर्वांसि क्षाम्ना	२७, २७	२९, २६
पृष्टीं राष्ट्रमुदरम ५ सौ	२०, ८	२१, ९९	प्र व दन्नाय बृहते	३३, ९६	
प्रवासिनो हवामहे	३, ४४	३, ५२	प्र वातुमच्छा बृहती	३३, ५५	३२, ५५
प्रजापतये च वायवे	२४, ३०	२६, ३४	प्र वाहजे सुप्रया	३३, ४४	३२, ४४
प्रजापतये त्वा जुष्टं	२२, ५	२४, ४	प्र वीरया सुचयो	३३, ७०	३२, ७०
प्रजापतये पुरुषान्	२४, २९	२६, ३३	प्र वो महे मन्दमानाय	३३, २३	३२, २३
प्रजापतये ब्रह्मक्षत्रं	२२, ४	२४, ४	प्र वो महे महि नमो	३४, १७	३३, ११
प्रजापतिः सम्प्रियमाणः	३९, ५	३९, ४	प्रसव भस्मना योनिमपव	१२, ३८	१३, ३९
प्रजापतिर्वैश्वकर्मा	१८, ४३	२०, १३	प्रस्तरेण परिधिना	१८, ६३	२०, ३३
प्रजापतिर्वृषासि	८, १०	८, ११	प्रागपागुदगधराक्	६, ३६	६, ४९
प्रजःपतिश्चरति गर्भे	३१, १९	३५, १९	प्राचीनं बहिः प्रदिशा	२९, २९	३१, ४१
प्रजापतिष्टया सादयतु	१३, १७	१४, १७	प्राचीमनु प्रदिशं प्रेहि	१७, ६६	१८, ६६
प्रजापते न त्वदेता	१०, २०	११, २९	प्राच्ये दिशे स्वाहावीच्यै	२२, २४	२४, ३४
	२३, ६५	२५, ६७	प्राणं मे पाशपातं मे	१४, ८	१५, ७
प्रजापतेस्तपसा	२९, ११	३१, ११	प्राणदा अपानदा	१७, १५	१८, १५
प्रजापती त्वा देवता	३५, ६	३५, ३९	प्राणपा मे अपानपाः	२०, ३४	२२, १९
प्रजाभ्यस्त्वा प्रजास्त्वानु	४, २५	४, ३५	प्राणश्च मेऽपानश्च	१८, २	१९, १४
प्र तद्विष्णुस्तवते	५, २०	५, २६	प्राणपानी मे पाहि		२, २६
प्र तद्वीचेदमृतं	३२, ९	३५, २८	प्राणाय त्वेदानाय	१, २०	१, ३४
प्र ते क्षत्रे प्रति तिष्ठामि	२०, १०	२१, १०१	प्राणाय मे वचोदा	७, २७	९, १
प्रतिपदसि प्रतिपदे	१५, ८	१६, १३	प्राणाय स्वाहापानाय	२२, २३	२४, ३३
प्रति पन्थामपराहि	४, २९	४, ४१		२३, १८	२५, २०
प्रतिश्रुत्स्वा अर्तनं	३०, १९	३४, १९	प्रातरग्निं प्रातरिन्द्र	३४, ३४	
प्रति स्पष्टो विस्वज	१३, ११	१४, ११	प्रातर्जितं भगमुग्र	३४, ३५	३३, २८
प्रतिधिना पृथिव्या	१५, ६	१६, १०	भिवंकर [बहुकर] भेयस्कर	१०, २८	११, ४०
प्रतीचीमारोह	१०, १२	११, २०	प्रेता जयता नर इन्द्रो	१७, ४६	१८, ४६
प्रतूर्तं वाजिपादव	११, १२	१२, १२	प्रेसा एत्ये सं वाय	२७, ४५	२९, ५०
प्रतूर्वमेष्टवकाम	११, १५	१२, १५	प्रेदमे ज्योतिष्मान्	१२, ३२	१३, ३३
प्रत्यग्रेषु प्रति	२०, १०	२१, १०२	प्रेक्षो अमे दीहिहि	१७, ७६	१८, ७६
प्रत्युष्ट २ रक्षः	१, ७	१, १०	प्रेतु ब्रह्मणस्पतिः	३३, ८९	३७, ७
	१, २९	१, ४६		३७, ७	
प्रथमा द्वितीयैः	२०, १२	२१, १०४	प्रेतु बाजीकनिकद्व	११, ४६	१२, ४६
प्रथमा वा २ सरथिना	२९, ७	३१, ७	प्रेथेभिः प्रैषानामोति	१९, १९	२१, १९
प्र नूनं ब्रह्मणस्पतिः	३४, ५७	३३, ४५	प्रोषदधो न यवसे	१५, ६२	१६, ८३
प्र नो यच्छत्रवर्षमा	९, २९	१०, ३७	प्रोक्षमाणः सोम आगतो	८, ५६	९, ४०
प्र पर्वणस्व वृषभस्य	१०, १९	११, २८	फल्लुल्लोहितोर्णा पल्लो	२४, ४	२६, ७
प्र-आयमभिर्नरैस्तस्य	१२, ३४	१३, ३५	बद् सूर्यं भवसा	३१, ४०	३२, ४०
प्र वाहवा सिस्तुतं	२१, ९	२३, ९	वज्रमहौ २ अक्षि	३३, ३९	३२, ३९

बर्हिषवः पितर	१९, ५५	२१, ५५
बलविशाय स्थविरः	१७, ३७	१८, ३७
बह्वीनां पिता	२९, ४२	३१, १८
बस्तो वयो विवर्त्त	१४, ९	१५, १०
बाहू मे बलमिन्द्रियम्	२०, ७	२१, ९८
बीभत्सायै पील्वसं	३०, १७	३४, १७
बृहच्छन्दो रथन्तरं	१५, ५	१६, ७
बृहती छन्दोऽनुष्टुप् छन्दो	१४, १८	१५, १९
बृहदिन्द्राय गायत	२०, ३०	२२, १५
बृहन्मावांसि वानस्पत्याः	१, १५	१, २३
बृहदिन्द्राय एषां	३३, २४	३२, २४
बृहस्पतिर्देवानां		२, २१
बृहस्पतिना ब्रह्मणा	१०, ३०	११, ४३
बृहस्पते अति यद्व्यो	२६, ३	२८, ४
बृहस्पते परिदीया	१७, ३६	१८, ३६
बृहस्पते वार्षजय	९, ११	१०, १५
बृहस्पते सवितर्बोध	२७, ८	२९, ८
बोधो मे अस्य वचसो	१२, ४२	१३, ४२
ब्रह्म क्षत्रं पवते	१९, ५	२१, ५
ब्रह्म ब्रह्मणं प्रथमं	१३, ३	१४, ३
ब्रह्मणस्पते त्वमस्य	३४, ५८	३३, ४६
ब्रह्मणे ब्राह्मणं क्षत्राय	३०, ५	३४, ५
ब्रह्म ह२ ह क्षत्रं ह२ ह	५, २७	५, ३६
	६, ३	६, ४
ब्रह्मराजन्याभ्यां शूद्राय	२६, २	२८, ३
ब्रह्मवनि त्वा क्षत्रवनि	५, २७	५, ३५
	६, ३	६, ४
ब्रह्मं सूर्यसमं ज्योतिः	२३, ४८	२५, ५०
ब्रह्मणि मे सतयः	३३, ७८	३२, ७८
ब्राह्मणमथ विदेयं	७, ४६	९, ११
ब्राह्मणासः पितरः	२९, ४७	
ब्राह्मणोऽस्य मुखमासीद्	३१, ११	३५, ११
भग एव भगवो२	३४, ३८	
भग प्रवेतर्भग	१४, ३६	
भद्रं कर्णेभिः शृणुयाम	२५, २१	२७, २५
भद्राऽउत प्रचस्त्यो	१५, ३९	१६, ६१
भद्रो नोऽभिमिराहुतो	१५, ३८	१६, ६०
भद्रो मेऽसि प्रचयवस्व	४, ३४	४, ४६

भगवतं नः समनसो	५, ३	५, ३
	१२, ६०	१३, ६१
मायै दानोद्वारं	३०, १२	३४, १२
मुष्टुः मुष्टयो यज्ञो	१८, ४२	२०, १२
मुषो यज्ञस्य रजसध	१३, १५	१४, १५
	१५, २३	१६, ४४
भूताय त्वा नारातये	१, ११	१, १४
भू[भुव] पतये स्वाहा	२, २	२, ३
भूम्या आबुनालमते	२४, २६	२६, ३०
भूरसि भूमिरस्यदितिः	१३, १८	१४, १८
भूर्भुवः स्वः तत्सवितुर्व	३६, ३	३६, ३
भूर्भुवः स्वः सुप्रजाः	३, ३७	३, ४५
	७, २९	९, ५
	८, ५३	९, ३७
भूर्भुवः स्वर्बौरिव भूम्या	३, ५	३, ५
भूर्भुवः स्वर्कजी३ऽछाचो३	२३, ८	२५, ९
भेषजमसि भेषजं	३, ५९	३, ६७
मखस्य शिरोऽसि	११, ५७	१२, ५९
	३७, ८	३७, ८
मघवे स्वाहा माधवाय	२२, ३१	२४, ४४
मधु नक्तसुतोपसो	१३, २८	१४, ३०
मधुमतीर्न इषत्कृधि	७, २	७, १
मधुमाघो वनस्पतिः	१३, २९	१४, ३१
मधु वाता ऋतापते	१३, २७	१४, २९
मधुष्व माधवस्य	१३, २५	१४, २६
मध्या यज्ञं नक्षसे	२७, १३	२९, १३
मनश्छन्दः कृषिश्छन्दो	१४, १९	१५, २१
	१५, ४	१६, ४
मनसः काममाकृति	३९, ४	३९, ३
मनस्त आप्त्यायतां	६, १५	६, १९
मनस्त्वापु स्वाहा	७, ६	७, ३
मनो गायत्र्यै		२, २०
मनो जूतिर्जुततामोऽथस्य	२, १३	२, २९
मनो न वेपु हवनेषु	७, १७	७, १६
मनो न्वाहामहे	३, ५३	३, ६१
मनो मे तर्पयत	६, ३१	६, ४४
मन्यवेऽयं तर्प	३०, १४	३४, १४
मयि गृह्णाव्यमे (म) जामि	१३, १	१४, १
मयि ब्रह्मिन्द्रियं	३८, २७	३८, २६

मणीदमित्र इन्द्रियं	१, १०	२, १८
मनुः प्राजापत्य उलो	२४, ३१	२६, ३५
मरुताः स्वर्ग्या विद्युषां	२५, ६	२७, ९
मरुतो यस्य हि ज्ञेये	८, ३१	९, ३०
मस्त्यन्तं वृषभं	७, ३६	७, ३६
मरुतौऽइन्द्र वृषभो	७, ३८	१८, १०
मर्माणि ते वर्मणा	१७, ४९	१८, ४९
महाकन्दैरिन्द्रः	२५, ३	२७, ५
महोऽइन्द्रो भुवरा	७, ३९	७, ३९
महोऽइन्द्रो व भोजसा	७, ४०	७, ४०
महोऽइन्द्रो वज्रहस्तः	२६, १०	२८, ११
महःनम्यो रेवयो	२३, ३५	२५, ३७
महि त्रिणामवोऽस्तु	३, ३१	३, ३९
मही धीः पृथिवी च न	८, ३२	९, ३१
	१३, ३२	१४, ३४
महीनां पयोऽति	४, ३	४, ४
महीम् पु नतरः	२१, ५	२३, ५
महो अग्नेः सभिधानस्य	३३, १७	३३, १७
महो अग्नेः सरस्वती	२०, ८६	२२, ७१
मा छन्दः प्रमा छन्दः	१४, १८	१५, १८
मा त इन्द्र ते बर्ष	१०, २२	११, ३२
माता च ते पिता च ते	२३, २४	२५, २६
	२३, २५	२५, २७
मातेष पुत्रं पृथिवी	१२, ६१	१३, ६२
मा त्वामिर्ष्यन्वी	२५, ३७	२७, ४१
मा त्वा तपसिभव	२५, ४३	
मा नः सः लो अरयो	३, ३०	३, ३८
मा न लोके तमये	१६, १६	१७, १६
मा नो मह्यन्तमुत्त	१६, १५	१७, १५
मा नो मित्रो वरुणो	२५, २४	२७, २८
मायो मोषधीर्देवः सीर्षाग्ने	६, २२	६, ३०
मा मेमां संविषया	१, २३	१, ३९
	६, ३५	६, ४८
मा मा हिः संविजिता	१२, १०२	१३, १०१
मा वरः रावस्तरेभ्य	४, २२	४, ३१
मा नो रिक्ता	१२, ९५	१३, ९७
मा तु मित्रा	११, ६८	१२, ६९
माहिर्धुर्वाः वृषाङ्गः	६, १२	६, १५
	८, १३	९, २३
मित्रः दुवे एतदङ्गं	३३, ५७	३३, ५७

मित्रः सः स्वज पृथिवी	११, ५३	१२, ५४
मित्रम् न इन्द्रम्	१८, १७	१९, २९
मित्रस्त्वा पवि व्रीतां	४, १९	४, २६
मित्रस्य चरणीभूतो	११, ६२	१२, ६४
मित्रस्य त्वा चक्रुषा		२, २२
मित्रस्य मा चक्रुषे	५, ३४	५, ४३
मित्रावरणाभ्यां त्वा	७, २३	७, २५
मित्रो न एहि क्षुमित्रम्	४, २७	४, ३८
मित्रो नवाक्षरेण	९, ३३	१०, ४२
मीढु (महु) द्रम शिवतम	१६, ५१	१७, ५१
मुखः सवस्व क्षिर इत्	१९, ८८	२१, ८५
मुखन्तु मा तपस्या	१२, ९०	१३, ९१
मूर्धनं दिवो अरति	७, २४	७, २६
	३३, ८	३३, ८
मूर्धा त्वयः प्रजापतिः	१४, ९	१५, ९
मूर्धासि राक् प्क्षसि	१४, २१	१५, २३
मूलेभ्यः स्वाहा प्राक्काभ्याः	२२, २८	२४, ४०
मृगो न भीमः कुचरो	१८, ७१	२०, ४०
मेधां मे वरुणो	३२, १५	
मो वृ ण इन्द्राज इत्तु	३, ४६	३, ५४
म आत्मदा वरुणा	२५, १३	२७, १७
म इन्द्र इन्द्रियं वपुः	२०, ७०	२२, ५५
म इमा विधा भुवनानि	१७, १७	१८, १७
म इमे यावापृथिवी	२९, ३४	३१, ४६
म एतः वन्तश्च	१६, ६३	१७, ६३
मं कन्दसी अवसा	३२, ७	३३, ३४
मा प्राणतो निमित्तो	२३, ३	२५, ३
	२५, ११	२७, १५
वक्तव्यो वाकुन्तिष्ठ	२३, २२	२५, २४
वक्तव्यो वाकुन्तक	२३, २३	२५, २५
वज्रमानस्य परिधि	२, ३	३, ४
वजा नो मित्रावरणा	३३, ३	३२, ३
वज्रमिरावन्ते प्रहा	१९, २८	२१, २८
वज्राग्रतो वरुणैति	३४, १	३३, १
वज्र वर्गं गच्छ	८, २२	९, २२
वज्र मनस्य (सं च) त उप	२, १९	२, ४५
वज्रस्य वीहो विततः	८, ६२	
वज्र-वज्रा नो ज्ञाने	२७, ४२	२९, ४७
वज्रेण वज्रवज्रम्	३१, १६	३५, १६
वज्रो देवानां प्रत्येति	८, ४	८, ३
	३३, २८	३२, २८

यतो स्वाहा धावते	२५, ८	२४, १०
यतो- यतः समीहसे	२६, २२	२६, २२
यतो यात्राश्रिता	२५, ३४	२७, ३८
यतो यथिन्नमिष्यते	२९, ४१	२१, ४३
यतो सादे महसा	२५, ४०	
यतो सौम विधि उयोतिः	६, ३३	६, ४६
यतो सोमा दाम्यं नम	७, २	७, २
	८, ४९	८, ३१
यत्सुखं यवयुः	३१, १०	३५, १०
यत्सुखेय हविषा	३१, १४	३५, १४
यत्प्रज्ञामनुत चेतो	३४, ३	
यत्र भारा ज्वयेता	१८, ६५	२०, ३५
यत्र यापाः सम्पतन्ति	१७, ४८	१८, ४८
यत्र यज्ञ च क्षत्रं	२०, २५	२२, १०
यन्नेन्द्र यत्सुख	२०, २६	२२, ११
यन्नीषधीः सममता	२२, ८०	२३, ८१
यचेमां वाचं कल्पानी	२६, २	२८, २; ३
यदकन्दः प्रथमं	२९, १२	३१, २४
यद्ये कानि कानि	२१, ७३	२२, ७४
यद्वपुषिहिरण्य	२१, ७४	२२, ७५
यद्य रितः रसिनः	२९, ३५	२१, ३५
यद्य कथं वृत्रहर	३३, ३५	३२, ३५
यद्य हर उदिते	३३, २०	३२, २०
यद्यद्य कविषी	२५, ३२	२७, ३६
यद्यद्य वास उप	२५, ३९	२७, ४३
यद्यद्या जङ्घनेषाः	२३, २८	२५, ३०
यदाकृतास्तमसुलो	१८, ५८	२०, २८
यदपिषिष जतरं	२९, ११	२१, १०
यदायी अज्जा इति	२०, १८	२२, ४
यदायप्रन्यासायना	३४, ५२	३३, ४०
यदि जाम्पयदि स्वप्न	२०, १६	२२, ३
यदि दिवा यदि नक्षत्र	२०, १५	२२, २
यदिमा राजवन्	२२, ८५	२३, ८६
यद्यद्यद्यद्यद्य	२५, ३३	२७, ३७
यद्यमे यदरणे	३, ४५	३, ५३
	२०, १७	२२, ४
यदत्तं यत्पराधर्मं	१८, ६४	२०, ३४
यदेवा देवदेव (अ) नं	२०, १४	२२, १
यदेवास्ते सनातन्युं	२३, २९	२५, ३१
यदाभिनी वाय	२५, ३१	२७, ३५

यद्वातो अयो अगनी	२३, ७	२५, ७
यद्वाहिष्ठं तवमये	२६, १२	
यद्यरिणो यद्यमनि	२३, २०	२५, ६२
	२३, ३१	२५, ३३
यद्विष्यसुखी	२५, २७	२७, ३१
यन्ता च मे धर्ता	१८, ७	१९, १९
यं ते देवी निर्वर्तिः	२२, ६५	२३, ६६
यन्त्री राव् यन्मयसि	१४, २२	१५, २४
यसिर्गिजा रेकणसा	२५, २५	२७, २९
यधीक्षणं सौस्पचन्या	२५, ३६	२७, ४०
यन्मे छिद्रं चक्षुषी	३६, २	३६, २
यमते कन्यवाहन	२९, ६४	२१, ६४
यमते पुस्त्यस्यमवा	६, २९	६, ४२
यमधिना जपुचेरा	२९, ३४	२१, ३४
यमधिना सरस्वती	२०, ६८	२१, ५३
यमाय स्वागिरिपते	३८, ९	३८, ९
यमाय त्वा मसाय त्वा	३७, ११	३७, ११
यमाय यमस्यमयर्ध्वो	३०, १५	३४, १५
यमाय स्वाहान्तकाय	३९, १३	३९, १२
यमेन दर्मां श्रित	२९, १३	३१, २५
यं परिधिं पर्वधरणा	२, १७	२, २३
ययोरोजसा रुक्मिता	८, ५९	९, ४५
यवानां भगोऽसि	१४, २६	१५, ३१
यधिदापो महिना	२७, २६	२९, ३६
यस्तु सर्वाणि भूतान्या	४०, ६	४०, ६
यस्ते अय कणवद्भद्र	१२, २६	१३, २७
यस्ते (देवसोमा) अयसनिर्मसो	८, १२	८, १३
यस्ते इप्स रुक्मन्ति	७, २६	७, २९
यस्ते प्राणः पञ्चद		१, ५०
यस्ते रसः सम्भृत	१९, ३३	२१, ३३
यस्ते स्तनः चाक्षयो	३८, ५	३८, ५
यस्माज्जातं न पुरा	३२, ५	३५, २६
यस्मात् जतः परो	८, ३६	८, १७
यस्मिन्सर्वोणि भूतानि	४०, ७	४०, ७
यस्मिन्श्वास ऋधमास	२०, ७८	२२, ६३
यस्मिन्नुचः सप्त	३४, ५	
यस्य जुर्मो गृहे	१७, ५२	१८, ५२
यस्य प्रयाणमन्य	११, ६	१२, ६
यस्यावं विश आर्वो	३३, ८२	३२, ८२
यस्यास्ते वीर आसन्	१२, ६४	१३, ६५

यस्तेने हिमवन्तो	२५, १२	२७, १६
यस्वै ते यज्ञियो	८, २९	९, २८
यस्यौषधीः प्रसपर्य	१२, ८६	१३, ८७
या इषवो यक्षुषाणा	१३, ७	१४, ७
या ओषधीः पूर्वा जाता	१२, ७५	१३, ७६
या ओषधीः सोमराशी	१२, ९२	१३, ९३
	१२, ९३	१३, ९४
योरऽऽवह उद्यतो	८, १९	९, १९
या मेधां देवगणा	३२, १४	३५, ३३
याः कस्मिन्विर्वा अफला	१२, ८९	१३, ९०
याः सेना अमीत्वरिः	११, ७७	१२, ७८
या तव तनूरियन्	५, ६	५, ८
या तव तनूर्गव्यभूदेवा	५, ४०	५, ५०
या ते अमेयः द्यावा	५, ८	५, १२
या ते पर्मे दिव्या भुगवा	३८, १८	३८, १८
या ते भामानि परमाणि	१७, २१	१८, २१
या ते भामानि हविषा	४, ३७	४, ४७
या ते भामान्युस्मसि	६, ३	६, ३
या ते रूद्र शिवा तनूः	१६, २	१७, २
	१६, ४९	१७, ४९
या ते हेमिमहि (जमु) द्यम	१६, ११	१७, ११
यामिषुं गिरिचान्त हस्ते	१६, ३	१७, ३
यावती श्रावापृथिवी	३८, २६	३८, २५
या वां कथा मधुमत्पथिना	७, ११	७, १०
या वो देवाः सर्वे रुचो	१३, २३	१४, २३
	१८, ४७	२०, १७
या व्याघ्रं विपुचिकेभौ	१९, १०	२१, ९
या कानेन प्रतनोषि	१३, २१	१४, २१
याथेदमुपपृथ्वन्ति	१२, ९४	१३, ९५
यास्ते अग्ने सर्वे रुचो	१३, २२	१४, २२
	१८, ४६	२०, १६
मुकेन मनसा	११, २	१२, २
मुक्-वाच सविता	११, ३	१२, ३
मुक्वा हि देधिना	८, ३४	८, १४
मुक्वा हि देवहृतमौ	१३, ३७	१४, ३९
	३३, ४	३२, ४
मुने वां ब्रह्म पुर्य	११, ५	१२, ५
मुञ्जते मन उन	५, १४	५, १९
	११, ४	१२, ४
	३७, २	३७, २

मुञ्जन्ति ब्रह्मसर्वं	२३, ५	२५, ५
मुक्जनयस्य काम्वा हरी	२३, ६	२५, ६
मुक्वाधाः रासभं	११, २३	१२, २३
मुञ्जानः प्रथमं	११, १	१२, १
मुनफ सीरा वि मुगा	१२, ६८	१३, ६९
मुपं तमिन्द्रापर्यता	८, ५३	९, ३६
मुषन् सुदाममादिना	१०, ३३	११, ४६
	२०, ७६	२२, ६१
मुष्या इन्द्रोऽ इणीत	१, १३	१, १८
मूपप्रस्त्र उत ये	२५, २९	२७, ३३
ये अमयः पावजन्वा	१८, ६७	२०, ३६
ये अमिष्याता	१९, ६०	२१, ६०
ये नैह पितरो	१९, ६७	२१, ६८
ये जनेषु मसिम्ब	११, ७९	१२, ८०
ये तीर्षानि प्रचरन्ति	१६, ६१	१७, ६१
ये ते पन्थाः सवितः	३४, २७	३३, २१
ये त्वाहिहृत्वे मषवन्	३३, ६३	३२, ६३
ये देवा अभिनेत्राः	९, ३६	११, २
ये देवा देवानां यज्ञिया	१७, १३	१८, १३
ये देवा देवेष्वपि	१७, १४	१८, १४
ये देवास्तो दिव्येकदश	७, १९	७, २०
ये देवा मनोज्ञाता	४, ११	४, १६
येनऽक्षयवस्तपसा	१५, ४९	१६, ७१
ये नः पूर्वं पितरः	१९, ५१	
ये नः सपत्ना अप	३४, ४६	३३, ३४
येन धाता बृहस्पते		३, ७५
येन कर्माण्यपसो	३४, २	
येन वीरमा पृथिवी	३२, ६	२९, ३३
येन बहसि सद्यं	१५, ५५	१६, ७७
	१८, ६२	२०, ३२
येना पावक चक्षसा	३३, ३२	३२, ३२
येना समस्त्य संसहौ	१५, ४०	१६, ६२
येनैर्द भूतं मुपनं	३४, ४	
येऽजेषु विविगन्ति	१६, ६२	१७, ६२
ये पथां पथिरक्षय (क्षिण)	१६, ६०	१७, ६०
ये भूतानामधिपतयो	१६, ५९	१७, ५९
ये रूपाणि प्रतिमुञ्जमाना	२, ३०	२, ५५
ये धाजिनं परिपश्यन्ति	२५, ३५	२७, ३९
ये वामी रोचन्ते दिवो	१३, ८	१४, ८
ये वृक्षेषु द्युपिञ्जरा	१६, ५८	१७, ५८

वेद्याभ्ययेति प्रवसन्त्येषु	३, ४२	३, ४९
ये समानाः समनसः	१९, ४५	२१, ४७
ये समानाः समनसो	१९, ४६	२१, ४८
यो अग्निः कन्दबाहनः	१९, ६५	२१, ६५
यो अग्निरग्नेरप्य	१३, ४५	१४, ४७
यो अर्धन्तं विचारं सति	२२, ५	२४, ५
यो अस्मभ्यमराती	११, ८०	१२, ८१
योगे योगे तवस्तरं	११, १४	१२, १४
यो देवेभ्य आतपति	३१, २०	३५, २०
यो नः पिता जनिता	१७, २७	१८, २७
यो भूतानामधिपतिः	२०, ६२	२२, १७
यो देवान्यो अमीवहा	३, २९	३, ३७
यो नः शिवतलो	११, ५१	१२, ५२
	३६, १५	३६, १५
रक्षसां मागोऽसि	२, २३	२, ४१
	६, १६	६, २०
रक्षोऽयं वसगहनं	५, २३	५, २८
रक्षोहणो यो वसगहनः	५, २५	५, ३१
रक्षोहणी वसगहना	५, २५	५, ३२
रक्षोहा विषवर्धभिः	२६, २६	
रजसा हरिणीः सीसा	२३, ३७	२५, ३९
रयावहनं हरिरस्य	२९, ४५	
रये तिष्ठन्नपति	२९, २३	३१, २१
रथिष्य ये रादथ्य	१८, १०	१९, २३
रश्मिना सत्याय सत्यं	१५, ६	१६, ९
राजन्तमभ्यराण्यं	३, २३	३, ३१
रायसि प्राचीविन्	१४, १३	१५, १६
	१५, १०	१६, १६
रातिं सत्पतिं गृहे	२२, १३	२४, १७
राया वयं ससवां सो	७, १०	७, ९
राये जु यं अरुद	२७, २४	२९, २४
रक्षोयस्तीमा भूयो	४, १६	४, २३
रुचं नो धेहि त्राहणेभु	१८, ४८	२०, १८
रुचं त्राहं जनयन्तो	३१, २१	३५, २१
रुजासि रुजासि (रुजासि)	१०, ८	११, १६
रुद्र यतो किमि (कवि) परं	१०, २०	११, ३०
रुमाः सः सृज्य पृथिवी	११, ५४	१२, ५५
रुमो हृवमानौ	८, ५८	९, ४४
रुमेण यो रूप मभ्यामां	७, ४५	९, १०
रुतो भूर्जं वि जहाति	१९, ७६	२१, ७४

रेवती रमध्यामसिन्	३, २१	३, २८
रेवती रमधं गृहस्पते	६, ८	६, ९
रोहितो धूमरोहितः	२४, २	२६, ३
रुद्राग्रं पविरेवसुवेव	१२, ७१	११, ७२
लोकं पूज छिद्रं (छिद्रि)	१२, ५४	१३, ५५
	१५, ५९	१६, ८०
रौमध्वः स्वाहा	३९, १०	३९, ९
रौमानि प्रवर्तिर्मम	२०, १३	२१, १०६
रुद्रयन्तीवेदा गनीगन्ति	२९, ४०	३१, १६
रुद्रस्पतिरवकुडो	२०, ४५	२२, १०
रुद्रस्पतेऽव सुजा	२७, २१	२९, २१
रुद्रस्पते वीरुवदो	२९, ५२	३१, २०
रुनेषु व्यन्तारिषं ततान	४, ३१	४, ४३
रुवं ते अथ ररिमा	१८, ७५	२०, ४४
रुवं नाम प्रवामा	१७, ९०	१९, ४
रुवः सीम जते तप	३, ५६	३, ६४
रुवस्तनी रुवस्तनं	३, १८	३, २५
रुवः हि त्वा प्रवति	८, २०	९, २०
रुवः क्षत्रभिन्निर्न	२०, ७२	२२, ५७
रुवः प्रावितामुव	३३, ४६	३५, ४६
रुवस्तनीताम्यममसि	४, ३६	४, ४८
रुवः सीमं रुवस्तनस्य	३३, ४४	३४, ४६
रुवस्तनसि प्रति त्वा	१, १६	१, २५
रुवोभिर्भुतुनादिना	२१, २५	२३, २६
रुवोर्भुतुनादिना	२४, ३८	२६, ४२
रुवो र्वीवसि वने	६, ११	६, १५
रुवस्तान रुविजस्य	२४, २०	२६, २४
रुवस्तान रुविजस्य	२१, २३	२३, २४
रुवस्तनोदरादरेण	१, ३४	१०, ४३
रुवस्तनो रुवस्तन	११, ५८	१२, ५९
रुवस्तनो रुवस्तन	११, ६५	१२, ६६
रुवस्तनो रुवस्तन	२३, ८	२५, ८
रुवस्तनो रुवस्तन	११, ६०	१२, ६१
रुवस्तनो रुवस्तन	१८, १५	१९, २७
रुवस्तनो रुवस्तन	२४, २७	२६, ३१
रुवस्तनो रुवस्तन	२, १६	२, ३१
रुवस्तनो रुवस्तन	२, ८	२, १२
रुवस्तनो मागोऽसि	१४, २५	१५, २९
रुवोः पवित्रमसि वीरसि	१, २	१, ३६
रुवोः पवित्रमसि सतपार्	१, ३	१, ५६

वस्वस्यदितिरस्या	४, २१	४, २८
वह वयो जातवेदः	२५, २०	२५, ५३
वाचं ते शुण्धामि	६, १४	६, १८
वाचस्पतये पवस्व	७, १	७, १
वाचस्पतिं विश्वकर्माणं	८, ४५	८, २६
	१७, २३	१८, २२
वाचे स्वाहा प्राणाय	१९, ३	१९, २
वाचः पुरस्तादुत	१८, ३४	२०, ५
वाचस्य मे प्रसवस्य	१८, १	१९, १३
वाचस्य जु (वाचस्तेवं) प्रसवः	१५, २५	१०, ३३
वाचस्य जु प्रसवे	९, ५	१०, ७
	१८, ३०	२०, १
वाचस्य मा प्रसव	१७, ६३	१८, ६३
वाचस्तेवं प्रसवः	९, २३	१०, ३२
वाचस्तेवां प्रसवः	९, २४	१०, ३४
वाचाव स्वाहा प्रसवाव	१८, २८	१९, ४०
	२२, ३२	२४, ४५
वाजिनो वायोऽयमु		३, ७१
वाजिनो वाजयितो (वाजं)	९, १३	१०, १९
वाजिनो वाजयितो वाजः	९, ९	१०, १३
	९, १९	१०, २६
वाजे वायेऽयत वाजितो	९, १८	१०, २४
	२१, ११	२३, १२
वाजो नः सप्त प्रदिशः	१८, ३२	२०, ३
वाजो नो अय प्रयुवाति	१८, ३३	२०, ४
वाज्याह वाजिनस्त्वोपहृत		३, ७२
वातं प्रायेनापायेन	२५, २	२७, ३
वातरः हा भव वाजिन	९, ८	१०, ११
वातस्य जति वस्वस्य	१३, ४२	१४, ४४
वतस्य त्वा प्राचये पूजो	६, १८	६, २४
वाताव स्वाहा भूयाव	२२, २६	२४, ३६
वातो वा (वो) मनो वा	९, ७	१०, १०
वामवय सवितर्वायमु	८, ६	८, ५
वावस्वैर्वावस्वाम्वाप्नोति	२९, २७	२१, २७
वावुः पुवागु सविता	३५, ३	३५, ३७
वावुरमेवा वक्रवीः	२७, ३१	२९, २५
वासु(विज्जमसुतस्य	४०, १५	४०, १७
वासुहवा पचतैरव	२३, १३	२५, १४
वायोः पूतः पवित्रेण	२९, ३	२१, ३
वायो वे ते सहस्रिणो	२७, ३२	२९, २७

वायो शुक्रो अयामि	२७, ३०	२९, ३०
वात्रहत्याय वाचसे	१८, ६८	२०, ३७
विक्रिप्रि विक्रोहित	१६, ५२	१७, ५२
विज्यं धनु कर्षिर्नो	१६, १०	१७, १०
वितं च मे वेवं	१८, ११	१९, १८
विदधवी सरमा	३३, ५९	३२, ५९
विदेद्रेर्नो नामाग्ने	५, ९	५, १४
विद्या ते अग्ने त्रेधा	१२, १९	१३, २०
विद्यां वाविद्यां च वस्त	४०, १४	४०, ११
विहृतिं काम्ना कृतः	२५, ९	२७, १३
विभज्य ते वरजे	१७, ७५	१८, ७५
वि न इन्द्र वृषो	८, ४४	८, २५
	१८, ७०	२०, ३९
वि वज्रसा इन्द्रमा	११, ४९	१२, ५०
विमन्तरः वक्रावरे	३०, ४	३४, ४
विभूर्वाग्ने प्रवहन्तो	५, ३१	५, ३९
विभूर्वाग्ने प्रभूः	२२, १९	२४, २४
विभ्राव वृद्धिपु	३३, ३०	३२, ३०
विमान एव दिवो	१७, ५९	१८, ५९
विमुच्यन्मन्मन्वा	२२, ७३	२३, ७४
विराट् (अ) सि दक्षिणा	१५, ११	१६, १९
विराट्पुत्रोतिरवार	२३, २४	२४, २४
विवस्व (वीं) प्रादित्येव ते	८, ५	८, ३
विश्वः हि त्रिं प्रवहन्ति	४, २	४, ३
विश्वकर्मेन हविषा वर्षयेन	८, ४६	८, २८
	१७, २४	१८, २४
विश्वकर्मेन हविषा वाहयान		८, २७
	१७, २२	१८, २३
विश्वकर्मा त्वा सावयमु	१४, २२	१५, २५
	१४, १४	१५, १६
विश्वकर्मा विमान	१७, २६	१८, २६
विश्वकर्मा ज्ञानविह	१७, ३२	१८, ३२
विश्वतश्चतुस्त	१७, १९	१८, १९
विश्वस्यै प्राणवापाजानव	१३, २४	१४, २५
	१४, १४	१५, १६
	१५, ५८	१६, ७९
	१३, १९	१४, १९
	१४, १२	१५, १५
	१५, ६४	१६, ८४
विश्वस्य केतुर्वनसस्य	१२, २३	१३, २४

विश्वस्य इतमयुतं	१५, ३३	१६, ५५
विश्वस्य मूर्धन्याणि तिष्ठसि	१८, ५५	२०, २५
विश्वो आशा दक्षिण	३८, १०	३८, १०
विश्वानि देव सवितर	३०, ३	३४, ३
विश्वान्यस्त्वासाभ्य	१, १८	१, ३०
विश्वो रूपानि प्रति	१२, ३	१३, ३
विश्वसां भुवां पते	३७, १८	३७, १८
विश्वे अथ मस्तो	१८, ३१	२०, २
	३३, ५२	३२, ५२
विश्वे देवा अ० छुपु	८, ५५	९, ४१
विश्वे देवाः सुपुतेम०	३३, ५३	३२, ५३
विश्वे देवाभ्यमेवृणीतो	८, ५८	९, ४३
विश्वे देवास्त आगत	७, ३४	७, ३४
विश्वेभिः सौम्यं मध्वम	३३, १०	३२, १०
विश्वेषामपिति	३३, १६	३२, १६
विश्वो देवस्य नेतुर्मतो	४, ८	४, ९
	११, ६७	१२, ६८
	२२, २१	२४, २९
विष्णुः क्षितिष्विष्ट ऊरा	८, ५५	९, ४०
विष्णुराश्रीतया	८, ५७	९, ४२
विष्णुस्त्वा कमतामुह	१, ९	१, १३
विष्णुस्त्वामिन्द्रियेण	७, २०	७, २२
विष्णोः कर्माणि पश्यत	६, ४	६, ५
	१३, ३३	१४, ३५
विष्णोः क्रमोऽसि सपत्नहा	१२, ५	१३, ६
विष्णो रराटमसि	५, २१	५, २७
विष्णोर्लोकं धीर्वाणि	५, १८	५, २४
वि स्वः पश्यन्वन्तरिक्षं	७, ४५	९, ११
वीत० हविः धामित०	१७, ५७	१८, ५७
वीतिहोत्रं त्वा कवे	२, ४	२, ५
वृष्ण कर्षिरसि	१०, १	११, ६
वृषाणि वृषां	११, ४६	१२, ४७
वेदाहमस्य भुवनस्य	२३, ६०	२५, ६२
वेदाहमेतं पुरुषं	११, १८	१५, १८
वेदेन स्ये न्यपिबत्	१९, ७८	२१, ७६
वेदोऽसि (वेद) वेन त्वं	२, २१	१, ३५
वेदा वैविः सम्यज्यते	१९, १७	२१, १७
वेनस्तपस्वमिहितं	३२, ८	३५, २७
वेवोऽस्युपेयो द्विपतो		२, ४२
वेदवेदी पुनती देव्या	१९, ४४	२१, ४६

वेदनामर० हवामह		२८, ७
वेदनामरस्य सुमती	२६, ७	२८, ९
वेदनामरो न ऊतय	१८, ७२	२०, ४१
	२६, ८	२८, ८
व्यवस्त्वतीवर्षिवा	२९, ३०	३१, ४२
व्यजु वयोक्० (रितो)	२, १६	२, ३२
वज्रं गच्छ गोघ्नं	१, २५, २६	१, ४२, ४३
वज्रं कृणुत वज्रं	४, ११	४, १४
वज्रं च न श्रतपथ	१८, २३	१९, २५
वजेन वीक्षमाप्नोति	१९, ३०	२१, ३०
वीहवथ मे वकाथ	१८, १२	१९, २४
वेदीनां त्वा फलपा	८, ४८	८, ५०
वो च मे ववथ	१८, ८	१९, ३०
वो ते प्रभ्यो गमेभ्यः	२६, ४४	२५, ४६
वो नो देवीरभिहव	३६, २२	३६, २२
वो नो अमनु वाजिनो	९, १६	१०, २२
	२१, १०	२१, १०
वो नो मित्रः वो वरुणः	३६, ९	३६, ९
वो नो वातः पवता०	३६, १०	३६, १०
वो वातः स० हि ते	३५, ८	३५, ४१
वातं वो अम्य धामानि	१२, ७६	१३, ७७
वातमिन्नु वारो अन्ति	२५, २२	२७, २६
वामिता नो वनस्पतिः	२१, २१	२३, २२
वामं च स्तो वर्म	११, २०	१२, ३०
वामोसि वामं मे वच्छ	४, ९	४, ११
वामोस्त्वयभूत० रक्षो	१, १४	१, २०
	१, १९	१, ३१
वायं वज्रिरवर्षं	२५, १	२७, १
वायवेन श्रतना	२१, २६	२३, २७
वातिरन्ध्रेऽज्यतः क्षिति	२४, २	२६, ४
वातो मे धीर्यसो मे	२०, ५	२१, ९६
विल्पा वेदवेदो	२४, ५	२६, ९
विक्षेप वक्ता त्वा	१६, ४	१६, ४
विक्षो नामासि स्वाधिति	३, ६३	
विक्षो मय प्रजाभ्यो	११, ४५	१२, ४५
विक्षो भूत्वा महामये	१२, १७	१३, १८
वृक्तं (चन्द्र) वृक्तेन (चन्द्रेण)	४, २६	४, ३६
वृक्तः क्षीरधीमन्वी	८, ५७	९, ४३
वृक्तज्योतिष्य विप्र	१७, ८०	१८, ८०
वृक्तव्य वृक्विष	१४, ६	१५, ५

शुद्धपालः सर्वशुद्धपालो	१४, ३	१६, ५
शुभं सु फाला विरुचन्तु	११, ६९	१३, ७०
शुन्धन्तोऽहोः पितृवदनाः	६, १	५, ३४
शुभाय स्वाहा स० सर्पाय	२२, ३०	२३, ४३
शुणोत्वामिः समिधा	६, २६	६, ३८
शैशिरेण श्रुतना	२१, २८	२३, २९
अदस्ते नरो बवसे	८, ५	८, ४
आयन्त इव सूर्य	३३, ४१	३२, ४१
श्रीणामुरागो परणो	१२, २२	१३, २३
श्रीब तै रुनीब पत्न्या	३१, २२	३५, २२
श्रुधि धुक्तर्क वह्निभिः	३३, १५	३२, १५
श्यामा स्व वृत्रहरो	६, ३४	६, ४७
श्वानाः पीता भवत	४, १२	४, १७
शिवत्र आवित्त्वानामुहो	२४, ३९	२६, ४३
श्व (ऊ) स्व विष्टाः शतम्	२३, ५८	२५, ६०
श्व (ऊ) शी स्तोमऽओजो	१५, ३	१६, २
स्वन्तरोऽसि परि	१७, ४५	२९, ४९
सं बवसा पवसा	२, २४	२, ४४
	८, १४	९, १६
	८, १६	
संभसाया० स्वर्षिदा	११, ३१	१२, ३१
सं बां मना० सि	१२, ५८	१३, ५९
स० शिते मे	११, ८१	१२, ८२
स० शितो रश्मिना रयः	२३, १४	२५, १६
स० समिदयुवसे	१५, ३०	१६, ५१
स० सीदस्व महो० असि	११, ३७	१२, ३७
स० सद्यो बधुमी	११, ५५	१२, ५६
स० सवमाया स्येवा	२, १८	२, ३५
स० हितासि नियक्यूर्वा	३, २२	३, २९
स० हितो विधसामा	१८, ३९	२०, ९
सऽ इषानो बधुम्विः	१५, ३६	१६, ५८
स इषुहस्तेः सनिर्ब	१७, ३५	१८, ३५
सकर्मो २ अप्यनस्कृ	२६, १	२८, २
संक्रन्दनेयानिमिषेण	१७, ३४	१८, ३४
सखायः सं वः	१५, २९	१६, ५०
स जातो गर्भोऽसि	११, ४३	१२, ४३
सजूरुदो अयवोभिः	१२, ७४	१३, ७५
सजूर्बुधुभिः सजूर्बुधुभिः	१४, ७	१५, ६
सजूर्बुधेन सवित्रा	३, १०	३, ११; १२
र.जोषा इन्द्र सगजो	७, ३७	७, ३८

सं जेध्यस्वामे	२७, २	२९, २
संज्ञानमासि कमधरणं	१२, ४६	१३, ४७
सत्यं च मे अथा	१८, ५	१९, १७
स त्वं नश्चित्र वज्रहस्त	२७, ३८	२९, ४३
स त्वं नो अमे ऽवमो	२१, ४	२३, ४
सत्रस्य ऋद्धिरस्यगन्म	८, ५२	९, ३५
सवसस्पतिमदुसुतं	३२, १३	३५, ३२
स शुद्धस्वाहुतः	१५, ३४	१६, ५६
सद्यो जातो ज्यमिमीत	२९, ३६	३१, ४८
सधमादो द्युमिनीराप	१०, ७	११, १४
स न इन्द्राय वज्रयवे	२६, १७	
स नः पावक वीधिवो	१७, ९	१८, १०
स नः पितेव सुनवेऽमे	३, २४	३, ३२
सजः (सिन्धुरवसृष)	८, ५९	९, ४४
स नो बन्धुर्जनिता	३२, १०	३५, २९
स नो भुवनस्य पते	१८, ४४	२०, १४
सं ते पया० सि	१२, ११३	१३, ११२
सं ते प्राणो वातेन	६, १०	६, १२
सं ते मनो मनसा	६, १८	६, २३
सं ते बाधुर्मातरिधा	११, ३९	१२, ३९
सं त्वममे सूर्यस्य	३, १९	३, २६
सन्धये जारं गेहाय	३०, ९	३४, ९
स पर्वमाष्टकमन्त्र	४०, ८	४०, ८
सप्त ऋषयः प्रतिहिताः	३४, ५५	३३, ४३
सप्त ते अमे समिधः	१७, ७९	१८, ७९
सप्तदशभिरस्तुवत	१४, २९	१५, ३४
सप्तदशस्त्या स्तोमः	१५, १२	१६, २३
सप्तार्यासन्परिधय	३१, १५	३५, १५
स प्रयवो बृहस्पतिः	७, १५	७, १४; १९
स गोधि सूरिर्मषवा	१२, ४३	१३, ४४
समक्ये देव्या धिया	४, २३	४, ३१
समभिरग्निना गत	३७, ५५	३७, १५
समभ्यरायोषसे	३४, ३९	
समावर्तति पृथिवी	२०, २३	२२, ८
समास्त्याम श्रुतवो	२७, १	२९, १
समित० संकल्पेया०	१२, ५७	१३, ५८
समिदसि समिदो		३, १६
समिदसि सूर्यस्ता	२, ५	२, ६
समिद इन्द्र वषसा	२०, ३६	२२, २१
समिदे अमाव (अ) धि	१७, ५५	१८, ५५

समिद्धो अग्निः समिधा	२१, १२	२३, १३
समिद्धो अग्निरेधिना	२०, ५५	२२, ४०
समिद्धो अजन्तुदरं	२९, १	३१, १
समिद्धो अथ मनुष्यो	२९, २५	३१, ३७
समिधाभिं दुवत्यत	३, १	३, १
	१२, ३०	१३, ३१
समिन्त्र णो मनसा	८, १५	९, १५
समुद्रं गच्छ स्वाहा	६, २१	६, २८
समुद्रस्य स्वावकयामि	१७, ४	१८, ५
समुद्रादूर्मिर्मनुष्यो	१७, ८९	१९, ३
समुद्राव त्वा वाताव	३८, ७	३८, ७
समुद्राय शिशुमारान्	२४, २१	२६, २५
समुद्रे ते हृदयमप्यन्तः	८, २५	९, २५
	२०, १९	२२, ४
समुद्रे त्वा वृमणा	१२, २०	१३, २१
समुद्रोऽसि नमस्त्वाना	१८, ४५	२०, १५
समुद्रोऽसि विश्वज्यवा	५, ३३	५, ४१
समुद्रोऽसि विश्वेवेदा		५, ४३
सं वृच स्थ सं मा	९, ४	१०, ६
	१९, ११	२१, ११
सं प्रच्यवज्यमुप	१५, ५३	१६, ७५
सं प्रियेण धाम्ना	३, १९	३, २७
संवाहरं क्वा हविषा	२, २२	२, ४०
संभृतिं च विनाशं	४०, ११	४०, १४
सं मधुमतीर्मधुमतीनिः	१, २१	१, ३६
	१०, ४	११, ८
सं मा स्रजामि पयसा	१८, ३५	२०, ६
सम्यक्प्रवन्ति सरितो	१३, ३८	१४, ४०
	१७, ९४	१९, ७
सम्राट् (ङ) सि कृषातुः	५, ३२	५, ४२
सम्राट् (ङ) सि प्रतीची	१५, १२	१६, २२
स यक्षवत्य महिमा	२७, १५	२९, १५
सरस्वती मनसा	१९, ८३	२१, ८०
सरस्वती योन्यां	१९, ९४	२१, ९१
सरोऽन्धो धैवरम्	३०, १६	३४, १६
सर्वे निमेषा जज्ञिरे	३२, २	३५, २४
सविता ते शरीराणि	३५, ५	३५, ३९
सविता ते शरीरेभ्यः	३५, २	३५, ३६
सविता त्वा (प्र) सवाना	९, १९	११, ९
सविता प्रथमेऽहन्	३९, ६	३९, ५

सविता वरुणो वयम्	२०, ७१	२२, ५६
सवितसि सत्यप्रसवो	१०, २८	११, ३९
सवितुस्त्वा प्रसव	१, ३१	१, ४८
समित्रा प्रसमित्रा	१०, ३०	११, ४२
समित्रा प्रस्ता वैश्व		३, ७३
सहदारुं पुरुहूत	१८, ६९	२०, ३८
सह रथ्या निवर्तस्वामे	१२, १०	१३, ११
	१२, ४१	१३, ४२
स हव्यवाक् (ङ) मर्त्य	२२, १६	२४, २०
सह्य सहस्य	१४, २७	१५, ३१
सहसा जातान्प्रणुदा नः	१५, २	१६, २
सहस्रोमाः सहस्रच्छन्दस	३४, ४९	३६, ३७
सहस्रवीर्यो पुरुषः	३१, १	३५, १
सहस्रस्य प्रयासि	१५, ६५	१६, ८५
सहस्राणि सहस्रयो	१६, ५३	१७, ५३
सहस्र मे (स्वेना) अरा	१२, ९२	१४, २८
सहस्रारानीः	१३, २६	१४, २७
सार्क यक्ष प्र पत	१२, ८७	१३, ८८
सा देवि देवमच्छेहीन्त्राय	४, २०	४, २७
सामान्युभिर्भक्तैः	२८, १२	२१, १०५
सा विद्यायुः सा विश्वकर्मा	१, ४	१, ७
सि० ह्यो वयमखरिश्छन्दः	१४, ९	१५, ११
सि० ह्यसि ब्रह्मवनिः	५, १२	५, १७
सि० ह्यसि सपत्नसाक्षी	५, १०	५, १४
सि० ह्यसि स्वाहा	५, १२	५, १६
सिञ्चन्ति परिशिञ्चन्ति	२०, २८	२२, १३
सिनीवालि वृष्यनुके	३४, १०	३६, ४
सिनीवाली सुकर्पा	११, ५६	१२, ५७
सिन्धुश्छन्दः समुद्रश्छन्दः	१५, ४	१६, ५
सिन्धोरिदं प्राञ्जने	१७, ९५	१९, ८
सिद त्वं मातुरस्या	१२, १५	१३, १६
सिद होतः स्व न लोके	११, ३५	१२, ३५
सौर्यं युञ्जन्ति कवयो	१२, ६७	१३, ६८
सौतेन तन्त्रं मनसा	१९, ८०	२१, ७७
सुगन्धं नो वाजी	२५, ४५	
सुगा वो देवाः सदाना	८, १८	९, १८
सुजातो ज्योतिषा सह	११, ४०	१२, ४०
सुत्रायानं वृथिषी	२१, ६	२३, ६
सुनावमा वरेवम्	२१, ७	२३, ७
सुपर्णः पार्श्वेऽस्ति	२४, ३४	२६, ३८

सुपर्ण वस्ते सुगो	२९, ४८	३१, १९
सुपर्णऽ सि गच्छान्	१२, ४	१३, ४
	१७, ७२	१८, ७२
सुप्रजाः प्रजाः प्रजनयन्	७, १८	७, १७
सुप्रहर्षिः पूष्या	२१, १५	२३, १६
सुप्रः स्वयम्भूः प्रथमो	२३, ६३	२५, ६५
सुमित्रिया न आप	६, २२	६, २१
	२०, १९	२२, ४
	३५, १२	३५, ४५
	३६, २३	३६, २३
	३८, २३	३८, २३
सुरावन्तं बर्हिषद्	१९, ३२	२१, ३२
सुवीरो वीरान्	७, १३	७, १२
सुवारयिरधानि	३४, ६	
सुप्रभः सूर्यरश्मिधन्वन्	१८, ४०	२०, १०
सुप्रतिः सुमतीहो	२२, १२	२४, १६
सुसंघं त्वा वनं	३, ५२	३, ६०
सुसमिधाय सोमिषे	३, २	३, २
सुपत्वा अय देवो	२१, ६०	२३, ५९
सूर्य एकाग्रं वरति	२३, १०	२५, ११
	२३, ४६	२५, ४८
सूर्य उद्योतिषं त्वा		३, १०
सूर्यस्वचं स्व राहूदा	१०, ४	११, ७
सूर्यरश्मिर्हरेभ्यः	१७, ५८	१८, ५८
सूर्यस्य चक्षुरारोहमेः	४, ३२	४, ४४
सो अभिर्वो वसुधे	१५, ४२	१६, ६४
सोमः राजानमवसे	९, २६	१०, ३६
सोमः पवते	७, २१	७, २२
सोममङ्गयो ज्यपिषच्छन्दसा	१९, ७४	२१, ७३
सोम राजन्निवास्तं	६, २६	६, ३७
सोमस्य त्वा वसुधेनाभि	१०, १७	११, २५
सोमस्य सिधिरसि	१०, ५	११, १२
	१०, १५	११, २३
सोमस्य वीधिरसि	४, १०	४, १२
सोमस्य रूपं कीतस्य	१९, १५	२१, १५
सोमान् स्वरं कृणुहि	३, १८	३, ३६
सोमाय कुक्ष्य आरण्यो	२४, ३२	२६, ३६
सोमाय सवासासमते	२४, २४	२६, २८
सोमाय हः सामाकमते	२४, २२	२६, २६
सोमो वसुः सोमो	३४, २१	३६, १५

सोमो राजासुतः सुत	१९, ७२	२१, ७२
सौरी वलोक्य धार्यः	२४, ३३	२६, ३७
स्तोत्रं बर्हिः सुधरीमा	२९, ४	३१, ४
स्तोकानामिदं प्रति	२०, ४६	२२, ३१
स्तोम आत्मा छन्दा	१२, ४	१३, ५
स्तोमंश्च वसुध	१८, २९	१९, ४३
स्मिरी अय वीध्वज	११, ४४	१२, ४४
स्वोना वृषिषि नो	३५, २१	३५, ५४
	३६, १३	३६, १३
	१०, २६	११, ३६
स्वोनासि सुववासि	१८, २१	१९, ३३
सुपथ मे चमसाथ	५, १७	५, २३
स्वं योष्ठमावन्तं देवी	२२, ४	२४, ३
स्वना त्वा देवेभ्यः	१७, ८५	१८, ८५
स्वतर्षणं प्रवासी	२३, १५	२५, १७
स्वर्गं वार्षिस्तन्म	६, २६	२, ४८
स्वर्ग्यूरसि श्रेष्ठो	५, २४	५, ३०
स्वराज (ङ) सि सप्तलहा	१५, १३	१६, २५
स्वराज (ङ) सुवीची	१८, ५०	२०, २०
स्वर्गं धर्मः साहा	१७, ६८	१८, ६८
स्वर्गन्तो नापिहन्त	२५, १९	२७, २३
सखि न हन्त्रो	७, ३६	७, २५
साधकृतोऽसि	२६, २५	२८, १५
साविध्या मदध्या	२९, ४६	
साधुचः स्वः पितरो	१९, १	२१, १
साह्यं त्वा साधुना	४, २७	४, ३९
सान् आज्ञः हारि		२, २४
साहाकृतं जठरमिन्द्रस्य	३८, १५	३८, १५
साहा एष्ये वारसे	३९, १	३९, १
साहा प्राणेभ्यः साधि	३७, १३	३७, १३
साहा मरुद्भिः परिशी	४, ६	४, ७
साहा यज्ञं मयसः	२१, २२	२३, २२
साहा यज्ञं वरुणः	३८, १६	३८, १६
साहा छाग्य सङ्कृतये	२, ९	२, १४
सिधकृतेभ्य इन्द्र	१४, ३	१५, ३
सर्वैर्देवैः सपितृह	१०, २४	११, ३४
हः सः सुविषद्	१२, १४	१३, १५
हरवी भूमिगतो	३३, २	३२, २
हविर्धानं वरदिनमातीतं	१९, १८	२१, १८
हविष्मतीरिमा आपो	६, २३	६, ३३

हृष्ये काम्ये [इके रन्ते]	८, ४३	९, ३३
हस्त आधार्य सविता	११, ११	१२, ११
दिङ्गाराय स्वाहा	२२, ७	२४, ७
हिमस्य त्वा जरांशुणामे	१७, ५	१८, ६
हिरण्ययेन पात्रेण	४०, १७	४०, १५
हिरण्यगर्भं इत्येषः	३२, ३	३९, ३३
हिरण्यगर्भः समवर्ततामे	१३, ४	१४, ४
	२३, १	२५, १
	२५, १०	२७, १४
हिरण्यपाणिः सविता	३४, २५	३३, १९
हिरण्यपाणिस्तये	२२, १०	२४, १४
हिरण्यरूपा उपसो	१०, १६	११, २४
हिरण्यभृश्रोऽथो अस्य	२९, २०	३१, ३२
हिरण्यहस्तो असुरः	३४, २६	३३, २०
हृदे त्वा मनसो त्वा	६, २५	६, ३६
	३७, १९	३७, १८
हेमन्तेन ऋदुना	२१, २७	२३, २८
होताप्यर्जुनाय	२५, २८	२७, ३२
होता यक्षतनूनपात्	२१, ३०	२३, ३१
	२८, २	३०, २
	२८, २५	३०, २५
होता यक्षशिल्पिं देवीः	२१, ३७	२३, ३८
	२८, ८	३०, ८
होता यक्षत्पेक्षस्ती	२८, ३१	३०, ३१
होता यक्षत्पेक्षसा	२८, ३०	३०, ३०
होता यक्षत्प्रजापतिः	२३, ६४	२५, ६६
होता यक्षत्प्रहारमित्रं	२८, ९	३०, ९
होता यक्षत्प्रमित्रमि	२१, २९	२३, ३०
होता यक्षत्प्रमित्रानं	२८, २४	३०, २४
होता यक्षत्प्रमित्रेन्द्रम्	२८, १	३०, १

होता यक्षत्प्रस्वती	२१, ४४	२३, ४४
होता यक्षत्पुष्यसा	२१, ३५	२३, ३६
	२८, २२	३०, २९
होता यक्षत्पुष्यर्षिं	२८, २७	३०, २७
होता यक्षत्पुष्येतसं	२१, ३८	२३, ३९
	२८, ३२	३०, ३२
होता यक्षत्स्वाहाह्वती	२८, ३४	३०, ३४
होता यक्षदग्निः स्वाहा	२१, ४०	२३, ४१
	२१, ४७	२३, ४६
होता यक्षदग्निनी	२१, ४१	२३, ४२
	२१, ४२	२३, ४३
	२१, ४३	२३, ४४
होता यक्षदिवा (ऋ) भिरिन्द्रम्	२८, १	३०, १
होता यक्षदिवेदि (ऋ) त	२१, ३२	२३, ३३
होता यक्षदिन्द्रस्यस्य	२१, ४५	२३, ४४
होता यक्षदिन्द्रः स्वाहा	२८, ११	३०, ११
होता यक्षदी (ऋ) न्यम्	२८, २६	३०, २६
होता यक्षदुषे इन्द्रस्य	२८, ६	३०, ६
होता यक्षदुषो न वीर्यः	२८, ५	३०, ५
होता यक्षदुरो विषाः	२१, ३४	२३, ३५
होता यक्षदेव्या होतारा	२१, ३६	२३, ३७
	२८, ७	३०, ७
होता यक्षद्विर्हर्ष	२१, ३३	२३, ३४
होता यक्षद्विर्हर्षा	२८, ४	३०, ४
होता यक्षद्वनस्पतिः	२१, ३९	२३, ४०
	२१, ४६	२३, ४५
	२८, १०	३०, १०
	२८, ३३	३०, ३३
होता यक्षयन्त्रस्वतीः	२८, २८	३०, २८
होता यक्षजराशः	२१, ३१	२३, ३२

शुक्लयजुर्वेदान्तर्गतानामृग्वेदमन्त्राणां मण्डलानुक्रमेण

सूची ।

प्रथमं मण्डलम् ।

सूक्ते मंत्रः	मन्त्रः	वाजसनेयी यजुर्वेदे अ० मं०	कण्वयजुर्वेदे अ० मं०	ऋषिः	सूक्ते मंत्रः	मन्त्रः	वाजसनेयी यजुर्वेदे अ० मं०	कण्वयजुर्वेदे अ० मं०	ऋषिः
१। ७ उप ताम्रे दिवे		३, २२	३, ३०	मधुच्छन्दा	१८। १ सोमानं स्वरणं		३, २८	३, ३६	मेधातिथिः
८ राजन्तम		२३	३१		२ ओ रैत्रान्वौ		२९	३७	
९ स नः पितेव		२४	३२		३ मा नः शंसौ		३०	३८	
१। ४ इन्द्रवायू		७, ८	७, ७		४ सदसस्पति		३२, १३	३५, ३२	
		३३, ५६	३२, ५६		२१। ३ या वां कक्षा		७, ११	७, १०	
७ मित्रं हुवे		५७	५७		५ हिरण्यपाणिमूतये		२२, १०	२४, १४	
३। ३ दत्ता युवा		५८	५८		७ विमर्षारं		३०, ४	३४, ४	
४ इन्द्रा याहि विश्व		२०, ८७	२२, ७२		९ अमे पत्नी		२६, २०	X	
५ " " धिये		८८	७३		१३ मही यीः		८, १२	९, ३१	
६ " " वृद्ध		८९	७४				१३, ३२	१४, ३४	
७ औमासथ		७, ३३	७, ३३		१५ स्वीना पृथिवि		३५, २१	३५, ५४	
१० पावका नः		२०, ८४	२२, ६२				३६, १३	३६, १३	
११ चोदयित्री		८५	७०		१७ इदं विष्णु		५, १५	५, २०	
१२ महो अर्णः		८६	७१		१८ त्रीणि पदा		३४, ४३	३३, ३१	
६। १ युञ्जन्ति		२३, ५	२५, ५		१९ विष्णोः क्रमाणि		६, ४	६, ५	
२ युञ्जन्त्यस्य		६	६				१३, ३३	१४, ३५	
३ केतुं हृष्य		२९, ३७	३१, १२		२० तद्विष्णोः परमं		६, ५	६, ६	
७। १ इन्द्रेहि मरत्य		३३, २५	३२, २५		२१ तद्विष्णोः		३४, ४४	३३, ३२	
१०। ३ सुक्वा हि		८, ३४	८, १४		२३। ६ नरुणः प्राविता		३३, ४६	३२, ४६	
१२ परि त्वा गिर्वर्णो		५, २९	५, ३७		१७ अमूर्तो उप		६, १४	६, ३५	
११। १ इन्द्रं विश्वा		१२, ५६	१३, ५७	जेता	१९ अप्सवन्तर		९, ६	१०, ९	
		१५, ६१	१६, ८२		२१ ज्योक्च सूर्य रथे		३, ५४	३, ६२	
		१७, ६१	१८, ६१		२२ इदमायः		६, १७	६, ३२	
१२। १० स नः पावक		१७, ९	१८, १०	मेधातिथिः	२३ आपो अथा		२०, २२	२२, ७	
१४। ३ इन्द्रवायू गृहस्पति		३३, ४५	३२, ४५		२४। ८ उरं हि राजा		८, २३ (पा. १। ३)	९, २३	श्रुतः शेषः
१० विद्येभिः सोमं		१०	१०		११ तस्या यामि		१८, ४९	२०, १९	
१५। ३ आभि यज्ञं		२६, ११	X				२१, २	२३, २	
९ शभिणोवाः		२९	X		१५ उदुतमं		१२, १२	१३, १३	

सू० सं०	मन्त्रः	वा० व०	सं० व०	ऋषिः ।	सू० सं०	मन्त्रः	वा० व०	सं० व०	ऋषिः
२५।१०	नि वसाद	१०, २७	११, ३७	शुनःशेषः	७४। १	उपप्रयन्तो	३, ११	३, १७	गौतमः
		२०, २	२१, १३		७५। ५	यन्त्रा नो मित्रा	३३, ३	३२, ३	
१२	प्र ग आर्धुवि	२३, ३२ (पा. ४)	२५, ३४		७७। ४	अग्ने वाजस्य	१५, ३५	१६, ५७	
१९	हर्म मे वरुण	२१, १	२३, १		५	स इषानो	३६	५८	
२७। ७	यमने वृत्तु	६, २९	६, ४२		६	सुषो राजन्	३७	५९	
३०। ७	योगेयोगे	११, १४	१२, १४		८१। २	असृजमी	३, ५१	३, ५९	
३१। १	स्वामे प्रथमो	३४, १२	३३, ६	हिरण्यस्तुपः	३	सुसरथां	५२	६०	
१२	त्वं नो अग्ने	१३	७		८४। २	इन्द्रमिदरी	८, ३५	८, १६	
३४। ११	आ नास्त्या	४७	३५		३	आ तिष्ठ वृत्र	३३	१५	
३५। २	आ कृष्णेन	३३, ४३	३२, ४३		१९	त्वमत्र वृत्र	६, ३७	६, ५०	
		३४, ३१	३३, २५		८६। १	मरतो वरु	८, ३१	९, ३०	
८	अष्टौ व्यस्यन्	२४	१८		८७। १	आ नो भद्राः	२५, १४	२७, १८	
९	हिरण्यपाणिः	२५	१९		२	देवानां भद्रा	१५	१९	
१०	हिरण्यहस्ती	२६	२०		३	तान्यूर्वा	१६	२०	
११	दे ते पन्थाः	२७	२१		४	तजो वाती	१७	२१	
३६। १	सं सीवस्व	११, ३७	१२, ३७	कल्पः	५	तर्मावाने	१८	२२	
१३	ऊर्ध्व ऊ पु	४२	४२		६	स्वस्ति न इन्द्रो	१९	२३	
४०। १	उत्तिष्ठ मरु	३४, ५६	३३, ४४		७	वृषवधा	२०	२४	
३	श्रेतु मरुण	३३, ८९			८	मदं कर्मेभिः	२१	२५	
		३७, ७	३७, ७		९	घातमिन्तु	२२	२६	
५	प्र नूनं मरु	३४, ५७	३३, ४५		१०	आदितिर्षी	२३	२७	
४४। १३	भुधि धुत्कर्ण	३३, १५	३२, १५	प्रस्कम्पः	९०। ६	मधु वाता	१३, २७	१४, २९	
४५। ६	त्वां विशध्व	१५, ३१	१६, ५३		७	मधुमक्ष	२८	३०	
४६। १५	उमा पिबत	३४, २८	३३, २२		८	मधुमानो	२९	३१	
४७। १	सुतःसौम ऋतावधा	७, ९	७, ८		९	वां नो मित्रः	३६, ९	३६, ९	
५०। १	वदु त्वं ज्ञात	७, ४१	८, २३		९१। १	त्वं सोम प्र	१९, ५२	२१, ५२	
		८, ४१	९, ६		१६	आ प्यावस्व	१२, ११२	१३, १११	
		३३, ३१	३२, ३१		१७	आ प्यावस्व मदि	११४	११३	
३	अरधमस्य	८, ४०	८, २२		१८	सं ते पर्यासि	११३	११२	
४	तरिणिविध	३३, ३६	३२, ३६		१९	वा ते धामानि हवि	४, ३७	४, ४९	
६	येना पावक	३२	३२		२०	सीमो धेनुं	३३, २१	३३, १५	
१०	उद्धवं तमस	२०, २१	२२, ६		२१	अषाज्जं युस्तु	२०	१४	
		२७, १०	२९, १०		२२	त्वमिमा	२३	१६	
		३५, १४	३५, ४७		२३	देवेन नो	२३	१७	
		३८, २४	३८, २४		९२। ६	तमसस्त्यारमस्य	१२, ७३	१३, ७४	
६१। १	प्र मन्महे	३४, १६	३३, १०	नोषा	१३	उपस्त्वभिज	३४, ३३	३३, २७	
२	प्र नो मदे	१७	११		९३। १६	तजो मित्रो	३३, ३० (पा. ३: ४)	३३, २४	कृत्स्नः
७१। ८	आ अदिगे	३३, ११	३२, ११	परश्वरः			३३, ४२ (..)	३३, ४२	

सू० सं० मन्त्रः	वा० य०	का० य०	श्रुतिः । सू० सं० मन्त्रः	वा० य०	का० य०	श्रुतिः
९५। १ द्वे वित्से	३३, ५	३२, ५	कुरुतः	१२ ये वाजिनं	२५, ३५	२७, ३९ दीर्घतमाः
९६। ५ नक्षे वासा	१२, २	१३, २		१३ यक्षीक्षणं	३६	४०
	१७, ७०	१८, ७०		१४ निक्रमणं	३८	४२
९७। १-८ अप नः सोमचक्षुः	३५, ६, २१	३५, ५४		१५ मा त्वाग्नि	३७	४१
९८। १ वैश्वानरस्य	२६, ७	२८, ९		१६ यदश्वाय	३९	४३
२ पृष्टो विवि	१८, ७३	२०, ६२		१७ यतो सादे	४०	×
९९। ३ अस्मानायो	२, १०	२, १८		१८ चतुर्भिश्च	४१	×
१००। १ इमां ते चित्रं	३३, २९	३२, २९		१९ एकस्त्वष्टु	४२	×
१०५। १ चन्द्रमा अप्सव	९०	×	श्रितः वा	२० मा त्वा तपन्	४३	×
१०७। १ यज्ञो देवानां	८, ४	८, ३	कुरुतः	२१ न वा उ एन	२३, १६	२५, १८
	३३, ६८	३२, ६८			२५, ४४	×
११२। १४ अम्रस्वती	३४, २९	३३, २३		२२ सुगन्धं नो	२५, ४५	×
२५ द्युमिरक्तुभिः	३४, १०	३३, २४		१६३। १ यदक्रन्दः	२९, १२	३१, २४
११४। १ इमा स्त्राय	१६, ४८	१७, ४८		२ यज्ञेन दत्तं	१३	२५
७ मा नो महान्त	१५	१५		३ असि यज्ञो	१४	२६
८ मा नस्तोके	१६	१६		४ त्रीणि त आहु	१५	२७
११५। १ चित्रं देवाना	७, ४२	८, २४, ९, ७		५ इमा ते वाजि	१६	२८
	१३, ४६	१४, ४८		६ आत्मानं ते	१७	२९
४ तत्सर्वस्य	३३, ३७	३२, ३७		७ अत्रा ते रूप	१८	३०
५ तन्मित्रस्य	३८	३८		८ अनु त्वा रथो	१९	३१
६ अथा देवा	४२	४२		९ हिरण्यवृक्षो	२०	३२
१२७। १ अग्निं होतारं	१५, ४७	१६, ६९ परच्छेपः		१० ईर्मान्तासः	२१	३३
१३२। ६ नरे यथाय	८, ५३	९, ३६		११ तव घरीरं	२२	३४
१४२। १० तवस्तुरी	२७, २०	२९, २० दीर्घतमाः		१२ उप प्रागाच्छसनं	२३	३५
१४७। १ कोपा मे अदय	१२, ४२	१३, ४३		१३ उप प्रागात् परमं	२४	३६
१५४। १ विष्णोर्नु ई	५, १८	५, २४		१६४। १ अपयं गोपा	३७, १७	३७, १७
२ प्र तद्विष्णुः	२०	२६		३४ वृच्छाभि त्वा परमंतं	२३, ६१	२५, ६३
६ ता वां वास्तु (या ते वासा)	६, ३	६, ३		३५ इयं वेदिः	६२	६४
१६५। १ मा नो मित्रो	२५, २४	२७, २८		४१ एकपदी द्विपदी	८, ३०	९, २९
२ यक्षिर्भिजा	२५	२६		४२ यस्ते स्तनः	३८, ५	३८, ५
३ एव च्छागः	२६	३०		५० यज्ञेन यज्ञ	३१, १६	३५, १६
४ यदाविष्य	२७	३१		१६५। ३ कुतस्त्वमिन्द्र	३३, २७	३२, २७ मरुतः
५ होताप्यर्धु	२८	३२		४ अस्माभि मे	७८	७८ इन्द्रः
६ यूपमस्त्य	२९	३३		९ अत्रामा	७९	७९ मरुतः
७ उप प्रागात् सुमन्त्रे	३०	३४		१५ एष वाः स्तोमो	३४, ४८	३३, ३६ अगस्त्यः
८ यद्वाजिनो	३१	३५		१७३। १२ नो पू व इन्द्र	३, ४६	३, ५४
९ यदश्वस्य	३२	३६		१८६। १ आ न इन्द्र	३३, ३४	३२, ३४
१० यदश्वस्य	३३	३७		१८७। १ पितुं न स्तोत्रं	३४, ७	३३, २
११ यतो यात्रा	३४	३८				

सू० मं० मन्त्रः	वा० य०	का० य०	श्रुतिः ।	सू० मं० मन्त्रः	वा० य०	का० य०	श्रुतिः
१८९।१ अग्ने नय	५,३६	५,४५ अगस्त्यः		१८९।१ अग्ने नय	४०,१६	४०,१८ अगस्त्यः	
	७,४१	९, ८		१९१।८ सर्वाजम्भयन्तसर्वा	१६, ५	१७, ५	

द्वितीयं मण्डलम् ।

१। १ त्वमग्ने द्युभिः	११,२७	१२,२७ गुत्समदः	१७। १ इमा गिरः	३४,५४	३३,४२ कूर्मों वा
३।११ घृतं भिमिक्षे	१७,८८	१९, २	२९। ६ अर्वाञ्चो अया	३३,५१	३२,५१ गुत्समदः
६। ४ स बोधि सरि	१२,४३	१३,४४ सोमाहुतिः	३२। ६ तिनीवालि	३४,१०	३३, ४
७। ६ इवकाः सर्पि	११,७०	१२,७१	३३।१४ परि जो हेती	१६,५०	१७,५०
९। १ नि होता होन्	३६	३६ गुत्समदः	४१। १ कावो ये ते	२७,३२	२९,२७
३ विधेम ते	१७,७५	१८,७५	२ नियुत्वा	२९	२९
१०। ४ जियर्धमि	११,२३	१२,२३	४ अयं वां	७, ९	७, ८
५ आ विश्वतः	२४	२४	७ गोमदू पु	२०,८१	२२,६६
२३। १ गणानां त्वा	२३,१९	२५,२१	८ न यत्परो	८२	६७
१५ बृहस्पते अति	२६, ३	२८, ४	९ ता न आ बोद्ध	८३	६८
१९ ब्रह्मणस्पते	३४,५८	३३,४६	१३ विधे देवास	७,३४	७,३४

तृतीयं मण्डलम् ।

२। ७ आ रोदसी	३३,७५	३२,७५ विश्वामित्रः	२९। ८ सीद होतः	११,३५	१२,३५ विश्वामित्रः
५।११ इक्षामग्ने	१२,५१	१३,५२	१० अयं ते योनि	३,१४	३,२०
६।११ "	"	"		१२,५१	१३,५३
७।११ "	"	"		१५,५६	१६,७८
९। ९ त्रीणि यता	३३, ७	३२, ७	३०। १ इच्छन्ति त्वा	३४,१८	३३,१२
१०। ९ विश्वा विपन्यवो	३४,४४	३३,३२	२ न ते दूरे	१९	१३
११। २ स हव्यवाक	२२,१६	२४,२०	८ सहवासुं	१८,१९	२०,३८
१२। १ इन्द्राग्नी आ	७,३१	७,३१	९ अस्तभार्दवाश्	४,३०	४,४२
१४। ५ वयं ते अय	१८,७५	२०,४४	३१। ६ विदधदी	३३,५९	३२,५९
१५। १ वि पाजसा	११,४९	१२,५०	३४। ३ इन्द्रो वृत्रम	२६	२६
२२। १ अयं सो अग्नि	१२,४७	१३,४८	३५। ६ तवायं सोम	२६,२३	- X
२ अग्ने यत्ते दिवि	४८	४९	३७। १ कार्त्तवत्याय	१८,६८	२०,३७
३ अग्ने विवो	४९	५०	३८। ४ आतिष्ठन्तं	३३,२२	३२,२२
४ पुरीष्वासी	५०	५१	४५। १ आ मन्त्रैरिन्द्र	२०,५३	२२,३८
५ इक्षामग्ने	५१	५२	४७। १ मरुतां इन्द्र	७,३८	२८,१०
२४। १ अग्ने सहस्व	९,३७	११, ३	२ सजीषा इन्द्र	७,३७	७,३८
२६। ७ अमिरस्मि	१८,६६	X	४ ये त्वाहिहव्ये	३३,६३	३२,६३
२९। ३ उपावाया	३४,१४	३३, ८	५ मरुतन्तं	७,३६	७,३६
४ इक्षवास्तवा	१५	९	५१। ७ इन्द्र मरुत	३५	३५

सू० सं० मन्त्रः	वा० य०	का० य०	श्रुतिः ।	सू० सं० मन्त्रः	वा० य०	का० य०	श्रुतिः
५२: १ धानावन्तं	२०, २९	२२, १७	विश्वामित्रः	६२: १० तत्सवितु	३०, २	३३, २	विश्वामित्रः
५९: ६ मित्रस्य चर्वणी	११, ६२	१२, ६७			३६, ३	३६, ३	
६२: १० तत्सवितु	३, ३५	३, ४३		१६ आ नो मित्रा	२१, ८	२३, ८	जमदग्निर्व
	२२, ९	२४, १३					

चतुर्थ मण्डलम् ।

१। ४ त्वं नो अग्ने वरुण	२१, ३	२३, ३	वामदेवः	३१। ३ अग्नी पु नः	२७, ४१	२९, ४६	वामदेवः
५ स त्वं नो अग्ने	४	४			३६, ६	३६, ६	
२० विद्मेषाम	३३, १६	३२, १६		३२। १ आ त न	३३, ६५	३२, ६५	
२। १६ अथा यथा नः	१९, ६९	२१, ६९		३९। ६ दधिक्राव्णो	२३, ३२	२५, ३४	
४। १ इत्युष्य पाजः	१३, ९	१४, ९		४०। ३ उत त्मास्य	९, १५	१०, २१	
२ तव भ्रमास	१०	१०		४ उत रय वाजी	१४	२०	
३ प्रति स्पृशो	११	११		५ हंसः शुचिषद्	१०, २४	११, ३४	
४ उदग्ने तिष्ठ	१२	१२			१२, १४	१३, १५	
५ ऊर्षो भव	१३	१३		४२। १० राया वयं	७, १०	७, ९	त्रयदस्युः
७। १ अयमिह	३, १५	३, २१		४७। १ वायो ह्युको	२७, ३०	२९, ३०	वामदेवः
	१५, २६	१६, ४७		५०। ६ वयं स्याम (पा. ४)	२३, ६५		
	३३, ६	३३, ६		५४। २ देवेभ्यो हि	३३, ५४	३२, ५४	
९। ८ परि ते द्रुक्मो	३, ३६	३, ४४		५७। ८ शुनं नः फाला	१२, ६९	१३, ७०	
१०। १ अग्ने तमया	१५, ४४	१६, ६६		५८। १ समुद्रापूर्मि	१७, ८९	१९, ३	
	१७, ७७	१८, ७७		२ वयं नाम	९०	४	
२ अथा हामे	१५, ४५	१६, ६७		३ रत्नवारि शृङ्गा	९१	५	
३ एभिर्नो अहं	४६	६८		४ त्रिधा हितं	९२	६	
१५। ३ परि वाजपतिः	११, २५	१२, २५		५ एता अर्षन्ति	९३	७	
२०। १ आ न इन्द्रो वरादा	२०, ४८	२२, ३३		६ सम्यक्सवन्ति	१३, ३८	१४, ४०	
२ आ न इन्द्रो हरिभिः	४९	३४			१७, २२	१९, ७	
२१। १ आ वात्सिन्द्रो	४७	३२		७ सिन्धोरिव	९५	८	
३१। १ कथा नक्षिन्	२७, ३९	२९, ४४		८ अभि प्रवन्त	९६	९	
	३६, ४	३६, ४		९ कन्या इव	९७	१०	
२ कस्तथा सखो	२७, ४०	२९, ४५		१० अभ्यर्षत	९८	११	
	३६, ५	३६, ५		११ धामन्ते विश्वं	९९	१२	

पंचमं मण्डलम् ।

१। १ अयोप्याग्निः	१५, ४४	१६, ४५	पुथगविष्टिरी	६। ९ उमे सुकन्त्र	१५, ४३	१६, ६५	वसुधुतः
१२ अयोप्याग्निः	२५	४६		७। १ सखायः सं वः	२९	५०	इवः
५। १ सुसमिदाव	३, २	३, २	वसुधुतः	११। १ जनस्य गोपा	२७	४८	सुतंभरः
६। १ अग्निं सं मन्त्रे	१५, ४१	१६, ६३		६ त्वामग्ने अग्निरलो	२८	४९	
२ सो अग्निर्वो	४२	६४		१४। १ अग्निं स्तोमेन	२२, १५	२४, १९	

सू० मं० मन्त्रः	वा० य०	का० य०	श्रुतिः ।	सू० मं० मन्त्रः	वा० य०	का० य०	श्रुतिः
२०। १ यमने वाज	१९, ६४	२१, ६४	प्रयस्यन्तः	४२। ४ ससिन्द्र जो मनसा	८, १५	९, १५	अग्निः
२४। १ अमे त्वं नो	३, २५	३, ३३	वन्धुः सुबन्धुः	४४। १ तं प्रलया पूर्वे	७, १२	७, १२	अवतसारः
	१५, ४८	१६, ७०		४६। २ अमं इन्द्र वरुण	३३, ४८	३२, ४८	प्रतिष्ठानः
	२५, ४७	२७, ४५		३ इन्द्राग्नी मित्रा	४३	४६	
२ वसुरग्निः	३, २५	३, ३३		४७। ३ उषा ससुग्री	१७, ६०	१८, ६०	प्रतिरयः
	१५, ४८	१६, ७०		५०। १ विद्यो देवस्य	४, ८	४, ९	स्वस्तिः
	२५, ४७	२७, ४५			११, ६७	१२, ६८	
३ स नो बोधि	३, २६	३, ३४			२२, २१	२४, २९	
४ तं त्वा सोचिष्ठ	३, २६	३, ३४		५५। १० वयं स्वाम (वा.य)	१९, ४४	२१, ४६	इयावाधः
	१५, ४८	१६, ७०		६२। ८ हिरण्यरूपमुपवसो	१०, १६	११, २४	धुतविषा
	२५, ४७	२७, ४५		८१। १ सुजिते मन उत	५, १४	५, १९	इयावाधः
२५। ७ यद्वाहिष्ठं	२६, १२	X	वसुयवः		११, ४	१२, ४	
२६। १ अमे पावक	१७, ८	१८, ९		२ विषा रुपाणि	१२, ३	१३, ३	
३ वीतिहोमं	२, ४	२, ५		३ वस्य प्रवाणम	११, ६	१२, ६	
२८। ३ अमे वार्ध	३३, १२	३२, १२	विश्ववारो	८१। ५ विश्वानि देव	३०, ३	३४, ३	
३३। ३ न ते त इन्द्रा	१०, २२	११, ३२	संवरणः	८५। २ वनेषु व्यन्तरिधं	४, ३१	४, ४३	अग्निः

षष्ठं मण्डलम् ।

४। ७ त्वां हि मन्द्रतम	३३, १३	३२, १३	भद्राज्ञः	१३ तस्य वयं	२०, ५२	२२, ५७	
५। ७ अश्याम तं	१८, ७४	२०, ४३		२६ वनस्पते	२९, ५२	३१, २०	
७। १ भूर्धर्लं दिवो	७, २४	७, २६		२७ दिवस्सृष्टिभ्याः	५३	X	
	३३, ८	३२, ८		२८ इन्द्रस्य वज्रो	५४	X	
१५। ५ पावकया	१७, १०	१८, ११	वीतहव्यः वा	२९ उप भ्रातय	५५	३१, २३	
१६। ११ तं त्वा समिद्धि	३, ३	३, ३	भद्राज्ञः	३० आ कन्दय	५६	X	
१३ त्वाममे पुष्क	११, ३२	१२, ३२		३१ आरुज	५७	X	
	१५, २२	१६, ४३		४८। १ यज्ञायज्ञा वो	२७, ४२	२९, ४७	संवुः
१४ तसु त्वा दध्यङ्	११, ३३	१२, ३३		२ ऊर्जो नपार्तं	४४	४८	
१५ तसु त्वा पाथ्यो	३४	३४		४९। ४ प्र गायुमच्छा	३३, ५५	३२, ५५	न्याजिज्ञा
१६ एष्टवुः प्रवाणि	२६, १३	X		८ पथस्यपः	३४, ४२	३३, ३०	
१८ अग्निस्त्रियेन	१७, १६	१८, १६		५०। १४ उत नोऽहि	५३	४१	
३४ अग्निर्ब्रवाणि	३३, ९	३२, ९		५१। ७ विधे देवास	७, ३४	७, ३४	
४३ अमे सुखा हि	१३, ३६	१४, ३८		९ उप नः सुनो	३३, ७७	३२, ७७	
१९। १ महा इन्द्रो	७, ३९	७, ३९		१३ विरे देवाः	५३	५३	
४६। १ त्वामिद्धि इवामहे	२७, ३७	२८, ४२	संवुः	५४। ९ एवन्तव	३४, ४१	३३, २९	भद्राज्ञः
२ स त्वं नजिभ्र	३८	४३		५९। ६ इन्द्राग्नी अपाविर्णं	३३, ९३	X	
४७। ११ आतारमिन्द्र	२०, ५०	२२, ३५	गर्गः	६०। ५ उषा विचनिषा	६१	३२, ६१	
१२ इन्द्रः सुत्राग्नी	५१	३६		१३ उषा त्वामिन्द्राग्नी	३, १३	३, १३	

सू० मं० मन्त्रः	वा० य०	का० य०	ऋषिः	सू० मं० मन्त्रः	वा० य०	का० य०	ऋषिः
७०। १ घृतवती	३४, ४५	३३, ३३	पापुः	८ रचनाहर्न	२९, ४५	×	
७१। ३ अदग्धेभिः	३३, ६९	३२, ६९		९ स्नादुर्धसदः	४६	×	
	८४	८४		१० ब्राह्मणासः	४७	×	
६ वाममय	८, ६	८, ५		११ सुप्रर्ण वस्ते	४८	१९	
७५। १ जीमूतस्थेव	२९, ३८	३१, १३		१२ ऋजीते परि	४९	×	
२ धन्वना गा	३९	१४		१३ आ जहन्ति	५०	२३	
३ वस्यन्तीवेदा	४०	१६		१४ अहिरिव	५१	१७	
४ से आचरन्ती	४१	१५		१५ अवसृष्टा परा	१७, ४५	१८, ४५	
५ बहुभिर्वा पिता	४२	१८		१७ यत्र बाणाः	४८	४८	
६ रये तिष्ठथयति	४३	२१		१८ मर्वाणि ते	४९	४९	
७ तमिन्धोषान्	४४	×					

सप्तमं मण्डलम् ।

१। ३ प्रेदो अमे	१७, ७६	१८, ७६	वसिष्ठः	४१। २ प्रातार्जितं	३४, ३५	३३, २८	
२। २ नराशंसल	२९, २७	×		३ भग प्रणेत	३६	×	
३। २ प्रोषद्वनो	१५, ६२	१८, ६३		४ उतेदानी	३७	×	
८। ४ प्रमृग्यमीभिः	१२, ३४	१३, ३५		५ भग एव	३८	×	
१६। १ एना नो अभि	१५, ३२	१६, ५४		६ समध्वरा	३९	×	
२ स योजते	३३	५५		७ अद्वावती	४०	×	
	३४	५६		५१। १२ न्यन्मर्क यजा	३, ६०	३, ६८	
७ ते अमे स्वाहुत	३३, १४	३२, १४		६२। ५ प्र वाहवा	२१, ९	२३, ९	
२३। ४ आपविशिष्युः	१८	१८		६३। ४ यवय सूर	३३, २०	३२, २०	
६ एवेविन्द्रं	२०, ५४	२२, ३९		१६ तथस्रुदेव	३६, २४	३६, २४	
३१। २२ अभि त्वा शर	२७, ३५	२९, ४०		७४। ३ आ यातमुप	३३, ८८	×	
२३ न त्वावो अन्यो	३६	४१		९०। १ प्र वीरवा	७०	३२, ७०	
३५। १ सं न इन्द्रामी	३६, ११	३६, ११		३ रये जु यं	२७, २४	२९, २४	
३८। ७ सं नो भवन्तु	९, १६	१०, १२		९१। ३ पीकोअर्वा (जा)	२३	२३	
	२१, १०	२३, १०		९२। १ आ पायो भूय	७, ७	७, ६	
८ नवेवाजेऽवत	९, १८	१०, २४		३ प्र यामिर्वाधि	२७, २७	२९, २६	
	२१, ११	२३, १८		५ आ नो नियुक्तिः	२८	३१	
३९। २ प्र वाहजे	३३, ४४	३२, ४४		९४। ११ उक्थेभिर्वृत्र	३३, ७६	३२, ७६	
४१। १ प्रादरभि	३४, ३४	×		९९। ३ इरावती	५, १६	५, २१	

अष्टमं मण्डलम् ।

३। ३ इमा उ त्वा	३३, ८१	३२, ८१	मेथ्यतिथिः	६। १ महौ इन्द्रो	७, ४०	७, ४०	वत्सः
४ अर्व सारं	८३	८३		२८ उपहरे	२६, १५	×	
८ अत्येविन्द्रो	९७	×		११। १ त्वममे मत्त	४, १६	४, २१	

सू० सं०	मन्त्रः	वा० य०	अ० य०	श्रुतिः	। सू० सं०	मन्त्रः	वा० य०	अ० य०	श्रुतिः
११। ७	आ ते वत्सो	११, ११५	११, ११४		६०। ९	पाहि नो अम	१७, ४३	×	भर्गः
१४। १३	अर्षां फेनन	१९, ७१	११, ७१ गोपुस्त्यधस-		६३। १२	अस्ते स्था	३३, ५०	३२, ५०	प्रगाथः
१९। १९	भयो नो अमि	१५, ३८	१६, ६० लोभरिः		६९। ३	ता अत्य सृ	१२, ५५	१३, ५६	त्रियमेघः
२०	भर्गं मनः	३९	६१				१५, ६०	१६, ८१	
	अव स्थिरा	४०	६२		७२। १२	गाव उपावता	३३, १९	३२, १९	हर्षतः
२३। ५	चतु तिष्ठ	११, ४१	१२, ४१ विश्वमना				७१	७१	
२६। २१	तव वायवृत	२७, ३४	२९, ३२		१३	आ सुत सि०	२१	२१	
२७। १३	देवं-देवं वो	३३, ११	मनुः		७५। १	युक्ता हि देव	१६, ३७	१४, ३९	विरूपः
	१४ देवांसो हि प्या	५४					३३, ४	३२, ४	
४०। १२	वयं स्वाम (पा. ४)	१०, २०	११, २९ नामाकः				१५, २१	१६, ४२	
		१९, ४४	२१, ४६				११, ७१	१२, ७२	
		५४	५४				८, २९	८, २१	कुलश्रुतिः
		६१	६१		७६। १०	उत्तिष्ठभोजसा	३३, ४७	३२, ४७	कुलश्रुतिः
		२३, ६५	२५, ६७		८३। ७	अधि न इन्द्रैषां	१३, ५२	१४, ५४	उद्यतां
४२। १	अस्तभाद्	४, ३०	४, ४२		८४। ३	त्वं खिष्ठ-	१८, ७७	२०, ४६	
४३। ४	हरयो घूम	३३, २	३२, २	विरूपः					
	९ अप्यधो सधि	१२, ३६	१३, ३७		८८। १	तं वो वल	२६, ११	×	नोषा
	१८ सुस्यं ता अमि	११६	११५		८९। १	वृष्टिन्मव	२०, ३०	२२, १५	नुमेघपुरुषेभ्यौ
४४। १	समिधामि	३, १	३, १				३३, १५	×	
		१२, ३०	१३, ३१				९६	×	
	३ अमि द्युतं पुरो	२२, १७	२४, २२		९३। ४	वदय कथ	३५	३२, ३५	सुक्ताः
	१६ अग्निर्मूर्धा	३, १२	३, १८		९९	कथा त्वं	३६, ७	३६, ७	
		१३, १४	×		९९। ३	भायन्त इव	३३, ४१	३२, ४१	नुमेघः
		१५, २०	१६, ४१				६६	६६	
४५। १	आ वा वे	७, ३२	७, ३२	त्रिचोका	५	त्वमिन्द्र प्रतू	६७	६७	
	२ वृष्टिदिन्म	३३, २४	३२, २४		६	अनु ते शुष्मं	६७	६७	
४८। १३	त्वं लोम पितुभिः	१९, ५४	२१, ५४	प्रगाथः	१०। ११	स्वधगित्या	८७	×	जमदग्निः
५१। ७	कदा चन सरी	३, ३४	३, ४२	श्रुतिपुः			८५	×	
		८, २	८, १				३९	३२, ३९	
	९ यस्वार्यं विश्व	३३, ८२	३२, ८२				४०	४०	
५१। ७	कदा चन प्र	८, ३	८, २	आयुः	१०। १०	वदमे कानि	११, ७३	१२, ७४	प्रवीणः
							७४	७५	

नवमं मण्डलम् ।

१। १	स्वादिष्ठया	२६, १५	×	मधुच्छन्दाः	५१। १	अप्ययौ अग्निभिः	२०, ११	२२, १६	उत्तम्यः
	२ रक्षोहा विश्व	२६	×		५४। १	अत्य प्रत्यामनु	३, १६	३, २२	अवतसः २ः
	६ पुनाति ते	१९, ४	२१, ४		६१। १०	उषा ते जात	२६, १६	×	अमहीपुः
२। ६	अचिक्रद	३८, २९	३८, २९	मेधातिथिः			१८	१६, ५१	
११। १	उपासी गायता	३३, ६२	३२, ६२	आसितः			१७	×	
					१२	स न इन्द्राय			

सू० मं० मन्त्रः	वा० य०	का० य०	ऋषिः	सू० मं० मन्त्रः	वा० य०	का० य०	ऋषिः
६३।१८ आ पवस्व	८, ६३	X	निष्पत्तिः	२१ अमे पवस्व		२९, ३८	
६६।१९ अम आयुर्वि	१९, ३८	८, १९	घातम्	६७।२२ पवमानः सो	१९, ४२	२१, ४४	पवित्रवसिष्ठो
		२१, ४०		२३ यतो पवित्र	४१	४३	
		२९, ३७		२५ उभाभ्यां देव	४३	४५	
	३५, १६	३५, ४८		२७ पुनन्तु मा पितरः	३९	३८	
२० अग्निर्देविः	२६, ९	२८, १२		९६।११ त्वया हि नः	५३	५३	प्रतर्दनः
		२९, ३९		१०७।१ परीतो विद्यता	२	२	अरद्वाजः
२१ अमे पवस्व	८, ३८	८, १०		११०।३ अजीजनो हि	२२, १८	२४, २३	व्यवस्यः

अथ दशमं मण्डलम् ।

१। १ अमे इहन्	१२, १३	१३, १४	त्रितः
२ स जातो गमो	११, ४३	१२, ४३	
८।६ भुवो वरुणस्य रज	१३, १५	१४, १५	त्रिविधः
	१५, २३	१६, ४४	
९।१ आपो हि छा	११, ५०	१२, ५१	सिन्धुर्वापी वा
	३६, १४	३६, १४	
२ नो वा शिवतमो	११, ५१	१२, ५२	
	३६, १५	३६, १५	
३ तस्मा अरं	११, ५२	१२, ५३	
	३६, १६	३६, १६	
४ नो नो देवीर	१२	१२	
७ ज्योत्स्व सूर्य (पा. ३)	३, ५४	३, ६२	
८ इन्द्रमापः	६, १७	६, ३१	
९ आपो जयान्म	२०, २२	२२, ७	
१३।१ भुजे वां अम	११, ५	१२, ५	हविर्धनिः
१४।६ अग्निरेवो नः	१९, ५०	X	यमः
९ अघेत नील	१२, ४५	१३, ४६	
१५।१ उदीरतामवर	१९, ४९	२१, ५१	सङ्गः
२ इदं पितृभ्यो	६८	६७	
३ आहं पितृन्	५६	५७	
४ अहिंवरः पितर	५५	५५	
१५।५ उपहृताः पितरः	५७	५६	
६ अग्न्या यानु	६२	६२	
७ असीनालो	६३	६३	
८ वे वा पूर्वे	५१	X	
११ अग्निष्वात्ताः	५९	५८	
१२ तमम ईक्षितो	६६	६६	

१५।१३ वे वेह पितरो	१९, ६७	२१, ६८	
१४ वे अग्निदग्धा	६०	X	
१६।९ कन्यादमग्नि	३५, १९	३५, ५२	दमनः
११ यो अग्निः कन्या	१९, ६५	२१, ६५	
१२ उद्यन्तस्त्वा	७०	७०	
१७।४ यत्रासते (पा. २)	२३, १६	२५, १८	देवश्रवा
१० आपो अत्मान्	४, २	४, २	
११ इन्द्रस्य इन्द्र	१३, ५	१४, ५	
१२ वस्ते इन्द्रः	७, २६	७, २९	
१८।१ परं मृत्यो	३५, ७	३५, ४०	संक्रमुकः
४ इमं जीवेभ्यः	१५	५०	
३५।१३ विधे जय	१८, ३१	२०, २	लघाः
	३३, ५२	३२, ५२	
३६।१२ महो अग्नेः	१७	१७	
३७। १ नमो मित्रस्य	४, ३५	४, ४७	अभितपाः
४५। १ विवस्वति प्रथमं	१२, १८	१३, १९	वत्सभिः
२ विद्या ते अग्ने	१९	२०	
३ समुद्रे त्वा	२०	२१	
४ अकन्ददग्निः	६	७	
	२१	२२	
	३३	३४	
५ श्रीणामुरारो	२२	२३	
६ विवस्व देव	२३	२४	
७ उषिक्यावयो	२४	२५	
८ उद्यानो रक्म	१	१	
	२५	२६	

सू० सं०	मन्त्रः	वा० व०	अ० व०	ऋषिः ।	सू० सं०	मन्त्रः	वा० व०	अ० व०	ऋषिः
४५। ९	यस्ते अथ	२६	२७		९०। ४	मिषादूर्ध्वं	११, ४	१५, ४	
१०	आ तं भज	२७	२८		५	तस्माद्विराज	५	५	
११	त्वामिमे यज	२८	२९		६	वत्सुवर्षेण हविषा	१४	१४	
१२	अस्ताम्यमि	२९	३०		७	तं वरुं बर्हि	९	९	
४६। ७	अस्याजरासो	३३, १	३२, १		८	तस्माद्यज्ञात्	६	६	
५०। १	प्र वो महे	२३	२३ इन्द्रः		९	तस्माद्यज्ञात्	७	७	
५१। ६	त्रीणि घृता त्री	७	७ अग्निः		१०	तस्मादन्वा	८	८	
५३। ८	अभ्यन्वती	३५, १०	३५, ४३ देवाः		११	वत्सुवर्षं व्यवधुः	१०	१०	
५७। ३	अनो न्या हुवा	३, ५३	३, ६१ वज्रः		१२	ब्रह्मणोऽन्व	११	११	
४	आ त पतु	५४	६३		१३	चन्द्रमा मनसो	१२	१२	
५	पुनर्न पितरो	५५	६३		१४	नाम्ना जालीव	१३	१३	
६	वर्धं सोम	५६	६४		१५	सप्तास्वासत्	१५	१५	
६१। ३	अनो न येसु	७, १७	७, १६ नाभानोविष्टः		१६	वज्रेण वज्रम	१६	१६	
६३। १०	सुप्रामाणं	११, ६	१३, ६ वयः		९१। १४	वस्मिन्नस्मात्	१०, ७८	१२, १३	अरुणः
६४। ६	ते नो अर्बन्तो	९, १७	१०, २३		१५	अह्नामग्ने	७९	६४	
			२३, ११		९२। १	वा ओषधीः	१२, ७५	१३, ७६	मिषग्
७३। १	जमिष्ठा उग्रः	३३, ६४	३२, ६४ गौरिवीतिः		२	घृतं वो अन्न	७६	७७	
७४। ४	आ तरा इन्द्रा	२८	२८		३	ओषधीः प्रति	७७	७८	
८१। १	य इषा विदवा	१७, १७	१८, १७ विश्वकर्मा		४	ओषधीरिति	७८	७९	
२	किं स्विदासी	१८	१८		५	आयत्ये वो	७९	८०	
३	विश्वतथक्षुः	१९	१९				१५, ४	१५, ३८	
४	किं स्विद्वर्धं क	२०	२०		६	यजोषधीः	१२, ८०	१३, ८१	
५	वा ते धामानि	२१	२१		७	अस्यावती	८१	८२	
६	विश्वकर्मेन्	२२	२३		८	उच्छुष्मा ओषधी	८२	८३	
७	वायस्तति	८, ४५	८, २६		९	इच्छातिर्नाम	८३	८४	
		१७, २३	१८, २२		१०	अति विदवाः	८४	८५	
८२। १	चक्षुषः पिता	२५	२५		११	यदिवा वाज	८५	८६	
२	विश्वकर्मा	२६	२६		१२	वत्सोषधीः	८६	८७	
३	वो नः पिता	२७	२७		१३	सार्कं ब्रह्म	८७	८८	
४	त आयजन्त	२८	२८		१४	अन्यो वो	८८	८९	
५	परो दिवा पर	२९	२९		१५	वाः कलिनीर्वा	८९	९०	
६	तमिद्वर्धं प्रथमं	३०	३०		१६	मुञ्चतु मा	९०	९१	
७	न तं विदाथ	३१	३१		१७	अवपतन्तीः	९१	९२	
८७। २२	परि त्वामे	११, १६	१२, १६ पातुः		१८	वा ओषधीः	९२	९३	
८८। १५	द्वे मृती अगृणवं	१९, ४७	११, ४९ मूर्धन्यान्		१९	वा ओषधीः	९३	९४	
९०। १	सहस्रधाविर्वा	३१, १	३५, १ नारायणः		२०	मा नो रिपत्	९५	९७	
२	पुरुष एवेदं	२	२		२१	वाधेवसु	९४	९५	
३	एतावानव	३	३		२२	ओषधयः	९६	९८	

सू० सं०	मन्त्रः	का० व०	का० व०	श्रुतिः ।	सू० सं०	मन्त्रः	का० व०	का० व०	श्रुतिः
१५७।१	इमा जु कं	२५,४६ } २ यरं च नस्त ३ आधित्वैरिन्द्र	२७,४४	भुवनः साधनो वा	१८५।१	महि श्रीणाम	३,३१	३,३९	सत्यश्रुतिः
						२ नहि तोषामया	३२	४०	
						३ यस्मै पुत्रासो	३३	४१	
१७७।१	विभ्राट् बृहत्	३३,३०	३२,३०	विभ्राट्	१८६।१	अ ग्र अयुर्वि (पा.४)	२३,३२	२५,३४	उक्तः
१७३।१	आ त्वाह्यार्थ	१२,११	१३,१२	ध्वजः			३४,३	३५,३	
	३ तस्मै सोमो	१७,५२	१८,५२		१८९।१	आयं गौः शुक्ति	३,६	३,६	साधराणी
१७७।३	अपस्य गोपाल	३७,१७	३७,१७	पतङ्गः		२ अन्तश्चरति	७	७	
१८०।२	रुगो न भीमः	१८,७१	२०,४०	जयः		३ त्रिषाक्षाम	८	८	
					१९१।१	संसमिद्धयुक्ते	१५,३०	१६,५१	संयमनः

आग्नेदादिमन्त्राणां वाजसनेयपञ्चवेदाध्यायानुक्रमेण सूची ।

प्रथमोऽध्यायः ।

यजुर्मन्त्रः	काव्य व०	काव्येदे	अथर्व०	साम०	यजुर्मन्त्रः	काव्य व०	काव्येदे	अथर्व०	साम०
१ मा व स्तेन	१, २		४, २१, ७		१०:२१: देवस्य त्वा	१३:		१९, ५१, २	
					२४ "	३६:४०		"	

द्वितीयोऽध्यायः ।

४ वीतिहोत्रं त्वा	२, ५	५, २६, ३	१५२३	२६ सूर्यस्त्राहत्	२, ४८	१०, ५, ३७
११ देवस्य त्वा	२२	१९, ५१, २		२७ "	५०	"
२२ संवर्द्धिरुक्ता	४०	७, ३८, १		२९ अमये कव्य	५४	१८, ४, ७१
२४ संवर्चसा	४४	६, ५३, ३		३० परापुरो निपुरो	५५	१८, २, २८
	९, १६			३२ नमो वः पितरो	५७	१८, ४, ८१-८४

तृतीयोऽध्यायः ।

१ समिधामि	३, १	८, ४४, १		१६ अत्य प्रत्ना	२२	९, ५४, १	७५५
२ सुसमिधाय	२	५, ५, १		२२ उप त्वाग्ने	३०	१, १, ७	१४
३ तं त्वा समिद्धिः	३	६, १६, ११	६६१	२३ राजन्तमध्वरा	३१	८	
६ आयं गौः	६	१०, १८, १, १	६३०	२४ स नः पितेव	३२	९	
		२०, ४८, ४		२५ अग्ने त्वं नो	३३	५, २४, १	४४८, ११०७
७ अन्तश्चरति	७	६, ११, २	६३१	" बहुराग्निर्यु	३३	२	११०८
		२०, ४८, ५		२६ तं त्वा शोचिष्ठ	३४	४	११०९
८ त्रिषाक्षाम	८	६, ११, ३	६३२	" स नो मोधि	"	३	
		२०, ४८, ६		२८ सोमानं स्वरणं	३६	१, १८, १	१३९, १३५३
११ उपप्रयंती	१७	१, ७४, १	१३७९	२९ नो रेवान्यो	३७	२	
१२ अग्निर्मूर्धा	१८	८, ४४, १६	२७, १५३२	३० मा नः शंसो	३८	३	
१३ उमा वामि	१९	६, ६०, १३		३१ महि श्रीणामयो	३९	१०, १८, १	
१४ अयं ते वेणि	२०	३, २९, १०	३, २०, १				
१५ अयमिह	३, २१	४, ७, १					

य० सं०	अ० य०	आवेद	अथर्व०	साम० ।	य० सं०	अ० य०	आवेद	अथर्व०	साम०
३२ महि तेषाममा	३,४०	१०,१८५,२			५१ अक्षजमीमदन्त	५९	१,८२,२	१,८२,५१	४१५
३३ ते हि पुत्रासौ	४१	३			५२ सुतन्त्रं त्वा	६०	३		
३४ कदा वन	४२	८,५१,७	३००		५३ मनो न्नाह्महे	६१	१०,५७,३		
३५ तत्सवितुर्व	४३	३,६२,१०	१४६२		५४ कत्वे यक्षाय	६२		६,१९,२	
३६ परि ते दृष्टो	४४	४, १, ८			५५ ज्योत् च सूर्य	६३	१०,५७,४	१, ६, ३	
४१ गृह मा विभी	४८		७,६०,१		५६ पुनर्नः पितरो	६४		५	
४२ वेधामप्येति	४९		३		५६ वयं सोम	६४		६	
४३ उपहृता	५०		५		६० अयमन्क यत्ना	६८	७,५९,१२		
४६ गो दूज इन्द्राज	५४	१,१७३,१२			६१		१४,१,१७		
५० पूर्णं दधि परा	५०		३,१०,७		६२ न्यायुषं	७४		५,२८,७	

चतुर्थोऽध्यायः ।

२ आपो अस्मान्	४,२,३	१०,१७,१०	६,५१,२		२५ ऊर्ध्वा यस्या	३५		७,१४,२
३ महीनां पवोऽसि	४		२,१७,६		३० अस्तभाद्	४२	३,३०,९	
८ विनो देवस्य	९	५,५०,१			३१ आसीदधिषा	४२	८,४२,१	
१५ पुनर्वनः	२०		६,५१,२		३२ वनेषु व्यन्तरिक्षं	४३	५,८५,२	
१६ त्वमग्ने व्रतया	२१	८,११,१	१९,५९,१		३५ नमो मित्रस्य	४७	१०,३७,१	
२५ अग्नि त्वं	३४		७,१४,१		३७ या ते धामाणि	४९	१,९१,१९	

पञ्चमोऽध्यायः ।

४ अन्नायमिभरति	५,४		४,१९,९		२० प्र तद्विष्णु	२६		७,२६,२
१४ सुष्यते मन	१९	५,८१,१			२१ यत्स्योक्तु	२६	१,१५४,२	३
१५ इदं विष्णुर्विचक्रमे	२०	१,२२,१७	७,२६, ४	२२२, १६५९	२२ देवस्य त्वा सवितुः	२८		१९,५१,२
१६ इरावती वेजुमती	२१	७,९९, ३			२६		३३	"
१८ विष्णोर्जुहं	२४	१,१५४,१	७,२६,१		२९ परि त्वा त्रिर्वजो	३७	१,१०,१२	
१९ दिवो वा विष्ण	२५		७,२६,८		३६ अग्ने नव सुपथा	४५	१,१८९,१	४,३९,१०
					३८,४१ उरु विष्णो	५१		७,२६,३

षष्ठोऽध्यायः ।

१ देवस्य त्वा सवितुः	१,१		१९,५१,२		१७ इदमापां प्रवहता	३२	१,२३,२२	७,८९,३
शुन्पन्तोऽभिषाः	१		१८,४,६७		२२ मापो मौषधी	३०		७,८९,२
३ या ते धामान्यु	३	१,१५४,६			२४ अमूर्धो सप	३५	१,२३,१७	२, ४, २
४ विष्णोः कर्माणि	५	१,२२,१९	७,२६,६	१६७१	२९ वमन्ते शृङ्ख	४२	१,२७, ७	
५ तद्विष्णोः परमं	६	१,२२,२०	७	१६७१	३६ प्रागपायुदगधराण्	४९		२०,१३४,१-६
१,१० देवस्य त्वा	१०		१९,५१,२		३७ त्वमग्ने प्रकीर्तितो	५०	१,८४,१९	२४७, १७२३

य० मं० क० य० ऋग्वेद अथर्व० साम० । य० मं० क० य० ऋग्वेद अथर्व० साम०

सप्तमोऽध्यायः ।

७ आ वायो भूय ७, ६ ७, ९२, १	
८ इन्द्रपात्यु इमे ७ १, २, ४	
९ अथ कां मित्रा- ८ २, ४१, ४	९१०:
१, ४७, १	३०६
१० राया वयं ९ ४, ४२, १०	
११ वा वां कथा १० १, २२, ३	
१२ तं प्रत्यया ११ ५, ४४, १	
१६ अत्र वेन- १५ १०, १२३, १	
१७ मनो न वेतु १६ १०, ६१, ३	
१९ वे देवास्तो २० १, १३९, ११ १९, २७, ११-१३	
२४ मूर्धनं दिवो २६ ६, ७, १	११४०
२५ धर्म्म धर्म्मण २८ १०, १७३, ६ ७, ९४, १	
२६ यस्तो द्रष्ट २९ १०, १७, १२	
३१ इन्द्राग्नी ३१ ३, १२, १	६६९
३२ आ वा ये- ३२ ८, ४५, १	१३३, १
	१३३८

३३ ओमास- ३३ १, ३, ७	
३४ विन्वे देवास ३४ २, ४१, १३	
६, ५२, ७	
३५ इन्द्र मरुत ३५ ३, ५२, ७	
३६ मरुतन्तां ३६ ३, ४७, ५	
३७ सजोषा इन्द्र ३८ २	
३८ मरुतां इन्द्र ३८, १० १	
३९ मर्तो इन्द्रो ७, ३९ ६, १३, १	
४० " " ४० ८, ६, १ २०, १३८, १ १३०७	
४१ चतु त्वं जात- ८, २३ १, ५०, १ १३, २, १६ ३१	
२०, ४७, १३	
४२ वित्रं देवाणां ८, २४ १, ११५, १ १३, २, ३५ ६२९	
९, ७	
४३ अग्ने नय ८ १, १८९, १ ४, ३९, १०	
४८ कोऽयमकसा १४ ३, २९, ७	

अष्टमोऽध्यायः ।

१ कदा चन ८, १ ८, ५१, ७	
३ " " प्रयु- २ ८, ५२, ७	
४ यज्ञो देवानां ३ १, १०७, १	
६ काममय ५ ६, ७१, ६	
१४, १६ तं यवेसा ९, १६ ६, ५३, ३	
१५ समिन्द्र गो ९, १५ ५, ४२, ४	
१७ धाता रातिः १७ ३, ८, १	
७, १७, ४	
१८ जुगा यो देवाः १८ ७, ९७, ४	
१९ यौ आबह १९ ३	
२१ देवा गान्धर्वो २१ ७-८	
२२ यज्ञ यज्ञं गच्छ २२ ५	
" एष ते यज्ञो "	१
२३ उर्वं हि राजा २३ १, १४, ८	
३० एकपदो- २९ १, १६४, ४१ ९, १०, ११	
१०, १, ११	
१३, १, ४६	

३१ मरुतो यस्य ३० १, ८६, १ २०, १, २	
३२ मही योः ३१ १, २२, १३	
३३ आतिष्ठ यय ८, १५ १, ८४, ३ १०२९	
३४ युक्ता हि केचि १४ १, १०, ३ १३४६	
३५ इन्द्रमिदरी १६ १, ८४, २ १०३०	
३८ अग्ने पवस २० ९, ६६, २१	
३९ उतिष्ठकोजसा २१ ८, ७६, १० २०, ४२, ३ ९८८	
४० अरभसस्य २२ १, ५०, ३ १३, २, १८ ६३४	
२०, ४७, १५	
४१ चतु त्वं जात- ९, ६ १ १३, २, १६	
२०, ४७, १३	
४४ वि न इन्द्र ८, २५ १०, १५२, ४ १८६८	
४५ वाचस्पति २६ १०, ८१, ७	
५३ जुवं तमिन्ना २, ३६ १, १३२, ६	
६३ आपवस्य x ९, ६३, १८	

य० सं०	क्र० य०	अथर्व०	साम०	य० सं०	क्र० य०	अथर्व०	साम०
--------	---------	--------	------	--------	---------	--------	------

नवमोऽध्यायः ।

६ अस्वन्तर	१०,९	१,१३,१९	१, ४, ४
८ वातरहा	११		६, ९, १
९ जवो यस्तो	१२		२
१४ एय स्य वाजी	२०	४, ४०, ४	
१५ उत स्मास्य	२१		३
१६ सो नो भवन्तु	२२	७, ३८, ७	
१७ ते नो अर्न्तो	२३	१०, ६४, ६	
१८ वाजे वाजेऽवत	२४	७, ३८, ८	
२४ वाजस्यमां	३४		३, २०, ८

२५ वाजस्य जु	३३		३, २०, ८
२६ सोमराजानं	३६	१०, १४१, ३	३, २०, ४
२७ अर्यमणं	३८	५	७
२८ अमे अर्यमा	३५	१	२
२९ प्र नो यच्छ	३७		२
३० देवस्य त्वा	३९		१९, ५१, २
३७ अमे सहस्र	११, ३	३, २४, १	१९, ३२, ९
३८ देवस्य त्वा	३		१९, ५१, २

दशमोऽध्यायः ।

५ अमये स्वाहा	११, १२	१९, ४३, १	
„ सोमाय स्वाहा	„	५	
„ इन्द्राय स्वाहा	१३	६	
१९ प्र पर्वतस्य	२८	१२, २, ४१	
२० प्रजापते न	२९ १०, १२१, १०	७, ८०, ३	
„ वयं स्याम (च.पा.)		६, ६२, २	
		७, ७९, ४	
२२ मा त इन्द्र	३२	५, ३३, ३	

२४ ह०तः सुचिषद्	३४	४, ४०, ५	
२५ इयवस्यासु	११, ३५		२, १७, ४
२७ निषाद	३८	१, २५, १०	
३२ कुविदन्न वयं	११, ४५	१०, १३१, २	२०, १२५, २
३३ शुव०दुराम०	११, ४६	४	४
	२२, ६१		
३४ पुत्रमिव पितराधु	५		५

एकादशोऽध्यायः ।

४ युजते मन	१२, ४	५, ८१, १	
५ युजे वां मरु	५	१०, १३, १	१८, ३, ३९
६ यस्व प्रथाण०	६	५, ८१, ३	
९ देवस्य त्वा	९	१९, ५१, २	
२८	२८	„	
१४ योगे योगे	१४	१, ३०, ७	१९, २४, ७
		२०, २६, १	७४३
१७ अन्वमिरवसा	१७	७, ८२, ४	
		१८, १, २७	
		२८	
२३ आ त्वा जिघर्षि	२३	२, १०, ४	
२४ आ विघ्नतः	२४	५	
२५ परि वाजपतिः	२५	४, १५, ३	

२६ परि त्वामे	२६	१०, ८७, २२	७, ७१, १
			८, ३, २२
२७ त्वामे जुमिस्	२७	२, १, १	
३२ त्वामे पुष्क०	३२	६, १६, १३	
३३ तमु त्वा दप्यस्	३३	१४	
३४ तमु त्वा पाप्यो	३४	१५	
३५ सीद होताः	३५	३, २९, ८	
३६ नि होता होत०	३६	२, ९, १	
३७ स० सीदत्व	३७	१, ३६, ९	
४१ उडु तिष्ठ	४१	८, १३, ५	
४२ कर्ष्य क जु	४२	१, ३६, १३	५७
४३ स जातो गंजो	४३	१०, १, २	
४६ अम आ० (च.पा.)	४७	६, १६, १०	१, ६६, ०

य० मं०	क्र० य०	ऋग्वेद	अथर्व०	साम० ।	य० मं०	क्र० य०	ऋग्वेद	अथर्व०	साम०
४९	वि पाजसा १२, ५०	३, १५, १			६७	विषो देवस्य	६८	५, ५०, १	
५०	आपो हि ह्य ५१	१०, ९, १	१, ५, १, १८३७		७०	श्रवणः सर्पिरा ७१	१, ७, ६		
५१	मी वः शिवतमो ५२	२	२ १८३८		७१	परस्या अधि ७२	८, ७५, १५		
५२	तस्या अरं गमा ५३	३	३ १८३९		७३	यदमे कानि ७४	८, १०२, २०	१९, ३४, ३	
६२	मित्रस्य चर्व० ६४	३, ५९, ६			७४	यदस्युपनिहिका ७५	११	"	
६३	ध्रुवाणिः सव्युरिः ६५	२, ३१, ७	७, ४६, २		८१	स० शितं मे मया ८२		३, १९, १	

ब्राह्मोऽप्यायः ।

१	एषानो १३, १	१०, ४५, ८		
२	नक्षोषासा २	१, ९६, ५		
३	विद्या रूपाणि ३	५, ८१, २	७, ७३, ६	
४	अकन्ददमि ७	१०, ४५, ४		
११	आ त्वाहवर्म० १२	१०, १७३, १	६, ८७, १	
१२	उद्युतार्म वरुण १३	१, २४, १५	७, ८३, ३ ५८९	
			१८, ४, ६९	
१३	अमे वृहन्नुप० १४	१०, १, १		
१४	ह० लः द्याविषद १५	४, ४०, ५		
१८	दिवस्पति प्रथमं १९	१०, ४५, १		
१९	विद्या ते अमे २०	२	१, १३, ३ १३, ३, २१	
२०	समुदे त्वा २१	३		
२२	धीणामुदारो २३	५		
२३	मित्रस्य केतुः २४	६		
२४	उधिकपावको २५	७		
२६	बले अय २७	९		
२७	आ तं भव २८	१०		
२८	त्वाममे यजमाना २९	११		
२९	अस्ताव्यामिर्नरा ३०	१२		
३०	समिधामि ३१	८, ४४, १		
३४	प्रथायमामिः ३५	७, ८, ४		
३६	अप्यमे ३७	८, ४३, ९		
३७	गमो अस्मोवधी ३८		५, १५, ७ ६, १५, ३	
४१	वोषा मे अस्य ४३	१, १४७, २		
४३	स वोषि ४४	२, ६, ४		

४४	सत्याः सन्तु (च.पा.) १३, ४५	१०, ११६, ८ १९, ४२, ३		
	„ पुनस्त्वापिला (अ.पा.) „		१२, २, ६	
४५	अपेत वीत ४६	१०, १४, ९	१८, १, ५५	
४७	अय० सो ४८	३, २२, १		
४८	अमे यो ४९	२		
४९	अमे दिवो ५०	३		
५०	पुरीष्यासो ५१	४		
५१	इयाममे ५२	५		७६
		३, ५, ११ ३, ६, ११		
५२	अयं ते योनि ५३	३, २९, १०	३, २०, १	
५५	ता अस्व सू० ५६	८, ६९, ३		
५६	इन्द्रं विद्या ५७	१, ११, १	३४३; ८९७	
५८	संवां मना रसि १३, ५९		६, ९४, १	
६३	ममः सु ते ६४		६, ६३, २ ६, ८४, ३	
			६, ६३, ३ ६, ८४, ४	
६५	अं ते देवी ६६		६, ६३, १	
६६	निवेद्यानः ६७	१०, १३९, ३	१०, ८, ४२	
६७	सीरा युजान्ति ६८	१०, १०१, ४	३, १७, १	
६८	युजन्त सीरा ६९	३	२	
६९	ज्ञानः १ फाला ७०	४, ५७, ८	५	
७०	पूतेन सीता ७१		९	
७१	लाङ्गलं पवीर ७२		३	
७५	वा ओषधीः ७६	१०, ९७, १		
७६	ज्ञतं वो अम्ब ७७	२		

य० मं०	का० य०	ऋग्वेद	अथर्व०	साम०	य० मं०	का० य०	ऋग्वेद	अथर्व०	साम०
७७ ओषधीः प्रति०	१३,७८	१०,९७,३			मुमुन्तु (प्र. पादः)			११,६,७	
७८ पुष्यवतीः (दि. पा.)	७	८,७,९७			९१ अवपत्तनी०	१३,९२	१०,९७,१७		
७८ ओषधीरिति	७९	४			व जीषम०	७		६,१०९,३	
७८ सवेयमर्षं (दि. पा.)	७	४,९,७			९२ या ओषधीः	९३	१८	६,९६,१	
७९ अक्षत्ये वो	८०	५			९३	९४	१९		
८० यज्ञौषधीः	८१	६			९४ वाक्षेदमुष	९५	२१		
८१ अस्मावती०	८२	७			९५ या वो रिवन्	९७	२०		
अस्मा अरि० (च. पा.)		८,७,९७			९६ ओषधयः	९८	२२		
८२ उच्छुम्मा	८३	८			१०१ त्वमुत्तमास्त्यो०	१००	२३	६,१५,१	
८३ इच्छतिर्नाम	८४	९			१०२ मामा हि० स्ती०	१०१	१०,१२१,९		
८४ अति विष्वाः	८५	१०			कस्मै देवाय	७,१,१-८			
८५ यदिमा वाज्र०	८६	११			१०६ अमे तव	१०५	१०,१४०,१	१८१६	
८६ यस्त्यौषधीः	८७	१२	४,९,४		१०७ पावकवर्चाः	१०६	२	१८१७	
(दि. पादः)		९,३,१०			१०८ ऊर्जो नपा०	१०७	३	१८१८	
८७ साकं यक्ष्य	८८	१३			१०९ इरज्यजामे	१०८	४	१८१९	
८८ अन्या वो	८९	१४			११० इच्छार्त्तम०	१०९	५	१८२०	
८९ याः कलिनीर्वा०	९०	१५	८,७,२७		१११ ऋतावानं	११०	६	१८२१	
बृहस्पति		६,९६,१			११२ आप्यावत्स	१११	१,९१,१६		
स्ता वो मुख०		७,११२,१			११३ सं ते पथा०	११२	१८	६०३	
"		१४,२,४५			११४ आप्यावत्स०	११३	१७		
९० मुमुन्तु या	९१	१६	६,९६,२		११५ आ ते वत्सो	११४	८,११,७	८,११६६	
		८,७,२८			११६ तुभ्यं ता	११५	८,४३,१८		
		७,११२,२			११७ अतिः प्रियेषु	११६		६,३६,३	

त्रयोदशोऽध्यायः ।

३ ऋषा जज्ञानं	१४,३	४,१,१			१४ अमिर्नृषा	१४,१४	८,४४,१६	२७;	
		५,६,१						१५३२	
४ हिरण्यगर्भः	४	१०,१२१,१	४,१,७		१५ मुषो यज्ञस्य	१५	१०,८,६		
स वाधार		११,५,१			२७ मधु वाता	२९	१,९०,६		
कस्मै देवाय		४,२,१-८			२८ मधु नक्तमु०	३०	७		
५ त्र्यसधस्क्रन्द	५	१०,१७,११			२९ मधुमाजो	३१	८		
९ कृष्ण्य पाजः	९	४, ४, १			३२ मही योः	३४	१,२२,१३		
१० तव भ्रमास	१०	२			३३ विष्णोः कर्माणि	३५	१९	१६७१	
११ प्रति स्पष्टो	११	३			३६ अमे युक्ता हि	३८	६,१६,४३	२५;	
१२ उग्रमे सिष्ठ	१२	४						१३८३	
१३ ऊर्जो भव	१३	५			३७ युक्ता हि	३९	८,७५,१		
प्रमृणीहि सवृ०		१३,१,३			३८ सम्यक् सवन्ति	४०	४,५८,६		

य० सं०	क्र० सं०	ऋग्वेद	अथर्व०	साम०	य० सं०	क्र० सं०	ऋग्वेद	अथर्व०	साम०
४६	विश्वं देवा०	१४, ४८	१.११५, १	१३, २, ३५	५१	अजो शम्भे	१४, ५३	४, १४, १	
			२०, १०७, १४		५२	त्वं जविष्ठ	५४	१, ५, १३	
							८, ८४, ३		

चतुर्दशोऽध्यायः ।

२३ अग्रस्य विष्पं १५, २६ ११, ३, ५०

पञ्चदशोऽध्यायः ।

१ अग्ने जातान् १६, १	७, ३४, १	३७ कपो राजन्तु १६, ५९	१, ७९, ६	१५६३
२ सहसा जातान् २	३५, १	३८ भद्रो नो अग्निं ६०	८, १९, १९	१११, १
२० अग्निर्गर्भा ४१	८, ४४, १६			१५५९
				१५६०
२१ अयमाग्निः ४२	८, ७५, ४	३९ मद्रा उत ६१	२०	१५६०
२२ त्वामग्ने पुच्छ ४३	६, १६, १३	४० येना सम्युत्सु ६२	"	"
२३ भुवो यज्ञस्य ४४	१०, ८, ६	४१ अग्निं तं मन्त्रे ६३	५, ६, १	४२५, १
२४ अग्रेयसिः ४५	५, १, १	४२ सो अग्निर्गो ६४	२	१७३७
		४३ उमे सुधन्त्र ६५	९	१७३७
२५ अग्नौचाम ४६	५, १, १२	४४ अग्ने तमयाय ६६	४, १०, १	४३४, ३
२६ अयमिह ४७	४, ७, १			१७७७
२७ जनस्य गोषा ४८	५, ११, १	४५ अथा शम्भे ६७	२	
२८ त्वामग्ने अग्नि ४९	६	४६ एभिर्गो ६८	३	१७७९
२९ सखायः सं वः ५०	५, ७, १	४७ अग्निं होतारं ६९	१, १२७, १	२०, ६७, ३
३० स० समिद्धुक्से ५१	१०, १९१, १	४८ अग्ने त्वं ७०	५, १४, १	४४८, १
३१ त्वां चित्रध्वं ५२	१, ४५, ६			११०७
३२ एना नो अग्नि ५४	७, १६, १	वसुरग्निर्वसु २		११०८
		तं त्वा गोविष्ठ ४		११०९
३३ विदवस्य ददा ५५	२	५५ येन वहसि ७७		१, ५, १७
३४ स सुदवत् ५६	"	५६ अर्चं ते योनिः ७८	१, १९, १०	१, २०, १
३५ अग्ने यज्ञस्य ५७	१, ७९, ४	६० ता जस्य ८१	८, ६९, ३	
		६१ स्मरं विधा० ८२	१, ११, १	३४३, ८१७
३६ स इधानो ५८	५	६२ ग्रीयदस्यौ ८३	७, ३, १	१२२०

षोडशोऽध्यायः ।

४ यथा नः १७, ४	१०, १४१, ४	३, २०, ६	४७ आपे अयसि १७, ४७	६, ५७, ३
५ जहोषि स ५	१, १९१, ८	४, ९, १	४८ इमा रुद्राय ४८	१, ११४, १
१५ मा नो मद्रा १५	१, ११४, ७	११, २, १९	५० परि नो रुद्रस्य ५०	२, ३३, १४
१६ मा नस्तोके १६	८		६४-६६ न द्विजो ६४	४, १७, १-६

य० मं० य० य० ऋग्वेद अथर्व० साम० । य० मं० य० य० ऋग्वेद अथर्व० साम०

सप्तदशोऽध्यायः ।

५ हिमस्य त्वा १८, ६	६, १०६, ३	
७ अपामिदं ८ १०, १४२, ७	२	
८ अग्ने पावक ९ ५, २६, १	१५२१	
९ स नः पावक १० १, १२, १०		
१० पावकया ११ ६, १५, ५		
१६ अग्निस्तिग्मेन १६ ६, १६, २८	८, ३, २३	२२
१७ य इमा विश्वा १७ १०, ८१, १		
१८ कि० स्विदासी० १८ २		
१९ विश्वतञ्जु० १९ ३		
२० कि० स्विद्वनं २० ४		
२१ या ते धामानि २१ ५		
२२ विश्वकर्मेन्द्रविषा २२ ६	१५८९	
२३ वाचस्पति २३ ७		
२५ चक्षुषः पिता २५ १०, ८२, १		
२६ विश्वकर्मा २६ २		
२७ यो नः पिता २७ ३ २, १, ३		
२८ त आयजन्त २८ ४		
२९ परो दिवा २९ ५		
३० तमिद्रर्म ३० ६		
३१ न तं विदाय ३१ ७		
३३ आशुः शिषानो ३३ १०, १०३, १	१९, १३, २ १८४९	
३४ संकन्देना ३४ २	३ १८५०	
३५ स इदुहस्तेः ३५ ३	४ १८५१	
३६ बृहस्पते परि ३६ ४	८ १८५२	
३७ बलविज्ञाय ३७ ५	८, ५, २ १८५३	
	१९, १३, ५	
३८ गोत्रमिदं ३८ ६ ६, ९७, ३ १८५४		
	१९, १३, ६	
३९ अभि गोत्राणि ३९ ७	७ १८५५	
४० इन्द्र आसां ४० ८	९ १८५६	
४१ इन्द्रस्य सृणो ४१ ९	१० १८५७	
४२ उदर्यव मघवन् ४२ १०	३, १९, ६ १८५८	
४३ अस्माकमिन्द्रः ४३ ११ १९, १३, ११ १८५९		
४४ अमीषां चितं ४४ १२	३, २, ५ १८६१	
४५ अवच्छा ४५ ६, ७५, १६	३, १९, ८ १८६३	
४६ प्रेता जयता ४६ १०, १०३, १३	७ १८६२	

४७ असी या सेना ४७ १० (परिषिष्ट) ३, २, ६ १८६०		
४८ यत्र बाणाः १८, ४८ ६, ७५, १७	१८६६	
धर्मयच्छतुः (च० पा०)	१९, ९, १२	
४९ मर्माणि ते ४९ १८ ७, ११८, १ १८७०		
५० उदेनमुत्तरां ५० ६, ५, १		
५१ इन्द्रेयं प्रतरां ५१ २		
५२ यत्स्य कुर्वी ५२ १०, १७३, ३	३	
	६, ८७, ३	
५८ सूर्यरश्मि० ५८ १०, १३९, १		
५९ विमान एष ५९ २		
६० उक्षा समुद्रो ६० ५, ४७, ३		
६१ इन्द्रं विश्वा ६१ १, ११, १	३४३	
	८२७	
६५ क्रमध्वममिना ६५ ४, १४, २		
६७ पृथिव्या अह० ६७ ३		
६८ सूर्यन्तो ६८ ४		
६९ अमे प्रेहि ६९ ५		
७० नक्तोपासा ७० १, ९६, ५		
७४ ता० सविनु० ७४ ७, १५, १		
७५ विधेम ते ७५ २, ९, ३		
७६ प्रेदो अमे ७६ ७, १, ३	१३७५	
७७ अमे तमयार्थं ७७ ४, १०, १	४३४;	
	१७७७	
८८ घृतं मिमिक्षे १९, १	२, ३, ११	
८९ समुद्राद् ८९ ३	४, ५८, १	
९० वयं नाम ९० २		
९१ चत्वारि शृङ्गा ९१ ५	३	
९२ त्रिषा हितं ९२ ४		
९३ एता अर्धन्ति ९३ ५		
९४ सम्पक् सवन्ति ९४ ६		
९५ सिन्धोरिव ९५ ७		
९६ अभिप्रवन्त ९६ ८		
९७ कन्धा इव ९७ ९		
९८ अन्धर्षत ९८ १०	७, ८२, १	
९९ धामं ते विष्यं ९९ ११	११	

य० सं०	क्र० य०	ऋग्वेद	अथर्व०	साम०	।	य० सं०	क्र० य०	ऋग्वेद	अथर्व०	साम०
--------	---------	--------	--------	------	---	--------	---------	--------	--------	------

अष्टादशोऽध्यायः ।

२९ बृहन्न रथन्तरं	१९, ४३	८, १०, ६
३० वाजस्य नु	२०, १	७, ६, ४
३१ विदेव अथ	२ १०, ३, १३५	
३७ देवस्य त्वा	७	१९, ५१, २
४७ तत्त्वा यामि	१९ १, २४, ११	
५९ एत० सप्तस्य	२९	६, १२३, १
६० एतं आनाथ	३०	२
६६ अग्निरसि	× ३, २६, ७	६१३
६८ वार्त्रहत्याय	३७ ३, ३७, १ २०, १९, १	

६९ सहदयं	२०, ३८ ३, ३०, ८	
७० वि न ह्य	३९ १०, १५२, ४	१८६८
७१ मृगो न भीमः	४० १०, १८०, २ ७, ८४, ३	१८७३
		१३, १, २७
७२ वैश्वानरो	४१	६, ३५, १
७३ पृष्टो दिवि	४२ १, ९८, २	
७४ अद्वयम तं	४३ ६, ५, ७	
७५ वयं ते अथ	४४ ३, १४, ५	
७७ त्वं गविष्ठ	४५ ८८४, ३	

एकोनविंशोऽध्यायः ।

२ परीतो०	२१, १ ९, १०७, १	५१२, १३१३
३ नावोः पूतः	३	६, ५१, १
हन्तस्य कुज्वः	१, २२, १९	
४ पुनासि ते	४ ९, १, ६	
६ कुषिब्रज	५ १०, १३१, २ २०, १२५, २	
९ तेजोऽसि तेजो	८ २, १७, १-३ १९, ३१, १२	
३८ अग्न आयू० पिष्ठ०	९, ६६, १९	६२७; १४६४; १५१८

३९ पुनश्चे मा	४१ ९, ६७, २७ ६, १९, १	
४१ वतो पवित्र	४३ २३	
४२ पवमानः सो०	४४ २२	
४३ उभाभ्यां देव	४५ २५ ६, १९, ३	
४४ वैश्वदेवी	४६ ६, ६२, २	
वय० स्वयाम	११, २९ ४, ५०, ६	"
	२१, ४६ ५, ५०, १०	
	५४ ८, ४०, १२	
	६१ १०, १२१, १०	
	२५, ६७	

४९ उदीरतामवर	५१ १०, १५, १ १८, १, ४४	
५० अक्षिरसो नः	× १०, १४, ६ ६, ५५, ३	
		१८, १, ५८

५१ ये नः पूर्वे	× १०, १५, ८ १८, ३, ४६	
५२ त्व० सोम प्रचि	५२ १, ९१, १	
५३ त्वया हि नः	५३ ९, ९६, ११	
५४ त्व० सोम पितृभिः	५४ ८, ४८, १३	
५५ बर्हिषदः	५५ १०, १५, ४ १८, १, ५१	
५६ आहं पितृन्	५७ ३	४५
५७ उपहृताः पितरः	५६ ५ १८, ३, ४५	
५८ आ यन्तु नः	५९ १८, ४, ६२-६३	
५९ अमिष्याताः	६१ ११ ३, ४४	
६० ये अमिष्याता	६० १४ २, ३५	
		३, ५९

६२ आच्या जातु	६२ ६ १, ५२	
६३ आसीनासो	६३ ७ ३, ४३	
६५ यो अग्निः कव्य	६५ १०, १६, ११	
६६ स्वमम ईक्षितः	६६ १०, १५, १२ ४२	
		४, ६५

६७ ये चेह पितरो	६८ १३ २, ३५	
६८ इदं पितृभ्यो	६७ २ १, ४६	
६९ अथा यथा नः	६९ ४, २, १६ ३, २०	
७० उचान्तस्या	७० १०, १६, १२ १, ५६	
आ वह		२, ३४
७१ अपां केनेन	७१ ८, १४, १३ २०, २९, ३ २११	

य० मं०	क्र० य०	ऋग्वेद	अथर्व०	साम० ।	य० मं०	क्र० य०	ऋग्वेद	अथर्व०	साम०
--------	---------	--------	--------	--------	--------	---------	--------	--------	------

विंशोऽध्यायः ।

२ निषसाद	२१, ९३	१, २५, १०		
३ देवस्य त्वा	"	१९, ५१, २		
१४ यदेवा देव	२२, १	६, ११४, १		
१५ यदि दिवा	२	६, ११५, १		
१६ यदि जाम् (प्र. पा.) ३		६, ११४, १-२		
१७ यदेनश्चक्रमा	४	१०, ३, ८		
१८ यदायो अज्या	"	७, ८३, २		
		१९, ४४, ९		
२० हुपदादिव	५	६, ११५, ३		
२१ उद्वयं तमसस्	६	१, ५०, १० ७, ५३, ७		
२२ अपो अयान्व	७	१, २३, २३ ७, ८९, १		
		१०, ९, ९ १०, ५, ४६		
पयस्वानम	"	९, १, १४		
प्रजया च	"	१४, १, ४८		
		१९, ३१, ७		
२३ एषोऽस्तेधिषी	"	७, ८९, ४		
तेजोऽसि		१९, ३१, १२		
२५ तैत्तिर्कं (ह. पा.) १०		९, ५, १६		
२६ " (") ११		"		
२७ धानावन्तं	१४	३, ५२, १	२१०	
२८ बृहदिन्द्राय	१५	८, ८९, १	२५८	
२९ अज्यवो	१६	९, ५१, १		
३० आ यास्मिन्नी	३२	४, २१, १		
३८ आ न इन्द्रो	३३	४, २०, १		

४२ आ न इन्द्रो २२, ३४	४, २०, २		
५० ज्ञातारमिन्त्र	३५	६, ४७, ११ ७, ८६, १	३३३
५१ इन्द्रः सुनामा	३६	१२ ७, २१, १	
		१०, १३१, ५ २०, १२५, ६	
५२ तस्य वयं	३७	६, ४७, १३ ७, ९२, १	
		१०, १३१, ७ २०, १२५, ७	
५३ आ मन्त्रेन्द्रि	३८	३, ४५, १ ७, ११७, १	२४६, १७१८
५४ एवेन्द्रिन्त्रं	३९	७, २३, ६ २०, १२, ६	
		१०, ८७, ७	
५५ समिद्धो अग्निः ४०		७, ७३, २	
७६ युवः सुनामः ४१	१०, १३१, ४ २०, १२५, ४		
७७ युजमिव पितरा ४२	५	५	
७८ यस्मिन्नास	४३	१०, ९१, १४	
७९ अहान्यमे	४४	१५	
८१ गोमिदं यु	४५	२, ४१, ७	
८२ न ययरो	४७	८	
८३ ता न आ	४८	९	
८४ पावका नः	४९	१, ३, १०	
८५ चोदयित्री	७०	११	
८६ महो अर्गः	७१	१२	
८७ इन्द्रा यादि०	७२	४ २०, ८४, १ ११४६	
८८ " धिषे	७३	५ २ ११४७	
८९ " चक्ष० ७४	६	३ ११४८	

एकविंशोऽध्यायः ।

१ इमं मे वरुण २३, १	१, २५, १९	१५८५	
२ तस्या यामि	२	१, २४, ११	
३ त्वं नो अग्ने	३	४, १, ४	
४ स त्वं नो	४	५	
५ महीन्द्र उ	५	७, ६, १	

६ सुनामार्गं	२३, ६	७, ६, ३	
८ आ नो मित्रा	८	३, ६२, १६	२२०; ६६३
९ प्र वाहवा	९	७, ६२, ५	
१० वां नो भवन्तु	१०	७, १८, ७	
११ वाजे-वाजेऽवत १२	८		

द्वाविंशोऽध्यायः ।

१ तेजोऽसि	२४, १	१९, ५१, २	
६ अग्ने स्वाहा	६	१९, ४३, १	

६ सोमाय स्वाहा	२४, ६	१९, ४३, ५	
७ वायवे स्वाहा		२	

अ० सं०	का० सं०	श्रुत्येव	अथर्व०	साम० । य० सं०	का० सं०	श्रुत्येव	अथर्व०	साम०
६ इन्द्राय स्वाहा			१९, ४३, ६		२७ इन्द्राय स्वाहा		१९, ४३, ६	
९ तत्सवितुर् १३	३, ६२, १०		१४६२		पृथिव्यै स्वाहा		५, ९, २, ६	
१० हिरण्यवाणि० १४	१, २२, ५				अन्तरिक्षाय स्वाहा		५, ९, ३-४	
१५ अग्निं स्तोमेन १९	५, १४, १				विद्ये स्वाहा		५, ९, १, ५	
१६ स हृष्यवाङ् २०	३, ११, २				२८ चन्द्राय स्वाहा ३९		१९, ४३, ४	
१७ अग्निं द्रुतं २२	८, ४४, ३				२९ " " ४१			
१८ अमीमलो हि २३	९, ११०, ३				३० " " ४३			
२१ विहवो देवस्य २९	५, ५०, १				१८, २९ सूर्याय० ३९, ४१		३	
२५ अङ्गुष्ठाः स्वाहा ३५		१९, ४३, ७			२९ पृथिव्यै स्वाहा ४१		५, ९, २, ६	
२७ अन्नमे स्वाहा ३७		१			" अन्तरिक्षाय० ४१		५, ९, ३, ४	
" सोमाय स्वाहा		५						

अथर्विंशोऽध्यायः ।

१ हिरण्यवर्माः २५, १	१०, १२१, १	४, २, ७		२८ यवस्या अङ्गु० २५, ३०	२०, १३६, १	
स वाधार		११, ५, १		२९ यद्वेवातो ऋ० ३१	२०, १३६, ४	
३ यः प्राचतो ३	३	४, २, २		३२ वयिकाग्नौ ३४	४, ३९, ६	१२, २, १, ३ ३५८
		१		प्र ऋ आर्वणि	१, २५, १२	४, १०, ६ १८४
५ युञ्जन्ति बल्य० ५	१, ६, १	२०, १६, ४ १४६८			१०, १८६, १	१४, २, ६७ १८४०
		४७, १०				१९, ३४, ४
		६९, ९		३८ कुविबङ्ग यव० ४०	१०, १३१, २	२०, १२५, २
६ युञ्जन्त्यस्य ६	१, ६, २	२०, २६, ५ १४६९		३९ पुच्छानि त्वा ६३	१, १६४, ३४	९, १०, १३
		४७, ११		४० इयं वेदिः ६४	१, १६४, ३५	९, १, १४
		६९, १०		६५ प्रजापते न ६७	१०, १२१, १०	६, ६२, २
१६ न वा उ एव १८	१, १६२, २१					७, ७९, ४
मजालते	१०, १७, ४	१८, २, ५५				८०, ३
१९ वचानां त्वा २१	२, १३, १					

पञ्चविंशोऽध्यायः ।

१० हिरण्य० २७, १४	१०, १२१, १	४, २, ७		१५ वेवानां मन्त्रा २७, १९	१, ८९, २	
		११, ५, १		१६ ताम्रवर्षा २०	३	
२१ यः प्राचतो १५	३	४, २, २		१७ ततो वातो २१	४	
		१		१८ तमोऽन्नानं २२	५	
२२ अन्वेने हिम० १६	४	५		२९ स्वास्ति न इन्द्रो २३	६	
१३ न आत्तवा १७	२	१		३० पृषदस्या २४	७	
		१३, ३, १४		२१ मन्त्रं कर्षतिः २५	८	
		४, १, १		२२ सतमिन् २६	९	
१४ वा नो मन्त्राः १८	१, ८९, १			२३ अविशिर्षो० २७	१०	७, ६, १
का० १७						

प० सं०	का० सं०	श्रुति	अर्थ०	साम०	प० सं०	का० सं०	श्रुति	अर्थ०	साम०
२४ मा नो मित्रो	२७, २८	१, १६२, १			३९ यवत्वाय वात	४३	१, १६२, १६		
२५ यत्तिमिवा	२९	२			४० यत्ते मावे		१७		
२६ एव छावः	३०	३			४१ यत्तिमिवा		१८		
२७ यत्तिमिवा	३१	४			४२ एकस्त्वष्टुर०		१९		
२८ होताश्चर्यु	३२	५			४३ मा स्वा तपत्०		२०		
२९ सुवत्सका	३३	६			४४ नं वा उ एतन्		२१		
३० उव प्रागात्	३४	७			४५ सुगर्भं नो		२२		
३१ यद्वाजिनो	३५	८			४६ इमा नृकं २७, ४४	१०, १५७, १	२०, ६३, १	४५२	
३२ यववत्स	३६	९							१११०
३३ यद्भवत्यमु०	३७	१०			यत्तं न मस्तम्बं		२		११११
३४ यत्ते यानाव०	३८	११			मावित्येतिन्द्रः	३	२०, ६३, २	१११२	
३५ ये वाजिनं	३९	१२			४७ अने त्वं नो २७, ४५	५, २४, १		४४८;	
३६ यत्तीक्ष्णं	४०	१३							११०७
३७ मा स्वातिनर्त्तन० ४१		१५			यसुरग्नि	२		११०८	
३८ निष्क्रमणं	४२	१६			तं त्या लोचिष्ठ	४		११०९	

अथ षड्विंशोऽध्यायः ।

३ बृहस्पते	२८, ४	२, २३, १५			१७ स न इन्द्राय	९, ६१, १२		५९२;	
६ होतावानं	६	६, १६, १						६७३	
७ बंदवानरस्य	९	१, ९८, १			१८ एना विववाग्यं १६, ५१	११		५९३;	
८ बंदवानरो	८	६, ३५, १						६७४	
९ अग्निर्वायिः	१२	९, ६६, २०	१७१९		२० अने पत्नोरिहा	१, २२, ९			
११ तं वो हस्यमृतो	८, ८८, १	२०, ९, १	२३६;	४९, ४	२१ अग्नि यत्तं मृणीहि	१, १५, ३			
			६८५	८६	२२ ब्रविणोवाः	९			
१२ यद्वाहिष्ठं	५, २५, ७		८६		२३ तवायं सोम०	३, ३५, ६			
१३ एहपू व	६, १६, १६		७, ७०, ५		२४ अमेव नो	२, ३६, ३			
१५ उपज्ञे	८, ६, २८		१४३		२५ स्वादिष्ठया	९, १, १			
१६ उच्यते	९, ६१, १०		४६७;	६७२;	२६ रकोहा विवव	२	१९, ३३, ४		

अथ सप्तविंशोऽध्यायः ।

१ तमास्तवाय २९, १		२, ६, १			७ निवेमिरय (पा. ४) ७	६, ७१, ३	७, ८४, १		
२ सं वेध्यस्वाने	२	२			८ बृहस्पते	८	७, १६, १		
३ स्वाम्ये वृणते	३	३			९ अमुत्रमूया	९	७, ५३, १		
४ इहैवाने	४	७, ८२, ३			१० उदृग्नतप्त०	१०	१, ५०, १०	७	
५ सप्तोणाने	५	२, ६, ४			११ ऊर्णा अस्थ	११	५, २७, १		
६ अति निहो	६	५			१२ तनूनपाद्	१२	२७, १-२		

य० सं०	का० य०	ऋग्वेद	अथर्व०	साम०	य० सं०	का० य०	ऋग्वेद	अथर्व०	साम०
१३ मध्वा यज्ञं	२९, १३		५, २७, ३		३२ वायो मे ते	१७	२, ४१, १		
१४ अकृष्टायमेति	१४		४		३३ एकया च	२८		७, ४, १	
१५ स यक्षवत्स्य	१५		४-५		३४ तव वायव्यं	३२	८, २६, २१		
स ई मन्त्रा			५-६		३५ अग्नि त्वा क्षूर	४०	७, ३२, २२	२०, १२१, १	२३३;
१६ द्वारो देवीर०	१६		७-८						६८०
१७ ते अस्य	१७		८		३६ न त्वावां	४१	२३	२	६८१
१८ वैश्या होतारा	१८		९		३७ त्वाभिदि	४२	६, ४६, १	१०, ९८, १	२३७;
१९ तिलो वैवी०	१९		९						८०९
२० तप्तस्तुरीय०	२०		१०		३८ स त्वं नर्विचित्र	४३		२	८१०
२१ वनस्पतेऽय	२१		११		३९ कथा नविचित्र	४४	४, ३१, १	२०, १२४, १	१६९;
२२ अग्ने स्वाहा	२२		१२						६८२
२३ वीवो अन्ना	२३	७, ९१, ३			४० कस्ता सत्यो	४५	२	२	६८३
२४ राधे नु वं	२४	७, ९०, ३			४१ अगो यु गः	४६	३	३	६८४
२५ आपो हृ वव्	३५	१०, १२१, ७	४, २, ६		४२ यज्ञायज्ञा	४७	६, ४८, १		३५;
२६ यविचवापो	३६	८	६						७०३
२७ प्र यागियांसि	२६	७, ९२, ३			४३ पाहि नो अग्न	८, ६०, ९			३६
२८ आ नो नियुजिः	३१	५	२०, ८७, ७						१५४४
२९ नियुत्वाण्	२९	२, ४१, २	६००		४४ ऊर्जो नरातं	४८	६, ४८, २		७०४
३० वायो शुक्रो	३०	४, ४७, १	१६२८		४५ संवत्सरोऽसि	४९		६, ५५, ३	

एकोनविंशोऽध्यायः ।

१२ यवकवः	३१, २४	६, १६३, १			२८ मायुह्वान	४०	१०, ११०, ३	५, १२, ३	
१३ यमेन वसं	२५	२			२९ प्राचीनं ब्रहिः	४१	४	४	
१४ अग्नि यमो	१६	३			३० अयचस्पती०	४२	५	५	
१५ नीलिं स आहु०	२७	४			३१ आ सुव्यव०	४३	६	६	
१६ इमा ते वाजि०	२८	५			३२ वैश्या होतारा	४४	७	७	
१७ वात्सानं ते	२९	६			३३ आ नो यज्ञं	४५	८	८	
१८ अन्ना ते रूप०	३०	७			३४ य इमे	४६	९	९	
१९ अन् त्वा दयो	३१	८							१३, ३, १
२० हिरण्यशुक्रो	३२	९			३५ उपावसुज	४७	१०	५, १२, १०	
२१ ईर्वाग्नातः	३३	१०			३६ सद्यो जातो	४८	११	११	
२२ तव क्षरीरं	३४	११			३७ केतुं कृण्वन्	१२	१, ६, ३	२०, २६, ६	१४७०
२३ उप प्रागाच्छ	३५	१२							४७, ११
२४ उप प्रागात्	३६	१३			३८ जीमूतस्येव	१३	६, ७५, १	६९, ११	
२५ समिद्धो अज	३७	१०, ११०, १	५, १२, १		३९ वन्वना गा	१४	२		
२६ तनूनपात्	३८	२			४० वव्यन्तीवेदा	१६	३		
२७ नराणांसस्य	३९	७, २, २			४१ ते आचरन्ती	१५	४		

प० नं०	का० य०	श्रव्येव	अथर्व०	साय० ।	प० नं०	का० य०	श्रव्येव	अथर्व०	साय०
४२ महीनां पिता ३१,१८	६,७५,५				५० आलङ्घयन्ति ३१,२९	६,७५,१३			
४३ रथे सिम्बलपति २१	६				५१ महिरिव १७	१७			
४४ तीक्ष्णोपाय ७	७				५२ वनस्पते २०	६,७७,२६	६,१२५,१		
४५ रथवाहनं ८	८				५३ विवः पृथिव्याः २७	२			
४६ स्वाधुवरसवः ९	९				५४ इन्द्रस्य वज्रो २८	३			
४७ साहस्यमातः १०	१०				५५ उप क्वातय २३	२९	१२६,१		
४८ सुपर्ण वस्ते ३१,१९	११				५६ मा कान्य ३०	२			
४९ श्रुतीति वरि १२	१२				५७ आनूरज ३१	३			

त्रिंशोऽध्यायः ।

२ तत्सवितुर्वरेण्यं ३४,२ ३,६२,१०
३ विद्वानि देव ३ ५,८२,५

१४६२

४ विवस्तारं

४

१,२२,७

१२ मज्जनस्य

१२

११,३,४०

एकत्रिंशोऽध्यायः ।

१ सहस्रलोपां ३५,१ १०,९०,१
२ पुष्य एवेवं २ २
३ एतावानस्य ३ ३
४ विवाहूर्ज ४ ४
५ ततो विराट् ५ ५
६ तत्सायमात् ६ ८
७ तत्सायमात् ७ ९
८ तत्सायमात् ८ १०
९ तं वत् ९ ७

१२,६,१ ६१७
४ ६१९
३ ६२०
२ ६१८
९ ६२१
१४
१३
१२
११

१० यत्पुष्यं १०
११ साहस्योऽय ११
१२ मज्जना १२
१३ नाय्या आसीद १३
१४ यत्पुष्येण १४
१५ तत्सायमात् १५
१६ यतो यत् १६
१९ प्रजापतिवत् १९

१०,९०,११ १९,६,५
१९
१३ ७
१४ ८
६ ७,५,४
१९,६,१०
१५
१६
१,१६४,५० ७,५,१
१०,८,१३

द्वात्रिंशोऽध्यायः ।

४ एवो ह वैः ३५,२६
६ येन सोऽसा २९,३३ १०,१२१,५
७ यं कर्षसी ३४
८ येनस्तत ३५,२७

१०,८,२८
४,२,४
३
२,१,१

९ प्र तद्वाये २८
१० स लो वन्धु २९
११ वरि सायां ३१
१३ तत्सत्यति ३२

२,१,२
२,१,३,५
४
१,१८,६
१७१

अथत्रिंशोऽध्यायः ।

१ मत्सायमातो ३२,१ १०,४६,७
२ हरयो वृषके २ ८,४३,४
३ क्वा मो विजा ३ १,७५,५
४ वृषा हि देव ४ ८,७५,१
५ इ विष्णे ५ १,९५,१

१५३७

६ मयमिह ३१,६
७ त्रीणि क्वा ७
८ मूर्धनि विवो ८
९ मयिर्मुनामि ९

४,७,१
३,९,९
१०,५२,६
६,७,१
६,१६,२४
४
१३९६

श्रुतं	का० श्रुतं	श्रुतं	अथर्वं	सात०	श्रुतं	का० श्रुतं	श्रुतं	अथर्वं	सात०
१० विष्णवेभिः	३२, १०	१, १४, १०			४२ अथा देवा	४२	१, ११५, ३		
११ आ यधिवे	११	१, ७१, ८			४३ आ कृष्णेन	४३	१, ३५, २		
१२ अने ताव	१२	५, २८, ३	७, ७३, १०		४४ अ वावने	४४	७, ३९, २		
१३ त्वा हि	१३	६, ४, ७			४५ इन्द्रवायू	४५	१, १४, ३		
१४ त्वे अने	१४	७, १६, ७		३८	४६ वरुणः प्राविता	४६	१, २३, ६		७९५
१५ अग्निं आरुह्य	१५	१, ४४, १३		५०	४७ अग्निं व इन्द्राय	४७	८, ८३, ७		
१६ विष्णवेनामविति०	१६	४, १, २०			४८ अग्निं इन्द्र	४८	५, ४६, २		
१७ अहो अने:	१७	१०, ३६, १			४९ इन्द्राग्नी	४९	३		
१८ आपविद्यत्	१८	७, २३, ४	२०, १२, ४		५० अस्ते वता	५०	८, ६३, १२		
१९ गाव उपायता	१९	८, ७२, १२		११७;	५१ अग्निं अने अथा	५१	२, २९, ६		
				१६०२	५२ विष्णवे अथा	५२	१०, ३५, १३		
२० यवया सूर	२०	७, ६६, ४		१३५१	५३ विष्णवे देवाः	५३	६, ५२, १३		
२१ आ सुते	२१	८, ७२, १३		१४८०	५४ वेदेभ्यो हि	५४	४, ५४, २		
२२ आतिष्ठन्त	२२	३, ३८, ४	४, ८, ३		५५ अ वावमज्जा	५५	३, ४९, ४		
२३ अ वो अहे	२३	१०, ५०, १			५६ इन्द्रवायू	५६	१, २, ४		
२४ अग्निविष्णवे	२४	८, ५५, २		१३३९	५७ अग्निं वृषे	५७	७		८४७
२५ इन्द्रो अने	२५	१, ९, १	२०, ७१, ७	१८०	५८ अग्निं युवाकः	५८	३, ३		
२६ इन्द्रो अने	२६	३, ३४, ३	२०, ११, ३		५९ विदधता	५९	३, ३१, ६		
२७ अग्निस्त्वमिन्द्र	२७	१, १६५, ३			६० अग्निं विदधता	६०	६, ६०, ५		८५४
२८ आ तस	२८	१०, ७४, ४			६१ अग्निं विदधता	६१	६, ६०, ५		८५४
२९ अग्निं ते विधं	२९	१, १०२, १			६२ अग्निं विदधता	६२	९, ११, १		६५१;
३० विष्णवे अहो	३०	१०, १७०, १		६२८;					७६३
				१४५३	६३ अग्निं विदधता	६३	३, ४७, ४		
३१ अग्निं तात०	३१	१, ५०, १	१३, २, १६	३१	६४ अग्निं विदधता	६४	१०, ७३, १		
			२०, ४७, १३		६५ अग्निं विदधता	६५	४, ३२, १		१८१
३२ अग्निं तात०	३२	६	१३, २, ११	६३७	६६ अग्निं विदधता	६६	८, २९, ५		३११;
			२०, ४७, १८						१६३७
३३ अग्निं तात०	३३	१, १८६, १			६७ अग्निं विदधता	६७	६		१६३८
३४ अग्निं तात०	३४	८, २३, ४	२०, ११२, १	१२६	६८ अग्निं विदधता	६८	१, १०७, १		
३५ अग्निं तात०	३५	१, ५०, ४	१३, २, १९	६३५	६९ अग्निं विदधता	६९	६, ७१, ३	१९, ४७, ६	
			२०, ४७, १६		७० अग्निं विदधता	७०	७, २०, १		
३६ अग्निं तात०	३६	१, ११५, ४	२०, ११३, १		७१ अग्निं विदधता	७१	८, ७२, १२		११७
									१६०२
३७ अग्निं तात०	३७	५	२		७२ अग्निं विदधता	७२	१०, १२९, ५		
३८ अग्निं तात०	३८	११	२७६;		७३ अग्निं विदधता	७३	३, २, ७		
			१७८८		७४ अग्निं विदधता	७४	७, २४, ११		
३९ अग्निं तात०	३९	८, १०१, १२	१०८९		७५ अग्निं विदधता	७५	६, ५२, ९		१५९५
४० अग्निं तात०	४०	९९, ३	२६७;		७६ अग्निं विदधता	७६	१, १६५, ४		
			१३१९		७७ अग्निं विदधता	७७	९		

य० न०	का० य०	ऋग्वेद	अथर्व०	साम० ।	य० न०	का० य०	ऋग्वेद	अथर्व०	साम०
८० तविवाह ३२, ८०	१०, १२०, १	५, २, १	१४८३		८८ मा यातमृष	७, ७४, ३			
८१ इमा च त्वा ८१	८, ३, ३	२०, १०४, १	२५०, १		८९ प्रतु ब्रह्मण० ३७, ७	१, ४०, ३			५३
			१६०७		९० अन्नमा अन्व०	१, १०५, १	१८, ४, ८९		४१७
८२ यस्यायं विश्व ८२	८, ५१, ९		१६०९		९१ देवदेवं वोऽवते	८, २७, १३			
८३ अयं सहस्र० ८३	८, ३३, ४	२०, १०४, २	१६०८		९३ इन्द्राग्नी	६, ५९, ६			२८१
८५ मा नो यज्ञं	८, १०१, ९				९४ देवांसो हि	८, १७, १४			
८६ इन्द्रबायू	१०, १४१, ४	३, ९०, ६			९५ अयाधमवामि०	८, ८९, २			
८७ ऋषयित्या	८, १०१, १				९६ प्र च इन्द्राय	३			२५७
					९७ अस्येद्वित्री	८, ३, ८	२०, ९९, २		१५७४

चतुर्विंशोऽध्यायः ।

७ पितुं न स्तोत्रं ३३, २	१, १८७, १		
८ अग्निवदनुमते ३		७, २०, २	
९ अनु नोऽद्यानु० x		१	
१० विनीवाकि ४	२, ३२, ६	२	
		४६, १	
		६८, १	
१२ स्वमने ६	१, ३१, १		
१३ त्वं नो ज्ञाने ७	१२		
१४ जलानायायव ८	३, २९, ३		
१५ इन्द्रायास्तवा ९	४		
१६ प्र मन्महे १०	१, ६२, १		
१७ प्र वो ज्ञे ११	२		
१८ इच्छन्ति त्वा १२	३, ३०, १		
१९ न ते वूरे १३	२		
२० अवाहं युस्तु १४	१, ९१, २१		
२१ सोमो वेनुः १५	२०		
२२ स्वमिमा १६	१२२		
२३ देवेन नो मनसा १७	२३		
२४ अष्टौ गणवत् १८	१, ३५, ८		
२५ हिरण्यपाणिः १९	९		
२६ हिरण्यहस्तो २०	१०		
२७ ये ते वावाः २१	११		
२८ जना पिबतम० २२	१, ४६, १५		
२९ अवास्त्यतो० २३	१, ११२, २४		

३० तसो मित्रो(पं. २) २४	१, ९४-९६, २८;		
	१०८-१०३		
	१०५-११५		
	अन्वयार्पितः		
३१ मा कुक्षेन २५	१, ३५, २		
३२ मा रात्रि २६	८, ७, १४ (पदि.)		
३३ जयस्तच्चित्रमा २७	१, ९२, १३		१७३१
३४ प्रातरग्नि ७, ४१, १	३, १६, १		
३५ प्रातर्जितं २८	२	२	
३६ भग प्रजेत ३	३	३	
३७ जतेयानी ४	४	४	
३८ जग एव ५	५	५	
अयं भगवन्तः		९, १०, २०	
३९ समन्वरायो० ६	३, १६, ६		
४० अवावती० ७	७	७	
ययं पात २०, ८७, ७			
४१ पुबन्तव २९	६, ५४, ९	७, ९, ३	
४२ पयस्ययः ३०	६, ४२, ८		
४३ गोपि यवा ३१	१, २२, १८	७, २६, ५	१६७०
४४ तद्विप्रासो ३२	२१		१६७३
	३, १०, ९		
४५ धृतवती ३३	६, ७०, १		३७८
४६ ये नः तपस्वा ३४	१०, १२८, ९	५, ३, १०	

य० सं०	का० य०	श्रुति	अथर्व०	साम०	य० सं०	का० य०	श्रुति	अथर्व०	साम०
४७.	आ नासत्या ३३, ३५	१, ३४, ११			५३	उत नोऽहि	४१	६, ५०, १४	
४८	एष व स्तोमो ३६	१, १६५, १५			५४	होमि गिर	४२	२, २७, १	
४९	सहस्तोमाः ३७	१०, १३०, ७			५६	उत्तिष्ठ ब्रह्मणो ४४	१, ४०, १	१९, १३, १	
५०	आयुष्यं वर्चस्यं ३८	८, ७ (परि०)			५७	प्र नूनं	४५	५	
५१	न तत्र सांति ३९	८, ७ (परि०)	१, ३५, २		५८	ब्रह्मणस्पते	४६	२, २३, १९	
५२	यथावचनम् ४०	८, ७ (परि०)	१	८, ५, २१					

पञ्चत्रिंशोऽध्यायः ।

४	अथर्वयो यो ३५, ३८	१०, ९७, ५		१६	आम आयुषि ४८	९, ६६, १९	६२७;
७	परं मृत्यो ४०	१८, १	१२, २, २१				१४६४;
१०	अथममवती ४३	५३, ८	२६				१५१८
१४	उद्वयं तमसम् ४७	१, ५०, १०		१८	परीमे याम० ५१	१०, १५५, ५	६, २८, २
१५	इयं जीवेभ्यः ५०	१०, १८, ४	१२, २, २३	१९	कव्यावमति ५२	१०, १६, ९	१२, २, ८
				२१	स्थोना पुषिवी	१, २२, १५	
					अथ नः शोशु० ५४	१, ९७, १-८	४, ३३, १-८

षट्त्रिंशोऽध्यायः ।

२	यम्मे छिद्रं ३६, २	१३, ३, ७		१४	आपो मि ष्ठा १४	१०, ९, १	१, ५, १	१८३७
३	भूर्भुवःस्वः ३	३, ६२, १०	१४६२	१५	यो, वः निवसतो १५	२	२	१८३८
४	कथा नविचन ४	४, ३१, १	२०, १२४, १	१६	तस्मात्सरं १६	३	३	१८३९
			६८२					
५	कस्त्वा सत्यो ५	२	२	१७	छोः शान्ति० १७		१९, ९, १	
६	मयी वृ णः ६	३	३				१४	
७	कथा एवं न ७	८, ९३, १९	१५८६	२१	नमस्ते मस्तु २१		१, १३, १	
९	हां नो मित्रः ९	१, ९०, ९	१९, ९, ६	२३	सुमित्रिया न २३		११, ५, २	
१०	हां नो वातः १०	७, ६९, १	१				१०, ५, १५-२१	
११	अहानि हां ११	७, ३५, १	१				२५-३५	
१२	हां नो देवीर० १२	१०, ९, ४	१, ६, १	३३				
१३	स्थोना पुषिवि १३	१, २२, १५		२४	तच्छशुर्देव० २४	७, ६६, १६	१९, ६७, १-८	

सप्तत्रिंशोऽध्यायः ।

१	देवस्य स्वा ३७, १	१९, ५१, २		१२	अनायुष्टा १२		२, १७	
२	युञ्जते मन २	५, ८१, १					४, ६, १	
६	इन्द्रस्यो ज ६	१०, ५, १-६		१७	अपवयं योषा० १७	१, १६४, ३१		
७	प्रेतु ब्रह्मण० ७	१, ४०, ३	५६			१०, १७७, ३		

य० सं०	का० य०	श्रुत्वेव	अयवे०	साम० । य० सं०	का० य०	श्रुत्वेव	अयवे०	साम०
--------	--------	-----------	-------	---------------	--------	-----------	-------	------

अष्टत्रिंशोऽध्यायः ।

१ देवस्य स्वा	३८.१		१९,५१,२	२५ एषोऽस्येष्टि	२४		७,८९,४	
२२ अविक्कद०	२२	९,२,६	४९७; १०४२	२६ यावती छावा०	२५		४,६,२	
२४ अद्वयन्तमसत्	२४	१,५०,१०	७,५३,७	२७ ब्रह्मणा तेजसा	२६		१०,६,३०	

एकोनचत्वारिंशोऽध्यायः ।

१ पृथिव्यं स्वाहा	३९.१	५,९,२,६		१ सूर्याय स्वाहा		१९,४३,३	
अन्तरिक्षाय स्वाहा		५,९,३,४		१३ ब्रह्मणे स्वाहा		१९,२२,२०	
वायवे स्वाहा		१९,४३,२				२३,२९	
दिवे स्वाहा		५,९,१,५				४३,८	

चत्वारिंशोऽध्यायः ।

१६ जगन्ने नय ४०,१८ १,१८९,१ ४,३९,३०

शुद्धिपत्रकम् ।

[१ कोष्ठात्तमेतमशुद्धं, कोष्ठादहः शुद्धम् । २ सर्वत्र बाणिजात्यः पाठो 'गच्छ' इत्यादि स्थानेषु 'गच्छ' इति चकारयुक्तो बोद्धव्यः ' (यस्य छाया) यस्य च्छाया ' इ० । ३ सर्वत्र सर्वत्र त्रिमात्रस्थाने द्विमात्रो यथा ' (अन्यथाँ३) अन्यथाँ२ ' इति । ४ उत्तरीयाः पाठास्तु यथामुद्रिताः ।]

(२ पृष्ठे २३ मंत्रे- सुक्ष्मी) ०र्षि । (४ पृ० ४७ मं०- वेष्टो) ०ष्टो । (७।४३- पुरुतमं) पुरुतमं । (११।६४- ब्रूते) ब्रूते । (११।७१- बभूवुः) ०वुः । (११।७३- उदन्तु) उदन्तु । (२३।२- पार्थिवे) पार्थिवे । (३३।२- ध्रुव) ध्रुव । (३४।५- विश्विप्रि०) ०र्षि० । (३५।२०- विश्विपणि) षि० । (३९।२८- विक्कान्त) ०र्विकान्त । (५०।५५- छिद्रि) छिद्रं । (७०।२६- क्षव०) क्षव० । (७९।२- योनिधृते) योनिधृते । (८२।३०- नर्क्षानि) नर्क्षानि ।

